T.C.
NECMETTİN ERBAKAN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı

Doktora Tezi

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 10197 NUMARADA KAYITLI MECMUADA YER ALAN TÜRKÇE ŞİİRLER (TRANSKRİPSİYONLU METİN-İNCELEME-MESTAP'A GÖRE TASNİF)

Cihan İNER
ORCID: 0000-0001-7977-644X

Danışman
Prof. Dr. Mehmet KIRBIYIK
ORCID: 0000-0002-8426-1384

Konya – 2026

ÖN SÖZ

Tertip ve muhteva özelliklerindeki çeşitlilik sebebiyle araştırmacılar tarafından farklı şekillerde sınıflandırılan mecmualar, kaynaklarda ismen bahsedilen ancak hâlihazırda elde bulunmayan ve varlığı dahi bilinmeyen metinleri ihtiva etmeleri bakımından edebiyat tarihimiz açısından önemli eserlerdir. Manzum ve mensur çeşitli edebî metinlerin yanında doğum ve ölüm kayıtları, ilaç tarifleri, gizli ilimlerle ilgili bilgileri bünyelerinde barındırmaları yönüyle mecmualar; Türk kültür tarihinin çeşitli yönlerden aydınlatılmasına da katkı sağlayabilmektedir. Mürettibinin şahsî zevkine göre şekillenen mecmualar, hem mürettibinin hem derlendiği dönemin edebiyat ve sanat anlayışını gösterdiği için de ayrıca kıymetli eserlerdir.

Bu çalışma ile İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı olan ve 460 varaktan meydana gelen mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni hazırlanmış; bu şiirler divan, mesnevi ve tezkireler başta olmak üzere çeşitli kaynaklardan taranmıştır. İlgili şiirlerin farklı bir kaynakta daha tespit edilmesi hâlinde bu kaynaktaki varyant ve mecmuada kayıtlı varyant karşılaştırılmıştır. Çeşitli açılardan incelenen şiirler Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi'ne (MESTAP) göre tasnif edilmiştir.

Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Sonuç ve Öneriler olmak üzere beş bölümden oluşan çalışmamızın Giriş bölümünde araştırmanın dayandığı problem durumu, amacı, önemi ve sınırlılıkları ele alınmıştır. Alan Yazın bölümünde, "mecmua" terimi ve MESTAP hakkında bilgi verilmiş; mecmua tasnif çalışmalarına ve mecmualar üzerine yapılan araştırmaların bibliyografyasına değinilmiştir. Üçüncü bölüm olan Yöntem'de çalışmanın yöntemi, veri toplama ve analizi süreçleri izah edilmiştir. Bulgular bölümündeki "Nüsha Tavsifi", "Mecmuanın Tertip ve Muhteva Hususiyetleri", "Mecmuanın İmla Hususiyetleri" başlıkları altında çalışmamıza konu olan mecmua tanıtılmıştır. Yine bu bölümde, mecmuada yer alan Türkçe şiirler; şairleri, şairlerinin yaşadığı yüzyıllar, nazım şekilleri ve vezinlerine göre incelemelere tâbi tutulmuştur. Mecmuanın edebiyat tarihimiz açısından özgün taraflarından söz edildikten sonra ihtiva ettiği Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni ve bu şiirlerin MESTAP'a göre tasnif edildiği tablo sunulmuştur. Son bölüm olan Sonuç ve Öneriler bölümünde ise çalışmamızla ulaştığımız sonuçlara yer verilmiştir.

Yaklaşık on yıldır beraber çalışma imkânı bulduğum, ilmî dikkatinin yanında aklıselimi, hoşgörüsü ve nezaketine gıptayla baktığım, karşılaştığım her müşkülde zamanını, bilgisini ve tecrübesini benden hiç esirgemeyen hocam ve danışmanım Prof. Dr. Mehmet KIRBIYIK'a hürmetlerimle teşekkürlerimi arz ederim. Tezimizin izleme komitesinde yer alan hocalarım Doç. Dr. Metin OKTAY ve Doç. Dr. Serdar DERMAN'a teşekkürlerimi sunarım. Kaynaklara ulaşmamda bana yardımcı olan ve çeşitli hususları danıştığım hocam Prof. Dr. Şerife AKPINAR'a, çalışmamıza konu olan mecmua hakkında fikirlerine başvurduğum Prof. Dr. Mehmet GÜRBÜZ'e, tavsiyeleriyle çalışmamıza katkılar sağlayan Prof. Dr. Necip Fazıl DURU ve Doç. Dr. Ahmet KAVAKLIYAZI'ya teşekkür ederim. Ayrıca bu zorlu dönemi tamamlayabilmek için beraber geçireceğimiz zamanlardan kısmak zorunda kaldığım kıymetli eşime ve oğluma, öğrenim hayatım boyunca desteklerini her zaman hissettiğim anneme, babama ve kardeşlerime teşekkür ederim.

Cihan İNER

Nisan 2026

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ ... **ii**

İÇİNDEKİLER ... **iv**

TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU ... **vi**

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ ... **vii**

SİMGELER VE KISALTMALAR ... **viii**

ÖZET ... **xviii**

ABSTRACT ... **xix**

1. GİRİŞ ... **1**

1.1. Problem Durumu ... 1

1.2. Araştırmanın Amacı ... 2

1.3. Araştırmanın Önemi ... 2

1.4. Sınırlılıklar ... 3

1.5. Tanımlar ... 3

2. ALAN YAZIN ... **4**

2.1. Mecmua Terimi ve MESTAP ... 4

3. YÖNTEM ... **6**

3.1. Araştırmanın Modeli ... 6

3.2. Çalışma Materyali ... 6

3.3. Verilerin Toplanması ... 6

3.4. Verilerin Analizi ... 7

4. BULGULAR ... **9**

4.1. İnceleme ... 9

4.1.1. Nüsha tavsifi ... 9

4.1.2. Mecmuanın tertip ve muhteva hususiyetleri ... 11

4.1.3. Mecmuanın imla hususiyetleri ... 13

4.1.4. Mürettib(ler)e dair ... 15

4.1.5. Mecmuada yer alan şairler ve nazım şekilleri ... 16

4.1.6. Mecmuada yer alan şairlerin yaşadığı yüzyıllar ... 25

4.1.7. Mecmuada yer alan şairler ... 30

4.1.8. Mecmuada kullanılan nazım şekilleri ... 65

4.1.9. Mecmuada kullanılan vezinler ... 65

4.1.10. Mecmuanın özgünlüğü ... 67

4.2. Metin ... 69

4.2.1. Metinde kullanılan transkripsiyon sistemi ... 69

4.2.2. Metin tesisinde takip edilen yol ... 69

4.2.3. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 10197 numarada kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni 73
4.3. MESTAP'a Göre Tasnif 1017
5. SONUÇ VE ÖNERİLER 1105
KAYNAKLAR 1108
EKLER 1129
Mecmuadan Örnek Sayfalar 1129

TEZ ÇALIŞMASI ORİJİNALLİK RAPORU

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 10197 Numarada Kayıtlı Mecmuada Yer Alan Türkçe Şiirler (Transkripsiyonlu Metin-İnceleme-MESTAP'a Göre Tasnif) başlıklı tez çalışmamın toplam **1107** sayfalık kısmına ilişkin, 20/05/2026 tarihinde tez danışmanım tarafından **Turnitin** adlı intihal tespit programından aşağıda belirtilen filtrelemeler uygulanarak alınmış olan orijinallik raporuna göre, tezimin benzerlik oranı **%17** olarak belirlenmiştir.

Uygulanan filtrelemeler:

1. Tez çalışması orijinallik raporu sayfası hariç
2. Bilimsel etik beyannamesi sayfası hariç
3. Önsöz hariç
4. İçindekiler hariç
5. Simgeler ve kısaltmalar hariç
6. Kaynaklar hariç
7. Alıntılar dahil
8. 7 kelimeden daha az örtüşme içeren metin kısımları hariç

Necmettin Erbakan Üniversitesi Tez Çalışması Orijinallik Raporu Uygulama Esaslarını inceledim ve tez çalışmamın, bu uygulama esaslarında belirtilen azami benzerlik oranının (%30) altında olduğunu ve intihal içermediğini; aksinin tespit edileceği muhtemel durumda doğabilecek her türlü hukuki sorumluluğu kabul ettiğimi ve yukarıda vermiş olduğum bilgilerin doğru olduğunu beyan ederim.

21/05/2026

Cihan İNER

Prof. Dr. Mehmet KIRBIYIK

BİLİMSEL ETİK BEYANNAMESİ

Bu tezin tamamının kendi çalışmam olduğunu, planlanmasından yazımına kadar tüm aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara özenle riayet edildiğini, tez içindeki bütün bilgilerin etik davranış ve akademik kurallar çerçevesinde elde edilerek sunulduğunu, ayrıca tez hazırlama kurallarına uygun olarak hazırlanan bu çalışmada başkalarının eserlerinden yararlanılması durumunda bilimsel kurallara uygun olarak atıf yapıldığını ve bu kaynakların kaynaklar listesine eklendiğini beyan ederim.

21/05/2026

Cihan İNER

SİMGELER VE KISALTMALAR

Şiirlerin Karşılaştırılmasında Kullanılan Kaynakların Kısaltmaları

AÇD: Âşık Çelebi Dîvânı, Filiz Kılıç.

AÇMŞ: Âşık Çelebi Meşâ'irü'ş-Şu'arâ, Filiz Kılıç.

AD: Âhî Dîvânı, Mustafa S. Kaçalin.

AHD: Azmîzâde Hâletî Dîvânı, Bayram Ali Kaya.

AND: Adnî Dîvânı, Osman Kufacı.

AÖD: Âşık Ömer Dîvânı, Yakup Karasoy ve Orhan Yavuz.

ARD: Amrî Dîvânı, Mehmed Çavuşoğlu.

ASD: Arpaeminizâde Mustafa Sâmî Dîvânı, Fatma Sabiha Kutlar Oğuz.

BAY: Yûnus Emre'nin Gönül Çocuğu Bursalı Âşık Yûnus, Mustafa Tatcı.

BD: Bâkî Dîvânı, Sabahattin Küçük.

BDBŞ: Bâkî'nin Bilinmeyen Veda Gazeli ve Dîvânında Bulunmayan Bazı Şiirleri, M. Fatih Köksal.

BHD: Bolulu Şeyh Himmet Dîvânçesi, Yasemin Yetkin.

BKD: Beyânî-i Karahisârî Dîvânı, Salih Yapınca.

BRD : Bağdatlı Rûhî Dîvânı, Coşkun Ak.

BSB: Bosnalı Sâbit'in Berbernâmesi, Turgut Karacan.

BSD: Bosnalı Sâbit Dîvânı, Turgut Karacan.

BŞD: Behiştî Dîvânı, Yaşar Aydemir.

BURD: Bursalı Rahmî Dîvânı, Mustafa Erdoğan.

BURDB: Bursalı Rahmî'nin Dîvânında Bulunmayan Bazı Gazelleri, Musa Tılfarlıoğlu ve Zuhal Temur.

CAD: Câhidî Ahmed Efendi Dîvânı, Lokman Taşkesenlioğlu.

CBD: Caferî Baba Dîvânı, Fatma Zehra Bedir.

CD: Cevrî Dîvânı, Hüseyin Ayan.

CND: Cinânî Dîvânı, Cihan Okuyucu.

CPD: Cenâbî Paşa Dîvânı, Beyhan Kesik.

ÇRD: Çeşmîzâde Reşîd Dîvânı, Mustafa Uluocak.

ÇZD: Çorlulu Zarîfî Dîvânı, Gülşah Taşkın.

DHD: Diyarbakırlı Hâmî Ahmed Dîvânı, Kadri Hüsnü Yılmaz.

DHŞ: 15. yy. Şairlerinden Diyarbakırlı Halîlî'nin Şiirleri, Ahmet Kavaklıyazı.

DRA: Dede Ömer Rûşenî Âsâr-ı Aşk, Tolgahan Yalçın.

DRD: Dede Ömer Rûşenî Dîvânı, Orhan Kemâl Tavukçu.

DUD: Derzizâde Ulvî Dîvânı, İsmail Çetin.

ED: Emrî Dîvânı, M. A. Yekta Saraç.

EKD: Edirneli Kâmî Dîvânı, Gülgün Erişen Yazıcı.

ERD: Eşrefoğlu Rûmî Dîvânı, Mustafa Güneş.

FA: Kastamonulu İshakzâde Hasan Fevzî Fusûl-ı Âşıkân, Eyüp Akman.

FD: Fuzûlî Dîvânı, Abdülhakim Kılınç.

FGD: Figânî Dîvânçesi, Abdülkadir Karahan.

FHD: Fehîm-i Kadîm Dîvânı, Tahir Üzgör.

FK: Ali Şir Nevâyî Fevâyidü'l-Kiber, Önal Kaya.

FKD: Feyzî-i Kefevî Dîvânı, Muvaffak Eflatun.

FLM: Fuzûlî Leylâ vü Mecnûn, Hüseyin Ayan.

FŞ: Osmanlı Padişahlarının Manzum Tarihçeleri Fihrist-i Şâhânlar, Mehmet Arslan.

GAD: Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânlar, İsmail Hakkı Aksoyak.

GD: Gevherî Dîvânı, Şükrü Elçin.

GDK: Gevherî Dîvânı'na Katkılar, Yakup Karasoy, Orhan Yavuz ve İbrahim Yılmaz.

GP: Güvâhî Pendnâme, Mehmet Hengirmen.

GRİ: İsmail Belîğ Güldeste-i Riyâz-ı İrfân, Suat Donuk.

GS: Ali Şir Nevâyî Garâ'ibü's-Sıgar İnceleme-Karşılaştırmalı Metin, Günay Kut.

HAD: Hafız Ahmed Paşa Dîvânı, Adem Uysal.

HBD: Hayâlî Bey Dîvânı, Ali Nihad Tarlan.

HBV: Ankara'nın Gönül Sultanı Hacı Bayram-ı Velî, Abdurrezzak Tek.

HÇP: Akşemseddinzâde Hamdullah Çelebi ve Pendnâmesi, Amil Çelebioğlu.

HD: Hâşimî Dîvânı, Oktay Selim Karaca.

HE: Fatîn Davud Hâtimetü'l-Eş'âr, Ömer Çiftçi.

HGD: Hayâlî-i Gülşenî Dîvânı, Türkan Alvan.

HHTŞ: Nev'îzâde Atâyî Hadâ'iku'l-Hakâ'ik Fî Tekmileti'ş-Şakâ'ik, Suat Donuk.

HLGD: Hâletî-i Gülşenî Dîvânı, İbrahim Altunel.

HMME: Hisarcıklızâde Mes'ûd Mecmû'a-i Eş'âr, Gülçiçek Akçay.

HR: Popüler Dinî Kültürümüze Dair Bir Manzume ve Üç Şair -"Huda Rabbim" Manzumesi Etrafında Tartışmalar-, Bilal Kemikli.

HSD: Hasan Sezâyî Dîvânı, Ali Rıza Özuygun.

HVD: Hâverî (ö. 1565) ve Dîvânçesi, Berat Açıl.

HYD: Hayretî Dîvânı, Ferhat Musluoğlu.

İHD: İsmail Hakkı Dîvânı, M. Murat Yurtsever.

İHM: Erzurumlu İbrahim Hakkı Marifetnâme, Durali Yılmaz.

İSD: İsmetî Dîvânı, Elif Günaydın.

KA: Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı, Mustafa İsen.

KAÇ: Kınalızâde Alî Çelebi'nin Muammeyâtı, Ömer Arslan.

KD: Kabûlî Dîvânı, Mustafa Erdoğan.

KDD: Kadrî Dîvânı, Mehmet Külahlıoğlu.

KFD: Kafzâde Fâ'izî Dîvânı, Halil İbrahim Okatan.

KİD: Keçecizâde İzzet Molla Dîvânı, Ebubekir Sıddık Şahin.

KLD: Kelîm Dîvânı, Ahmet Çelen.

KMMA: Kadızâde Mehmed Efendi Manzûme-i Akâ'id, Songül Karaca.

KN: On Yedinci Yüzyıl Tekke Şairi Kul Nesîmî, Cahit Öztelli.

KND: Karamanlı Nizâmî Dîvânı, Haluk İpekten.

KPD: Kemâl Paşazâde Dîvân ve Diğer Şiirler, M. A. Yekta Saraç.

KSHME: Kâbilî Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr, Mehmet Gürbüz.

KŞT: Kânûnî'nin Şah Tahmasb'ın Gazeline Cevabı, Beyhan Kesik.

KTŞ: Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü'ş-Şu'arâ, Aysun Sungurhan.

KVH: Konya Vilayeti Halkiyat ve Harsiyatı, Sadeddin Nüzhet Ergun ve Mehmed Ferid Uğur.

LÇD: Lâmi'î Çelebi Dîvânı, Hamit Bilen Burmaoğlu.

LSU: Latîfî Sübhatü'l-'Uşşâk ("Klasik Türk Edebiyatında Manzum Yüz Hadisler" adlı doktora tezi içinde), Nihat Öztoprak.

LTŞ: Latîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzemâ, Rıdvan Canım.

MAD: Mehmed Adlî Dîvânı, Seval Baltalı.

MAND: Münîf Antakî Dîvânı, Muharrem Kılıç.

MC: Defterdarzâde Ahmed Cemâlî Metâli'-i Cemâlî, Aysun Eren.

MCD: Manastırlı Celâl Bey Dîvânı, Murat Güneş.

MD : Muhibbî Dîvânı, Kemâl Yavuz ve Orhan Yavuz.

MDY: Muhibbî Divanı'nın Yeni Bir Nüshası Münâsabeti ile, Orhan Yavuz.

MFD: Şeyh Muhammed Fahrî Sünbülî Dîvânçesi, Sevda Özden.

MHAD: Mahir Abdullah Dîvânı, Hasibe Kayhan.

MHD: Aziz Mahmûd Hüdâyî Dîvânı, Mustafa Tatcı ve Orhan Yıldız.

MND: Mânî Dîvânı, Şener Demirel.

MSD: Müsellem Dîvânı, Meryem Kurumehmet.

MŞ: On Altıncı Yüzyılda Konyalı Bir Şair: Meşâmî, Emine Yeniterzi.

MŞTÜ: Mehmed Siraceddin Mecma'-ı Şu'arâ ve Tezkire-i Üdebâ, Mehmet Arslan.

NA: İsmail Belîğ Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr, Abdülkerim Abdülkadiroğlu.

NAD: Nev'îzâde Atâyî Dîvânı, Saadet Karaköse.

NADD: Neylî Ahmed Dîvânı, Atabey Kılıç.

NAKD: Nakşî Ali Akkirmanî Dîvânı, Hikmet Atik.

NBD: Nâbî Dîvânı, Ali Fuat Bilkan.

NCD: Necâtî Bey Dîvânı, Enes İlhan.

ND: Nedîm Dîvânı, Muhsin Macit.

NF: Netâyicü'l-Fünûn ve Mehâsinü'l-Mütûn, İlhan Nadir.

NFD: Nef'î Dîvânı, Metin Akkuş.

NHD: Nahîfî Dîvânı, A. İrfan Aypay.

NİD: Nazîr İbrahim Dîvânı, Necdet Şengün.

NKD: Nâilî-i Kadîm Dîvânı, Haluk İpekten.

NKFM: Nergisî'nin Kâfzâde Fâizî Mersiyesi, Bahir Selçuk.

NMAG: Niyâzî-i Mısrî, Abdülbaki Gölpınarlı.

NMD: Niyâzî-i Mısrî Dîvânı, Mustafa Tatcı.

NMKM: Nûh b. Mustafa Konevî Mecmûa-i Gazeliyyât, Mehmet Özdemir.

NSD: Nesîmî Dîvânı, Hüseyin Ayan.

NSK: Nef'î Sihâm-ı Kazâ, Furkan Öztürk.

NSŞ: Kayıp Bir Dîvânın İzinde: Nakkaş Sâ'î ve Şiirleri, Yunus Kaplan.

NŞD: Nakşî Dîvânı, Emrah Ayhan.

NVD: Nev'î Dîvânı, Mertol Tulum ve M. Ali Tanyeri.

OGS: Osmanlının Görsel Şiirleri, Özer Şenödeyici.

OM: Bursalı Mehmed Tahir Osmanlı Müellifleri, M. A. Yekta Saraç.

OMT: Okçuzâde'nin Manzum Kırk Ayet Tercümesi, Ahmet Sevgi.

PBM: Pervane b. Abdullah Pervane Bey Mecmuası, Kamil Ali Gıynaş.

PSD: Pîrîzâde Mehmed Sâhib Dîvânı, Meral Topal.

RAZ: Râmiz Âdâb-ı Zurafâ, Sadık Erdem.

RD: Râsih Dîvânı, Özge Öztekin.

RF: Şiir Mecmularında XVI ve XVII. Asır Divan Şiiri Rahmî ve Fevrî, Ali Nihad Tarlan.

RNU: Nev‘î Risâle-i Nevâ-yı Uşşâk, Mustafa Kılıç.

RSD: Resmî Dîvânı, Zeliha Temür.

RYD: Riyâzî Dîvânı, Namık Açıkgöz.

RZD: Rızâyî Dîvânı, Mümin Topçu.

SND: Seyfullâh Nizâmoğlu Dîvânı, İdris Söylemez.

SNYŞ: Seyyid Nesîmî’nin Yayımlanmamış Şiirleri, M. Fatih Köksal.

SRD: Sahhaf Rüşdî Dîvânı, Hatice Ekici.

SS: Mahmud Nâsıh Sübhatü’s-Sâlikîn İsmail Hakkı Bursevî’nin Şiirleri ve Takrirleri, M. Murat Yurtsever.

SŞ: Saz Şairleri I-V, M. Fuad Köprülü.

SŞD: Sabrî-i Şâkir Dîvânı, Müslim Cahid Yılmaz.

SVD: Seyyid Vehbî Dîvânı, Hamit Dikmen.

ŞBD: Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı, Erdoğan Uludağ.

ŞPD: Şemsî Paşa Dîvânı, Mehmet Akkaya.

ŞSD: Şemseddin Sivasî Dîvânı, Recep Toparlı.

ŞSMT: Molla Fenârî’ye Atfedilen Şürûtü’s-Salât Adlı Eserin Manzum Tercümesi, Aysun Çelik.

STŞ: Mîrzâzâde Mehmed Sâlim Efendi Tezkiretü’ş-Şu‘arâ, Adnan İnce.

ŞYD: Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı, Hasan Kavruk.

TCD: Tâcîzâde Cafer Çelebi Dîvânı, İsmail E. Erünsal.

TD: İbrahim Tırsî Dîvânı, Kadriye Yılmaz.

TFD: Topkapılı Feyzî Dîvânı, Nazmi Özerol.

TKD: Tezkirelere Göre Kahraman Maraşlı Dîvân Şairleri, Lütfi Alıcı.

TMA:Türk Musikisi Antolojisi, Sadeddin Nüzhet Ergun.

TS: Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî, Pervin Çapan.

TŞ: Türk Şairleri, Sadeddin Nüzhet Ergun.

TŞA: Ali Emîrî Efendi Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid, İdris Kadıoğlu.

TŞB: Tezkire-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî, Filiz Kılıç.

TY00514: Mustafa Çelebi Topkapılı Feyzî, Dîvân-ı Feyzî

TY01861: Ali Efendi Edirneli Güftî, Dîvân-ı Güftî.

TY02873: Ahmed Efendi Fevrî, Dîvân-ı Fevrî.

TY05492: Râmî Muhammed Paşa, Gazeliyât-ı Râmî Paşa.

TYD: Taşlıcalı Yahyâ Dîvânı, Mehmed Çavuşoğlu.

TYGE: Taşlıcalı Yahyâ Gülşen-i Envâr ("Taşlıcalı Yahyâ Bey ve Hamsesi" adlı doktora tezi içinde), Ayşe Sağlam.

UBD: Ubeydî Dîvânı, Ömer Arslan.

UD: Usûlî Dîvânı, Mustafa İsen.

ÜD: Ümîdî Dîvânı, Muhammed Selvi.

ÜFD: Üftâde Dîvânı, Derda İlhan.

ÜİÇD: Üsküplü İshak Çelebi Dîvânı, Murat Keklik.

ÜSD: Üsküdarlı Sırrî Dîvânı, Şevkiye Kazan.

VA: Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî Vefeyât-ı Ayvansarâyî, Ramazan Ekinci.

VCD: Vecdî Dîvânı, Eşref Yanmaz.

VD: Veysî Dîvânı, Zehra Toska.

VF: Şeyhî Mehmed Efendi Vekâyi'u'l-Fuzalâ, Ramazan Ekinci.

VRD: Vakanüvis Râşid Dîvânı, Fatih Günay.

VSD: Vusûlî Dîvânı, Hakan Taş.

YED: Yûnus Emre Dîvânı, Mustafa Tatcı.

YEDAG: Yûnus Emre Dîvânı, Abdülbaki Gölpınarlı.

YEG: Âşık Paşa'ya Mâl Edilen Yeni Bir Yûnus Emre Gazeli Üzerine, İlyas Kayaokay.

YND: Yahyâ Nazîm Dîvânı, Mustafa Sefa Çakır.

YŞ: Mehmed Şemseddin Bursa Dergâhları Yâdigâr-ı Şemsî I-II, Mustafa Kara ve Kadir Atlansoy.

Y/0022: Lem'î, Şiir Mecmûası.

Diğer Kısaltmalar

bk.: bakınız.

C.: cilt.

d.: doğum tarihi.

ed.: editör

g.: gazel.

k.: kaside.

ms.: müseddes.

MESTAP: Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi.

N: Nüsha.

ö.: ölüm tarihi.

s.: sayfa.

vd.: ve diğerleri.

yay. haz.: yayına hazırlayan.

yty: yayım tarihi yok.

yy.: yüzyıl.

ÖZET

Necmettin Erbakan Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Türkçe ve Sosyal Bilimler Eğitimi Anabilim Dalı
Türk Dili ve Edebiyatı Eğitimi Bilim Dalı
Doktora Tezi

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ TY 10197 NUMARADA KAYITLI MECMUADA YER ALAN TÜRKÇE ŞİİRLER (TRANSKRİPSİYONLU METİN-İNCELEME-MESTAP'A GÖRE TASNİF)

Cihan İNER

Mecmualar; divan tertip etmemiş veya divanı bugün elimizde bulunmayan şairlerin şiirlerini, divanı bulunan şairlerin çeşitli sebeplerle divanına girmemiş şiirlerini, biyografik kaynaklarda yer verilmediği için adı dahi bilinmeyen şairlerin şiirlerini ihtiva etmeleri bakımından klasik Türk edebiyatı ve edebiyat tarihimiz açısından önemli kaynaklardır. Mecmualar üzerine yapılan çalışmalar, Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) ile beraber artmışsa da kütüphanelerde bulunan mecmua sayısının hayli fazla olmasından dolayı henüz yeterli seviyede değildir. Bu çalışma ile İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 demirbaş numarasıyla, "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" ismiyle kayıtlı olan ve 460 varaktan meydana gelen, tertip hususiyeti bakımından "karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları" türünde olduğu değerlendirilen mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni hazırlanmış, bu şiirler incelenmiş ve MESTAP'a göre tasnif edilmiştir. Çalışmanın ilk bölümü olan "Giriş" bölümünde araştırma hakkında genel bilgiler (araştırmanın dayandığı problem, amacı, önemi, sınırlılıkları) yer almaktadır. İkinci Bölüm'de (Alan Yazın) "mecmua" terimi ve MESTAP ile ilgili kısaca bilgi verildikten sonra Üçüncü Bölüm'de nitel araştırma deseninde hazırlanan ve doküman incelemesine dayanan araştırmanın yöntemi açıklanmıştır. "Bulgular" başlığını taşıyan Dördüncü Bölüm'de mecmua çeşitli açılardan tanıtılmış, mürettiplere dair tespit edilen bilgilere yer verildikten sonra mecmuada yer alan Türkçe şiirler şairleri, şairlerinin yaşadığı yüzyıllar, nazım şekilleri, vezinleri bakımından analiz edilmiş, mecmuanın özgün tarafları ortaya konmuştur. Transkripsiyonlu metnin hazırlanmasında tutulan yol izah edildikten sonra şiirlerin transkripsiyonlu metni ve MESTAP tablosuna yer verilmiştir. Beşinci Bölüm'de araştırmanın sonuçları ve öneriler sunulmuştur. 1443 adet Türkçe şiirin derlendiği mecmuada 288 farklı şaire ait 1261 şiir yer almaktadır. 182 şiirin şairi tespit edilememiştir. Şairlerden 174'ü 14-19. yy. arasında yaşamış, 114 şairin ise ne zaman/hangi yüzyılda yaşadığı belirlenememiştir. Klasik Türk edebiyatı nazım şekillerinden hemen hemen tamamına yer verilen mecmuada Türk halk şiiri nazım şekillerinden koşma, mâni ve semai örnekleri de bulunmaktadır. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metninin hazırlanması, incelenmesi ve MESTAP'a göre tasnif edilmesi esasına dayanan bu çalışma ile mecmua çalışmalarına katkı sağlamak amaçlanmıştır.

Anahtar Kelimeler: mecmua, MESTAP, şiir, TY 10197

ABSTRACT

Necmettin Erbakan University, Graduate School of Educational Sciences
Department of Turkish and Social Sciences Education
Turkish Language and Literature Education Program
Doctoral Thesis

TURKISH POEMS IN THE MECMUA WHICH REGISTERED AT ISTANBUL UNIVERSITY RARE BOOKS LIBRARY WITH THE BOOK ID TY 10197 (TRANSCRIPTED TEXT-EXAMINATION-CLASSIFICATION ACCORDING TO MESTAP)

Cihan İNER

Mecmuas (miscellany manuscripts) are important sources of classical Turkish literature and history of literature in terms of containing poems by poets who did not compile a divan, whose divans are not extant, poems are not contained in their divan for various reasons or names are unknown because they are not incorporated in biographical sources. Even though studies on mecmuas have increased with The Project of Systematic Classification of Mecmuas (MESTAP), it is not enough since the libraries holding a substantial number of mecmuas. With this study, the text with transcription of poems, have taken part in the mecmua which recorded with TY 10197 shelf mark in the Istanbul University Rare Books Library and under name of "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" -consists of 460 foils and is considered to belong to the mecmuas containing both verse and prose texts-, was prepared then those poems are analyzed and classified based on MESTAP. The First Part of the study, namely "Introduction" , contains general information (the problem study stems from, aim, importance, and restrictions of the study). The Second Part (The Relevant Literature) which includes brief information about MESTAP and the term "mecmua", The Third Part explains the method of the study -leans on the analysis of documents and prepared within a quantitative research framework-. In The Fourth Part, namely "Findings", mecmua is presented from various perspectives, information found out about the typewriters is discussed, then Turkish poems included in the mecmua analyzed in terms of their poets, centuries the poets lived in, verse forms, meters. Unique features of the mecmua are demonstrated. The way to prepare the text with transcription is explained and text with transcription of poems and MESTAP table are introduced subsequently. In the Fifth Part, outcomes of the study and suggestions are presented. In the mecmua, 1443 Turkish poems are compiled, 1261 poems which belong to 288 different poets exist. Poets of the 182 poems cannot be detected. 173 poets lived between fourteenth and nineteenth century, the lifetimes of 144 poets cannot be determined. In the mecmua, which contains nearly all the verse forms from the Classical Turkish Literature, the examples of koşma, mâni, semai from Turkish Folk Poems are included. The study which leans on preparation, analysis and classification (based on MESTAP) of poets', presented in the mecmua, recorded as TY 10197 in Istanbul University Rare Book Library, text with transcription aims to contribute mecmua researchs.

Keywords: mecmua, MESTAP, poem, TY 10197

BÖLÜM 1

1. GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Manzum ve mensur çeşitli vasıflarda metinler barındırmaları, farklı nazım şekilleri ve vezinlerle şiirlere yer vermeleri, bir seçki neticesinde ortaya çıktıkları için mürettibinin ve tertip edildiği dönemin edebî zevkini yansıtmaları mecmuaları edebiyat tarihi ve klasik Türk edebiyatı araştırmaları açısından önemli kılmaktadır.

Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığına bağlı kütüphanelerde, Millî Kütüphanede, çeşitli üniversite ve kurumların kütüphanelerinde, yurt dışındaki bazı kütüphanelerde, şahıslara ait kütüphanelerde henüz bir araştırmaya konu edilmemiş ve çalışılmayı bekleyen, irili-ufaklı, farklı türlerde çok sayıda mecmua bulunmaktadır. Mecmualar üzerinde yapılan akademik çalışmaların sayısı, MESTAP (Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi)'ın da devreye girmesiyle, son zamanlarda kayda değer şekilde artmıştır. 2012 yılında düzenlenen "Osmanlı Şiirinin Hazineleri: Mecmualar ve Cönkler" adlı çalıştayda Prof. Dr. Fatih Köksal'ın belirttiğine göre yaklaşık on bin kadar mecmuanın mevcut olduğu (Gürbüz, 2013, s. 2947) göz önüne alındığında mecmua çalışmalarının henüz yeterli seviyede olmadığı görülmektedir.

Bu çalışma ile, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni hazırlanmış; bu şiirler, çeşitli açılardan incelenmiş ve Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP) esas alınarak tasnif edilmiştir. Böylece mecmualardan bir tanesi daha alan araştırmacılarının dikkatine sunulmuştur.

Çalışmanın problem cümlesi, "İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada kayıtlı mecmuanın ihtiva ettiği Türkçe şiirler açısından durumu nedir?" şeklinde kurulmuştur. Buna bağlı olarak belirlenen alt problemler ise şöyle sıralanabilir:

Mecmuanın nüsha özellikleri nelerdir?

Mecmuanın tertip ve muhteva hususiyetleri nelerdir?

Mecmuanın imla hususiyetleri nelerdir?

Mecmuanın mürettibi kimdir?

Mecmuaya hangi şairlere ait Türkçe şiirler kaydedilmiştir?

Mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin şairlerinin yüzyıllara göre dağılımı nasıldır?

Mecmuada hangi nazım şekillerinden örneklere yer verilmiştir?

Mecmuadaki Türkçe şiirlerin vezin açısından durumu nedir?

Mecmuayı özgün kılan hususlar nelerdir?

Mecmuada kayıtlı Türkçe şiirlerin MESTAP'a göre durumu nedir?

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmuadaki Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metninin hazırlanması, bu şiirlerin incelenmesi ve MESTAP'a göre dökümünün yapılmasıdır. Böylece bu çalışma ile Türk edebiyatı tarihi ve klasik Türk edebiyatı araştırmalarına katkı sağlanmak amaçlanmaktadır.

1.3. Araştırmanın Önemi

Bu araştırmayla edebiyat tarihimizin önemli kaynaklarından olan mecmualardan birinin transkripsiyonlu metni hazırlanarak muhtevası incelenmiştir. Her biri saklı birer hazine olan mecmualarda yer alan metinlerin gün yüzüne çıkarılması, klasik Türk edebiyatı ve edebiyat tarihi araştırmaları açısından oldukça önemlidir. Bu çalışma ile, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni hazırlanmış, bu metinlerin MESTAP tablosu hazırlanmıştır. Şu ana kadar herhangi bir yerde tespit edilemeyen şiirler, bu araştırma sayesinde araştırmacıların dikkatine sunulmuştur. Mecmuadaki şiir ve kaynaklarda tespit edilen şiir arasındaki farklılıklar incelenmiş, bu nüsha farklılıkları dipnotlarda gösterilmiştir. Karşılaştırma sırasında bazı şiirlerde mecmuada yer aldığı hâlde kaynaklarda bulunmayan beyit veya bendler tespit edilmiştir. "Mecmuanın Özgünlüğü" başlığı altında çalışmamıza konu olan mecmuayı edebiyat tarihimiz açısından değerli kılan hususlar ayrıntılı bir şekilde izah edilmiştir.

1.4. Sınırlılıklar

Çeşitli kütüphanelerde, farklı türde ve özellikte çok sayıda mecmua mevcuttur. Şahsî kütüphanelerde bulunan ve henüz kayıt altına alınmamış mecmuaların da varlığı düşünüldüğünde mecmuaların nasıl bir yekûn tutacağı anlaşılabilir. Mecmua incelemelerine katkı sağlamayı amaçlayan bu çalışma, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmuadaki Türkçe şiirlerle sınırlı tutulmuştur.

1.5. Tanımlar

Eş'âr: Şiirler, manzum sözler.

Fevâid: Faydalar, yararlar, menfaatler, kazançlar. Mecmualara kaydedilen faydalı bilgiler.

Münşeat: "Düz yazıyla yazılmış mektup, resmî yazı vb. yazı ürünleri" (Tulum, 2013, s. 620).

Mecmua: "Bir araya getirilip düzenlenmiş nesneler bütünü, koleksiyon", "şiirler, seçme sözler ve türlü konularda notlar yazılı cep defteri", "süreli yayın, dergi" (Tulum, 2013, s. 519).

BÖLÜM 2

2. ALAN YAZIN

2.1. Mecmua Terimi ve MESTAP

Mecmua kelimesi; "toplama, bir araya getirme, biriktirme" anlamına gelen Arapça cem' kelimesinden türeyen bir kelime olup "bir araya getirilip düzenlenmiş nesneler bütünü, koleksiyon", "şiirler, seçme sözler ve türlü konularda notlar yazılı cep defteri", "süreli yayın, dergi" (Tulum, 2013, s. 519) anlamlarına gelmektedir. Bir edebiyat terimi olarak mecmua, "genelde bir veya daha fazla yazar yahut şaire ait çeşitli şekil ve hacimlerdeki dinî, din dışı nesir ya da şiirlerden oluşan derleme kitaplar" (Uzun, 2003, s. 265) olarak tanımlanabilir. Mecmualarda çeşitli zamanlarda yaşamış müelliflerden manzum ve mensur eserlerin yanı sıra ayet, hadis, dua, mektup, muska, tılsım, ilaç tarifi örnekleri ve bazı önemli olaylara (doğum, ölüm, cülus vb.) dair düşülen kayıtlara rastlanabilir.

Mürettibinin zevk ve ihtiyacına göre mecmuaların muhtevası şekillendiği için her mecmuanın kendine özgü tertip özelliği ve sürecinden bahsetmek mümkündür. Tertip hususiyetlerindeki bu çeşitlilik sebebiyle mecmualar, araştırmacılar tarafından farklı ölçütler esas alınarak sınıflandırılmıştır (Levend, 1984, s. 166, 167; Kut, 1986, s. 170-174; Gürbüz, 2012, s. 97-113; Kılıç, 2012, s. 75-96). Çalışmamıza konu olan mecmua, farklı türlerde ve özelliklerde manzum ve mensur metinler ihtiva etmesi hasebiyle şekil bakımından "karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları" başlığına dâhil edilebilir.

Edebiyat tarihi açısından önemli kaynaklar olan mecmualar, "bazen edebiyat tarihinin asıl kaynaklarına yardımcı olur, bazen yegâne kaynak olarak işlev üstlenir" (Aydemir, 2007, s. 123). Dolayısıyla edebiyat tarihinin bütün yönleriyle ortaya konabilmesi için mecmualar çeşitli yönlerden incelenmelidir. Mecmuaların edebiyat tarihimiz açısından önemi şöyle açıklanabilir:

> Kaynaklarda adı geçmeyen, unutulmuş şairlerin şiirlerine mecmualarda rastlamak mümkündür. Bilinen şairlerin bilinmeyen/divanlarında bulunmayan şiirlerine rastlamak mümkündür. Şairlerin divanlardaki şiirlerinin farklı şekillerine (fazla veya eksik beyitler, nüsha farkları vs.) tesadüf edebiliriz. Mecmualar arasında bilinmeyen, varlığı bilindiği hâlde nüshası tespit edilemeyen eserlerle de karşılaşılır. (…) Bilinmeyen veya kullanılmayan nazım şekilleri, bilinen nazım şekillerinin örneği görülmeyen kafiye tipleri, farklı bend yapıları; yeni türler, edebiyatımızda kullanımına rastlamadığımız aruz kalıpları vb. örneklerle de mecmularda karşılaşabiliriz. Mecmualarda, zaman zaman

şairlerin hayatıyla ilgili önemli bilgileri de yakalama imkânı vardır. (…) Mecmualar -bir kısmı kendisi de şair olan- şiir sever kişiler tarafından tertip edilen eserlerdir. Bu itibarla derleyeni belli kişiler tarafından toplanan mecmualarda o şahsın/şairin zevklerini fark ederken dönemin genel beğenisiyle ilgili önemli önemli ipuçları da yakalamak mümkündür. (…) Nazire mecmuası olmasa da kimi mecmualarda nazire şiirler bulunduğundan şairler arasındaki etkileşimi, teselsül bağlarını takip etmek de mümkün olur. (…) Hemen her mecmuanın boş kalmış sayfalarında, yazılı sayfaların derkenarlarında çeşitli dualar, otlarla ilaç yapım tarifleri, tılsım, vefk, reml, tefe''ül gibi gizli ilimler (havas) denilen itikatlara dair notlar, tarih kıtaları, müstakil matla ve müfredler, bazı münşeat örnekleri, kimi resmî kayıtların örnekleri çokça rastlanan -asıl mecmua konusuyla ilgili olmayan- kayıtlardır. Bütün bunlar edebiyat araştırmacıları kadar hatta onlardan da fazla sosyoloji, tarih (özellikle kültür tarihi), kültürel antropoloji, dinler tarihi, halkbilim gibi farklı bilim dallarından kişilerin de ilgi alanına giren çok önemli ama ihmal edilmiş bilgi kırıntılarından[dır]. Bunların bileşkesi Türk milletinin kültür kodlarını ortaya koyacaktır. (Köksal, 2017, s. 138-140).

Yurt içi ve yurt dışındaki kütüphanelerde ve şahsî kütüphanelerde bir kısmı çeşitli çalışmalara konu olmuş[1] çok sayıda mecmua bulunmaktadır. Bu mecmualarda yer alan metinlerin belli bir sistem dâhilinde dökümünün yapılarak araştırmacıların istifadesine sunulması amacıyla M. Fatih Köksal tarafından Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi (MESTAP)[2] geliştirilmiş, bu proje kapsamında yüksek lisans ve doktora tezleri, kitaplar, makaleler ve bildiriler hazırlanmıştır. Bu çalışmada da İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 ile kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirler, Latin harflerine aktarıldıktan sonra çeşitli açılardan incelenmiş ve MESTAP'a göre tasnif edilmiştir.

[1] Şiir mecmuaları üzerine yapılmış çalışmalar için bk. Gıynaş, 2011; Süngü, 2020.
[2] Projeyle ilgili ayrıntılı bilgi için bk. Köksal, 2017, s. 141-145, 148-152. MESTAP kapsamında yapılan çalışmaların bibliyografyası için bk. Uğur, 2023. Projeye ait internet sitesi için bk. https://mestap.com/. Ayrıca https://mecmualar.tr.gg/ adresli sitenin "Mecmua Çalışmaları" kısmından mecmualar üzerine hâlihazırda devam eden çalışmaların bilgilerine de ulaşılabilmektedir.

BÖLÜM 3

3. YÖNTEM

3.1. Araştırmanın Modeli

Nitel araştırma deseninde hazırlanan bu çalışmayla İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirler Latin harflerine aktarılmıştır. Şiirler başka bir kaynakta tespit edilebilmişse mecmuadaki varyant ile diğer kaynaktaki varyant mukayese edilmiş, farklılıklar dipnotlarla gösterilmiştir. Bu şiirler; çeşitli açılardan incelenmiş ve MESTAP (Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi) kapsamında tasnif edilmiştir.

3.2. Çalışma Materyali

Araştırmanın dayandığı materyal, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmuadır. Katalogda 451 varak olarak kayıtlı olan ancak yapılan inceleme neticesinde 460 varak olduğu tespit edilen, manzum ve mensur metinler ihtiva eden mecmua hakkında "Nüsha Tavsifi" ve "Mecmuanın Tertip ve Muhteva Hususiyetleri" başlıkları altında ayrıntılı bilgiler verilmiştir.

3.3. Verilerin Toplanması

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde TY 10197 numarada kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin Latin harflerine aktarılması ve incelenmesini esas alan bu araştırmada, veri toplama yöntemlerinden doküman incelemesi yöntemi kullanılmıştır. "Doküman incelemesi, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin analizini kapsar." (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 189). İlk aşamada araştırmaya konu olan mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni hazırlanmıştır. Mecmuada yer alan mensur kısımlar ve Arapça, Farsça şiirlerin başka araştırmalara konu olabilecek hacimde olduğu düşünülerek çalışma Türkçe şiirlerle sınırlı tutulmuştur. Transkripsiyonlu metni hazırlanan Türkçe şiirler; divanlar, mesneviler, tezkireler ve mecmualar hakkında hazırlanan kitaplar, yüksek lisans ve doktora tezleri, makaleler ve bildiriler üzerinden taranmıştır. Böylelikle şu an için başka kaynaklarda bulunmayan şiirler tespit edilmiştir. Şiirin bir başka kaynakta daha bulunması hâlinde mecmuadaki varyant ile bu kaynaktaki varyant karşılaştırılmıştır.

Metin kurulurken mümkün olduğu ölçüde mecmuadaki varyant tercih edilmiştir. Ancak vezin, kafiye ve mana gereği bazı şiirlerde mecmuadaki varyant yerine kaynaklardaki varyant

tercih edilmiştir. Her iki durumda da farklılıklar dipnotlar yoluyla gösterilmiştir. Mecmuada kaydedilen şiirlerde eksik olduğu görülen kısımlar, köşeli parantez kullanılarak ilgili yere eklenmiştir. Metin hazırlanırken tutulan yol, "Metin Tesisinde Takip Edilen Yol" başlığı altında ayrıntılı bir şekilde izah edilmiştir. Mecmuada şairinin adı veya mahlası kaydedilmeyen şiirlerin hangi şaire ait olduğu hakkında araştırmalar yapılmıştır. Şairi kaynaklardan tespit edilen şiirlerin üzerine bu bilgi köşeli parantezle başlık olarak eklenmiştir. Başlıklarda yer alan şairler ve nazım şekilleri ile ilgili hatalı bilgiler dipnotlarla tashih edilmiştir. Şiirlerde geçen ayet, hadis ve Arapça meseller (atasözleri) metinde italik olarak gösterilmiş, bunların anlamlarına yine dipnotlarda yer verilmiştir. Ayetlerin anlamı Diyanet İşleri Başkanlığınca hazırlanan ve internet üzerinden ulaşılan mealden[3] alınmıştır.

3.4. Verilerin Analizi

Mecmualar üzerine yapılan çalışmalar taranmış, mecmuada yer alan şiirlerin hangi yönlerden incelenebileceği belirlenmiştir. Mecmualar üzerine yapılan çalışmalarda, genellikle, mecmuanın nüsha özellikleri, tertip, muhteva, imla hususiyetleri ve mürettibiyle ilgili açıklamalara yer verildikten sonra ihtiva ettiği şiirlerin şairleri, şairlerinin yüzyıllara göre dağılımı, nazım şekilleri, vezinleri bakımından incelendiği, mecmuanın özgün taraflarının ele alındığı, MESTAP'a göre tasnif edildiği görülmüştür. Bu çalışmada mecmuadan elde edilen veriler, önceden belirlenen bu hususlara göre incelenmiş ve yorumlanmış; dolayısıyla betimsel analize başvurulmuştur. Betimsel analiz başka bir deyişle tümdengelimci analiz yaklaşımı, elde edilen verilerin araştırma sorusu veya alt sorularından hareketle belirlenen temalar rehberliğinde yorumlanmasına dayanır (Yıldırım ve Şimşek, 2021, s. 243, 244).

Metin hazırlanırken nüshayla ilgili tespit edilebilen özellikler, mürettiplere dair ipuçları ve imla ile ilgili hususlar analiz edilerek "Nüsha Tavsifi", "Mecmuanın Tertip ve Muhteva Hususiyetleri", "Mecmuanın İmla Hususiyetleri", "Mürettib(ler)e Dair" kısımları hazırlanmıştır. Mecmuada yer alan ve başka kaynaklarda şimdilik tespit edilemeyen şiirler ve mecmuayı edebiyat tarihimiz açısından değerli kılan diğer hususlar "Mecmuanın Özgünlüğü" başlığı altında ele alınmıştır.

Mecmuada yer alan şiirler; şairleri, şairlerinin yaşadığı yüzyıllar, nazım şekilleri ve vezinlerine göre incelemelere tâbi tutulmuştur. Bu incelemeler neticesinde mecmuada 288 şaire ait 1261 şiir bulunduğu, bu şairlerin 173'ünün 14-19. yüzyıllar arasında yaşadığı tespit

[3] https://kuran.diyanet.gov.tr/

edilmiştir. Sadece ismi veya mahlası bilinen 114 şairin ise kimliği tam olarak belirlenememiş veya yaşadığı yüzyıla dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. 182 şiirin şairi tespit edilememiştir. Mecmuada gazel, matla, müfred, nazm, kıta, murabba, mâni, kaside, rubai, koşma, tahmis, mesnevi, muhammes, tesdis, müsebba, müseddes, semai, terkib-i bend, mısra, müselles, müsemmen, müstezad, taştir, terci-i bend nazım şekilleriyle yazılmış şiirler bulunmaktadır. 5 şiirin ise nazım şekli tespit edilememiştir. Mecmuaya alınan şiirlerin büyük bir kısmı aruz vezniyle yazılmış olmakla beraber hece vezninin kullanıldığı şiirler de mecmuada yer almaktadır.

Mecmuada yer alan 1443 Türkçe şiir, bir tablo hazırlanarak MESTAP'a göre tasnif edilmiştir. 8 sütundan oluşan bu tablonun ilk sütununda şiirin mecmuada kayıtlı olduğu sayfanın numarasına yer verilmiştir. Sonraki sütunlarda sırasıyla şairin mahlası, şiirin matla beyti, makta beyti, nazım şekli ve birimi sayısı, nazım türü (tespit edilebilmişse) ve veznine yer verilmiştir. Son sütun ise "Açıklamalar" sütunudur. Çalışmamızda şiirlerle ilgili yapılması gereken açıklamalar ve şiirin tespit edilebildiği kaynağa ilişkin bilgiler ilgili şiirin metni üzerinde yapıldığı için tekrara düşmemek için bu sütunda sadece başlıklara yer verilmiştir.

BÖLÜM 4

4. BULGULAR

4.1. İnceleme

4.1.1. Nüsha tavsifi

Çalışmamıza konu olan mecmua, İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesinde "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid"[4] adıyla ve TY 10197 demirbaş numarasıyla kayıtlıdır. Katalogda yer alan bilgiler, mecmuanın talik ve nesih hatla yazıldığı, satır sayısının düzensiz olduğu ve 451 varaktan oluştuğu ile sınırlıdır.

Mecmuanın her varağının a yüzünün sol üst köşesine 1'den 451'e kadar kurşun kalemle numara verilmiştir. Sonradan yapıldığını düşündüğümüz bu numaralandırma sırasında 15, 42, 84, 102, 108, 191, 252, 291 ve 294. varaklar atlandığı için aslında 460 varaktan oluşan mecmua, kataloğa 451 varak olarak kaydedilmiştir. Ayrıca mecmuanın 371. varağın a yüzünde 10 ile başlayıp 460. varağın a yüzünde 123 ile biten, mecmuanın köşelerindeki yıpranma sebebiyle sağlıklı bir şekilde takip edilemeyen bir numaralandırma daha vardır. Bu numaralandırmada -takip edilebildiği kadarıyla- bazı numaraların atlanmış olması, mecmuanın bu kısmında eksik varakların olduğuna işaret etmektedir.

Mecmuayı oluşturan varakların renginde, düzeninde, boyutundaki farklılıklar ve yazı karakterinin değişkenliği; eserin birden fazla mürettip kaleminden çıkmış olduğunu ve/veya müstakil mecmuaların sonraki dönemlerde tek cilt hâline getirildiğini düşündürmektedir. Eserde üç farklı yerde temellük kaydı bulunması da bu ihtimali güçlendirmektedir. "Mecmuadan Örnek Sayfalar" kısmında yer verilen fotoğrafların bu hususu yansıtacak şekilde seçilmesine gayret edilmiştir.

1a'ya "İbnül Emin Mahmud Kemal Kütübh. No" yazılı bir kaşe basılmış ve "2716" numarası verilmiştir. Mecmuanın güncel katalogdaki numarası 10197'dir. Bundan başka mecmuanın herhangi bir yerinde Latin harfleriyle bir kaşe veya kayıt bulunmamaktadır. Sadece

[4] Mecmuanın adı, Kütüphanenin kataloğunda "Mecmua-i Eş'ar, Münşaat ve Fevaid" şeklinde imla edilmiştir. Mecmuanın kataloğu için bk. https://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:801374/one?qu=10197&qf=ITYPE%09Materyal+T%C3%BCr%C3%BC%091%3AYAZMA%09Yazma+Eser

ilk sayfada demirbaş numarası bulunması (2716), önceki kataloglama çalışmasında da mecmuanın tek cilt hâlinde olduğunu ve kataloğa tek eser olarak kaydedildiğini göstermektedir.

Yazmalarda ve basma kitaplarda eserin kime ait olduğunu bildiren kayıtlar, "temellük" veya "istishap" kaydı olarak adlandırılmıştır (Açıl vd., 2022, s. 112). Mecmuanın üç farklı yerine İbnülemin Mahmut Kemâl İnal (1871-1957)[5] tarafından düşüldüğü anlaşılan, ikisi 1910/1911, biri de 1912/1913 tarihli temellük kayıtları ve yerleri şöyledir:

[1a] Hüve isteṣḥabehü'l-faḳīr Seyyid Maḥmūd Kemāl bin Mehmed Emīn Ġafera Lehumā Fī 15 Ṣa'bān Sene 1328 [M. 1910/1911].

[126a] Hüve isteṣḥabehü Seyyid Maḥmūd Kemāl bin Mehmed Emīn Ġafera Lehumā Fī 28 Ẕi'l-ḳa'de [Sene] 1331 [M. 1912/1913].

[343a] Hüve'l-mālik isteṣḥabehü'l-faḳīr ileyhi 'azze şānuhu Seyyid Maḥmūd Kemāl bin Mehmed Emīn bin Muṣṭafā Maẓhar bin Meḥmed Emīn bin 'Oṣmān raḥimehümü'r-Raḥmān Fī 7 Receb Sene 1328 [M. 1910/1911].

Ayrıca 343a'da kurşun kalemle sonradan eklendiği izlenimi uyandıran "İzmir icrā me'mūrı Ṣāliḥ Ḫayrī Efendinüñdür (?)[6]" şeklinde bir not bulunmaktadır.

43 varağı (37a, 41a, 62a, 74b, 80a, 83b, 84, 85, 86a, 89b, 103b, 106b, 233, 243b, 244a, 248b, 249a, 250a, 252b, 253, 296b, 297, 298, 299, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308b, 309b, 310b, 311a, 312, 313, 314, 315, 320b, 321, 322, 323, 324a, 325, 326a, 327, 328a, 329, 333a, 338b, 339, 340, 341, 342, 366) boş olan mecmuanın üç yerine (4b, 7a, 8a) "zāhid" yazılı bir mühür[7] basılmıştır.

Baş: N'ola pāyına yüz sürsem baña 'ālem şāhıdur hey

Cümle güzeller içinde bedr olmış 'īd māhıdur hey

[5] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/inal-ibnulemin-mahmut-kemal

[6] Efendinüñdür (?): 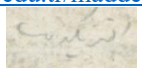

[7]

Son: Def‘ iderler oturup bir yire hicrān e[lemin]

Mey olur sāġar olur **Veysī**-i ġam-perver olur

4.1.2. Mecmuanın tertip ve muhteva hususiyetleri

Mecmuanın tertibinde genel anlamda bir düzene bağlı kalınmamış olup yatay ve ters yazılan kısımlar da mevcuttur. 116a-125b ve 343b-365a arası cetvelli çift sütun hâlinde istinsah edilmiştir. Mecmuadaki bazı başlıklar surhla yazılmış olup tamamı surhla yazılan şiirlere de rastlanmaktadır (10a, 409b, 410a, 435a, 437a, 454b, 456b). Kimi şiirlerde mahlasa üzeri çizilmek suretiyle işaret edilmiştir. 8b-31a arasında yer alan bazı şiirler silinmeye çalışılmıştır. Bazı şiirlerde ise karalamalar ve üzeri çizilerek yapılan düzeltmeler görülmektedir. Yazma ve basma eserlerde metne dair düzeltme ve ilavelere işaret etmek için kullanılan “sah kaydı” (Açıl vd., 2022, s. 110), mecmuada nadiren tercih edilmiştir:

[12b] 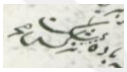 bāde-i nergis şikest, [17a] 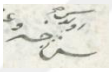 Sen olduñ ḫusrev-i, [19b] cāna ammā **Ḥayretī**, [21a] 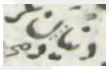 dünyādan.

Yazma eserlerde birbirini takip eden yaprakları göstermek için b yüzünün sol alt köşesine bir sonraki sayfanın ilk kelimesi yazılmış olup bu kelimeye “reddâde”, “ayak”, “çoban”, “pâyende”, “râbıta”, “murâkıp”, “rakabe”, “müşâhide”, “müş‘ir”, “müş‘ire”, “ta‘kîbe”, “garîp”, “rakîp” gibi isimler verilmiştir (Açıl vd., 2022, s. 104). Mecmuada 141b, 142b, 144b, 163b, 336b, 337b, 343b-363b’de reddâde kullanılmıştır.

Mecmuada manzum ve mensur metinler bulunmaktadır. Bu çalışma, mensur kısımlar ve Arapça-Farsça şiirlerin ayrı çalışmalara konu olabilecek hacimde olması sebebiyle, mecmuadaki Türkçe şiirlerle sınırlı tutulmuştur. Bununla beraber, şiirlerle ilgili olduğu düşünülen mensur bazı metinlere de dipnotlarda yer verilmiştir. Bir kısmı Arapça olan mensur metinler; mektuplar, müzekkereler, dualar, hadisler, zikirler, macun tarifleri, hikâyeler ve nakillerden oluşmaktadır. Çalışma dışı tutulan bu kısımların muhtevasından genel itibarıyla şöyle söz edilebilir: 9b “Mucîb” başlıklı Farsça bir şiir, 36b “Beyt” başlıklı Arapça bir matla, 103a Farsça bir naat ve kaside, 112b Nef‘î’nin Farsça bir şiiri ve Müşkî’nin ona naziresi, Müşkî ve Fütûhî’nin Farsça birer şiiri, 113a Mehmed/Muhammed Ziyâ Bey’in Farsça bir, Müşkî’nin Farsça iki şiiri, 113b Müşkî’nin Farsça bir şiiri, 127a taun için nüsha (muska), 153a iman ve nikâh tazelemek için dua, 170a Zâtî’ye ait Farsça bir şiir, 176b macun tarifi, 180b Mevlânâ’nın

Farsça bir şiiri, 183a, 188a, 191a, 191b macun tarifleri, 203b Farsça bir matla, 231a Câmî'nin Farsça bir şiiri, 232b bir tuğra örneği, 234a Hz. Ali'nin duası, 242b Nasîrüddîn Tûsî'nin Farsça bir şiiri ve başka Farsça şiirler, 261a "Tayfûr Beg'den" başlığıyla kaydedilmiş Farsça iki şiir, 332a Şeyh Ahmed Hânî'ye ait mülemma bir şiir, 333b-338a Sıhhatî Çelebi'nin bir risalesi, 379a Aristo'nun İskender'e nasihatleri, 457a sabah namazının sünneti ve farzı arasında okunması tavsiye edilen bir dua, 457b Farsça bir şiir.

Mecmuada bazı şiirlere başlık verilmiştir. Genellikle şairlerin mahlası veya adı (Rûhî, Rûhî Efendi, Rûhî-i Bağdâdî vb.), şiirin nazım şekli (Müfred, Gazel, Muhammes vb.), şiirin nazım şekli ve şairi (Gazel-i Meylî Tahmis-i Fehmî, Gazel-i Bâkî Efendi, Kasîde-i Nef'î vb.) başlık olarak tercih edilmiştir. Kimi zaman da şiirin bir özelliğine veya yazılış sebebine (Nazm-ı Latîf, Manzûme-i Mergûbe, Kasîde Der-Vasf-ı Râbi' Mehemmed Hân u Nesl-i Âl-i 'Osmân u Târîh-i Cülûs u Vefât-ı Şâhân Rahmetu'llâh vb.), bestelenmiş şiirlerin makam, usul ve bestekâr bilgilerine (İlâhî Der-Makâm-ı Evc-'Irâk, Segâh Devr-i Revân Şarkî, Hüseynî Hafîf 'Itrî vb.) de başlıklarda rastlanmaktadır. Bazı başlıklarda hatalı bulunan kayıtlar, tarafımızca dipnotlarda düzeltilmiştir. 167a'da bulunan iki beyitlik nazmın "Rubai" başlığıyla kaydedilmesi hatalı kayıtlara örnek olarak gösterilebilir.

Mecmuayı meydana getiren varaklar arasındaki renk, boyut, düzen farklılıkları ve hat karakterindeki farklılıklar; mecmuanın tek mürettip elinden çıkmadığını düşündürmektedir. Bu durum mecmuanın belirli bir zamanda tertip edilmediğini, tertibin bir sürece yayıldığını, mecmuaya zaman içinde metin eklenmeye devam ettiğini akla getirmektedir. Nâ'ilî'ye (ö. 1666) ait bir şiirin başlığında "sellemehu'llâh" ifadesi kullanılmıştır. "Allah ona selamet versin." anlamına gelen bu ifade daha ziyade hayatta olan kişiler için tercih edilmektedir. Ayrıca mecmuada Keçecizâde İzzet Molla'ya (ö. 1829) ait tarih manzumeleri ve Pertev Paşa'ya (ö. 1837) ait bir nazm örneği bulunmaktadır. Bu hususlardan hareketle, mecmuanın tertip sürecinin 17. yy.da başladığı ve 19. yy.a kadar devam ettiği söylenebilir.

Mecmuada, bazen kısmî farklılıklarla bazen olduğu gibi tekrar yazılan şiirler bulunmaktadır, bu duruma şiirin ilk geçtiği yerde dipnotta işaret edilmiştir.

37b-40b arasında yer alan şiirlerde geçen kelimelerin yazımında noktalı harflerin noktaları ya hiç konmamış ya da sadece bazılarının noktaları konmuştur. Mecmuanın muhtelif yerlerinde de noktasız yazılan kelimelere rastlanmaktadır:

[38a] 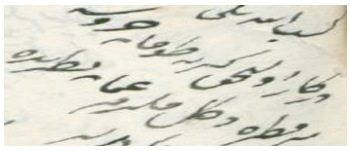 Der-kār olıcaḳ girye[-i] ṭūfān ḫurūşa/Bir ḳaṭre degül ḳulzüm-i ʿummān naẓarında, [60b] nerrād, [261b] sīnesine.

41b-61b arasında 18. yy. şairlerinden Lemʻî Halil Ağa'ya ait şiirler "Dîvân-ı Lemʻî Ağa" başlığıyla kaydedilmiştir.

62b-74a arasında yer alan ve Feyzî'ye ait olan şiirlerin bir kısmında mahlasın yeri boş bırakılmıştır.

Şiirlerin redifini oluşturan kelimeler ilk beyitten sonraki beyitlerde bazen yazılmamış, bazen mütekerrir mısraların tamamı yazılmak yerine birkaç kelimesi yazılmış, bazen de bu mısralara "eyzan" yazılmak suretiyle işaret edilmiştir.

Rakibi tahkir etmek amacıyla pek çok dîvânda kâtipler tarafından "rakîb" kelimesi ters yazılmıştır (Şentürk, 1995, s. 54). Çalışmamıza konu olan mecmuada da 407b'de geçen "rakîb" kelimesi ters bir şekilde[8] yazılmıştır.

Mecmuada biri Şâhin Giray'a ait ve 6b'de kayıtlı, diğeri şairi tespit edilemeyen ve 24a'da kayıtlı iki görsel şiir bulunmaktadır. Bu şiirlerin fotoğrafları ilgili şiirin transkripsiyonlu metninden hemen önceye yerleştirilmiştir.

4.1.3. Mecmuanın imla hususiyetleri

Çalışmamıza konu olan mecmuada, pek çok mecmuada da görüldüğü üzere, imla konusunda bazı hatalar, farklılıklar ve tutarsızlıklar görülmektedir. Tespit edilebilen belli başlı imla hataları, farklılıkları ve/veya tutarsızlıkları şöylece sıralanabilir:

Nazal n (ñ) ve nûn'un birbiri yerine kullanılması: [54b] gördüñ mi, [102b] irişsün, [117a] vişālüñ.

8 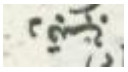

Arapça ve Farsça asıllı kelimelerde sıklıkla hı, hâ'nın ve nadiren he'nin birbiriyle karıştırılması: [33b] ḫarāb, [45b] ḥarām, [398a] hicretüñ.

İzafet kesresinin "ye" harfiyle gösterilmesi: [78b] bezm-i, [104a] mu'cizāt-ı, [116b] esīr-i kākül-i.

İzafet kesresinin ve yükleme hâlinin esre ile gösterilmesi: [3a] dil-i, [3a] dil-dār-ı, [98a] maḳṣūdı.

Yükleme hâlinin esreli hemze ile gösterilmesi: [33b] ḳarayı, [54b] teraḳḳīyi , [119b] serçeyi.

Arapça ve Farsça asıllı kelimelerin imlasında olmamasına rağmen ünlülerin gösterilmesi: [4a] gül, [105b] kürsī, [130b] ḳurbān.

Arapça ve Farsça asıllı kelimelerde dal ve te harfinin birbiri yerine kullanılması: [96b] yād , [447a] aḥsent, [452a] meded meded.

Türkçe eklerin şeddeyle gösterilmesi: [99b] bülbülleri, [109b] göñüllüdür, [219a] başsa.

Kelimelerin birbirine bitişik yazılması: [375b] el virdi, [383b] ol şeh-i, [389b] 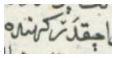 açuḳ dergehinde.

Eklerin veya yardımcı ünlülerin bazen düz bazen yuvarlak gösterilmesi: [1b] derdüm, [115b] güzelsüz, [375b] maġrūruñ.

Elif yerine ‘ayn harfinin kullanılması: [70b] alev, [113b] arżuñ, [218b] eşḳıyā.

Zel, ze, dâd ve zı harflerinin birbirine karıştırılması: [31a] ārzūlar, [77b] tez̲erv, [87a] ża‘fla, [129b] zūr, [370b] z̲erre-i, [402b] ẓaferden.

Aynı kelimenin farklı harflerle yazılması: [391a] yoḫsa, [391a] 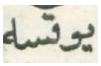 yoḳsa; [100a] ṭabla-i, [100a] tablakār 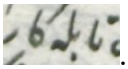 .

Diğer: [35a] 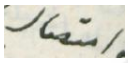 imtiṣāl, [45a] ḳaṭresi 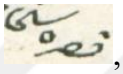 , [56b] 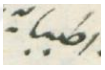 eṭibbāya, [62b] 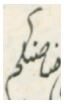 ṣanasın kim, [77b] ıṣṭılāḥ, [117a] gerçi.

Feyzî’nin 68a’da yer alan “dil” redifli gazelinde redifi oluşturan “dil” kelimesinin 2-4. beyitlerde “gül” şeklinde, Re’yî’nin 122a’da yer alan gazelindeki “-dur” redifinin 2-5. beyitlerde “-lar” şeklinde istinsah edilmesi mecmuanın imlasına yeterince özen gösterilmediğine işaret etmektedir.

4.1.4. Mürettib(ler)e dair

Mecmuayı meydana getiren varaklar arasındaki yapı farklılıkları ve özellikle yazı karakterlerinde görülen değişkenliklerden hareketle tek bir mürettipten söz etmek mümkün görünmemektedir.

Mecmuanın mürettiplerine dair tespit edilebilen ipuçları şöyle sıralanabilir:

Kendileri de şair olan kimi mürettipler, tertip ettikleri mecmuaya kendi şiirlerini de “Li-Muharririhi”, “Li-Müellifihi”, “Li-Râkımıhi”, “Li-Nâmıkıhi”, “Li-Musannifihi” gibi başlıklar koyarak kaydedebilirler (Köksal, 2017, s. 140). Çalışmamıza konu olan mecmuanın üç yerinde mürettibe/mürettiplere işaret eden bu türden başlıklar görülmektedir.

1b-33a arasında yer alan Hayretî, Selîmî ve Ferdî mahlaslarıyla kayıtlı olan ve aynı kalemden çıktığı düşünülen şiirlerde “Li-Zâbirihi” “Li-Zâbirihi’l-Fakîr”, “Li-Râkımıhi’l-Fakîr”, “Li-Râkımıhi’l-Hakîr”, “Li-Râkımıhi” başlıkları kullanılmıştır.

207a'da yer alan bir matlanın başlığında "Li-Muharrihi'l-Fakîr Feyzî" ifadesi geçmektedir. 456b'de ise iki beyitlik bir nazm "Li-Nâmıkıhi" başlığıyla kaydedilmiştir.

126a'da 1224 [M. 1809/1810] tarihli bir vefat kaydı bulunmaktadır:

Sebeb-i vücūd u bā'iṣ-i ḥayātım olan vālide[-i] mācide-i müşfiḳam Şerīfe Ḫ[ᵛ]āce 'Ā'işe Mollā[9] biñ iki yüz yigirmi dört senesinüñ ḥāvī olduġı ṣa'bānu'l-mu'aẓẓamuñ on yedinci ṣalı gicesi sā'at ṭoḳuza yigirmi daḳīḳa var iken 'ālem-i fenādan 'ālem-i beḳāya irtiḥāl idüp Ḥaḳ Sübḥānehü ve Te'ālā Ḥażretleri ḳabrini ravżatün min riyāżi'l-cenne eyleye āmīn.

191b'de 1140 [M. 1727/1728] tarihli bir veladet kaydı bulunmaktadır:

İşbu biñ yüz ḳırḳ senesi māh-ı receb-i şerīfüñ ikinci penç-şenbe gicesinde sa'āt ṭoḳuzda iken oġlumuz Mollā Muḥammed dünyāya gelmişdür. Ḥaḳ Sübḥānehü ve Te'ālā ṭūl-i 'ömr ü 'amel-i ṣāliḥ iḥsān eyleye āmīn.

Hemen sonrasında yer alan tarih manzumesinden anlaşıldığına göre bu veladet kaydı, "Şaban Ağazâde" oğlu "Muhammed" için düşülmüştür.

Her iki kaydın birinci şahıs ağzından düşülmüş olması, bu iki kayıt sahibinin de mecmuanın mürettiplerinden olduğunu düşündürmektedir.

4.1.5. Mecmuada yer alan şairler ve nazım şekilleri

Mecmuada 288 şaire ait 1261 Türkçe şiir yer almaktadır. 182 şiirin şairi tespit edilememiştir. Mecmuaya kaydedilen Türkçe şiirlerin nazım şekillerine ve şairlerine göre dökümü aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Sıra	Mahlas	Nazım Şekli/Sayısı
1	Adlî (Hasan)	Gazel/1
2	Adlî (Mehmed)	Nazm/1
3	Adnî	Matla/1
4	Âhî	Matla/3
5	Aklî	Müfred/1
6	Alî	Kıta/1
7	Âlî (Gelibolulu)	Gazel/1 Kıta/1 Matla/1 Muhammes/2 Nazm/1

[9] Rumeli Hisarı Şehitlik Dergâhı Mezar Taşları adlı çalışmada "Şerife Ayşe Molla"ya ait mezar taşı incelenmiştir (Kut ve Eldem 2010, s. 313). İlgili çalışmada kişinin ölüm tarihi 1211 [M. 1796/1797] olarak okunmuştur. Çalıştığımız mecmuada ise 1224 [M. 1809/1810] tarihi kayıtlıdır. İki kayıt arasındaki farklılığın, mezar taşındaki maddi hasar sebebiyle mi yoksa isim benzerliği sebebiyle mi oluştuğu şu an için tespit edilememiştir.

8	Alî (Kınalızâde)	Matla/1
9	Amrî	Nazm/1
10	Ârif	Gazel/4 Müfred/1 Nazm/1
11	Âsım	Gazel/1
12	Âşık Çelebi	Matla/1
13	Âşık Ömer	Gazel/2 Koşma/1 Murabba/4 Semai/2
14	Atâ	Gazel/1
15	Atâyî	Gazel/2
16	Atâyî (Nev‘îzâde)	Gazel/6 Nazm/1 Tesdis/1
17	Âtıf	Gazel/1
18	Atûfî	Nazm/1
19	Âzerî	Gazel/2
20	Azîzî	Gazel/1
21	Azîzî (Halvetî)	Gazel/1
22	Azmî	Kaside/1
23	Bahâyî (Şeyhülislâm)	Gazel/3 Rubai/4
24	Bâkî	Gazel/41 Kaside/1 Kıta/1 Matla/3 Müfred/4 Nazm/2 Tahmis/2 Terci-i Bend/1
25	Behiştî	Gazel/1
26	Belîğ (İsmail)	Müfred/1
27	Berkî	Matla/1
28	Besîm	Nazm/1
29	Beyânî (Karahisarlı)	Tahmis/2
30	Bezmî	Gazel/1
31	Bülendî	Gazel/1
32	Ca‘ferî	Kaside/1
33	Ca‘fer (Tâcîzâde)	Gazel/1
34	Câhidî	Murabba/1
35	Celâlî (Manastırlı)	Tahmis/1
36	Cem Boylak (?) İbrahim Çelebi	Mesnevi/1
37	Cemâlî	Matla/3
38	Cenâbî	Matla/1
39	Cevherî	Gazel/1
40	Cevrî	Gazel/1 Matla/2 Tesdis/1
41	Cezmî	Gazel/1
42	Cinânî	Gazel/1
43	Dânişî	Gazel/1 Kıta/1
44	Derviş Ahmed (Sâlik)	Gazel/1 Murabba/1
45	Derviş Çelebi	Matla/1
46	Derviş Çelebi (Pîrîzâde)	Kaside/1 Müfred/1

47	Derviş Şevkî	Gazel/1
48	Dilîrî	Tahmis/1
49	Dürrî	Gazel/2 Matla/1
50	Ebussuud Efendi	Matla/3
51	Ehlî	Nazm/1
52	Emrî	Gazel/8 Kıta/1 Matla/1 Müfred/2
53	Es‘ad (Bağdatlı)	Gazel/1
54	Eşrefoğlu Rûmî	Gazel/8
55	Eşref-i Sânî	Gazel/2
56	Fâ’iz (Edirneli)	Gazel/2
57	Fâ’izî (Kafzâde)	Gazel/19
58	Fahrî (Şeyh Mehmed)	Nazm/1
59	Fasîh	Nazm/1
60	Fasîhî	Gazel/1
61	Fâtihî	Gazel/1
62	Fazlî	Gazel/1
63	Fazlî (Kara)	Nazm/1
64	Fedâyî	Gazel/1
65	Fehîm-i Kadîm	Gazel/10 Terkib-i bend/1
66	Fehmî	Tahmis/1
67	Fennî (Mehmed)	Müfred/1
68	Ferâhî	Tahmis/1
69	Fevrî	Matla/1 Müfred/1
70	Fevrî (Ahmed)	Gazel/5 Müsebba/1
71	Fevzî (Gergerizâde)	Murabba/2
72	Feyzî	Gazel/3 Matla/1
73	Feyzî (Elîfîzâde)	Müfred/2 Kaside/1
74	Feyzî (Kefeli)	Gazel/3
75	Feyzî (Topkapılı)	Gazel/110
76	Fezâyî	Gazel/1
77	Figânî	Gazel/2
78	Fuzûlî	Gazel/3 Kıta/1 Müfred/1
79	Gamî	Müsemmen/1
80	Gedâyî	Gazel/1
81	Gevherî	Koşma/8 Murabba/1 Semai/1
82	Gubârî	Gazel/1 Müseddes/1
83	Güftî	Matla/1
84	Güvâhî	Matla/1
85	Habîb	Gazel/1
86	Hacı Bayram-ı Velî	Koşma/1
87	Hâfız (Ahmed Paşa)	Gazel/1
88	Hâkî	Matla/2
89	Hakkı	Murabba/1
90	Hâletî (Azmîzâde)	Gazel/1

		Kıta/1 Müfred/2 Tesdis/3
91	Hâletî-i Gülşenî	Gazel/1
92	Halîl	Kaside/1 Matla/2 Müfred/2
93	Halîlî	Gazel/1
94	Hamdî	Gazel/1
95	Hâmî (Diyarbakırlı)	Gazel/1
96	Hâmid	Gazel/5
97	Hân Selîm	Nazm/1
98	Hasbî	Müfred/1
99	Hâşim	Matla/1
100	Hâşimî	Gazel/1
101	Hâtemî	Gazel/3 Matla/2
102	Hâtifî	Kıta/1
103	Hâverî	Gazel/1
104	Hayâlî	Gazel/1
105	Hayâlî (Vardarlı)	Gazel/8 Müfred/2 Nazm/1
106	Hayâlî-i Gülşenî	Gazel/2
107	Hayâtî	Gazel/1 Kaside/1
108	Hayretî (Selîmî/Ferdî)	Gazel/68 Kaside/5 Kıta/2 Matla/7 Mesnevi/3 Muhammes/2 Murabba/13 Müstezad/1 Nazm/5 Tahmis/3 Taştir/1
109	Hayretî (Vardarlı)	Gazel/1 Matla/1 Nazm/1
110	Hayrî	Gazel/1
111	Hemdemî	Kaside/2
112	Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)	Gazel/1
113	Husrev	Gazel/1
114	Hüdâyî (Aziz Mahmud)	Matla/5 Murabba/1
115	Hüsâmeddin (Bursalı)	Kıta/1
116	Hüsâmzâde	Nazm/1
117	Hüsnî	Nazm/1
118	Iyânî	Gazel/1
119	İbrahim Hakkı (Erzurumlu)	Mesnevi/1 Gazel/1
120	İffet	Nazm/1 Rubai/1
121	İhsân	Gazel/1
122	İkbâl	Gazel/1
123	İkbâlî (Sultan II. Mustafa)	Murabba/1
124	İshâk	Matla/1
125	İshâk (Üsküplü)	Gazel/1

		Matla/1
126	İsmail Hakkı (Bursalı)	Gazel/4 Kaside/1 Kıta/1 Murabba/1
127	İsmetî	Gazel/33 Matla/4 Müfred/3 Nazm/3 Rubai/2
128	İzzet (Keçecizâde)	Kıta/2 Müfred/13
129	Kabûlî (Gedizli)	Gazel/5 Nazm/2
130	Kadızâde Hasan	Matla/1
131	Kadızâde Mehmed	Mesnevi/1
132	Kadrî (Abdülkadir Çelebi)	Gazel/1
133	Kâmî	Kıta/1
134	Kâmî (Edirneli)	Gazel/1 Kaside/1 Matla/6 Mesnevi/1
135	Kâtibî	Gazel/1
136	Kelîm-i Eyyûbî	Gazel/9
137	Kemâl Paşazâde	Gazel/1 Kıta/6 Nazm/2
138	Kerîmî	Kaside/1
139	Lâmi‘î	Gazel/1
140	Latîfî	Mesnevi/1
141	Lâyih	Gazel/1
142	Lem‘î (Halîl Ağa)	Gazel/126 Kıta/11 Matla/13 Müfred/7 Nazm/4 Rubai/13
143	Levnî	Koşma/1
144	Mâhir (Abdullah)	Gazel/1
145	Makâlî	Müfred/2
146	Mânî	Gazel/2
147	Medâlî	Nazm/2
148	Mehmed (Okçuzâde)	Matla/1
149	Meşâmî	Gazel/2 Matla/1 Müsebba/1
150	Meylî	Gazel/1
151	Mihrî	Gazel/1
152	Monlâ	Gazel/1
153	Monlâ Hükmî	Matla/1
154	Muhibbî (Kânûnî Sultân Süleymân)	Gazel/10 Matla/3 Nazm/1
155	Murâdî (IV. Murâd)	Gazel/2
156	Mûsâ Dede	Koşma/1
157	Muslihî	Gazel/1
158	Müfîd	Rubai/1
159	Münîf (Antakyalı)	Müfred/1
160	Müsellem	Gazel/1

161	Müsellem Dede	Matla/1
162	Nâ'ilî-i Kadîm	Gazel/2 Murabba/1 Nazm/1
163	Nâbî	Gazel/6 Kıta/3 Matla/2 Müfred/6
164	Nağzî	Kıta/1
165	Nahîfî	Gazel/1
166	Nahîfî (Süleyman)	Gazel/1 Matla/1
167	Nakkaş Muhammed Çelebi	Matla/1 Müfred/1
168	Nakşî	Gazel/1
169	Nakşî (Ali Akkirmanî)	Gazel/1
170	Nakşî (İbrahim)	Gazel/10
171	Nâmî	Gazel/1
172	Nasûhî (Mehmed)	Gazel/1
173	Nazîm (Yahyâ Çelebi)	Kıta/1
174	Nazîr İbrahim	Gazel/1 Kıta/3 Matla/4 Müfred/4
175	Necâtî	Gazel/8 Kıta/1 Matla/2 Müfred/1
176	Necîb	Kıta/1
177	Necîb (III. Ahmed)	Murabba/1
178	Necîb (Eşrefzâde)	Gazel/1
179	Nedîm	Gazel/3 Kaside/1 Matla/2 Müfred/2
180	Nedîm-i Kadîm	Gazel/1
181	Nef'î	Gazel/12 Kaside/1 Kıta/1
182	Nergisî	Nazm/1
183	Nesîmî	Gazel/1
184	Nesîmî (Seyyid)	Gazel/2
185	Nev'î	Gazel/5 Kıta/1 Matla/1 Müfred/2
186	Nevâyî (Alî Şîr)	Matla/2
187	Neylî	Gazel/8 Nazm/1
188	Nihâlî	Tahmis/1
189	Nisârî	Kıta/1
190	Niyâzî-i Mısrî	Gazel/17 Kaside/3 Koşma/1 Murabba/3 Müseddes/1 Nazm/2
191	Nizâmî (Karamanlı)	Nazm/1
192	Nüvîdî	Gazel/2

193	Osman Çelebi	Müfred/1
194	Pertev Paşa	Nazm/1
195	Peyâmî	Gazel/1
196	Râgıb	Gazel/1
197	Rahîmî (Habeşîzâde)	Gazel/1
198	Rahmî (Bursalı)	Gazel/4
199	Râmî Paşa	Gazel/1
200	Râsih	Gazel/4 Rubai/1
201	Râşid (Vakanüvis)	Gazel/1 Müfred/2
202	Re'yî	Gazel/2
203	Remzî	Matla/1
204	Resmî (Bursalı)	Gazel/1
205	Reşîd (Çeşmîzâde)	Gazel/2
206	Reşîd (Rüşdîzâde)	Kaside/2
207	Rızâyî	Gazel/1
208	Rif'atî	Gazel/1 Kıta/1
209	Riyâzî	Gazel/5
210	Rûhî	Gazel/1
211	Rûhî (Bağdatlı)	Gazel/9 Terkib-i bend/1
212	Ruhsat	Gazel/1
213	Rûşenî (Dede Ömer)	Matla/1 Müfred/1
214	Rüşdî (Sahhaf)	Gazel/4 Matla/1
215	Sâ'î	Tesdis/1
216	Sâ'î (Nakkâş)	Gazel/1
217	Sâ'id	Nazm/1
218	Sâ'im	Gazel/1
219	Sabîh	Gazel/1
220	Sâbit (Bosnalı)	Gazel/1 Kaside/1 Matla/5 Mesnevi/1 Müfred/1 Nazm/1
221	Sabrî	Gazel/1
222	Sabrî-i Şâkir	Gazel/6
223	Sadîk	Gazel/2
224	Safâyî	Gazel/1
225	Sâhib (Pîrîzâde)	Gazel/1
226	Sâmî (Arpaeminizâde)	Kıta/2
227	Semâ'î	Gazel/1
228	Semendî	Gazel/1
229	Semtî Dede	Gazel/1
230	Seyyid	Gazel/1
231	Seyyid Hâkim	Müfred/2
232	Seyyid Nizâmoğlu	Gazel/1 Nazm/1
233	Sezâyî-i Gülşenî	Gazel/1 Müfred/1
234	Sıddîk	Müfred/1
235	Sırrî (Üsküdarlı)	Gazel/1 Nazm/1 Müfred/1

236	Sipâhî	Gazel/6 Tahmis/1
237	Sîretî	Gazel/1
238	Sun‘î (Sunullah Gaybî)	Kaside/1
239	Surh-ser	Matla/1
240	Sûzî	Gazel/1 Murabba/1
241	Süheylî	Gazel/2
242	Şah Tahmasb	Gazel/1
243	Şâhin Giray	Gazel/1
244	Şâhidî	Gazel/1
245	Şahsî	Tesdis/1
246	Şâkir (Gümrükçü Hüseyin Paşazâde)	Gazel/1
247	Şemsî Paşa	Gazel/3 Murabba/1 Müfred/1 Nazm/2
248	Şemsî-i Sivasî	Gazel/1
249	Şeyh Ebî Bekr	Nazm/1
250	Şeyhî	Gazel/2
251	Şeyhoğlu	Gazel/1
252	Şîrînî	Gazel/1
253	Tâ’ib	Gazel/1
254	Tab‘î	Gazel/1
255	Tırsî (İbrahim)	Gazel/13 Kıta/1
256	Ubeydî	Gazel/1
257	Ubeydî (Abdurrahman)	Gazel/1
258	Ulvî	Nazm/1
259	Ulvî (Derzizâde)	Gazel/6 Matla/2
260	Usûlî	Gazel/1
261	Üftâde (Mehmed Muhyiddin)	Gazel/1
262	Ümîdî	Müsebba/1
263	Ümîdî (Ahmed)	Gazel/1
264	Vahdetî	Gazel/1 Matla/1
265	Vâhidî	Gazel/1
266	Vaktî	Gazel/1
267	Vâlihî	Gazel/1
268	Vecdî	Gazel/2
269	Vehbî	Muhammes/1
270	Vehbî (Seyyid)	Gazel/6 Rubai/1
271	Veysî	Gazel/2 Muhammes/1
272	Vusûlî	Matla/1
273	Vücûdî	Kıta/1
274	Yahyâ (Şeyhülislâm)	Gazel/13 Kıta/1 Müfred/1 Nazm/2
275	Yahyâ (Taşlıcalı)	Gazel/4 Matla/2 Mesnevi/1 Nazm/1
276	Yetîmî	Gazel/1

277	Yûnus	Gazel/1 Koşma/1 Matla/1
278	Yûnus (Bursalı Âşık)	Koşma/7
279	Yûnus Emre	Gazel/3
280	Yûsufî	Matla/1
281	Yüsrî	Müfred/1
282	Zarîfî (Çorlulu)	Gazel/1
283	Zâtî	Gazel/1
284	Zekeriya Efendi	Matla/1
285	Zeyneb	Kıta/1
286	Zihnî	Matla/1
287	Zihnî (Bâlî Çelebi)	Müfred/1
288	Zühdî	Gazel/1
	Şairi Tespit Edilemeyenler	Gazel/1 Kaside/2 Kıta/13 Mâni/33 Matla/55 Mesnevi/5 Mısra/1 Muhammes/1 Murabba/6 Müfred/28 Müseddes/1 Müselles/1 Nazm/28 Rubai/3 Tespit edilemeyen/5

Tablo 1: Mecmuada Yer Alan Şairler ve Nazım Şekilleri

Mecmuada en çok şiiri bulunan şair Lem'î (174 şiir), Topkapılı Feyzî (110 şiir) ve Hayretî (Selîmî/Ferdî) (110 şiir)'dir. 75 şairin ise yalnız bir şiiri kaydedilmiştir.

Pek çok mecmuada olduğu gibi çalışmamıza konu olan mecmuada da dîvânlarda, biyografik kaynaklarda ve şair üzerine yapılmış diğer çalışmalarda tespit edilemeyen şiirler bulunmaktadır. Nüshada şiirin aidiyetine işaret edebilecek ipuçlarından (şiirin, dîvânda tespit edilen şiirden önce, sonra veya aynı sayfada yer alması, "Velehu" başlığını taşıması, üslup bakımından dikkat çekici bir farklılık arz etmemesi vb.) hareketle bu şiirler, -yeni yapılacak araştırmalar sonucunda elde edilecek bilgiler neticesinde tashih edilmek kaydıyla- ilgili şairin şiirleri arasında istatistiğe dâhil edilmiştir. Ancak söz konusu şiirlerin aynı mahlası taşıyan başka şairlere ait olma ihtimali de göz ardı edilmemelidir. Aidiyete dair nüshada herhangi bir ipucu tespit edilememişse şiirin aynı mahlası taşıyan başka bir şaire ait olabileceği varsayılarak bu şiirler istatistik ve incelemede ayrı değerlendirilmiştir. Ancak söz konusu bu şiirlerin, mecmuada şiirleri bulunan ve aynı mahlası kullanan dîvân sahibi diğer şaire ait olma ihtimali

de vardır. Her iki durumda da kesin hüküm vermek, ancak yapılacak ayrıntılı üslup incelemeleriyle[10] mümkün olacaktır.

4.1.6. Mecmuada yer alan şairlerin yaşadığı yüzyıllar

Mecmuada kayıtlı Türkçe şiirlerin şairlerinin -tespit edilebildiği kadarıyla- doğum ve ölüm tarihleri aşağıdaki tabloda verilmiştir.

1	Adlî (Hasan)	16. yy. (d. ?/? - ö. 1026/1617)
2	Adlî (Mehmed)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1156/1743-44)
3	Adnî	15. yy. (d. ?/? - ö. 878/1474)
4	Âhî	15. yy. (d. ?/? - ö. 923/1517-18)
5	Aklî	?
6	Alî	?
7	Âlî (Gelibolulu)	16. yy. (d. 948/1541 - ö. 1008/1600)
8	Alî (Kınalızâde)	16. yy. (d. 916/1510 - ö. 979/1572)
9	Amrî	16. yy. (d. ?/? - ö. 930/1523/24?)
10	Ârif	?
11	Âsım	?
12	Âşık Çelebi	16. yy. (d. 926/1520 - ö. 979/1572)
13	Âşık Ömer	17. yy. (d. 1030?/1621? - ö. 1119/1707)
14	Atâ	?
15	Atâyî	?
16	Atâyî (Nev‘îzâde)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1045/1635)
17	Âtıf	18. yy. (d. ?/? - ö. 1155/1742)
18	Atûfî	16. yy. (d. ?/? - ö. 1016/1607)
19	Âzerî	?
20	Azîzî	?
21	Azîzî (Halvetî)	16. yy. (d. ?/? - ö. 1003/1594)
22	Azmî	?
23	Bahâyî	17. yy. (d. 1010/1601 - ö. 1064/1654)
24	Bâkî	16. yy. (d. 933/1526 - ö. 1008/1600)
25	Behiştî	16. yy. (d. ?/? - ö. 979/1571-72)
26	Belîğ (İsmail)	18. yy. (d. 1079/1668 - ö. 1142/1730)
27	Berkî	?
28	Besîm	?
29	Beyânî (Karahisarlı)	?
30	Bezmî	?
31	Bülendî	?
32	Ca‘ferî	16. yy. (?)
33	Ca‘fer (Tâcîzâde)	15. yy. (d. 856/1452 - ö. 921/1515)
34	Câhidî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1070/1659)
35	Celâlî (Manastırlı)	16. yy. (d. 922-924/1517-1519 - ö. 982?/1574?)
36	Cem Boylak (?) İbrahim Çelebi	?
37	Cemâlî	16. yy. (d. ?/? - ö. 991/1583)
38	Cenâbî	16. yy. (d. ?/? - ö. 969/1561-62)
39	Cevherî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1125/1713-14)
40	Cevrî	17. yy. (d. 1005/1595? - ö. 1065/1654)
41	Cezmî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1104/1693)
42	Cinânî	16. yy. (d. ?/? - ö. 1004/1595)
43	Dânişî	?
44	Derviş Ahmed (Sâlik)	16. yy. (d. ?/? - ö. 1002/1593’ten sonra)
45	Derviş Çelebi	?

[10] Konuyla ilgili bk. İlhan, 2023; Kaplan, 2024.

46	Derviş Çelebi (Pîrîzâde)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1083/1672)
47	Derviş Şevkî	?
48	Dilîrî	?
49	Dürrî	?
50	Ebussuud Efendi	16. yy. (d. 896/1490 - ö. 982/1574)
51	Ehlî	16. yy. (d. ?/? - ö. 1009/1600)
52	Emrî	16. yy. (d. ?/? - ö. 983/1575)
53	Es‘ad (Bağdatlı)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1198/1783)
54	Eşrefoğlu Rûmî	15. yy. (d. 754/1353 - ö. 874/1469)
55	Eşref-i Sânî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1109/1698)
56	Fâ’iz (Edirneli)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1130/1717-18)
57	Fâ’izî (Kafzâde)	17. yy. (d. 998/1589 - ö. ?/?)
58	Fahrî (Şeyh Mehmed)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1148/1735)
59	Fasîh	?
60	Fasîhî	?
61	Fâtihî	?
62	Fazlî	?
63	Fazlî (Kara)	16. yy. (d. ?/? - ö. 971/1564)
64	Fedâyî	?
65	Fehîm-i Kadîm	17. yy. (d. 1037/1627 - ö. 1057/1647)
66	Fehmî	?
67	Fennî (Mehmed)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1127/1715)
68	Ferâhî	?
69	Fevrî	?
70	Fevrî (Ahmed)	16. yy. (d. ?/? - ö. 978/1571)
71	Fevzî (Gergerizâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1151/1738-39)
72	Feyzî	?
73	Feyzî (Elîfîzâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1179/1765)
74	Feyzî (Kefeli)	16. yy. (d. ?/? - ö. 1023/1614)
75	Feyzî (Topkapılı)	17. yy. (d. ?/? - ö. ?/1657-58)
76	Fezâyî	?
77	Figânî	16. yy. (d. ?/? - ö. 938/1531-32)
78	Fuzûlî	16. yy. (d. 888/1483 - ö. 963/1556)
79	Gamî	16. yy. (d. ?/? - ö. 984/1576-77)
80	Gedâyî	?
81	Gevherî	17. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
82	Gubârî	?
83	Güftî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1088/1677)
84	Güvâhî	16. yy (d. ?/? - ö. ?/1526’dan sonra)
85	Habîb	?
86	Hacı Bayram-ı Velî	15. yy. (d. 753/1352-1353 - ö. 833/1429)
87	Hâfız (Ahmed Paşa)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1041/1631)
88	Hâkî	15. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
89	Hakkı	?
90	Hâletî (Azmîzâde)	17. yy. (d. 977/1570 - ö. 1040/1631)
91	Hâletî-i Gülşenî	16. yy. (d. 960/1552 - ö. 989/1581)
92	Halîl	?
93	Halîlî	15. yy. (d. 810 ?/1407/8 ? - ö. 890/1485)
94	Hamdî	?
95	Hâmî (Diyarbakırlı)	18. yy. (d. 1089/1679 - ö. 1159/1747)
96	Hâmid	?
97	Hân Selîm	?
98	Hasbî	?
99	Hâşim	18. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
100	Hâşimî	17. yy. (d. ?/? - ö. 948/1641’den sonra)
101	Hâtemî	16. yy. (d. ?/? - ö. 1004/1595/96)
102	Hâtifî	16. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
103	Hâverî	16. yy. (d. ?/? - ö. 972/1564-65)

104	Hayâlî	?
105	Hayâlî (Vardarlı)	16. yy. (d. 903-905?/1497-1499? - ö. 964/1557)
106	Hayâlî-i Gülşenî	16. yy. (d. 890/1485 - ö. 977/1569)
107	Hayâtî	?
108	Hayretî (Selîmî/Ferdî)	?
109	Hayretî (Vardarlı)	16. yy. (d. ?/? - ö. 941/1534/35)
110	Hayrî	?
111	Hemdemî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1068/1657)
112	Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1095/1683-1684)
113	Husrev	?
114	Hüdâyî (Aziz Mahmud)	17. yy. (d. 948/1541 - ö. 1038/1628)
115	Hüsâmeddin (Bursalı)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1042/1631)
116	Hüsâmzâde	?
117	Hüsnî	?
118	Iyânî	16. yy. (d. ?/? - ö. 975'ten önce/1568'den önce)
119	İbrahim Hakkı (Erzurumlu)	18. yy. (d. 1115/1703 - ö. 1194/1780)
120	İffet	?
121	İhsân	?
122	İkbâl	?
123	İkbâlî (Sultan II. Mustafa)	17. yy. (d. 1074-75/1664 - ö. 1114-15/1703)
124	İshâk	?
125	İshâk (Üsküplü)	16. yy. (d. ?/? - ö. 944/1538)
126	İsmail Hakkı (Bursalı)	18. yy. (d. 1063/1652-1653 - ö. 1137/1724)
127	İsmetî	17. yy. (d. 1020-1022/1611-1613 - ö. 1076/1665)
128	İzzet (Keçecizâde)	19. yy. (d. 1200/1786 - ö. 1245/1829)
129	Kabûlî (Gedizli)	16. yy. (d. ?/1523? - ö. 1000/1591/92)
130	Kadızâde Hasan	?
131	Kadızâde Mehmed	17. yy. (d. ?/? - ö. 1045/1636)
132	Kadrî (Abdülkadir Çelebi)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1082/1671)
133	Kâmî	?
134	Kâmî (Edirneli)	18. yy. (d. 1059/1649-50 - ö. 1136/1724)
135	Kâtibî	?
136	Kelîm-i Eyyûbî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1098/1686-87/1098/1686-87)
137	Kemâl Paşazâde	16. yy. (d. ?/1469 - ö. ?/1534)
138	Kerîmî	?
139	Lâmi'î	16. yy. (d. 878/1472-3 - ö. 938/1532)
140	Latîfî	16. yy. (d. 896/1491 - ö. 990/1582)
141	Lâyih	?
142	Lem'î (Halîl Ağa)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1137/1724-25)
143	Levnî	18. yy. (d. ?/? - ö. ?/1733)
144	Mâhir (Abdullah)	17. yy. (d. ?/1649 - ö. ?/1710)
145	Makâlî	16. yy. (d. ?/? - ö. 992/1584)
146	Mânî	16. yy. (d. ?/? - ö. 1007/1598-99)
147	Medâlî	17. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
148	Mehmed (Okçuzâde)	17. yy. (d. 970/1562-63 - ö. 1039/1629-30)
149	Meşâmî	16. yy. (d. ?/? - ö. 993/1585)
150	Meylî	?
151	Mihrî	?
152	Monlâ	?
153	Monlâ Hükmî	16. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
154	Muhibbî (Kânûnî Sultân Süleymân)	16. yy. (d. 900/1494 - ö. 974/1566)
155	Murâdî (IV. Murâd)	17. yy. (d. 1021/1612 - ö. 1049/1640)
156	Mûsâ Dede	17. yy. (d. ?/? - ö. 1132/1719-20)
157	Muslihî	?
158	Müfîd	17. yy. (d. ?/? - ö. 1139/1726-27)
159	Münîf (Antakyalı)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1156/1743-44)
160	Müsellem	18. yy. (d. ?/? - ö. 1168/1754-1755?)

161	Müsellem Dede	?
162	Nâ'ilî-i Kadîm	17. yy. (d. ?/? - ö. 1077/1666)
163	Nâbî	17. yy. (d. 1052/1642 - ö. 1124/1712)
164	Nağzî	?
165	Nahîfî	?
166	Nahîfî (Süleymân)	18. yy. (d. 1076/1665-66 - ö. 1151/1738)
167	Nakkaş Muhammed Çelebi	?
168	Nakşî	?
169	Nakşî (Ali Akkirmanî)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1065/1655)
170	Nakşî (İbrahim)	18. yy. (d. 1051/1641-42 - ö. 1114/1702-03)
171	Nâmî	?
172	Nasûhî (Mehmed)	17. yy. (d. ?/1648-1650? - ö. ?/1717-1718?)
173	Nazîm (Yahyâ Çelebi)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1139/1727)
174	Nazîr İbrahim	18. yy. (d. 1105/1693-94 - ö. 1188/1774-75)
175	Necâtî	15. yy. (d. 847-850?/1443-1446? - ö. 914/1509)
176	Necîb	?
177	Necîb (III. Ahmed)	18. yy. (d. 1084/1673 - ö. 1149/1736)
178	Necîb (Eşrefzâde)	18. yy. (d. 1115/1703-04 - ö. 1202/1788)
179	Nedîm	18. yy. (d. 1092/1681 - ö. 1143/1730)
180	Nedîm-i Kadîm	17. yy. (d. ?/? - ö. 1081/1670)
181	Nef'î	17. yy. (d. 980?/1572? - ö. 1044/1635)
182	Nergisî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1044/1635)
183	Nesîmî	?
184	Nesîmî (Seyyid)	15. yy. (d. ?/? - ö. 807 ?/1404-05 ?)
185	Nev'î	16. yy. (d. 940/1533-34 - ö. 1007/1599)
186	Nevâyî (Alî Şîr)	15. yy. (d. 844/1441 - ö. 906/1501)
187	Neylî	18. yy. (d. 1084/1673 - ö. 1161/1748)
188	Nihâlî	?
189	Nisârî	?
190	Niyâzî-i Mısrî	17. yy. (d. 1027/1618 - ö. 1105/1694)
191	Nizâmî (Karamanlı)	15. yy. (d. 839-844 ?/1435-1440 ? - ö. 874-878?/1469-1473?)
192	Nüvîdî	?
193	Osman Çelebi	?
194	Pertev Paşa	19. yy. (d. 1200/1785 - ö. 1253/1837)
195	Peyâmî	?
196	Râgıb	17. yy. (d. ?/? - ö. 1127/1715)
197	Rahîmî (Habeşîzâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1140/1727)
198	Rahmî (Bursalı)	16. yy. (d. ?/? - ö. 975/1567/68)
199	Râmî Paşa	17. yy. (d. 1065/1654 - ö. 1119/1707)
200	Râsih	18. yy. (d. ?/? - ö. 1144/1731)
201	Râşid (Vakanüvis)	18. yy. (d. 1080?/1669-70? - ö. 1148/1735)
202	Re'yî	?
203	Remzî	?
204	Resmî (Bursalı)	15. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
205	Reşîd (Çeşmîzâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1184/1770)
206	Reşîd (Rüşdîzâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1152/1739-40)
207	Rızâyî	17. yy. (d. 1001/1592 - ö. 1039/1629)
208	Rif'atî	?
209	Riyâzî	17. yy. (d. 980/1572 - ö. 1054/1644)
210	Rûhî	?
211	Rûhî (Bağdatlı)	16. yy. (d. 941/1534-1535 - ö. 1014/1605-1606)
212	Ruhsat	?
213	Rûşenî (Dede Ömer)	15. yy. (d. 810?/1407? - ö. 892/1487)
214	Rüşdî (Sahhaf)	17. yy. (d. 1047/1637-38 - ö. 1111/1700)
215	Sâ'î	?
216	Sâ'î (Nakkâş)	16. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)

217	Sâ‘id	?
218	Sâ’im	?
219	Sabîh	?
220	Sâbit (Bosnalı)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1124/1712)
221	Sabrî	?
222	Sabrî-i Şâkir	17. yy. (d. ?/? - ö. 1055/1645)
223	Sadîk	?
224	Safâyî	?
225	Sâhib (Pîrîzâde)	18. yy. (d. 1085/1674 - ö. 1162/1749)
226	Sâmî (Arpaeminizâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1146/1734)
227	Semâ‘î	?
228	Semendî	?
229	Semtî Dede	?
230	Seyyid	?
231	Seyyid Hâkim	18. yy. (d. ?/? - ö. 1770/1184)
232	Seyyid Nizâmoğlu	16. yy. (d. ?/? - ö. 1010/1601)
233	Sezâyî-i Gülşenî	18. yy. (d. 1080/1699-1670 - ö. 1151/1738)
234	Sıddîk	?
235	Sırrî (Üsküdarlı)	17. yy. (d. ?/? - ö. 1111/1699)
236	Sipâhî	?
237	Sîretî	16. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
238	Sun‘î (Sunullah Gaybî)	17. yy. (d. 1023-1024?/1615? - ö. 1086-1087?/1676?)
239	Surh-ser	?
240	Sûzî	?
241	Süheylî	?
242	Şâh Tahmasb	16. yy. (d. 919/1514 - ö. 984/1576)
243	Şâhin Giray	18. yy. (d. ?/1745 - ö. ?/1787)
244	Şâhidî	?
245	Şahsî	?
246	Şâkir (Gümrükçü Hüseyin Paşazâde)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1157/1744-45)
247	Şemsî Paşa	16. yy. (d. ?/? - ö. 988/1580)
248	Şemsî-i Sivasî	16. yy. (d. 926/1520 - ö. 1006/1597)
249	Şeyh Ebî Bekr	?
250	Şeyhî	?
251	Şeyhoğlu	?
252	Şîrînî	?
253	Tâ’ib	?
254	Tab‘î	?
255	Tırsî (İbrahim)	18. yy. (d. ?/? - ö. 1180/1766)
256	Ubeydî	?
257	Ubeydî (Abdurrahman)	16. yy. (d. d. ?/? - ö. ö. 981/1573)
258	Ulvî	?
259	Ulvî (Derzizâde)	16. yy. (d. ?/? - ö. 993/1585)
260	Usûlî	16. yy. (d. ?/? - ö. 945/1538)
261	Üftâde (Mehmed Muhyiddin)	16. yy. (d. 895/1490 - ö. 989/1581)
262	Ümîdî	?
263	Ümîdî (Ahmed)	16. yy. (d. ?/? - ö. 979/1571)
264	Vahdetî	?
265	Vâhidî	?
266	Vaktî	?
267	Vâlihî	?
268	Vecdî	17. yy. (d. ?/? - ö. 1071/1661)
269	Vehbî	?
270	Vehbî (Seyyid)	18. yy. (d. 1085?/1674? - ö. 1149/1736)
271	Veysî	17. yy. (d. 969/1561 - ö. 1037/1628)
272	Vusûlî	16. yy. (d. ?/? - ö. 1000/1591)

273	Vücûdî	?
274	Yahyâ (Şeyhülislâm)	17. yy. (d. 969/1561 - ö. 1053/1644)
275	Yahyâ (Taşlıcalı)	16. yy. (d. ?/? - ö. 990/1582)
276	Yetîmî	?
277	Yûnus	?
278	Yûnus (Bursalı Âşık)	15. yy.
279	Yûnus Emre	14. yy. (d. 638/1240-1241 - ö. 720/1320-1321)
280	Yûsufî	19. yy. (d. ?/? - ö. ?/19. yy.)
281	Yüsrî	18. yy. (d. ?/? - ö. 1139/1726)
282	Zarîfî (Çorlulu)	16. yy. (d. ?/? - ö. 1013/1604'ten sonra)
283	Zâtî	16. yy. (d. 876/1471 - ö. 954/1547)
284	Zekeriya Efendi	?
285	Zeyneb	15. yy. (d. ?/? - ö. 879/1474-75)
286	Zihnî	15. yy. (d. ?/? - ö. ?/?)
287	Zihnî (Bâlî Çelebi)	16. yy. (d. ?/? - ö. 1023/1614)
288	Zühdî	?

Tablo 2: Mecmuada Şiirleri Bulunan Şairlerin Yaşadığı Yüzyıllar

Yüzyıl	**Şair Sayısı**
XIV	1
XV	16
XVI	62
XVII	54
XVIII	38
XIX	3
Tespit Edilemeyen	114

Tablo 3: Şairlerin Yüzyıllara Göre Dağılımı

Mecmuada 14-19. yy. arasında yaşamış 174 şaire ait şiirler bulunmaktadır. Kimliği tespit edilemeyen veya hakkında bazı bilgiler bulunan ancak ne zaman yaşadığı belirlenemeyen şair sayısı ise 114'tür.

4.1.7. Mecmuada yer alan şairler

Bu bölümde mecmuada şiirleri yer alan şairlerin biyografilerine yer verilmiştir. Şair hakkında kaynaklarda yer alan bilgilerden farklı bir bilgiye ulaşılamamışsa ilgili şairin Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü'ndeki (TEİS) maddesinin bağlantısı verilmiştir. Kaynaklarda tespit edilip TEİS'te tespit edilemeyen şairler hakkında ilgili kaynağa atıfta bulunulmuştur. Nüshada yer alan şiir, herhangi bir kaynakta tespit edilemediyse aynı isme veya mahlasa sahip birden fazla şair olabileceği için bu duruma "Şairin kimliği tespit edilememiştir." ifadesiyle işaret edilmiştir.

Adlî (Hasan)

Şair hakkında bk.[11]

Adlî (Mehmed)

Şair hakkında bk.[12]

Adnî

Şair hakkında bk.[13]

Âhî

Şair hakkında bk.[14]

Aklî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Alî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Âlî (Gelibolulu)

Şair hakkında bk.[15]

Alî (Kınalızâde)

Şair hakkında bk.[16]

Amrî

Şair hakkında bk.[17]

[11] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-seyh-hasan-adlullah-efendi
[12] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-suleymanzade-mehmed-efendi
[13] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adni-mahmud-pasa
[14] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahi-benli-hasan-dilsiz-danismend
[15] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa
[16] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-celebi-kinalizade
[17] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/amri-abdulkerim-efendi

Ârif

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Âsım

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Âşık Çelebi

Şair hakkında bk.[18]

Âşık Ömer

Şair hakkında bk.[19]

Atâ

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Atâyî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Atâyî (Nev'îzâde)

Şair hakkında bk.[20]

Âtıf

Şair hakkında bk.[21]

Atûfî

Şair hakkında bk.[22]

Âzerî

[18] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-celebi-seyyid-pir-mehemmed
[19] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-omer
[20] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atai-nevizade
[21] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atif-mustafa-atif-efendi
[22] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi-mehmed-atufi-efendi

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Azîzî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Azîzî (Halvetî)

Şair hakkında bk.[23]

Azmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Bahâyî (Şeyhülislâm)

Şair hakkında bk.[24]

Bâkî

Şair hakkında bk.[25]

Behiştî

Şair hakkında bk.[26]

Belîğ (İsmail)

Şair hakkında bk.[27]

Berkî

Şair hakkında bk.[28]

Besîm

[23] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azizi
[24] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi
[25] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki
[26] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin
[27] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/belig-ismail-bursali
[28] Sungurhan, 2017, s. 232.

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Beyânî (Karahisarlı)

Şair hakkında bk.[29]

Bezmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Bülendî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Ca‘ferî

Şair hakkında bk.[30]

Ca‘fer (Tâcîzâde)

Şair hakkında bk.[31]

Câhidî

Şair hakkında bk.[32]

Celâlî (Manastırlı)

Şair hakkında bk.[33]

Cem Boylak (?) İbrahim Çelebi

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Cemâlî

[29] Yapınca, 2017, s. 3, 4.
[30] Bedir, 2004, s. 2, 3.
[31] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cafer-tacizade-cafer-celebi
[32] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cahidi-ahmed
[33] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/celal-celali-manastirli

Şair hakkında bk.[34]

Cenâbî

Şair hakkında bk.[35]

Cevherî

Şair hakkında bk.[36]

Cevrî

Şair hakkında bk.[37]

Cezmî

Şair hakkında bk.[38]

Cinânî

Şair hakkında bk.[39]

Dânişî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Derviş Ahmed (Sâlik)

Şair hakkında bk.[40]

Derviş Çelebi

Şair hakkında bk.[41]

Derviş Çelebi (Pîrîzâde)

[34] https://teis.yesevi.edu.tr/%2520madde-detay/cemali-defterdarzade-ahmed-cemali
[35] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cenabi-harfi-cenabi-ahmed-pasa
[36] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevheri-mustafa-aga-pasa
[37] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevri-ibrahim-celebi
[38] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cezmi-aziz-efendizade-mehmed-abdulkerim
[39] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cinani-mustafa
[40] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/salik-dervis-ahmed-salik-efendi
[41] Kılıç, 2018, s. 228.

Şair hakkında bk.[42]

Derviş Şevkî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Dilîrî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Dürrî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Ebussuud Efendi

Şair hakkında bk.[43]

Ehlî

Şair hakkında bk.[44]

Emrî

Şair hakkında bk.[45]

Es‘ad (Bağdatlı)

Şair hakkında bk.[46]

Eşrefoğlu Rûmî

Şair hakkında bk.[47]

Eşref-i Sânî

[42] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-celebi-pirizade
[43] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ebusuud-efendi-hace-celebi
[44] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ehli-tayyibzade-ehli-efendi
[45] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah
[46] Topak ve Aljbori, 2024.
[47] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrefoglu-abdullah

Şair hakkında bk.[48]

Fâ'iz (Edirneli)

Şair hakkında bk.[49]

Fâ'izî (Kafzâde)

Şair hakkında bk.[50]

Fahrî (Şeyh Mehmed)

Şair hakkında bk.[51]

Fasîh

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fasîhî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fâtihî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fazlî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fazlî (Kara)

Şair hakkında bk.[52]

Fedâyî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

[48] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrefi-sani-seyh-seyyid-mehmed
[49] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faiz-mustafa-borekcizade
[50] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faizi-kafzade-faizi-abdulhay
[51] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fahri-mehmed
[52] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fazli

Fehîm-i Kadîm

Şair hakkında bk.[53]

Fehmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fennî (Mehmed)

Şair hakkında bk.[54]

Ferâhî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fevrî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Fevrî (Ahmed)

Şair hakkında bk.[55]

Fevzî (Gergerizâde)

Şair hakkında bk.[56]

Feyzî

207a'da kayıtlı bir matlaya başlık olarak verilen "Li-Muharririhi'l-Fakîr Feyzî" ifadesinden hareketle mecmuanın mürettiplerinden biri olmalıdır. Nüshada hakkında başka herhangi bir bilgiye yer verilmemiştir.

Feyzî (Elîfîzâde)

[53] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim
[54] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fenni-mehmet-fenni
[55] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed
[56] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevzi-gergerizade-mehmed-fevzi

Şair hakkında bk.[57]

Feyzî (Kefeli)

Şair hakkında bk.[58]

Feyzî (Topkapılı)

Şair hakkında bk.[59]

Fezâyî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Figânî

Şair hakkında bk.[60]

Fuzûlî

Şair hakkında bk.[61]

Gamî

Şair hakkında bk.[62]

Gedâyî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Gevherî

Şair hakkında bk.[63]

Gubârî

[57] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzi-elifi-elifizade-feyzullah
[58] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzii-kefevi
[59] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzi-mustafa-celebi
[60] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani
[61] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir
[62] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gami-yazici-yahyaoglu-mahmud-gami
[63] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gevheri

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Güftî

Şair hakkında bk.[64]

Güvâhî

Şair hakkında bk.[65]

Habîb

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hacı Bayram-ı Velî

Şair hakkında bk.[66]

Hâfız (Ahmed Paşa)

Şair hakkında bk.[67]

Hâkî

Şair hakkında bk.[68]

Hakkı

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hâletî (Azmîzâde)

Şair hakkında bk.[69]

Hâletî-i Gülşenî

[64] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gufti-ali
[65] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/guvahi-mehmed
[66] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli
[67] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hafiz-muezzinzade-hafiz-ahmed-pasa
[68] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haki-hakii-kastamoni-haki-efendi
[69] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-azmizade

Şair hakkında bk.[70]

Halîl

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Halîlî

Şair hakkında bk.[71]

Hamdî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hâmî (Diyarbakırlı)

Şair hakkında bk.[72]

Hâmid

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hân Selîm

Nüshada "Hân Selîm" başlığıyla kaydedilmiş iki beyitlik nazmın Osmanlı padişahlarından hangi Selîm'e ait olduğu şu an için tespit edilememiştir.

Hasbî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hâşim

Şair hakkında bk.[73]

Hâşimî

[70] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-seyyid-mehmed-haleti-efendi
[71] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/halili-halil-ibrahim
[72] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hami-ahmed
[73] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasim-mdbir

Şair hakkında bk.[74]

Hâtemî

Şair hakkında bk.[75]

Hâtifî

Şair hakkında bk.[76]

Hâverî

Şair hakkında bk.[77]

Hayâlî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hayâlî (Vardarlı)

Şair hakkında bk.[78]

Hayâlî-i Gülşenî

Şair hakkında bk.[79]

Hayâtî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hayretî (Selîmî/Ferdî)

Nüshada 1a-32a arasında kaydedilen şiirlerde "Li Râkımıhi, Li-Râkımıhi'l-Fakîr, Li-Râkımıhi'l-Hakîr, Li-Zâbirihi" başlıkları kullanılmıştır. Mecmuanın mürettiplerinden biri tarafından yazıldığı fikrini veren bu başlıklarla yazılan şiirler, aynı kalemden çıkmış görünmektedir. Bu şiirlerde yer yer karalamaların ve düzeltmelerin bulunması, tamamlanmamış

[74] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasimi-bakkalzade-seyyid-mehmed
[75] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/matemi
[76] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hatifi-hatifi-celebi
[77] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haveri-acuk-kadioglu-ali-celebi
[78] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali
[79] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayalii-gulseni

bazı şiirlerin bulunması, kimi mısraların vezninde aksamaların görülmesi; şiirlerin müellifi tarafından yazıldığını, henüz müsvedde hâlinde olduğunu, metinler üzerinde çalışmanın devam ettiğini düşündürmektedir. Biri 3a'da, diğeri 19b'de kayıtlı olan "-dan/den geçmedi" redifli iki gazel arasında ortak bazı mısraların bulunması da şiirlerin nihaî şekline ulaşmadığını, şairin aynı/benzer malzeme üzerinde çalışmaya devam ettiğini akla getirmektedir.

Söz konusu şiirlerde mahlas kullanımıyla ilgili tespit edilen hususlar şunlardır:

87 şiirde Hayretî (1 şiirin sadece başlığında Hayretiyyü'l-Fakîr ifadesi geçiyor.), 2 şiirde Hayret, 1 şiirde Ferd, 1 şiirde Ferdî, 1 şiirde Selîm, 3 şiirde Selîmî mahlası kullanılmış olup 15 şiirde ise mahlas bulunmamaktadır.

4b'de kayıtlı murabbanın son beytinde şair, kendisine daima hayret galip olduğu için "Hayretî" mahlasını tercih ettiğini ifade etmektedir:

Baña ġālib olduġıyçün işbu ḥayret dā'imā
Maḫlaṣum oldı benüm bil **Ḥayretī** ey meh-liḳā
Bir zamān ḫālī degül benden taḥayyür sābıḳā
Daḫı bedter ḥayret ile zār u nālānam bu gün

Şairin Ferd/Ferdî ve Selîm/Selîmî mahlaslarını kullandığı şiirlerde de (1b'de kayıtlı bir gazel, 4a'da kayıtlı bir murabba, 21a'da kayıtlı bir gazel, 22a'da kayıtlı bir gazel) "hayret" kelimesini veya bu kelimeyle aynı kökten türeyen "tahayyür" kelimesini kullandığı görülmektedir.

Ferdā elem çekme seni ḫayret alduġına
Yār her dem senüñ ile hem-rāz olsa

Ferdiyā ḫayretde ḳalma aç gözüñi dört yaña
Şiʿr-i mevzūnuñ işidenler ʿaceb ḳalmış ṭaña
İltifāt itmez bu efsūn ile aṣlā yār saña
Kim meger ḳıla ʿināyet saña Rezzāḳ cumʿa gün

Al taḥayyür barmaġın aġzuñdan ol rindāne sen

Şöhret oldı ey **Selīmī** şiʿr-i ġarrādan ġaraż

22a'da kayıtlı "Li-Râkımıhi'l-Fakîr" başlıklı bir gazelin son beytinde de şairin nüshada kayıtlı şiirlerinin büyük bölümünde kullandığı mahlasının (Hayretî) türediği "hayret" kelimesine yer verilmiştir. Bu beyitte şair, gönlünün hayret burcundan kurtulduğunu ve "Selîmî" mahlası kendisine anahtar edindiğini ifade etmektedir:

Çü buldı burc-ı ḥayretden ḫalāṣ dil
Selīmī maḫlaṣı idindi miftāḥ

1a-32a arasında "Li Râkımıhi, Li-Râkımıhi'l-Fakîr, Li-Râkımıhi'l-Hakîr, Li-Zâbirihi" başlıkları ve Hayret/Hayretî, Selîm/Selîmî, Ferd/Ferdî mahlaslarıyla kaydedilen şiirlerle ilgili olarak şu sonuca ulaşılabilir: Mahlas kullanımıyla ilgili yukarıda izah edilen hususlar ve hat karakterinden anlaşıldığına göre şiirlerin aynı kişi tarafından yazılmış olmasından hareketle bu şiirler Hayret/Hayretî, Selîm/Selîmî, Ferd/Ferdî mahlaslarını kullanan bir şaire aittir. Şiirler üzerindeki karalama, düzeltme, eklemeler ve başlıklarda yer alan ifadelerden hareketle bu şiirler müellifi tarafından nüshaya kaydedilmiştir.

Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü (TEİS)[80] üzerinde yapılan tarama sonucunda "Hayretî" mahlasını kullanan üç şair[81] tespit edilmiştir. Üç şairin de Selîm/Selîmî ve/veya Ferd/Ferdî mahlaslarını kullandığına dair bir bilgiye ulaşılamamıştır. 16. yy.da yaşamış Hayretî Mehmed Efendi (d. ?/? - ö. 1039/1614) ve 19. yy. âşıklarından olduğu bilinen Hayretî (d. ?/? - ö. ?/?)'nin kaynaklarda yer alan şiirleri ile nüshadaki şiirler arasında bir ortaklık bulunamamıştır.

Nüshanın bu kısmında kayıtlı Hayretî mahlaslı şiirlerle ilgili 16. yy. şairlerinden Vardarlı Hayretî (d. ?/? - ö. 941/1534/35) Dîvânı'nda yapılan tarama sonucunda tek ortaklığın 3a'da kayıtlı müstezadda olduğu tespit edilmiştir. İlgili şiir, Vardarlı Hayretî Dîvânı'nda gazeldir, yani ziyade mısralar bulunmamaktadır. Makta beytindeki ziyade mısrada bir kere daha Hayretî mahlasının kullanılmasından hareketle Vardarlı Hayretî'ye ait gazel, çalıştığımız nüshada şiirleri bulunan Hayretî tarafından ziyade mısralar eklenerek müstezad hâline getirilmiş olmalıdır.

[80] https://teis.yesevi.edu.tr/arama
[81] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti
https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti-dervis
https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti-mehmed-efendi

Nüshada 22b'de "Gazel-i Bâkî Tahmîs-i Hayretiyyü'l-Fakîr" başlığıyla kayıtlı, 16. yy. şairlerinden Bâkî (d. 933/1526 - ö. 1008/1600)'nin "semt semt" redifli gazeline Hayretî tarafından yazılmış bir tahmis bulunmaktadır. Vardarlı Hayretî'nin ölüm tarihinin 1534/35, Bâkî'nin ise doğum tarihinin 1526 olmasından hareketle bu tahmisin Vardarlı Hayretî'ye ait olma ihtimali bulunmamaktadır.

Söz konusu şiirlerde Selîm/Selîmî (4 şiir) ve Ferd/Ferdî (2 şiir) mahlaslarının da kullanılmasından hareketle bu mahlaslar hakkında Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü (İpekten vd., 1988) ve TEİS'te yapılan taramalar neticesinde önceden farklı bir mahlas kullanırken Aynî Efendi tarafından mahlası "Hayret" olarak değiştirilen, "Hayret Efendi" başlığıyla kaydedilen bir şair (Çınarcı, 2019, s. 41) tespit edilmişse de nüshadaki şiirlerin bu kişiye ait olduğuna dair herhangi bir sonuca ulaşılamamıştır.

Kaynaklarda yapılan araştırmalar sonucunda, şimdilik kaydıyla, hakkında herhangi bir bilgiye ulaşamadığımız Hayretî'nin nüshada gazel, kaside, kıta, matla, mesnevi, muhammes, murabba, müstezad, nazm, tahmis, taştir nazım şekillerinde yazılmış 110 şiiri bulunmaktadır. Hayret/Hayretî mahlasının yanında Selîm/Selîmî, Ferd/Ferdî mahlaslarını da kullanan[82] şairin hayatı ve kimliğiyle ilgili nüshada başka herhangi bir kayda ulaşılamamıştır.

Hayretî (Vardarlı)

Şair hakkında bk.[83]

Hayrî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hemdemî

Şair hakkında bk.[84]

Himmet (Bolulu Şeyh Himmet)

[82] Edebiyat tarihimizde iki veya üç farklı mahlas kullanan başka şairler de bulunmaktadır, konuyla ilgili birkaç örnek için bk.:
https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hulusi-menfi-yesari-huseyin-hulusi
https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-galib-mehmed
https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sururi-huzni-hevayi-seyyid-osman
[83] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti
[84] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hemdemi-solakzade-mehmed-celebi

Şair hakkında bk.[85]

Husrev

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hüdâyî (Aziz Mahmud)

Şair hakkında bk.[86]

Hüsâmeddin (Bursalı)

Şair hakkında bk.[87]

Hüsâmzâde

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Hüsnî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Iyânî

Şair hakkında bk.[88]

İbrahim Hakkı (Erzurumlu)

Şair hakkında bk.[89]

İffet

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

İhsân

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

[85] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/himmet-abdi-seyh-himmet-efendi
[86] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayi-aziz-mahmud
[87] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/husameddin-bursevi
[88] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ayani-suleyman
[89] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakki-erzurumlu-ibrahim-hakki

İkbâl

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

İkbâlî (Sultan II. Mustafa)

Şair hakkında bk.[90]

İshâk

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

İshâk (Üsküplü)

Şair hakkında bk.[91]

İsmail Hakkı (Bursalı)

Şair hakkında bk.[92]

İsmetî

Şair hakkında bk.[93]

İzzet (Keçecizâde)

Şair hakkında bk.[94]

Kabûlî (Gedizli)

Şair hakkında bk.[95]

Kadızâde Hasan

Şair hakkında bk.[96]

[90] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/meftuni-ikbaliii-mustafa
[91] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ishak-celebi
[92] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakki-bursali-ismail-hakki-bursevi
[93] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir
[94] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-molla-kececizade-mehmed-izzet
[95] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kabuli-gedizli
[96] Kutlar Oğuz vd., 2017, s. 218, 219.

Kadızâde Mehmed

Şair hakkında bk.[97]

Kadrî (Abdülkadir Çelebi)

Şair hakkında bk.[98]

Kâmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Kâmî (Edirneli)

Şair hakkında bk.[99]

Kâtibî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Kelîm-i Eyyûbî

Şair hakkında bk.[100]

Kemâl Paşazâde

Şair hakkında bk.[101]

Kerîmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Lâmi'î

Şair hakkında bk.[102]

[97] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tokadizade-kadizade-seyh-mehmed
[98] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kadri-abdulkadir-celebi
[99] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kami-edirneli-mehmed-kami-efendi
[100] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kelim-eyub-kelim-celebi-eyyubi
[101] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ibn-kemal
[102] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman

Latîfî

Şair hakkında bk.[103]

Lâyih

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Lem‘î (Halîl Ağa)

Şair hakkında bk.[104]

Levnî

Şair hakkında bk.[105]

Mâhir (Abdullah)

Şair hakkında bk.[106]

Makâlî

Şair hakkında bk.[107]

Mânî

Şair hakkında bk.[108]

Medâlî

Şair hakkında bk.[109]

Mehmed (Okçuzâde)

[103] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/latifi
[104] Kaplan, 2024, s. 92, 93.
Lem‘î’nin çalıştığımız nüshada yer alan manzumeleri bir makale ile tanıtılmıştır, bk. Uçar, 2022.
[105] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/levni
[106] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/abdullah-mahir-efendi
[107] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/makali-mehmed-celebi
[108] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mani
[109] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/medali

Şair hakkında bk.[110]

Meşâmî

Şair hakkında bk.[111]

Meylî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Mihrî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Monlâ

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Monlâ Hükmî

Şair hakkında bk.[112]

Muhibbî (Kânûnî Sultân Süleymân)

Şair hakkında bk.[113]

Murâdî (IV. Murâd)

Şair hakkında bk.[114]

Mûsâ Dede

Şair hakkında bk.[115]

Muslihî

[110] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zeyni-sahi-okcuzade-nisanci-mehmed
[111] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mesami
[112] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hukmi-gelibolulu-hukmi-celebi
[113] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/muhibbi
[114] https://islamansiklopedisi.org.tr/murad-iv
[115] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/musa-musa-dede

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Müfîd

Şair hakkında bk.[116]

Münîf (Antakyalı)

Şair hakkında bk.[117]

Müsellem

Şair hakkında bk.[118]

Müsellem Dede

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nâ'ilî-i Kadîm

Şair hakkında bk.[119]

Nâbî

Şair hakkında bk.[120]

Nağzî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nahîfî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nahîfî (Süleymân)

[116] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mufid
[117] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/munif-antaki-antakyali-munif-mustafa
[118] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/musellem-ebulvefa-seyh-ahmed-musellem
[119] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nailii-kadim-mustafa
[120] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi

Şair hakkında bk.[121]

Nakkaş Muhammed Çelebi

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nakşî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nakşî (Ali Akkirmanî)

Şair hakkında bk.[122]

Nakşî (İbrahim)

Şair hakkında bk.[123]

Nâmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nasûhî (Mehmed)

Şair hakkında bk.[124]

Nazîm (Yahyâ Çelebi)

Şair hakkında bk.[125]

Nazîr İbrahim

Şair hakkında bk.[126]

Necâtî

[121] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman
[122] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/naksi-ali
[123] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ibrahim-efendi
[124] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nasuhi-mehmed-efendi
[125] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi
[126] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazir-nazira-ibrahim-nazir-celebi

Şair hakkında bk.[127]

Necîb

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Necîb (III. Ahmed)

Şair hakkında bk.[128]

Necîb (Eşrefzâde)

Şair hakkında bk.[129]

Nedîm

Şair hakkında bk.[130]

Nedîm-i Kadîm

Şair hakkında bk.[131]

Nef'î

Şair hakkında bk.[132]

Nergisî

Şair hakkında bk.[133]

Nesîmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nesîmî (Seyyid)

[127] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necati-bey-isa
[128] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necib-sultan-ahmedi-salis-sultan
[129] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neciba-necib-esrefzade-seyyid-haci
[130] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-ahmed
[131] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedimi-kadim-mehmed
[132] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi
[133] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nergisi-mehmed

Şair hakkında bk.[134]

Nev‘î

Şair hakkında bk.[135]

Nevâyî (Alî Şîr)

Şair hakkında bk.[136]

Neylî

Şair hakkında bk.[137]

Nihâlî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Nisârî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Niyâzî-i Mısrî

Şair hakkında bk.[138]

Nizâmî (Karamanlı)

Şair hakkında bk.

Nüvîdî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Osman Çelebi

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

[134] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesimi-seyh-imaduddin-seyyid-nesimi
[135] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya
[136] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-sir-nevai
[137] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi
[138] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/niyazii-misri

Pertev Paşa

Şair hakkında bk.[139]

Peyâmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Râgıb

Şair hakkında bk.[140]

Rahîmî (Habeşîzâde)

Şair hakkında bk.[141]

Rahmî (Bursalı)

Şair hakkında bk.[142]

Râmî Paşa

Şair hakkında bk.[143]

Râsih

Şair hakkında bk.[144]

Râşid (Vakanüvis)

Şair hakkında bk.[145]

Re'yî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

[139] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-pasa-seyyid-mehmed-said
[140] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ragip-celebi
[141] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahimi-habesizade-abdurrahim-rahimi
[142] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-bursali-pir-mehmed
[143] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rami-rami-mehmet-pasa
[144] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey
[145] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-mehmed-rasid-efendi-mdbir

Remzî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Resmî (Bursalı)

Şair hakkında bk.[146]

Reşîd (Çeşmîzâde)

Şair hakkında bk.[147]

Reşîd (Rüşdîzâde)

Şair hakkında bk.[148]

Rızâyî

Şair hakkında bk.[149]

Rif'atî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Riyâzî

Şair hakkında bk.[150]

Rûhî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Rûhî (Bağdatlı)

Şair hakkında bk.[151]

[146] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resmi
[147] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resid-mustafa-resid-efendi
[148] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resid-rusdizade-hasan
[149] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rizayi-mehmed-ali-celebi
[150] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riyazi-mehmed-riyazi-efendi
[151] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli

Ruhsat

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Rûşenî (Dede Ömer)

Şair hakkında bk.[152]

Rüşdî (Sahhaf)

Şair hakkında bk.[153]

Sâ‘î

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sâ‘î (Nakkâş)

Şair hakkında bk.[154]

Sâ‘id

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sâ’im

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sabîh

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sâbit (Bosnalı)

Şair hakkında bk.[155]

Sabrî

[152] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruseni-dede-omer
[153] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-sahaf-eburresid-ahmed-rusdi
[154] https://teis.yesevi.edu.tr/%20madde-detay/nakkas-mustafa-sai
[155] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sabrî-i Şâkir

Şair hakkında bk.[156]

Sadîk

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Safâyî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sâhib (Pîrîzâde)

Şair hakkında bk.[157]

Sâmî (Arpaeminizâde)

Şair hakkında bk.[158]

Semâ'î

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Semendî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Semtî Dede

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Seyyid

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

[156] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif
[157] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pirizade-mehmed-sahib-efendi
[158] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa

Seyyid Hâkim

Şair hakkında bk.[159]

Seyyid Nizâmoğlu

Şair hakkında bk.[160]

Sezâyî-i Gülşenî

Şair hakkında bk.[161]

Sıddîk

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sırrî (Üsküdarlı)

Şair hakkında bk.[162]

Sipâhî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Sîretî

Şair hakkında bk.[163]

Sun‘î (Sunullah Gaybî)

Şair hakkında bk.[164]

Sûzî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

[159] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakim-seyyid-mehmed-efendi
[160] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-seyfi-seyyid-nizamoglu-seyh
[161] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sezayi-seyh-hasan-sezayi-efendi
[162] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sirri-ibrahim-sirri-efendi
[163] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sireti
[164] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sunullah-gaybi-kutahyali

Süheylî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şâh Tahmasb

Şair hakkında bk.[165]

Şâhin Giray

Şair hakkında bk.[166]

Şâhidî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şahsî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şâkir (Gümrükçü Hüseyin Paşazâde)

Şair hakkında bk.[167]

Şemsî Paşa

Şair hakkında bk.[168]

Şemsî-i Sivasî

Şair hakkında bk.[169]

Şeyh Ebî Bekr

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şeyhî

[165] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adil-sah-tahmasb-sah-tahmas
[166] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sahin-giray
[167] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sakir-gumrukcu-huseyin-pasazade
[168] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-isfendiyarzade-semsi-ahmed
[169] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-semseddin-sivasi

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şeyhoğlu

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Şîrînî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Tâ'ib

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Tab'î

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Tırsî (İbrahim)

Şair hakkında bk.[170]

Ubeydî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Ubeydî (Abdurrahman)

Şair hakkında bk.[171]

Ulvî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Ulvî (Derzizâde)

Şair hakkında bk.[172]

[170] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tirsi-ibrahim
[171] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-abdurrahman-celebi
[172] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi

Usûlî

Şair hakkında bk.[173]

Üftâde (Mehmed Muhyiddin)

Şair hakkında bk.[174]

Ümîdî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Ümîdî (Ahmed)

Şair hakkında bk.[175]

Vahdetî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Vâhidî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Vaktî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Vâlihî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Vecdî

Şair hakkında bk.[176]

Vehbî

[173] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/usuli
[174] http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/uftade-mehmed-muhyiddin
[175] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-ahmet
[176] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulbaki

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Vehbî (Seyyid)

Şair hakkında bk.[177]

Veysî

Şair hakkında bk.[178]

Vusûlî

Şair hakkında bk.[179]

Vücûdî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Yahyâ (Şeyhülislâm)

Şair hakkında bk.[180]

Yahyâ (Taşlıcalı)

Şair hakkında bk.[181]

Yetîmî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Yûnus

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Yûnus (Bursalı Âşık)

[177] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin
[178] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/veysi-uveys-celebi-uveys-mehmed
[179] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vusuli-kucuk-bali-pasazade
[180] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyhulislam-yahya
[181] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade

Şair hakkında bk.[182]

Yûnus Emre

Şair hakkında bk.[183]

Yûsufî

Şair hakkında bk.[184]

Yüsrî

Şair hakkında bk.[185]

Zarîfî (Çorlulu)

Şair hakkında bk.[186]

Zâtî

Şair hakkında bk.[187]

Zekeriya Efendi

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

Zeyneb

Şair hakkında bk.[188]

Zihnî

Şair hakkında bk.[189]

Zihnî (Bâlî Çelebi)

[182] Tatcı, 2019, s. 1-20.
[183] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik
[184] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yusufi-yusuf-efendi
[185] Atak, 2016, s. 14-19.
[186] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zarifi-corlulu
[187] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zati-ivaz
[188] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zeyneb-zeyneb-hatun-zeynunnisa
[189] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-mdbir

Şair hakkında bk.[190]

Zühdî

Şairin kimliği tespit edilememiştir.

4.1.8. Mecmuada kullanılan nazım şekilleri

Mecmuada kullanılan nazım şekilleri aşağıdaki tabloda en çok kullanılandan en az kullanılana doğru sıralanmıştır. Mecmuada klasik Türk edebiyatı nazım şekillerinden hemen hepsine yer verilmiş olup Türk halk edebiyatı nazım şekillerinden mâni, koşma ve semai örnekleri görülmektedir. 5 şiirin ise nazım şekli tespit edilememiştir.

Nazım Şekli	Sayı
Gazel	809
Matla	168
Müfred	106
Nazm	84
Kıta	66
Murabba	38
Mâni	33
Kaside	28
Rubai	26
Koşma	21
Tahmis	13
Mesnevi	15
Muhammes	7
Tesdis	7
Müsebba	3
Müseddes	3
Semai	3
Terkib-i Bend	2
Mısra	1
Müselles	1
Müsemmen	1
Müstezad	1
Taştir	1
Terci-i Bend	1
Tespit edilemeyen	5

Tablo 4: Mecmuada Kullanılan Nazım Şekilleri

4.1.9. Mecmuada kullanılan vezinler

Aruz vezniyle kaleme alınmış şiirlerin yanında heceyle yazılmış şiirlerin de derlendiği mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin vezne göre dökümü aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

[190] https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-bali-celebi

Sıra	Aruz Kalıbı	Sayı
1	*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*	396
2	*Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün*	288
3	*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*	170
4	*Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün*	112
5	*Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün*	95
6	*Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*	77
7	*Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün*	70
8	*Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün*	46
9	*Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün*	36
10	*Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlün Fa'*	20
11	*Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün Müstef'ilün*	11
12	*Mef'ūlü Mefā'ilün Mefā'īlün Fa'*	11
13	*Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün*	7
14	*Mef'ūlü Fā'ilātün Mef'ūlü Fā'ilātün*	7
15	*Mefā'īlün Mefā'īlün*	6
16	*Mef'ūlü Mefā'ilün Mefā'īlün Fe'ūl*	6
17	*Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūl*	6
18	*Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün*	5
19	*Mütefā'ilün Fe'ūlün Mütefā'ilün Fe'ūlün*	4
20	*Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün*	4
21	*Mef'ūlü Mefā'īlün Mef'ūlü Mefā'īlün*	3
22	*Müfte'ilün Müfte'ilün Fā'ilün*	2
23	*Müstef'ilün Müstef'ilün*	2
24	*Fe'ūlün Fe'ūlün Fe'ūlün Fe'ūlün*	2
25	*Fe'ūlün Fe'ūlün Fe'ūlün Fe'ūl*	1
26	*Mefā'īlün Mefā'īlün Fā'ilün*	1
27	*Mef'ūlü Mefā'īlün*	1
28	*Mef'ūlü Fe'ūlün Mef'ūlü Fe'ūlün*	1
29	*Mef'ūlü Fā'ilātün Fe'ūlün*	1
30	*Mef'ūlü Mefā'ilün Fe'ūlün*	1
31	*Mef'ūlü Fā'ilātü Fe'ūlün*	1
Sıra	**Hece Vezni**	**Sayı**
1	*7'li hece*	33
2	*8'li hece*	6
3	*10'lu hece*	2
4	*11'li hece*	18
5	*12'li hece*	1
6	*14'lü hece*	2
7	*15'li hece*	1
8	*16'lı hece*	2
Sıra	**Vezni Tespit Edilemeyenler**	**Sayı**
1	?	1

Tablo 5: Mecmuada Kullanılan Vezinler

Mecmuada yer alan 1443 şiirden 1377'inde aruz vezni, 65'inde hece vezni kullanılmış; bir şiirin ise vezni tespit edilememiştir. 31 farklı aruz kalıbıyla kaleme alınmış şiirlerin derlendiği mecmuada en çok tespit edilen kalıp, 397 şiirde görülen ve Remel bahrinden olan *fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün* kalıbıdır. 7, 8, 10, 11, 12, 14, 15 ve 16'lı hece ile şiirlerin de kaydedildiği mecmuada 7'li hece vezninin 33 şiirde kullanıldığı görülmüştür.

4.1.10. Mecmuanın özgünlüğü

Tertibinde standart bir düzen bulunmayan mecmualarda hangi metinlerin yer alacağı mürettibin şahsî zevkine göre değiştiği için her mecmuanın özgün olduğu kabul edilebilir. Bu başlık altında çalışmamıza konu olan mecmuayı edebiyat tarihimiz açısından değerli kılan hususlar ele alınacaktır.

Mecmuada Türk şiirinin 14-19. yy. arasında yazılan, farklı sanat anlayışlarını yansıtan örnekleri bulunmaktadır. Klasik Türk şiiri geleneğini yansıtan şiirlerin yanında Türk halk şiiri (dini-tasavvufi halk şiiri ve âşık tarzı halk şiiri) geleneğini yansıtan şiirlerin derlendiği mecmuada 33 mâni örneğinin de kaydedilmiş olması dikkat çekicidir.

1a-32a arasında Hayretî, Selîmî ve Ferdî mahlaslarını kullanan ve kaynaklarda şu an için hakkında bir bilgiye ulaşılamayan bir şair tarafından müellif hattıyla kaydedildiğini düşündüğümüz 68 gazel, 13 murabba, 7 matla, 5 kaside, 5 nazm, 3 mesnevi, 3 tahmis, 2 kıta, 2 muhammes, 1 müstezad, 1 taştir yer almaktadır.

41b-61b arasında "Dîvân-ı Lem'î Ağa" başlığı altında 18. yy. şairlerinden Lem'î'ye ait olan ve bir kısmı, eldeki bilgilere göre, başka herhangi bir yerde tespit edilemeyen şiirler (1'i Farsça 127 gazel, 1'i Farsça 14 rubai, 13 matla, 11 kıta, 7 müfred, 4 nazm) bulunmaktadır.

Mecmuada; divanlarda, biyografik kaynaklarda ve şair üzerine yapılan çalışmalarda şu an için tespit edilemeyen şiirler (Bâkî, Feyzî-i Kefevî, Muhibbî, Nâbî, Nazîr, Nef'î, Riyâzî, Tırsî adına kaydedilen şiirler) yer almaktadır. Bu konu, "Mecmuada Yer Alan Şairler ve Nazım Şekilleri" başlığı altında ayrıntılı bir şekilde ele alınmıştır.

Mecmuadaki şiirler, kaynaklarla karşılaştırılırken mecmuada kaydedilen bazı beyit veya bendlerin ilgili kaynaklarda bulunmadığı görülmüştür. Lâmi'î'nin 409b'de kayıtlı gazelin bir beyti, Derzizâde Ulvî'nin 429b'de kayıtlı gazelinin iki beyti, Nef'î'nin 430b'de kayıtlı gazelinin iki beyti bu hususa örnek teşkil etmektedir.

Mecmuada bulunan nazireler, şairler arasındaki etkileşimi ortaya koymasının yanı sıra mecmuanın tertip edildiği dönemde ne tür şiirlerin rağbet bulduğunu göstermesi açısından dikkate değerdir. Zemin şiirlerin başlığında kimi zaman şairin mahlasından önce "sâhib-zemîn" ifadesi kullanılmış, sonra gelen şiirlerin başlığında da "nazîre" kelimesine yer verilmiştir.

Nüshada biri Şâhin Giray'a ait olan ve diğerinin şairi tespit edilemeyen iki görsel şiirin kaydedilmesi de mecmuayı edebiyat tarihimiz açısından değerli kılan hususlardan biri olarak değerlendirilebilir.

4.2. Metin

4.2.1. Metinde kullanılan transkripsiyon sistemi

ا (آ)	a, ā	ض	ż, ḍ
ا (أ)	a, e, ı, i, u, ü	ط	ṭ
ب	b, p	ظ	ẓ
ت	t	ع	‘
ث	s̱	غ	ġ
پ	p	ف	f
ج	c, ç	ق	ḳ
ح	ḥ	ك	k
خ	ḫ	ك	ñ
چ	ç	ل	l
د	d	م	m
ذ	ẕ	ن	n
ر	r	و	v, u, ū, ü, o, ö
ز	z	ه	h, a, e
ژ	j	لا	la, lā
س	s	ى	y, ı, i, ī
ش	ş	ء	’
ص	ṣ		

4.2.2. Metin tesisinde takip edilen yol

1. Şiirlerin yer aldığı sayfaların numaraları, o sayfada kayıtlı ilk şiirden hemen önce köşeli parantez içinde ([1a], [1b], [2a]…) gösterilmiştir.

2. Her şiire numara verilmiş, bu numara ve -varsa- şiirin başlığı koyu olarak gösterilmiştir. Şiirlerin vezinleri ilk beyitten hemen önce italik şekilde gösterilmiştir. Şiirlerin her beyti ve bendi numaralandırılmıştır.

3. Metinde okunamayan kısımlar (…) ile gösterilmiş, dipnotta bu kısımların fotoğrafına yer verilmiştir. Okunuşunda şüphe bulunan veya anlamlandırılamayan kelimelerden sonra parantez içinde soru işareti konmuş ve bunların da fotoğrafı dipnota eklenmiştir. Maddi hasar (ciltlenme, silinme, kâğıdın yırtılması veya yıpranması, mürekkep dağılması veya lekesi vb.) sebebiyle okunamayan ve neşredilmiş eserlerde

bulunamayan, tamir de edilemeyen kısımlar "(…)" şeklinde gösterilerek dipnotta "Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır." ifadesine yer verilmiştir.

4. Nüshada beyit ve bendlerdeki eksik mısralar "(…)" ile gösterilerek dipnotta "Nüshada bu beytin ikinci mısraı yazılmamıştır.", "Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır." şeklinde açıklamalar yapılmıştır. Mısraın muhtelif kısımlarında yeri boş bırakılan kelime veya kelimeler de yine aynı şekilde gösterilip bunlara "Nüshada bu kısım boş bırakılmıştır." açıklamasıyla işaret edilmiştir.

5. Nüshadaki Türkçe şiirlerle sınırlı tutulan çalışmada, manzum kısımlarla ilgili olduğu düşünülen ve şiirin etrafında yer alan mensur açıklamalara dipnotlarda yer verilmiştir. Bu metinlerde okunamayan kısımların fotoğrafları doğrudan ilgili yere konulmuştur. Maddi hasar sebebiyle okunamayan yerlerin bulunması hâlinde, metin bittikten sonra "'(…)' şeklinde gösterilen yer, maddi hasardan dolayı okunamamıştır." ifadesine yer verilmiştir. Bu açıklamalar, nüshanın çift sütun hâlinde, düzenli şekilde istinsah edilen kısımlarında, manzum metnin yan taraflarında yer alıyorsa dipnotlarda "[Derkenar:]" ifadesinden sonra yer verilmiştir. Mensur kısımlara noktalama işaretleri tarafımızca eklenmiştir.

6. Nüshada yer alan şiirler neşredilmiş eserlerle (divan, mesnevi, tezkire vb.) karşılaştırılmıştır. Nüshadaki metin ve neşredilen eserlerde yer alan metin arasındaki farklılıklar dipnotlarda gösterilmiştir. Nüsha farklılıkları gösterilirken çalışmaya konu olan mecmuaya "N" kısaltmasıyla işaret edilmiştir. Karşılaştırmada kullanılan diğer eserlerin kısaltmaları "Kısaltmalar" başlığı altında verilmiştir. Karşılaştırmada kullanılan çalışmanın sayfalarına numara verilmemişse ilgili şiirin yeri, şiir numarası ile (g. 20, k. 14 vb.) gösterilmiştir. Dipnotlarda iki noktadan önce nüshadaki varyant, iki noktadan sonra ise ilgili kaynaktaki varyant ve onun kısaltması gösterilmiştir. Metin tesisinde, zaruri hâller dışında, üzerinde çalışılan nüsha esas alınmıştır. Ancak bazı durumlarda vezin, kafiye veya mana sebebiyle nüshadaki varyant reddedilerek karşılaştırılan kaynaktaki varyant tercih edilmiştir. Bu durum ise iki noktadan önce karşılaştırılan kaynaktaki varyant ve kaynağın kısaltması, iki noktadan sonra nüshadaki varyant gösterilerek (memālik BD: cemālüñ N) kaydedilmiştir. Şiir nüshadan başka herhangi bir kaynakta tespit edilememiş ise vezin, kafiye veya mana gereği yapılan düzeltmeler "āb-ı: āb u N." örneğindeki gibi gösterilmiştir. Aynı şiir içinde tekrar eden mısralardaki nüsha farklılıkları sadece mısraın ilk geçtiği yerde gösterilmiştir.

7. Nüshadaki şiirlerin karşılaştırılacağı çalışma seçilirken yeni tespit edilen nüshaların da dikkate alındığı düşünülerek mümkün mertebe günümüze yakın tarihli çalışmalar tercih edilmiştir. Mesela Hayretî Dîvânı'nın Çavuşoğlu ve Tanyeri (1981) neşri yerine Musluoğlu (2022) neşri, İsmetî Dîvânı'nın İpekten (1974) neşri yerine Günaydın (2020) neşri, Necâtî Bey Dîvânı'nın Tarlan (1992) neşri yerine İlhan (2023) neşri esas alınmıştır.

8. Nüshada yer alan şiirin beyit/bend sayısı karşılaştırılan çalışmada farklı ise bu bilgi dipnotta, şiirin kaynaktaki yerinden hemen sonra, belirtilmiştir. Bu açıklamadan sonra, beyitler arasında takdim-tehir varsa bu husus, beyitlerin mecmuadaki sırasına göre verilen numaralar esas alınarak gösterilmiş, kaynakta olup nüshada olmayan beyitlere "X" ile işaret edilmiştir (Şiir, BD'de 9 beyittir. BD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, X, X, 3, X, 5. beyit.). Karşılaştırılan kaynakta olmayıp da nüshada bulunan beyit ve bendlere ise bu beytin/bendin sonuna konulan dipnotla işaret edilmiştir. Ancak burada kast edilen, bu beytin veya bendin ilgili şiirde bulunmadığıdır. Nüshadaki şiirde yer alan ancak divandaki şiirde yer almayan beyit veya bendler bazen divandaki başka bir şiirde de geçebilmektedir. Bu durum da -tespit edilebildiyse- yine dipnot yoluyla gösterilmiştir.

9. Şiirlere tarafımızca yapılan eklemeler köşeli parantezle gösterilmiştir. Neşredilen divan, mesnevi, tezkire vb. çalışmalar kullanılarak yapılan bütün tamamlamalar $[]^{D}$ simgesiyle gösterilmiştir. İlgili metin üzerine çalışma yapılmamışsa, yapılan çalışmaya ulaşılamamışsa veya yapılan çalışmada söz konusu metin yer almıyorsa şiirin aidiyetini tespit etmek amacıyla yazmalara başvurulmuştur. Bu durumda ilgili yazmadaki metinle nüshadaki metin arasında karşılaştırma yapılmamış, sadece şiirin yazmadaki yerine işaret etmekle yetinilmiştir. Nüshada eksik olan kelimeler yazmalara müracaat edilip metin tamamlandıysa bu duruma $[]^{Y}$ şeklinde işaret edilmiştir. Vezin veya mana gereği nüshadaki varyant yerine yazmadaki varyantın tercih edildiği durumlar ise yazmadaki varyant, yazmanın kısaltması, nüshadaki varyant şeklinde (Tehī-dest-i Y/0022: Behey dest N.) gösterilmiştir.

10. Nazım şekli ve şairin adı veya mahlası ile ilgili başlıklardaki hatalı kayıtlar dipnotla düzeltilmiştir. Şiirin kime ait olduğu tespit edilebilmişse ve şiirin üzerine şairin adı veya mahlası yazılmamışsa bu bilgi köşeli parantez içinde ilgili şiire başlık olarak

eklenmiştir. Şiir, şairin adı dışında herhangi bir başlıkla kaydedilmişse şairin adı veya mahlası köşeli parantezle ikinci başlık olarak eklenmiştir.

11. Nüshada farklı yüzyıllardan şairlere ait şiirler farklı imla özellikleriyle istinsah edildiği için bu hususta bir beraberlik sağlayabilmek amacıyla klasik imla tercih edilmiştir. İmla hususunda mümkün olduğu ölçüde Ünver (2008) tarafından getirilen tekliflere uyulmuştur.

12. Farklı harfler kullanılarak yazılabilen kelimeler konusunda aynı şiir içinde dahi tutarsızlıklar görülmektedir. Mesela 391a'da kayıtlı Halîlî'nin bir gazelinde "yoḳsa" ve "yoḫsa" şeklinde iki farklı imla görülmektedir. Bu tür kelimelerde nüshadaki imlaya sadık kalınmıştır.

13. "girü, içün/çün, ile" edatları ve "i-" fiili; kendinden önceki kelimeye bitişik yazıldıysa kısa çizgi ile (-ıla, -içün, -çün, -y-ıla, -ıdı) gösterilmiştir.

14. Vav-ı maduleler "^{V}" şeklinde gösterilmiştir.

15. Türkçe şiirler içinde geçen ayet, hadis, dua ve Arapça meseller (atasözleri) italik yazılarak bunların anlamları dipnotta gösterilmiştir. Kısmî iktibaslarda ayetin tamamının anlamı verilerek şiirde geçen kısmın anlamı koyu olarak gösterilmiştir. Tamamı Arapça veya Farsça olan beyit veya mısraların fotoğrafları konmuştur.

16. Vezin sebebiyle birleşmesi gereken heceler nüshada ayrı yazılmışsa bu durum "_" ile (ki_ola), nüshada da bitişik yazıldıysa " ' " ile (k'ola) gösterilmiştir. Veznin gerektirdiği ses türemeleri koyu gösterilmiş ('il**i**m), ses düşmelerine ise parantez ile işaret edilmiştir (mür(üv)vet). Vezin gereği kısa okunması gereken (zihaf) hecelerin imlasında uzun ünlü muhafaza edilmiştir.

17. Nüshada beyitler hâlinde istinsah edilen bazı şiirler, kafiye düzeni göz önüne alınarak dörtlükler hâlinde yazılmıştır ve bu durum ilgili şiire tarafımızca verilen numaraya düşülen dipnotta belirtilmiştir.

18. Güftelerin terennüm kısımları italik gösterilmiştir.

19. Tarih manzumelerinde tarihin düşüldüğü ifade, mısra veya mısraların fotoğrafları dipnotlarda verilmiştir.

4.2.3. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 10197 numarada kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metni

[1a]

-1-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr[191]

[Ḥayretī]

16'lı hece

1. N'ola pāyına yüz sürsem baña ʿālem şāhıdur hey
   Cümle güzeller içinde bedr olmış ʿīd māhıdur hey

2. N'içün baña raḥm itmezsin ben seni böyle severken
   Ḫalḳa bī-ḥadd olan luṭfuñ ben ḳuluña gāhīdür hey

3. Ḥālüm ʿarż itmek ne ḥācet ʿaşḳuma rūşen-delīlem
   Dört yañaya şuʿle viren ben ġarībüñ āhıdur hey

4. Sen beni hīç diri ṣanma ölmişem [çün] maʿnīde ben
   Sensüz baña bu geñ dünyā şeksüz zindān çāhıdur hey

5. **Ḥayretī**yi menʿ eyleme der-i devletüñden şāhum
   Zīrā ʿāşıḳ geldügi yol cümle ʿālem rāhıdur hey

-2-

Güft Ḥayātī Çelebī

Feʿūlün Feʿūlün Feʿūlün Feʿūlün

1. Zāhid ol naḳid-pāk raḥmī-meşārib
   Ki yoḳ āsitān-ı ʿaṭāsında ḥācib[192]

2. O ṣāḥib-hüner kim bulupdur ʿilimde
   Mezīd-i muṣāḥib ʿulüvv-i merātib

[191] Nüshada bu başlık kısmen silinmiştir.
[192] Bu mısra BRD'de geçmektedir, bk. Ak, 2001, s. 144.

3. O ṣāḥib-i ʿilm kim ezelden olupdur
   ʿİbārāta mālik kemālāta ṣāḥib

4. Anuñ meclisinde tekellümden ʿāciz
   ʿİṣāmü'd-dīn eger[193] olursa muḫāṭıb

5. Sözüñ āḫir oldı duʿā eyle **Ḥayā**
   Ki söz āḫirinde duʿādur münāsib[194]

-3-

Cevāb-ı Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Feʿūlün Feʿūlün Feʿūlün Feʿūlün

1. Zāhid ol ḥaḳīr-i deniyyü'l-maṭālib
   Nesi var ki yoḳ āsitānında ḥācib

2. Ne ṣāḥib-hüner kim nesi var ʿilimde
   Ki bula muṣāḥib ʿulüvv-i merātib

3. O ṣāḥib-zelel kim ezelden olupdur
   Cüzāfāta (?)[195] mālik küdūrāta ṣāḥib

4. Velī ol Evemer kim ide Ḥaḳ anı[196]
   ʿİbārāta mālik kemālāta ṣāḥib

5. Anı şimdi ʿāciz ider hīç reybsüz
   Eger Heb(en)neḳa da olursa muḫāṭıb

6. Çü böyle ḳatı medḥ itmiş seni Ḥayā[197]

---

[193] ʿİṣāmü'd-dīn eger: Eger ʿİṣāmü'd-dīn N.
[194] Bu mısra BRD'de geçmektedir, bk. Ak, 2001, s. 144.
[195] Cüzāfāta (?):
[196] anı: anı kim keremden N.
[197] Mısra vezne uymamaktadır.

A **Ḥayret** saña da duʿādur münāsib

7. Ve lākin ʿināyet iderse aña Ḥaḳ
   İder ʿāciz ol her kim olsa[198] muḫāṭıb

[1b]

-4-

Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr[199]

[Ferdī]

11'li hece

1. Sevdügüñ ʿālemde şāh-ı bāz olsa
   Vefāsı çoḳ cefāsı hem az olsa

2. Meyl itdügüñ göre raḥm[200] itse saña
   Maʿrifet bāġında serv-i nāz olsa

3. Dili şīrīn yañaġı verd-i aḥmer
   Hemān lebleri [de] al kirāz olsa

4. İctināb itmese[201] aṣlā hīç senden
   Nāz u şīve de ammā bir az olsa

5. Her vech ile ḳābil olup kemāle
   Ehl-i ṣalāḥ[202] içre ser-efrāz olsa

6. **Ferdā** elem çekme seni ḥayret alduġına[203]
   Yār her dem senüñ ile hem-rāz olsa

7. ʿAşḳ u sevdā ʿaceb kār imiş ammā

---

[198] olsa: olursa N.
[199] Nüshada bu başlık kısmen silinmiştir.
[200] itdügüñ göre raḥm: itdügüñe göre merḥamet N.
[201] itmese: eylemese N.
[202] ṣalāḥ: ṣalāḥ maʿrifet N.
[203] Mısra vezne uymamaktadır.

Maḥabbet göñülde gizlü rāz olsa

-5-

Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Gine mevc urdı bu baḥr-ı ʿaşḳ ben oldum bī-ḳarār
   Başda sevdā ẓāhir oldı dilde miḥnet bī-şümār

2. Bilmezem bende ne sır var dā'imā yanmaḳdayam
   Dem-be-dem artmaḳda bu derdüm benüm hem-çü menār

-6-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bilürem ḫod bende yoḳ ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳatden eṣer
   Līki ġam ġuṣṣa derūnum itmede zīr ü zeber
   Hem lisānum ṣāʿiriyyetden daḫı virür ḫaber
   Ṣābit oldı bende çün ʿaşḳ-ı mecāz bi'l-ıżṭırār

2. Yā İlāhī ḳıl ʿināyet ben ḳuluñı itme ḍāl
   Gösterüp baña ḥaḳīḳat yolların eyle viṣāl
   Tā *Ene'l-Ḥaḳ*[204] söyleyü ber-dār olam Manṣūr-miṣāl
   Eṣ-ṣalā diyem olam meydān-ı ʿaşḳuñda süvār

3. Al beni bu nefs elinden eyleme aña esīr
   Nūr-ı ẕātuñı görüp aʿmā iken olam baṣīr
   Aç bu ẕihnümi olam tā ʿilm ü ḥikmetden ḫabīr
   Dā'imā ġavvāṣ olup baḥṣ eyleyem bī-iḫtiyār

4. Çün beni itdüñ bu ʿaṣr içre ferīd ey Lā-yezāl
   Tā ki ben iṣbāt idem ferdiyyetüm virme zevāl
   Ey Kerīm eyle müyesser baña lutfuña nevāl

[204] "Ben Hakk'ım." anlamında Hallâc-ı Mansûr'a ait bir söz (Uludağ, 2012, s. 123).

Ḥayretüm sākin idüp eyle beni ẕü'l-i'tibār

[2a]

-7-

[Ḥayretī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kaşlaruñ *nūn ve'l-ḳalem*[205] ḫaṭṭuñ yazar *mā yesṭurūn*[206]
   Muṣḥaf-ı rūyuñda açmış gözlerüñ *mā yenẓurūn*[207]

2. Hüsnüñüñ āyātını münkirlere beynī nebī (?)[208]
   'Arż-ı i'cāz eyleyüp dir *ṣümme entüm temterūn*[209]

3. Ḥikmet-i la'lüñ *ūli'l-ebṣār*a[210] ma'lūmdur hemīn
   Müdde'īler bī-ḫaberlerdür *fehüm lā-yubṣırūn*[211]

4. Ḳaldı ṣanma vādī-i hicrānda tenhā [vü] ġarīb
   Miḥnet ü derd ü belā *küllün ledeynā muḥḍarūn*[212]

5. Ṣā'irāna 'arş-ı dilden şer'-i şi'r okur velī
   Ḥayretīnüñ hīç şu'ūrı yoḳ *vehüm lā yeş'urūn*[213]

-8-[214]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

---

[205] Kalem Sûresi 68/1: "**Nûn. Kaleme** ve (yazanların) onunla yazdıklarına **andolsun**."
[206] Kalem Sûresi 68/1: "Nûn. Kaleme ve **(yazanların) onunla yazdıklarına andolsun**."
[207] Yasin Sûresi 36/49: "Onlar, besbelli ki, birbirleriyle uğraşırken kendilerini ansızın yakalayacak korkunç bir sesi **bekliyorlar**!"
Bu beyit, bazı farklılıklarla, 2b'de tekrar yazılmıştır.
[208] beynī nebī (?): پینی نبی
[209] En'am Sûresi 6/2: "Sizi (özel) bir çamurdan yaratan, sonra ölüm zamanını (ecel) takdir eden ancak O'dur. O'nun katında bir ecel daha vardır. **Siz hâlâ şüphe ediyorsunuz.**"
[210] Âl-i İmrân 3/13: "(Bedir'de) karşı karşıya gelen şu iki grupta sizin için büyük bir ibret vardır: Biri Allah yolunda çarpışan (mümin) grup, diğeri ise gözleriyle bunları kendilerinin iki misli imiş gibi gören kâfir grup. Allah dilediğini yardımıyla destekler. Elbette bunda **basiret sahipleri** için büyük bir ibret vardır."
Bu ifadenin geçtiği diğer ayetler için, bk. Nûr Sûresi 24/44, Haşr Sûresi 59/2.
[211] Yasin Sûresi 36/9: "Onların önlerinden bir set, arkalarından da bir set çektik, böylece gözlerini perdeledik; **onlar artık göremezler.**"
[212] Yasin Sûresi 36/32: "Elbette onların **hepsi** toplanıp **huzurumuza getirilecek.**"
[213] Ankebut Sûresi 29/53: "Onlar senden, azabı çabuklaştırmanı istiyorlar. Önceden belirlenmiş bir vade olmasaydı elbette azap tepelerine inmişti. Ama **onlar farkında olmadan** o ansızın kendilerine gelecektir."
[214] Nüshada Şems-i Tebrîzî mahlasıyla kaydedilen bu şiirin Hz. Mevlânâ'ya izafe edilmeye çalışılan şiirlerden olabileceğini düşünüyoruz. Konuyla ilgili bk. Gölpınarlı, 1963, s. 29. İlgili kaynakta, nüshadaki şiirle aynı vezin, kafiye ve redifte bir beyit de yer almaktadır (Gölpınarlı, 1963, s. 32).

1. Hevā-yı ʿaşḳ-ı cānānum ṭutupdur bāġ u gülzārı
   Dem-ā-dem cūylar aġlar ider derdiyle gül zārī

2. Tecellā-yı cemāl-i yāre maẓhar düşse bir ʿāşıḳ
   Geçer ol cān-ıla serden ider yāriyle bāzārı

3. ʿAceb mi baş u cān naḳdin virürse yāre ʿāşıḳlar
   Fedādur ehl-i ʿaşḳun vaṣl-ı yāre cümleten varı

4. Ṣadā-yı naġme-i *innī ena'llāh*[215] ṭutmış āfāḳı
   Anuñ-çündür ki başḳa görmez oldum yār u aġyārı

5. Naẓar ḳıl **Şems-i Tebrīzī** sözi Türkīde bend eyler
   Beyān ider haḳīḳat vechi üzre cümle eṭvārı

[2b]

-9-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Derde düşmiş gözlerinden yaş aḳıdur ḳara ṣu
   Yirlere sürer yüzin hem başın urur ḳara ṣu

2. Zīr-i pāy-ı bādda miḥnet-zededür men gibi
   Āşinādur tā ezel bu cevr ü istiḥḳāra ṣu

3. Dā'imā bār-ı maḥabbet itmese zār u nizār
   Üstüḫᵛānı ṣayılup dönmezdi mūsīḳāra ṣu

4. Rind-i zīrekdür leṭāfetle bulutdan nem ḳapar
   Feyż alur yaġmurdan ammā minnet itmez ḳara ṣu

[215] Kasas Sûresi 28/30: "Oraya gelince, o mübarek yerdeki vadinin sağ tarafından, (oradaki) ağaç yönünden kendisine şöyle seslenildi: 'Ey Mûsâ! Muhakkak ki ben **yalnızca ben** âlemlerin rabbi olan **Allah'ım.**'"

5. Laʿl-i cānān ḥasretinden aḳdı ṣahbā ḳıpḳızıl
   Seyl-i eşküm ġayretinden ḳaynadı ḳapḳara ṣu

6. Göz yaşı erbāb-ı ʿaşḳuñ ġarḳa virmiş ʿālemi
   Arada deryā kim olmış ser-be-ser hep ḳara ṣu

7. Görmez oldı **Ḥayretī**nüñ yāri āġūş itdügin
   Şükr kim inmiş raḳībüñ gözlerine ḳara ṣu

-10-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Kaşlaruñ *nūn ve'l-ḳalem*[216] ḫaṭṭuñ yazar *mā yesṭurūn*[217]
Muṣḥaf-ı vechüñde oḳır gözlerüñ *mā yenẓurūn*[218]

-11-

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Ṣabā būy-ı dil-ārādan ḫaber vir
   O mihr-i ʿālem-ārādan ḫaber vir

2. Firāḳı añma hicrān Vāmıḳına
   Peyām-ı vaṣl-ı ʿAz̲rādan ḫaber vir

3. Ciger ḳanın döküp ey çeşm-i hūn-āb
   Neşāṭ-ı cām-ı ḥamrādan ḫaber vir

4. Çeküp menşūr ṭuġrayı cemāle
   Ḫaṭ-ı ebrū-yı ġarrādan ḫaber vir

[3a]

-12-[219]

[Ḥayretī]

[216] Kalem Sûresi 68/1: "**Nûn. Kaleme** ve (yazanların) onunla yazdıklarına **andolsun**."
[217] Kalem Sûresi 68/1: "Nûn. Kaleme ve **(yazanların) onunla yazdıklarına andolsun**."
[218] Yasin Sûresi 36/49: "Onlar, besbelli ki, birbirleriyle uğraşırken kendilerini ansızın yakalayacak korkunç bir sesi **bekliyorlar**!"
[219] Bu şiir, HYD'de 7 beyitlik bir gazel olup ziyade mısralar yer almamaktadır, bk. Musluoğlu, 2022, s. 280, 281.

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Mefʿūlü Feʿūlün

1. Ḫad mi bu ya bir ter gül-i raʿnā-yı melāḥat
   Açıldı hemāre
   Ḳad mi bu ya bir serv-i dil-ārā-yı melāḥat
   Naḳş urdı nigāra

2. Ruḫsāre-i rengīn mi bu yā āteş-i cān-sūz
   Dil mülkini yaḳdı
   ʿĀrıż mı bu ya āb-ı muṣaffā-yı melāḥat
   Aḳmış ruḫ-ı yāre

3. Alın mı bu āyā ya meh-i bedr-i münevver
   Baḫş eylemiş envār
   Ya şemse-i şems-i felek-ārā-yı melāḥat
   Fer ṣaldı ʿız̲āra

4. Ey ḥüsni gibi ḫulḳı güzel ẓāhir ü bāṭın
   Dil-dār-ı muḳaddes
   Sende görinür ṣūret ü maʿnā-yı melāḥat
   Baḳsam dil-i zāra

5. Başuñda senüñ efser-i ser-dārī-i ḫūbī[220]
   Ez-ḫaṭṭ-ı İlāhī
   Egnüñde senüñ ḫilʿat-i dībā-yı melāḥat
   Ey ḳutlu sitāre

6. Ḫaṭṭı varaḳ-ı mihre yazup şīve berātın
   Ḥükm itmege her cā
   Çekmiş ṭoġar aya ḳaşı ṭuġra-yı melāḥat
   Tesḫīr-i diyāra

[220] ser-dārī-i ḫūbī HYD: ser var nebī ḫūbı N.

7. Ey **Ḥayretī** cān gūşına virdi yine zīnet
   Baḳ **Ḥayretī**āsā
   Bu söz mi durur ya dür-i deryā-yı melāḥat
   Mevc urdı kenāra

[3b]

-13-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Geçdi dilden cevr-i dost ammā dil andan geçmedi
   Nūş-ı vaṣlından geçüp nīş-i ġamından geçmedi

2. Gerçi kim pūlād-ı çarḫı geçdi āhum ṣarṣarı
   Bī-vefā yārüñ velī āhen dilinden geçmedi

3. Muttaṣıl her şeb geçerken ṣoḥbet-i aġyāra yār
   Bir seḥer bu külbe-i aḥzān öñinden geçmedi

4. Sūzen-i hicrān cāna geçdügince her nefes
   Rişte-i ümmīd yārüñ vuṣlatından geçmedi

5. **Ḥayretī** aḥvālümi ṣorduḳda dil-dāra didüm
   Geçdi göñlüm cümleden illā ki senden geçmedi

-14-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Dilüm sūzān iden endīşe-i vuṣlat mıdur bilmem
   Yā hicrān āteşi var mı yāḫud ḥasret midür bilmem

2. Yitürdüñ ġālibā rāhı dilā bu cāy-ı bī-pāyān

Yā ṣaḥrā-yı cünūn yā vādī-i ḥayret midür bilmem

3. O gül-ruḫ ġonceveş dāmānını çekmiş yine ber-ser
   Ḥużūr eyler mi yā mest-i mey-i naḫvet midür bilmem

4. Bu rüsvāluḳla cānā setr iden aġyārdan rāzum
   ʿAceb yā perde-i ʿişmet yāḫud ʿiffet midür bilmem

5. Ṭıbāʿ-ı nāssı eşʿāra çeken ey **Ḥayretī** ʿaşḳ mı
   Yā sevdā-yı ḥuṣūl-ı ʿizz ü yā şöhret midür bilmem

[4a]

-15-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilün

1. Ḳul olup ḳapuñda hīç ṭuramadum
   Bāġ-ı vaṣluñ seyrine varamadum
   Gençlügüñ daḫı vaḳtinde iken
   El yaradı dosta ben yaramadum[221]

2. Baña her dem ḫışm ile ider ḫiṭāb
   Hīç su'ālüme benüm virmez cevāb
   Ḥasretinden gözüme gelmez ḫᵛāb
   El yaradı dosta ben yaramadum

3. İştiyāḳuñ cānuma ḳıldı eṣer
   Ṭāḳatüm ḳalmadı bil ey muʿteber
   Ben helāk oldum daḫı sen bī-ḫaber
   El yaradı saña ben yaramadum

[221] Bendin son mısraı olarak "El sürdi şafāsın ben süremedüm" yazılmış, bu mısraın yan tarafına da "El yaradı dosta ben yaramadum" mısraı yazılmıştır. Vezne uyduğu ve diğer bendlerde de mütekerrir olduğu için asıl mısraın yan tarafına yazılan bu mısra tercih edilmiştir.

4. Bencileyin hīç saña yoḳdur müfīd
   Sencileyin hem baña yoḳ müstefīd
   Ne ḳadar olsa fevā'id bī-ʿadīd
   El yaradı dosta ben yaramadum

5. **Ḥayretī** kemter gedā ey meh-liḳā
   Dā'imā işi mürüvvetdür saña
   İltifāt itmezsin aṣlā sen aña
   El yaradı saña ben yaramadum

-16-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ferdī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey nigārum bend-i zülfüñ boynuma ṭaḳ cumʿa gün
   Merḥamet ḳıl ʿāṣıḳuña ḥālüme baḳ cumʿa gün
   Gördügümce şevḳum artar ey ḳamer-çihre seni
   Āh u zārumla dirīġā ṭoldı āfāḳ cumʿa gün

2. Nice bir ḳāniʿ olam dīdāruña ey gül-ʿıẕār
   Ḫᵛ[ā]n-ı vaṣluñ dā'im iḥsān ider iseñ yiri var
   Gel kerem ḳıl ben gedāña itme böyle bī-ḳarār
   Ẕikr ider dil şevḳuñ ile ism-i Yā Ḥaḳ cumʿa gün

3. Ey ṣaçı leylī yüzi gül ḳāmeti serv-i semen
   Dişleri dür lebleri yāḳūt hem ġonce-dehen
   Gel ḳabūl it başuñ içün redd ḳılma beni sen
   Tīġ-i cevrüñle beni ḳılma iki şaḳ cumʿa gün

4. Dā'imā göñlüm ḳatuñda baġludur ey yüzi gül
   Bāġ-ı vaṣluñ seyrin iḥsān ider iseñ çoḳ degül
   İltifāt it bu ġarīb efgendeñi mesrūr ḳıl
   Farż degül mi ʿāṣıḳuñ ḥālini ṣormaḳ cumʿa gün

5. **Ferdiyā** ḥayretde ḳalma aç gözüñi dört yaña
Şiʿr-i mevzūnuñ işidenler ʿaceb ḳalmış ṭaña
İltifāt itmez bu efsūn ile aṣlā yār saña
Kim meger ḳıla ʿināyet saña Rezzāḳ cumʿa gün

[4b]

-17-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Nūş-ı cām-ı miḥnet ile mest [ü] ḥayrānam bu gün
Cevr-i yār-ı bī-vefāyla zār u giryānam bu gün
Gün-be-gün artmaḳda ġuṣṣ[a]m ey meded āh el-firāḳ
İllā nār-ı fürḳat ile yire yeksānam bu gün

2. N'ideyüm ben çün vefā itmez baña bu rūzgār
İşbu ʿıyş u ʿişretüm hem ider āḫir tārmār
ʿIyş u ʿişret didügüm bil aġlamaḳdur zār u zār
Līki pervāne gibi mecrūḥ-ı nīrānam bu gün

3. Gerçi ẓāhir bende hīç bir nesne yoḳ bī-iştibāh
İllā maʿnīde iderüm günde nice yüz biñ āh
Ḳaplamış burc-ı saʿādet yirini baḫt-ı siyāh
İşbu nevm-i ġaflet ile ḳatı sekrānam bu gün

4. Luṭf idüp ḥāl-i perīşānum su'āl itmeñ baña
Her ne deñlü yanar isem ḳīl u ḳāl itmeñ baña
Raḥm idüp aṣlā su'āl-i ḥasb-i ḥāl itmeñ baña
Zīrā bu cevr ü firāḳ nārına sūzānam bu gün

5. Baña ġālib olduġıyçün işbu ḥayret dā'imā
Maḫlaṣum oldı benüm bil **Ḥayretī** ey meh-liḳā

Bir zamān ḫālī degül benden taḥayyür sābıḳā
Daḫı bedter ḥayret ile zār u nālānam bu gün

-18-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey siyāh-rū baña hīç yār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş
İşbu ġamlarda ḳafā-dār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş
İtdüm uş ben baḫr-ı aşḳuñda senüñ faḳd-ı vücūd
Raḥm idüp bir kerre arar olmaduñ ḫoş imdi ḫoş

2. Nice kez nefy-i viṣālüñ eyleyüp itdüm ḳasem
Ayırurlar seni benden ger ʿadūya dir isem
Cevr ü ḳahruñla baña nūş itdürürsin sen de sem
Vā meded ḥayfā hevā-dār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş

3. Düşmen iġvāsıyla baña itdügüñ cevr ü cefā
Şerḥ idersem hīç dükenmez varsa ʿömrüm biñ yıla
Dem-be-dem getürmedesin başuma dürlü belā
Ḥālüme bir kerre baḳar olmaduñ ḫoş imdi ḫoş

4. Gice gündüz ḥasretüñden iderüm feryād u āh
Ḫalḳ melūl oldı fiġānumdan benüm bī-iştibāh
Nice kez feryād idüp didüm saña oldum tebāh
Semʿuñı bir kerre ṭutar olmaduñ ḫoş imdi ḫoş

5. Saña ḳalmaz **Ḥayretī** bī-çāreye itdüklerüñ
Öñüñe geldükde bilürsin baña n'itdüklerüñ
Beni aldayup ʿadū nā-dāna hem gitdüklerüñ
Altun olsam da ḫarīdār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş

[5a]

-19-

Su’āl-i Ḥaḳīr ʿAn-Mevlānā Ḫalīl[222]

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ger ṣabī ḳılsa ṣalātı bī-ṭahāret n’ola ḥāl
   Kim ne_olur aña cezā aʿnī ṣevāb [u] em ʿiḳāb

2. İşbu ẓāhirdür ʿiḳāb olmaz[dı ben] ḫoş bilürem
   Līkin īcāb-ı ṣevāb düşerdi bize ıżṭırāb

-20-

Güft Ḫalīl Mucīben

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bu su’āli eyleyüp bizden ṭaleb iden cevāb
   İstimāʿ it nicedür bizden aña şimdi cevāb

2. Ger ṣabī olmazsa rāhiḳ itdügine ne ʿamel
   ʿAmr[223] sehvi hem ḫaṭādur dindi aña bu cevāb

3. Sen bilürsin hem ḫaṭānuñ ʿafvını ḳuldan n’içün
   Bu su’āle eyledüñ cür’et ṭaleb ḳılup cevāb

4. Ger ṣabī rāhiḳ olursa itdügi aʿmālleri
   Ṣıḥḥate ḳarīn (?)[224] olursa ecr olur işte cevāb

5. Hem muʿallemi olan taʿlīm ṣevābını alur
   İt ḳıyās buña ʿamel şerden ola budur cevāb

6. Zīrā ḫayra dāll olan ḫayrın görür buyurdılar
   Şerre dāll olanlaruñ ḥaḳḳında hem budur cevāb

---

[222] Nüshada bu başlık kısmen silinmiştir.
[223] ʿAmr: ʿÖmer/ʿömr N.
[224] ḳarīn (?):

7. Sen eger fikrüñi ricʿat itdürürseñ ḳalbüñe
   Ḥaḳḳ-ı ṣıbyānda bulursın bu miṣillü çoḳ cevāb

8. Ben ḥaḳīrüñ ben faḳīrüñ añladuġı bu durur
   Ḳıl ḳanāʿat bu cevāba *Allāh aʿlem bi'ṣ-ṣavab*[225]

[5b]

-21-

Li-Rāḳımıhi[226]

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bārekallāh ḫoş münāsib bu cevāb u bu su'āl
   İde ʿirfānuñ ziyād günden güne Rabb-i Teʿāl

2. Bu su'āli eyleyüp bir ehl-i faẓl baḥṣ eyledi
   Şöyl[e] kim sevḳ-ı delā'ilden zebānı oldı lāl

3. Baʿż[ı]lar bu vech ile itdi cevāb buña begüm
   Baʿż[ı]lar virdi cevāb ʿaksine idüp imtiyāl

4. Ben ḥaḳīr ü bī-nevā daḫı o meclisde idüm
   Bilmezem ben [ne] ḫaṭā vü ne ṣavāb ne iḥtimāl

5. Ḫāṭıra itdi ḫuṭūr kim bunı size ʿarż idem
   Ḳaṭʿ idesiz bir nefesde bunı siz şemşīr-miṣāl

6. Ḥamdüli'llāh baḥr-ı elṭāf u keremler cūş idüp
   Virdüñüz buña cevābı şöyl[e] kim bī-ḳīl u ḳāl

7. Ehl-i faẓla bunda hīç estār u [yā] eşkāl mi var
   Līki baʿż[ı]lar ider bunuñ içün ceng ü cidāl

---

[225] "Doğruyu en iyi bilen Allah'tır." anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 18).
[226] Nüshada başlığın altında üzeri çizilmiş ve kısmen silinmiş bir mısra vardır:
Elif Allāhı severseñ ḳıl kerem ey meh-liḳā

8. Çār-sūy-ı ʿilm ü ʿirfān içre mīzān ḳalmamış
   Kimse hīç itmez te’emmül ki n’ola bunda me’āl

9. Sūḳ-ı ʿirfānda oturmış bir alay ḳavvāflar
   ʿArż idüp ḫalḳa metāʿın her biri dir benden al

10. **Ḥayretī** ḳalma taḥayyürde düriş cidd idegör
    Tā bulasın ehl-i faẓla lāḥiḳ oluban kemāl

11. Kimde kim ẕevḳ olmasa ʿirfānı yoḳ buyurdılar
    Gel ulaş sen ehl-i ẕevḳa himmetüñi eyle ʿāl

12. Nice bir bu gūşe-i miḥnetde sākin olasın
    Yüri [var] bir rāh-nümāya düş yire sāye-miṣāl

-22-

Li-Mevlānā El-Ḥācī Ḫalīl Lā-zāle Ebedā

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Sen ṣafā geldüñ mülāḳī olmayan
Sābıḳā ḥaḳḳa mürāʿī olmayan

-23-

Cevāb-ı Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ben neyem ki size mülāḳī olam
   Meclis-i pür-nūruñı telvīṣ ḳılam

2. Sābıḳā ḥaḳḳa riʿāyet ne bilem
   Nice olur buyuruñ anı ḳılam

-24-

[Ḫalīl]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Mā-meżāyı ʿafv ḳıldı bī-riyā
Mużmerinde kīn yaṭaġı olmayan

-25-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ben ne cürm itdüm ben ʿafv idesiz
   Hīç günāh olmazsa ne maḥv idesiz

2. Nice kīn idem size ben bī-nevā
   Zīrā benüm kīnüm olısar hebā

-26-

[Ḥalīl]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün
Sen saña lāyıḳ olanı ṭut hemān
Mü'min oldur kīn yaṭaġı olmayan

-27-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bilmezem ben baña lāyıḳ ne ola
   ʿİlmüñüze bunda lāḥıḳ ne ola

2. Mü'minüz bizde ne kīn ü ne kibr
   Farḳı yoḳ mīr ü gedā ḳatumda bir

-28-

[Ḥalīl]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün
Dīn naṣīḥatdür diyü buyurdılar
Güç olur intiṣāḥ üzre olmayan[227]

-29-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

[227] Mısra vezne uymamaktadır.

1. Ben naṣīḥat ṭutmamazluḳ itmezem
   İntiṣāḥ yolın bıraġup gitmezem

2. Çün baña ḫayrı irādet idesin
   Baña bu resme ḥimāyet idesin

3. Ben nice ṭutmayam anı ey ulu
   Yoḳsa ben mecnūn mıyam yāḫud delü

4. İllā ben ʿālemde nāṣiḥ bulmadum
   Hem ṭalebde daḫı taḳṣīr ḳılmadum

5. Çünki yoḳ nāṣiḥ naṣīḥat nice_olur
   Kim ḳabūl itmez naṣīḥat nice_olur

6. Ḫayretī ḳaṭʿ-ı maḳāl eyle hemān
   Zīrā bil āṣüftedür şimdi zamān

[6a]

-30-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Dostlar çoḳ istedüm bir yār-ı ṣādıḳ bulmadum
   Hem ṭalebde daḫı aṣlā [ben ki] taḳṣīr ḳılmadum[228]

2. Ol cisr-i cedīde (?)[229] ʿazīmetden ferāġat ḳılmadum
   Şaşırup yolumı maʿhūduñ emrine muntaẓır olmadu[m][230]

-31-

Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

---

[228] ḳılmadum: ḳılmadum itmedüm N.

[229] cisr-i cedīde (?): 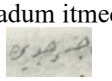

[230] Beytin mısraları vezne uymamaktadır.

1. Ey beni ketm-i ʿademden var iden Perverdigār
   Ḳalmadı ṣabra mecālüm derdüm oldı bī-şümār
   Faḳr u fāḳa bir yaña hem cevr-i dil-dār bir yaña
   Hem ḥasūd atmaḳda her dem sīn[e]me tīr-i hezār

2. Ne_olısar aṣlā bilinmez āḫir aḥvālüm benüm
   Gün-be-gün olmaḳda düşvār ḥāl-i nālānum benüm
   Artmada her dem bu derd ü zār u efġānum benüm
   Yig görinür baña bu dār-ı melāletden mezār

3. Nā'il olmadum murāda yandı āteş üstüme
   Hem daḫı gördüm düşümde düşdi āteş üstüme
   Cevr-i yār-ı bī-vefā hem ṣaldı āteş üstüme
   Dünyāda oldı benüm işbu maʿāşum zehr-i mār

4. Hem ʿibādet eyleyüp maḳbūl-i dergāh olmadum
   Geçdi ġafletle bu ʿömrüm hergiz āgāh olmadum
   Dünyāda hem ʿıyş u ʿişret taḫtına şāh olmadum
   ʿAksine döndi sitārum baḫtum oldı nā-be-kār

5. Her ne deñlü cürm ü ʿişyān itdüm ise ey Vedūd
   İtmedüm bir kerre aṣlā senden ayruġa sücūd
   Hem daḫı birlügüñe bir laḥẓa itmedüm ceḥūd
   Ḳıl ʿināyet **Ḥayretī**ye itme anı şermsār

[6b]

-32-[231]

Şāhīn Giray Sulṭān Ḥażretlerinüñ ʿArż-ı Hüner Dā'iresidür

[231] Şenödeyici, 2012, s. 171, 172.

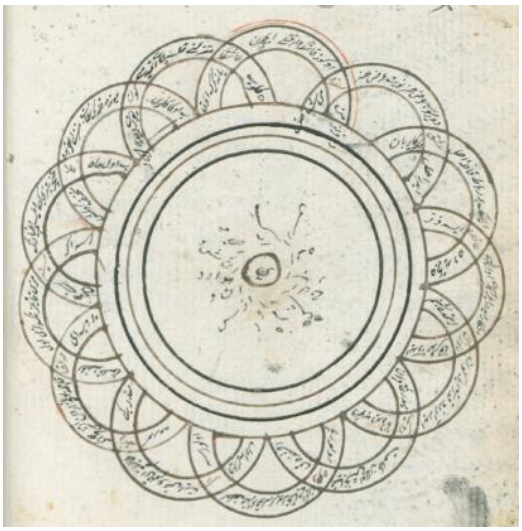

Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

1. Yār ki[232] gelüp ʿāşıḳuñ menzilini ḳılsa cāy
   İtmeye mi gün yüzi dīdeleri rūşenāy

2. Yayup o kākülleri gün yüze ḳılduñ niḳāb
   Menzil-i ʿaḳrebde yā münḫasif olmışdur ay

3. Yanaşup ol māh[a][D] yā ḫancer-i tīzi gibi[233]
   Eylesem aġyārınuñ sīnesini hem-çü nāy

4. Yār delerse eger sīnemüzi ḳā'ilüz
   Tek bizi ol meh-liḳā luṭfına ḳılsun sezāy

5. Yan virüp ey meh-liḳā ḳaçma bu ġam-ḫ[v]āreden
   Āteş-i hicrān ile yanmaġa görme revāy

6. Yaz semender gibi yanmaġa ṭāliblügüm
   Ey ḳalem ʿarż it eger diler ise ol hümāy

7. Yāver olursa eger luṭf-ı Ḫudā bir ḳula
   Bir pula muḥtāc iken dehre olur pādişāy

[232] ki: - OGS.
[233] tīzi gibi: ser-tīzini OGS.

8. Yā meh-i raḫşende mi dehre żiyā-baḫş olan
   Ṭalʿat-ı rūyuñ mıdur ʿāleme viren cilāy

9. Yaş düşüp dīdeden rūyuñ ider ārzū
   Ḳudret ile gün yüzüñ itmede[234] şeb-nem[-resāy][D]

10. Yā lec idüp müddeʿī gün yüzüñ inkār ider
    Eyler idi ol ġabī ʿāḳil ise z̲erre rāy

11. Yap reh-i tecrīdde āḳıl iseñ bir ribāṭ
    Ḳāfile-i ehl-i ʿaşḳ[a][D] eyleye kārbān-serāy

12. Yāre ider ehl-i ʿaşḳ durmayup ʿarż-ı hüner
    Nevbet-i ʿarż-ı hüner sende mi **Şāhīn Giray**

13. Yār-ı ser-efrāz-ı[235] men sende o göz ḳaş[236] ki var
    Ḳatli içün ʿāşıḳuñ yā ne gerek ok u yay

[7a]

-33-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey ṭoḳuz eflāki cümle ḳāʿim iden bī-sütūn
   Vaḫş u ṭayr u ins ü cinne iden inʿāmı füzūn

2. Ben faḳīrüñ n'ola ḥāli bu ġam u endūh ile
   Dem-be-dem yanmaḳdadur ġuṣṣayla bu ḳalb ü derūn

3. Ne oḳımaḳ var ne yazmaḳ hem daḫı yoḳ kār u kesb

[234] itmede: olmada OGS.
[235] ser-efrāz-ı: ser-firāz-ı N.
[236] göz ḳaş: ḳaş [u] göz OGS.

Ne ʿibādet var ne ḳulluḳ ne ḫo cām [u] erġanūn

4. Şöyle bir āvāre ḳaldum aṣlā bilmem n'eyleyem
   Gün-be-gün eksilmede hem daḫı gördügüm fünūn

5. Ḳalbüme baḳsam ṭolu cümle fesād u kibr ü kīn
   Ḍarb u ḳahr u hem daḫı ḥubb-ı riyāset büsbütün

6. Ẕerre deñlü yoḳ ʿamel bende ki_olam saña yaḳın
   Nefs ü şeyṭān ʿaskeri ḳıldı beni hezm ü zebūn

7. Ḳıl ʿināyet **Ḥayretī** kemter gedāya ey Kerīm
   İtme ḫiẕlān idüben ol bī-nevāyı ser-nigūn

-34-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ey göñül bend-i hevādan bir dem āzād olmaduñ
Gün-be-gün artmaḳda derdüñ aṣlā ber-şād olmaduñ

-35-

Ez-Güfte-i Eş-Şeyḫ Ebī Bekr Efendiyyü'l-Merḥūmü'l-Ḳırımī Min-Ḳaryeti Keriç

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ben nefesüm nefḫ iderin Ḥaḳḳ nefesin nezʿ ider
   Ben nefesüm nezʿ iderüm Ḥaḳḳ nefesin nefḫ ider

2. ʿAks-i rāz[uñ] gösterür Ḥaḳ bu felekde dem-be-dem
   Anuñ içün ben ḳulını dem-be-dem mir'āt ider

3. Añladuñsa Ḥaḳ nefesin açma rāzuñ kimseye
   Añlayanlar Ḥaḳ nefesin açmayup kitmān ider

4. Evvel[i] hem āḫir[i] hem bir nefesi Ḥaḳda bil
   Bir nefes-i Ḥaḳḳ içinde bu cihān gelür gider

5. Ketm idersin keşf idersin ʿāḳıbet sözüñ ṣūfī
   Anuñ-içün cümle ʿālem bu söze ḥayrān olur

-36-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bilmiş ol sevdā [vü] ʿaşḳ ile yüzüm nār[encīdür]
   Mekr ü ġadr u kīn ideni bī-gümān ṣār incidür

2. Ben seni kendüme ṣayuban idinmişdüm penāh
   Sen baña ġadr u ḫıdāʿ itdüñ seni ḫār incidür

3. Sen bunı saña ḳala ṣanma daḫı āheste ol
   Senüñ altuña ḳalur isem beni ʿār incidür

4. Hīç sebebsüz böyle mekr itdüñ baña sen ḫoş ola
   Ben ḥavāle eyledüm Ḥaḳḳa seni zār incidür

5. **Ḥayretī** ṭaḳma kilābuñ ʿunḳına sen dürleri
   Kendü ḳadrin bilmeyeni āḫir aġyār incidür

[7b]

-37-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yā İlāhī n'ideyüm ben ṭurmaz oldı bu lisān
   Ne gelürse söyler anı añlamaz ḫavf u ziyān
   Nice kez ḳılsam naṣīḥat ol daḫı bedter olur
   Yüz-be-yüz yār ile her dem vaṣlın eyler imtinān

2. ʿĀḳil olan fikr idüp tedrīc ile dir her sözin
   Olur olmaz sözleri ḳor laġva hīç ṭutmaz yüzin

Bu benüm fāḥiş lisānum aṣlā ḥıfẓ itmez özin
Dürlü dürlü sözlere bünyād urup eyler fiġān

3. Bülbül-i şūrīdenüñ ḥālinden almaz ʿibreti
Hep dilidür çekdüren miskīne bunca zaḥmeti
Dā'imā maḥbūs idüp hem hecr-i maḥbūb ġayreti
Gice gündüz dem-be-dem feryād idüp dir el-amān

4. Bundan enfaʿ ʿużv içinde yoḳ durur aṣlā helā
Līki żabṭ itmezseñ ider seni derde mübtelā
Cirmi küçük cürmi büyük kendüsi küllī belā
Ṭutmaz iseñ dökdürür bir ānda saña nice ḳan

5. **Ḥayretī** merd iseñ imdi dilüñe ḳayd uragör
İşbu laġvī sözleri ḳo ṭoġrı yola varagör
Gice gündüz yüz urup ol ḥażrete yalvaragör
Ne ise ḳalbüñde ṭursun eyleme aṣlā ʿıyān

-38-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey nigārā bu lisānum żabṭ hīç ḳābil degül
Dā'imā vaṣfuñı söyler ġayr[ı]ya mā'il degül

2. Her ne deñlü cehd idüp zecrine saʿy itdüm ise
Daḫı bedter olur aṣlā menʿ aña ḥā'il degül

3. Merḥamet ḳıl ey nigārum ʿāşıḳ-ı bī-çāreñe
Ḳāniʿ-i dīdāram ancaḳ vaṣluñı sā'il degül

4. Var mı benden ġayrı ʿaşḳuñı çeken ey meh-liḳā
Kimseler hīç vaṣfuñı bir ḥāl ile ḳā'il degül

5. Ḫaylī demdür ben gedā cevr ü cefāñı çekerüm
   Böyl[e] mi_olur yār-ı ṣādıḳ luṭfuña nā'il degül

6. Bir vefāsuz yār imişsin ey ḳamer-çihre güzel
   Bunca sözlerden saña hīç bir eṣer ḥāṣıl degül

7. Bildüm uş ṣādıḳ degülmişsin sözüñde ey cevān
   Ḥayretī vāḳıf durur hep sözüñe cāhil degül

-39-

Remz

[Ḥayretī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Zülf-i müşkīnüñ gibi ḥālüm perīşān ey güzel
   Āteş-i 'aşḳuñla yanup oḳıdum bunca ġazel
   Hicret itmekdür murādı **Ḥayretī**nüñ çün ezel
   Dā'imā gördükce bunı yād ider olsañ ne var

[8a]

-40-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Yiter ey dil perīşān oluban hīç itme efġānı
   Neye varur işüñ ṣoñı gözetgil emr-i Sübḥānı

2. Daḫı bir nesne görmeden nedür işbu şikāyetler
   Ne ġam ger öyle cānānuñ virürseñ yolına cānı

3. Hikāyātın işitmedüñ mi Mecnūn ile Ferhāduñ
   Nice dökildi bunlaruñ bu yolda gözleri ḳanı

4. Sen aġlama dem-ā-dem yār vefā itmez baña diyü

Cefāsın hem vefā bilgil vefāsın luṭf-ı Raḥmānī

5. Tecāvüz itme ġayr[ı]ya olagör ʿāşıḳ-ı dīdār
İde şāyed saña bir vaḳtin ol da ʿadl-i sulṭānī

6. Leṭāfet ne senüñ bu sözlerüñden **Ḥayretī** her dem
Yiter ḳo mā-lā-yaʿnī söz melūl ider o cānānı

7. Etegüñ der-miyān idüp ḳapusında ḳul olagör
Anuñ meydān-ı ʿaşḳında yile vir ad-ıla şanı

-41-

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dā'imā ebyāt u eşʿār ile aġlar **Ḥayretī**
Sırrına vāḳıf olamaz cāhil [ü] dūn [u] denī[237]

-42-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr İnşād-ı Ḥasb-i Ḥāl[238]

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey göñül ālūde olma yine söyle ḥasb-i ḥāl
Çün bilürsin her kemāle ʿāḳıbet vardur zevāl
Cevr-i dil-berle ne ḥāle uġraduñ ey bī-nevā
Üstüñe ider telāṭum mevc urup baḥr-ı melāl

2. Bu belā saña muḳaddermiş ezel ey bī-ḫaber
Hīç elem çekme ḳo itsün ġam seni zīr ü zeber
Sen işitmedüñ mi ki gelse *ḳażā ʿamye'l-baṣar*[239]
ʿĀşıḳuñ ḥāli imiş bu dā'imā teştīt-i bāl

---

[237] denī:

[238] Nüshada başlığın altında kısmen silinmiş bir mısra vardır:
Ben ġarīb [ü] bī-nevā bir derde oldum mübtelā

[239] "**Kaza** geldiğinde **göz kör olur**." (Alzyout, 2024, s. 382) anlamında bir atasözü.

3. Yā İlāhī işbu ḳalbüm ḳayġudan bulmaz ḫalāṣ
   Nār-ı fürḳat hem eritdi yüregüm hem-çü raṣāṣ
   Daḫı istimdād idüp aġlamaġa yok hīç menāṣ
   Ġayrı senden yā İlāhī ḳıl meded yā Ẕe'n-Nevāl

4. Bu perīşān göñlüme ger senden olmazsa tīmār
   İşbu vesvās-i şeyāṭīn ider anı tārmār
   Ġayrı çārem yoḳdur ey Ḥaḳḳ aġlamadan zār zār
   El-ġıyāṯu el-ġıyāṯu el-ġıyāṯ yā Ẕe'l-celāl

5. **Ḥayretī** ḥayretde ḳalduñ n'ola ḥalüñ ey zebūn
   Ḳalbüñe ider hücūmı ġam ḳasāvet güne-gün
   Bu mecāzī ʿaşḳ ile āḫir olursın ser-nigūn
   Ḍarb ider ḫalḳ aġlamaz kendü düşen diyü miṯāl

[8b]

-43-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr Dergāh-ı Ḥaḳḳa ʿÖzr-ḫᵛāh Āh

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey Ḫudāyā cümle işde saña itdüm iʿtiṣām
   Luṭfuñ ile ey Kerīm eyle beni saña ġulām

2. Ger ʿināyet itmez iseñ üşde ben oldum helāk
   Ey dirīġā n'ola ḥālüm ider iseñ intiḳām

3. Ṣan ki ʿilm taḥṣīli içün iderüm devr-i bilād
   Söze geldükde iderüm bir ḥaḳ içün biñ kelām

4. Dā'im işüm ḥaḳḳı ibṭāl eylemek daʿvā ile
   Ne ḥarāmdan iḥtirāz var ne ḥelāle iḥtirām

5. Ben muḳırram cürmüme çün sen Kerīm Ġaffārsın

Faẕluñ ile **Ḥayretī**nüñ vir umūrına niẓām

-44-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Yine baġrın ġamuñla ṭoġrayuban
   Cenāba 'arż-ı ḥāle çārelenmiş
   Bu baḥr-ı ġamda bāda uġrayuban
   Vücūdum keştī başdan ḳaralanmış

2. İdüp 'aşḳuñı cān-ıla tedā'ī
   İder bu dürlü dürlü ibtidā'ı
   Görinmez gözüme dünyā metā'ı
   Hevāñ ile göñül āvārelenmiş

3. İderüm ḥasretüñden derd ile āh
   Ġamuñla geçdi 'ömrüm sāl ü hem māh
   Senüñ ḫāruñ ile ey gül ol āgāh
   Bu cismüm şerḥa şerḥa yaralanmış

4. Gice ġam gündüz ü ġam yaz u ḳış ġam
   Nice ṭāḳat getürsin buña ādem
   Senüñ bu seng-i hecrüñle dem-ā-dem
   Derūnum şīşesi ṣad pārelenmiş

5. Senüñ-çün göz yaşum al ideyüm ben
   Senüñ 'aşḳuñı ḫoş-ḥāl ideyüm ben
   Yoluñda ḳaddümi dāl ideyüm ben
   Disünler (?)[240] **Ḥayretī** (…)[241]

[9a]

[240] Disünler (?):
[241] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

-45-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Yañaġuñ verd-i ḥamrādur ḥabībā
   ʿIẕāruñ ʿālem-ārādur ḥabībā

2. Żiyā-ı nūr-ı Ḥaḳ rūyuñda ẓāhir
   Cemālüñ şemʿ-i ġarrādur ḥabībā

3. Dehānuñ ḥoḳḳa-i sükker lebüñ nāb
   Dişüñ lü'lü-yi lālādur ḥabībā

4. Getürdi ḳatlüme ebrūlaruñ ḫaṭ
   Mekānum ṭaġ u saḥrādur ḥabībā

5. Ḫayālüñ **Ḥayretī**ye oldı hem-rāh
   Ezelden mest-i ṣahbādur ḥabībā

-46-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Cebīnüñ māh-ı nevrādur ḥabībā
   İki ḳaşuñ iki rādur ḥabībā

2. Ḳuşatmış ġamzeler eṭrāf-ı ʿayneyn
   İki cādū-yı şehlādur ḥabībā

3. Cebīn ü ġabġab u ḫaddeyn ʿıẕāreyn
   Zenaḫdan yedd-i beyżādur ḥabībā

4. ʿIẕāruñ ḫālidür burhān-ı vaḥdet

Cemālüñ ṣuḥ(u)f-ı Mūsādur ḥabībā

5. Suḫan fetḥinde çekdi **Ḥayretī** tīġ
   Yoluñda işi yaġmādur ḥabībā

[9b]

-47-[242]

Li-Zābirihi

[Ġazel-i Bāḳī Taḫmīs-i Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bezm-i ʿişretde eger açsañ gülistānı dürüst
   Şermsār eyler idüñ bāġ-ıla būstānı dürüst
   ʿĀşıḳ-ı zāruñ dahi iderse efġānı dürüst
   Gül yüzüñ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst
   Bāġda bir ġoncenüñ ḳalmaz girībānı dürüst

2. Bād-ı serdüñ ey cevānā intihāsı cüst olur
   Fıḍḍa-i leyyin ü zer ruḫuñ bahāsı üst olur
   Vaʿd-i vaṣluñla nice bī-çāreler ser-mest olur
   Dil-berüñ ʿahdi dürüst ammā vefāsı süst olur
   ʿĀşıḳuñ göñli şikeste ʿahd ü peymānı dürüst

[10a]

-48-

Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılün

1. Fāriġ ol ey dil bu nā-maʿḳūl u bed efkārdan
   Eyleme aṣlā kerem endīşesin aġyārdan

2. Görmedüñ mir'āt-ı devrān içre hīç ʿaks-i vefā
   Mā'il olma naḳş-ı dehre geç nigāh-ı yārdan

[242] Tahmis edilen gazel için bk. Küçük, 2011, s. 114. Bu gazel, BD'de 6 beyit olup gazelin 1 ve 3. beyitleri tahmis edilmiştir.

3. Çün cefā vü miḥnet imiş iltifātı ʿālemüñ
   Sīneñi döndürme aṣlā ḫancer-i dil-dārdan

4. Bī-nevāluḳ çün ezelden āşinā ʿāşıḳlara
   Pes revā degüldür ayrılmaḳ o yār-ı ġārdan

5. Añlamaz şimdiki ʿārifler bu eṭvārı begüm
   Ḫayretī ehl-i dil añlar nükte-i esrārdan

-49-

Li-Rāḳımıhi

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yüz çevirme ey göñül aṣlā gül-i bī-ḫārdan
   Cehd idüp alġıl naṣībüñ ḳāsım-ı envārdan

2. Ḳalma ġafletde yüri cānān ile ol āşinā
   Būy vir her dem meşāma ḥoḳḳa-i ʿaṭṭārdan

3. Miḥnetin bu ʿālemüñ ʿayn-ı mürüvvet añlaġıl
   ʿİzzete maġrūr olan maḥrūm olur dīdārdan

4. Ḳalmadı aṣlā begüm bu dehr-i fānīde ṣafā
   Ehl-i vaḥdet oldı bīzār nāle-i gülzārdan

5. Virmez oldı kimse hīç bu köhne ṭanbūra düzen
   Ḫayretī zīrā bilür yoḳ naġme-i evtārdan

[10b]

-50-

[Ḫayretī]

Li-Rāḳımıhi

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i revānum gelseñe
   Zülf-i müşkīnüm cemāli gülsitānum gelseñe

2. Nār-ı hecrüñ cānuma ey gül-ʿızār itdi eṣer
   Bī-ḳarār oldum meded tāze fidanum gelseñe

3. Dā'imā gözde ḫayālüñ cān ise vaṣluñ diler
   Mürde oldum ey ḥayāt-ı cāvidānum gelseñe

4. Gice gündüz iderüm hem cāmiʿu'n-nāsa duʿā
   Vaṣluñı ide müyesser ey cevānum gelseñe

5. Ḳalmadı ṣabra mecāli **Ḥayretī** üftādeñüñ
   Ḫalḳı bīdār eyledi ey meh fiġānum gelseñe

-51-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey cemāli neyyir-i bāġ-ı cihānum gelseñe
   Taḫt-ı dilde ḥākim-i sulṭān u ḫānum gelseñe

2. Ḫākden refʿ eyle gel bu ʿāṣıḳ-ı bī-çāreñi
   Nār-ı hecrüñ yaḳdı cism-i nā-tüvānum gelseñe

3. Nice bir endīşe-i ʿīd-i viṣāl itsün bu dil
   Ġarḳ ider bu nevm-i ġam rūḥ-ı revānum gelseñe

4. İştiyāḳuñ ḥadden efzūn dīdede şāh-ı ḫayāl
   Ruḫları cellād u çeşm[i] bī-emānum gelseñe

5. Gerçi ṣabr ider cefā vü miḥnete bu **Ḥayretī**
   Līki deyr-i ġamda geçdi çoḳ zamānum gelseñe

[11a]

-52-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Ṣadā-yı bezm-i ġam feryādumuzdur
   Reh-i ʿaşḳda maḥabbet zādumuzdur

2. ʿAceb mi zehr-i dehr itmezse teʾṯīr
   Ki afyūn-ı hevā muʿtādumuzdur

3. Bize gül-çihreler itse ḫużūʿı
   N'ola esmā-i mihr evrādumuzdur

4. Suḫan mülki musaḫḫar olsa ṭañ mı
   Begüm pīr-i Elest üstādumuzdur

5. Taḥayyürde ḳalur erbāb-ı ḥikmet
   Bu sözde **Ḥayretī** ḫuṣṣādumuzdur

-53-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Çünki pervāne-i ʿaşḳ olalı bī-feryāduz
   Biz erāzil degülüz ʿāşıḳ-ı merdüm-zāduz

2. Tīr-i ġamzeñ dile kār itmez ise ḳılma ʿaceb
   Zīrā ṣabruñ zirihin giymege biz muʿtāduz

3. İltifāt itse n'ola bize şeh-i ḫüsn ü cemāl
   Bunca demdür ki Vedūd ismi-le pür-evrāduz

4. Ger suḫan mülkini tesḫīr eyleseñ itme ḥased
   Zīrā biz cām-ı Elesti içeli dil-şāduz

5. Ehl-i dil sözümüz az fikr ile çoḳ[243] feṯḥ idemez
   Ḥayretī luġaz u muʿammāda bu gün üstāduz[244]

[11b]

-54-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlün Faʿ

1. Meyl itme dilā dehr-i cefā-efkāra
   Nā-çār düşirür seni ḫaṭā efkāra

2. Terk it zer ü zīver ü ṣafā evhāmın
   Yüz urma ṣaḳın aṣlā der-i aġyāra

3. Her dem ruḫ-ı dil-dārı temāşā eyle
   Mecnūn gibi tenhāda niyāz it yāre

4. Āzāde olup dām-ı fenādan el çek
   ʿAzm it bāḳ[ī]ye[245] vāḳıf olup esrāra

5. Cān gözüñi aç **Ḥayretī** ġāfil olma
   Cehd it gidegör rūḥ-ı hüdā-āṣāra

-55-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün Müstefʿilün

1. Disem ruḫuña nūr yā nār benden hem ol ḫoş hem bu ḫoş
   Diseñ baña giryān yā zār senden hem ol ḫoş hem bu ḫoş

[243] sözümüz az fikr ile çoḳ: çoḳ sözümüz az fikr ile N.
[244] Mısra vezne uymamaktadır.
[245] bāḳ[ī]ye: bāḳ[ī]ye hem N.

2. Varsam celālüñ dārına yāḫud cemāl gülzārına
   Derd ile ʿaşḳ bāzārına benden hem ol ḫoş hem bu ḫoş

3. Açılsañ ey alnı ḳamer gül gibi yā nesrīn-i ter
   İtseñ beni zīr ü zeber senden hem ol ḫoş hem bu ḫoş

4. İtsem temennā-yı viṣāl luṭf eyleyüp ḳılsañ nevāl
   Olsam yāḫud hecrüñle dāl benden hem ol ḫoş hem bu ḫoş

5. Bu **Ḥayretī**ye şefḳatüñ ḳılsañ nigāh u ülfetüñ
   Yāḫud cefā vü miḥnetüñ senden hem ol ḫoş hem bu ḫoş

[12a]

-56-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Bi-ḥamdi'llāh melāl olsa ne ġam bir ḫoşca ḥālüm var
   Muḳābil leşker-i ḥüzne vü hem ġālib maḳālüm var

2. Muġaylān-ı belādan ne ḥaẕer ne ḫavf baña zīrā
   Serāy-ı bī-vefā içre ne māl ü ne menālüm var

3. ʿAraż baḫşine ṣarf itmem ki ʿaḳlum zīrā cevherdür
   Zebān efsūnına baḳma benüm taḥḳīḳde ḳālüm var

4. Ḫaṭā mīrāṣ olupdur çün bize ol cedd-i aʿlādan
   Raḥīm ü Ġāfirü'ẕ-ẕenb u Muʿīn ü Lā-yezālüm var

5. Şarāb-ı ʿaşḳ ile ser-mest olup ey **Ḥayretī** her dem
   Sipāh-ı maʿrifet ile ḳatı ceng ü cidālüm var

-57-

Li-Rāḳımıhi[246]

[Ḫayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Ne ḥāletdür Ḫudāyā bu melāmet gitmedi benden
   Ḫalāṣ olmaz girībān-ı dilüm dest-i hem ü ġamdan

2. Muġaylān-ı belā dil dāmenin şöyle şikest itdi
   Hīç eksilmez göñülden zār selīm olmaz gözüm nemden

3. ʿAḳıl hem-rāh degül tedbīr ü re'yüm hep ḍalāletde
   Dilümde laḳlaḳ u efsūn sadāḳat gitdi sīn[e]den

4. Ṣıdum hep ʿahd ü peymānı ne yüzlerle varam yā Rab
   Ḫużūr-ı Kibriyāña ben ki ġufrān olmasa senden

5. Çi ġam ey **Ḫayretī** jeng [ü] ġubār-ı maʿṣiyyetden kim
   Çü maḥv itmiş anı bārān-ı raḥmet devr-i ādemden

[12b]

-58-

Li-Rāḳımıhi

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bī-nevā gel ġayrı ḳaydı ḳo hemān iḥsān ara
   Ṣaḥn-ı meydān-ı belāda cānuña cānān ara

2. Mübtelā-yı ʿaşḳ olup āşüfte-destār ol yüri
   ʿĀr u nāmūsı yire çal taḫt-ı ʿadle ḫān ara

3. Ḫār-ı dehr-i bī-vefādan ḫaste mecrūḥ olduñ uş
   Laʿl-i ṣahbā-yı leb-i dil-dārdan dermān ara

---

[246] Nüshada başlığın altında kısmen silinmiş bir mısra vardır:
Kerem ḳıl gel bu ḳuluña

4. Bu ḳadar çekdüñ ʿinān-ı esb-i mey(e)lānı yiter
   Şimdi ʿaşḳ-ı yār ile cevlāna bir meydān ara

5. Vādī-i[247] ḥayretde sen ey **Ḥayretī** maḥbūssın
   Ṭur örü dīvāna var ıṭlākuña fermān ara

-59-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Nār-ı ʿaşḳa dā'imā sūzān olan pervānedür
   Bülbül-i şūrīdenüñ efġānı hep yābānadur

2. Mihr ü meh ṣanduġı ḫalḳuñ sāḳī-i bezm-i belā
   Maḥv-i ʿömr itmek-içün dünyā degirmen-ḫānedür

3. Çeşm-i ʿibretle naẓar ḳıl ḥāl-i mevcūdāta sen
   Cām-ı zehr-i bī-vefādan her biri mestānedür

4. Boynını egmiş benefşe bāde-i nergis şikest
   Servler ḥayretde ḳalmış cüylar giryānedür

5. Ḫalḳ-ı dünyā cemʿ-i māl içün nice ḳanlar yudar
   Ehl-i ʿaşḳuñ **Ḥayretī** meyli hemān efġānadur

[13a]

-60-

Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Yine göñlüm perīşāndur
Hevāñ ile hirāsāndur

-61-

[247] Vādī-i:

Li-Rāḳımıhi

[Ḫayretī]

Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Yine göñlüm hevālandı
   Firāḳuñdan cefālandı
   Kerem ḳıl bu ḳuluña gel
   Kelāmuñdan ṣafālandı
   Yine şimdi hevālandı

2. Baña bir kez selāmuñ vir
   Nigāhuñla nevālüñ vir
   Yiter hecrüñ viṣālüñ vir
   Ġamuñdan dil ṣadālandı
   Yine şimdi hevālandı

3. Helāk itme cefāñ ile
   Müşerref ḳıl vefāñ ile
   Yüzüñ görüp ṣafāñ ile
   Göñül ġāyet żiyālandı
   Yine şimdi hevālandı

4. Şehi sensin güzellerüñ
   Ḳamu sīmīn-bedenlerüñ
   Seni tavṣīf idenlerüñ
   Kelāmı çoḳ ḫaṭālandı
   Yine şimdi hevālandı

5. Bu **Ḫayretī** saña meftūn
   Hevāñ ile dili maḥzūn
   Ḫayālüñle olup maġbūn
   Viṣālüñden cüdālandı
   Yine şimdi hevālandı

-62-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey felek cevr ü ġamuñdan incinür ṣanma beni
   Bī-vefāsın bilürem ḫod aldanur ṣanma beni

2. Bunca miḥnet çekdügüm-çün sen beni ṣanma zebūn
   Ẕerre deñlü görmem aṣlā utanur ṣanma beni

3. Üstüme sen devr idelden berü cevr itmedesin
   Ne iderseñ eyle daḫı ḳaçınur ṣanma beni

4. Çekerüm dīvān-ı Ḥaḳḳa seni yaḳañdan ṭutup
   ʿArż iderüm işbu ẓulmüñ utanur ṣanma beni

5. **Ḥayretī** şimdi atar yüzüñe virdügüñ senüñ
   Saña düşmen olmadan hīç ṣaḳınur ṣanma beni

[13b]

-63-

Ş[ī]rīnī

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bir ġarīb-i bī-nevāyam aġlarum ben ey Ḫudā
   İstecib lī[248] refʿ idem duʿā idüp saña yedā

2. Kimse itmez bu ġarībüñ ḥāline hīç merḥamet
   Ġayrı senden yā Kerīmā itme luṭfuñdan cüdā

3. Bunca yıldur devr iderüm ʿilmi taḥṣīl eyleyüp
   Yā İlāhī ṭālibüñ maṭlūbını eyle hüdā

[248] Duama icabet eyle.

4. Māh u sālde dā’imā zārī ḳıluban aġlayup
   Rūz u şebde anuñ-içün eylerüm dürlü ṣadā

5. Ey **Ş[ī]rīnī** sen ḳuṣūr itme ṭalebüñde dahi
   Virür Allāh yolına sen cānuñı eyle fedā

-64-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yā İlāhī çün dūlāb-ı çarḫı devrān eyledüñ
   Zümre-i inse kerāmet ṭavrın iḥsān eyledüñ

2. Kimini itdüñ ġanī hem dürlü niʿmetler virüp
   Kimisini āteş-i faḳr ile biryān eyledüñ

3. Kimisin ʿilm ü ʿamel tācıyla tezyīn eyleyüp
   Kimisini ẓulmet-i cehl içre ḥayrān eyledüñ

4. Kimine keşf ü kerāmetle idüp inʿām-ı tām
   Kimine virdüñ risālet ḫalḳa sulṭān eyledüñ

5. Her birin bir ḥāl ile ḫoşnūd idüp Perverdigār
   Bu ne ḥikmet **Ḥayretī**yi zār u nālān eyledüñ

-65-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ġurbet-i rāh-ı fenāya çıḳmışuz biz yā Ḫudā
   Çün ġarīb olur mücābü’d-daʿvet eylerse duʿā

2. Ġayrdan hīç nefʿ u żarr u luṭf u iḥsān yoḳ-durur
   İllā sendendür Raḥīmā menʿ u iʿṭā vü ʿaṭā

3. Merd-i meydān-ı belāyuz eyledük ʿazm-i cihād
   Var mıdur ider maʿiyyet ḳanı gelsün eṣ-ṣalā

4. Zār u giryān u melūl olmaḳ bize ḫoş pāyedür
   Faḫrumuzdur hem bizüm āh u enīn ṣubḥ u mesā

5. **Ḥayretī** cehd eyle tā saʿyüñde taḳṣīr eyleme
   Çi ġam imdi çünki ol sulṭānuñ olsa reh-nümā

[14a]

-66-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yine esdi bād-ı ġam ṭutdı dil-i vīrān rān
   Dā'imā ṣunar felek aña hem-i cānān nān

2. Olmadı bir kerre aṣlā bu dil-i nā-ṣād ṣād
   Bize nisbe bilgil ey dil sākin-i külḫān ḫān

3. İtmedesin ān-ı ḥāle dek behey bīzār zār
   Ḥāṣıluñ ne bulmaduñ daḫı eyā bī-cān cān

4. Çün sitāruñ ʿaksine döner felek devvārvār
   Biñ düriş saʿy it olamazsın göñül rindān-dān

5. Çünki itdi **Ḥayretī** kaddüñi bu ālām lām
   Çi ġam imdi yüri var ber-nār (?)[249] bī-pāyān yan

-67-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[249] ber-nār (?):

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Gülsitān-ı bāġ-ı ʿālemde gönül dīvāne var
   Ḫoş-güẕer ider temāşā her yirin nā-dāna var

2. Dehr-i dūn erbāb-ı ʿirfānı ʿazīz itmiş ḳanı
   Ehl-i faẓluñ meclisin seyr ider iseñ ḫāna var

3. Ḳalʿa-ı himmet yıḳılmış tek hemān ḳalmış esās
   Seyr iderseñ ḳābiliyyet bāġını vīrāne var

4. Sūḳ-ı ʿirfānuñ metāʿına kesād irmiş ḳatı
   Sāḳıṭ olmış çeşm-i raġbetden ki ṣan vīrānevār

5. Ger iderlerse libās-ı fāḫir ile iftiḫār
   Ḥayretī sen hīç melūl olma yüri merdāne var

-68-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey gönül āsūde-ḥāl ol aḥsen-i ḥālāt budur
   Kendüñi kendüñde görgil zīrā bil mir'āt budur[250]

2. Ḳo enāniyyet ʿinānın esb-i vaż'a ol süvār
   ʿUcb u faḫr itme saḳın kim aʿẓam-ı zellāt budur

3. Ehl-i dil eşʿāruña çeşm-i ḥaḳāretle naẓar
   İder ise ġam yime hīç ʿādet-i sādāt budur

4. ʿİzzete ṭālib iseñ gel bekle ẕillet ḳapusın
   Dāmen-i kāmilden ayrılma saña mişkāt budur

[250] Bu beyit, bazı farklılıklarla, 25b'de tekrar yazılmıştır.

5. Silsile-i ḥayreti ḳaṭʿ eylegil ey **Ḥayretī**
   Sālik-i rāh-ı Ḥaḳ ol kim ekber-i merżāt budur

[14b]

-69-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bārekallāh ol Ḫudā-yı bī-şebīh ü bī-miṣāl
   Böyle bir kāmil yaratmış virmiş aña hem kemāl

2. ʿİlm ü ʿirfānını tebyīn itmede ʿāciz zebān
   Medḥin itmekde anuñ Saḥbān idemez ḳīl u ḳāl

3. Gerçi iderler temeddüḥ ʿilm ile[251] ʿirfān ile
   Buña bi'n-nisbe begüm hīç biri yoḳ ḳaṭre-miṣāl

4. İşbu ʿaṣr içre buña bir ferd müsāvī olamaz
   Kim meger ḳıla kerem aña o Ḥayy-ı Ẕü'l-celāl

5. **Ḥayretī** medḥ idemezsin sen maḳālüñle anı
   Līki anuñ vaṣfı ile eylegil medḥ-i maḳāl

-70-

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılün

1. ʿĀlim ü müşkil-güşā vü hem daḫı efṣaḥ-beyān
   Nuṭḳ iderse ʿāciz olur bülbül-i şīrīn-zebān

2. Baḥr-ı ʿirfān içre ṣan ḫurşīdveş virür żiyā
   Her sözi bir dürr-i meknūn her kelāmı ḳūt-ı cān

3. Dem-be-dem aġzından içüben anuñ āb-ı zülāl

[251] ile: ü N.

Teşne-dil reyyān olup bulur ḥayāt-ı cāvidān

4. İtmede sā'illere her defʿa gevherler niṣār
   Hīç bahā olmaz[252] birine māl ü mülk ü ḫānumān

5. Lā dimez kimseye aṣlā şöyle bir ṭabʿ-ı selīm[253]
   ʿAynına hem nāẓır olmaz ider iḥsān bī-kerān

6. Rāsiḫ-i cümle ʿulūm (…)[254]
   Cāmiʿ-i esrār-ı Ḳur'ān ḫāzin-i genc-i nihān

7. Ḥāẕıḳ her maʿrifete (…)[255] bir 'İsī-nefes
   Bir daḫı gelmeye dirseñ bu daḫı cā'iz hemān

8. Nehr-i cārī gibi her dem itmede cūş u ḫurūş
   Olıcaḳ bahr-ı maʿānīde dili gevher-feşān

9. Deyr-i ʿālemde teʿālallāh anı bāḳī idüp
   Eylesün her menzilini miṣl-i gülzār-ı cinān

10. Ḳudreti ʿālī kemālini daḫı itsün ziyād
    Hem ġubār-ı dehrden ḥıfẓ idüp itsün şādmān

11. Bu duʿāyı gūş idüp her kim ki āmīn dir ise
    Bāġ-ı ḫuld içinde anı eyle yā Rab cāvidān

12. Meclis-i dersinde virür her dıraḫtı gülşenüñ

---

[252] Nüshada "Hīç bahā olmaz" ifadesinin üzerine "Ḳadri bilinse" yazılmıştır.
[253] Nüshada "selīm" kelimesinin üzerine "laṭīf" yazılmıştır.
[254]
[255]

Āyet-i *fenẓur ilā*[256] āṯār-ı raḥmetden nişān

-71-

(…)[257]

Kim ḳatı (…)[258]

Cüml[e]den ebter (?)[259] ḳuluñdur bu (…)[260]

-72-

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Teraḥḥum ḳıl esirge bī-nevāyı

Ki yaʿnī **Ḥayretī** kemter gedāyı

[15a]

-73-[261]

[Bāḳī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Ruḫun berg-i gül-i sīr-āba beñzer
   Leb-i laʿlüñ şarāb-ı nā[ba] beñzer

2. Fürūġ-ı dāġ-ı sīn[e]m ʿaşḳuñ[262] üzre
   Şuʿāʿ-ı [mihr-i][D] ʿālem-tāba beñzer

3. İşigüñ Mescid-i[263] Aḳṣāya mānend
   Yüzüñ ḳıble ḳaşuñ miḥrāba beñzer

4. Ser-i zülf-i siyehkāruñ şeb-i tār
   ʿIẕāruñ pertev[i][D] meh-tāba beñzer

---

[256]Rûm Sûresi 30/50: "Allah'ın rahmetinin izlerine **bir bak**: Ölü toprağa nasıl can veriyor! İşte ölüleri diriltecek olan da O'dur. O'nun her şeye gücü yeter."
Bu ifadenin geçtiği diğer ayet için, bk. Bakara Sûresi 2/259.
[257] Metnin tamamı okunamadığı için vezin tespit edilememiştir.
[258] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[259] Cüml[e]den ebter (?): 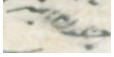
[260] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[261] Küçük, 2011, s. 172, 173.
[262] sīn[e]m ʿaşḳuñ: ʿaşḳuñ sīnem BD.
[263] Mescid-i BD: Mescide N.

5. Cihān efsānedür aldanma **Bāḳī**
   Ġam u şādī ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer

[16a]

-74-

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ravża-i dilde ideli şāḫ-ı mihrüñ irtisāḫ
   Aḳdı terṭīb içün anı dīdelerden nice şāḫ

2. Ṣafḥa-i vechüñde yazıldı şehā[264] *nūn ve'l-ḳalem*[265]
   Ṣuḥ(u)f-ı hüsnüñ itd[i]ler levḥ [u] ḳalemden intisāḫ

3. El bir idüp zülfüñ ile ṭurre-i ṭarrārlar
   Ẓulm ile itmek diler mülk-i vücūdum insilāḫ

4. İtse sālik dil-berā laʿlüñ ḥadīṣin istimāʿ
   Zerḳı n'eyler türrehāt-ı şeyḫe ṭutar mı ṣımāḫ

5. Geç hevādan **Ḥayretī** ṣavm-ı sivāyı ṭutagör
   ʿĪd-i vaṣl-ıla saʿīd ol olmasun dil infisāḫ

-75-

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ḫūb cemālüñdür şehā Firdevs-i aʿlādan murād
   Şuʿle-i mihrüñ-durur nūr-ı tecellādan murād

2. Ḳıṣṣa-i Mecnūnı yād itdükde ḫoş vehm eyledüm
   Kim cemālu'llāh imiş maḥbūb-ı zībādan murād

---

[264] Nüshada "Ġamzelerle ḳaşlaruñda naḳş olup" ifadesinin üzeri çizilip "Ṣafḥa-i vechüñde yazıldı şehā" yazılmıştır.
[265] Kalem Sûresi 68/1: "**Nûn. Kaleme** ve (yazanların) onunla yazdıklarına **andolsun**."

3. Taḫt-ı dilde ḫān olursañ ṣūfiyā devlet senüñ
   Mülk-i dil tesḫīridür çün ʿilm-i[266] esmādan murād[267]

4. Sāḳī-i devrān elinden ḳan yudarsañ ṭañ degül
   Bezm-i dehrüñ zehrin içmekdür bu devrāndan murād

5. **Ḥayretī** şems-i vücūduñ z̲erre-i nā-çīzisin
   Pes ʿaceb mi ger bulursañ feyż-i Raḥmāndan murād

[16b]

-76-

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Būy-ı dīdāruñ meşām-ı cāna ʿanberden le z̲īz̲
   Dil me z̲āḳına lebüñ ḳand-ı mükerrerden le z̲īz̲

2. Şuʿle-i berḳ-ı firāḳuñ nār-ı dūzaḫdan elīm
   Lemʿa-i cām-ı viṣālüñ āb-ı Kevs̲erden le z̲īz̲

3. Ḳulluġuñdur salṭanat çün n'eylerüm ben ḫānumān
   Telḫ-i cevrüñ baña ey dost şehd ü şekkerden le z̲īz̲

4. Ḳoyuban fikr-i cemālüñ cenneti z̲ikr itmeyem
   ʿĀşıḳa olmaz ḫayāl-i rūy-ı dil-berden le z̲īz̲

5. **Ḥayretī** şol kişi ṭutar vaṣl-ı cānāna ümīd
   Derd-i yār anuñ dilinde ki_ola zīverden le z̲īz̲

-77-

Velehu

[266] Nüshada "çün ʿilm-i" ifadesinin üzerine "evrād u" yazılmıştır.
[267] Nüshada bu beytin iki mısraı arasında bir mısra daha vardır:
Bāṭınuñ maʿmūr idegör ẓāhirüñ vīrān idüp

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Şol göñül kim itmeye vaṣl-ı dil-ārāya heves
   Ṣan muʿaṭṭal ḥavżdur ṭutmış yüzini ḫār u ḫas

2. Ṣubḥa dek encüm uyumaz çarḫ-ı gerdūn raḳṣ ider
   Şemme-i ḥüsnüñ ḫayāliyle eyā ʿĪsī-nefes

3. ʿAzm iderseñ ṣūfiyā ger bezm-i cānān zevḳına
   Tuḥfe-i cānı ele al başdan ümmīdüñi kes

4. ʿĀr ider rüsvāluġumdan yār-i ḳudsiyyü'l-viṣāl
   Lāyıḳ olur mı begüm hīç maḳʿad-ı ṣıdḳa meges

5. ʿĀlem-i tecrīdi seyr it **Ḫayretī** abdāl olup
   Ne belādur bülbül-i cāna ʿalā'iḳden ḳafes

[17a]

-78-

Velehu

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. İderseñ vaṣl-ı yār içün fedā baş
   Sen olduñ ḫusrev-i ʿaşḳa ayaḳdaş

2. ʿAcebdür câme-i zerḳ-ıla zāhid
   Umar ki sufre-i Ḫaḳdan yiye aş

3. Behişt ü dūzaḫuñ ḫavf u recāsı
   Nedendür çün Ḫudānuñdur ḳurı yaş

4. Olam dirseñ eger maḳbūl-i dergāh
   Ḫulūṣ-ıla basagör baġruña ṭaş

5. Yaḳuban sīneñe nār-ı nedāmet
   Gözüñden **Ḥayretī** dök ḳan-ıla yaş

-79-

Velehu[268]

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Vādī-i ʿaşḳa düşen olmaz meẕelletden ḫalāṣ
   ʿİzzete ṭālib olan olur mı ẕilletden ḫalāṣ

2. Naḳd-i cān u dildür ey dost māye-i bāzār-ı ʿaşḳ
   Anları viren olur ḫüsrān u āfetden ḫalāṣ[269]

3. Yelken idelden hevā-yı ʿaşḳa şevḳı fülk-i dil
   Olmadı aṣlā begüm baḥr-ı felāketden ḫalāṣ[270]

4. Ṭaʿn-ı nā-dāndan nite mir'āt-ı dil olur şikest
   Çün degül mümkin ki_ola seng-i melāmetden ḫalāṣ

5. Aġzuma alsam revā dā'im taḥayyür barmaġın
   Olmadum çün **Ḥayretī** zencīr-i ḥayretden ḫalāṣ

[17b]

-80-[271]

Ġazel-i Meylī Taḫmīs-i Fehmī

Fāʿilātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Dil nevā-yı nāy u cām-ı dil-güşādan geçmedi
   Muṭrıb-i gül-çihre-i ş[ī]rīn-edādan geçmedi
   Geçd[i] ʻömr ammā ki dil ẕevḳ [u] ṣafādan geçmedi

---

[268] Nüshada başlığın altında üzeri çizili bir mısra vardır:
Olmaġa saʻy itme ey dil seng-i ẕilletden ḫalāṣ

[269] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Cām-ı şevḳı nūş iderseñ dā'imā vaḥdetde ger

[270] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Ehl-i dil ṭabʻına irmez ṭaʻn-ı nā-dāndan ġubār

[271] Tahmis edilen gazel için bk. Özdemir, 2017, s. 92.

H[ī]ç göñlüm rūy-ı ḫūb u ḫoş ṣadādan geçmedi
Pīr olduḳca ḥarīṣ oldı hevādan geçmedi

2. Zāhid-i şehr olmadı ser-ḥalḳa-i ehl-i fenā
Dāne-i dām-ı riyādur elde tesbīḥ u ʿaṣā
Nūş iderken her gice ḫalvetde cām-ı dil-güşā
Gösterür telb[ī]s idüp cisminde naḳş-ı būriyā
Zāhid-i sālūsı gör kim bu riyādan geçmedi

3. Ol büt-i raʿnā baña bir kerre olmaz hem-nişīn
Hem-demüm künc-i belāda nāle vü āh u enīn
Olmasun mı bu dil-i nā-būd [u] nā-kāmum ḥazīn
Ben niyāz itdükce nāzın arturur ol nāzenīn
Āh kim ol bī-vefā cevr ü cefādan geçmedi

4. Vaz gelmez ol gül-i bāġ-ı vefādan göñlümüz
Āḫir oldı ʿömr geçd[i] bu hevādan göñlümüz
Geçmeyüp cām-ı şarāb-ı dil-güşādan göñlümüz
Her ne kim var ise geçdi mā-sivādan göñlümüz
Bāde vü maḥbūb [u] yārān u ṣafādan geçmedi

5. Şol ki **Fehmī** ṭūṭī-i ṭabʿın şeker-ḫā eyledi
Ḳanda eşʿār-ıla ol ṭūṭī-yi gūyā eyledi
Yaʿnī kim bu naẓm-ı sükker-bārı peydā eyledi
Ḳāmetin lām itdi **Meylī** ḳaddini tā eyledi
Ol elif-ḳāmetden ol ebrūsı rādan geçmedi

[18a]

-81-[272]

Ġazel-i Necātī Taḫmīs-i Celālī

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

[272] Güneş, 2013, s. 266, 267. MCD'de 2 ve 4. bendler arasında takdim-tehir vardır. Tahmis edilen gazel için bk. İlhan, 2023, s. 807, 808.

1. Nev-bahār irdi bezendi bāġ [u]^{D} ṣaḥrā bir yaña
   Seyre iḳdām itdiler aʿlā vü ednā bir yaña
   Çekmedi sensüz göñül ey serv-i bālā bir yaña
   Cümle ʿālem bir yaña bī-çāre tenhā bir yaña
   Cennet-i kūyuñ ḳomazam olsa dünyā bir yaña

2. Şāh-ı ʿaşḳam ġam sipāhumdur ḳażā[273] ser-ʿaskerüm
   Pāy-ı taḫtum mülk-i ġam Ferhād u Mecnūn beglerüm
   Her ne dem çeksem livā-yı āh-ı ejder-peykerüm
   Devlet-i ʿaşḳuñda andan artuḳ olur leşkerüm
   Bir yaña olsa żaʿīf-dilān[274] tüvānā bir yaña

3. Gülşene ʿarż eyledüñ ey lāle-ḫad[275] dīdāruñı
   Yaḳasın çāk itdi ġonce gördi gül-ruḫsāruñı
   Bülbülüñ ṣıḳlıġı diñdi işidüp güftāruñı
   Bulamadılar arayup şīve vü reftāruñı
   Gitdi Ṭūbā bir yaña serv-i dil-ārā bir yaña

4. Gör ne yüzden ṣanʿat iẓhār itdi Ḥaḳ Celle Celāl
   Eyledi saña müyesser bu cemāli[276] bī-miṣāl
   Ẕerrece noḳṣānı yoḳdur ḫüsnüñüñ bulmış kemāl
   İrmesün dirseñ cemāl-i bā-kemāle[277] bir zevāl
   Gün gibi ey māh-ı[278] ʿālem gitme tenhā bir yaña

5. Seyl-i eşküm aḳıdursam dem-durur ben derdmend
   Çün ser-i kūyınd[an]^{D} ırmaġ ister ol serv-i bülend
   Bedter olur bu dil-i şeydāya eyledükce[279] pend

[273] ḳażā: belā MCD.
[274] olsa żaʿīf-dilān: ṭursa żaʿīf olan MCD.
[275] lāle-ḫad: lāle-ḫaṭ MCD.
[276] bu cemāli: bir cemāl-i MCD.
[277] bā-kemāle: ber-kemāle MCD.
[278] māh-ı: şāh-ı MCD.
[279] Bedter olur bu dil-i şeydāya eyledükce: Vaḥşet eyler eyledükce bu dil-i şeydāya MCD.

ʿAşḳa māniʿ olımaz[280] nāṣıḥ kelām-ı hūşmend
Kimse ḳarşu ṭuramaz[281] ger aḳsa deryā bir yaña

6. Ḳaḥbe dehrüñ merd iseñ ḫoş görmegil iḳbālini
Ol ḳalender kims[e]nüñ gūş itme ḳīl u ḳālini
Öl diril gösterme ʿaynuña[282] bu dünyā mālını
Ehl-i[283] dünyā ile şerḥ eyle[284] tecerrüd ḥālini
Yirde Ḳārūn bir yaña gökde Mesīḥā bir yaña

7. Ben ḳara yazulu umarken **Celālī** vaṣl-ı yār
Dürmek ister defter-i ʿömrümi[285] ol lāle-ʿıẕār[286]
ʿĀşıḳuñ bu yolda ancaḳ yāre bir cān borcı var
Cānına oldı **Necātī**nüñ ḥavāle ʿaşḳ-ı[287] yār
Ey ecel sen de gelüp itme teḳāżā bir yaña

[18b]

-82-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yine raḫşān urdı dilde pertev-i envār-ı ʿaşḳ
Himmet-i pīrümle açıldı gül-i gülzār-ı ʿaşḳ[288]

2. Pāy-ı pīre ʿarż-ı ḥācātı murād itdi göñül
Baḥr-ı elṭāf u mürüvvetden umar tīmār-ı ʿaşḳ

3. Vādī-i ḥayretde medhūş bī-ser ü sāmān iken

---

[280] olımaz: ola mı MCD.
[281] ṭuramaz: dura mı MCD.
[282] gösterme ʿaynuña: ʿaynuña gösterme MCD.
[283] Ehl-i: Māl-ı MCD.
[284] eyle: eyler MCD.
[285] ʿömrümi: ʿömrini MCD.
[286] lāle-ʿıẕār: ḫaṭṭ-ı ʿıẕār MCD.
[287] ʿaşḳ-ı: çeşm-i MCD.
[288] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir beyit vardır:
Vādī-i ḥayretde çoḳdan bī-ser ü sāmān idüm
Ḥamdüli'llāh kim görindi gözüme dīdār-ı ʿaşḳ

Ḥamdüli'llāh bir yañadan oldı dil bīmār-ı ʿaşḳ

4. Server içün z̲ātuñı itmiş Ḫudā-yı Lemyezel
   Manẓar-ı ehl-i hidāyet maẓhar-ı ās̲ār-ı ʿaşḳ

5. Pīşvā-yı ʿārifān u muḳtedā-yı sālikān
   Reh-nümā-yı vāṣılān u maḫzen-i esrār-ı ʿaşḳ[289]

6. Melceʾ-i ehl-i vedād u maʿden-i ṣıdḳ u sedād
   Mecmaʿ-ı ʿilm ü maʿārif[290] menbaʿ-ı enhār-ı ʿaşḳ

7. Ḫayretī üftāde bir ʿabd-i ḥaḳīrüñdür senüñ
   Ne var ey kān-ı kerem ger eyleseñ īs̲ār-ı ʿaşḳ

8. Rifʿat-i ḳadrüñ ziyād itsün Ḫudā-yı Ẕüʾl-minen
   Bāġ-ı dehre ḳurduġınca ḫaymeler eşcār-ı ʿaşḳ

9. Verd-i ʿömrüñ ṣarṣar [u] bād-ı ḫazāndan ṣaḳlasun
   Güller üzre dökdüginceḳaṭreler emṭār-ı ʿaşḳ

10. Elde iken ḳadrüñi bilmedüm ey mihr-i münīr
    Hey meded ḥayfā yitürdüm lüʾlüʾ-yi şehvār-ı ʿaşḳ

11. Ḫālişuʾl-bālam efend[i]m şimdi itdüm ilticāʾ
    Cān u dilden şevḳuña uş baġladum zünnār-ı ʿaşḳ

12. Luṭf idüp ḥāl-i perīşānum ele al ey Kerīm
    Himmetüñ ebriyle yaġdur üstüme aḳṭār-ı ʿaşḳ

13. Derdümüñ dermānı sensin ġayrıdan yoḳdur devā

[289] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Derdümüñ dermānı sensin ġayrıdan yoḳdur

[290] Nüshada "maʿārif" kelimesinin üzerine "ḥaḳāyıḳ" yazılmıştır.

Raḥm idüp göster efend[i]m bir kezin dīdār-ı ʿaşḳ

-83-

Meşnevī

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Efend[i]m rūz u şeb dā'im ‘alīlem
   Yalıñuz deşt-i ḥayretde ġalīlem

2. Gözüm pür-nem derūnum ṭolu āteş
   Hevā ile ḳatı ḥālüm müşevveş

3. Tevārüd itmede her demde ḥālāt
   Gelür hem muttaṣıl dürlü ḫayālāt

[19a]

4. Göñüldür dā'imā itmekde telvīn
   Mekān ṭutmaz gelürse daḫı temkīn[291]

5. Ṣebāt itmez dilüm der-zühd ü taḳvā
   Egerçi çıḳmazam ez-rāh-ı fetvā

6. Gerekmez dir gehī dünyā vü ʿuḳbā
   Gerekmez dir gehī ūlā vü uḫrā

7. Hemān terk-i sivā it iste Mevlāyı
   (…)[292]

8. Gehī evrād u ezkāra müdāvim
   Gehī efkār u evhāma mülāzım

9. Efend[i]m senden olmazsa ‘ināyet

[291] Nüshada bu beytin üzerine “Tetimme” yazılmıştır.
[292] Nüshada bu beytin ikinci mısraı yazılmamıştır.

Helāk olmaḳ-durur kārum nihāyet

10. Beni luṭf ile ġamdan eyle āzād
Ṭarīḳ-i Ḥaḳḳa faż̧l it eyle irşād

11. Ne dirseñ hep ḳatumda cümle maḳbūl
Ne emr itseñ efend[i]m cümle maʿmūl

12. Ḳuluñdur **Ḥayretī** kemter gedādur
İşi dā'im saña ḫayr-ı duʿādur[293]

13. Dem-ā-dem ehl-i derd umduḳca dermān
Devā-baḫş-ı mürīd olduḳca pīrān

14. Cemālüñ gülsitānı şād u ḫurrem
Kemālüñ būstānı sebz-i pür-nem

-84-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Cānuma çün cān viren cānānedür
Cān virmek yoluña cānā nedür[294]

-85-[295]

Naẓm[296]

[Seyyid Niẓām Oġlı]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Bu ʿaşḳ [bir][D] baḥr-ı ʿummāndur buña hergiz[297] kenār olmaz
Delīlüm sırr-ı Ḳur'āndur bunı bilende ʿār olmaz

---

[293] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir beyit vardır:
Recā' itdükce pīrāna mürīdān
Ridā' umduḳca pīrāndan mürīdān
[294] Nüshada bu beytin üzeri çizilmiştir.
[295] Söylemez, 2013, s. 248. Şiir, SND'de 7 beyittir.
[296] Naẓm: Rubā'ī N.
[297] hergiz: ḥadd u SND.

2. Süregeldüm[298] ezelīden pīrüm Muḥammed ʿAlīden
Şarāb-ı lā-yezālīden içenlere ḳarār[299] olmaz

3. Eger ʿāşıḳ iseñ yāre ṣaḳın aldanma aġyāra
Düş İbrāhīm gibi nāra bu gülşende yanar olmaz

4. Şu Manṣūruñ baḳ işine üşürmiş ḫalḳ başına[300]
*Ene'l-Ḥaḳḳ*uñ[301] firāşına düşenlerde ḳarār[302] olmaz

[19b]

-86-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Pāyüñe aḳmazdı göñlüm cūy-ı pür-cūş olmasa
ʻAşḳuña düşmezdi cānum murġ-ı medhūş[303] olmasa

2. Ḳāmetüñ miṣlin ḥikāyet eyler idi serv-i bāġ
Ḳadd-i reftāruñ görüp ḥayretle ḫāmūş olmasa

3. Beñzedürdüm güneşe ger olmasa beñzi ṣaru
Bedre teşbīh ider idüm vechi maḫdūş olmasa

4. Dil ʿacīb-i baḥr-ı vaṣfuñdan beyān eyler idi
Lücce-i mevvāc-ı ḥayret içre bī-hūş[304] olmasa

5. Ḥalḳa-i ʿaşḳ içre devrān itmez idi ehl-i dil

[298] Süregeldüm: Süregeldük SND.
[299] içenlere ḳarār: içenlerde ḫumār SND.
[300] Şu Manṣūruñ baḳ işine üşürmiş ḫalḳ başına: Baḳ şu Manṣūruñ işine ḫalḳ üşürmiş başına N, Baḳ şu Manṣūruñ işine ḫalḳı üşürmiş ḳalbine SND.
[301] "Ben Hakk'ım." anlamında Hallâc-ı Mansûr'a ait bir söz (Uludağ, 2012, s. 123).
[302] düşenlerde ḳarār: düşenlere tīmār SND.
[303] Nüshada "murġ-ı medhūş" ifadesinin altına "derd-ile ḫoş" yazılmıştır.
[304] Nüshada "bī-hūş" kelimesinin altına medhūş yazılmıştır.

La‘l-i ṣahbā-yı lebüñ yādıyla ser-ḫoş olmasa

6. İdemez şol kimse aṣlā rāh-ı tecrīde sefer
   Tā ezelde ʿaşḳuñ-ıla ḫāne-ber-dūş olmasa

7. Leẕẕet-i güftār-ı dil-dār añlanılmaz **Ḥayretī**
   ʻĀşıḳuñ her ʿużvı ez-ser-tā-ḳadem gūş olmasa

-87-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Geçdi dilden cevr-i dost līki dil andan geçmedi
   Mā-sivādan geçdi ol serv-i semenden geçmedi

2. Muttaṣıl her şeb geçerken ṣoḥbet-i aġyāra yār
   Bir seḥer bu külbe-i aḥzān öñinden geçmedi

3. Gerçi kim pūlād-ı çarḫı geçdi āhum ṣarṣarı
   Yār-ı bī-mihrüñ velī āhen dilinden geçmedi

4. Ḥāl-i nālānum su’āl itdükde dil-dāre didüm
   Geçdi dil cümle hevādan illā senden geçmedi

5. Sūzen-i hicrān geçdi cāna ammā **Ḥayretī**
   Rişte-i ümmīd-i yārüñ vuṣlatından geçmedi

6. Murġ-ı cānum āşinā-yı baḥr-ı evṣāfuñ iken
   Cism-i zārum nehr-i vaṣluñ ḳaṭresinden geçmedi

[20a]

-88-

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

Eyle Bismi'llāh (…)[305]

Yā İlāhī feyż ü cūduñ ḥürmeti

-89-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

1. Peymāne-i cānān ile mestānelerüz biz
   Ṣanma bizi zāhid aña bīgānelerüz biz

2. Tā rūz-ı ezel kāse-i tevḥīd ile mestüz
   ʿAşḳ ehli ile sākin-i mey-ḫānelerüz biz

3. Ẓāhirde velī ḳayd-ı ʿalā'ıḳdayuz ammā
   Bāṭında hemān ʿaşḳ ile nālānelerüz biz

4. Ṣūfī bize sen çeşm-i ḥaḳāretle naẓar itme[306]
   Cān gözini aç gör ki ne cānānelerüz biz

5. Nā-dān bizüm fażlumuzı göremez aṣlā
   Faż ehli bilür **Ḥayretī** fāż(ı)lānelerüz biz

-90-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilün

Rāh-ı ʿaşḳ içre bu gün bir mest ü şeydā benem
ʿĀlem-i keşretde vaḥdet isteyen dānā benem

-91-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Māye-i ʿömr ise de dīdāruñ itmem iʿtibār
Āfet-i cān olsa da hecrüñ iderüm iḫtiyār

[305] Nüshada bu mısraın devamı yazılmamıştır.
[306] Mısra vezne uymamaktadır.

Aduñı yād itmeyem tā ḥaşr u tā yevmü'l-ḳarār
Ey sitem-cū bī-mürüvvet ḫod-nümā küsdüm saña

-92-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cāna cānān laʿlin iḳrār eylemiş
   Almış ammā dönmiş inkār eylemiş

2. Bāġ-ı aʿmāl cennet imiş zāhidā
   Līki āsīb-i riyā nār eylemiş

3. Bī-hude hez(e)yānı ẓann iden celāl
   Lehcesinde cehlin iẓhār eylemiş

4. Rāz-ı vaḥdetden dem uran müddeʿī
   Nerd-i keşretde ruḫın zār eylemiş

5. **Ḥayretī** küstāḫa yār idüp ʿitāb
   Tār-ı zülfin d[ām]-ı aġyār eylemiş

[20b]

-93-[307]

Li-Zābirihi

Selīmī

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılün

1. Ḳalbüñi nār-ı firāḳ yaḳduḳca ḫandān oldı ṭut
   Meskenüñ kūy-ı ḫarābāt içre vīrān oldı ṭut
   Mülket-i ʿirfāna sen kendüñi sulṭān oldı ṭut
   Hem-demüñ her demde bir gül yüzlü cānān oldı ṭut
   Maḥremüñ dün gün meh [ü][D] ḫurşīd-i raḫşān oldı ṭut

[307] Tahmis edilen gazel için bk. Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 258.

2. ʿĪd-i vaṣlından elüñ çek şāḫ gül-i ter-ḳadlerüñ
Çekme hīç endīşesin Ṭūbā-yı ekber-ḳadlerüñ
Bunca dem olduñ gedāsı serv-i ʿarʿar-ḳadlerüñ
Çünki degmez zaḥmete vaṣlı ṣanavber-ḳadlerüñ
Her elif sīn[e]ñde bir serv-i ḫırāmān oldı ṭut

3. Çünki her ḫandān olan nā-şād olurmış ʿāḳıbet
Bezm-i ġam ẕevḳın idenler şād olurmış ʿāḳıbet
Dār-ı dünyāda ḳalan bir ad olurmış ʿāḳıbet
Tāc u taḫt u salṭanat ber-bād olurmış ʿāḳıbet
Kendüñi ʿālem serīrinde Süleymān oldı ṭut

4. Leẕẕet alduñsa şarāb-ı nāb-ı ḥikmetden göñül
Boynuñı eyle ḫalāṣ zencīr-i ḥayretden göñül
Mest-i lā-yaʿḳıl oluban cām-ı vaḥdetden göñül
Çün getürürsin ayaġı bezm-i keṣretden göñül
İçdügüñ cām-ı şarābı āb-ı ḥayvān oldı ṭut

5. Aḳmadı bu çarḫ-ı mekkār içre aṣlā cūy-ı luṭf
Zīrā yoḳdur jāl-i dünyāda begüm hīç ḫūy-ı luṭf
Ey **Selīmī** pes nice aça saña āb-rūy-ı luṭf
Dehr bāġınuñ **Muḥibbī** yoḳ gülinde būy-ı luṭf
Dāġlar cismüñde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut

[21a]

-94-

Li-Zābirihi[308]

[Selīmī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Pūte-i ʿaşḳ içre yanmaḳdur bu sevdādan ġaraż
Vech-i Ḥaḳdur bī-vefā vaṣlın temennādan ġaraż

[308] Başlığın altında üzeri çizili bir mısra vardır:
Gülüñ dīdār-ı yāre raġbeti var

2. Nice şād olsun göñül ki_anda ḫayāl-i yār ola
   Ol ḫayāli ṣābit itmek āh u veylādan ġaraż

3. Vech-i dil-dār evvelā olur muḫayyel ṣoñ ʿıyān
   Baʿde-z̲ā dīdār-ı yār oldı bu dünyādan ġaraż

4. ʿĀḳil olan ṭārem içre nite rāḥat isteye
   İktisāb-ı ʿaşḳ-durur bu ʿaḳl u aʿżādan ġaraż

5. ʿAḳlı ḥayretden ḫalāṣ eyle ki zīrā ey **Selīm**
   Ḳalbi ṣāfī eylemekdür şiʿr-i ġarrādan ġaraż

-95-

Li-Zābirihi

[Selīmī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey göñül nedür saña bu ḳurı sevdādan ġaraż
   Bī-vefā gül-çihrenüñ vaṣlın temennādan ġaraż

2. Bunca demdür bir nefes ʿālemde dil-şād olmaduñ
   Pes nedür bī-hūde yire bunca ġavġādan ġaraż

3. Şimd[i] yārüñ rū-be-rū dīdārına irmez elüñ
   Vaṣl-ı cānān oldı gerçi işbu dünyādan ġaraż

4. İmdi rāḥat ister iseñ fāriġu'l-bāl ol yüri
   Çün yoḳ imiş bī-vefā yār u dil-ārādan ġaraż

5. Al taḥayyür barmaġın aġzuñdan ol rindāne sen
   Şöhret oldı ey **Selīmī** şiʿr-i ġarrādan ġaraż

[21b]

-96-[309]

Ġazel-i Necātī Taḫmīs-i Ḥayretiyyü'l-Faḳīr

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Çenāruñ ḳadd-i yāre nisbeti var
   Yüz urur hem ʿināḳa minneti var
   Gülüñ dīdār-ı yāre raġbeti var
   Ḳapusına hediyye fikreti var
   Eli yufḳa velī ḫoş himmeti var

2. Ṣarardur beñzini zāhid ve līkin
   Degüldür ʿaşḳuña şāhid ve līkin
   Yoluñda bellüdür cāhid ve līkin
   Ḫam ider ḳaddini cāḥid ve līkin
   Riyāżetle degüldür ʿilleti var

3. İki şīşe gözüm tozuñ ḳumından
   Alursa el çeker dünyā ġamından
   (…)[310]

-97-[311]

[Ḥayretī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Ṣanma bizi cānān ile bīgānelerüz biz
Peymāne-i cānān ile mestānelerüz biz
Ṣanma bizi zāhid aña bīgānelerüz biz
Tā rūz-ı ezel kāse-i tevḥīd ile mestüz
ʿAşḳ ehli ile dā'imā hem-ḫānelerüz biz

-98-

Semāʿī

[ʿĀşıḳ ʿÖmer]

---

[309] Tahmis edilen gazel için İlhan, 2023, s. 849. Bu gazel, NCD'de 7 beyit olup gazelin 1, 6 ve 2. beyitleri tahmis edilmiştir.
[310] Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır.
[311] Bu bendi oluşturan mısralar bazı farklılıklarla Hayretî'nin 20a'daki gazelinde yer almaktadır. Bu sebeple bu şiirin de Hayretî'ye ait olduğunu düşünüyoruz.

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Düşüp üftādeler cānā yatur meydāna yaṣlanmış
   Şarāb-ı ʿaşḳ-ı dil-dāde içüp mestāne yaṣlanmış

2. Göñül bir dem ḳarār itmez naṣīḥat virsem istemez
   Elinden cām cām gitmez ʿaceb micana yaṣlanmış

3. Senüñ aşḳuñla ey cānān kimi ḫurrem kimi ḫandān
   Kimi mecnūn ki ser-gerdān olup vīrāne yaṣlanmış

4. Ġarīb bülbül zār içinde ġonce güller[312] ḫār içinde
   ʿĀşıḳ ʿÖmer nār içinde luṭf-ı Raḥmāna yaṣlanmış[313]

[22a]

-99-

Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr

[Selīmī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Çü feṭḥ-i bāb idüpdür baña Fettāḥ
   Ẓuhūra gelmek ister rūḥu'l-ervāḥ

2. Dil-i dem-beste çün itdi teneffüs
   Yed-i maġlūle oldı rāḥ-ı raḥrāḥ

3. Hemān-dem başladı pervāza bu dil
   Ki ṣan buldı ḥayātı ḳurı eşbāḥ

4. Bi-ḥamdi'llāh feraḥnāk oldı aʿżā
   Simārın başladı itmege īżāḥ

5. Çü buldı burc-ı ḥayretden ḫalāṣ dil

[312] güller: gökler N.
[313] Beytin mısraları vezne uymamaktadır.

Selīmī maḫlaṣı idindi miftāḥ

-100-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Çün oldı rāyet-i ʿaşḳum hüveydā
   Dilümde dürlü sevdā oldı peydā

2. Ne ṣabrum var ne ʿaḳlum baña yoldaş
   Hemān fikr-i leb ile mest ü şeydā

3. Ne kārum var ne bī-kāram ʿıyānen
   Ne meftūn ġamze-i fettān Zeydā (?)[314]

4. Ne bu ṣaḥrā-i ḥayret buldı pāyān
   Ne bāz-ı dil şikār eyledi ṣaydā

5. Gel imdi keşreti ḳo **Ḥayretī** sen
   Nʿidesin ḫalḳı *emhilhüm rüveydā*[315]

-101-[316]

[Necātī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Çenāruñ ḳadd-i yāre nisbeti [var]^{D}

[Eli yufḳa velī ḫoş himmeti var]^{D}

[22b]

-102-[317]

Ġazel-i Bāḳī Taḫmīs-i Ḥayretiyyü'l-Faḳīr

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

---

[314] Zeydā (?):

[315] Tarık Sûresi 86/17: Sen o inkârcılara süre ver, **onlara biraz zaman tanı.**

[316] İlhan, 2023, s. 849. Şiir, NCD'de 7 beyittir.

[317] Tahmis edilen gazel için bk. Küçük, 2011, s. 115. Bu gazel, BD'de 6 beyit olup gazelin 1, 2, 3, 5 ve 6. beyitleri tahmis edilmiştir.

Bu şiirin 5. bendi 9a'da yer almaktadır.

1. Nev-bahār irdükde cemʿ oldı dil-ārā semt semt
   Birbirine ṣundılar nāz-ıla ṣahbā semt semt
   Başladı efġāna hem murġān-ı şeydā semt semt
   Ġonce-femler ḳıldılar gül-geşt-i ṣaḥrā semt semt
   Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt

2. Mübtelā-yı vech-i pāküñdür gül-i ḫoş-būylar
   Görmege sen gül-ʿıẕārı açdı gülşen rūylar
   Şerm-i laʿlüñden ḳızardı bāde-i nīk-ḫūylar
   ʿĀşıḳ-ı dīdāruñ olmışdur meger kim cūylar
   Cüst ü cū eyler seni ey serv-i bālā semt semt

3. Ṣatmaġa ḥüsnüñ metāʿını ḳurıldı sūḳ sūḳ
   Keṣret oldı şol ḳadar anda kim yoḳ yoḳ
   Seyr iderken cāna ġamzeñden ṭoḳındı oḳ oḳ
   ʿAsker-i ġam geldi dil şehrine ḳondı çoḳ çoḳ
   Ḳopdı yir yir fitne vü āşūb u ġavġā semt semt

4. Verd-i raʿnā āyet-i ḥüsnüñ görüp itdi pesend
   Kendüsin rūyuña teşbīh eylemekden çekdi yed
   Līki bu teklīfümi gel başuñ-içün itme red
   Bir ḳadem baṣ gülşene gel luṭf idüp ey serv-ḳad
   Bileler eksüklügüñ her serv-i raʿnā semt semt

5. **Ḥayretī** eşʿārını ger görseñ ey ḳaşı kemān
   Cām-ı ṣāfī gibi ʿaksüñ görinür anda hemān
   Mest iderdi ehl-i ʿirfānı velī ey nev-cevān
   Şiʿr-i **Bāḳī** sebʿa-i iḳlīme olmışdur revān
   Oḳınursa yiridür bu naẓm-ı ġarrā semt semt

[23a]

-103-

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Dil hevā-yı ʿaşḳuñ-ıla ider idi iḫtilāc

Şol zamān kim çār ʿunṣur itmiş idi imtizāc

-104-

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Āb u āteşle ruḫuñ buldı revāc

   Āb u āteşdür bu güne taḫt u tāc

2. Āb-ı eşküm āteş-i dille müdām

   Āb u āteşle iderler imtizāc

3. Āb-ı dīd[e]m āteş-i ruḫsār ile

   Āb u āteşden bulurlar infirāc

4. Āb-ı rūyum āteş-i mihrüñ açar

   Āb u āteşle żiyālanur sirāc

5. Āb u āteş dinse n'ola şiʿrine

   Ḥayretīye āb u āteşdür mizāc

-105-

Velehu

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Ḫayālüñle kim eylese fedā rūḥ

   Olur ebvāb-ı cennet aña meftūḥ

2. Şaḳın ġarḳ itmesün ṭūfān-ı zellāt

   Nedāmet zevraḳın it keştī-i Nūḥ

3. Derūnuñ ġamla şerḥa şerḥa olsun
   Ki_ola ḥālüñ der-i cānāna meşrūḥ

4. Ḳader buldı çü dil ḳavs-i ḳażādan
   Çıḳuban tīr-i ġamzeñ itdi mecrūḥ

5. Ne ġam ẓāhirde ger z̲erre degülseñ
   Ḥakīḳatde olursañ **Ḥayretī** yūḥ

[23b]

-106-

Ḳāfiyetü't-Tā

Velehu

[Ḥayretī]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Dil levḥini ḳıl ṭal'at-ı cānāneye mir'āt
   Ger keşf ola dirseñ saña esrār-ı hüviyyāt

2. İḫlāṣ ile yārüñ olagör zülfine ber-dār
   Ṣūfī gibi itme işüñi şaṭḥ ile ṭāmāt

3. Cān murġını āzād idegör ḳayd-ı sivādan
   Tā kim ide ol 'ālem-i ıṭlāḳda naġamāt

4. Mey-ḫāne-i vaḥdetde içüp bāde-i esmā'
   Mest ol ki_ola bāṭıl bu ḳuyūd-ıla iẓāfāt

5. Serd oldı gibi **Ḥayretiyā** bād-ı taḥayyür
   Ṭutdı yine naẓmuñ yüzin emvāc-ı ḫayālāt

-107-

Ḳāfiyetü's-S̲ā

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ġamzesiyle dil şehīd olmış-durur bī-irtiṣāṣ
   Gördügi dem gül-cemāli üzre ol ḫīlānı bāṣ (?)[318]

2. Gir melāmet deştine ʿaḳluñ metāʿın terk idüp
   Rind olanda n'eyler ey dil ḫānumān-ıla eṣāṣ[319]

3. Olmaḳ isterseñ eger çirk-i sivādan sāfī-dil
   Pūte-i ʿaşḳa girüp ḳal ol ki gide bu riṣāṣ

4. Laʿl-i ṣahbā-yı lebin cān dā'im eyler ārzū
   Zülfi sevdāsı ideli levḥ-i dilden inbiʿāṣ[320]

5. Ġam degül ger **Ḥayretī** çekdüñse Leylī cevrini
   Vādī-i ḥayret saña Mecnūndan olmışdur türāṣ

[24a]

-108-

Ḫaṭṭ-ı Şecer Taṣvīridür

[318] bāṣ (?):

[319] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Pūte-i ʿaşḳa girüp çirk-i sivādan ḫāliṣ ol

[320] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
ʿĀşıḳ olduñ ġam degül Leylī-cemāle **Ḥayretī**

Zāhid[321]

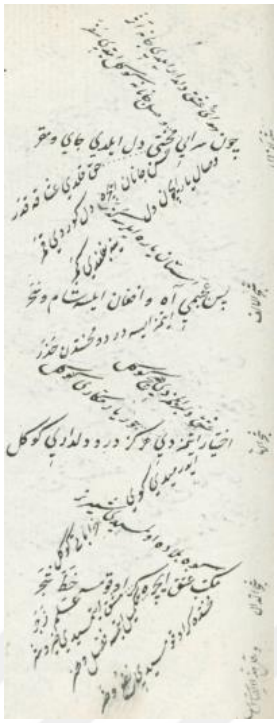

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılün

Şecerü'z-Zā

Çün hevā-yı ʿaşḳ-ı dil-dār eyledi cāna eṣer

Çün serāy-ı vaṣl-ı cānāna göñül itdi sefer

Çün serāy-ı miḥneti dil eyledi cāy u maḳar

Çün serāy-ı miḥneti Ḥaḳ ḳıldı ʿuşşāḳa ḳader

Çün serāy-ı ḥüsn-i cānān içre dil gördi ḳamer

Çün viṣāl-i yār içün dil yine baġlandı kemer

Şecerü'l-Elif

Pes ʿaceb mi āsitān-ı yāre eylerse güẕer

Pes ʿaceb mi āh u efġān eylese şām u seḥer

Pes ʿaceb mi itmez ise derd ü miḥnetden ḥaẕer

Şecerü'l-Hā

[321] Nüshanın bu bölümünde hatt-ı şecerî ile "zâhid" kelimesi yazılmıştır. Hatt-ı şecerî, "Arap alfabesinin ebced tertibi esasına dayalı bir şifreli yazı tasarımıdır" (Ayçiçeği, 2019, s. 330). Zâhid kelimesini meydana getiren ze, elif, he ve dal harflerinin üzerinde yer alan, ağaca benzeyen şekillerde dikey çizginin sağ tarafında yer alan çizgiler; ilgili harfin, ebced dizilimine göre harflerin değerini gösteren kelimelerden (ebced, hevvez, huttî, kelemen, sa'fas, karaşet, sehhaz, dazığ) hangisinde yer aldığını göstermektedir. Dikey çizginin sol tarafındaki çizgiler ise ilgili harfin bu kelimenin içinde kaçıncı sırada olduğuna işaret etmektedir. Mesela "zâhid" kelimesinin ilk harfi olan ze harfi, ikinci kelimenin (hevvez) üçüncü harfi olduğu için dikey çizginin sağ tarafında iki, sol tarafında üç çizgi bulunmaktadır.

İḫtiyār-ı ʿaşḳ-ı dil-ber eylemezdi hīç göñül
İḫtiyār itmezdi cevr-i yār-i mekkārı göñül
İḫtiyār itmezdi hergiz derd-i dil-dārı göñül
İḫtiyār ider mi idi kūy ḫarābātı göñül

Şecerü'd-Dāl

Mekteb-i kūh-ı belāda olmasaydı şīr-i ner
Mekteb-i ʻaşḳ içre ger oḳımasa ḫaṭṭ-ı şecer
Mekteb-i ʻaşḳ içre ger meşḳ itmeseydi ḫayr u şer
Mekteb-i ʻaşḳ içre tekmīl itmese faẓl u hüner
Mekteb-i miḥnetde ger oḳımasaydı nefʿ u żar

[24b]

-109-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ne giyerseñ yaraşur serv-i dil-ārāsın hele
   Ne dir iseñ ḫoş gelür maḥbūb-ı zībāsın hele

2. Her ḳaçan cūş eyleyüp Ḳur'ān tilāvet eyleseñ
   Rūḥ-ı Ḳudsīveş ḥabībā vaḥy-gūyāsın hele

3. Germ olup eşʿāra āġāz eylesen elḥān ile
   Bülbül-i bāġ-ı İrem tek naġme-pīrāsın hele

4. Ehl-i ʿirfān-ıla bir demde hevādār olmaduñ
   Rūz u şeb nā-ehl-ile ḥayfā ki hem-pāsın hele

5. Rūḥun itmiş **Ḥayretī** rūhıyla maʿnen ittiḥād
   Ṣūretā bir özge ḳālıbda hüveydāsın hele

-110-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Çün maḳām idindi nāz evcin nevā-sāz uyḳusı[322]
   İtdi ʿuşşāḳuñ ʿadem iline pervāz uyḳusı

2. Görür iken gözlerüñ cānā bizi görmezlenür
   Bāʿiṣ-i ġaflet-durur zīrā begüm nāz uyḳusı[323]

3. ʿĀşıḳuñ feryādın irgürmez seḥergāh gūşına
   Oldı yārüñ çeşm-i pür-nāzına dem-sāz uyḳusı

4. Fitnedür ʿuşşāḳa hem īmān-ı zühhāda ḫalel[324]
   Cennet-i ḥüsnüñde ol ḫāl-i hevā-bāz (?)[325] uyḳusı

5. Vaṣl-ı rūḥānī-durur bāġ-ı maḥabbet ḥāṣılı
   Līki açmaz **Ḥayretī**nüñ kimseye rāz uyḳusı

[25a]

-111-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḥamdüli'llāh bir ulu sulṭānuñ evsāfın beyān
İtmege idüp şürūʿı oldı dil raṭbü'l-lisān

-112-

[Hayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Gine bir emr-i ḫaṭīra itdüñ ey dil imtiṣāl
   Virmeyüp aṣlā[326] ʿinānuñ beni itdüñ bī-mecāl

2. Zīrā[327] ʿirfān mülkinüñ sulṭānını gördi göñül[328]

---

[322] "nāz evcin nevā-sāz" ifadesinin üstüne "cevri yār-i nā-sāz" yazılmıştır.
[323] "Bāʿiṣ-i ġaflet-durur" ifadesinin altına "ḫᵛāb-ı rū'yā-yı teġāfüldür" yazılmıştır.
[324] "Fitnedür ʿuşşāḳa" ifadesinin altına "Ehl-i ʿaşḳa fitnedür" yazılmıştır.
[325] hevā-bāz (?):
[326] Nüshada "Virmedüñ baña" ifadesinin üzeri çizilip "Virmeyüp aṣlā" yazılmıştır.
[327] Nüshada "Çünki" kelimesinin üzeri çizilip "Zīrā" yazılmıştır.
[328] göñül: göñül gibi N.

Diledi hem aña küstāḫāne itmek ʿarż-ı ḥāl

3. Hem işitdüñ kim vesīlesüz su’āl maḳbūl degül
   Sende yoḳ aṣlā vesīle itmege māl u menāl

4. Çünki zer yoḳ bārī zār ol aġla ḳarşu ol şāha
   Līki elüñde bulunduġuñı eyle pāy-māl

5. **Ḥayretī** medḥ idemezsin sen maḳālüñle anı
   Līki anuñ vaṣfın igen eylegil medḥ-i maḳāl

-113-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılün

1. Gülsitān-ı ḥüsnüñi[329] seyr itse mürde cān yazar
   Bülbülāsā dā’im işin zār ile efġān yazar

2. Pādişāh-ı mülk-i ḥüsn ü āfet-i devrānsın
   Ġam sipāhı ḳalb-i ʿuşşāḳuñ yıḳup vīrān yazar

3. Şemʿ-i ruḫsāruñ żiyā virmiş ki ṣan ḫurşīd gibi
   Üstine ʿāşıḳlaruñ pervāneveş cevlān yazar

4. Tīr-i müjgānuñ derūn-ı ġam-ḫᵛāruñ yaralar
   Laʿl-i ṣahbā-yı lebüñ hem derdine dermān yazar[330]

5. Şöyle bir mümtāz-ı ḫūbān-ı cihānsın ey güzel
   Ehl-i ʿirfān görmeden meddāḥ olup dīvān yazar

[329] Nüshada “ḥüsnüñi” kelimesinin üzerine “vaṣfuñı” yazılmıştır.
[330] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Ḫilḳat-i zībāñı hīç medḥ vaṣf eylemek ḳābil degül

6. **Ḥayretī** sen nā-ümīd-i vuṣlat olursañ ne ġam[331]
   Fāriġu'l-bāl ol felek çün sāḳī-i devrān [yazar]

-114-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. İmdi varġıl ey varaḳ o māha di
   Yaʿnī ol sulṭān-ı ʿirfān şāhidi

2. Gel kerem ḳıl bu ḳuluña Şāhidī
   Yaʿni kim erbāb-ı Fürsüñ şāhidi

3. Oḳıdup mesrūr[332] u ḫandān eylegil
   Himmet idüp emr ü fermān eylegil

[25b]

-115-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ḥamdüm ol Allāhadur ki Lā-yemūt [u] Lā-yenām
   Rāzıḳ-ı vaḥş u ṭuyūr [u] ins ü cinn ü ḫāṣ u ʿām

2. Añadur cümle meḥāmid ol-durur Ferd u Ṣamed
   Cümle esmā vü ṣıfātı buldı ẕātıyla ḳıyām

3. Hem ḥabībine ṣalāt-ıla taḥiyyāt bī-ʿaded
   Eylesün Allāh aña Dār-ı Vesīleyi maḳām

4. Hem anuñ āline vü aṣḥābına etbāʿına
   Ki bulardur mürşid-i ḍāl [u] meṣābiḥ-i ẓalām

5. Baʿde-ẕā budur murādum bir ḳaṣīde yād idem

[331] Nüshada "rūz-ı vuṣlatsın hele" ifadesinin üzeri çizilip "vuṣlat olursañ ne ġam" yazılmıştır.
[332] mesrūr: meşrūr N.

Ḥasb-i ḥālüm idem inşād anda hem kel(i)me kelām

-116-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey göñül āsūde-ḥāl ol aḥsen-i ḥālāt budur
   Kendüñi kendüñde gör kim zīrā bil mir'āt budur

2. Ḳo enāniyyet ʿinānın ḳıl tevāżuʿ iḫtiyār
   (…)[333]

-117-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Bāreka'llāh ḳadd-i yāre naḫle-i dil-cū didük
Şevḳa geldük mihr-i ruḫsārına ḳarşu Hū didük

-118-[334]

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Deşt-i ḥayretde egerçi çeşmüñe āhū didük
   Şevḳa geldük mihr-i ruḫsāruña ḳarşu Hū didük

2. Ṣuḥ(u)f-ı ḥüsnüñ naẓm ile taḳrīr iderken ey cevān
   Dürc-i laʿlüñ içre dendānuñ görüp lüʿlüʿ didük

3. Ehl-i dil ḫayline çün zülfüñ perīşān eyledüñ[335]
   Tārmārına dili rām eyleyüp ḫoş-bū didük

[333] Nüshada bu beytin ikinci mısraı yazılmamıştır.
[334] Bu şiir, bazı farklılıklarla, 28a'da tekrar yazılmıştır.
[335] Nüshada bu mısradan sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Cān u dilden rāżı vü şākir olup ḫoş-bū didük

4. Bī-sened daʿvā-yı vaṣluñ eyledi nā-dān ḫar
   Tīġ-ı menʿ ile kesüp dīvāne olmaz o didük

5. Ẓāhirā aġyāra luṭf itdükde yār ey **Ḫayretī**
   Muḳteżā-yı ḥikmeti terk eyleme yā Hū didük

[26a]

-119-

[Ḫayālī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Şular kim cürʿa-i cām-ı maḥabbet neydügin bilmez
   Cihān bezminde ẕevḳ u ʿıyş [u] ʿişret neydügin bilmez

2. Müdām ey dil fenā bezminde ṣaḥn-ı kāse-i serden
   Ṭolular içmeyen bi'llāhi ṣohbet neydügin bilmez

3. Meẓāhirde ẓuhūr-ı keşreti fehm itmeyen ʿārif
   Ḫudā ḥaḳḳı ol esrār-ı hüviyyet neydügin bilmez

4. Mey-i cām-ı maḥabbetle ezel ser-mest olan ṣūfī
   Gezer lā-yaʿḳıl u bī-hūş ḫalvet neydügin bilmez

5. **Ḫayālī** der[d]mende vāʿizā pend itmegil hergiz
   Ki medhūş-ı maḥabbetdür naṣīḥat neydügin bilmez

-120-[336]

[Eşref Oġlı Rūmī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Baña sen cān yitersin cān gerekmez
   Gereksin sen baña[337] kevnān gerekmez

2. Senüñ fikrüñ-ile ṭoldum tamāmet

[336] Güneş, 1994, s. 257. ERD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1-3, 6, 4, 5, 7. beyit.
[337] Gereksin sen baña: Sen gereksin baña N, Seni gerek seni ERD.

Yiter derdüñ daḫı dermān gerekmez

3. Murādum sensin ey dost senden özge
   Sekiz uçmaḳ [u] ḥūr ġılmān gerekmez

4. Beni küllī yitürdüm seni buldum
   Bu ben sen sen ben oldum[338] ben gerekmez

5. *Ene'l-Ḥaḳ*[339] sırrını fāş eylerüm fāş
   Melāmet olurum pinhān gerekmez

6. Yönüm saña vü ḳıblem maʿbūdum sen[340]
   Seni gördüm ʿıyān[341] gümān gerekmez

7. Saña dost ʿaşḳı **Eşref Oġlı Rūmī**
   Yiter īmān daḫı īmān gerekmez

[26b]

-121-

[Ḥāmid]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bī-ḥurūf ez-berledi Mecnūn cünūn dīvānçesin
   Rūy-ı Leylīde temāşā ḳıldı dost eyvānçesin

2. Vādī-i ʿaşḳ içre ḳıldı ol ḳadar geşt ü güz̲ār
   Ey nic[e]ler bilmediler sırrınuñ seyrānçesin

3. Pertev-i nūr-ı cemāl-i yār var her z̲errede
   Görmeyenler nice bilsün ʿāşıḳuñ devrānçesin

[338] sen ben oldum: sensin ben öldüm ERD.
[339] "Ben Hakk'ım." anlamında Hallâc-ı Mansûr'a ait bir söz (Uludağ, 2012, s. 123).
[340] sen ERD: sensin N.
[341] Seni gördüm ʿıyān: 'Iyān gördüm seni ERD.

4. Ṣavm-ıla ʿīd-i vişāle irmek ister ẓāhidā
   Ey ḫ[v][ā]ce gel ḳıl temāşā müflisüñ bīrānçesin

5. **Ḥāmid**üñ bir sūznāk āh deldi baġrını[342]
   Bir nigāh-ıla ʿimāret ḳıl dil-i vīrānçesin

-122-[343]

[Niyāzī-i Mışrī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Uyan ġafletden ey nā'im Ḥaḳa yalvar seḥerlerde
   Döküp acı yaşı gözden Ḥaḳa yalvar seḥerlerde

2. Seḥerlerde açılur gül anuñ-çün zār ider bülbül
   Uyanup derd-ile ey dil Ḥaḳa yalvar seḥerlerde

3. Açılur bāb-ı Sübḥānī çekilür ḫ[v]ān-ı sulṭānī
   Dökilür feyż-i Rabbānī Ḥaḳa yalvar seḥerlerde

4. Seḥerde ḳalḳuban her gāh yüzüñ yire sürüp ḳıl āh
   İriş luṭf-ı Ḥaḳa[344] nā-gāh Ḥaḳa yalvar seḥerlerde

5. Seḥerde uyḳudan uyan **Niyāzī** durma derde yan
   Saña[345] kim irişe dermān Ḥaḳa yalvar seḥerlerde

[27a]

-123-[346]

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

[342] Mısra vezne uymamaktadır.
[343] Tatcı, 2022, s. 443, 444. Şiir, NMD'de 7 beyittir. NMD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır. Bu şiirin 4 ve 5. beyitleri 27b'de yer almaktadır.
[344] İriş luṭf-ı Ḥaḳa: İre luṭfı saña NMD.
[345] Saña: Ola NMD.
[346] Mülemma tarzında yazılan bu şiirin 3. beytinin ilk mısraı, 4. beytinin ilk mısraı ve 5. beyti Türkçedir.

1.

2.

3. Keşf idelden ḫūb cemālin perdesin

4. Feyż-i cūduñdan cihān buldı vücūd

5. **Ḥayretī** ger dilesen bāḳī ḥayāt
   Mā-sivāyı terk idüp iste fenā

-124-

Velehu

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilün

1. Ẕikr-i Ḥaḳdur çünki miftāḥu'l-ġuyūb
   Aña bağlanmaḳ gerek dā'im ḳulūb

2. Ẕikr-i Ḥaḳla ḥall olur her müşkilāt
   Defʿ olur dilden ġumūm u hem ruyūb

3. Baḥr-ı şevḳa girüben alġıl vużū'
   Ḳıl namāzı ʿaşḳ imāmına uyup

4. Gel yiter ey dil ḳurı sevdā yiter

Fāriġ ol būy-ı vefādan uṣanup

5. **Ḥayretī** gel rāh-ı Ḥaḳḳa sālik ol
   Çoḳ segirtdüñ bu serābı ṣu ṣanup

[27b]

-125-

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

1. Gül yüzlülerüñ şevḳına gel nūş idelüm mey
   ʿIyş eyleyelüm yār-ıla şimdi demidür hey
   Bu ḳavli oḳır bülbül-i gūyā oluban ney *ne dir*

   A dillere dir nā tene dir nā te ne dir ney

2. Meclisde ayaġ üzre durur ḳarşuña begler
   İçüñ içelim diyü ḳoyar başına eller
   Bu ḳavli ṣurāḥī egilüp sāġara söyler *ne dir*

   A diller[e] dir nā tene dir nā te ne dir ney

-126-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cevrüñe muʿtād olan dil ġayrı iḥsān istemez
   Hem-dem-i derd ü ġamuñ çün özge yārān istemez

2. Lezzet-i laʿlüñ ṭuyan göñül şehā Rūz-ı Elest
   Almaz ol dünyā vü ʿuḳbā ḥūr u ġılmān istemez[347]

3. Dil ḫarābın āteş-i şevḳ-ıla taʿmīr idegör
   Çünki maʿmūr olmasa bir mülki sulṭān istemez

[347] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Nār-ı ʿaşḳa yanmayan göñül nite bulur şafā

4. ʿĀşıḳuñ daʿvīde ṣıdḳına melāmetdür nişān
   Bende olan şāh-ı ʿaşḳa ṭāḳ u eyvān istemez

5. Ne ġam eylerse eger nā-ehle meyli dehr-i dūn
   Çün bilürsin **Ḥayretī** dānāyı nā-dān istemez

[28a]

-127-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Deşt-i ḥayretde egerçi çeşmüñe āhū didük
   Şevḳa geldük mihr-i ruḫsāruña ḳarşu Hū didük

2. Ṣuḥ(u)f-ı ḥüsnüñ naẓm-ıla taḳrīr iderken ey cevān
   Dürc-i laʿlüñ içre dendānuñ görüp lü'lü' didük

3. Ehl-i dil ḫayline çün zülfüñ perīşān eyledüñ
   Tārmārına dili rām eyleyüp ḫoş-bū didük

4. Bī-sened daʿvā-yı vaṣluñ eyledi nā-dān ḫar
   Tīġ-i menʿi ʿarż idüp dīvāne olmaz o didük

5. Ẓāhirā aġyāra luṭf itdükde yār ey **Ḥayretī**
   Bāṭınā üftādeñe ḳahr eyleme yā hū didük

-128-

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Belā-yı ʿaşḳ bir yüzden melāmet daḫı bir yüzden
   Ne ise ṣabr iderdük yoḳ çü ṣıḥḥat daḫı bir yüzden

2. Ṭutılmışdı göñül ḳayd-ı hevāña daḫı bir yüzden

Gözüm de zülf ü ḫālüñe dolaştı daḫı bir yüzden

3. Nice yüzden cefālar eyleseñ incinmezem cānā
Kerem ḳıl gāhīce eyle vefāyı daḫı bir yüzden

4. İşigüñ ṭaşına rūy-ı rıżāyı sürmişem biñ kez
Niḳāb-ı cevri raḥm eyle gider sen daḫı bir yüzden

5. Yiter ḳāl eyledüñ ey dost bu nār-ı intiẓār içre
İle yüz güne luṭf itdüñ baña yoḳ daḫı bir yüzden

6. Ne çāre **Ḥayretī** miḥnetle geçdüñ turş-rūlarla
Cihānda görmedüñ besm-i ṣafāyı daḫı bir yüzden

7. Ḥavāle oldı cāna **Ḥayretī** ol çeşm-i fettānuñ
Ruḫ-ı zībāsı bir yüzden rū ḫaṭṭı daḫı bir yüzden

[28b]

-129-

Münācāt Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. İlāh [u] Vāḥid [u] Ġaffār [u] Vehhāb
Hüva'llāhü'l-Ġanī Fettāḥu'l-Ebvāb

2. Mucīb [u] Vāsiʿ [u] Raḥmān u Tevvāb
Hüve'l-Berrü'r-Raḥīm [u] Rabbü'l-Erbāb

3. İlāhī ʿācizüz ḥamd u ṣenādan
Senüñ niʿmetlerüñ şükrin edādan

4. Żaʿīfüz eyledük ʿacz ile iḳrār
İden sensin saña ḥamd-i sezāvār

5. Ṣalāt-ıla selām-ı bī-nihāye
   Ḥabībüñ hem resūlüñ Muṣṭafāya

6. Daḫı evlādına aṣḥābına hem
   Ḳamu aḥbābına etbāʿına hem

7. Derūn-ıla didük estaġfiru'llāh
   Rücūʿ itdük diyüp *tübtü ilal'llāh*[348]

8. İnābet eyledük yā Rab ḳapuña
   Yüz urup yalvaru geldük ṭapuña

9. Umageldük İlāhī luṭf u iḥsān
   Çü yoḳdur raḥmetüñe ḥadd u pāyān

10. Ne deñlü olsa bizde cürm u zellet
    İder zā'il anı bir ḳaṭre raḥmet

11. İlāhī teşnedür ṭıfl [u] nebātāt
    Ṣarardı beñzi geldi özge ḥālāt

12. Ṣusuzluḳdan zürūʿuñ baġrı pür-ḫūn
    ʿAṭaşdan sünbülānın ḳalbi maḥzūn

13. Taḥayyürde ḳamu evrāḳ u eşcār
    Taġayyür bulmaġa yüz ṭutdı eşmār[349]

---

[348] Ben Allah'a tövbe ettim.

[349] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş iki beyit vardır:
Dem-ā-dem itmede murġān zārī
Bu aḥvāle perīşān cümle varı

Saña maʿlūm ḳamunuñ ḥāli yā Rab
Bilürsin cümle ḳīl u ḳāli yā Rab

14. İlāhī olduġıyçün bizde taḳṣīr
Bize virdüklerüñi itme taġyīr

15. Açup üstümüze ebvāb-ı şefḳat
Bize inzāl ḳıl bārān-ı raḥmet

16. Döküp hem ebr-i luṭfuñ raḥmet ābın
Götürgil Rabbenā ḳahruñ seḥābın

17. İlāhī ism-i z̲ātuñ ḥürmetiyçün
Hem esmā vü ṣıfātuñ ḥürmetiyçün

18. Ḳalem levḥ üzre naḳşuñ ḥürmetiyçün
Semāvāt-ıla ferşüñ ḥürmetiyçün

19. Ḫulūṣ-ıla seni z̲ākirler içün
Daḫı inʿāmuña şākirler içün

20. Seni taḳdīs iden diller ḥaḳıyçün
Saña taṣdīk iden diller ḥaḳıyçün

21. İlāhī Ṭūr-ı Mūsī ḥürmetiyçün
Daḫı hem rūḥ-ı ʿĪsī ḥürmetiyçün

22. Daḫı Ādem Ṣafīnüñ ḥürmetiyçün
Hem İbrāhīm Ḫalīlüñ ḥürmetiyçün

23. Ḥabībüñ Muṣṭafānuñ ḥürmetiyçün
Resūlüñ müctebānuñ ḥürmetiyçün

24. Anuñ hem Çār-yārı ḥürmetiyçün
Ḫuṣūṣan Yār-ı Ġārı ḥürmetiyçün

25. Daḫı Fārūḳuñ ʿadli ḥürmetiyçün
Bu dīn yolında beẕli ḥürmetiyçün

26. Hem ʿOṣmānuñ ḥayāsı ḥürmetiyçün
ʿAlīnüñ ol seḫāsı ḥürmetiyçün

[29a]

27. Ḥasen ile Ḥüseynüñ ḥürmetiyçün
Ol iki nūr-ı ʿaynuñ ḥürmetiyçün

28. Bize ḳıl raḥmetüñle ʿafv u ġufrān
Keremden eylegil bārān-ı iḥsān

29. Ṣavurġıl Rabbenā cümle zürūʿı
Yitişdürgil uṣūline fürūʿı

30. İlāhī çünki sen Ġaffār [u] Vehhāb
Mucīb [u] Vāsiʿ [u] Raḥmān [u] Tevvāb

31. İcābet eyle yā Rabb[ī] duʿāmuz
Ḳabūl eyle ḳapuñda hem ṣenāmuz

32. Sañadur hep ṣenā vü ḥamd u şükrān
Senüñdür cümle niʿmet luṭf u iḥsān

33. Nebātāt ṣaġışınca_olsun ṣalavāt
Maṭarlar ḳaṭresince hem taḥiyyāt

34. Ḥabībüñ ol Muḥammed Muṣṭafāya
Nebīler serveri kān-ı ṣafāya

35. Daḫı aṣḥāb u āl-i bā-vefāya

Ṣalāt-ıla selām bī-ḥadd u ġāye

-130-

Li-Zābirihi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Felekden maḥv ile iṡbāt ṣebāt üzre degül ṣādır
   Anuñ-çün dā'imā vird-i dilüm *lā* ile *illā*dur

2. Ger evrāḳ-ı Arisṭūdan nice baḥṣ ü cidāl itseñ
   Ki āḫir fā'ide ancaḳ libās-ı ʿömri ifnādur

3. Bu tāc u ḫırḳa vü tesbīḥ u misvākında ṣūfīnüñ
   Hemān ḥāṣıl riyā vü ʿucb ile bāṭıl temennādur

4. Ṣafā-yı ḳalbi taḥṣīl eyle bilmek dileseñ Ḥaḳḳı
   Bu hāy u hūy u söz ü sāz hemān bir ḳurı ġavġādur

5. Piyāde ol ʿalā'iḳden kesil gir baḥr-ı tevḥīde
   Tecerrüdle telāşı **Ḥayretī** özge temāşādur

[29b]

-131-

Li-Zābirihi'l-Faḳīr

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Resūl-i muḳtedā sensin şefāʿat yā Resūla'llāh
   Nebī-i reh-nümā sensin şefāʿat yā Resūla'llāh

2. Muʿīnümsin ẓahīrümsin beşīrümsin neẕīrümsin
   Şefīʿum dest-gīrümsin şefāʿat yā Resūla'llāh

3. Çü sensin ʿāleme raḥmet işigüñ mesned-i rifʿat
   Esirge merḥamet şefḳat şefāʿat yā Resūla'llāh

4. Ḥarīḳ-ı nār-ı ḫüsrānam ġarīḳ-i baḥr-ı ʿiṣyānam
   Raḥīḳ ez-feyż nig(e)rānam şefāʿat yā Resūla'llāh

5. Hevā-y-ıla dili ġamgīn kapuñda gözleri nemgīn
   Ḳuluñdur **Ḥayretī** miskīn şefāʿat yā Resūla'llāh

[30a]

-132-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cümleten aʿyān-ı ʿālem feyż-i ḳudretden çıḳar
   Müstefīż-i vācib olup hem irādetden çıḳar
   Pes bunı inkār idüp küfrān-ı niʿmetde olan
   Şeksüz ol kes ḳaṭre-i bārān-ı raḥmetden çıḳar

2. Yüz urup dergāh-ı Ḥaḳḳa dā'im eyle ilticā
   Bulmasun hem şarṣar ile şemʿ-i ḳalbüñ inṭıfā
   Nūş-ı cām-ı vaḥdet ile vir vücūduña fenā
   Ger mücerred olmasa gevher de ḳıymetden çıḳar

3. İʿtiṣām-ı ʿurve-i vüṯḳā durur bilgil hüner
   Terk idüp anı sebīl-i ġayya gider bī-baṣar
   Yā zelālet ü yā[350] rifʿatden aña irer keder
   Ḫā'ib ü ḫāsir ḳalup kevneynde raġbetden çıḳar

4. Ḥikmet-i Ḥaḳḳı hevā'īler temāşā idemez
   Sālik-i rāh-ı ḍalāl hīç ṭoġrı yola gidemez
   İstiḳāmet ṭālibi_olan fıṣḳ u ʿiṣyān idemez
   Kendü ḥālin bilmemek ʿayn-ı ḍalāletden çıḳar

[350] ü yā: yā ḫū N.

5. Çār ʿunṣurdan yaratmış çünki insānı Ḫudā
   Nüsḫa-i kübrā ayaḳda ḳalmaġı degül revā
   Zīrā ādem ʿālem-i ekber düşüpdür bil şehā
   Ḫayretī anı rezīl itmek ḥamāḳatden çıḳar

-133-

Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Yā İlāhī çarḫ-ı mekkāruñ elinden el-amān
   Dā'imā içürmededür baña zehrini zamān

2. Cevr-i dil-dār-ı vefāsuz göñlümi itdi şikest
   Ṭaʿn-ı ḥāsidden daḫı irmekdedür zaḫm-ı sinān

3. Hīç sebebsüz bī-vefālar ḳahrını çekmekdeyem
   Şöyle kim her vech ile irmekdedür baña ziyān

4. Her işüm ʿaksine dönmiş gibi görinür baña
   Yā meger irdi nihāl-i baḫtuma bu dem ḫazān

5. **Ḫayretī** çekme elem sen āḫiri ḫayr olısar
   Bu meṣeldür ṭaġ başından eksük olmaz hīç ṭuman

[30b]

-134-

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. *Elif* Allāhı severseñ al beni ey meh-liḳā
   Bā Berāt virüp āzād itme beni eyle ġulām
   Tā Teʿālā merḥabā dimekde baña ey fetā
   Sā Siḳāt-i ʿaṣra aṣlā ḳıl kerem ṣorma kelām

2. *Cīm* Cemālüñle müşerref it eyā bedr-i dücā

Ḥā Ḥayāt-ı cāvidān ol bana ey alnı ḍuḥā
Ḫā Ḫudā-yı Lā-yezāl-içün gel ey ehl-i seḫā
Dāl Dehān-ı ḥoḳḳa-i pür-gevherüñ aç vir selām

3. *Ẕāl* Ẕelīl idüp beni itme begüm böyle ezā
Rā Raḳīb-i bed-liḳā hem bana ider iftirā
Zā Zülāl-āb-ı laṭīfüñe beni eyle sezā
Sīn Selāsil urma ġamdan eyle vaṣluñı merām

4. *Şīn* Şuʿāʿ-ı nūr-ı vechüñ ṣan ḳamerdür fī-rişā
Ṣād Ṣavaş idüp benümle alma elüñe ʿaṣā
Ḍād Żiyāñ ile mürūr itmege bana vir rıżā
Ṭā Ṭavāf-ı bāb-ı vaṣluñ iderüm her ṣubḥ u şām

5. *Ẓā* Ẓalūm olma ḥabībüm çün cezā ẓulme leẓā
ʿAyn ʿİnān-ı ʿafvuña ben yapışup itdüm duʿā
Ġayn Ġaflet eyleme aġyār ile itseñ veġā
Fā Ferīd-i dehr olursa ġayr[ı]ya hīç olma rām

6. *Ḳāf* Ḳanāʿat Ḳāfınuñ ʿAnḳāsıyam ey meh-liḳā
Kāf Kifāyet ider idi yüzüñi görmek bana
Lām Liḳā-ı ġayrılar ger olsa idi sende lā
Mīm Muḥāl olsa idi senden ʿadūya iḥtirām

7. *Nūn* Nedīm-i ʿaşḳ olalı iderüm Ḥaḳḳa ṣenā
Vāv Verā'-ı perdede ḳaldurmaya beni hevā
Hā Helāk itmeye beni tā bulam ben de rehā
Lām-elif Lā dimeye ʿafv ide ol Rabbü'l-Enām

8. *Yā* yaḳın oldı şebābum iderüm Ḥaḳdan ḥayā
Bir ʿamel ḳılmadum aṣlā Rabbüme ben bī-riyā
Feyż-i cūduñla İlāhī vir bu ḳalbüme żiyā

Fażluñ ile **Ḥayretī**nüñ ḳoma göñlinde ẓalām

-135-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Aluban tīşe-i cevri eline
   Ki ẓulm ile ezer dīvānesini

2. Ḳatı ḫışm eylemiş yārüm baña hey[351]
   Ki defterden bozar dīvānesini

3. Anuñ müjgān-ı tīri ben ḳulını
   Ki ḳatl idüp ḳazar dīvāne sīni[352]

4. İki yañada yārüñ ruḫları ṣan
   Ele alup gezer dīvāne sini[353]

5. Ḳalemdür ḳaşları gūyā çekmiş
   Ki ḳudretden yazar dīvāne sīni[354]

6. Görüben ḫünkārını (?)[355] **Ḥayretī** dir
   Ḳuşatmış hey bozar dīvān isini[356]

[31a]

-136-

Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr 'Arż-ı Ḥāl-i Der-i Dil-dār Āh

[Ḥayretī]

Müfte'ilün Fā'ilün Müfte'ilün Fā'ilün

---

[351] Nüshada "ḳatı hey" ifadesinin üzeri çizilip "baña hey" yazılmıştır.
[352] Nüshada bu mısraın sonuna "ḳabr" yazılmıştır.
[353] Nüshada bu mısraın sonuna "nev' mine'l-cinnī" yazılmıştır.
[354] Nüshada bu mısraın sonuna "es-sīn min-ḥurūfü'l-hecā" yazılmıştır.
[355] ḫünkārını (?):
[356] Nüshada bu mısraın sonuna "ṣāḥib" yazılmıştır.

1. Eyler idüm maʿşūḳuñ menzilini yine cāy
   İdeydi ol meh-liḳā luṭfına beni sezāy

2. Nicesi idersin ey meh-liḳā benden firār
   Āteş-i hicrānuña yanmaġa görüp revāy

3. Ṣabr u ḳarār ḳalmadı bende ideydüm ārām
   ʿAşḳuña düşeli ey kirpigi oḳ ḳaşı yay

4. Ḥālüme ḳıl merḥamet ʿāṣıḳ-ı bī-çāreyem
   Sen ki kerem kānısın cümle ḫūba pīşvāy

5. **Ḥayretī** ol bī-nevā gönlini virmiş saña
   Ṭut yüzüñ andan yaña rāżī_ola senden Ḫudāy

-137-

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ārzūlar dil vaṣl-ı yārı çāre olmaz n'eylesem
Vaṣl-ı yāri mümkin olmaz ben ġarīb āh eylesem
Çāre olmaz ben ġarīb āh eyleyü biñ söylesem
N'eylesem āh eylesem biñ söylesem vaṣlı muḥāl

-138-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cūş idüp bu ḳalb-i nā-şād yine ister bir murād
   Yā İlāhī ʿizzetüñ ḥaḳḳıyçün eyle ber-murād

2. İḫtilāc ider bu ṣadrumda benüm bir dürlü iş
   Şerr ise sen ḫayra tebdīl eyle ey Allāh hād

3. ʿĀṣīyem ben bir siyāh-rū dā'imā işüm ḫaṭā
   Bunca ʿömrüm cürm ü ʿiṣyān ile geçdi bī-aʿdād

4. Çünki sensin dest-gīr ü hem muvaffıḳ ḳullara
   Cümlesi yalvaruban ider ḳapuña istinād

5. Eyle tevfīḳuñ refīḳ ey pādişāh-ı Lā-yezāl
   Ḥayretī kemter gedāya aġlayuban itdi dād

-139-

Saṭranc

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bir cevānuñ zülfine bend oldı göñlüm ey Ḫudā
   Zülfine bend olalıdan bilmez ol kim ne ḳıla
   Oldı göñlüm bilmez ol kim nice medḥ ide anı
   Ey Ḫudā kim ne ḳıla ide anı böyle edā

2. Ey cevānā saña ʿāşıḳ olmışam ben bī-nevā
   Saña ʿāşıḳ olmışam ben bī-nevā ey meh-liḳā
   Olmışam ben bī-nevā ey meh-liḳā saña gedā
   Bī-nevā ey meh-liḳā saña gedādur ḳıl revā

3. Bir ġarīb-i bī-nevāyam aġlaram hem zār [u] zār
   Bī-nevāyam iderüm hem vaṣluña ben iftiḫār
   Aġlaram hem vaṣluña ben itmişem çoḳ intiẓār
   Zār zār [u] iftiḫār [u] intiẓār cümle baña

4. **Ḥayretī** sen çekdüñ imdi ġam u ġuṣṣa bī-ʿaded
   Çekdüñ imdi bunca miḥnet ʿāḳıbet Ḫaḳdan meded
   Ġam u ġuṣṣa ʿāḳıbet iḥrāḳ idüp eyler reme[d]
   Bī-ʿaded Ḫaḳdan meded eyler remed beni he[vā]

[31b]

-140-[357]

[357] Nüshada bu şiirden önce şu açıklama yer almaktadır:

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey gönül āşüfte olma ḫūb-rūya ʿāşıḳ ol
   Mā-sivādan fāriġ olġıl sen bu yolda ṣādıḳ ol

2. Gice gündüz cidd ile taḥṣīl idegör maʿrifet
   ʿİlm ü ʿirfān ile sen de ṣadr-ı ḫāṣa lāyıḳ ol

3. Mürşid-i kāmil olanuñ dāmeninden çekme el
   Tā ki sen de bu sebīl-i rüşd içinde ḥāẕıḳ ol

4. Dime sen kim bu zamānda maʿrifet maḳbūl degül
   Cehd ḳıl tā maʿrifetde ʿām u ḫāṣdan fāyiḳ ol

5. **Ḫayretī** ber-dār iderler mi ki hīç Ḥaḳ diyeni
   Ḳo ki ber-dār itse itsün Ḥaḳḳ ile sen nāṭıḳ ol

-141-

[Ḫayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Artmadadur derd-i dilüm gün-be-gün ey gül-ʿıẕār
   ʿAşḳuña [ben] düşeliden iderüm āh ile zār

2. Neye varur ḫālüm āh [kim] işbu ġam u hecr ile
   ʿArż-ı ḫālüm virmege [hīç] bende yoḳdur iḳtidār

3. [Çün]ki sen kān-ı keremsin[358] ben ḳuluñ redd eyleme
   Yalvaruban ḳapuña iderüm işte[359] intiẓār

Ḫavāṣ [u] sādātdan bir şey' ḥiss olınup ḫāṭıra bir ḫaṭar ḫuṭūr idüp baʿdehu bu inşād olındı.

[358] [Çün]ki sen kān-ı keremsin: Sen ki kerem kānısın N.
[359] işte: uş N.

4. Ḥālümi nice beyān ideyüm ey māh-rū [saña][360]
   Çāresi yoḳ bu ġam[um]uñ aġlamadan zār u zār

5. **Ḥayretī**ye ḳıl kerem ey yüzi gül [ü] ḳaşı yay
   Senüñ ile [çün] ider ol dü cihānda iftiḫār

-142-

Cem Boylaḳ (?)[361] İbrāhīm Çelebi Ḥażretlerinüñ Ḥaḳīre Duʿā-nāmesidür

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. 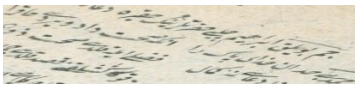

2. Biz ḥaḳīrüñdür[362] duʿāsına kemāl
   Fażlı ile ḳıldı ṣıḥḥat Ẕü'l-celāl

3. Çaġırup ol ẕü-meḳābir küll[ī]si (?)[363]
   Ḳoñşuluḳı ḳaṣd ḳıldı cüml[e]si

4. Boynumuzı ṣundurup ol daʿvete
   Söyledük bir ḳaç kelāmı uḫ(uv)vete

5. Ben yitürdüm ṣarılup ol ḫırḳ[a]ma
   Ġarḳ idüpdür ol İlāhī ʿar(a)ḳuma

6. Virdi ḳuvvet bu tenüme ol ʿiẕām
   Ol celīl [ü] ol seḫī [vü] ẕü-niẓām

7. Ey ḳarındaş çoḳ yaşarsa bir kişi
   Ṭatmalıdur bu ölümüñ teşvīşi

---

[360] Ḥālümi nice beyān ideyüm ey māh-rū [saña]: Nice beyān ideyüm ḥālümi ey māh-rū N.

[361] Boylaḳ (?):

[362] ḥaḳīrüñdür: ḥaḳīrinüñdür N.

[363] küll[ī]si (?):

8. Ey birāẕer ol duʿāda sermede
   Luṭf ḳılsun ol İlāhī sermede

9. İsm[i] zāhid vaṣfı zāhid nev-cevān
   ʿAḳlı kāmil ṭabʿ-ı sālim bī-gümān

10. Müstecābdur kim duʿāsı zāhidüñ
    Ḥaḳ yolında cidd [ü] saʻyı[364] cāhidüñ

11. Ḥaḳ Teʻālā cümle işde añılur
    Ṭoġrı ḳula Ṭūbā ṭalı ṣalınur

12. Ṭoġrı niyyet üzreyüz [ey] ḫūb-cemāl
    Şād olsun[365] dü cihānda ẕü-kemāl

13. Az vaḳitde ṣoḥbetümüz şed hele (?)[366]
    Ẕenbümüzi (?)[367] ẕenbsüz ḳılsun İlāh

14. ʿAyb itmeñ ey birāẕer ṣoḥbete
    Biz ḥaḳīrden muḫṭī[368] olan ʿibrete

15. Sen (…)[369] ġarīb (…)[370]
    İşbu kāġıd kāġıd (…)[371]

---

[364] saʻyı: sāʻī N.
[365] olsun: eylesün N.
[366] şed hele (?):
[367] Ẕenbümüzi (?):
[368] muḫṭī: muḫṭī-i N.
[369] 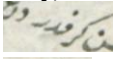
[370]
[371]

16. Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün
(…)[372] duʿāda dün ü gün

[32a]

-143-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. ʿAcebdür ḫalḳ-ı ʿālem nār-ı ʿaşḳı nūrdur dirler
Ġam-ı hecr ile vīrān göñlümi maʿmūrdur dirler

2. Henūz tīh-i melāmetde heme maḥzūn iken cānā
Ḳażā-yı deşt-i vuṣlatda hemīn mesrūrdur dirler

3. Nice tedḳīḳ-ıla ḳılsañ naẓar bāb-ı maḥabbetde
Yine mihr ü vefāda mes'ele manẓūrdur dirler

4. Süleymān-ı maʿārif çeşm-i būma mūrca gelmez
Anuñ-çündür ki bāz-ı ṭabʿumı ʿaṣfūrdur dirler

5. Firīb oldı ṣanurlar **Ḥayretī**yi ḫīn-i fürḳatde
Dem-i vuṣlatda ammā bu ʿacībdür dūrdur dirler

-144-

Li-Rāḳımıhi

[Ḥayretī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿılün

1. Meyl-i fānī eylemezdüm yār-ı bāḳī olmasa
Nūş-ı ṣahbā itmez idüm laʿl-i sāḳī olmasa

2. Derd-i hicrān-ıla çoḳdan cān virürdüm ben ġarīb
Gāh vaṣl u gāh būs u gāh telāḳī olmasa

372

3. Ḳaṣr olup dārü’s-selāma istemezdüm hīç naʿīm
   Būs-ı ġılmān-ıla ger ke’s-i ruḥāḳı[373] olmasa

4. Göz yumup bu sifle dehre eylemezdüm bir naẓar
   Pertev-i nūr-ı cemālüñ iştiyāḳı olmasa

5. Bu dil-i vīrāne ḫoşca ḳaṣr idi ey **Ḥayretī**
   Nār-ı hicrān-ıla gāhī iḫtirāḳı olmasa

[33a]

-145-

ʿAlī Efendi

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Hīç olursın iki olsa birlügüñ
   Hep olursın idecek hīç kendüñi

2. Evvel āḫir bir aña hīç söz mi var
   Hepsi birdür çöz ikilük[374] bendüñi[375]

-146-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Yā İlāhī bendeñi dünyāda sen ac eyleme
Ac iderseñ ġam degül ġayrıya muḥtāc eyleme

-147-

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Naẓar-ı pāk ile her kim baḳa vech-i ḥasene
Yazıla defter-i aʿmāline yüz biñ ḥasene

-148-

Naṣīḥat

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

---

[373] ruḥāḳı: rihāḳı N.

[374] ikilük:

[375] Nüshada “bendüñi” kelimesinin altına “bağını” yazılmıştır.

1. Sen özüñden[376] ṭuymayınca der-ṭarīḳ-i ʿaşḳ-ı yār
   Cān u teni virmeyince bil ele girmez nigār

2. Her nefesde ṣad hezārān bend vardur bu yola
   Ḳaṭʿ idersin bendleri Ḥaḳ saña olur āşikār

-149-

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Ehl-i ḥāl añlamaya derd-i dil-i nālānum
   Kime ʿarż eyleyeyüm söyle benüm sulṭānum

2. Dergeh-i Ḥaḳḳa niyāz it dir iseñ āmennā
   Göster ol semti senüñ yoluña ḳurbān cānum

-150-

Ferd

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Edebsüz cāhilüñ yoḳdur vücūdı
Ḳabūl olmaz namāzı hem sücūdı

-151-

Müfred

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Kişi ġurbet diyārında ʿālemīn şāhı olmadan[377]
Gedā olması efḍaldür gine kendü diyārında

-152-

Beyt

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Diyār-ı ġurbete düşüp kişi şād olmadan her dem
Gedā olması evlādur gine kendü diyārında

-153-[378]

[Hāşim]

---

[376] özüñden: erzenüñden N.
[377] Mısra vezne uymamaktadır.
[378] Bu beyit, bir mecmuada "Hâşim" mahlasıyla kayıtlı olan 5 bendlik bir müseddesin ilk iki mısraından oluşmaktadır (Alıcı, 2004, s. 68).

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Bilinmez ṣanma[379] itme ġayrılarla ʿahd [ü][D] peymānı

Duyılmaz nesne olmaz her ne deñlü olsa pinhānī[380]

-154-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Meşveret ehli kişinüñ maḫzen-i esrārıdur

   Pes gerek bir kişi kim ṣıdḳ u emānet kārıdur

2. Ki ʿazīz [u] muḥteremdür yār-ı ṣādıḳ cümleden

   Muṣṭafānuñ nitekim Ṣıddīḳ yār-ı ġārıdur

[33b]

-155-

Mefʿūlü Fāʿilātü Feʿūlün

ʻAşḳ-ı İlāhī sırr-ı Ḫudādur

Kim fāş iderse Ḥaḳdan cüdādur

-156-[381]

Nefʿī Efendi

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Bize kāfir dimiş Müftī Efendi

   Biz anlara dirüz her dem[382] Müselmān

2. Ḥużūr-ı Ḥaḳda yaʿnī rūz-ı maḥşer[383]

   İkimiz de çıḳaruz bil ki[384] yalan

-157-

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Bu yolda cān virendür pek bahādır

Kim ol ʿāşıḳa dīdār cān-bahādur

-158-[385]

---

[379] ṣanma: ṣanup TKD.
[380] pinhānī: tenhānı TKD.
[381] Öztürk, 2020, s. 271.
[382] Biz anlara dirüz her dem: Ṭutalum ben diyem aña NSK.
[383] Ḥużūr-ı Ḥaḳda yaʿnī rūz-ı maḥşer: Varduḳda yarın rūz-ı cezāya NSK.
[384] bil ki: anda NSK.
[385] Musluoğlu, 2022, s. 402. Şiir, HYD'de 5 beyittir.

[Ḥayretī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Başdan gel ey ḳalender ḳīl u ḳāli ḳıl tırāş

Yoḫsa ḳılca ne bıyıḳ virür żarar saña ne ḳaş

-159-[386]

Rūşenī[387]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Taṣavvuf yār olup bār olmamaḳdur

Daḫı hergiz dil-āzār[388] olmamaḳdur

-160-[389]

Hüdāyī[390]

Feʿūlün Feʿūlün Feʿūlün Feʿūl

Ḫudāyı severseñ sivādan[391] kesil

Tecevvaʿ terānī tecerred taṣıl[392]

-161-[393]

Maṭlaʿ[394]

[Hüdāyī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Ḫalvet [ü][D] ʿuzletde eylerseñ ḳarār

Umılur ola müyesser[395] vaṣl-ı yār

-162-[396]

[Hüdāyī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Çekmeyince erbaʿīn[i][D] rūzgār

Aña yüz göstermemişdür nev-bahār

---

[386] Yalçın, 2019, s. 32.

[387] Rūşenī:

[388] Daḫi hergiz dil-āzār: Gül-i gülzār olup ḫār DRA.

[389] Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 512. MHD'de mısralar arasında takdim-tehir vardır.

[390] Hüdāyī: Naḫīfī N.

[391] Ḫudāyı sever iseñ sivādan: Dilerseñ Ḥaḳḳı mā-sivādan MHD.

[392] "Aç kal ki beni göresin, tecerrüd et ki bana kavuşasın." anlamında bir hadis. (Çantay, 1990, s. 1126).

[393] Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 515.

[394] Maṭla': Rubāʿī N.

[395] ola müyesser: müyesser ola MHD.

[396] Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 509.

-163-

İşhāḳ Efendi

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Der-i Mevlāda yetmiş yıl ʿömür sürmek[397] saʿādetdür

Yılı yitmiş ḳulı āzād ider mevlāsı ʿādetdür

-164-[398]

[Yaḥyā]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

Aġardı rūy-ı siyāhumda ḳara döndi ṣaḳal

Ḳarayı aġa boyarmış Ḫudā-yı ʿazze ve cell

-165-

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

Ḳaçan düşse ṣaḳaluña bir aḳ ḳıl

Cihān sevdāların elden bıraḳḳıl

-166-

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

İki nesne ḫarāb itdi cihānı

Köl[e]nüñ ṣūf[ī]si türküñ ʿavāmı

-167-

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

Devlet-i dünyāyı n’eyler ʿāşıḳ-ı dīdār olan

Ülfet-i şāhānı n’eyler vāṣıl-ı Mevlā olan

-168-[399]

[ʿĀlī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Sebz destār ile baḳ ey [yü]zi gül ġoncelere

Her biri āl-i Resūlüm diyü ṭutmış secere

-169-[400]

[Dervīş Çelebi]

---

[397] sürmek: şormak N.
[398] Çavuşoğlu, 2023, s. 362. Şiir, TYD’de 5 beyittir.
[399] Aksoyak, 2018, s. 1099. Şiir, GAD’de 7 beyittir.
[400] Kılıç, 2018, s. 228.

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ḳurı efsāne şanur şūfī ṣadā-yı nāyı

Ney ile sālik idi görseñe Mevlānāyı

-170-

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

Ṭoludur nāyüñ içi āteşe sūz-ı dilden

Anuñ içün başamaz parmaġı[nı] pek ney-zen

-171-

Beyt

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Karīn-i nefs-i emmāre ḳarīb olur begüm nāra

Çeker ol ṣāḥibin nāra işi dā'im olur ifsād

-172-[401]

Beyt

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Yüz ur[402] ol ulu dergāha şu kim meyl eylemez ḫ[v]āha

Dil ü cānı olur ābād iren bir ḳalb-i āgāha

-173-

Beyt

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

Mecmūʿa gibi naḳş-ı maʿānī olagör var

Tā kim olasın ṣoḥbet-i cānāna sezāvār

[34a]

-174-[403]

Ġazel-i Fużūlī Taḫmīs-i Beyānī

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Ṣubḥ irüp oldı yine çünki şeb-i tār tamām

[401] Bu şiire oldukça benzeyen bir şiir MHD'de yer almaktadır:
"**Hüdāyī** yalvar Allāha
Yüz ur ol 'ālī dergāha
Şu kim meyl eylemez cāha
Dil ü cānı olur ābād" (Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 341).

[402] ur: sür N.

[403] Yapınca, 2017, s. 143, 144. Şiir, BKD'de 10 benddir. BKD'de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup bendlerin sıralaması şöyledir: 1, X, 2, X, 5, 3, X, 6, X, 7. bend. Tahmis edilen gazel için bk. Kılınç, 2021, s. 566, 567.

Câme-ḫᵛābından o meh şîve ile ḳıldı ḳıyām
Reviş-i râh[a][D] ḳadem başmaġa itdi iḳdām
Ḳıldı ol serv-i sehî nâz-ıla ḥammâma ḫırâm
Şemʿ-i ruḫsârı ile oldı münevver ḥammâm

2. Câmeden ayru gören dir o perînüñ şânın
Meger indürdi felek yire meh-i tâbânın
Çıḳarup pîrehen-i müşk ü[404] gül-âb-efşânın
Nîl-gûn fûṭaya ṣardı beden-i ʿuryânın
Ṣan benefşe içine girdi[405] muḳaşşer bâd[â]m

3. Ṣubḥ-ı kāẕib[de][D] görüp ṣubḥ ṣanurlar[406] şafaḳı
Farḳ ider mi ḳara câhil[407] o ḳara ile aḳı
Suḫanuñ budur esaḥḥı sözümüñ[408] mâ-ṣadaḳı
Ṣandılar ki[409] ṣatılur dâne-i dürr-i ʿaraḳı
Çoḳlar el kîseye urdı ḳılup[410] endîşe-i ḫâm

4. Câmlar ḥüsnine[411] ḥayrân oluban göz dikdi
Ṭâḳlar ḥıfẓı içün ḫizmetine bel bükdi
Lûle-i âb sükût itdi zebânın çekdi
Merdüm-i dîde[412] ayaġına revân ṣu dökdi
Ki gerek ṣu dökile servüñ ayaġına müdâm

5. Şâne el urmaġ-ıla oldı perîşân gîsû
Yine cemʿ itdi siḥr birle[413] o çeşm-i câdû
Yâre ṣâbûn ezilüp sürdi revân pâyına rû[414]

---

[404] müşk ü: müşk-i BKD.
[405] girdi: düşdi BKD.
[406] ṣanurlar: ṣananlar BKD.
[407] câhil: câhildür BKD.
[408] sözümüñ: vü sözüñ BKD.
[409] ki: kim BKD.
[410] ḳılup: idüp BKD.
[411] ḥüsnine: üstine BKD.
[412] Merdüm-i dîde: Merdümi dîde N, Merdüm-i dîdem BKD.
[413] itdi siḥr birle: oldı ne siḥr itdi BKD.
[414] rû BKD: sû N.

Tās elin[415] öpdi ḥased ḳıldı[416] ḳara baġrını ṣu
Yitdi ṣu cismine gitdi bedenümden ārām

6. Yüz cilā buldı yine ḥüsn-ile yunup arınup
Oldı pākīze melāḥatde meh-i bedre dönüp
Gün gibi yine ṭulūʿ itdi felekde görinüp
Çıḳdı ḥammāmdan ol perde-i çeşmüm ṣarınup
Dutdı āsāyiş ile gūşe-i çeşmümde maḳām

7. Çekeyin yāre **Beyānī** nice hemyān naḳdin
Dökeyin ayaġına[417] eşk-i firāvān naḳdin
Hep niṣār eyleyeyin dīde-i giryān naḳdin
Müjde ḥammāma **Fużūlī** vireyin cān naḳdin
Ḳılmasun ṣarf-ı zer ol serv-ḳad [u][D] sīm-endām

[34b]

-175-[418]

Ḥāmī Efendi

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Ṣafādayuz ḫum-ı bād[e]yle hem-civār olalı
Daḫīl-i meygede[419] pīr-i muġāna cār olalı

2. Nümāyiş-i[420] gül-i rūyuñdan oldı efzūnter
Ḥarīm-i[421] gülşen-i ḥüsnüñ benefşezār o[lalı]

3. Degişdi gülşeni[422] ʿaşḳa görince ruḫsāruñ
Hezār görmedi bir böyle gül hezār olalı

[415] elin BKD: elini N.
[416] ḳıldı: itdi BKD.
[417] ayağına BKD: ağına N.
[418] Yılmaz, 2017, g. 59. DHD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 7, 6, 4, 5, 2, 8. beyit.
[419] meygede DHD: meygede-i N.
[420] Nümāyiş-i: Nümāyiş-i meh DHD.
[421] Ḥarīm-i: Kenār-ı DHD.
[422] gülşeni: gülşen-i DHD.

4. Ḳuvāya geldi ḫalel çün görindi mūy-ı sefīd
   Kem oldı rāḥatumuz leylümüz nehār olalı

5. Kişi ḳarīnini elbette kendü gibi ider
   Felek ḳarārı kime virdi bī-ḳarār olalı

6. ʿAdem-i vücūda maḳārram fesād-ı kevne[423] redīf
   Cihān yoḳ olmada mānend-i şemʿ var olalı

7. Niẓām-ı kişver-i ḥüsni o şāh-ı devrānuñ
   Bozıldı pā-zede[-i] ceyş-i Zengibār olalı

8. Ne gördi şerḥa-i dil dāġ-ı sīneden ġayrı
   Hünerle **Ḥāmī** nigīn gibi nāmdār olalı

-176-[424]

Rūḥī Efendi

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Ḫalḳa kīn[425] eyleme var ise belāġat sende
   Seni ẕemm eyleyeni[426] medḥ ile ḳıl şermende

2. Kimseye aġlama ḥālüñ baña raḥm eyle diyü
   Cehd ḳıl[427] eylemesün üstüñe ʿālem ḫande

3. Ehl-i ʿirfān[428] ile külḫanda geçinmek yigdür
   Cühelā ile ṣafā eylemeden gülşende

4. Pest ider ḳadrini āḫir kişinüñ[429] ser-keşlük

[423] ʿAdem-i vücūda maḳārram fesād-ı kevne: Fesād-ı kevne muḳārin ʿadem vücūda DHD.
[424] Ak, 2001, s. 976.
[425] kīn BRD: cebīn N.
[426] ẕemm eyleyeni: ḳadḥ ideni sen BRD.
[427] ḳıl BRD: eyle N.
[428] Ehl-i ʿirfān BRD: Ehl-i dil ʿirfān N.
[429] ḳadrini āḫir kişinüñ BRD: kişinüñ ḳaddini N.

Ser-firāz olur[430] o ʿārif ki ola efgende

5. Sākin-i künc-i tevekkül olagör ey **Rūḥī**
   Nefsine kāmil[431] olan cāhile olmaz bende

-177-[432]

Ġazel-i Ḫāverī

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Vaṣl-ı yār olmaz ise derd ile fürḳat bāḳī
   Ḳaçan ise dil-i şūrīdeye miḥnet bāḳī

2. Ṣanma bārid söz işidüp ṣoyınam[433] ʿaşḳuñdan
   Mihr-i ruḫsāruñ ile dilde ḥarāret bāḳī

3. Vaḳtsüz ötme berü gel ḫʷāce mü'ezzin içelüm
   Yine ṣūfīleri hāy [u] hūya daʿvet bāḳī

4. Ġamzesin ḫūn-ı cigerle ḳo żiyāfet idelüm
   Sen ev oġlanısın ey ġam saña niʿmet bāḳī

5. **Ḫāverī** n'ola eger mesned-i ʿizzet yoġ-ısa
   Kūy içre saña cāy[434] ḫāk-i mezellet bāḳī

-178-

Ġazel-i Faṣīḥī

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Güherdür laʿl-i cānānum ne gevher gevher-i ġarrā
   Velī dendānıdur lü'lü' ne lü'lü' lü'lü'-yi lā[lā]

2. Leb-i mey-günenüñ vaṣfın işitse reşk ide[r Kevṣer]
   Ne Kevṣer Kevṣer-i cennet ne cennet cennetü'l-me'[vā]

---

[430] olur: ola BRD.
[431] Nefsine kāmil: Nefs içün ʿārif BRD.
[432] Açıl, 2016, s. 196, 197.
[433] ṣoyınam HVD: ṣavayum N.
[434] Kūy içre saña cāy: Kūy-ı yār içre hele HVD.

3. Beni āşüfte-ḥāl itdi yine bir şaçları sünbül
   Ne sünbül sünbül-i gülşen ne gülşen gülşen-i z[ībā]

4. Daḫı ḫurşīd-māhiyye nigāruñ ḫālidür encü[m]
   Ne encüm encüm-i devlet ne devlet devlet-i a‘[lā]

5. Ruḫuñ şevḳı ile ey gül **Faşīḥī** çoḳ ider nāle
   Ne nāle nāle-i bülbül ne bülbül bülbül-i şeydā

[35a]

-179-[435]

[Mūsā Dede]

11’li hece

1. Bir ismi Muṣṭafā bir ismi Aḥmed
   Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed
   Rūz-ı maḥşerde ide bize[436] meded
   Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed

2. Geldi doldı nūr-ıla bu kā’ināt
   Ümmeti olan ḳamu buldı necāt
   Faḫr-ı ʿālem Muḥammede ṣalavāt
   Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed[437]

3. **Dervīş Mūsā** ḫāliṣ eyle niyyetüñ
   Emrine imtiṣāl[438] eyle ḥażretüñ
   İşte budur doġrı yolı cennetüñ
   [Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed]

-180-[439]

---

[435] Ekinci, 2017, s. 109, 110. Şiir, VA’da 5 benddir.
Nüshada 1 ve 2. bendlerde mütekerrir mısra yerine “eyżan” yazılmıştır.
[436] ide bize: bize ide VA.
[437] Bu bend VA’da yoktur.
[438] imtiṣāl: iṭā‘at VA.
[439] Alvan, 1998, s. 299. Şiir, HGD’de 7 beyittir.

İlāhī [Der-Maḳām-ı] Segāh

[Ḫayālī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Yitürdüm özümi şöyle ki ḥāli
   İdemem farḳ hicrānı[440] viṣāli

2. Nedür māhiyyeti bu kā'inātuñ
   Neyedür cümlenüñ[441] āḫir me'āli

3. Nedür bu görinen ervāḥ [u][D] eşbāḥ[442]
   Göremem bir şeyi kim ola ḫālī

4. Ḥaḳīḳatde ḳamunuñ ẕātı birdür[443]
   Biri iki görür aḥvel miṯāli

5. Nedür bu ḳahr [u][D] luṭf u ẓulmet [ü][D] nūr
   Nedür bāḳī nedür olan zevālī

6. Dilerseñ Rūşenīyi Gülşenīyi[444]
   Gözüñ aç gör miṯālidür **Ḫayālī**

[35b]

-181-

[Naḳşī]

14'lü hece

1. Var ey zāhid bilmedüñ bu nefḫ olan cān nedür
   Ṣor anı bir kāmilden cān nedür cānān nedür

2. Bildüñse ey merd-i ḫāṣ oḳuñ atdın yayuñ yaṣ
   Söyle imdi beyne'n-nās küfr olan īmān nedür

---

[440] Hicrānı: hicrān u HGD.
[441] cümlenüñ: ḫamunuñ HGD.
[442] ervāḥ [u][D] eşbāḥ: eşbāḥ u ervāḥ HGD.
[443] ḳamunuñ ẕātı birdür HGD: birdür ḳamunuñ ẕātı N.
[444] Rūşenīyi Gülşenīyi: Rūşenī vü Gülşenīyi HGD.

3. ʿĀşıḳlar yanar dün gün maʿşūḳdan işidüp ün
   Ḥaḳ-dur[ur] her işüñ çün arada şeyṭān nedür

4. Ḥaḳ virelden īmānum oldı küfrüm īmānum
   Rāh-ı ʿaşḳda sulṭānum kesilen ḳurbān nedür

5. Hey ʿāşıḳlar budur yol dola (?)[445] senden saġ [u] şol
   Evvel sevüp Ḥaḳḳı ol setr olan derbān nedür

6. Kimüñ ʿaşḳı var cānda olmaz ḳurı dükkānda
   Başlar kesüp meydānda çalınan çevgān nedür

7. Elif lāmuñ rāsında hem sūre-i Yāsīnde
   Bu göñül deryāsında dirilen mercān nedür

8. ʿĀrif añlar bu sözden kim görmişdür her yüzden
   Naḳşiyā biñ bu gözden seyr olan seyrān nedür

-182-

[Şeyḫ Oġlı]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey göñül çün ʿaşḳa düşdüñ ḳanı dermānum dime
   ʿAşḳa ḳurbān eyle cānuñ pek ṣaḳın cānum dime

2. Ey göñül ol dost yolında her ne raḥmet kim gelür
   Ṭāḳatüm ṭaḳ oldı dinmez yandı bu cānum dime

3. Ey göñül ol dost yolında ʿār [u] nāmūs eyleme
   Derd ile āh eyle dā'im yoḳ ad u[446] ṣanum dime

[445] dola (?): دولة
[446] ad u: adı N.

4. Giceler tā ṣubḥ olınca āh idüp dün gün düriş
   Bend-i derd-ile yürü kim āh [u] efġānum dime

5. ʿAşḳuñ ol sulṭān[uñ]a **Şeyḫ Oġlı** sen berk eyle gel
   Ġāfil olma pek ṣaḳın ġayr[ı]ya sulṭānum dime

[36a]

-183-[447]

[Yūnus Emre]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Bu gün ṣoḥbet bizüm oldı bize bizüm diyen gelsün
   Bu ʿaşḳ bize zehir içürdi nūş idüp duyan[448] gelsün

2. Bu ʿaşḳ meydānı içinde çaġırdum bir āvāz itdüm
   Mü'ezzinlük bizüm oldı imām bulduḳ[449] uyan gelsün

3. Ḳanāʿat ḫırḳası içre selāmete başum[450] çekdüm
   Melāmet gömlegin biçdüm ḥarīf[451] olup giyen gelsün

4. Bu ʿummānda delim dürlü güher vardur ele girmez
   Bahāsuz incü alınmaz[452] cān[a][D] başa ḳıyan gelsün

5. Bu bir ince uzaḳ yoldur bu menzil tez de alınmaz
   Bizüm yoldaşumuz vardur ḫaber idüñ duyan gelsün[453]

6. **Yūnus** misk[ī]ni görmişler eline bir[454] dīvān almış
   ʿĀlimler oḳıyamamış bu maʿnīden ṭuyan gelsün

---

[447] Tatcı, 2025, s. 298, 299. Şiir, YED'de 7 beyittir. YED'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır. Bu şiirin 1-4. beyitleri nüshada dörtlükler hâlinde istinsah edilmiştir.
[448] Bu ʿaşḳ bize zehir içürdi nūş idüp duyan: Bu ʿaşḳ bize zehir içürdi nūş idüben duyan N, İçürdi ʿaşḳ bize şehdin nūş eyleyüp yudan YED.
[449] bulduḳ: oldum YED.
[450] selāmete başum: selāmet başını YED.
[451] ḥarīf: ʿārif YED.
[452] alınmaz: bulınmaz YED.
[453] Bu beyit YED'de yoktur.
[454] misk[ī]ni görmişler eline bir: misk[ī]n anı görmiş eline hem YED.

-184-

[Ḥabīb]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ey göñül Allāha yalvar tā bulasın ʿizzeti
   ʿĀşıḳ ol dīdār-ı Ḥaḳḳa kim bulasın ülfeti

2. Ṭard idüp sen mā-sivāyı Ḥaḳḳı ẕikr eyle müdām
   Kāmil olan Ḥaḳḳı özler dā'im ister ẕilleti

3. Zīnet-i dünyāya aldanma vefāsı yoḳ anuñ
   ʿĀḳil olan bu cihāna itme aṣlā raġbeti

4. Ḳulluḳ eyle bāb-ı Ḥaḳda gice gündüz ṭāʿat it
   Bulmaḳ isterseñ beḳāda zā'il olmaz niʿmeti

5. Kesme ümmīdüñ Ḫudādan ʿafv ola cürm ü ḳuṣūr
   Var Ḫudānuñ ḳullarına bī-nihāyet raḥmeti

6. Her kese luṭf it cihānda ḫayr ile yād olagör
   Rūz-ı maḥşerde bulasın sen Ḫudādan şefḳati

7. Gel **Ḥabībā**[455] Ḥaḳ rıżāsın ḳıl[asın] her şeyde kim
   ʿĀrifi bi'llāh olagör ister iseñ vuṣlatı

-185-

[Seyyid]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Dil virüp dergāh-ı Ḥaḳḳa yüz ṭutup Sübḥāna gel
   Nūr-ı ẕikru'llāh ile ḳalbüñ pür it meydāna gel

2. Gel bu gün meclisde sen de al ḥaḳīḳat dersini
   Bu ḥaḳīḳat dersi ile ol ulu dīvāna gel

[455] Gel **Ḥabībā**: **Ḥabībā** gel N.

3. Tāc [u] taḫtı māl [u] mülki cān [u] başı terk idüp
   Ġamz idüp çeşmüñi oldum Hū diyüp merdāne gel

4. Bāġ-ı dehr içre ne deñlü devr iderse rūzgār
   Gülşen-i ʿālemde bitmez böyle bir bī-ḫār gül

5. Bunca demdür geçdi ʿömrüñ zillet içre **Seyyidā**
   Mā-sivāyı terk idüp şimden girü uṣlanagel

-186-

Vaḥdetī

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

Ne īn vardur ne ān vardur ne gelmek var ne gitmek var
Ḳıyās itme ki ayrıldum ne vaḥdetden ırılmaḳ var

[36b]

-187-[456]

[Naḳşī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Feʿūlün

1. Olar kim olmadı ʿālemde fānī
   Beḳā buldı[457] bulup ol bī-nişānı

2. Bilüp[458] nefsin özinden el çekenler
   Cihān içre unutdı adı[459] şanı

3. Mekānından muḳaddem kān olanlar
   N'ider ʿaşḳ-ı Ḫudā-yı lā-mekānı

4. Cemālin görmedür[460] ḳaṣdum dimişken

[456] Atik, 2003, s. 300, 301.
[457] buldı: bulmaz NAKD.
[458] Bilüp NAKD: Bulup N.
[459] adı: ad u NAKD.
[460] görmedür NAKD: görmedüm N.

N'içün Mūsāya didi *len terānī*[461]

5. Oḳırsun nüsẖasın Ümmü'l-Kitābuñ
   Bilürsin neydügin Sebʿu'l-Mesānī

6. Ne kim remz eyledüñ naẓm içre **Naḳşī**
   Oḳır ʿārif olan fehm eyler anı

-188-

ʿİzze'd-dīn Efendi-zāde ʿAbdü'l-ḳādir Efendi

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bu serāy-ı ʿālem içre baḳ Ḫudā envārına
   Dīde-i pür-ḥikmet-ile ir liḳā esrārına

2. Berzaḫ-ı nefse düşüp [sen] furṣatın fevt eyleme
   Saʿy idüp menzil alagör ḳoma işi yarına

3. Mā-sivāya rabṭ-ı dil itmez bu gün ʿāşıḳ olan
   Ḫall ider[462] hep ḳaydlarını irmek içün yārine

4. ʿIṭr-ı vaṣl-ı yār-ıla olsun muʿaṭṭar gül-meşām
   ʿAndelībāsā **Necībā** düş bu ʿaşḳ gülzārına

-189-

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlün Faʿ

Bir yirde ki çün āteş ile āb olmaz
Dünyā hevesi ʿārife reh-yāb olmaz
Bir ḳalbe iki maḥabbe[463] mersūm olmaz
Bir ḳıble-nümādan iki miḥrāb olmaz

[461] A'râf Sûresi 7/143: "Mûsâ, tayin ettiğimiz vakitte (Tûr'a) gelip de rabbi onunla konuştuğunda o, 'Rabbim! Bana görün; sana bakayım.' dedi. Rabbi, '**Sen beni asla göremezsin**. Fakat şu dağa bak; eğer o yerinde durabilirse sen de beni görebilirsin.' buyurdu. Rabbi o dağa tecelli edince onu paramparça etti, Mûsâ da bayılıp düştü. Kendine gelince dedi ki: 'Seni noksan sıfatlardan tenzih ederim, sana tövbe ettim; ben inananların ilkiyim.'"
[462] Nüshada "idüp" kelimesinin üzeri çizilip "ider" yazılmıştır.
[463] maḥabbe: maḥabbet N.

-190-[464]

[Nev‘ī]

Min-Netāyici’l-Fünūn

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

‘Ālem-i rü’yādur ey ġāfil ḥaḳīḳatde cihān

Gerçi hep eşyā mu‘abbirdür lisān-ı ḥāl-ıla

[37b]

-191-[465]

Tārīḫ-i Vefāt-ı Nābī Li-Ṣıddīḳ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[Biri iḫvānınuñ yazdı te’essüf birle tārīḫin][D]

Zelīḫā-yı fenādan[466] çekdi dāmen Yūsuf-ı Nābī

-192-

İḳbāl

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Nevāl-i emr-i mühim kim himem bozındısıdur
   Velīk mekr-i Süleymān kerem bozındısıdur

2. Çü mūr dil ṭālibāna verem bozındısıdur
   Ki men‘-i sufre-i in‘ām ni‘am bozındısıdur

3. Ḥaẕer piyāle-keşī-i ġurūr-ı behcetdür
   Ki mest-i bāde-i naḫvet sitem bozındısıdur

4. Şümār-ı ḥüsn-i ruḫuñda veleh dil-i Cibrīl
   Maḳarr-ı ḥüsn-i ḫaṭuñ kim raḳam bozındısıdur

5. Zaḫımda ḥāşiye ḫūnumla şerḥ-i hicrānuñ
   Ki maḳl-i dīde-i ‘āşıḳ ḳalem bozındısıdur

---

[464] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 587; İlhan, 1992, s. 139. Nüshadaki beyit, NVD’de ve NF’de 2 beyitten oluşan şiirin ilk beytinin ilk mısraı ve 2. beytinin ilk mısraı bir araya getirilerek oluşturulmuştur.
[465] Ekinci, 2018, s. 2868.
[466] fenādan: cihāndan VF.

6. ʿAceb mi ṭārem-i çarḫı şerārezār itsem
   Çü lemʿ-i aḫter-i āhum ʿalem bozındısıdur

7. Sezā nişān-ı ḳabūle çü naẓmuñ [ey] **İḳbāl**
   Miḥekk-i ʿilm ü maʿārif ḥikem bozındısıdır

-193-

Dürrī

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Ser-ā-ser mestdür ʿālem degül mest-i şarāb ammā
   Cihān pür nūr-ıla rūşen degüldür āfitāb ammā

2. Görürdüñ rūy-ı mir'āt-ı seḥerde mihr-i ümmīdi
   Sevād-ı dīdeden çıḳmaz ne çāre gerd-i ḫᵛāb ammā

3. O mihr-i şuʿle-tāb-ı evc-i ḥüsn āyā ne siḥr eyler
   Ki ʿālem berḳ-ı ḥüsninde yanar yanmaz niḳāb ammā

4. Olur aġyāra bezm-efrūz-ı ʿişret ol vefā-düşmen
   İçer cām-ı mey-i nābı beni eyler kebāb ammā

5. O meh-rū cevr ider şaymaz ḥisāba gerçi ʿuşşāḳın
   Ḥisāb-ı cevr-i bī-ḥaddin virür rūz-ı ḥisāb ammā

6. Dil evvel gerçi kim āzād idi ḳayd-ı taʿalluḳdan
   Giriftār itdi şimdi ṭurre-i pür-pīç ü tāb ammā

7. Degüldür **Dürriyā** taḥsīne şāyān gerçi eşʿārum
   Bu şiʿri defter-i ṭabʿumdan itdüm intiḫāb ammā

-194-[467]

[Vehbī]

[467] Dikmen, 1991, s. 640.

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Baḳmaz o ġurre-mest-i bahā cān-sipārına
   Bī-hūde pāy-māl oluruz reh-güẕārına

2. Dūşındaki melekleri görse dem-i namāz
   Virmez selām ṭarf-ı yemīn ü yesārına

3. Böyle giderse ḥaşr[d]e de[468] nāz eyler ol perī
   Rıḍvān daʿvet eylese Kevṯer kenārına

4. Mest-i şarāb-ı seyl-i ḫurūş-ı ġurūr iken
   Gelmez ḫalel ʿaceb ki binā-yı vaḳārına

5. Ser-germ-i naḫvet olmasun ol şāh[469] çoḳ da kim
   Degmez neşāṭ-ı bāde-i ʿişve ḫumārına

6. Baḳmaz mı dil-berān kühen-i sālüñ ol perī
   ʿUşşāḳa rīş-ḫʷān olarak iʿtiẕārına

7. **Vehbī** zevāl-i devlet-i ḥüsnin ol āfetüñ
   İtdüñ ḥavāle fitne-i ḫaṭṭ-ı ʿıẕārına

[38a]

-195-[470]

[Vehbī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

1. Düşmiş yire mestem diyü mey-ḫāne derinde
   Bu bābda ʿāḳil[471] [ü][D] dil üftāde yirinde

2. Virmez[472] küre-i bend-i miyānuñ ḥaẕer eyler

---

[468] ḥaşr[d]e de: ḥaşrde SVD.
[469] şāh: şūḫ SVD.
[470] Dikmen, 1991, s. 640, 641.
[471] ʿāḳıl SVD: ʿaḳl N.
[472] Virmez SVD: Çevirmez N.

Kesb itdügi naḳd-i dil[i][D] ṣaḳlar kemerinde

3. Der-kār olıcaḳ girye[-i] ṭūfān ḫurūşa
   Bir ḳaṭre degül ḳulzüm-i ʿummān naẓarında

4. Āzāde ser-abdāl-ı maḥabbet aña dirler
   Destāra bedel penbe-i dāġ ola serinde

5. Mey neş'esini virdi meẕāḳ-ı dile **Vehbī**
   Rengīn-suḫanam vaṣf-ı leb-i laʿl-i terinde

-196-[473]

[Vehbī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. O şūḫ olursa baña mihrbān murādumca
   Müsāʿid olmış olurdı zamān murādumca

2. Nişānde itmiş idüm gülşen-i ḫayālümde
   Gele[474] yitişmiş o serv-i revān murādumca

3. O ṭarz [u][D] ṭavr ṭabīʿatce şīve göñlümce
   Ḫırām u cilve sürīn ü miyān murādumca

4. Nigāhum olmaz ise tercemān-ı ḥarf-i niyāz
   Degül ifādeye ḳādir zebān murādumca

5. Güzellerüñ severem cümlesin dimem **Vehbī**
   Fülān ḫilāf-ı ṭabīʿat fülān murādumca

-197-[475]

[Vehbī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

---

[473] Dikmen, 1991, s. 641.
[474] Gele: Hele SVD.
[475] Dikmen, 1991, s. 676, 677.

1. Şarāb-ı laʿlüñe leb teşnedür rūḥ-ı revān sāḳī
   Helāk oldum meded iḥyāya luṭf it el-amān sāḳī

2. N'ola meh-pāreler pertev-güẕār-ı ṭalʿatuñ olsa
   Bu gün sensin felekde āfitāb-ı ḥüsn [ü][D] ān sāḳī

3. Nice rūyuñ ʿaraḳ-rīz oldı ise neş'e[-i] meyden
   Yüze çıḳdı lebüñ şevḳıyla her rāz-ı nihān sāḳī

4. Nice āfet-resīde olmasun ḫırmengeh-i endūh
   Fürūġ-ı mey olur destüñde çün berḳ-ı cihān sāḳī

5. Pesend eylerse her kim minnet-i ünsiyyeti idrāk
   Ḫaṭ-ı sāġardur ehl-i ʿıyşa ders-i imtiḥān ṣāḳī

6. Gice cām-ı hilāli ṭās-ı mihri ḳullanur bir gün[476]
   Ayaġ-ı ʿişreti elden bıraḳmaz āsumān ṣāḳī

7. Şeb-i ʿişret n'ola müstaġnī-i şemm olsa ey **Vehbī**
   Miṣāl-i kevkeb-i dürrī olur pertev-resān sāḳī

-198-[477]

[Rüşdī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Nāfe-i Çīn-i Ḫoṭen ṭurreñe olmaz hem-bū
   Sünbül-i cennet eger olsa ġıdā-yı[478] āhū

2. Heves-i zülfüñ ile ʿazm-i reh-i Çīn itdüm
   Saña şimden-girü ey gözleri āhū yā hū

[476] bir gün: gündüz SVD.
[477] Ekici, 2006, s. 219, 220. Şiir, SRD'de 7 beyittir.
[478] ġıdā-yı: gedā-yı SRD.

3. Ebruvānuñ ki Ḫudā[479] eyledi miḥrāb-ı niyāz
   Saña eşkümle[480] o dem eyledi teklīf-i[481] vużū[482]

4. Görüp ebrūñ ile māh-ı nevi ehl-i diḳḳat
   Didiler farḳı eger var ise ancaḳ bir mū

5. Fikr-i zülfüñ iderek **Rüşdī**-i baḫt-ı siyehüñ[483]
   Perde-i rāḥat olur çeşmüñe gelse uyḫu

[38b]

-199-[484]

Rāsiḫ

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Der-miyān itmek-içün ol meh-i zībende-cemāl
   Virdi bir ḫancer-i zerrīn hilāl-i şevvāl

2. Görüp ol māhı işāretler idüp birbirine
   Çeşm ü ebrū ile göstermededür[485] necm ü hilāl

3. Gülşene döndi cihān ʿīdgehi ḳıl seyrān
   Açıl ey ġonce-dehān gel ṣalın ey tāze nihāl[486]

4. Rūze-i hecrüñi çekdük nice demler ey māh
   Ola rūzī demidür bendelere ʿīd-i viṣāl

5. ʿĪddür luṭfuñ umar dil yiter imsāk itdüñ
   Naḳd-ı luṭfuñla pür olsun yine ceyb-i āmāl

---

[479] Ḫudā: baña SRD.
[480] Saña eşkümle: Āb-ı çeşmümle SRD.
[481] teklīf-i SRD: var ise N.
[482] Bu beyit SRD'de ayrı bir müfreddir, bk. Ekici, 2006, s. 395.
[483] zülfüñ iderek **Rüşdī**-i baḫt-ı siyehüñ: zülfüñde iken **Rüşdī**-i ḥayret-zedenüñ SRD.
[484] Öztekin, 1997, s. 296.
[485] göstermededür: göstermekdedür RD.
[486] nihāl RD: cevān N.

6. Dest-būsıyla şeref-yāb olıcaḳ[487] ol şāhuñ
   Didüm itsün nice emṣāline Mevlā īṣāl

7. Ṭurma dem-beste yiter rūze gidüp ʿīd oldı
   Söyle bir şiʿr-i ter ey **Rāsiḫ**-i şūrīde-maḳāl

-200-[488]

Neylī

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bes degül mi rūy-ı zerd [ü][D] nuḳre-i eşk-i teri
   Ḫᵛāce-i bāzār-ı ʿaşḳuñ n'eylesün sīm ü zeri

2. Seyr idenler çeşm-i pür-nemde ḫayāl-i ḳāmetüñ
   Ṭarf-ı cūda ṣandılar ṭaze nihāl-i ʿarʿarı

3. Başı ḫoşdur rīze-i elmās-ıla zaḫm-ı dilüñ
   Şeb-nem ister gülşen-i ʿaşḳında lā-büd gülleri

4. Zīnet-i ḫālini seyr it gerden-i berrāḳda[489]
   Zīb-i kāfūr olduġın görmek dilerseñ ʿanberi

5. Nev-şüküfte ġonce-i bāġ-ı maḥabbetdür sözüm
   Ehl-i ʿaşḳuñ **Neyliyā** olsa n'ola zīb-i seri

-201-[490]

[Neylī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Rūyına mihr-i cihān dirler idi gerçek imiş
   Ḫüsnine reşk-i[491] bütān dirler idi gerçek imiş

---

[487] olıcaḳ RD: ölicek N.
[488] Kılıç, 1994, s. 355, 356.
[489] berrāḳda: berrāḳdan NADD.
[490] Kılıç, 1994, s. 313, 314. NADD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[491] reşk-i NADD: şek N.

2. İʿtimād itmez idüm görmesem[492] ol ḥūrveşi
   Kūyına bāġ-ı cinān dirler idi gerçek imiş

3. Ṭarz-ı reftāruñı seyr eylemedin bilmez idüm
   Saña bir[493] serv-i revān dirler idi gerçek imiş

4. ʿĀşıḳ-ı ḫaste-dile laʿlüñ ider baḫş-ı[494] ḥayāt
   Leb[üñe][D] māye-i cān dirler idi gerçek imiş

5. Böyle nev-ṭarz imiş eşʿārı meger **Neylī**nüñ
   Şāʿir-i tāze-zebān dirler idi gerçek imiş

[39a]

-202-[495]

Ḳadrī

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Çıḳarduñ başa cānā bāliş-i zerkāra yüz virdüñ
   Ḳoparduñ fitneler yir yir ḫaṭ-ı jengāra yüz virdüñ

2. İner[496] būs itmege ṣarḳar o ruḫsār-ı ʿaraḳnāke
   Ḫaṭā itdüñ şehā ol ṭurre-i ṭarrāra yüz virdüñ

3. Çıḳardı naḳşuñı ey pādişāh-ı mülk-i istiġnā
   O ṣūret ūġrısı[497] āyīne-i ġaddāra yüz virdüñ

4. Hemān bir dāne yemdür mülkī-i[498] bāġ-ı cemālüñde
   O Hindū-yı siyeh-rū ḫāl-i ʿanberbāra yüz virdüñ

---

[492] görmesem: görmeden NADD.
[493] Saña bir: Ḳaddüñe NADD.
[494] laʿlüñ ider baḫş-ı: nuṭḳuñ ider feyż-i NADD.
[495] Külahlıoğlu, 1997, s. 166. KDD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[496] İner: Gelür KDD.
[497] ūġrısı: ġurūbı KDD.
[498] mülkī-i: milket-i KDD.

5. Elüñ ḳo sīne-i inṣāfa gel kim **Ḳadrī**-i zāra
   Eger bir[499] dest-būsuñ virmedüñ aġyāra yüz virdüñ

-203-

Ruḫṣat

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Senüñ-çün ḫᵛāb-ı rāḥat çeşm-i giryānumla düşmendür
   Firāş-ı istirāḥat cism-i sūzānumla düşmendür

2. Senüñ ser-nīşter-i fikr-i müj[e]ñ ḳanumla düşmendür
   Ḫayāl-i ġamze-i āfet-resüñ[500] cānumla düşmendür

3. Gidelden sūzen-i müjgān [u] tār-ı kākülüñ elden
   Rüfū-yı ʿāḳıbet çāk-i girībānumla düşmendür

4. Reh-i tāḳ-ı emelde [kim] müsellem pāye-i devrān
   Ṣuʿūd-ı pāy iḳbāl-i perīşānumla düşmendür

5. Çü Yūsuf iḫtirāz itdükce dil ḳayd-ı teşebbüṣden
   Zelīḫā-yı heves pākī-i dāmānumla düşmendür

6. İder efsürde dūd-ı imtinān [kim] ehl-i ikrāmı
   O servī-i temennī kim dil ü cānumla düşmendür

7. Pey-ā-pey zīver-i ser nār-ı ġurbet olduġı bu kim
   Ṣebāt-ı gevher-i dil **Ruḫṣatā** kānumla düşmendür

-204-

Fezāyī

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Vefā taʿlīmin itdüm baña hicrān dil-berümdendür
   İṣābet eyleyen tīr-i sitem bāl [ü] perümdendür

---

[499] Eger bir: Aña çün KDD.
[500] āfet-resüñ: āfet reşk N.

2. Ne (…)[501] ḫırām eyler dir iseñ ol ḳad-i nev-res
   O servüñ perveriş-yāb olması eşk-i terümdendür

3. Ayaġ üzre yiterken bir iki peymāne-i leb-rīz
   Beni mest [ü] ḫarāb iden müṣelleṣ sāġarumdandur

4. Ṣabūḥī bāde[502] nūş eyler diyü ṭaʿn itme ey zāhid
   Ḫumāruñ derdine çāre vü hem derd-i serümdendür

5. **Fezāyī** nīk[503] [ü] bed her ne ki vardur iki ʿālemde
   Degüldür ġayrıdan ḥükmi ezelden dāverümdendür

[39b]

-205-[504]

Neylī

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Sermā-yı ġam tamāma irüp nev-bahār olur
   Naḫl-i ümīdümüz yine pür-berg ü bār olur

2. Ḳalmaz miyān-ı lücce-i miḥnetde fülk-i dil
   Bir gün yine[505] müsāʿade-i rūzgār olur

3. Ey mest-i cāh dāmen-i ʿıyşuñ senüñ daḫı
   Üftāde-i keş-ā-keş-i dest-i ḫumār olur

4. Ser-keşlük itse [şimdi][D] n'ola baḫt-ı nā-sezā
   Bir gün cebīn-sāy-ı der-i iʿtiẕār olur

501

502 bāde: bāde-i N.

503 **Fezāyī** nīk: **Fezāyī**nüñ N.

504 Kılıç, 1994, s. 281. NADD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.

505 Bir gün yine: Elbette bir NADD.

5. Tebdīl olur ḳabā-yı ümīde libās-ı ġam
   Neylī yine ʿināyet-i Perverdigār olur

-206-[506]

Vehbī

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Ṣabr-ıla künc-i ġamda o kim yār-ı ġār olur
   Genc-i ümīde nā'il olup kāmkār olur

2. Der-beste olsa şimdi n'ola ḫāne-i ümīd
   Bir gün kilīd [ü] ḳufl-i emel sāzkār olur

3. Maḥrūm-ı naḳd-i ḫᵛāhiş olur mı o kimse kim
   Deryūzekār-ı dergeh-i Perverdigār olur

4. Devrān dönüp bu gerdiş-i nā-sāzdan göñül
   Der-kār-ı ḳayd-ı taʿziye vü iʿtiẕār olur

5. Pīçīde-i nihāl-i emānī olur o kim
   Mānend-i tāk zaḫm-ḫᵛār-ı giryekār olur

6. Yārī-i feyż-i nāmiye-i cūy-ı eşk ile
   Yine nihāl-i ḫuşk-ı emel mīvedār olur

7. **Vehbī** göz açdurur mı felek düşmene müdām
   Anı da pür-ġubār ider rūzgār olur

-207-[507]

Ṣāḥib

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Feyż-i nesīm-i luṭf-ı Ḫudā āşikār olur
   Her dāġ-ı sīne bir gül olup al[508] bahār olur

---

[506] Dikmen, 1991, s. 542.
[507] Topal, 2004, s. 137.
[508] gül olup al: gül-i al-ı PSD.

2. Ḳalmaz zemīn-i dilde ġubār-ı keder gider
   Bir gün seḥāb-ı feyż-i Ḫudā reşḥadār olur

3. Künc-i belāda ser-be-girībān-ı ṣabr olan
   Gerden-firāz-ı ʿāṭıfet-i Kirdgār olur

4. Baḫtuñ ne deñlü olsa siyāh olma mużṭarib
   Āḫir sevād-ı bāşıra-i iʿtibār olur

5. **Ṣāḥib** ʿadūlaruñ daḫı bu rūzgārda[509]
   Evrāḳ-ı ʿıyşı bir gün ola tārmār olur

[40a]

-208-[510]

Rāşid

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Bir gün derūn-ı ġuṣṣada şevḳ āşikār olur
   Çeng-i neşāṭa rişte[-i] endūh tār olur

2. Ḳoymaz bu ġarḳagāh-ı miḥende dili ḥazīn[511]
   Elbette Ḫıżr-ı luṭf-ı Ḫudā dest-yār olur

3. Çeksün ḳo tünd-bād-ı ġamı zevraḳ-ı vücūd
   Bir gün daḫı muvāfıḳ eser rūzgār olur

4. Emvāc olınca sille-ḫ[v]ār-ı dest-i redd-i bād
   Daḫı ziyāde tīz-resā-yı kenār olur

5. **Rāşid** ḳalur mı düşmene ser-mestī-i ġurūr
   Elbette tāb-refte-i renc-i ḫumār olur

---

[509] rūzgārda: rūzgārdan PSD.
[510] Günay, 2001, s. 351.
[511] ḥazīn VRD: Göñül N.

-209-[512]

Nedīm

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Laʿl-i nābuñ çāşnī-senc-i ʿitāb itmez misin
   Luṭf idüp ḳahr-ıla olsun bir ḫiṭāb itmez misin

2. Ḳāmetin seyr eyle inṣāf it o bālā mışraʿı
   Zāhidā sen şāʿir olsañ intiḫāb itmez misin

3. Perde-pūş olduḳda ḫaṭ ruḫsāruña fikr it hele
   İtdügüñ işlerden ey meh-rū ḥicāb itmez misin

4. Gāh engüşt-i muḥannāsın gehī laʿlin emüp
   Dāne-i ʿunnāb ile nūş-ı şarāb itmez misin

5. İşte ṣubḥ oldı amān mestānesin kāfir yiter
   Baʿd-ez-īn bir laḥẓa meyl-i cāme-ḫʷāb[513] itmez misin

6. Yoḫ mı bir luṭfuñ **Nedīm**-i zāruña ʿīd üstidür
   Defter-i hicrānı sulṭānum ḥisāb itmez misin

-210-[514]

Neylī

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Cüdāyam gülşen-i kūyından ol gül ḳanda ben ḳanda
   Baña hem-derd-i ʿaşḳ olsun mı bülbül ḳanda ben ḳanda

2. Ne beñzer baña vādī-i cünūn-ı ʿaşḳda Mecnūn
   İden deşt ü beyābānı taʿaḳḳul ḳanda ben ḳanda

[512] Macit, 2016, s. 328.

[513] cāme-ḫʷāb ND: N.

[514] Kılıç, 1994, s. 343.

3. Ne mümkin söyleşilmek ġamze-i ḫancer-be-destüñle
   Gel inṣāf it o bed-mest-i teġāfül ḳanda ben ḳanda

4. Yoġ-iken ṭāḳatüm dilde[515] nigāh-ı luṭf-ı dil-dāra
   Cefā-yı ṭaʿn-ı aġyāra taḥammül ḳanda ben ḳanda

5. Bu ṭāliʿle olur ser-māye-i derd-i ser ey **Neylī**
   Ṣafā-baḫş-ı dil olmaḳ [sāġar-ı mül][D] ḳanda ben ḳanda

[40b]

-211-[516]

Māhir

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Bu āb [u][D] tāb ile ne diyem[517] şimdi ben saña
   Söz var mı ey semen-ber [ü] ġonce-dehen saña

2. Ol nāzenīn vücūd-ı şerīfi figār ider
   Düşüp çemende sāye-i serv-i çemen[518] saña

3. Mir'āta baḳma görme[519] ruḫ-ı tāb-dāruñı
   ʿĀşıḳ olursın ey büt-i nev-reste sen saña

4. Ruḫsāre-i ḫaṭ-āver-i dil-dāra baḳ göñül
   Lāzım mı ġayrı gülşen [ü][D] ġayrı çemen saña

5. Ġurbetde mehveşān ile germ-iḫtilāṭ iken
   Māhir gelür[520] mi ḫāṭıra meyl-i vaṭan saña

-212-[521]

Rāsiḫ

---

[515] dilde: tāb-ı NADD.
[516] Kayhan, 1999, s. 150.
[517] diyem: dirüm MHAD.
[518] çemen: semen MHAD.
[519] baḳma görme: baḳına gör meh-i MHAD.
[520] gelür MHAD: gör N.
[521] Öztekin, 1997, s. 258.

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Dil-i aġyārı der-bend itmege ṭurreñ kemendüñdür
   Şehā ḫūn-rīz ġamz[e]ñ Ḳahramān-ı dīv-bendüñdür

2. Cefā-yı yārdan rencīde olma ey dil-i şeydā
   Gehī āzār iderse gāhī luṭf eyler efendiñdür

3. Cevān [u]^{D} bādeden menʿ eyledükce dil ḥarīṣ olur[522]
   Bu derde uġradan zāhid beni hep nuṣḥ [u]^{D} pendüñdür

4. Girīzān olmaġa ceyş-i ġamuñ[523] pā-der-rikāb olsun
   Süvār-ı esb-i nāz olmaġ-içün dil [kim] semendüñdür[524]

5. ʿAceb mi ṭabʿ-ı **Rāsiḫ** olsa bir mecmūʿa-i kübrā
   Kitāb-ı dilde sevdā-yı ḫaṭ-ı ʿālem-pesendüñdür

-213-[525]

[Rāsiḫ]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstine
   Urma zaḫm-ı sīneme peykān peykān üstine

2. Dilde ġam var şimdilük sen gelme luṭf it ey sürūr
   Olamaz bir ḫānede mihmān mihmān üstine

3. Yārdan mehcūr iken düşdük[526] diyār-ı ġurbete
   Dehr gösterdi yine[527] hicrān hicrān üstine

---

[522] olur: oldı RD.
[523] ġamuñ: elem RD.
[524] olmaġ-içün dil [kim] semendüñdür: olmış gelen ol şeh-levendüñdür RD.
[525] Öztekin, 1997, s. 325. RD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 2, 5. beyit.
[526] düşdük: düşdüm RD.
[527] yine: baña RD.

4. Rīze-i elmās ṣaçar[528] her açduġı zaḫma o ṣūḫ
   Luṭf[ı][D] var olsun ider iḥsān iḥsān üstine

5. Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḥaḳḳına
   Eylemişler **Rāsiḫ**e bühtān bühtān üstine

-214-[529]

[Vehbī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Beni bir ḥāle ḳodı hecri ki aġyār[530] aġlar
   Ḥālüme dost degül düşmen-i ġaddār aġlar

2. Çaġlayan ṭaġda ırmaġ degül göz yaşıdur
   Yüregi ṭaşdan iken ḥālüme kūhsār aġlar

3. Raʿd feryāda gelür[531] berḳ ġamumla ṭutuşur
   Dūd-ı āhum göricek[532] ebr-i güher-bār aġlar

4. Ḳaṭre[-i] eşke döner naġme-i pür-nāl[e]mden[533]
   Sāz-ı meclisdeki zīr ü bem-i evtār aġlar

5. Çeşm-i yārüñ o da **Vehbī** gibi dil-ḫastesidür
   Eşkdür jāle degül nergis-i bīmār aġlar

[41b]

Lemʿī Aġa

Dīvān-ı Lemʿī Aġa

[Ḥarfü'l-Elif]

-215-[534]

---

[528] ṣaçar: eker RD.
[529] Dikmen, 1991, s. 539, 540. SVD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır. Bu şiirin 3-5. beyitleri 88a'da yer almaktadır.
[530] hecri ki aġyār: hecri ki yār N, hecr ki aġyār SVD.
[531] gelür SVD: geldi N.
[532] göricek: görüp ol SVD.
[533] pür-nāl[e]mden: ter nālemden SVD.
[534] Şiir Mecmûası, 50b.

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. İtmez teraḥḥum olsa göñül şīven-āşinā
   Tek olmayayduḳ ol şeh[e] evvelden āşinā

2. Ser-pençe-i nigāh-ı ciger-dūz-ı çeşm-i yār
   Çākī-i ceyb-i ṣabrum ider dāmen-āşinā

3. Aġyārı [bāġ-ı][Y] vaṣluña şāyeste eyleyen
   İtmiş bu ḥasret-ile beni külḫan-āşinā

4. Yoḳ cāy-ı inbisāṭı cihānuñ ḳarār idem
   Sīm-āb gibi olmadı dil mesken-āşinā

5. İtmiş çü şāne **Lem‘ī** dili çāk çāk ġam
   Ol zülf-i ‘anberīnüñ iden gerden-āşinā

Ḥarfü’l-Bā

-216-[535]

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ṭutdı cihānı nāle vü feryād-ı ‘andelīb
   Rengīn-terāne[-i] feraḥ-ābād-ı ‘andelīb

2. Ebr-i bahār irişmese feyż-i nesīm ile
   Yaḳmışdı bāġı āh-ı şerer-zād-ı ‘andelīb

3. Serdī[-i] rūzgār-ıla ḫāne-ḫarāb idi
   Buldı niẓām ḫāṭır-ı ber-bād-ı ‘andelīb

4. Nergis de dīde-dūz-ı reh-i intiẓār idi
   Şāh-ı bahāra çün dil-i nā-şād-ı ‘andelīb

[535] Şiir Mecmûası, 53a.

5. Āmāde ḥaclegāh-ı çemende ʿarūs-ı gül
   Feryād-ı sūra başladı dāmād-ı ʿandelīb

6. Gül[-ġo]nce-i ümīdi güşāyiş-pez̲īr-i feyż
   Te’ş̲īr itdi var ise evrād-ı ʿandelīb

7. Evṣāf-ı gülde kār-ı nevā-sāza başladı
   Bezm-i çemende ḫ^{v}āce [vü] üstād-ı ʿandelīb

8. Der-ḫ^{v}āb-ı nāz cünbiş-i dest-i nesīm ile
   Eṭfāl-i ġonce beççe-i[536] nev-zād-ı ʿandelīb

9. Nev-rūz faṣlını dil-i ʿuşşāḳa añladup
   Çıḳdı ḥüseyne perde-i feryād-ı ʿandelīb

10. **Lemʿī** güşāde eyledi ṭabʿ-ı suḫanveri
    Dil-keş-nevā-yı naḳş-ı nev-īcād-ı ʿandelīb

[Lemʿī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Görince ʿārıżuñ ey reşk-i āfitāb şarāb
   Olur o dem ki ġarīḳ-i cūy-ı ḥicāb şarāb

2. Çü ş̲īr-i māder eger nūş ider ise ne ʿaceb
   Leb-i bütān ile kim oldı kām-yāb şarāb

[42a]

3. Ḫayāl-i laʿl-i lebüñdür medār-ı keyfiyyet
   Ne mümkin eylemek ey sāḳī neşve-yāb şarāb

4. Bu şeb çü hāle o māhı der-āġūş eyler idük

[536] beççe-i TY/0022: pençe-i N.

Getürse çeşm-i siyeh-meste nīm-ḫᵛāb şarāb

5. Esās miḥnet ü endū[hı] sāḳiyā itsün
Binā-yı ḫāṭır-ı ʿāşıḳ gibi ḫarāb şarāb

6. Helāk-i ḥasret-i laʿlüñ olur ise de **Lemʿī**
Giyāh-ı ḫāk-i mezārı diye şarāb şarāb

-218-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Gülistān-ı ġamuñ bülbülleri āteş-nevādur hep
Anuñ-çün gülleri pejmürde[-i] tāb-ı hevādur hep

2. Metāʿ-ı kem-ḫıre[d]dür çār-sūy-ı dehrde iḫlāṣ
Dükān-ı ḫod-fürūşān cümle kālā-yı riyādur hep

3. Alınmaz naḳd-i cān-ıla metāʿ-ı vuṣlatuñ ammā
Meşām-ı cāna būy-ı kākülün bād-ı hevādur hep

4. Der-i Ḥaḳḳa tażarruʿ itmeden ḫālī degül eşcār
Ger itseñ çeşm-i ʿibretle naẓar dest-i duʿādur hep

5. ʿAceb mi hem-dem olsa bülbülān-ı naġme-sencāna
Miṣāl-i ney derūnı ehl-i ʿaşḳuñ pür-ṣadādur hep

6. Ne añlar nükte-nā-fehmān mezāyāsın anuñ **Lemʿī**
Zebān-ı gūşe-i çeşm-i bütān remz-āşinādur hep

Ḥarfü't-Tā

-219-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

1. Murġ-ı dili zaḫm-āver-i şemşīr-i celāl it

Tek beste-i gīsū-yı dil-ārā-yı cemāl it

2. Neẕẕāreye al rūy-ı ʿaraḳnāk-ı bütānı
Dāmān-ı dü-çeşm-i teri leb-rīz-i leʾāl it

3. Ḳıl kākül-i revnaḳ-şiken-i müşki perīşān
Ḫāl-i siyehüñ ġıbṭa-ber-i nāf-i ġazāl it

4. Keyfiyyeti birdür yine cām-ı Cem olursa
İsterseñ eger ẓarf-ı mey-i köhne-sifāl it

5. Ṭut destini düş ayaġına pīr-i muġānuñ
Ol dergeh-i vālāda göñül kesb-i kemāl it

6. Al çeşm-i ḫayāle ruḫ-ı rengīnini yārüñ
Her ḳaṭre-i eşk-i terüñi bir gül-i al it

7. Şāyān ola dirseñ saña her ṣadr-ı muʿallā
Lemʿī dili zānū-zede-i ṣaff-ı niʿāl it

-220-

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Nergis-i gülzār-ı cān-ı ʿāşıḳāndur çeşm-i mest
Ġıbṭa-baḫşā-yı ġazālān-ı cināndur çeşm-i mest

[42b]

2. Tīġ-i cevherdār-ı ebrūsıyla eyler meşveret
Ḳatl-i ʿuşşāḳ eylemekde hem-zebāndur çeşm-i mest

3. ʿĀşıḳ-ı nā-kāmuñ olursa demürden pençesi
Tīzī-i ġamze şikest eyler yamandur çeşm-i mest

4. Naẓra-i evvelde fehm eyler murād-ı ʿāşıḳı

Tercemāndur ġamze ammā nükte-dāndur çeşm-i mest

5. Ādeme hīç bir nigāh-ı āşināyī eylemez
   Lemʿiyā āhū-yı vaḥşī[-i] zamāndur çeşm-i mest

Ḥarfü'r-Rā

-221-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Dökilsün gülʿ-ıẕāruñdan bünāgūşa o kāküller
   Temāşā-yı cemālüñle açılsun ġonce-güller

2. Firāḳ-ı zülf-i şeb-günuñla āh idüp helāk olsam
   Ne_olur ḫāk-i mezārumdan biterse tāze sünbüller

3. Bu rengīn ʿārıż-ı pür-tāb ile ʿazm-i çemen itsek
   ʿAceb mi gül gibi çāk-i girībān itse bülbüller

4. Dirīġ itme leb-i ʿuşşāḳdan gül-būse[-i] rūyuñ
   Görinsün cā-be-cā bāġ-ı ruḫuñda ḳırmızī güller

5. Giderme fikr-i ḫāl-i rūy-ı yāri **Lemʿiyā** dilden
   Kebāb anuñla ḫūb olur ola üstinde fülfül[l]er

-222-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Zāhid şarāb-ı nāb ile kim neş'e-yāb olur
   Kettān-ı ʿıyş ferş-i reh-i māh-tāb olur

2. Küḥl-i cilā-yı dīde-i rindān ʿaşḳdur
   Bir zehr-i ġam ki dürd-i neşāṭ-ı şarāb olur

3. Eşk-i niyāz zīver olur ḫüsn-i dil-bere

Gör şeb-nemi gül-āb-ı ruḫ-ı āfitāb olur

4. Īmā-yı vaṣl ider dile her bir nigāhda
   Ol çeşm-i ġamzekār ne ḥāžır-cevāb olur

5. Zīr-i ḫaṭında oldı nihān rūyı **Lemʿiyā**
   Şeb perdedār-ı tāb-ı ruḫ-ı āfitāb olur

-223-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿīlü Feʿūlün

1. Sensüz baña gülzār-ı cihān beyt-i ḥazendür
   Çeşm-i tere her ġonce[-i] nev-reste dikendür

2. Bir būse[-i] laʿl-i leb-i pür-şūrı o şūḫuñ
   Tā ṣubḥ-ı ḳıyāmet nemek-i dāġ-ı kühendür

3. Bil ḳadr-i dem-i ʿıyşuñı hengām-ı güẕerdür
   Her āmed ü reft-i nefesüñ tār-ı kefendür

4. Çün şāne zaḫım-ḫᵛār-ı perīşānī[-i] ġamdur
   Ol dil ki giriftār-ı ser-i zülf-i suḫandur

5. **Lemʿī** ḥaẕer it şīr-i nigāhından o şūḫuñ
   Aña göre ḫūnī gözi āhū[-yı] Ḫotendür

[43a]

-224-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿīlün

1. Bād-ı nesīm [ü] leb-i ter meşrebümcedür
   Mīnā-yı meyle defʿ-i keder meşrebümcedür

2. Ṭoġar mı āfitāb-ı kadeḥ dest-i ḫᵛāhişe

Ṣahbā-keşī-i vaḳt-i seḥer meşrebümcedür

3. İtsem hezār nāle çü bülbül ʿaceb midür
Gül-deste nāz-ı bāġ-ı naẓar meşrebümcedür

4. Pürdür ḫūy-ı ḥicāb ile ṭarf-ı dehān-ı yār
Şeb-nem-ṭırāz-ı ġonce[-i] ter meşrebümcedür

5. Pervānevār yanmadayuz şimdi **Lemʿiyā**
Tāb-ı ʿıẕār-ı şuʿle-eşer meşrebümcedür

-225-

[Lemʿī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Dilümüz ḥalḳa-i zülf-i ruḫ-ı pür-tāba düşer
Beñzer ol keştīye kim sehv-ile gird-āba düşer

2. Mevc-i ṣahbāyı ider ḫam-be-ḫam [u] pīç-ā-pīç
Germī-i ʿaks-i ıẕāruñ ki mey-i nāba düşer

3. Ġonce-i tāze-res-i gülşen-i kām olmaz mı
Dīdeden sīneye kim ḳaṭre-i ḫūn-ābe düşer

4. Mihr-i tābende-i ruḫsāra ḳarārum ḳalmaz
Her ḳaçan şeb-nem-i dil o gül-i sīr-āba düşer

5. **Lemʿiyā** naẓm-ı ḫoş-āyendeñe taḥsīn itmek
Rāst-fehmān-ı maʿānī olan aḥbāba düşer

-226-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿīlün

1. Ṣahrā-yı ġamda ʿaşḳ-ıla dil pādişāh olur
Āh-ı derūnı üstine çetr-i siyāh olur

2. Gül-çīn-i kāma ḫaṭṭ-ı ʿız̲ārı o mehveşüñ
Murġ-ı nigāh-ı çeşm-i tere sedd-i rāh olur

3. Germī-i āfitāb-ı ruḫuñ kim füzūn olur
Sulṭān-ı ʿaşḳa zülf-i siyeh bārgāh olur

4. Feyż-i meşāhid-ile ider ḳalbi taṣfiye
Dil kim çerāġ-ı ḫānḳah-ı intibāh olur

5. **Lem‘ī** helāk-i ġamze[-i] çeşm-i bütān olan
Her bir giyāh-ı sebzi yine ʿöz̲r-ḫᵛāh olur

-227-

[Lem‘ī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Gūşe-i çeşm-i suḫan-gū keşf-i ḥarf-i rāz ider
Her ne eylerse baña ol ġamze-i ġammāz ider

2. Şāne kim ʿuḳde-güşā-yı zülf-i ʿanber-[r]īz ola
Nāfe[-i] āhū-yı deşt-i Çīni ġıbṭa-sāz ider

3. Tāb-ı meyden gül gül olduḳca ʿız̲ār-ı āteşīn
Bülbül-i ḫoş-naġme naḳş-ı tāzeye āġāz ider

[43b]

4. Zaġ virmekdür murādı tīġ-i tīz-i ġamzeye
Çeşmine ol şūḫ ṣanma sürme-sāy-ı nāz ider

5. Pençe-i müjgān-ı ḫūn-āşāmdan **Lem‘ī** ḥaz̲er
Ḫūn-ı murġ-ı cānı zīb-i çengel-i şeh-bāz ider

-228-

[Lem‘ī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Niyāz-ıla o ṭıfl-ı bāġ-ı nāzı rām müşkildür
   Daḫı bir nev-ẓuhūr-ı ʿişvedür ibrām müşkildür

2. Olursa sāye-i müjgān-ı çeşm-i mūrdan ḫām[e]ñ
   Dehān-ı yāri taṣvīr itmek ey ressām müşkildür

3. Kemend-i āh ile bī-hūde düşme deşt-i ümmīde
   O rem-gerde ġazāl-i nāzı ḳayd-ı dām müşkildür

4. Nedür mestān ile bu keş-me-keş taḫvīf-i dūzaḫla
   Ḥarīf-i mest-i cāmı vāʿiẓā ilzām müşkildür

5. İder pür-şerḥa ālām cismin [anuñ] ḳayd-ı şöhretle
   Çü ḫātem **Lemʿiyā** olmaḳ esīr-i nām müşkildür

-229-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Dil-i ʿuşşāḳa sebz-i ḫaṭṭı feyż-i şādmānīdür
   Hezār-ı bī-nevāya nev-bahār-ı cāvidānīdür

2. Degüldür ḫaṭṭ esīr [kim] gīsuvān-ı ʿanber-efşāna
   Yazılmış ṣafḥa-i ruḫsāra menşūr-ı emānīdür

3. Degül gird-i lebinde nev-ẓuhūr-ı ḫaṭṭ-ı reyḥānī
   Ḫaṭ (…)[537] cām-ı şarāb-ı erġuvānīdür

4. Degülse hāle gird-i māh-rūy-ı ʿālem-ārāda
   Hemān devr-i ḳamerde fitne-i āḫir-zamānīdür

5. Ḫaṭ-ı nevdür ḳıyās itmeñ leb-i laʿlinde dil-dāruñ
   Kenār-ı āb-ı ḥayvān üzre ʿākis ebruvānıdur

[537] Nüshada bu kısım boş bırakılmıştır.

6. Hevā-yı sünbül-i zülf-i perīşānı o meh-rūnuñ
   Ser-i ʿuşşāḳ-ı zāra bir cevān-ı (?)[538] āsumānīdür

7. Nice resm eylesün ol gerdiş-i çeşm-i siḥirkārı
   Ki tīġ-i ġamze bādī-i şikest-i kilk-i Mānīdür

8. İden ṭūṭī-i muʿciz-gūy-ı maʿnī **Lemʿiyā** ṭabʿuñ
   O mir'āt-ı ṣafānuñ lüknet-i şīrīn-zebānıdur

-230-

[Lemʿī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Piyāle-keşlügi ṣanma ṣafā[-yı] ḫāṭırdur
   Cihānda çekdügümüz her berāy-ı ḫāṭırdur

2. ʿAceb mi çıḳmasa dilden ḫayāl-i ġamze-i yār
   Çü ḫār-ı ġonce[-i] gül āşinā-yı ḫāṭırdur

3. Hevā-yı kākül-i dil-berle ıżṭırābdayuz
   Bu pīçiş-i ġama düşmek belā-yı ḫā[ṭırdur]

4. ʿIẕārına o mehüñ dīde-dūz-ı ḫayrānuz
   O vech-i pāke naẓar incilā-yı ḫāṭır[dur]

5. Kemān-ı ḥasrete ṭāḳat mi var meger **Lemʿī**
   Cihānda çekdügümüz hep berāy-ı ḫāṭırdur

-231-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Çekilsün sāġar-ı leb-rīz-i ṣahbā sāḳiyā bir bir

---

[538] cevān-ı (?):

Alınsun būse-i rengīn-i laʿl-i dil-rübā bir bir

[44a]

2. Olınca ser-zede ḫaṭṭı o şūḫuñ levḥ-i rūyında
   Çözildi tār-ı sübḥa gibi erbāb-ı hevā bir bir

3. Bu şeb tenhā hele ol nā-be-ʿahde derd-i hicrānı
   Döküp seyl-āb-ı eşküm naḳl olındı mā-cerā bir bir

4. Hücūm itdükde ṭarf-ı bāġ-ı kūy-ı yāre bīgāne
   Çekildi miḥnet-ābād-ı firāḳa āşinā bir bir

5. Nice ṣad-pāre olmaz **Lemʿiyā** mir'āt-ı dil her dem
   Gelür dest-i sitemle yārdan seng-i cefā bir bir

-232-

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Cāy-ı fikr-i zülf-i pür-ḫam tengnā-yı sīnedür
   Cilvegāh-ı mār-ı pīçīde der-i gencīnedür

2. Pertev-i ruḫsārdandur tābiş-i her-āyīne
   ʿAks-i ḫaṭṭ-ı nev-demīde cevher-i āyīnedür

3. Leẕẕet-i būs-ı leb-i şīrīn-meẕāḳuñ cāndadur
   Serdeki neş'e daḫı ol bāde-i dūşīnedür

4. Nūş iderler cām-ı laʿlüñ çıḳsa da ḫaṭṭ-ı şerīf
   Mey-keşi dil-gīr iden ancaḳ şeb-i āẕīnedür

5. Rūy-ı ruḫsār-ı bütāndur söyleden **Lemʿī** beni
   Eyleyen ṭūṭī-i gūyā cevher-i āyīnedür

-233-[539]

[539] Şiir Mecmûası, 60b.

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḫaṭṭ-ı nev-ḫīz-i ‘ı̲zāruñ nev-bahārı añdurur
   Nāle-i cān-sūz-ı dil ammā hezārı añdurur

2. Bu şeb-i yeldā-yı hecrüñle perīşānī-i dil
   Ḫāṭır-ı ber-bāda zülf-i tārmārı añdurur

3. Çeşm-i ḫūn-ālūdemüz bir [nev-]^{Y}gül-i sīr-āb olur
   Sīne-i pür-dāġa ḥasret lālezārı añdurur

4. Ṣaḥn-ı gülşen içre kebk-i ḫoş-ḫırāmı seyr iden
   Şīve-i reftār-ı serv-i ḳadd-i yāri añdurur

5. **Lem‘ī**veş tenhā-nişīn-i vādī-i ġurbet olan
   O meh-i Ṣıddīḳ-meşreb yār-ı ġārı añdurur

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bahār oldı yine ‘azm-i gülistān idecek demdür
   Ṣafādan gül gibi çāk-i girībān idecek demdür

2. Nihāl-i gülde bülbülle naġam-perdāz-ı şevḳ olsañ
   Varup gūş-ı nevā-yı ‘andelībān idecek demdür

3. Çemende lāle vü gül şevḳ ile sāġar-be-dest olmış
   Çeküp cām-ı ṣafādan def‘-i aḥzān idecek demdür

4. Bu şeb ol lāle-ḫad şevḳıyla ey dil dāġ-ı sūzānuñ
   Ḫayāl-i şem‘-i rūyıyla çerāġān idecek demdür

5. Yine ġam-ḫāneñe dil-dār geldi mā-ḥażar **Lem‘ī**

İnāāsā dü-çeşmüm dāne-rīzān idecek demdür

-235-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Gülzār-ı ḥüsne sebz-i ḫaṭuñ nev-demīdedür
   Ġamdan dem-i bahār-ıla diller remīdedür

[44b]

2. Gül-ġonce-i sefīd degül gülsitānda
   Reşk-i ʿıẕār-ı yār-ıla reng-i perīdedür

3. Gül-gūn-reng cāmeyi vir sāḳiyā bize
   Zīrā ḳabā-yı tevbe-i mīnā derīdedür

4. Dāmen-keş-i taʿalluḳ olan hem-çü serv-i bāġ
   Her dem bahār-ı rāḥat u ẕevḳ[a] resīdedür

5. **Lemʿī** ḫadeng-i ġamze[-i] çeşm-i bütān ile
   Bādām gibi cümle tenüm dīde dīdedür

-236-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Çeşm-i girişme-sāz ki mihmān-ı fitnedür
   Şīrīn tebessümi nemek-i ḫᵛān-ı fitnedür

2. Nāz āfet ü girişme belā ʿişve dil-firīb
   Ṣad el-ḥaẕer ki lücce-i ṭūfān-ı fitnedür

3. Eyler gülū-girifte ḥaẕer tīġ-i ġamzeden
   Tāb-ı cilāsı kuḥl-i Ṣıfahān-ı fitnedür

4. Ṣad zaḫm-ı tāze açmadadur gün-be-gün baña
   Mādām ġamze sīneye peykān-ı fitnedür

5. Mümkin mi dest-i ḫᵛāhişi gül-çīn-i kām idem
Ḫāl-i ʿızārı **Lemʿī** nigehbān-ı fitnedür

-237-

[Lemʿī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Şikenc-i zülfüñ ile[540] ıżṭırābumuz vardur
Derūnumuzda ʿaceb pīç ü tābumuz vardur

2. Nuḳūd-ı eşkümi āmāde eyledüm gelsün
Ḫaṭ-āver olmadan evvel ḥisābumuz vardur

3. Çekilmese ne ʿaceb nāz [u] minnet-i sāḳī
Ki ḫūn-ı dīde-i terden şarābumuz vardur

4. Zebān-ı ḫancer-i ġamz[e]ñ dil ile dilleşe
Su'āl-i çeşmine ḥāżır cevābumuz vardur

5. Girih-güşā-yı zülüf-i ümīde ey **Lemʿī**
Nesīm-i āh-ı seḥer intisābumuz vardur

-238-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātün Mefʿūlü Fāʿilātün

1. Çeşm-i girişme-sāzuñ sürme-keşīde göster
Çek zaġa tīġ-i ġamz[e]ñ āteş-çekīde göster

2. Yād-ı ḫaṭıyla yārüñ ol deñlü girye it kim
Müjgānı çeşm-i terde sebz-i demīde göster

3. İtdükce çīn ebrūsın secde-i niyāz it
Miḥrāb-ı iltimāsa ḳaddüñ ḫamīde göster

[540] ile: ile dilde N.

4. Ḳıl kākülüñ perīşān eṭrāf-ı ebruvāna
   Āhū-yı çeşm-i nāzı sünbül-çerīde göster

5. Ḫavf [u] recāmı **Lemʿī** hem-bezm-i ʿişret eyle
   Gül-çihre-i niyāzı reng-i perīde göster

-239-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. O meh-rūnuñ ruḫ-ı pür-tābı mir'āt-ı leṭāfetdür
   Görinse ḫaṭ yine şīrāze-i mihr ü maḥabbetdür

[45a]

2. Degül rūyında ḫāl-i ʿanberīn-mū dest-i ḳudretle
   Başılmış ṣafḥa-i ruḫsārına mühr-i melāḥatdür

3. Olur nabż-āşinā-yı derd-i ʿaşḳ ammā devā virmez
   ʿİlāc itmez ṭabībüm derdüme bilmem ne ḥikmetdür

4. Ne ḥācet rūz-ı ḥaşrı rind-i ʿaşḳa eylemek tefhīm
   O şūḫuñ ḳadd-i ḫoş-reftārı ey zāhid ḳıyāmetdür

5. Olur gül-çīn-i vuṣlat her naẓarda ʿāşıḳ-ı bī-dil
   O şūḫuñ hüsn-i rengīni bahār-ı bāġ-ı cennetdür

6. Ne ḳayd-ı ʿazl u naṣb u ne ġam-ı būd [u] nebūd el-ḥaḳ
   Ġınā-yı ṭabʿ ile faḳr u fenā ey dil ne diḳḳatdür

7. Çeker ser-rişte[-i] naẓma dür-i nā-yāb-ı maʿānī
   O dil kim **Lemʿī**veş müstaġraḳ-ı deryā-yı fikretdür

-240-[541]

[Lemʿī]

[541] Şiir Mecmûası, 60b.

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Sīne kim ġamze-i ser-tīze nişān olmışdur
   Nemek-i zaḫm-ı ġamı fikr-i dehān olmışdur

2. Lebüñ āyā ne şeker dökdi cihāna bilmem[542]
   Cümle şīrīn-suḫana vird-i zebān olmışdur

3. Serdī-i ḫaṭṭı irişdi yine bāġ-ı ḥüsne
   Gül-i ḫoş-būy-ı dil-ārāsı ḫazān olmışdur

4. Ruḫı ol tāze nihālüñ ʿaraḳ-ālūd yine
   Nigeh-i çeşm-i terüm bār-ı girān olmışdur

5. Düşen erbāb-ı suḫan vaṣf-ı dehān-ı yāre
   Lemʿiyā cümlesi bī-nām [u] nişān olmışdur

-241-[543]

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Ġam-ı dīrīnüñ ey meh-pāre dilde neş'e-peymādur
   Şarāb-ı köhnenüñ bir ḳaṭresi keyf-i dü-bālādur

2. Mükerrer görmişem dīvān-ı ḥüsn-i ʿālem-efrūzı
   Ḳalan ḫāṭırda[544] ancaḳ beyt-i[545] ebrū-yı dil-ārādur

3. Degül bīgāneden zaḫm-ı derūnum āşinādandur
   Baḳılsa şīşeyi iden şikeste seng-i ḫārādur

4. Sürūr-ı yek-dem-i fikr-i[546] viṣālüñ künc-i fürḳatde

---

[542] bilmem Y/0022: cānān kim N.
[543] Şiir Mecmûası, 64b.
[544] Ḳalan ḫāṭırda Y/0022: Melā-yı ḫāṭıra N.
[545] beyt-i Y/0022:
[546] fikr-i: fikr ü N.

Neşāṭ-ı devlet-i pā-der-hevā-yı māliḫū[l]yādur

5. Ḫayāl itdükce **Lemʿī** būse[-i] laʿl-i leb-i yāri
Hemān ḫūn-āb ile çeşm-i terüm hem-reng-i mīnādur

-242-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Ne dem dil bir nigāh-ı vaʿde-i vaṣluñ niyāz eyler
Siyeh çeşmüñ teġāfül-güne müjgān-pūş-ı nāz eyler

2. Elüñ çek ḫᵛān-ı vaṣlından temāşā-y-ıla ḫursend ol
Seni tebrīd iderse yārdan hep ḥırṣ u āz[547] eyler

[45b]

3. Yine mey-nūş-ı cām-ı ʿişvedür ol ġamze-i ḫūnī
Ẓuhūr-ı ḥādiṯāt-ı fitneden dil iḫtirāz eyler

4. Ḫayāl-i vaṣlına ruḫṣat virür mi çeşm-i mekkārı
Bilür ol ġamze-i ġammāzı kim ifşā-yı rāz eyler

5. Felekde tār-ı çeng-i Zühre işkeste gibi **Lemʿī**
Ki yoḳdur ʿişret-ābād-ı cihānda söz ü sāz eyler

-243-[548]

[Lemʿī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Görüp o lāle-ruḫı çeşm-i dāġ rūşen olur
Fürūġ-ı şemʿ-i ruḫından çerāġ rūşen olur

2. Görinse [şīşe-be-kef]ʸ sāḳī[-i] perī-sīmā
Miṯāl-i āyīne elde ayaġ rūşen olur

[547] āz: zār N.
[548] Şiir Mecmûası, 63a.

3. Bu demde şuʿle[-i] āvāz-ı murġ-ı gülşenden
   Çü ṣubḥ ehl-i ṣafā bezm-i bāġ rūşen olur

4. Ṣafā-yı rūşen-i meh-tāb-ı şevḳ ile dilümüz
   Hemīşe çün güher-i şeb-çerāġ[549] rūşen olur

5. Şebāne şuʿle[-i] āvāz-ı murġ-ı gülşenden
   Çerāġ-ı ġonce ile zīr-i bāġ rūşen olur

6. Gelince yāda **Lemʿī** o şemʿ-i bezim-ārā
   Nühüfte-rāz-ı dil-i dāġ dāġ rūşen olur

-244-

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Çeşm-i ḫūn-ābe-feşān kim dem-be-dem nemnāk olur
   Çihre-i mir'āt-ı dil gerd-i kederden pāk olur

2. Pīç [ü] tāb-ı fikret-i zülf-i girih-gīr-i bütān
   Levḥ-i dilde cevher-i āyīne[-i] idrāk olur

3. ʿArż iderdüm ʿāleme sūz-ı dili pervāneveş
   N'eyleyem ol şemʿ-i bezm-efrūz āteşnāk olur

4. Murġ-ı dil bulmaz o servüñ ḳayd-ı ʿaşḳından rehā
   Ṭavḳ-ı ḳumrī ḫod-be-ḫod çün ḥalḳa-i fitrāk olur

5. **Lemʿiyā** reşk-i şemīm-i zülf-i ʿanber-bārdan
   Nükhet-i pīrāhen-i Yūsuf girībān-çāk olur

-245-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

---

[549] şeb-çerāġ: şeb-çerāḳ N.

1. Görseydi ḳadd-i yāri ne zībā ḫırām ider
   Ḫam-geşte olsa ḳāmet-i Ṭūbā ḳıyām ider

2. Ol rind-i bāde-nūş ki terk-i müdām ider
   ʿIyş-ı müdām ile dili leb-rīz-i kām ider

3. Encām-ı kārı fikr ider ʿāḳil olan kişi
   Gül itmeden ẓuhūr ʿilāc-ı zükām ider

4. Laʿl-i nemek-çeşinden ola neş'e-yāb-ı ẕevḳ
   Nūş-ı şarābı kendüye ḳat ḳat ḥarām ider

5. Ol nāmı n'eyleyem ki cihān içre çün ʿaḳīḳ
   Eyler ḫarāb ḥüsnini taḥṣīl-i nām ider

6. Vāṣıl olur netīce[-i] maḳṣūda **Lemʿiyā**
   Ol suḫte-dil ki terk-i temennā-yı ḫām ider

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ḫaṭṭ-ı ruḫsār-ı semensā-yı leṭafet tāzedür
   Hīç ḫazān olmaz bahār-ı bāġ-ı cennet tāzedür

[46a]

2. Dil daḫı nev-bāve-çīn-i[550] gülşen-i vaṣl[551] olmadı
   Ol nihāl-i nev-rese peyvend-i ülfet tāzedür

3. Nāvek-i elmās-ı peykān-ı nigāh-ı yārdan
   Sīne-i bī-kīneden her dem cerāḥat tāzedür

4. Āteş-i cān-sūz-ı hicrānıyla ol gül-çihrenüñ

[550] nev-bāve-çīn-i: nev-bāde-çīn-i N.
[551] vaṣl: vaṣla N.

Lāleāsā sīnemüzde dāġ-ı ḥasret tāzedür

5. Şevḳ-ı laʿl-i yār-ıla söylendi **Lemʿī** bu ġazel
Ẕevḳ-ı taʿbīrinde āṣār-ı ḥalāvet tāzedür

-247-[552]

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Fikr-i laʿlüñ ḳālıb-ı elfāẓa rūḥ-ı tāzedür
Maʿnī-i rengīn-edānuñ nisbeti iʿcāzadur

2. Bāʿiṣ-i cemʿiyyet-i dildür perīşān ḫāṭırı
Nüsḫa-i ümmīde[553] medd-i āhumuz şīrāzedür

3. Çeşmi lāl-i ḥayret eyler ʿāşıḳ-ı ser-geştesin
Gerdiş-i reng-i nigāhı sürme[-i] āvāzedür

4. Bezm-i ʿişretde dehān-ı ḫʸāhiş[i] bāz eyleme
Her ḥabāb-ı cām-ı mey mühr-i leb-i ḫamyāzedür

5. Ḫāme[-i] rengīn taḥsīne olur **Lemʿī** sezā
Vaṣf-ı ḳadd-i yār-ıla şiʿrüm bülend-āvāzedür

-248-

[Lemʿī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Bahār-ı neşve-i meyden ruḫuñ ki gül gül olur
Hezār şevḳ ile dil hem-sürūd-ı bülbül olur

2. Ḫayāl-i kākül ü ḫālüñle dāne-i eşküm
Zemīn-i dīde-i pür-nemde toḫm-ı sünbül olur

---

[552] Şiir Mecmûası, 64a.
[553] ümmīde TY/0022: ümmīdi N.

3. Nigāh-ı germ ile ṭāḳat-güdāzdur çeşmüñ
   Ḫadeng-i ġamze[-i] tīze nice taḥammül olur

4. Ġuref-nişīn-i ḳuṣūr-ı riyāż-ı maṭlab olur
   O dil ki rū-be-reh-i vādī-i tevekkül olur

5. Elümde **Lemʿī** benüm Ẕü'l-fiḳārdur ḫām[e]m
   Kümeyt-i dil giderek hem-ʿinān-ı Düldül olur

-249-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Görse şükūh-ı ḥüsnini ʿuşşāḳ lāl olur
   Ol pādişāh-ı nāza nice ʿarż-ı ḥāl olur

2. Ḫūy-gerde görse ḥüsn-i leṭāfet bahāruñı
   Şeb-nem ruḫ-ı güle ʿaraḳ-ı infiʿāl olur

3. Naḳş-ı ḫayāl-i nāḫun u ebrū-yı dil-rübā
   Gūyā sipihr-i sīnede şekl-i hilāl olur

4. Ancaḳ dehān-ı yār degül cāy-ı güft [ü] gū
   Baḥṣ-i miyānı da sebeb-i ḳīl u ḳāl olur

5. Gelmez ḳanāʿat ʿāşıḳa seyr-i cemālden
   Āyīne ʿaks ile nice seyr-i viṣāl olur

6. İtdükce cilve ḳāmet-i Ṭūbā-ḫırām-ı nāz
   Yolında serv-i sāye-ṣıfat ḫāk-māl olur

7. Feyż-i hevāsı ādeme ʿömr-i ebed virür
   Gülzār-ı kūy-ı yāre behişt iʿtidāl olur

8. Ḫāl-i siyāh-ı gūşe[-i] çeşm-i rem-āşinā
Ġıbṭa-nümā-yı nāfe-i müşkīn-ġazāl olur

9. Fikr-i füsūn-ı çeşm-i bütān ile **Lemʿiyā**
Her tāze şiʿr ḥaḳ bu ki siḥr-i ḥelāl olur

[46b]

-250-

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Çek cām-ı ʿaşḳı dime ki ʿaḳla ḫalel gelür
ʿAḳluñ giderse yirine niʿme'l-bedel gelür

2. Her ne zamān ki rişte-keş-i āh olam bilüñ
Āġūş-ı fikrüme benüm ol ince bel gelür

3. Sevdā-yı zülf-i yār-ıla āh eylesem göñül
Dest-i ümīde rişte-i ṭūl-i emel gelür

4. Ey dīde naḳd-i eşki telef itme yoḳ yire
Şāyed ki saña lāzım olur bir maḥal gelür

5. **Lemʿī** fesāne-sāz-ı niyāz olmadan henūz
Ol mest-i nāza raḳde-i ḫᵛāb-ı kesel gelür

-251-

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Rind-i ʿaşḳa cām-ı ṣahbā bī-keder āyīnedür
Ḫāk-i rāh-ı mey-fürūşān ser-be-ser āyīnedür

2. Ḳand[a] baḳsam cilve-gerdür ṭūṭī-i maḳṣūdumuz
D[ū]r-bīn-i ʿaşḳ-bāza baḥr u berr āyīnedür

3. Cilve-gerdür dīde-i ʿāşıḳda ḥüsn-i dil-berān
   Bülbülān-ı ʿaşḳa her gül-berg-i ter āyīnedür

4. Rūşen olmaz her kese esrār-ı ḥüsn-i dil-berān
   Şūḫī-i ʿaks-i ruḫından bī-ḫaber āyīnedür

5. Himmet-i rūşen-żamīrān iledür pervāz-ı dil
   Ṭūṭī-i gūyāya **Lemʿī** bāl u per āyīnedür

-252-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Beni bīdār iden şeb-tā-seḥer āh u enīnümdür
   Ḫadeng-i ġamze-i şūḫı o yārüñ dil-nişīnümdür

2. Çıḳardı ser-nüviştüm bir nigāh-ı merḥamet itseñ
   Ki her bir z[ī]r-i ḫāk üzre yatan naḳş-ı[554] cebīnümdür

3. İden ḥall ʿuḳde-i müşkilterīn-i zülf-i āmālüm
   Dem-i feyż-i seḥerle nāḫun-ı āh-ı ḥazīnümdür

4. Ne lāzım minnet-i sāḳī-i ṣahbāyı bu dem çekmek
   Beni medhūş iden ol ḫoş-tebessüm nāzenīnümdür

5. Ḫarābāt-ı ṣafāyı **Lemʿiyā** seyr ü temāşāya
   Elümde gerden-i mīnā-yı ṣahbā dūr-bīnümdür

-253-[555]

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ẕevḳ-ı elfāẓ-ı suḫan maʿnādadur

[554] naḳş-ı: naḳş u N.
[555] Şiir Mecmûası, 64b.

Neş’e-i[556] rengīn-dil mīnādadur

2. Keyf-i dīgerdür baña düşnām-ı yār
   Devr-i neş’e[557] telḫī-i ṣahbādadur

3. Bizdedür[558] hep ḫār [u] ḫāşāk [kim] velī
   Muʿteber gevher yine deryādadur

4. Ḫane-i dilden ġubār-ı miḥneti
   Rüft [ü] rūb iden cihānda bādedür

5. Pāyemüzdür ḫāksārī **Lemʿiyā**
   Pāy-ı būs-ı yāre dil üftādedür

-254-

[Lemʿī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Bu zaḫm-ı tāze dile çeşm-i ser-ḫoşumdandur
   Bu pīç ü tāb o zülf-i müşevveşümdendür

2. Taḥammül eyle göñül seng-bār cānāna
   Bu mīve ḫām ise de naḫl-i ser-keşümdendür

[47a]

3. ʿAraḳ çü gevher-i ġalṭān ḳarār itmedügi
   Ṣafā-yı āyīne[-i] rūy-ı bī-ġışumdandur

4. Ġubār-ı āyīne-i ḫāṭırum[559] iden efzūn
   Ẓuhūr-ı tāze-ḫaṭ-ı rūy-ı mehveşümdendür

---

[556] Neş’e-i:

[557] Neş’e:

[558] Bizdedür Y/0022:

[559] Nüshada “ḫāṭırum” kelimesinden sonra “firāvān” yazılıp üzeri çizilmiştir.

5. Benüm bu mertebe bisyār-gūluġum **Lemʿī**
   Füzūnī-i ġam-ı dehr-ile āteşümdendür

-255-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Siyeh-rūzī[-i] dil sevdā-yı zülf-i dil-keşümdendür
   Hevāya munḳalib olduġı āhum āteşümdendür

2. Beni āvāre[-i] ṣaḥrā-yı vaḥşet eyleyen şimdi
   Ġazālāne-nigāh-ı şūḫ-ı çeşm-i ser-ḫoşumdandur

3. Miṡāl-i ṣūret-i dīvār ḥayrān olduġum ancaḳ
   Ġubār-ı ḫaṭṭ-ı reyḥān-būy-ı rūy-ı mehveşümdendür

4. Meger zerḳ-i ġınā kesb olduġı ancaḳ tevekküldür
   Benüm bu gūşişüm ilḳā-yı naḳş-ı ser-keşümdendür

5. Ṣuver-yāb-ı maʿānī olduġum naẓm-ı terüm **Lemʿī**
   Ṣafā vü[560] tābiş-i mir'āt-ı ṭabʿ-ı bī-ġışumdandur

-256-[561]

[Lemʿī]

Mefʿūlü Mefāʿīlü Mefāʿilü Feʿūlün

1. Ol dil ki çü ġonce daḫı pīçīde degüldür
   Gül gibi bu gülzārda ḫandīde degüldür

2. Ḫār-ı sitem-i dehr-i denī-perver elinden
   Kāmil hünerān var mı ki rencīd[e] degüldür

3. Elbet düşe ḳalḳa[562] alınur menzil-i maḳṣūd
   Ṡābit-ḳadem olmaz o ki laġzīde degüldür

---

[560] Ṣafā vü: Ṣafā-yı vü N.
[561] Şiir Mecmûası, 64b.
[562] ḳalḳa TY/0022: ḫalḳa N.

4. Her şiʿr-i ter [ü] tāzeye taḥsīn olur mı
   Her dürr-i suḫan lāyıḳ-ı sencīde degüldür

5. Rengīn mi olur **Lemʿī** her ulü'n-naẓm-ı (?)[563] güher-rīz
   Ḫūn-āb-ı ciger içre ki ġalṭīde degüldür

Ḥarfü'z-Zā'

-257-

[Lemʿī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Nāle vü zār-ıla hem-zād ki dirler o bizüz
   Pey-rev-i[564] bülbül-i nā-şād ki dirler o bizüz

2. Rūzgāruñ çekerüz cevrini elden ne gelür
   Kākül-i yārda ber-bād ki dirler o bizüz

3. Neş'e-baḫşende-i aḥbāb olalı bāde gibi
   Düşmen-i meşreb-i zühhād ki dirler o bizüz

4. Sīne āmādedür ey nāvek-i çeşm-i ḫūn-rīz
   Hedef-i ġamze-i cellād ki dirler o bizüz

5. Deviri bezmgehüñ mūcib-i luṭf olsa gerek
   Ġam-ı hicrān ile dil-şād ki dirler o bizüz

6. Gül-i rengīn-suḫanum tāze vü terdür her dem
   Maẓhar-ı feyż-i Ḫudā-dād ki dirler o bizüz

7. Bir nümāyişle hemān şuʿle gibi ey **Lemʿī**
   Dāġ-ı sūz-ı dil-i ḥussād ki dirler o bizüz

---

[563] ūlu'n-naẓm-ı (?):
[564] Pey-rev-i: Pey-rev ü N.

[47b]

-258-[565]

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Keştī-i himmetle baḥr-ı mā vü menden geçmişüz
   Māverā'ü'n-nehr-i dehr-i pür-miḥenden geçmişüz

2. Biz hevā-pervāz-ı ʿaşḳuz lā-mekāndur yirümüz
   Murġ-ı ḳudsüz āşiyān-sāz-ı çemenden geçmişüz

3. Çün neḥāfetle vücūdum oldı hem-reng-i ʿadem
   Mū-miyān-ı dil-rübā-yı sīm-tenden geçmişüz

4. Bāde-i yād-ı leb-i yāḳūt-reng-i yār-ıla
   Cām-ı leb-rīz-i mey-i mīnā-şikenden geçmişüz

5. Telḫ-kām-ı āşinā-yı baḥr-ı hicrān olalı
   Lemʿī şīrīnkārī-i[566] fikr-i suḫandan geçmişüz

-259-

[Lemʿī]

Feʿilātün Feʿilātün Feʿilātün Feʿilün

1. Serv ol şūḫ-ı ḫır[ā]mān ile reftār idemez
   Ġonce laʿl-i leb-i ḫandān ile güftār idemez

2. Lāl olur ḥayret-i dīdār-ıla dil görse seni
   Cilve-i nāṭıḳayı ṣūret-i dīvār idemez

3. Nāliş-i bülbül-i dil ḫᵛābgeh-i nāzuñdan
   Çeşm-i mestāneñi bir vech ile bīdār idemez

---

[565] Şiir Mecmûası, 74b.
[566] şīrīnkārī-i Y/0022: şīrīn kāndan N.

4. İtdi ġāret o ḳadar dildeki ṣabrı o şehüñ
   Ġamzesi itdügini leşker-i Tatar idemez

5. Tāzelendi yine bu köhne zemīn ey **Lemʿī**
   Ehl-i dil ṭavr-ı ḳadīmi hele inkār idemez

-260-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. O şūḫuñ ʿāşıḳa her dem cefāsı artar eksilmez
   Anuñ-çün ʿāşıḳ-ı zāruñ recāsı artar eksilmez

2. Terāzū-yı[567] nigehde māh-rūyān olsa sencīde
   O Yūsuf-ṭalʿatuñ ḥüsn ü bahāsı artar eksilmez

3. Nice ol āfitāb-ı nāzı teşbīh eyleyem māha
   O mihr-i ʿālem-efrūzuñ żiyāsı artar eksilmez

4. Görince ʿārıż-ı rengīn-i yāri dil fiġān eyler
   Hezāruñ mevsim-i gülde nevāsı artar eksilmez

5. Ḳıyās-ı buʿd ile evvel ḳademdür menzile irmek
   Bu deşt-i vādī[-i] ʿaşḳuñ ḳażāsı artar ek[silmez]

6. Füzūn olmaḳda ḥüsni ḫaṭṭ-ı nev-ḫīzi ẓuhūrında
   Bu devrüñ fitne[-i] āteş-fezāsı artar eksilmez

7. Kemānuñ tīr ile çün ittiḥādı olmaz ey **Lemʿī**
   Sipihrüñ rāst-ṭabʿāna cefāsı artar ek[silmez]

-261-

[Lemʿī]

---

[567] Terāzū-yı:

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿīlün

1. Gösterdi ḫāl-i ʿanberin ol gül ʿıẕārumuz
   Sevdā-yı ḫāma düşdi dil-i dāġ-dārumuz

2. İşkeste eyler el-ḥaẕer ey āfitāb-ı nāz
   Mir'āt-ı ḥüsnüñi nefes-i inkisārumuz

[48a]

3. Ḳaṣd-ı helāk-i ʿāşıḳ ider esb-i nāz-ıla
   Āşūbgāh-ı fitnede o şeh-süvārumuz

4. Maḳṣūdumuz teveccüh-i ebrū-yı yārdur
   Yoḫsa hilāl-i ʿīde degül intiẓārumuz

5. Düşmezdük ayaġına o muġ-beççenüñ müdām
   Lemʿī ne çāre elde degül iḫtiyārumuz

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Dem olmaz kim raḳībe çeşmi yārüñ ʿöẕr-ḫᵛāh olmaz
   Ḳıyāmetdür bunuñ gibi günāh-ender-günāh olmaz

2. Olur ʿārī düşenler ʿaşḳa erbāb-ı taʿalluḳdan
   Libās-ıla bu deryā içre imkān-ı şināh olmaz

3. Dil-i ṣad-çāke bir vech ile olmaz rū-nümā olsa
   Ruḫ-ı ümmīdi mir'āt-ı şikeste cilvegāh olmaz

4. Ṣadā-yı cünbiş-i müjgānı vaʿd-i vuṣlat eylerse
   Enīn-i merhem-i şefḳat ḫadeng-i cān-kāh olmaz[568]

[568] Nüshada "şefḳat ḫadeng-i cān-kāh olmaz" ifadesi ve bir önceki beytin ikinci mısraında geçen "şikeste cilvegāh olmaz" ifadesi sehven birbirinin yerine yazılmış olup bu duruma çizgiler ile işaret edilmiştir.

5. Ruḫın seyr eyledükce girye-sāz-ı minnet-i vaṣl ol
   Ki eşk-i çeşm-i ter **Lemʿī** girān-bār-ı nigāh olmaz

-263-[569]

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Yā Rab ḳarīn-i ṣoḥbet-i dil-dār olur mıyuz
   Künc-i elemde böyle ḳalup ḫᵛār olur mıyuz

2. Zehr-ābe-i ġamuñ daḫı āyā çeker miyüz
   Şīrīn-kām-ı laʿl-i şeker-bār olur mıyuz

3. Bār-ı girān-ı hecr-ile ḫam oldı ḳāmetüm
   Böyle ḳalur gider mi sebük-bār olur mıyuz

4. Ῑmā-şinās-ı gūşe[-i] ebrū-yı yār-ıla
   Şāyān-ı vaʿd-i vuṣlat-ı dil-dār olur mıyuz

5. Bir kerre girse destümüze dāmen-i viṣāl
   Bir daḫı dām-ı hecre[570] giriftār olur mıyuz

6. Zāhid şarāb-ı laʿl-i nemek-rīz-i dil-beri
   Nūş itmek-ile söyle günehkār olur mıyuz

7. **Lemʿī** güşād olur mı der-i ḫᵛāhiş-i derūn
   Nerd-i fenāda yoḳsa daḫı zār olur mıyuz

-264-

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Sūziş-i ʿaşḳ ile āteş-ḫānedür mey-ḫānemüz
   Şuʿle[-i] cevvāledendür gerdiş-i peymānemüz

[569] Şiir Mecmûası, 72b.
[570] hecre TY/0022: hecr-ile N.

2. Zaḫm-ı ġamz[e]ñdür medār-ı pertev-i mihr-i cemāl
Raḫne-i dīvārdandur revzen-i kāşānemüz

3. Çeşm-i mestāne nigāhuñ eylesün der-ḫᵛāb-ı nāz
Diñle ey ṭıfl-ı nev-āmūz-ı cefā efsānemüz

4. Vāṣıl-ı deryā-yı raḥmet eyleye ümmīd odur
Gerd-i cürmi cūş-ı seyl-i girye-i mestānemüz

5. **Lemʿī** şemʿ-i vaṣla ʿarż-ı sūza māniʿdür felek
Pertev-i meh-tābdandur sūziş-i pervānemüz

[48b]

-265-

[Lemʿī]

Fāʿılātün Fāʿılātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Bī-ḳarār oldı ārām-ı dil-i miskīnümüz
Mevce[-i] bī-tābī[-i][571] sīm-ābdur temkīnümüz

2. Öyle maḫmūr-ı ġamam yoḳ ittikāya ḳudretüm
Ḫışt-ı ser-pūş-ı ḫum-ı mey olsa da bālīnümüz

3. Raḥm iderdi görse ger zaḫm-ı dil-i bī-kīnemüz
Āşinālardan ziyāde düşmen-i pür-kīnümüz

4. Şemʿ-i meclis zīb-i rūy-ı yāre ey dil yan yaḳıl
Cānı teslīm itmedür[572] pervāneveş āyīnümüz

5. Serv-i mevzūn-ı çemendür cūybār-ı ṭabʿla
Lemʿiyā her mışraʿ-ı ber-ceste-i rengīnümüz

[571] bī-tābī[-i]: bī-tāb yi N.
[572] itmedür: itmededür N.

-266-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Oldı engüşt-i işāret ḫāme-i taḥrīrümüz
   Encümen-sāz-ı ḫamūşīdür leb-i taḳrīrümüz

2. Nāle-i ber-ceste[-i] meydān-ı ġamdur tīrümüz
   Ḥalḳa[-i] dūd-ı siyāh-ı āhdur zih-gīrümüz

3. ‘Uḳde-i ser-rişte[-i] endūha virmez incilā
   Ger hilāl-i ‘īd olursa nāḫun-ı tedbīrümüz

4. Biz ki Mecnūn-ı siyeh-çeşmān [u] vaḥş-ṭīnetüz
   Ḥalḳa-i zülf-i perīdür ḥalḳa-i zencīrümüz

5. Mürde-dil iḥyā ider şevḳ-ı leb-i cān-perverüñ
   Bir tebessüm ḳıl açılsun ġonce[-i] taṣvīrümüz

6. Biz ḫarāb-ı āb-ı şemşīr-i teġāfül olmışuz
   Ḳaldı gerd-i ḫaṭ zuhūrına bizüm ta‘m[ī]rümüz

7. Olmasun bī-hūde cūyān-ı devā zaḫm-ı ḥasūd
   Ḫāme-i müşkīn-raḳamdur **Lem‘iyā** şemşīrümüz

-267-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Tāb-ı ‘aşḳ-ı yārdur zīb-i dil-i vīrānemüz
   Nūr-ı ḫurşīd-i dıraḫşān oldı naḳş-ı ḫānemüz

2. Neş’e-baḫş-ı keç-nihādān-ı zamān olmaḳdadur
   Tābi‘-i devr-i felekdür gerdiş-i peymānemüz

3. Mūy-ı āteş-dīde gibi ḫışm itdi bī-ḳarār
   Pīç ü tāb-ı fikr-i gīsū-yı ruḫ-ı cānānemüz

4. Bāde-i dūşīne-i laʿ[l]üñle ser-mestem henüz
   İñletür ṭās-ı sipihri naʿre-i mestānemüz

5. Gevher-i eşʿāruña virdi fürūġ-ı iʿtibār
   Āşinā lafẓ ile **Lemʿī** maʿnī[-i] bīgānemüz

-268-

[Lemʿī]

Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilātün Fāʿilün

1. Ġayra bir kerre nigāh itmege yoḳdur çāremüz
   Bestedür zülf-i nigāra rişte-i neẕẕāremüz

2. Ṭıfl-ı dil ġarḳ-āb-ı eşk-i çeşm-i ter olmaḳdadur
   Var ise seng-i yededür mühre[-i] gehvāremüz

3. Virmedi sevdā-yı zülfüñ dil-perīşāna niẓām
   Āh kim şīrāze-gīr olmaz dil-i ṣad-pāre[müz]

[49a]

4. Şāh-bāz-ı çeşm-i ḫūn-rīzin görince ol mehüñ
   Ḳaldı ḥayretde kebūterveş dil-i āvāremüz

5. Keşret-i seyr-i ruḫ-ı ḫūy-gerde-i dil-dārdan
   Lemʿiyā pür-gevher oldı dāmen-i neẕẕāremüz

-269-

[Lemʿī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Ṭabībüm bister-i hecrinde dil bīmārdur sensüz
   Tenümde her ser-i mū neşter-i āzārdur sensüz

2. Ḫayālüñle degül ḫᵛāb-āşinā müjgān-ı ḫūn-bārum

Baña her gül-bün-i taṣvīr-i bālīn ḫārdur sensüz

3. Nigāh-ı raġbet itmem her ne deñlü dil-firīb olsa
   Bu dehrüñ her büti bir ṣūret-i dīvārdur sensüz

4. Hilāl-ebrū felek gün başına gösterse bir meh-rū
   Açılmaḳ ʿuḳde-i pür-pīç-i dil düşvārdur sensüz

5. Ne mümkin mesned-i Cem daḫı olsa ṭarḥ-ı āsāyiş
   Bu menzilgehde ārām eylemek nā-çā[r]dur sensüz

6. Çeker mi cām-ı leb-rīz-imtinān-ı sāḳī[yi] **Lemʿī**
   Dili ḫūn-āb-ı ġamla sāġar-ı ser-şārdur sensüz

-270-[573]

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Ḫūn-ābe-nūş-ı keş-me-keş-i ḫār-ı ḥasretüz
   Sīne-figār-ı neşter-i āzār-ı ḥasretüz

2. Mecnūn-ı ser-b[e]-vādī-i vaḥşet ola[lı] dil
   Tenhā-nişīn-i sāye[-i] dīvār-ı ḥasretüz

3. Āzār-ı rūzgāra felek yoḳ taḥammülüm
   Şāḫ-ı şükūfe-dār-ı girān-bār-ı ḥasretüz

4. Olsaḳ ʿaceb mi dest-ḫoş-ı rūzgār-ı dūn[574]
   Berg-i ḫazān-resīde-i gülzār-ı ḥasretüz

5. Ol bülbül-i ġarīb-nevāyuz ki **Lemʿiyā**
   Dām-ı ümīd-i vaṣla giriftār-ı ḥasretüz

[573] Şiir Mecmûası, 75a.
[574] rūzgār-ı dūn Y/0022: rūzgārdan N.

-271-[575]

[Lem‘ī]

Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün Mefāʿīlün

1. Tehī-dest-i[576] kerīmü’ṭ-ṭabʿ olan hergiz baḫīl olmaz
   Ġarīz-i ḳadr-fehmān [u] hüner-güster ẕelīl olmaz

2. Dehānuñ nefy ü iṯbātında çoḳdur güft [ü] gū ammā
   Ser-i mū kākülüñ ḥaḳḳında cānā ḳāl u ḳīl olmaz

3. Müsellemdür egerçi Yūsuf-ı gül-pīrehen ammā
   Senüñ gibi benüm ʿaynumda bir ḥüsn-i cemīl olmaz

4. Bilenler ʿaybını eyler sebük-rūḥ ile āmīziş
   Girān-bārī[-i] ẕātın fehm iden kimse ṣaḳīl olmaz

5. Mürüvvet mi gelür her ḫaşm-ı şuʿle-ḫūndan **Lem‘ī**
   Belī her āteş-i sūzında gülzār-ı Ḫalīl olmaz

[49b]

Ḥarfü’s-Sīn

-272-

[Lem‘ī]

Mefāʿilün Feʿilātün Mefāʿilün Feʿilün

1. Serümde şemʿ gibi dūd-ı āh besdür bes
   Bürehne-cism-i ġama bir külāh besdür bes

2. Sipihr-i sīneye bir reşk-i māh besdür bes
   Ḳalem-rev-i dile bir pādişāh besdür bes

3. Gülū-girifte vü lāl itmege dil-i zārı
   Ḫayāl-i sürme-i çeşm-i siyāh besdür bes

[575] Şiir Mecmûası, 76a.
[576] Tehī-dest-i Y/0022: Behey dest N.

4. Girih-güşā-yı gül-i ġonce-i ümīd-i dile
   Nesīm-i āh-ı dem-i ṣubḥgāh besdür bes

5. Nigāh-ı genc-i derūna çü ejder-i dem-zen
   Ḫayāl-i penciş-i zülf-i siyāh besdür bes

6. Çü lāle **Lem‘ī** yiter serde dāġ-ı ḫūnīnüm
   Bürehne-cism-i ġama bir külāh besdür bes

Ḥarfü’ş-Şīn

-273-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫaṭ-ı nev-ḫīzi gülzār-ı cemālinde çemenlenmiş
   ‘Iz̲ār-ı nāzüginde cāy-ı būse yāsemenlenmiş

2. Felāṭūn olsa ādem söyleşilmez ol perīveşle
   Debistān-ı fitende ṭıfl-ı çeşm-i şūḫı fenlenmiş

3. O Yūsuf-çihreden Ya‘ḳūb-eş̲er dūr olalı çeşmüm
   Derūnum tīregī-i hecr ile Beytü’l-Ḥazenlenmiş

4. Çeker levḥ-i dile bir ṣūret-i Şīrīni her laḥẓa
   Göñül bu Bī-sütūn-ı ġamda gūyā Kūh-kenlenmiş

5. Ḫadeng-endāzī-i tīr-i müj[e]ñle tāzelendürseñ
   Fetīl-i dāġ-ı nāsūr-ı ġam-ı ‘aşḳum kühenlenmiş

6. ‘Aceb mi ser-fürū eylerse serv-i ser-firāz-ı bāġ
   Nihāl-i ḳaddi ol Ṭūbā-ḫırāmuñ nārevenlenmiş

7. Nigāh-ı ‘āşıḳ-ı Mecnūn-revişden vaḥşet itmekde

O şūḫuñ çeşm-i Leylā-reşki āhū-yı Ḫotenlenmiş

8. Dil-i sevdā-peresti çekmege zencīr ey **Lemʿī**
   Müselsel ḥalḳa ḥalḳa kākül-i ʿanber-şiken[len]miş

Ḥarfü'ṭ-Ṭā

-274-[577]

[Lemʿī]

Mefʿūlü Fāʿilātü Mefāʿīlü Fāʿilün

1. Gerdūn-ı kīneverden ümīd-i vefā ġalaṭ
   Bu cām-ı bāz-gūnede rāḥ-ı ṣafā ġalaṭ

2. [Hep][Y] gerdiş[i][Y] ḫilāfına itmekde çarḫ-ı dūn
   Devr eylemezse ʿaksine bu āsiyā[578] ġalaṭ

3. Telḫ itdi meclis-i mey[i] düşnām-ı dil-rübā
   İtmek o şekkerīn-lebi zehr-āşinā ġalaṭ

4. Bī-cām u yār kesb-i neşāṭ eylemek muḥāl
   Bī-dest ü pāy baḥr-ı ṣafāda şinā ġalaṭ

5. Semt-i gedāyı ṭut olasın şeh-levend-i ʿaşḳ
   Vādī-i Ḳays u Kūh-ken-i ġam-fezā ġalaṭ

6. Rūyuñda kākülüñ dile işkence itmesün
   Bāġ-ı behişt içinde ġurāb-ı cefā ġalaṭ

7. ʿĀlemde ser-firāz mıdur naḫl-i ḫᵛāhişüm
   Lemʿī zemīn-i şūrda neşv ü nemā ġalaṭ

[50a]

Ḥarfü'ṭ-Ṭā[579]

---

[577] Şiir Mecmûası, 81a.
[578] āsiyā: āsiyāb N.
[579] Ḥarfü'ṭ-Ṭā: Ḥarfü't-Tā N.

-275-[580]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dil-i ṣaḥrā-neverd-i ‘aşḳuña sevdā-fezādur ḫaṭ
   Hezār ‘uşşā[ḳı lāl-i vaḥşet eyler sürme-sādur ḫaṭ][Y]

2. Olur bir maṭla‘-ı ġarrā dü ebrū-yı siyeh ammā
   Kenār-ı lebde ḥüsn-i maṭla‘-ı mihr ü vefādur ḫaṭ

3. Nühüfte eyledi ḫāl-i siyāh-ı ‘ārıż-ı yāri
   Zehī düzd-i siyeh-nāf-ı ġazālān-ı Ḫaṭādur ḫaṭ

4. O şūḫuñ fikr-i ḫaṭṭı levḥ-i dilden çıḳmadan gördük
   Tırāş itdük o rengīn ṣafḥa-i ḥüsne ḫaṭādur ḫaṭ

5. Olu[r]lar devletinde şād-kām-ı vuṣlatı ‘uşşāḳ
   Ser-i üftādegāna sāye-i bāl-i Hümādur ḫaṭ

6. Degül ḥā’il şu‘ā‘-ı mihr-i ruḫsār-ı dil-ārāya
   Ser-i mū şübhe itmem sāye-i zülf-i dü-tādur [ḫaṭ]

7. Beyāż-ı ṣafḥa-i rūya esīr-i zülf içün **Lem‘ī**
   Midād-ı müşk ile tevḳī‘-i menşūr-ı rehādur ḫaṭ

Ḫarfü’l-Ḳāf

-276-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ol ‘āşıḳuñ ki fikr-i leb-i cān-fezāsı yoḳ
   Āṣār-ı nuṭḳ-ı ‘Īsī-i mu‘ciz-edāsı yoḳ

2. İtdüm kitāb-ı ḥüsnini yārüñ müṭāla‘a

---

[580] Şiir Mecmûası, 81a.

Bir nüsḫa-i laṭīf ki ḫaṭṭ-ı ḫaṭāsı yoḳ

3. Reng-i gül-i ‘ıẕārı temāşā fırībdür
   Ammā meşām-ı ḫᵛāhişe būy-ı vefāsı yoḳ

4. Ḫil‘at-be-dūş-ı cāhdur el-ān o kimse kim
   Ebnā-yı keç-‘aṭā-yı zamāndan recāsı yoḳ

5. Aḥsent o rind-i merdüm-i āzāde-meşrebe
   Kim tengnā-yı dehrde bir būriyāsı yoḳ

6. Bir dil-berüñ ki hūş-rübā ānı olmaya
   Beñzer o naẓma ḥüsni var ammā edāsı yoḳ

7. Olsun mı naḫl-i ḫᵛāhiş-i dil mīve-dār-ı kām
   Lem‘ī bu şūr[e]zār-ı cihānuñ nemāsı yoḳ

Ḥarfü’l-Kāf

-277-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Göñülde ‘aşḳ-ı ruḫ-ı dil-rübāyı tāzeledük
   Kühen ḥikāyet-i mihr ü vefāyı tāzeledük

2. Ele alup yine ser-rişte-i ġam-ı ‘aşḳuñ
   Fetīl-i dāġ-ı dil-i mübtelāyı tāzeledük

3. Kühen şarāb gerek sāḳiyā müdām elde
   Ki nuḳl-ı meclis-i ẕevḳ u ṣafāyı tāzeledük

4. Gelince ḫāṭıruma ḥabb-ı ‘anberīn ḫālüñ
   Henūz keyf-i dil-i bī-nevāyı tāzeledük

5. Ḫayāl-i şerbet-i la‘liyle **Lem‘ī** ol şūḫuñ
   Cigerde sūziş-i tāb-ı cefāyı tāzeledük

[50b]

-278-[581]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ne ‘āḳiller ser-i zülfüñle şeydā olduġın gördük
   Düşüp ṣaḥrāya Mecnūn gibi rüsvā olduġın gördük

2. Cilā-baḫş olduġın bildüm ġubār-ı āyīne zīrā
   Ṣafā-yı ḫāṭırum ḫaṭṭ-ı semensā olduġın gördük

3. Dehānı nükte-i mevhūm idi yārüñ taṣavvurda
   Açıldı sırr-ı mübhem idi gūyā olduġın gördük

4. Ḳurılmış ya mıdur peyveste ebrū ne ola dirken
   Ḫadeng-i ġamze sīn[e]m üzre peydā olduġın gördük

5. Ser-i kūyında cevlān eyledükce raḫşı ol şāhuñ
   Ġubār-ı tūtiyā-yı çeşm-i bīnā olduġın gördük

6. Göñül bir per-şikeste murġdur ammā ne[582] ‘Anḳālar
   Şikā[r]-ı şāh-bāz-ı çeşm-i şehlā olduġın gördük

7. Baḳup āyīne[-i] eflāke **Lem‘ī** çeşm-i ‘ibretle
   Bu ‘ālem pāy-tā-ser ḥasret-efzā olduġın gördük

-279-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Neden ter düşdüñ ey gül-ġonce[-i] bāġ-ı ḥayā n’olduñ

[581] Şiir Mecmûası, 87b.
[582] ammā ne Y/0022: emmāre N.

Muḫālif naġme mi itdi hezār-ı bī-nevā n’olduñ

2. Dil-i pür-ıżṭırābumdan ḫaber yoḳ ḫaylī demlerdür
   Dolaşduñ mı o zülf-i pīç ü tāba ey ṣabā n’olduñ

3. Hemān sen dergehinde ḫāksār olmaġa sa‘y eyle
   Gelür pā-māl-i nāz eyler o şūḫ-ı bī-vefā n’olduñ

4. Nigāh-ı çeşm-i mest-i yāre maẓhar düş göñül yoḫsa
   Olursın ġamzesiyle bāde-nūş-ı āşinā n’olduñ

5. Yaḳıldum Bī-sütūn-ı ġamda hecr-i la‘l-i Şīrīnle
   Meded ol cām-ı Gül-gūnı yitişdür sāḳiyā n’olduñ

6. Nevā-yı dil-keş-i kilk-i terüñ **Lem‘ī** füzūn eyle
   Ṣalar reşk-i terāne ‘andelīb-i bī-nevā n’olduñ

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Pīç ü tāb-ı ġama düşdük yine āh eylemedük
   Ser-i zülfüñ ḳoyup eflāke penāh eylemedük

2. Himmet-i zülf ile geçdük ẕeḳan-ı dil-dārı
   Hele murġ-ı dili üftāde[-i] çāh eylemedük

3. Neden āzürdedür āyā ruḫ-ı ḫūy-gerde-i nāz
   Gül-i rengīne[583] girān-bār-ı nigāh eylemedük

4. Olmazuz beste-i zencīr-i girih-gīr-i belā
   Dilümüz ḳayd-ı ġam-ı zülf-i siyāh eylemedük

[583] rengīne: rengīnine N.

5. **Lem‘iyā** ṭıfl-ı dili ġarḳ-ı yem-i eşk itdük
   Merdüm-i dīde gibi cūyda şināh eylemedük

-281-[584]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫayāl it la‘l-i rengīn-i bütānı cām-ı ṣahbā çek
   Ḳıl endīşe miyānın tār-ı beyte dürr-i ma‘nā çek

2. Cebīnüñ üzre zülfüñ çīn [ü] çīn [ü] ḫam-be-ḫam olsun
   Berāt-ı ḥüsnüñe ey şāh-ı mülk-i nāz ṭuġra çek

3. Çü hāle sīne-i āġūşa çekmege o meh-rūyı
   Hemān naḳd-i dilüñ ‘arż it ne āh eyle ne esmā çe[k]

[51a]

4. Sehī-ḳadd-i kenārı der-kenār[a][Y] ārzū çekme
   Çekerseñ perveriş-yāb-ı Sitanbul serv-i ra‘nā çek

5. Eger cā-gīr ise ḫāṭırda[585] [bīm-i][Y] laġziş [ü] iḳbāl
   Bu ‘işretgāhdan künc-i ferāġa **Lem‘iyā** pā çek

-282-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Taḥṣīl-i şāhid-i emele cüst [ü] cū gerek
   Āh-ı seḥerle ḫāne-i dil rüft-rū gerek

2. Olmaġa rū sefīd siyeh-nāme-i ‘amel
   Ḫūn-ābe-i nedāmet ile şüst [ü] şū gerek

3. Bī-minnet olsa rūzī-i dil yoḳsa ādeme
   Taḥṣīl-i rızḳ itmege çoḳ āb-ı rū gerek

---

[584] Şiir Mecmûası, 86a.
[585] cā-gīr ise ḫāṭırda TY/0022: girse ḫāṭıra N.

4. Sebz-i derūn oldı zebūn-ı ġam-ı fenā
   Neşve-nümā-yı şevḳ virür bir sebū gerek

5. **Lem‘ī** ṣalāt-ı şükr-i viṣāline ol şehüñ
   Eşk-i sürūr-ı dīde-i terden vużū gerek

-283-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Olsa būy-ı gül-i cennetden eger pīrehenüñ
   Olur āzürde leṭāfetden o nāzük bedenüñ

2. Müjesi çeşmine ṣad neşter-i endūh olsun
   Bir nigāh ile ey gül-i ter saña göz degenüñ

3. Nefy ü iṡbāt ile bir mes’ele[-i] müşkildür
   Alamam aġzuma ben ḥāṣılı vaṣf-ı dehenüñ

4. Nīk [ü] bed dest-i felekden ne gelür insāna
   Dönmeden ġayrı ne kārı ola çarḫ-ı kühenüñ

5. **Lem‘iyā** p[ī]şgeh-i ḥażret-i üstāda gider
   Eyle kālā-yı ādāb-ıla müzeyyen suḫanuñ

-284-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. İdüp mehcūr ġayrı ey kemān-ebrū siper itdüñ
   Degül ḳaṣduñ taḳarrüb tīr-i āhumdan ḥaẕer itdüñ

2. ‘Adū bir ḥarf-i nā-şāyeste mi ‘arż itdi ḥaḳḳumda
   N’içün ṭarf-ı dile ey çeşmi āhū kec naẕar itdüñ

3. Kimi bismilgeh-i ‘aşḳuñda ḳurbān itmek istersin
Ki ṭarf-ı dāmen-i temkīn-i nāzuñ der-kemer itdüñ

4. Varaḳ gird-ābe-i eyyām-ı endūh olmaġa sāḳī
Leb-i cām-ı ṭarab-zādan ser-engüşti ter itdüñ

5. Taḫayyül eyledükce **Lem‘iyā** serv-i ḳad-i yāri
Yine bir mıṣra‘-ı ber-ceste dilde cilv[e]-ger itdüñ

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gerdiş-i çeşm-i ġazāl olduḳca zih-gīrüñ senüñ
Hīç ḳarār itsün mi cānā sīnede tīrüñ senüñ

2. Şu‘le[-i] dīdāra tāb-āver olur mı bī-dilān
Ṣūret-i dīvar iderken naḳş-ı taṣvīrüñ senüñ

3. Tünd-bād-ı rūzgār-ıla fenā bulsun mı hīç
Sīnemüzde nev-gül-i sīr-āb-ı şemşīrüñ senüñ

4. Olmada fersūde bāzūsı dil-i dīvānenüñ
Çekmeden zencīr-i gīsū-yı girih-gīrüñ senüñ

[51b]

5. Ḫaṭṭ-ı deycūrı beyāża çıḳdı ol māhuñ göñül
Var ise te’ṯīr itdi āh-ı şeb-gīrüñ senüñ

6. Cān atardı murġ-ı dil nahçīr-i fitrāk olmaġa
Bir kez itse āzmāyiş sīneyi tīrüñ senüñ

7. **Lem‘ī** çün āyīne ḥayrānuz suḫan-sāz olmadan
Ṭūṭī-i şekker-feşān[586] olursa ta‘bīrüñ senüñ

[586] şekker-feşān: şekker-feşānuñ N.

-286-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Esīr-i zülfüñe ḳaṣduñ cefā imiş bildük
   Ḥaḳīḳat ey büt-i ra‘nā ḫaṭā imiş bildük

2. İşāre-i müj[e]ñ ey çeşm-i fitne-zā gördük
   Raḳībe va‘de-i vaṣluñ ez̲ā imiş bildük

3. Şikenc-i zülf-i ḫam-ender-ḫam-ı dil-ārāda
   Bu pīçiş-i dile bād-ı ṣabā imiş bildük

4. Görince yār-ıla aġyārı ṣaḥn-ı gülşende
   O serv-ḳāmeti ser-der-hevā imiş bildük

5. Ḳarīn-i bezmgeh-i vaṣluñ olmaduḳ ḫayfā
   Yoluñda nāle vü āhum hevā imiş bildük

6. Ḫadeng-i ġamze-i çeşm-i bütāna teslīmüz[587]
   Reh-i necāt[da] rıżā reh-nümā imiş bildük[588]

7. Çemende servden oldı [çü] **Lem‘ī** āzāde
   Esīr-i bend-i girān-ı ḳabā imiş bildük

-287-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Görse ser-geştelügüñ ‘āṣıḳ-ı bī-tāblaruñ
   Nāle vü zārı gülū-gīr ola dūlāblaruñ

2. Tīġ-i ebrūsına gögsin mi gererdi bu ḳadar

---

[587] teslīmüz: teslīm iz N.

[588] Nüshada bu beyitten sonra bir mısra vardır: “‘Iz̲āruña [illegible] belī ṣafvet ḥüsn-i ḫaṭṭuñ”

Sengden olmasa ger sīnesi miḥrāblaruñ

3. Eşk-rīzān-ı nedāmet ġam-ı dūzaḫ çekmez
   Kārı maḥv eylemedür āteşi seyl-āblaruñ

4. Rīze-çīnī-i simāṭ-ı kereme māni‘dür
   Dest-i ḥırṣında olan ra‘şesi bī-tāblaruñ

5. Olsa bālini eger dāmen-i maḥşer **Lem‘ī**
   Yine bīdār olamaz çeşmi girān-ḫᵛābluruñ

-288-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Feyż-i nesīm-i ṣubḥ iledür āb u tāb-ı gül
   Oldı güşāde ḫāṭır-ı rengīn-niḳāb-ı gül

2. Mihrüm āfitāb-ı ḥaḳīḳī degül midür
   ‘Aşḳ-ı mecāz şeb-nem-i feyż iktisāb-ı gül

3. Gördi çemende rūy-ı ‘araḳnāk-i dil-beri
   Reng-i ḫacālet aldı ruḫ-ı jāle-tāb-ı gül

4. Tā key terāne-sāzī-i lāf ey hezār-ı dost
   Bülbül saña degül mi bu āteş ‘itāb-ı gül

5. Tārāc-ḫūrde-i ġam-ı bād-ı fenā olur
   Lem‘ī neşāṭ [u] devlet-i pā-der-rikāb-ı gül

Ḳāfiyetü’l-Lām

-289-[589]

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

[589] Şiir Mecmûası, 88b.

1. Fikr-i miyānuñ olmasa ger pīşe[-i] ḫayāl
   Tā böyle ince olmaz idi rişte[-i] maḳāl

[52a]

2. Mādām nāl-i esb-i felek vājgūn ola
   Reh-yāb-ı kişver-i emel olmaḳ ne iḥtimāl

3. Mir'āt-ı dilde ṣūret-i ḫ^{v}āhiş görilmedi
   Bād-ı muḫālif oldı ġubār-efgen-i melāl

4. Gör naġme-i neşāṭı cihānda eger felek
   Bir kerre çeng-i Zühre[yi]^{Y} eylerse gūş-māl

5. **Lem'ī** bu ża'f-ı ḥasret-i ebrū-yı yār-ıla
   Olsaḳ 'aceb mi ġıbṭada yek-şeb[e-i] hilāl

[Lem'ī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Çek ayaġı künc-i ġamdan sākin-i mey-ḫāne ol
   Var yüri dest-i muġāndan bāde al mestāne ol

2. Şem'-i gül-ruḫsārına şeb-tā-seḥer ey murġ-ı dil
   Gāh feryād eyle gāhī yan yaḳıl pervāne ol

3. Dilde cā-gīr ise olmaḳ āşinā-yı ġamzesi
   Evvel ey dil deşt-i ġamda 'aḳl ile bīgāne ol

4. Vāḳıf-ı esrār olam dirseñ ḥarīm-i zülfine
   Pençe-ḫ^{v}[ā]r-ı miḥnet eyle cismi reşk-i şāne ol

5. **Lem'iyā** olduḳca mey-nūş-ı ḫayāl-i la'l-i yār
   'Andelīb-i naġme-sāz-ı ma'nī-i mestāne ol

-291-[590]

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mevce şevḳı ile deryā gibi pür-cūş oldı dil
   Gevher-i maḳṣūda ser-tā-pāy āġūş oldı dil

2. Tīġ-ı ebrū-yı siyeh-tābuñdan eylerken fiġān
   Gerdiş-i çeşmüñ görüp çün sürme ḫāmūş [oldı dil]

3. Ḥarf-i serd-i nāṣıḥ-ı bī-maġzdan[591] mīnā gibi
   Meclis-i ehl-i riyāda penbe-der-gūş oldı dil

4. Göz yumup açınca rāḥat bulmadum hem-çü ḥabāb
   Gördi vaż‘-ı rūzgārı ḫāne-ber-dūş [oldı dil]

5. La‘l-i rengīn-i bütānı vaṣf idelden **Lem‘iyā**
   Cām-ı leb-rīz-i mey-i ma‘nīyle medhūş oldı dil

-292-[592]

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dehān-ı ḫ[v]āhişi bāz itmenüñ zamānı degül
   Zebānı nāṭıḳa-sāz itmenüñ zamānı degül

2. Ḫamūşī gevher-i rengīn-i genc-i ma‘nādur
   Gevher-feşānī-i rāz itmenüñ zamānı degül

3. Uzatma ḳāmeti zāhid riyāyı terk eyle
   Bu vaḳti ṣarf-ı namāz itmenüñ zamānı degül

4. Muḳaddimāt-ı niyāzı ḳo ḫ[v]āhiş-i vaṣl it

[590] Şiir Mecmûası, 89a.
[591] bī-maġzdan Y/0022: peymūden N.
[592] Şiir Mecmûası, 89a.

Sözi netīce dırāz itmenüñ zamānı degül

5. Yitiş ḥaḳīḳate rāh-āşinā-yı ‘irfān ol
Sükūt-ı semt-i mecāz itmenüñ zamānı degül

6. Nedür bu ser-keşī ey nev-nihāl-i bāġ-ı [niyāz][Y]
Dem-i viṣālde nāz itmenüñ zamānı degül

7. Bahāne-ḫ[v]āhdur[593] ey **Lem‘ī** bu ġalaṭ-fehmān
Dehān-ı ḫāmeyi bāz itmenüñ zamānı [degül]

[52b]

Ḥarfü’l-Mīm

-293-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ḥayret-zede itdi beni ol ‘ārıż-ı māhum
Maḥv oldı çü āyīne ser-ā-pāy nigāhum

2. Ḫırmengede[-i] cismümi āteşlere virdi
Ol berḳ-ı sebük-seyr gibi şu‘le[-i] āhum

3. Bir kerre gelür mi ‘aceb āġūş-ı viṣāle
Ol ḳāmet-i Ṭūbā-reviş-i cilve-penāhum

4. Bir gül-bün-i nev-ḫīze döner çeşm-i terümde
Bālā ḳadüñ olduḳca hem-āġūş-ı nigāhum

5. Tīġ-ı nigehin itdi ḥavāle dile **Lem‘ī**
Bir kerre su’āl eylemedüñ cürm ü günāhum

-294-

[Lem‘ī]

[593] Bahāne-ḫ[v]āhdur TY/0022: Nihāne ḫ[v]āhdur N.

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Yād-ı ruḫuñla ṣāfdur āyīnemüz bizüm
   Hem-bezm-i āfitāb olur sīnemüz bizüm

2. Āyīne gibi bir gün olur cilvezār-ı ḥüsn
   Sīm-āb-ı bī-ḳarārī ile sīnemüz bizüm

3. İbrām itme sāġar-ı leb-rīzi sāḳiyā
   Besdür neşāṭ-ı bāde[-i] dūşīnemüz bizüm

4. Zülfüñde gāh şāne [vü] gāh rūzgārdan
   Āzürde olmada dil-i bī-kīnemüz bizüm

5. **Lem‘ī** ḳabā-yı keş-me-keş-i cāh-ı devlete
   Tercīḥ olur mı ḫırḳa-i peşmīnemüz bizüm

-295-[594]

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Şarāb-ı nāb-ıla sāḳī şüküfte-rū olalum
   Miṣāl-i bülbüle ser-şār-ı güft [ü] gū olalum

2. Ġubār-ı dergeh-i[595] pīr-i muġāna yüz sürelüm
   Ayaġına direm-efşān-ı[596] āb-ı rū olalum

3. Esīr-i kākül-i pür-pīç ü tābı olmaḳdan
   Girişme-senc-i nigāh-ı sitīze-cū olalum

4. Ṣafā-yı rūyı żiyā-güster-i derūn olıcaḳ
   Ḳanı bir āyīne-ṭal‘at rū-be-rū olalum

---

[594] Şiir Mecmûası, 91b.
[595] dergeh-i Y/0022: der-i N.
[596] direm-efşān-ı Y/0022: dür-efşān-ı N.

5. Dü çeşm-i mesti varur ḫᵛāb-ı nāza ey **Lem‘ī**
Ḥarīm-i gülşen-i bezminde beẕle-gū olalum

-296-[597]

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḫaṭ āver olmaġ ile der-kenār[598] olur ṣandum
Viṣāle bā‘iṯ [ü] bādī bahār olur ṣandum

2. Ol āhū-beççe-i[599] nāzı kemendüm āhum ile
Bu dāmgāh-ı ümīde şikār olur ṣandum

[53a]

3. Temāyül eyledi āḫir raḳīb-i bedkāra
O serv-i nāzı bir az pāy-dār olur ṣandum

4. Necāt lücce-i ġamdan sefīne-i dile
Ḫilāf-ı ḳā‘ide-i rūzgār olur ṣandum

5. Bu kārgāhı güşād itmez idüm ey **Lem‘ī**
Metā‘-ı ma‘rifete i‘tibār olur ṣandum

-297-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫayāl-i ḫaṭṭ-ı la‘l-i dil-beri dilde mekīn buldum
Yem-i ‘aşḳ içre gūyā bir Süleymānī nigīn buldum

2. Göñül üftāde-i çāh-ı ẕeḳanken yād idüp zülfüñ
Hele ser-rişte[-i] taḥṣīl bir ḥablü’l-metīn buldum

3. Siyeh baḫtum mıdur bilmem gülistān-ı cemālinden
Gül ümmīd eyler iken şimdi ḫaṭṭ-ı ‘anberīn buldum

---

[597] Şiir Mecmûası, 90b.
[598] der-kenār Y/0022: der-kār N.
[599] āhū-beççe-i Y/0022: āhū-yı beççe-i N.

4. ‘Aceb çābük olur ol ġamze-i şu‘be-nümā-yı nāz
   Ḫayāl-i çeşmi gelmezden muḳaddem dil-nişīn buldum

5. Olınca kāküli ḫam-der-ḫam-ı dest-i ṣabā **Lem‘ī**
   Dili pīçīde-i ġam ḫāṭırı zār [u] ḥazīn buldum

-298-[600]

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eyle[me][Y] murġ-ı[601] dili dāġ-ı cefādan maḥrūm
   Olmayam dirseñ eger berg [ü] nevādan maḥrūm

2. Bā‘iṣ oldı beni tebrīde o mehden aġyār
   Dilerüm ki ola bezmgāh-ı ṣafādan maḥrūm

3. Tek [ü] pū eyle göñül Ka‘be-i maḳṣūda iriş
   Sa‘y ile olmayasun ẕevḳ [u] ṣafādan maḥrūm

4. Dil ḫayāl-i leb-i mey-gūnuñ ile girye ider
   Eylemez ġoncesini neşv ü nemādan maḥrūm

5. Gül-i rengīn-i ḫayāl-i suḫanuñ ey **Lem‘ī**
   Olmasun būy-ı dil-āvīz-i[602] edādan maḥrūm

-299-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dāġ-ı serümi tāc-ı Ferīdūna degişmem
   ‘Uryānluġumı aṭlas-ı gerdūna degişmem

2. Dil silsile-i zülf ile āşüftedür ammā

---

[600] Şiir Mecmûası, 91a.
[601] murġ-ı TY/0022: N.
[602] dil-āvīz-i TY/0022: dil-āvīze N.

Dīvānelügüm ‘aḳl-ı Felāṭūna degişmem

3. Tercīḥ iderüm la‘l-i lebüñ bāde-i nāba
   Ḫāl-i siyehüñ ḥabbe[-i] efyūna degişmem

4. Keyfiyyet-i hecr-i leb-i rengīn-i bütānı
   Ṣad rıṭl-ı girān-ı mey-i gül-gūna degişmem

5. Gülşende ki serv-i ḳad-i yār olmaya **Lem‘ī**
   Ṣāḫ-ı güli bir mışra‘-ı mevzūna degişmem

-300-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gehī hicrān-ı yāri fikr-ile ġamnākdür göñlüm
   Gehī yād-ı ümīd-i vaṣl ile bī-bākdür göñlüm

2. Çıḳar mı gülşen-i dilden ḫayāl-i ḳadd-i mevzūnuñ
   Ṣarılmış gūyiyā bir serv-i bāġa tākdür göñlüm

3. N’ola āhum şerār-efşān-ı ṭāḳ-ı nüh-felek olsa
   Ki fikr-i tāb-ı ruḫsāruñla āteşnākdür göñül

[53b]

4. Derūnumda ne ise cilve-ger oldur zebānumda
   Miṣāl-i cām-ı mey reng-i riyādan pākdür göñlüm

5. Hemān ek toḫm-ı eşki dāne-çīn-i kām olam dirseñ
   Bu ‘arṣagāhda **Lem‘ī** bir avuç ḫākdür göñlüm

Ḥarfü’n-Nūn

-301-[603]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[603] Şiir Mecmûası, 96b.

1. Çekilsün gerd-i sürme cevher-i tīġ-i nigāh olsun
   Eger ser-tīz olursa ġamze[-i] çeşm-i siyāh olsun

2. Ne bāküm var benüm bu sūziş-i te’s̱īr-i ‘aşḳuñla
   Hemān ol ġamze[-i] ḫūn-rīze sīn[e]m cilvegāh olsun

3. Unutduñ mı ‘aceb zaḫm-āşinā-yı nāvek-i hecrüñ
   Eger yād eylemezsin olsun ey āhū-nigāh olsun

4. Dirīġ itme bahār-ı vaṣlı müş‘ir nām[e]ñ ey meh-rū
   Bu sermā-dīde-i hecr-āzmāya[604] gāh gāh olsun

5. Oḳırsa nāme-i naẓmum o maḫdūm-ı suḫan-pīrā
   Vücūdı **Lem‘iyā** tertīb-sāz-ı ‘izz ü cāh olsun

-302-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Eyler remīde seng-i ḥavādiṣ zamāneden
   Murġ-ı dil-i şikeste-peri āşiyāneden

2. Maġrūr-ı ḥüsn-i pā-be-rikāb olma ḳıl ḥaẕer
   Ey māh-ı nev şerāre-i āh-ı şebāneden

3. Virmez metā‘-ı vaṣlı tehī-dest ‘āşıḳa
   Olmaz firīb-ḫūrde o meh-rū fesāneden

4. Bir kez nişāna sīne-i ‘uşşāḳı almasun
   İtmez ḫadeng-i ġamze taḫallüf nişāneden

5. Maṭlab eger ki manṣıb-ı vaṣl ise ‘āşıḳuñ
   Ayrılmasun mülāzemet-i āsitāneden

[604] sermā-dīde-i hecr-āzmāya Y/0022: bir nā-dīde-i hecr-āzmā ne N.

6. İtdi derīde perde-i güş-ı güli hezār
   Germiyyet-i bahār-ıla ḫūnīn terāneden

7. Mest oldı bülbülān-ı nevā-senc **Lem‘iyā**
   Rengīn-terāne[-i] ġazel-i ‘āşıḳāneden

-303-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey dil ḥaẕer ol ġamze-i ḫūn-ḫᵛārı bilürsin
   Ḳan aġladur āḫir o sitemkārı bilürsin

2. Ey ṭıfl-ı nev-āmūz-ı cefā itme teġāfül
   Āh-ı seḥer-i ‘āşıḳ-ı bīdārı bilürsin

3. Mānend-i hedef nāvek-i müjgānuñ ucından
   Ey ḳaşları ya çekdügüm āzārı bilürsin

4. Hep pāyüñe rīzān idügin āb-ı sirişküm
   Ey naḫl-i çemenzār-ı vefā bārī bilürsin

5. Bīgāneye fāş eyleme esrāruñı bī-cā
   Manṣūr-ṣıfat ‘āḳıbet-i dārı bilürsin

6. Ḫᵛāhişger-i düşnāmı olursın yine **Lem‘ī**
   La‘linde olan leẕẕet-i güftārı bilür[sin]

-304-[605]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bilindi sūziş-i dil āhumuñ ‘arşa ṣu‘ūdından

[605] Şiir Mecmûası, 93b.

Nümāyāndur vücūdı āteşüñ āṣār-ı[606] dūdından

[54a]

2. Ḫamūşī sürme-i çeşm-i dil-i erbāb-ı dānişdür
   Çekildüm ‘ālemüñ āvāze-i güft ü şünūdından

3. O deñlü kendümi ser-geşte itdüm nīm-ġamz[e]ñle
   Döner dil āsiyāveş gerdiş-i çeşm-i kebūdından

4. Ser-endāz-ı iṭā‘at olduġı miḥrāb-ı ebrūña
   Mübeyyendür felekde ġurrenüñ şekl-i sücūdından

5. Yanup yaḳılduġı şem‘uñ gice tā ṣubḥa dek **Lem‘ī**
   Şikāyetdür zebān-ı ḥāl ile dūd-ı kebūdından

-305-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ġamz[e]ñ girişme nāz-ıla mekkārelenmesün
   Bī-çāre ‘āşıḳuñ cigeri pārelenmesün

2. Gelsün hevā-yı zülfüñ ile dāma düşmesün
   Bī-hūde murġ-ı dil gezüp āvārelenmesün

3. Rişte virür mi dūḫtīye çarḫ-ı pīre-zen
   Bir kerre ceyb ü dāmen-i dil pārelenmesün

4. Kūrī-i çeşm-i ef‘ī-i zühhāda sāḳiyā
   Çek sāġar-ı zümürrüdi neẕẕārelenmesün

5. Elbet çıḳar beyāża naẕīre[-i] Raḥmīye
   Kilk-i terüñle **Lem‘ī** varaḳ ḳaralanmasun

-306-

[606] āṣār-ı TY/0022: ammā N.

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Müşevveş ḫāṭır-ı āşüfte gīsū-yı dil-ārādan
   Mükedder levḥ-i dil fikr-i ḫaṭ-ı ruḫsār-ı zībādan

2. Recā-yı vuṣlat itdükce o şūḫ-ı kīne-peymādan
   Ḥaẕer tīġ-i siyeh-tāb-ı nigāh-ı çeşm-i gūyādan

3. Gül-i dāġ-ı cünūnum zīb-sāz-ı gülşen-i dildür
   Füzūn itsün fiġānı dil hezār-ı naġme-pīrādan

4. Zirih-pūşam egerçi ḥalḳa ḥalḳa dāġ-ı sīn[e]mden
   Yine işler geçer ġamzeñ dil-i nālān [u] şeydādan

5. Ne deñlü ḫaste-i hicrān-ı çeşm-i fitnekār olsa
   Yine dil çāre-cū olmaz müdārā-yı Mesīḥādan

6. Pür itdi bāde-i naġm[e]yle cām-ı Kevṣeri bülbül
   Ṭarāvet-yāb-ı ḥüsn olduḳca rūyuñ cām-ı ṣahbādan

7. Ḫayāl-i la‘l-i ġam-fersā ile giryān iken çeşmüm
   ‘Aceb mi pür-nemekse seyl-i eşküm şūr-ı deryādan

8. İden evrāḳ-ı ‘ıyşum tārmār-ı bād-ı ġam bir gün
   İder şīrāze-bend-i şevḳ tār-ı zülf-i ḥavrādan

9. Ḫarāb-ābād olur **Lem‘ī** binā-yı ṭāḳatüm āḫir
   Ḫurūş-ı mevc-i āb-ı tīġ-i ebrū-yı mücellādan

-307-[607]

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[607] Şiir Mecmûası, 94a.

1. Ey bād-ı ṣabā zülf-i dü-tādan mı gelürsin
   Vāreste misin dām-ı belādan mı gelürsin

2. Ey cām nedür sende bu keyfiyyet-i te’ṯīr
   Sen la‘l-i leb-i rūḥ-fezādan mı gelürsin

[54b]

3. Gördüñ mi ḫaṭ-ı tāzeyi gül-berg-i terinde
   Bülbül çemenistān-ı vefādan mı gelürsin

4. Dāmen be-miyān tīġ be-kef ġamze pür-āşūb
   Ḳurbānuñ olam söyle ġazādan mı gelürsin

5. Ey ḫāme-i **Lem‘ī** ne bu[608] şīrīnī-i güftār
   Sen Nābī-i pākīze-edādan mı gelürsin

-308-[609]

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Olur mı olsa da tebḫāle[610] la‘l-i nāb nihān
   İder mi reng-i meyi perde-i ḥabāb nihān

2. O ġoncenüñ leb-i la‘linde lezzet-i būse
   Miṯāl-i neşve-i ṣahbā-yı şu‘le-tāb[611] nihān

3. Mezīd olmada sīn[e]mde zaḫm-ı nev ammā
   O tīr-i ġamze-i dil-dūz [u] pür-‘itāb nihān

4. Serümde şūriş-i sevdā-yı kākül-i dil-ber
   Göñülde pīçiş-i zülfinden ıżṭırāb nihān

---

[608] ne bu Y/0022: be N.
[609] Şiir Mecmûası, 94a.
[610] Olur mı olsa da tebḫāle Y/0022: Olursa bile olmaz o N.
[611] şu‘le-tāb: şu‘le-bār N.

5. Gözümde ḫūn-ı sirişküm müdām ẓāhirdür
   Olur mı ş[ī]şede reng-i şarāb-ı [nāb][Y] nihān

6. ‘Aceb mi nūş-ı mey itdükce rūyuñ al olsa
   Şafaḳ bedīd olur olduḳca āfitāb nihān

7. Nühüfte remz-i tekellüm nigāh-ı şūḫında
   Su’āl-i **Lem‘ī**-i zāra virür cevāb nihān

-309-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ılātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Cism-i nizāra sensüz olur pīrehen diken
   Böyle ḳalursa hecrüñ olur cāna ten diken

2. Ayva degül mi mīvesi gülzār-ı sīneye
   Naḫl-i ḫadeng-i ġamze[-i] ḫāṭır-şiken diken

3. Ġurbetde yār olursa muḳārin baña olur
   Gülşen-serāy-ı ḫāṭıra bād-ı vaṭan diken

4. Dil istemez ki ḫaṭṭ-ı ‘ıẕārı ẓuhūr ide
   Ṣad bü’l-‘aceb ki bülbüle ola çemen diken

5. Müjgānı ‘āḳıbet olur ey **Lem‘ī** çeşmine
   Ol şūḫa bed nigāh ile her göz diken diken

-310-[612]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Siyeh-mest-i cünūnam cām-ı nūş-ā-nūş-ı ḫasretden
   Derūnum lāleveş pür-dāġ-ı ḫūndur ye’s-i vuṣlatdan

[612] Şiir Mecmûası, 95b.

2. Tenezzüldür teraḳḳīyi sa‘ādet ṣanma ‘ālemde
   Nazargāhı Hümānuñ üstüḫᵛāndur ḫᵛān-ı devletden

3. Sa‘ādet rūzī-i bī-minnet-i[613] maḫlūḳdur zīrā
   Kemānveş ḳāmetüm ḫam olmadadur bār-ı minnetden

4. Tükenmez mīve-i cennet gibi şeftālū-yı rūyuñ
   Nişāndur naḫl-i bālāy ḳāmetüñ cānā ḳıyāmetden

5. Görelden ṣūret-i sāḳīde reng-i imtinān **Lem‘ī**[614]
   Dehen-şūy-ı ferāġuz sāġar-ı ṣahbā-yı ‘işretden

-311-[615]

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İtse idrāk meyüñ ḫumdaki ẕevḳ-i cūşın
   Ḳurṣ-ı ḫurşīdden eylerdi felek ser-pūşın

2. Dehenin eyleye ābisten-i gevher her kim
   Çün[616] ṣadef diḳḳat ile aça leb-i ḫāmūşın

[55a]

3. Şīşe-i meyle görinse o perī meclisde
   Alur ol demde hemān ādemüñ ‘aḳl [u] hūşın

4. Olmasa vālih ü ser-geşt[e]ñ eger itmez idi
   Gevher-i mihrden abdāl-ı felek mengūşın

5. Ṣanma ġarrālanur ebrūsına nisbet meh-i nev
   Ol ḳamer-ṭal‘at içün eyledi bāz āġūşın

---

[613] bī-minnet-i TY/0022: töhmet N.
[614] **Lem‘ī** Y/0022: sāḳī N.
[615] Şiir Mecmûası, 96a.
[616] Çün TY/0022: Ḫūn N.

6. Çıḳarur serden o sevdā seni gīsūsı gibi
İtme bī-hūde o şūḫuñ heves-i ser-pūşın

7. Böyle rengīn-naġam-ı bülbül-i kilk-i hünere
Ṭutsa aḥbāb [n'ola][Y] **Lem'ī** gülāsā gūşın

-312-[617]

[Lem'ī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Der-kemīn fitne ser-i zülf-i füsūn-sāzından
Dil-nişīn ġamze nigāh-ı suḫan-endāzından

2. 'İşve ser-mest-i mey çeşm-i fiten-sāzından
Tīġ-der-dest nigeh-i ġamze-i ġammāzından

3. Ser ü pā-der-gil-i ḥayrānı olur rāhında
Cilve-i āb ḫırām-ı ḳad-i mümtāzından

4. Eyledi murġ-ı şeb āheng-i çerāġān gūyā
Gülsitānı bu gice şu'le-i āvāzından

5. Nāziş-i muṭrıb-ı nā-sāzı görince bildüm
Bī-ḳarār olduġın encām [u] ser-āġāzından

6. Berg-i gül āb olur tābiş-i ruḫsārından
Ġonce pür-ḫūn-ı ḥaseddür dehen-i[618] nāzından

7. Öyle vaḥşīdür ol āhū ki ġazāl-i nigehi
Rām ider sāye-i müjgān-ı siyeh nāzından

8. Cilve-ger eşheb-i nāzı o şehüñ **Lem'ī** yine

---

[617] Şiir Mecmûası, 97a.
[618] dehen-i Y/0022 : dāmen-i N.

Bizi pā-māle gibi ḳaṣdı tek ü tāzından

-313-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Kākülüñ dest-i nesīm ile girih-gīr olsun
   Dil-i şūrīde hemān beste-i zencīr olsun

2. Rāst itdi ḳad-i ḫam-geştemüzi cām-ı ṣabūḥ
   Duḫter-i rez ki cevān itdi bizi pīr olsun

3. Yād idersin ẕeḳan-ı yāri ḫayāl it zülfin
   Çeh-i ḥayretde saña rişte-i tedbīr olsun

4. Kim ḳaçar ṣaydgehinden görüp ol ḫūn-rīzi
   Murġ-ı cān ḥalḳa-i fitrākine naḫçīr olsun

5. Sīneden terk-i müj[e]ñ eyleme ey serv dirīġ
   Ṭavḳ-ı ḳumrī ser-i engüştüñe zih-gīr olsun

6. Eyle meşşāṭa-i elfāẕ ile rengīn naẓmuñ
   Lem‘iyā ḥüsn-i edā şīve-i ta‘bīr olsun

-314-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Zaḫm-āşinā-yı ġamze olup yār[e] şimdiden
   Ol şāh-ı ‘işvekāra göñül yara şimdiden

2. Ol ṭıfl-ı ney-süvār-ıla ḥālüm ne_olur ‘aceb
   Başdı rikāb-ı cāna o meh-pāre şimdiden

3. İnkār ider mi ḥuccet-i ḫaṭṭuñ ẓuhūrını
   Gelmez mi naḳd-i vuṣlatı iḳrār[a] şimdiden

[55b]

4. Dil āşinā-yı çeşm-i siyehkārı olmadan
   Zaḫm açdı cāna ġamze[-i] mekkāre şimdiden

5. Ürkitme cevrüñ ile hev[ā]-dār-ı ‘aşḳuñı
   İtme kebūter-i dili āvāre şimdiden

6. Ṭaḳıl yanına **Lem‘ī** niyāz eyle vaṣlını
   Pā-māl-i esb-i nāz ol o ġaddār[a] şimdiden

Ḳāfiye-i Hā

Ḥarfü’l-Hā

-315-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātün Mef‘ūlü Fā‘ilātün

1. Ḳaddüñ riyāż-ı ḥüsne bir serv-i nev-resīde
   Ol bāġa ṣaçlu sünbül gīsū-yı dil-keşīde

2. Pür-şūr iderdi bezmüñ ṣahbā-keşān-ı ‘aşḳın
   La‘linde[n] olsa cāma bir ḳatre-i çekīde

3. Āhū-nigāh-ı çeşmüñ ḥayret-fezā-yı ‘ālem
   Olsa ‘aceb mi bādām ser-tā-be-pāy dīde

4. Maḫẓūẓ olur mı ‘āşıḳ būs itmeyince la‘lüñ
   Virmez derūna neş’e ṣahbā-yı nā-keşīde

5. Dil-puḫtegāna **Lem‘ī** yoḳdur nigāh-ı raġbet
   Üftāde-i b[ī]-pādur çün dīde-i remīde

-316-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bāġa vardum gülsitān-ı kūy geldi ḫāṭıra

Servi gördüm ḳāmet-i dil-cūy geldi ḫāṭıra

2. Çeşm-i ḥayretle nigāh-endāz olınca nergise
Dīde-i şeydā-yı fitne-ḫūy geldi ḫāṭıra

3. Sünbülin gördüm perīşān-ḥāl olup āh eyledüm
Zülf-i pīç-ā-pīç-i müşkīn-mūy geldi ḫāṭıra

4. Gülşen içre cilve itdükce benefşe cā-be-cā
Rūy-ı al üzre ḫaṭ-ı şeb-būy geldi ḫāṭıra

5. **Lem'iyā** bu mıṣra'-ı ber-ceste-i mevzūn ile
Reşk-i Ṭūbā ḳāmet-i dil-cūy geldi ḫāṭıra

-317-

[Lem'ī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ol şeh güẕār itmede rūy-ı celāl ile
Mümkin midür ki gün gice āsūde ḥāl ile

2. Bāzīçe eyler 'āşıḳınuñ üstüḫᵛānını
Ālūde olma kūdek-i nā-ḫūrde-sāl ile

3. Mecnūn ser-b[e]-vādī-i vaḥşet degül midür
Bir dil ki vaḥşet ide o çeşm-i ġazāl ile

4. Geh luṭf geh cefā-y-ıla gül-ġonce-i dili
Açdı nesīm-i bāġ-ı behişt i'tidāl ile

5. **Lem'ī** şeker-feşān olıcaḳ ṭab'-ı rif'atı
Söyletdi ṭūṭī-i dili şīrīn-maḳāl ile

[56a] **-318-**

[Lem'ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Yād-ı ser-i zülfüñ ile āh eylemeyince
   Ārām idemem zīb-i külāh eylemeyince

2. Çıḳmadı beyāża o şehüñ nüsḫa-i vaṣlı
   Ḫaṭ ṣafḥa-i ruḫsārı siyāh eylemeyince

3. Zā’il mi olur serdī-i meclisgeh-i ‘işret
   Ol şūḫ gelüp germ-i nigāh eylemeyince

4. Mestāne-i ‘aşḳ olduġuma yār inanmaz
   Çeşmān-ı siyeh-mesti güvāh eylemeyince

5. El virmez imiş şāhid-i gül-çihre-i maḳṣūd
   Tā cismüñi yaş ile tebāh eylemeyince

6. Mümkin mi rehā pençe-i şeh-bāz-ı müj[e]ñden
   Lem‘ī girih-i zülfi penāh eylemeyince

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çeker ṣahbā-yı ‘işve ġamzesi peymāne peymāne
   Süzer āhū-nigāh-ı çeşmini mestāne mestāne

2. Nice vaż‘-ı teġāfül-güneden ādem helāk olmaz
   O mest-i nāzı gör baḳmaz geçer bīgāne bīgāne

3. Ser-i ḳūyında dil feryād idüp geşt ü güẕār eyler
   O ser-mest-i cünūn söyler gezer dīvāne dīvāne

4. Olaldan dil esīr-i dest-i gīsū-yı siyehkāruñ
   Beni gezdürdi fikr-i ṣūretüñ büt-ḫāne büt-ḫāne

5. Göñül bir dil-rübānuñ ser-girān-ı ‘aşḳıdur **Lem‘ī**
Ḫayāl-i cām-ı la‘l ile gezer mey-ḫāne mey-ḫāne

-320-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşıḳ-ı āşüfte-ḥālüz kākül-i şeb-bū ile
Sāyeāsā pāy-mālüz ḳāmet-i dil-cū ile

2. Çeşm-i mestüñ cānib-i ‘uşşāḳa itmez bir nigeh
İtmeyince meşveret tā gūşe-i ebrū ile

3. Terk-i bīm-i tīġ-i ġamze eyleyüp serden geçer
Pīrehenāsā ṣarılmaḳ isteyen pehlū ile

4. Ṣaḥn-ı gülşend[e] ṣanavber gibi lerzān olmada
Ṣāḫ-ı gül reşk-i ḫırām-ı ḳāmet-i dil-cū ile

5. Ḳāġıd-ı sūzen-zededür perde-i çeşm-i terüm
Lem‘iyā farṭ-ı ḫayāl-i ġamze-i cādū ile

-321-[619]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. N’ola şeydāluġum peydā olursa ḫalḳa her yirde
Beni Mecnūna pey-rev itdi bir şūḫ-ı siyeh-çerde

2. Dem-ā-dem deyr-i çarḫa olsa peyveste n’ola āhum
O büt kim mübtelā ḳıldı beni bir bī-devā derde

3. Nigāh içün o rūy-ı tābnāki bed-naẓarlardan
İder bād-ı ṣabā gīsūların[ı]Y ‘anberīn perde

[619] Şiir Mecmûası, 101a.

4. Gül-rūyuñ ṣaḳladuḳca nigāh-ı germ-i ‘āşıḳdan[620]
   Gül-āb-efşān-ı nāz olmaz mı ol ruḫsār-ı ḫūy-gerde

5. Beyān-ı lezzet-i la‘linde **Lem‘ī** oldı şīrīn-kām
   Sezādur ṭūṭī-i ṭab‘ı şekerle olsa perverde

[56b]

-322-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Geh la‘lini vaṣf it gehī vaṣf-ı dehen eyle
   Murġ-ı dili bir ṭūṭī-i şekker-şiken eyle

2. Mālik olayum dirseñ eger Yūsuf-ı vaṣla
   Delv-i dili üftāde-i çāh-ı zeḳan eyle

3. Dil itmez eṭibbāya helāk olsa da raġbet
   Bīmār-ı ġamuñ derdine dermānı sen eyle

4. Ḳıl zülfüñ ile bu dil-i mecrūḥı muḳayyed
   Tecdīd-i fetīl-i ser-i dāġ-ı kühen eyle

5. Ey kilk-i hüner lü’lü’-i dendānını vaṣf it
   Lem‘ī güher-i naẓmuñı dürr-i ‘Aden eyle

-323-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṣanma ḫāl-i ‘anberīn üzre ola mūy-ı siyāh
   Zengī-i müşkīn-nefesdür gülşen içre çekdi āh

2. Şem‘-i bezm-ārā gibi şeb-zinde-dār-ı ḥasretüñ

[620] Mısra vezne uymamaktadır.

Girye vü zārın keser elbet nesīm-i ṣubḥgāh

3. Āşinā-yı baḥr-ı ‘aşḳ ol merdüm-i çeşmüñ gibi
Dest-bürd-i gevher-i maḳṣūda lāzımdur şināh

4. Ḳaldı dil bu tengnā-yı ġamda āzād olmadı
Sūy-ı reh-bürd-i necāta çāre yoḳ çün āb-ı çāh

5. ‘Ömrler virsün Ḫudā-yı Lem-yezel ki bendesin
Lem‘iyā aġyār-ıla bir görmez ol şehlā nigāh

-324-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Cān ārzū[621] çeker leb-i cānānı görmege
Dil teşnedür o çeşme-i ḥayvānı görmege

2. Açdum çü ṭavḳ-ı fāḫte āġūş-ı ḫᵛāhişi
Ḥasret-keşüz o serv-i ḫırāmānı görmege

3. Ṣad zaḫm-ı tāze açmış-ike[n] sīneye yine
Dil cān atar o ġamze-i berrānı görmege

4. Ādem helāk olur ġam-ı hecrüñle ey perī
Mümkin mi bir daḫı seni pinhānī görmege

Ḳāfiye-i Yā

Ḥarfü’l-Yā

-325-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Bu dem ki ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı gül-‘ıẕārumuz yoġ-ıdı
Hezārı bilmez idük nev-bahārumuz yoġ-ıdı

[621] ārzū: üzre N.

2. Müdām neş’e olur idi dilde[622] cilve-nümā
   Gelür diyü o perī intiẓārumuz yoġ-ıdı

3. Hemān rubūde olurduñ görince bir mihri
   Miṣāl-i şeb-nem-i gülşen ḳarārumuz yoġ-ıdı

4. Kenāre-gīr-i selāmet idi sefīne-i dil
   Zamān zamān elem-i rūzgārumuz yoġ-ıdı

5. Göñülde cilve-nümā idi ṣūret-i ḫᵛāhiş
   Şikeste āyīneveş inkisārumuz yoġ-ıdı

6. Ümīd-i būy-ı gül-i kām-ı dehr-ile **Lem‘ī**
   Derūnumuzda bizüm ḫārḫārumuz yoġ-ıdı

-326-[623]

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Seyr-i gülşen sensüz ey gül bī-dimāġ eyler beni
   Şu‘le-i āvāz-ı bülbül dāġ dāġ eyler beni

[57a]

2. Reh-nümūnum naḳş-ı pāy-ı reh-revān-ı ‘aşḳ idi
   Cūş-ı seyl-i eşküm āḫir güm-sürāġ eyler beni

3. Nice mümkin düşmemek pāyına sāḳīnüñ müdām
   Fikr-i la‘l[üñ][Y] ārzūmend-i ayaġ eyler beni

4. Her nigāhuñ baña pā-bend-i dil-i bī-ḳayd iken
   Nīm-i ġamz[e]ñ reh-rev-i semt-i ferāġ eyler beni

[622] olur idi dilde: dilde olurdı N.
[623] Şiir Mecmûası, 105a.

5. **Lem‘ī** şem‘-i rūyına ruḫşat virürse sūzişe
Devlet-i ḥüsninde ol meh bir çerāġ eyler beni

-327-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Būse-i la‘l-i lebin ol mest-i bed-ḫū virmedi
Ḫaste-i hicrānına gör bir içim ṣu virmedi

2. Ārzū-yı būse itdükce o gül-ruḫsārdan
Dest-būsın virdi ‘uṣṣāḳa o meh-rū virmedi

3. Hep tehī-peymāne-i ġamla geçürdi devrümüz
Sāḳī-i devrān bize bir cām-ı memlū virmedi

4. Eşk-i terden gülşen-i kūyını sīr-āb eyledüm
Mīve[-i] maḳṣūdumı ol naḫl-i dil-cū virmedi

5. **Lem‘iyā** ḳaldı hilālāsā tehī āġūşumuz
Der-kenāra hāleveş ol māh pehlū virmedi

-328-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cünbiş-i bīgāne-vaż‘uñ derdnāk eyler beni
Tīġ-i ḫūn-rīz-i teġāfül zaḫmnāk eyler beni

2. Pençe-zen olduḳca şāne zülf-i ‘anber-būyuña
Erre-i ser-tīz-i ġayret çāk çāk eyler beni

3. Cām-ı ‘ıyşa olma seng-endāz-ı ṭa‘ne zāhidā
Levṣ-i ‘işyāndan sirişk-i dīde pāk eyler beni

4. Āh kim bir çeşm-i fettānuñ göñül meftūnı kim

Ġamze-i şūḫı emān virmez helāk eyler beni

5. Ārzū[-yı] tīġ-i cevher-dār-ı ebrū-yı bütān
Lem‘iyā miḥrābāsā sīne-çāk eyler beni

-329-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘īlün Fe‘ilün

1. Göñül ki gūşe-i zülf-i dü-tā yirin ṭutdı
Sevād-ı ḫıṭṭa-i Çīn-i Ḫıṭā yirin ṭutdı

2. Çıḳar mı gülşen-i dilden ḫayāl-i ḳāmet-i yār
O naḫl-i tāze[-i] ser-der-hevā yirin ṭutdı

3. Çeker mi çeşm-i terüm sürme[-i] Ṣıfahānı
Ġubār-ı reh-güẕeri tūtiyā yirin ṭutdı

4. Ḫadīḳa-i ruḫ-ı rengīn-i gül-‘ıẕārumdan
Görindi ser-i ḫaṭı cā-be-cā yirin ṭutdı

5. Çeker mi minnet-i nev-ṭarḥ-ı aṭlas-ı felegi
Tecerrüd-i dil-i **Lem‘ī** ḳabā yirin ṭutdı

-330-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Hevā-yı ‘aşḳ-ı dil-berle dil-i şeb-ḫīz dem çekdi
Maḥabbet ney-zeni derd-ile vecd-engīz dem çekdi

[57b]

2. Olur pīçīde zülfi dest-bürd-i genc-i ḥüsn olsam
Beni ceẕb itmege ol ejder-i ḫūn-rīz dem çekdi

3. Kenār-ı laḫt-ı çeşm-i terden ey dil her ḥabāb-ı eşk
Miṡāl-i şīşe[-i] ḥaccām-ı ḫūn-āmīz dem çekdi

4. Maḳām-ı muṭma’inne lānesin cāy-ı ḳarār itdi
   O dem-keşler ki mānend-i dil-i nā-çīz dem çekdi

5. Bu naẓm-ı tāzeye gül gibi gūş olmaḳ sezā **Lem‘ī**
   Naġam-perdāz-ı ma‘nī bülbül-i dil tīz dem çekdi

-331-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ruḫsār-ı cihān-tābuña ḫaṭ ḫoş eṣer oldı
   Mir’āt-ı dil-i ‘āşıḳa ammā keder oldı

2. Düşdi heves-i ḫāl ile dil dāmına zülfüñ
   Her dānesi gör bülbüle dāġ-ı ciger oldı

3. Çekdüklerümi ey ḳaşı ya ġamz[e]ñ ucından
   Tefhīm idemem sīneme işler geçer oldı

4. Vaṣf-ı leb-i dil-dār-ıla me’lūf o ḳadar kim
   Kim ḫāl-i siyeh merdümek-i çeşm-i ter oldı

5. Ol deñlü nigāh-efgen-i ruḫsaruñam ey şūḫ
   Destümde ḳalem **Lem‘ī** benüm nīşger oldı

-332-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ferāġ-ı fikr-i vaṣluñ ‘āşıḳ-ı bīmāra mümkin mi
   Esīr-i ḫūlyā-yı ‘aşḳa hergiz çāre mümkin mi

2. Getürdi raḳṣa kūh-i Ṭūrı tāb-ı şu‘le-i dīdār
   Görüp āyīne-rūyuñ[624] olmamaḳ ṣad pāre mümkin mi

[624] āyīne-rūyuñ: āyīne-i rūyuñ N.

3. Tenüñ ḫākister-i nār-ı ġam eyler te’s̱īr-i vaṣlı
   Taḳarrüb eylemek ol āteşīn-ruḫsāra mümkin mi

4. Geçer pūlād olursa sīnesinden ‘āşıḳ-ı zāruñ
   Taḥammül eylemek o ġamze[-i] ḫūn-ḫᵛāra mümkin mi

5. Alınmaz hāle-i āġūşa ol meh her zamān **Lem‘ī**
   Murād üzre felekde gerdiş-i seyyāre mümkin mi

-333-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Mihr-i felek o mehveşe lerzān benüm gibi
   Āyīne daḫı olmada ḥayrān benüm gibi

2. Ḫūn-āb-ı eşk-i ḥasret-i la‘l-i bütān ile
   Müjgānuñ eyle pençe-i mercān benüm gibi

3. Dāmen-keş-i ta‘alluḳ olan rāh-ı ‘aşḳda
   Çekmez ḫırāş-ı ḫār-ı muġaylān benüm gibi

4. Raḥm eylemezse ḥāl-i dil-i mübtelāsına
   Olsun esīr-i zülf-i perīşān benüm gibi

5. Çün gird-bād virse fenāya vücūdını
   Olmazdı **Lem‘ī** bī-ser ü sāmān benüm gibi

-334-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün

1. Dem-i fürḳatde çemen cāy-ı ḳarār olsun mı
   Sensüz ey ġonce-dehen ṣabra medār olsun mı

2. Setr-i dām eylese de dānelerin dīde-i ter
   O Hümā-beççe[-i] pür-fitne şikār olsun mı

3. Olma ey dīde ḫarīdār-ı metā‘-ı vaṣlı
   Naḳd-i kāsıdla bu dükkānçede kār olsun mı

4. Fikr-i ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı yār-ıla mükedder olmam
   Sīne-ṣāfān-ı maḥabbetde ġubār olsun mı

5. Pāy-būsına düşer yāri görince **Lem‘ī**
   Dil-i şeydā meger ādāb-şümār olsun mı

[58a]

-335-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Güş-ı ḳabūle almadı yār āh u zārumı
   Gelmiş fütūr diñlemeden köhne kārumı

2. Cānā bahā-yı gevher-i ġalṭān girān olur
   Al dest-i i‘tibāra dil-i bī-ḳarārumı

3. Gūyā benefşezār-ı ḫaṭı çeşm-i şūrda
   İtdi nühüfte şāhid-i ḥüsn-i nigārumı

4. Bīgāne dest-res olamaz bāġ-ı ḥüsnine
   Ḫaṭṭ eyledi iḥāṭa ruḫ-ı gül-‘ıẕārumı

5. Gird-āb-ı hecre düşdi yine keştī-i murād
   Gör **Lem‘iyā** müsā‘ade-i rūzgārumı

-336-[625]

[Lem‘ī]

[625] Şiir Mecmûası, 105b.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Nice gül-būse-çīn-i kām ola[m][Y] ey lāle-ḫad şimdi
   Olur ḫaṭṭ-ı ruḫuñ rūy-ı nigāha dest-i red şimdi

2. O şūḫuñ pertev-i reng-i ḥicāb-ı ‘ārıż-ı alı
   Olur āyīne[-i] ḥüsne gül-i rūy-ı seped şimdi

3. Temāşā eylemek mümkin midür āyīne-i rūyuñ
   Çeker ḫayret reh-i neẕẕāre[-i] ‘uşşāḳa sed [şimdi]

4. Ne ḥikmetdür ki olmaz mu‘teber Mecnūn ḳadar ādem
   Olursañ da Arisṭū-fikr [ü] Eflāṭūn-ḫıred şimdi

5. Ḳıyās itmek ne mümkin Nīl-i Mışra hecr-i rūyuñla
   Ḳabūl itmez benüm deryā-yı eşküm cezr ü med şimdi

6. Olaydum feyż-yāb-ı āb-ı ḥayvān-ı leb-i la‘lüñ
   Miṣāl-i Ḫıżr olurdum nā’il-i ‘ömr-i ebed şimdi

7. Miḥekk-i imtiyāz-ı ehl-i dil seng-i mezār ancaḳ
   Ḫayātında bilinmez oldı ḳadr-i nīk [ü] bed şimdi

8. Alur naḳd-i sirişküm kāle[-i] vaṣlın dirīġ eyler
   ‘Aceb müşkilter oldı **Lem‘iyā** dād u sited şimdi

-337-[626]

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Nedendür söyle bu çīn-i cebīn ey kīne-cū şimdi
   Yine bir ḥarf-i nā-ber-cā mı ‘arż itdi ‘adū şimdi

2. Olan ḫamyāze-zīr-i ḥasret-i la‘l-i leb-i dil-dār

[626] Şiir Mecmûası, 106a.

Döker teh-cur‘a[-i] cām-ı şarāba āb-ı rū şimdi

3. O naḫl-i ser-keş-i[627] Ṭūbā-ḫırām-ı gülşen-i nāza
   Sehī-servān-ı bāġ-ı ḥüsn iderler ser-fürū şimdi

4. Reh-i ḥasretde der-ḫᵛāb-ı nişīmengāh-ı ḥayretdür
   Nice menzil-res-i kām ola pāy-ı cüst [ü] cū şimdi

5. Miṣāl-i şāne **Lem‘ī** şad zebān ile olan ḫāmūş
   Olu[r] maḥrem ḥarīm-i zülf-i yāre mū-be-mū şimdi

-338-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Beyża-i ‘Anḳā-yı ‘uzletdür külāh-ı Mevlevī
   Gevher-i tāc-ı ḳanā‘atdür külāh-ı Mevlevī

2. Ber-ṭaraf-sāz-ı taḥammül der-nemed bu şān-ı ‘aşḳ
   Bāliş-i ḫᵛāb-ı ferāġatdür külāh-ı Mevlevī

3. Ülfet-i dervīş olur ehl-i derūna neş’e-baḫş
   Ḥoḳḳa-i ma‘cūn-ı ḥikmetdür külāh-ı Mevlevī

[58b]

4. Ḫānḳāh-ı dervīşe [hep] gülşen-i Firdevsdür
   Ġonce[-i] bāġ-ı ḥaḳī[ḳ]atdür külāh-ı Mevlevī

5. **Lem‘iyā** (…)[628]
   Nāfe-i āhū[-yı] cennetdür külāh-ı Mevlevī

-339-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[627] ser-keş-i Y/0022: sirişk N.
[628] Nüshada bu kısım boş bırakılmıştır.

1. Bülbül yine gülzār-ı ṣafānuñ demi geldi
   Şimden-girü feryād u fiġānuñ demi geldi

2. Ḫoş tāb-figen oldı dile āh-ı ḥazīnüm
   Ol ney-zen-i sūzende-nevānuñ demi geldi

3. Bir iki ayaġ ile bizi eyledi pür-şevḳ
   Būs-ı ḳadem-i pīr-i muġānuñ demi geldi

4. Kār itdi dile ḫancer-i ḫūn-rīz-i nigāhuñ
   Çeşm-i ter-i ḫūn-ābe-feşānuñ demi geldi

5. Nāy-ı ḳalem-i rāst-ı nevā-sāzuña **Lem‘ī**
   Pey-revlük iden ḫoş-nefesānuñ demi geldi

-340-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün

1. Ne bilür cilve-i reftār-ı ḳad-i ḫūbları
   Görmeyen şehr-i Sitanbuldaki maḥbūbları

2. Seg-i kūyıyla olan ‘arbede-i ‘uşşāḳı
   Seyr ider revzene-i çeşmden āşūbları

3. Açma zinhār ṣabā rāz-ı dili fāş itme
   Biz emānet iderüz saña bu mektūbları

4. Mey-i ‘aşḳuñla siyeh-mest-i cünündur dil [ü] cān
   Bende çek silsile-i zülf ile mecẕūbları

5. **Lem‘ī** ferrāş-ı riyāż-ı ser-i kūyuñ olalı
   Müjeden eyledi ol dergeh-i cārūbları

-341-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Alursa ol ruḫ-ı āyīne āh [u] zārumuzı
   O da görür eṣer-i zaḫm-ı inkisārumuzı

2. Henūz tedebbür-i ḫām[e]m şikeste itme felek
   Ümīd-i mīve-i puḫte_eyle şāḫsārumuzı

3. Metā‘-ı devleti[629] kāsid olur cihānda iden
   Şikeste-ḳıymet-i kālā-yı i‘tibārumuzı

4. Eṣer iderdi ruḫ-ı tābnāk-i cānāna
   Göreydi āyīne[-i] dildeki ġubārumuzı

5. Felek müsā‘ade eylerse **Lem‘iyā** göresin
   Bizüm de debdebe-i kūs-ı iştihārumuz[ı]

[59a]

-342-

İsmā‘īl Paşanuñ Ferzend-i Dil-peẕīri Veysī Begüñ Tārīḫidür

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mīr-i mīrān-ı seḫāvet rāyet-efrāz-ı kerem
   Ḥācī İsmā‘īl Paşa ol vücūd-ı bī-naẓīr

2. Beyt-i Rabbü’l-‘Ālemīnde oldı çün şeyḫü’l-ḥarem
   Rütbe[-i] sāmī idüp iḥrāz ol rūşen-żamīr

3. Vaḳt-i ḫoşter sā‘at-i mes‘ūdda itdi ṭulū‘
   Āsumān-ı luṭf-ı Bārīden çü ḫurşīd-i münīr

4. Ya‘nī iḥsān eyleyüp şimdi Ḫudā-yı Lem-yezel

[629] devleti: devletdi N.

Virdi bir ferzend-i[630] Veysī-nām mīr-i dil-pez̲īr

5. Ḥaḳ Te‘ālādan temennā eylerüz ṣubḥ u mesā
   Göstere ol nev-cevān-ı şīr-ḫ[v]ārı bize pīr

6. Mevlid[i] tārīḫ[i]dür dünyāya teşrīf eyledi[631]
   Līk bir mıṣra‘-ı ber-ceste ẓuhūr itdi çü tīr
   Sene 1125 [M. 1713/1714]

7. Hātif-i ġaybī didi **Lem‘ī** velādet tārīḫin
   ‘Ömr iḥsān eyleye Veysī Bege Rabb-i Ḳadīr

-343-[632]

Tārīḫ Berāy-ı Ḥażret-i Şeh-zāde Murād

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Pādişāh-ı Cem-himem Dārā-ḥaşem
   Ḥażret-i Ḫān Aḥmed-i ẓıll-ı Celīl

2. Ol şeh-i ‘ālī-cenāba luṭf-ı Ḥaḳ
   İtdi i‘ṭā yine bir naḫl-i cemīl

3. Bir dem-i mes‘ūda itdi ṭulū‘
   Mihr-i rūşen[veş][Y] ola ẓıllı ẓalīl

4. Ḫusrev-i ṣāḥib-ḳırān Sulṭān Murād
   Pençe-i ḫurşīd-ile oldı ‘adīl

5. Tūtiyā-yı maḳdeminden o şehüñ
   Rūşen oldı gün gibi çeşm-i ‘alīl

---

630 ferzend-i: ferzende N.

631 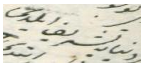

632 Şiir Mecmûası, 108b.

6. Lafẓen ü ma‘nen bu beyt-i dil-pezīr
   Oldı tārīḫ-i velādet bī-meṣīl

7. Biñ yüz on ṭoḳuzda geldi ‘āleme
   Yümn-ile Sulṭān Murād-ı bī-‘adīl[633]
   Sene [1]119 [M. 1707/1708]

-344-

Ḳuş Dedenüñ Tārīḫi

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Uçurdı murġ-ı rūḥın Ḳuş Dede çün kim bu gülşenden
   Didi aḥbāb yā Rabb anı cennetde muḳīm eyle

2. Düketdi dāne-i ‘ömri bu ḫırmengāh-ı ‘ālemde
   İlāhī dāne-çīn-i kişt-i elṭāf-ı ‘amīm eyle

3. Naġam-perdāz-ı şevḳ-ı verd-i gülzār-ı cinān olsun
   O ṣoḥbet-āşināyı ḥūr [u] ġılmāna nedīm eyle

4. Didi tārīḫ-i fevtin **Lem‘ī** şeh-bāz-ı ecel anuñ
   İlāhī Ḳuş Dedeyi āşiyān-sāz-ı na‘īm eyle

[59b]

-345-[634]

Tārīḫ-i Tīr-endāḫten-i İbn Ḥasan Paşa ‘Abdu’llāh Beg

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mīr-i zī-şān ya‘nī ‘Abdu’llāh Beg
   Nesl-i pāk-i maḥrem-i ‘iffet-güzīn

633 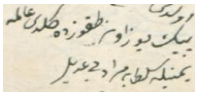

634 Şiir Mecmûası, 108b, 109a.

2. Şeh-süvār-ı ‘arṣa[-i] d[ā]nişverī
   Oldı yekrān-ı[635] hünerle kām-bīn

3. Bu dem-i ‘īd-i neşāṭ-efzūnda
   Şehriyār-i Cem-ḥaşem vālāterin

4. Eyledi fermān za‘īm aġalara
   Tīri ṭaşa eyleyeler der-kemīn

5. Ol nişāngeh ser-bülend tā öyle kim
   Ser-sütūnı cāygāh-ı heftümīn

6. Güş idince bī-muḥāba ‘azm[636] idüp
   Ol kemān-keş pehlevān-ı ber-güzīn

7. Rüstemāne öyle oldı raḫş-rān
   Ṣadmesin güş[637] [eyledi āh u enīn][Y]

8. Āzmāyiş itmeden bir kez hemān
   Aldı menzilgāhı tīr-i evvelīn

9. Sīne[-i] pūlād-ṭāsa eyledi
   Ġonce-i peykānı naḳş-ı bihterīn

10. İtdiler taḥsīn ser-ā-ser nāẓırān
    Oldı iḥsān-ı şehen-şāha ḳarīn

11. Ḫurde-bīnāna daḫı rengde gelür
    Sāde-rūdan ḫāl-dār-ı ‘anberīn

---

[635] yekrān-ı TY/0022: nigerān N.
[636] ‘azm TY/0022: ḥarem N.
[637] Ṣadmesin güş TY/0022: Ṣadme kişver N.

12. Ḥarf-i menḳūṭ-ıla tārīḫ-i tamām
Oldı ey **Lem‘ī** bu beyt-i ḫoşterīn

13. ‘Arşa-i dehr içre çün urduñ nişān
Ḳuvvet-i bāzūña mīrüm āferīn[638]
Sene 1125 [M. 1713/1714]

-346-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bārekallāh ‘ayn-ı Kevs̱er çeşme[-i] āb-ı zülāl
Ṣāḥibü’l-bünyādına Ḥaḳ vire dūzaḫdan necāt

2. Zād-ı rāh-ı āḫiret ḥüsn-i ‘ameldür ādeme
Var mıdur bu dehr içinde kimseye cāy-ı s̱ebāt

3. Tāb-ı mihr-i rüsteḫīzde el-‘aṭiş gūyā iken
Şübhe yoḳdur āb-ı Kevs̱erde bulur tāze ḥayāt

4. Çıkdı bir hātif ḫiṭāb idüp didi tārīḫini
Eyledük icrā-yı āb-ı çeşme[-i] mā’ü’l-ḥayāt

-347-[639]

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥabbez̲ā bu çeşmesāruñ ṣāḥibü’l-bünyādına
Kendü ismin bā‘iṣ-i tez̲kīr-i raḥmet eyledi

2. Zād-ı rāh-ı āḫiret olduġını fehm eyleyüp

638 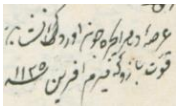

639 Şiir Mecmûası, 109a.

Böyle bir ḥüsn-i ‘amel semtine raġbet eyledi

3. Sū-be-sū icrāya bu mā’ü’l-ḥayātı lūleden
Cūybār-ı eşk-i ‘āşıḳ gibi sür‘at eyledi

4. Āb aḳınca didiler tārīḫini dil-teşnegān
[‘Ayn-ı][Y] āb ṣāḥib-i icrāsına himmet eyledi
Sene 1121 [M. 1709/1710]

[60a] **-348-**

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Evżā‘-ı sipihr-ile ciger-ḫūn olmam
El virmedi dünyā diyü maḥzūn olmam
Düşmem heves-i zülf-i siyehle ḳayda
‘Aḳlum var iken ḥāṣılı Mecnūn olmam

-349-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dilümüz neşter-i āzārdan āsūde midür
Verd-i gülzār meger ḫārdan āsūde midür

2. Āşinā olalı dil çeşm-i siyeh-mestüñ ile
Sīnemüz ġamze[-i] mekkārdan āsūde midür

-350-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl
Sensüz nice mümkin ola gül-geşt-i çemen
Her verdi olur sīnemüze dāġ-ı miḥen

Biz şīfte-i zülf-i cemāl-i ‘aşḳuz[640]

Ey ṭurreleri sünbül-i ṣaḥrā-yı Ḫoten

-351-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Sīn[e]ñde olan dāġ-ı ġam-ı nā-kāmī

Bir nev-gül-i sīr-āb olur encāmı

Çün vaḳtine merhūn ola ser-cümle umūr

Hīç fā’ide virmez kişinüñ iḳdāmı

-352-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ılün Fe‘ilün

1. Ne deñlü keṣret-i ‘işyānum olsa ey **Lem‘ī**

   Şümārı mümkin olur intihā[641] muḳarrerdür

2. Ve līk raḥmet-i Raḥmāna ḥadd ü pāyān yoḳ

   N’ola disem baña ‘afv-ı Ḫudā muḳarrerdür

-353-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Bir dil-ber-i mümtāza esīrüz biz kim

Bī-dām ider ṣayd-ı dil-i nā-kāmı

La‘l-i lebi bir ḫande ile ṣavma‘adan

Ṭaşra çıḳarur Bāyezīd-i Bisṭāmī

---

[640] ‘aşḳuz: ‘aşḳ iz N.

[641] intihā: intihā-yı N.

-354-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Elinden sāḳī-i gül-çihrenüñ dil
   Çeküp cām-ı şarābı aldı virdi

2. İderken baña ṭa‘ne zāhid-i ḫar
   Görüp ol āfitābı aldı virdi

-355-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

‘Aşḳuñ ile hem-ḥālet-i ṣāḥib-ḥālüz
Envār-ı füyūżāt ile māl-ā-mālüz
Gülzār-ı maḥabbetde gül-i maḳṣūda
Biz bülbül-i elvān-naġam-ı āmālüz

-356-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl

Demdür ki ḫumār-ı ġam-ı fürḳat çekerüz
Ḫamyāze-i cām-ı [mey-i] vuṣlat çekerüz
Yād-ı leb-i rengīn-bütān ile müdām
Ṣad rıṭl-ı girān-ı mey-i ḥasret çekerüz

-357-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Ol şāha ki biz şimdi gedā-eşkālüz
Ser-kūçe-i ‘aşḳında ġarībü’l-ḥālüz
İtmez mi bizi lāyıḳ-ı çeşm-i raġbet
Kim ḫāk-i der-i ‘izzetine rū-mālüz

[60b]

-358-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yār olınca ārā-şinās olsa
   Gerçi ‘ālemde dil-rübā bulınur

2. Hīç oñılmaz cihānda yara mı var
   Derd-i ‘aşḳa daḫı devā bulınur

3. Āfitābum ne semte gitse raḳīb
   Yine çün sāye der-ḳafā bulınur

4. Sen baña naḳd-i eşk gör (?)[642] yoḫsa
   Kāle-i vaṣl-ı dil-rübā bulınur

5. Sür yüzüñ ḫāk-i pāy-ı cānāna
   Dīdeñe sürme-i cilā bulınur

-359-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yād-ı gīsūñ ile[643] āh itdükce
   İtdüm āyīne-i eflāki siyeh

2. Sensüz ey dil ḳafes-i müjgānda[644]
   Iżṭırāb-āver olur murġ-ı nigeh

-360-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Berhem-zede-i ḥüsn-i zülüf-i yāram
Āzürde[-i] dest-i sitem ü āzāram
Ümmīd-i güşād-ı der-i maḳṣūdumla

---

[642] gör (?):

[643] gīsūñ ile:

[644] müjgānda: müjgānumda N.

Şeş-ẖāne[-i] nerrād-ı cihānda zāram

-361-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Lāle pür-dāġ-ı ḥaseddür ruẖ-ı gülfāmuñdan
   Serv ẖam-geşte olur ḳadd-i ẖoş-endāmuñdan

2. Ġonce la‘lüñden ider ser-be-girībān-ı ḥayā
   Sünbül āşüfte olur zülf-i siyehfāmuñdan

-362-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilü Mefā‘ilün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilü Mefā‘ilün Fa‘
Yā Rabb baña bu şād u ġam senden
Keyfiyyet-i derk-i sūr u mātem senden
Luṭfuñla şifā-ẖāne-i ġufrānuñdan
Zaẖm-ı dil-i ‘işyānuma merhem senden

-363-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilü Mefā‘ilün Fa‘
Şeb-tā-be-seḥer dīdelerüñ nemnāk it
Mir’āt-ı dilüñ gerd-i hevesden pāk it
Dāmānuñı ālūde-i ‘işyān itme
Fikr eyle[645] hele kendüñe gel idrāk it

-364-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yād-ı gīsūñ ile āh itdüm ise ‘afv eyle
   Aṭlas-ı çarẖı siyāh itdüm ise ‘afv eyle

[645] Fikr eyle: Fikr-ile N.

2. Tā-be-key çīn-i cebīn āteş-i āzār nedür
Seni sevmekle günāh itdüm ise ‘afv eyle

[61a]

-365-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Bülbül gibi feryāda gelince lālüz
Pervāne-ṣıfat şem‘-i ruḫa meyyālüz
Şāyeste[-i] tamġa-yı ḳabūl itmez mi
Biz pūte-i ‘aşḳında o şūḫuñ ḳalüz

-366-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl
Dīvānelerüñ bār-ı maḥabbet mi çeker
Āvārelerüñ minnet-i ülfet mi çeker
Yād eyleyen ol la‘l-i leb-i rengīni
Hīç derd-i ḫumār-ı ġam-ı ḥasret mi çeker

-367-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘ılün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ılün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Ḫurrem oluruz ġamuñla nā-şād olsaḳ
Maḥzūn oluruz ne dem ki dil-şād olsaḳ
Ol tel-ḳafes-i zülf-i girih-gīrīden

‘Ālem başuma teng[646] olur āzād olsaḳ

-368-

[Lem‘ī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Çü gerd-i sürme dü-çeşm-i tere çekerdüm ele
   Düşerse sāye[-i] dīvār kūçe[-i] bāġ-ı vaṭan

2. Girerse destüme **Lem‘ī** düşirmeyem elden
   Bu ser-girān-ı ġam-ı hecr-ile ayaġ-ı vaṭan

-369-[647]

‘Adlī Sehven Taḥrīr Olındı

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Unutdurur ġamuñ eñ kām-rānı söyletseñ
   Zebūn-ı keş-me-keş-i ġam cihānı söyletseñ

2. Olurdı **‘Adlī**-i zāruñ meşaḳḳati ma‘lūm
   Şehā felekde dil-i nā-tüvānı söyletseñ

[61b]

Ebyāt

-370-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Gördüm ḫırām idüp gelür ol serv-ḳāmeti
Devrān ḳopardı başuma gūyā ḳıyāmeti

-371-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ṣafḥa-i ruḫsārda ol noḳṭa-i ḫāl-i siyāh
Dest-i kilk-i ṣun‘ ile ḳonmış nişān-ı būsegāh

-372-

---

[646] teng:

[647] Baltalı, 2016, s. 96. Şiir, MAD’de 5 beyittir.

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Rūşen olmaz mı göñül şu‘le-i āvāzından

Bülbülüñ o gül-i nev-resteye dil-dādelügi

-373-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Kiṭab-ı ḥüsnine o çīn-i pīşānīsi mıṣṭardur

Anuñ-çün mıṣra‘-ı ebrūları yārüñ ber-ā-berdür

-374-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Senüñ ol ḫāl-i ruḫsāruñ ki āteş üzre ‘anberdür

Bu sūzişle dil-i pür-dāġumuzda ‘ūd-ı micmerdür

-375-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Oldı ḫaṭṭı demīde dil-dāruñ

Pirelendi yiri ‘āşıḳ zāruñ

-376-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Mecnūn ideyor bizi bu sevdā-yı merāḳī

Leylī-i mey-i nābı yitişdür bize sāḳī

-377-

[Lem‘ī]

Mefā‘ılün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Bahār geldi neşāṭa müdām gösterelüm

Miṣāl-i lāle yine elde cām gösterelüm

-378-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

Derd-i dāġ eksük degüldür sīne-i nālāndan

Ḫane[-i] ehl-i kerem ḫālī degül mihmāndan

-379-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Gūş-māl it muṭrıba ey sāḳī bezm-i meydügin

Kār-ı ḳānūnı ḳosun bilmez mi ḥālet neydügin

-380-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

‘Āşıḳ-ı mehcūruña ṣavt-ı raḳībān ḫoş gelür

Reh-rev-i güm-geşte[ye] āvāz-ı seg dil-keş gelür

-381-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Ḳaṣduñ eger ki nūş-ı mey-i vecd-i ḥāl ise

Çek yek dü cur‘a derd- derūn[uñ]a ḥāl ise

-382-

[Lem‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Göñülden mīve-i cennet-meẕāḳa ārzū ḳopdı

Yirinden ol nihāl-i ḫoş-ḫırām-ı tāze-rū ḳopdı

-383-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

Cünbiş-i ḳāmet-i mevzūnına nisbet yārüñ

Serv-i gülzār-ı cihān mıṣra‘-ı bī-ma‘nādur

-384-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

Ne zamān itmeyeyüm cürm didümse itdüm

Tevbe bir daḫı büyük söylemeyem yā Rabbī

-385-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Perde-i ḳānūn-ı dilden bir ṣadā ḫāric degül

Keşret-i āhengde buldum [ben] maḳām-ı vaḥdeti

-386-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ḫaṭṭ-ı nev-ḫīzi fiten-sāz olduġın bilmez iseñ

Rūy-ı alından tırāş eyle ne güne şeydügin

-387-

[Lem‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Gerçi ḫāṣ bāġcede būstāncıya beñzer lāle

Bir ḳızılbaş-ı siyeh-ḫayme-nişīndür lāle

-388-

[Lem‘ī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Hem-sāye gördi ġonceyi ḫār-ıla ‘andelīb

Didi ṣabāya devr-i muḫālif degül midür

-389-

[Lem‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Murġ-ı dil pervāz iderken nā-gehān

Ḳapdı bir şāhīn baḳışlı esperi

[62b]

-390-[648]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Nāz eyleme bahār-ıla ey bāġbān baña

   Cesbān görindi mevsim-i gülden ḫazān baña

[648] Özerol, 1996, s. 1. TFD’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır. Dîvân-ı Feyzî, 1b.

2. Tenhā-nişīn-i ‘ālem-i peyġūle-i ġamam
   Ṣaḥrā-yı rüsteḫīz gelür gülsitān baña

3. Gūyā ki [ceyb ü][D] dāmenümi[649] pür-gül eyledüñ
   Ey bāġbān nedür bu ḳadar imtinān baña

4. Ben kim ḫamūş-ı tekye-i kūy-i meşiyyetem[650]
   Ġavġā gelür bu zemzeme-i bülbülān baña

5. **Feyżī** o murġ-ı bāġ-ı fenāyam ki[651] dehrde
   Besdür şikeste bāl ü perüm āşiyān baña

Ḳāfiye[-i] Bā

-391-[652]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Mehveşān tünd [ü][D] fitne-cūdur hep
   Ḫaşm-ı ümmīd [ü][D] ārzūdur hep

2. Būy-ı mihr umamam bu gülzāruñ
   Gül-i ra‘nāları d[ü]-rūdur hep

3. Tuḥfe-cū olma zülf-i ḳāfirden
   Tārlar gerçi müşk-būdur hep

4. Nevk-i müjgānı itmede ser-tīz
   Dil-rübāyān ḳażā ġulūdur[653] hep

5. **Feyżī** şimdi sirişk-i çeşmümden

---

[649] dāmenümi TFD: dāmeni N.
[650] kūy-i meşiyyetem TY00514: kūy-nişīnem N.
[651] ki: - TFD.
[652] Özerol, 1996, s. 2.
[653] ḳażā ġulūdur: feżā-ġulüvdür TFD.

Şehr pür-naḳd-i güft [ü] gūdur hep

Et-Tā

-392-[654]

[Feyżī]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Sāġardan olur efser-i şāhān-ı ḫarābāt
   Mey şu'lesidür ḫil'at-ı ḫāḳān-ı ḫarābāt

2. Destār [u][D] libāsı girev-i bāde iderler
   Bār istemez āzāde-nihādān-ı ḫarābāt

3. Cem[655] ṣaff-ı ni'ālinde ḳarār itmege ḳā'il
   Tā böyle[dür][D] ār[ā]yiş-i dīvān-ı ḫarābāt

4. Bī-meşġale-i derd-i ser-i cām-ı şebāne
   Tā ḥaşre sürer neşve-i mestān-ı ḫarābāt

5. Dün cur'a-i ṣahbā-y-ıla **Feyżī** ṣanasun kim
   Ṣahrā-yı Bedaḫşān idi meydān-ı ḫarābāt

-393-[656]

[Feyżī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Sū-be-sū bāġda itmekde cevānān gül-geşt
   Gül be-ser cām be-kef [ṭurre][D] perīşān gül-geşt

2. Ferşini yāsemen itmiş çemenüñ bād-ı bahār
   Eylesünler diyü biñ nāz-ıla ḫūbān gül-geşt

3. Gül-ruḫuñ 'aksi düşer çeşmüme cānā[657] çü ḥabāb

---

[654] Özerol, 1996, s. 3. TFD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[655] Cem TFD: Ḫum N.
[656] Özerol, 1996, s. 4.
[657] cānā: şāyed TFD.

Cūyveş itmedeyem bāġda cūşān gül[-geşt]

4. Yāsemenler gibi ‘uşşāḳ sirişk-efgendür
   Serv-i nāzum ki[658] ḳaçan itse ḫırāmān gül-geşt

5. Ġonceler şerm ile **Feyżī** k’olalar[659] ġarḳ-ı ‘araḳ
   İtse ol şīve-gerüm nāz-ıla ḫandān gül-geşt

-394-[660]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çarḫ-ı çārümdür zemīn-i meclis-i a‘lā-yı mest
   Mihr-i raḫşān-ı felek de[661] cām-ı istiġnā[-yı mest]

2. Bergidür cām-ı zümürrüdfām [u][662] şeb-nem reşḥası
   Bāġ bezm [ü] bād[e][D] gül sāḳī çemen-pīrā-yı mest

3. Tāb-ı ṣahbādan çenārāsā dem-ā-dem sūzda
   Şu‘le-ḫūdur ‘unṣur-ı a‘żā-yı ser-tā-pāy-ı mest

4. Cā-be-cā encüm ḳıyās itmeñ sipihr üzre bu şeb
   Cāmdan pāşende[663] olmış cur‘a[-i] ṣahbā-yı mest

5. Böyledür ‘unvān-ı [**Feyżī**] mecma‘-ı rindānede
   Şūḫ-meşreb lā-ubālī[-ṭab‘][D] [u] ġam-fersā-yı mest

[63a]

-395-[664]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

---

[658] ki: gibi TFD.
[659] **Feyżī** k’olalar: ey **Feyżī** ola TFD.
[660] Özerol, 1996, s. 5.
[661] felek de: felekdür TFD.
[662] zümürrüdfām [u]: zümürrüd ü fām-ı TFD.
[663] pāşende : pāşīde TFD.
[664] Özerol, 1996, s. 6.

1. Gice mihmānum o meh-ruḫsār idi şeb-tā-be-ṣubḥ
   Külbe-i tārīk [pür-envār] idi [şeb-tā-be-ṣubḥ]

2. Mey ‘araḳ-rīz eyledükce zülfini pāk itmege
   Dest-māli zülf-i müşkīn-tār idi [şeb]-tā-be-ṣubḥ

3. Ey ḫoş ol şām-ı sürū[r]^{D} encām-ı vaṣl-ı yā[r]^{D} kim
   Çeşm-i baḫt-ı vāz-gūn bīdār idi [şeb]-tā-be-ṣubḥ

4. Meclis-i germ-i temennā[-yı] dil-efgārān-ı[665] ‘aşḳ
   Maẓhar-ı Feyyāżī-i dīdār idi [şeb]-tā-be-ṣubḥ

5. Ol mehüñ [**Feyżī**] cebīn-i pāki tāb-endāz olup
   Külbe-i tārīk pür-envār idi [şeb]-tā-be-ṣubḥ

-396-[666]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳażā mevḳūf-ı īmā-yı nigāh-ı dil-pesendüñdür
   Belā merbūṭ-ı gīsū-yı siyāh-ı şūr-bendüñdür

2. Neberd [ü] fitne ḫāl-i dāġ-ı sūzuñdan ẓuhūr eyler
   Cefā merhūn-ı ebrū-yı kemān [u] zaḫm kendüñdür[667]

3. Ḫaṭuñ ḫālī degül meşḳ itmeden hīç ḥarf-i āzārı
   Sitem āġışte[-i] la‘l-i leb-i pür-zehr-ḫandüñdür

4. Sen ol cellād-ı ḫūnīsin ki [ḳat‘ā]^{D} merḥamet bilmez
   Miyān-bendüñ dili ḳatl itmege gūyā kemendüñdür

5. Gehī yād eyle dest-āvīz-i derd-i tāzeden bārī

---

[665] dil-efgārān-ı: dil-figārān-ı N.
[666] Özerol, 1996, s. 7.
[667] kendüñdür TFD: bendüñdür N.

Ṭabībā **Feyżī**-i dil-ḫaste eski derdmendüñdür

-397-[668]

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Çeşmüñ ki şīr-i mest-i[669] ḫarāb-ı girişmedür
   Ġamzeñ henūz esīr-i şarāb-ı girişmedür

2. Ma'z̲ūrdur raḳībe o şūḫ itse iltifāt
   Bī-tāb-ı ser-ḫoş-ı mey-i nāb-ı girişmedür

3. Ol tünd-ḫūya reh-ber olan bezm-i 'işrete
   Taḥrīk-i[670] nāz u 'işve şitāb-ı girişmedür

4. Cānum derīçe-i lebüme geldi āh-ıla
   Āmāde gūş be-her-i cevāb-ı girişmedür

5. Ḫırmengeh-i ümīdümi **Feyżī** ḫarāb ider
   Kemter şerārı berḳ-ı şarāb-ı girişmedür

-398-[671]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Uḳdeler kim zülfine ol āteşīn-ruḫsār ider
   Sīne-i aḫker-nihād-ı dilleri efgār ider

2. Mūydan bārīkter oldı vücūdum ża'f ile
   'Āḳıbet[672] bir gün o büt zünnārına bir tār ider

3. Şu'le-i āteş ne ḥācet rind-i āteş-zād-ı 'aşḳ
   Sāyesin āteş-zen-i ḫırmensitān-ı ḥār ider

---

[668] Özerol, 1996, s. 8.
[669] şīr-i mest-i: siyeh-mest-i TFD.
[670] Taḥrīk-i TFD: Taḥrīrüñ N.
[671] Özerol, 1996, s. 9. TFD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[672] 'Āḳıbet: Ġālibā TFD.

4. Rind-i āgāhuñ degül destinde zārı bī-hude
   Gūşvār-ı cām-ı ‘işyānından[673] istiġfār ider

5. Selḫ idüp **Feyżī** vücūdum berhemen ba‘de vefāt[674]
   Üstüḫᵛānumdan çelīpā reglerüm zünnār ider

-399-[675]

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Muḳayyed-i ḫam-ı zülfe[676] rehā ne müşkildür
   Dirīġ olduḳ esīr-i belā ne müşkildür

2. Reh üzre muntaẓır-ı būy-ı zülf-i[677] cānānuz
   Tehī gelürse eger kim ṣabā ne müşkildür

[63b]

3. Ṭabīb gūş ideli āh-ı serdümi gelmez
   Şitā[da][D] ḫaste[-i] ‘aşḳa devā ne müşkildür

4. Hemīşe ḫūn-ı ciger-ḫᵛār ola bir ālüfte
   O rinde nūş-ı mey-i dil-güşā ne müşkildür

5. Ḫumār-ı bāde-i dūşīne der[d][D]-i ser virdi
   Ḫum-ı şarāb-ı tehī sāḳiyā ne müşkildür

6. Fesāne-gūyī-i[678] efsāneden ne ġam **Feyżī**
   Kelām-ı bī-hude[-i] āşinā ne müşkildür

-400-[679]

[Feyżī]

---

[673] ‘işyānından TFD: ‘işyāndan N.
[674] ba‘de vefāt: ‘ahd-i vefāt TFD.
[675] Özerol, 1996, s. 11. Şiir, TFD’de 7 beyittir.
[676] zülfe: zülfüz TFD.
[677] zülf-i: luṭf-ı TFD.
[678] Fesāne-gūyī-i: Fesāne-i gūyī-i N.
[679] Özerol, 1996, s. 10.

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Vaḳt-i ṣubḥ oldı pür olsun gūşe-i mey-ḫāneler
   Āfitābāsā ṭulū‘ itsün yine peymāneler

2. Sāḳiyā hem çün nihāl-i gül ḫırāma başlasun
   Bülbül[e][D] sūz-efgen[680] olsun na‘re-i mestāneler

3. Şevḳ-ıla La‘līn Ḳabā-yı[681] cām-ı mey vaṣf eylesün
   Meclis-i Cemde[682] ḫoş-āyende nice efsāneler

4. Sāḳiyā kākül-perīşān ol nesīm-i ‘işveden
   Olsun āzāde birer zencīrden dīvāneler

5. Her nefes ma‘mūr ola **Feyżī** ḫarābāt-ı muġān
   Raḫne-dār olsun bu dem isterse[683] hep kāşāneler

-401-[684]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ol ṣūḫ ki müjgānını nāvek-figen eyler
   Her nergisi biñ zaḫm ile mecrūḥ-ten eyler

2. Nāz-ıla ḫırām eylese her başduġı ḫāki
   Revnaḳ-şiken-i nükhet-i müşk-i Ḫoten eyler

3. Tāb-ı ruḫı pertev-figen-i yāsemen olsa
   Gül-ġonce[-i] ḫurşīde anı ḫande-zen eyler

4. Ammā ki gehī reng-i gül-i aḥmer-i bāġı
   Ḫāṣiyyet-i ḫışm [u] ġażabı yāsemen eyler

---

[680] sūz-efgen: şūr-efgen TFD.
[681] Ḳabā-yı: ḳıbābı TFD.
[682] Cemde: Cemden TFD.
[683] isterse: isterseñ TFD.
[684] Özerol, 1996, s. 12. Şiir, TFD'de 7 beyittir.

5. Ḫavfum bu ki āzürde ider pāyını yārüñ[685]
   Ferş-i rehini bād-ı ṣabā [nesteren][D] eyler

6. [Çāk eyleye tā dāmene][D] dek ḥulleyi **Feyżī**
   O dil ki pelās-ı seg-i kūyuñ kefen eyler

-402-[686]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Egerçi ḥāl-i dil-i dāġ dāġ müşkildür
   O şūḫdan yine ammā ferāġ müşkildür

2. Fiġān-ı bülbül-i zāra taḥammül eyleyemem
   Esīr-i 'aşḳa temāşā-yı bāġ müşkildür

3. Şarābı kend[ü]ñ içür sāḳiyā ki bī-ṭābam
   Dürüst ṭurmaḳ elümde ayaġ müşkildür

4. Nigāh-dāşte ḳıl penbelerle dāġ-ı dilüñ
   Bulınmaḳ ancılayın şeb-çerāġ[687] müşkildür

5. Ḫasūdı[688] diñleme **Feyżī** ki bülbül-i bāġa
   Telez̲z̲üz̲-i[689] eṣer-i ṣavt-ı zāġ müşkildür

-403-[690]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Destüme pīr-i muġān mey-ḫāneden[691] sāġar ṣunar

---

[685] yārüñ: gerçi TFD.
[686] Özerol, 1996, s. 13.
[687] şeb-çerāġ: şeb-çerāḳ N.
[688] Ḫasūdı: Ḫūri TFD.
[689] Telez̲z̲üz̲-i: Telez̲z̲üz̲ ü TFD.
[690] Özerol, 1996, s. 15.
[691] mey-ḫāneden: mey-ḫānede TFD.

Bāġbān-ı gül-çīne[692] gūyā ki verd-i[693] ter ṣunar

2. Ġayr[a][D] sünbüller virür bir berg-i ḫod-rū arasa[694]
   Bāġbān ben gül temennā eylesem aḫker ṣunar

[64a]

3. Yaḳsa[695] ‘anberveş süveydā-yı dilin pervāneler
   Şem‘-miṣāl eyler nihāde[696] şem‘dān [u] micmer ṣunar

4. Olsa bezm-i ‘işvede gāhī siyeh-mest-i ġażab
   Ġamze çeşm-i şūḫına ser-tīz bir ḫancer ṣunar

5. Sāḳī-i mey-ḫāne **Feyżī** gör ne özge neş’edür[697]
   Ger ḫumārum görse bir cām-ı ṣafā-güster ṣunar

-404-[698]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Olup ḫancer-be-dest erbāb-ı ‘aşḳı zaḫmnāk eyler
   O bī-dāduñ[699] bu vaż‘ı[700] ādemi ey dil helāk eyler

2. O şūḫı gösterürdüm zaḫm-ı ḫūn-ālūdumı ammā
   Ḳomaz [her][D] dīde-seyl-āb-ı sirişküm anı pāk eyler

3. Nihān itmek ne mümkin dāġ-ı cān-sūzum ki dest-i ġam
   Girībānum dem-ā-dem lāleāsā çāk çāk eyler

4. İder kemter ġubārın çarḫ kuḥl-i dīde ḫurşīde[701]

---

[692] gül-çīne: gül-çīnine TFD.
[693] verd-i: derd-i TFD.
[694] arasa: istese TFD.
[695] Yaḳsa: Yoḳsa TFD.
[696] nihāde: müheyyā TFD.
[697] neş’edür: neşvedür TFD.
[698] Özerol, 1996, s. 16.
[699] bī-dāduñ: bīdāruñ TFD.
[700] vaż‘ı: vaşfı TFD.
[701] dīde ḫurşīde: dīde-i ḫurşīd TFD.

O kim çeşm-i nizārın ḥasret-i rūyıyla pāk[702] eyler

5. Virür bir ḫūşe **Feyżī** bāġbān-ı dehr-i dūn ammā
   Dem-ā-dem giryelerle ādemi hem-ḥāl-i tāk eyler

-405-[703]

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Çıḳ seyr-i bāġa faṣl-ı gül [ü]^{D} gülsitān geçer
   Vaḳt-i sürūr [u]^{D} zemzeme-i bülbülān geçer

2. Sāḳī sebūyı vir çekeyüm teşne-i meyem
   Ben sāġarı leb-ā-leb idince zamān geçer

3. Peymāneyi pür eyle ḳo sāḳī teġāfüli
   Hengām-ı 'işret-i leb [ü] rū devrān geçer[704]

4. Elden düşirme sāġarı ey dil ḳo ġafleti
   Furṣat nesīm-i 'ömr gibi nā-gehān geçer

5. Pāk it ġubār-ı reh-güẕerin eşk-i çeşm ile
   Şāyed ki **Feyżī** ol büt-i nā-mihrbān geçer

-406-[705]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Ne rind-i bāde-güsār[706] [u]^{D} ne bezmgāh ḳalur
   Ne zāhid-i muta'aṣṣıb ne ḫānḳāh ḳalur

2. Ḫarāb olur bu ḫarābāt bir gün āgāh ol
   Ne muġ-beçe ne piyāle ne bāde-ḫ^{v}āh ḳalur

---

[702] pāk: ḫāk TFD.
[703] Özerol, 1996, s. 18.
[704] Mısra vezne uymamaktadır.
[705] Özerol, 1996, s. 17.
[706] bāde-güsār TFD: bāde-güşa N.

3. Ne gülde ḫande ne ḥüzn-i benefşe bāḳīdür
   Ne çeşm-i nergis-i şehlādaki nigāh ḳalur

4. Bu çarḫ-ı çenber ider küşte[-i] kemend-i hilāl
   Ne nev-cevān ne kühen-sāle-i[707] dü-tāh ḳalur

5. İder helāk[708] semūm-ı fenā bu bādiyede
   Ne bī-kesī-i gedā ne şükūh-ı[709] şāh ḳalur

6. Enīn[710] ü āhı göñül eksük itme bir gün olur
   Ne bir nefes alacaḳ dem ne vaḳt-i āh ḳalur

7. Çemen çemen idelüm geşt kim gelince ḫazān
   Ne berg-i sebze[711] ne pejmürde bir giyāh ḳalur

8. Nedür tehālüki bilsek bizüm helākümüze
   Ne ḫaşm-ı dūn u ne **Feyżī**-i ġam-penāh ḳalur

-407-[712]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Tecessüs eyleme ḫāricde āşinā yoḳdur
   Ne kim ṭaleb idesün ḥabbe[den][713] cüdā yoḳdur

[64b]

2. Su'āl-i nīk ü bed-i 'ālem itme ey ġāfil
   Bu encümende bilürsin ki jāj-ḫā yoḳdur

3. Ġarīb-i şu'le-i dūzaḫ-güdāz olur ġam-ı 'aşḳ

---

[707] kühen-sāle-i: kühen-sāle vü TFD.
[708] Helāk TFD: hilāl N.
[709] şükūh-ı: şekve-i TFD.
[710] Enīn: İn TFD.
[711] sebze: sebz ü TFD.
[712] Özerol, 1996, s. 22.
[713] ḥabbe[den]: cübbeden TFD.

Ki sūzişinde anuñ tā ebed rehā yoḳdur

4. Neberd-i ‘aşḳa şehīdān-ı deşt-i ḫūn-āşām
   Rıżālarıyla sülūk itdiler cefā yoḳdur

5. Cihān yanarsa[714] benüm-çün ne ġam ki ey **Feyżī**
   Bu ḫānḳāhda bir köhne būriyā yoḳdur

-408-[715]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. O[716] ġonce-fem ki cānuma her dem çemān olur
   Her dāġ-ı tāze reşk-i gül-i[717] gülsitān olur

2. Şād-ābī-i sirişküm ile sūy-ı gülşenüñ
   Her gāh[718] ḫuşkı şāḫçe-i erġuvān olur

3. Bir şu‘le sīnede şerer-efşān ki vaḳt-i[719] merg
   Tend[e][D] kefen fetīle-i dāġ-ı nihān olur

4. Serv-i mezārumı idemez lāne fāḫte
   Murġ-ı semendere meger ol āşiyān olur

5. Gör[dükde][D] yāri ṭāḳati ḳalmaz şikāyete
   Maḥşerde daḫı ‘āşıḳ olan nā-tüvān olur

6. **Feyżī** ki ‘arż-ı dāġ ide pīş-i nigārda
   Ārāyiş-i ‘ıẕār o nā-mihrbān olur

-409-[720]

---

[714] yanarsa: yiterse TFD.
[715] Özerol, 1996, s. 21.
[716] O: Ol TFD.
[717] gül-i: gül ü TFD.
[718] gāh: bir nigāh-ı TFD.
[719] vaḳt-i: ba‘d-ı TFD.
[720] Özerol, 1996, s. 23.

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Reng-i meyde ‘ārifān-ı dehr ṣafvet buldılar
   Bāde-āşāmānda būy-ı ḥaḳīḳat buldılar

2. Bezmgāh-ı ġamda ser-mestān-ı ‘aşḳ-ı Lā-yezāl
   Dürd-i ṣahbāyı ḫamīr-i şevḳ u rāḥat[721] buldılar

3. Jende-pūşān-ı ḫarābāt-ı diyār-ı meskenet
   Cilve-i ṭāvusda āṣār-ı naḫvet buldılar

4. ‘Āḳilān iklīl-i şāhīde olan gevherlerüñ
   Her birinde āteşīn ṣad dāġ-ı ḥasret buldılar

5. Deştgāh-ı Ḳaysı **Feyżī** itdiler ‘uşşāḳ geşt
   Her ser-i rāhında biñ seng-i melāmet buldılar

-410-[722]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Cām-ı lebüñe her çi[723] raḳībān nigerāndur
   Ḥıfẓ it ki o şāyeste[-i] ḫūnīn-cigerāndur

2. Āsīb-i ḫazān görmeye tā rūz-ı ḳıyāmet
   Ol dāġ ki gül-ġonce[-i] āşüfte-serāndur

3. İnṣāf mıdur kim ola pūşīde-i burḳa‘
   Ol çihre ki āyīne[-i] rūşen-naẓarāndur

4. Çāk olsa n’ola mıḳna‘a-i teng mey-i ‘aşḳ

[721] rāḥat: ḫālet TFD.
[722] Özerol, 1996, s. 26.
[723] her çi: gerçi TFD.

Zūr-āver-i[724] bāzū-yı dil-i perde-derāndur[725]

5. Sen ketm de ḳılsañ ḫaber-i müşkil-i ‘aşḳı
   Feyżī yine ma‘lūm-ı dil-i bā-ḫaberāndur

-411-[726]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Esīrān-ı neşāṭa bāde-i gülfām virsünler
   Bize ḫūn-ı cigerle pür bir iki cām virsünler

2. Ṣafā-yı ‘işret-i yārāna yoḳdur reşkümüz ammā
   Bu bezme bir ḥarīf-i rind-i dürd-āşām[727] virsünler

[65a]

3. Gehī ol sāḳiyān-ı bezm-i ‘işve rāżī[y]uz dilden
   Ki ġayra biñ tebessüm bize bir düşnām virsünler

4. Ġıdā olmış [sürūş-ı ġayba][Y] būy-ı zülf-i cānāne
   Ṣabā bī-hūde ümmīd itmesün peyġām virsünler

5. Ne teklīf-i ṭavāf-ı Ka‘be-i ma‘mūr itsünler
   Ne ‘uşşāḳ-ı sebük-rūḥāna[728] bir iḥrām virsünler

6. Hemīşe zāyirān-ı beyt-i dil āsāyiş isterler
   Libāsın daḫı ṣoysunlar[729] hemān ārām virsünler

7. Bu bāġuñ çünki yoḳdur ḥişşemüz gül-berg-pūşından[730]
   Bize **Feyżī** [yiter][D] bir ḫār-ı nīş-endām virsünler

---

[724] Zūr-āver-i TFD: Dūd-āver-i N.
[725] perde-derāndur TFD: perde berrāndur N.
[726] Özerol, 1996, s. 19. Dîvân-ı Feyzî, 4a.
[727] dürd-āşām: zehr-āşām TFD.
[728] sebük-rūḥāna: sebük-rev-i cāna TFD.
[729] ṣoysunlar: ṣoyınsunlar TFD.
[730] gül-berg-pūşından: gül-berg-i nūşından TFD.

-412-[731]

[Feyżī]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Zünnārumı seyr eyleyen efsūs disünler
   Mey-ḫāneye girdi[732] gör o sālūs disünler

2. İtdi nigehüñ dilleri bir vech ile[733] yaġmā
   Şimden-girü feryāduma nāḳūs disünler

3. İslām libāsın çıḳarup cāme degişdüm
   Mecnūn-ı tīh-i ġayret-i nāmūs disünler

4. Germ-ülfet-i küfr ol göñül ol mertebe[734] yārān
   İslāmını yād itmez o me'yūs disünler

5. Öyle 'alem ol deyr-i perestīde ki **Feyżī**
   Mescidde görürlerse de cāsūs disünler

-413-[735]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Mest olursa ġamze-i nāvek-figen şemşīr olur
   Ḫışm ile düşnām iderse her suḫan şemşīr olur

2. Ārzū-yı tīġ-i müjgānı helāk itse dili
   Meşhedinde aña her tār-ı[736] kefen şemşīr olur

3. Yād-ı ḫaṭṭıyla eger ġalṭān olursa bāġda
   Sīne-i 'uşşāḳa her berg-i çemen şemşīr olur

---

[731] Özerol, 1996, s. 20.
[732] girdi: düşdi TFD.
[733] İtdi nigehüñ dilleri bir vech ile: Bir ṣūretüñ itdi nigehi dīnümi TFD.
[734] mertebe: deñlü ki TFD.
[735] Özerol, 1996, s. 24.
[736] her tār-ı TFD: hār N.

4. Dilleri ṣad çāk ider her laḥẓa ṭurmaz reşkden
   Şāne[-i] gīsū-yı dil-ber cümleten şemşīr olur

5. Māni‘ olsa yāri vuṣlatda der-āġūş itmege
   Çeşmüme her tār [u][D] pūd-ı pīrehen şemşīr olur

6. Çeh-nişīn-i ġam uzatmaz dest zīr-i çeşmüme
   Ger şu‘ā‘-ı āfitāb olsa resen şemşīr olur

7. Ṣaf-şikāf-ı ehl-i ṭab‘ olsaḳ n’ola **Feyżī** gibi
   Destümüzde ḫāme-i i‘cāz-ı fen şemşīr olur

-414-[737]

[Feyżī]

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

1. Envār-ı ṣubḥ itdi ġulū derd-i niyāzuñ vaḳtidür
   Eşk-i nedāmetle vużū’ ḳıl kim namāzuñ vaḳtidür

2. Sūzişde ṣad āh eyleyüp nāl[e]ñ ‘öẕür-ḫᵛāh eyleyüp
   Her ‘użvuñ āgāh eyleyüp sūz u güdāzuñ vaḳtidür

3. Olmışken ‘āşıḳ mübtelā kālāñı gel eyle şirā
   Ey Yūsuf-ı ḥüsn ü[738] bahā bāzār-ı nāzuñ vaḳtidür

[65b]

4. Ṣaç zaḫm-ı ‘uşşāḳa nemek ey muṭrıb-ı bezm-i felek[739]
   V’ey reşk-i Nāhīd-i felek āġāz-ı nāzuñ[740] vaḳtidür

5. Dil bü’l-heves ḫūbān güzel cūşān-ı şebāb bī-bedel
   Feyżī ḥaḳīḳat bu maḥal ‘aşḳ-ı mecāzuñ vaḳtidür

---

[737] Özerol, 1996, s. 25.
[738] ḥüsn ü: ḥüsn-i TFD.
[739] felek: melek TFD.
[740] nāzuñ: sāzuñ TFD.

-415-[741]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳo açılsun feżā-yı bāġda şād-āb ter güller
   Benüm-çün gūşe-i külḫanda besdür ḫuşk sünbüller

2. Ḫas u ḫāşāk deñlü[742] raġbet itmezdi gül-i bāġa
   Gül-i dāġ-ı ‘ulüv-bergüm temāşā itse bülbüller

3. Zebān-ı ḥāl ile ‘aşḳum zemīn ü āsumān söyler
   Sipihr üzre meh-i nev ṣaḥn-ı gülşend[e][D] ḳaranfüller

4. Meded[743] peymāneyi peymāne[-i] ‘ömrümse de pür ḳıl
   Beni ḫamyāze-dāġ[744] itdi yiter sāḳī ta‘al[l]üller

5. Dem-i bezm-i Elesti yād idüp olmış dehen pür-kef
   Belī **Feyżī** budur ḫum-ḫānelerde[745] cūşiş-i müller

-416-[746]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hem-dem ‘uşşāḳa eşk [ü][D] āh yiter
   ‘Aşḳına bu iki güvāh yiter

2. Ṣūḫ-meşreb ḳalender-i ‘aşḳuz
   Bize mey-ḫāne ḫānḳāh yiter

3. Pīr-i meclis bu ḫānḳāhda [bize][D]
   Mürşid-i ṣāḥib-intibāh[747] yiter

---

[741] Özerol, 1996, s. 27.
[742] deñlü: dökilür TFD.
[743] Meded: Merd-i TFD.
[744] ḫamyāze-dāġ: ḫamyāze-i dāġ N.
[745] ḫum-ḫānelerde: ḫum-ḫānede de TFD.
[746] Özerol, 1996, s. 30.
[747] ṣāḥib-intibāh: ṣāḥib-i iştibāh TFD.

4. ‘Ārifüz biz nedīm-i meclisde[748]
   Bir iki rind-i bāde-ḫᵛāh yiter

5. Ger hücūm eylese ṣafā **Feyżī**
   Dergeh-i şāh-ı ġam-penāh yiter

-417-[749]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Benüm peyġūle-i mey-ḫāne şādān olduġum yirdür
   O bāġ-ı bī-ḫazān gül gibi ḫandān olduġum yirdür

2. Ferāmūş eylemek mümkin midür künc-i ḫarābātı
   Şeb ü[750] rūz ol ṣafā-ābād mihmān olduġum yirdür

3. Su’āl itmeñ baña esrār-ı ḫaṭṭı ‘uḳde-i zülfi
   O cāy-ı ḥayretümdür bu perīşān olduġum yirdür

4. Gehī eyler ziyāret bismilān-ı tīġ-ı müjgānı
   Ne luṭf-ı ṭab‘dur ḥaḳḳā ki ḳurbān[751] olduġum yirdür

5. Zemīn-i meygede ḫūb[752] olduġın vaṣf itme ey **Feyżī**
   Anuñ her gūşesi mestāne ġalṭān olduġum yirdür

-418-[753]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dil-i ṭa‘ne-zen ḫāṭır-ı āgāh degüldür
   [Çün] ḫaşm-reviş ‘ārif-i bi’llāh degüldür

---

[748] meclisde: meclisümüz TFD.
[749] Özerol, 1996, s. 29.
[750] Şeb ü: Şebān TFD.
[751] ḳurbān TFD: feryād N.
[752] ḫūb TFD: ḫᵛāb N.
[753] Özerol, 1996, s. 35.

2. Ammā degül ol bü'l-hevesüñ mu'teḳidi kim
   Taḳlīd ile geh 'ārif olur gāh degüldür

3. Her bī-ḫaber-i[754] dūn-menişe şīfte olmaz
   Zīrā ki dilüñ himmeti kūtāh degüldür

4. Āgāhlaruñ rūḥ-fezādur kelimātı
   Ṣoḥbetleri ġayruñ gibi cān-kāh degüldür

5. Her ḫar giremez[755] gülşen-i rāz-ı 'ārifāna[756]
   Ol bāġçe-i feyż çerāgāh degüldür

6. Bī-bāklerüñ perdesidür perde[-i] maṭlūb
   Maḥcūblaruñ rütbesi dil-ḫᵛāh degüldür

7. Nesnās-mizācān-ı[757] ta'aṣṣub gibi **Feyżī**
   El-minnetü li'llāh[758] hele güm-rāh degüldür

[66a]

-419-[759]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Girişme ile nigāh-ı teġāfülāne nedür
   Pür eyle cām-ı mey[i][D] sāḳiyā bahāne nedür

2. Emān bu cünbiş-i müjgāna kim taḥammül ider
   Meded o 'işve vü[760] reftār-ı bī-huşāne nedür

---

[754] bī-ḫaber-i: baḫr-ı TFD.
[755] ḫar giremez: ḫırkedemüz TFD.
[756] 'ārifāna TFD: 'irfāna N.
[757] Nesnās-mizācān-ı: Şinās-ı mizācān TFD.
[758] Minnet ancak Allah'adır.
[759] Özerol, 1996, s. 28.
[760] vü: o TFD.

3. El ursa şāneye her tārdan ġırīv ḳopar
   Esīr-i gīsū-yı [yāre cefā-yı şāne nedür][D]

4. Ḥarīm-i meygedeye sen edeble gel zāhid
   Bilür misin hele hīç [sen][D] bu āsitāne nedür

5. Hemīşe bī-hude efkār tā-be-key **Feyżī**
   Tefekkür it güzer-i reh-rev-i zamāne nedür

-420-[761]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Tā fetīl-i dāġ-ı miḥnet cism-i sūzānumdadur
   Şeb-çerāġ-ı rūşenā-yı beyt-i aḥzānumdadur

2. Dāġlar mādām bāġ-ı sīnede gül-pāşdur
   'Andelīb-i nāle eṭrāf-ı gülistānumdadur

3. Bir şerārı düşse ser-tā-pā olur 'ālem ḫarāb
   Giryeden ḥāṣıl olan aḫker ki dāmānumdadur

4. Merhemüñ bī-hūde itlāf eyleme gel ey ṭabīb
   Çāre yine zaḫmdur ol zaḫm kim cānumdadur

5. Nāz-perver bir cevān iken yine gör luṭfını
   Bī-tekellüf şāhid-i ġam her zamān yanumdadur

6. Hep gelür andan gör[ür][D] 'uşşāḳ fenn-i sūzişi[762]
   Nüsḫa-i rind-i maḥabbet dāġ-ı pinhānumdadur

7. **Feyżī** ḥavrā-yı behişt 'ıṭr-ı girībān itmege

[761] Özerol, 1996, s. 32.
[762] sūzişi: ṣūretini TFD.

Ārzū-yı nükhet-i dāġ-ı gül-efşānumdadur[763]

-421-[764]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘Āşıḳa lāzım olan maḥv-ı vücūd[765] itmekdür
   Terk-i ālūde-gī-i būd u nebūd itmekdür

2. Āhdan baña ferāġ eyle dimek ey bī-derd
   Şu‘leden men‘-i nümūdārī-i dūd itmekdür

3. Da‘vetinden ġarażı pīr-i muġānuñ bezme
   Seni mestāne-i ṣahbā-yı şühūd itmekdür

4. ‘Āşıḳuñ ḫūn-ı sirişkiyle vużū eylemeden
   Ḳaṣdı ol ḳıble-i ‘uşşāḳa sücūd itmekdür

5. Meclis āmāde dil āzāde[766] [ḳadeḥ pür-bāde][D]
   Muṭrıb-ı bezme düşen [şimdi sürūd itmekdür][D]

6. Pāk olup pūşişüñi eyle perend-i zer-keş
   Zühd ṣanma heves-i delḳ-ı kebūd itmekdür

7. Mest-i bī-bāk olana hem-dem olur mı **Feyżī**
   Zāhidüñ kārı ki hep şürb-i Yehūd itmekdür

-422-[767]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ne rūy-ı dil ne dil-cūyī-i vaṣl-ı[768] dil-rübāyīdür

---

[763] gül-efşānumdadur: gül-feşānumdadur N.
[764] Özerol, 1996, s. 34.
[765] vücūd: cevr TFD.
[766] dil āzāde TFD: dil-dāra N
[767] Özerol, 1996, s. 33.
[768] dil-cūyī-i vaṣl-ı: dil-cūyı ne vaż‘-ı TFD.

Benüm senden murādum bir nigāh-ı āşināyīdür

2. ‘Aceb mi kişver-i dil olsa pür-ġavġā nigāhuñdan
   O ḫūn-rīzüñ ki her dem ṣan‘atı āşūb-zāyīdür

3. İdelden ṭarḥ-ı bezm-i fitne çeşmüñ ġamze-i kāfir
   Mühim-sāz-ı ḫarābī-i[769] esās-ı pārsāyīdür

4. N’ola geçsem[770] ṣabāveş kākül-i ‘anber-şemīmüñden
   Gelen andan meşāmm-ı cāna būy-ı āşināyīdür[771]

5. Olaldan dūr **Feyżī**[-i] belā-keş ḫāk-i pāyüñden
   Pes-i zānū-nişīn-i künc-i ḥırmān-ı cüdāyīdür

-423-[772]

[Feyżī]

Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün Mefā‘ilün

1. Dehre medār-ı şūr u şer ġamze[-i] fitne-zā mıdur
   Yoḫsa hevā-yı dil-keş-i ṭurre-i[773] müşksā mıdur

2. Ceẕb ider itse aḫte kāh-ı vücūd-ı ‘āşıḳı
   Ḫancer-i dil-berüñ ‘aceb ḳabẓası keh-rübā mıdur

3. Ey dil-i külfet-āşinā yār u refīḳ[774] olan saña
   Çarḫ-ı siyeh-kilīm ile baḫt-ı girīz-pā mıdur

4. Yoḳ müjelerde türktāz[775] ġamzesi [yekke-]^{D}tāz-ı nāz
   Bilmezüz[776] ol sitem-gerüñ leşker[i]^{D} der-ḳafā mıdur

---

[769] ḫarābī-i TFD: ḫazānī-i N.
[770] geçsem: ki çeşm TFD.
[771] āşināyīdür: bī-vefāyīdür TFD.
[772] Özerol, 1996, s. 38.
[773] dil-keş-i ṭurre-i: ṭurre-i dil-keş ü TFD.
[774] yār u refīḳ: yār-ı raḳīb TFD.
[775] müjelerde türktāz: müjdelerde terk-i nāz TFD.
[776] Bilmezüz: Kim bilür TFD.

5. **Feyżī**ye ṣadr-ı meygede cilve-geh-i neşāṭ ise[777]
   Zāhide künc-i ṣavma‘a zühd ü riyā maḳāmıdur

[66b]

-424-[778]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Tenümde şerḥa-i şemşīr-i hicrān āşikārādur
   Dilümde lāleāsā dāġ-ı pinhān āşikārādur

2. Benem ol tīre-rūz-ı ġam ki p[ī]şānī-i ṣubḥumda
   Fürūġ-ı pertev-i şām-ı ġarībān āşikārādur

3. O rüsvā-mest-i[779] cām-ı ıżṭırābam kim libāsumda
   Ḳabā-yı gül gibi çāk-i girībān āşikārādur

4. Zamān-ı sūziş-i ġamz[e]ñde ey Hārūt-fen kāfir
   Dilümde tende mūveş nevk-i peykān āşikārādur

5. Nedür **Feyżī** temennā āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan[780]
   Baḳılsa şem‘a-i ruḫsār-ı cānān āşikārādur

-425-[781]

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilātün

1. Bahār irişdi gül üşküfte bād ġāliye-būdur
   Yine nişīmen-i pākīze-meşrebān leb-i cūdur

2. Namāz-ı ‘aşḳı edā itmege ḥarīm-i çemende

---

[777] ise: eylese TFD.
[778] Özerol, 1996, s. 37.
[779] rüsvā-mest-i: rüsvā meseb TFD.
[780] eşk-bārumdan: eşk-bārumda TFD.
[781] Özerol, 1996, s. 36. Dîvân-ı Feyzî, 7a.

‘Anādil-i seḥer-evrāda[782] jāle āb-ı vużūdur

3. Çemen ki mışṭaba-i ehl-i ‘ıyşa döndi bu demde
Hezār muṭrıb u gül cām-ı la‘l u ġonce sebūdur

4. Görüp de ḫandesin aldanma ey hezār-ı belā-keş
Ṣaḳın ṣaḳın gül-i ra‘nā sitem-pesend [ü][D] dü-rūdur

5. Ṣenāya başlasa eṭfāl-i gülsitān n’ola **Feyżī**
Yem-i çemende yine mevc-i lāle tā-be-gülūdur

-426-[783]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Sāḳī n’içün ol sāġar-ı zerkār çekilmez
Şimden-girü ḫamyāze-i āzār çekilmez

2. Rehn-i mey-i nāb[784] eyleyelüm ey dil-i ser-germ
Maḫmūrlaruz ṣıḳlet-i destār çekilmez

3. Her ṣubḥ u mesāda çekelüm cām-ı pey-ā-pey
Bu keş-me-keş-i çarḫ-ı sitemkār çekilmez

4. Ejder gibi berḳ-efgen olup bām-ı sipihre
Bir dem mi olur āh-ı alevzār çekilmez

5. Besdür bize keyfiyyet-i ḫūn-ı dilümüz bes[785]
Feyżī mey-i pür-minnet-i ḫammār çekilmez

-427-[786]

[Feyżī]

---

[782] seḥer-evrāda TY00514: seḥer idāre N.
[783] Özerol, 1996, s. 39.
[784] nāb: tāb TFD.
[785] bes TFD: besdür N.
[786] Özerol, 1996, s. 40.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dime ol mey-şiken ḫūn-rīzī[-i] çeşm-i ‘alīl itmez
   O müstaġnī ḫayāl-i ḳatl-i şaḫṣ-ı Cebra’īl itmez

2. Esīr-i dāġ-ı hicrānuñ o deñlü ġurre-dildür kim
   Şu‘ā‘-ı āfitābı[787] sūziş-i dāġa fetīl itmez

3. Hezārān dāġ-ı sīr-āb eylerüm feyż-i sirişkümle
   Degül ‘āşıḳ o kim her dāġı[788] bir tāc-ı ḫalīl itmez

4. O bī-dil da‘vī[-i] āteş-siriştī itmeyüp[789] mādām
   Ser-ā-pā bir nigehle[790] maḥv-ı nehr-i selsebīl itmez

5. O reh-berden ümīd-i reh-nümāyī ḳılma ey **Feyżī**
   Sürāġın saña neşter zār-ı elmāsa delīl itmez

-428-[791]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḫandeyi telḫī-i ḥırmān ile giryān buluruz
   Giryeyi lezzet-i ümmīd ile ḫandān buluruz

2. Eylesek girye ile āh ile gül-geşt-i çemen
   Gülini laḫt-ı ciger jālesini ḳan buluruz

3. Ḳılsaḳ efġān-ı şerer-ḫīz hezār-ı bāġuñ
   Lānesin külḫan u eṭfālini sūzān buluruz

4. Olalı ḫūn-ı ciger neşv ü nemā-baḫş-ı çenār
   Berg [u] her şāḫçesin[i] pençe[-i] mercān buluruz

---

[787] āfitābı: āfitāb TFD.
[788] dāġı TFD: aġı N.
[789] itmeyüp: itmesün TFD.
[790] bir nigehle: bezmgehle TFD.
[791] Özerol, 1996, s. 41.

5. Der-i mey-ḫāneye cārūb ideli ey **Feyżī**
   Müjemüz ḫūşe-i Pervīn-i dıraḫşān buluruz

-429-[792]

[Feyżī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. O müstaġnī [dü çeşmüm][D] böyle [ḫūn-pāş olduġın bilmez][D]
   Ḥarīf-i ġamzesi ol meyle 'ayyāş olduġın bilmez

2. Enīnin gūş iden bī-derd ẓann[793] eyler dil-i zāruñ
   Meger bīmār-ı zaḫm-ı çeşm-i cemmāş olduġın bilmez

3. Dil-i āvāreyi nālān idüp[794] o tünd-ḫū ammā
   Dirīġā rāz-ı 'aşḳın her ṭaraf fāş olduġın bilmez

4. O ṭıfl-ı mekteb-i nāz oḫşadur baña[795] gehī ḫaṭṭın
   Raḳīb-i ḥarf-gīrüñ ol ne ḳallāş olduġın bilmez

[67a]

5. 'Aceb ġāfil degül mi ḫaşm-ı ṭab'-ı şūḫı **Feyżī**nüñ
   Zebān-ı ḳudsiyāndan aña sāpāş olduġın bilmez

-430-[796]

[Feyżī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Dil-i ye's-ülfet-i 'āşıḳ[797] felekden kām-cū olmaz
   Derūn-ı sāde-levḥ-i[798] [dilde naḳş-ı ārzū olmaz][D]

2. Alınmaz dādumuz maḥşerde dīvān-ı İlāhīde[799]

---

[792] Özerol, 1996, s. 42.
[793] ẓann: ü ṭa'ne TFD.
[794] āvāreyi nālān idüp: āvāremi nālān ider TFD.
[795] baña: - TFD.
[796] Özerol, 1996, s. 44.
[797] 'āşıḳ: 'āşıḳa TFD.
[798] sāde-levḥ-i TFD: sāde-levḥān N.
[799] Alınmaz dādumuz maḥşerde dīvān-ı İlāhīde TFD: Eylesek girye ile N.

O ẓālim rūz-ı maḥşerde bizümle rū-be-rū olmaz

3. Gül-i pejmürde-i dāġ-ı maḥabbet baña besdür bes
   Bu bāġuñ bülbüli hergiz esīr-i reng [ü][D] bū olmaz

4. Revān ḳıl eşki[800] rū-māl eyledükce pāy-ı dil-dāra
   Bilürsin ey dil-i ‘ābid namāzuñ[801] bī-vużū olmaz

5. Göñülden söyleşürler bunda **Feyżī** böyledür āyīn[802]
   Bu ḫalvet-ḫāne-i işrāḳıyāndur güft [ü][D] gū olmaz

Ḥarf-i Şīn

-431-[803]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Mey-āşāmān-ı ‘aşḳuñ sāġar-ı zerrīni olmazmış
   Sirişk-i dīdeden ġayrı mey-i rengīni olmazmış

2. Görüp ḫalḳuñ hücūmın dār-ı Manṣūr üzre bildi kim
   Cihānuñ rūz-ı mātem gibi şehr-āyīni olmazmış

3. Olanlar ṣāf-dil sāġar-ṣıfat ḫum-ḫāne-i dehrüñ
   Ġubār-ālūde-i derd [ü][D] şarāb-ı kīni olmazmış

4. Cemüñ cām-ı neşāṭ-efzāsı revnaḳ bulmada dā’im
   Ezel şāhān-ı dehrüñ bī-hude āyīni olmazmış

5. Temāşā-yı cemāl-i yāre ruḫṣat yoḳ anı bildüm
   Riyāż-ı ḥüsnüñ ey **Feyżī** meger[804] gül-çīni olmazmış

---

[800] eşki: eşk-i TFD.
[801] namāzuñ: namāz TFD.
[802] āyīn: āyīne TFD.
[803] Özerol, 1996, s. 46. TFD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 2, 5. beyit.
[804] meger: - TFD.

-432-[805]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Olalı merdümek-i çeşm-i temāşā āteş
   Bülbül āteş çemen āteş gül-i ra‘nā āteş

2. Biz o rind-i alev-āşām [u][D] semender-nefesüz
   Kim olur içdügümüz bāde-i ḥamrā āteş

3. Āteşīn la‘li ki ta‘līm-i suḫan itse olur
   Āyīne āteş ü[806] ṭūṭī-i şeker-ḫā āteş

4. Nevḥa-i ‘āşıḳ olursa n[e] ‘aceb germ-ā-germ
   Müjeler[807] mervaḥa vü eşk ser-[ā][D]-pā āteş

5. Devr-i[808] ‘ālemde o Hindū-menişüz kim **Feyżī**
   Görinür mışṭaba-i gūşe-i tenhā āteş

-433-[809]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Pūşīde ḳıldı cism-i nizārum libās-ı dāġ
   Daḫı henūz itmedeyem iltimās-ı dāġ

2. Bī-hūde ṣanma tend[e][D] ḫurūş-ı zebānemi[810]
   Ol da lisān-ı ḥāl ile eyler sipās-ı dāġ

3. Yaḳmaġa cismine ḳıyamaz dāġ-ı derdüñi[811]
   Yoḫsa ne mümkin eyleye ‘āşıḳ hirās-ı dāġ

---

[805] Özerol, 1996, s. 45.
[806] Āyīne āteş ü TFD: Āyīneveş N.
[807] Müjeler: Müjdeler TFD.
[808] Devr-i: Deyr-i TFD.
[809] Özerol, 1996, s. 47.
[810] zebānemi: zebāneyi TFD.
[811] derdüñi: derūnı TFD.

4. Her dāġı feyż-i berḳ-ı ġamuñ ḫırmen eyledi
   Eṭrāfda fetīleler olmaḳda dās-ı dāġ

5. Tā āġūş-ı naẓarda nihān eyledi anı
   Feyżī gibi görilmedi ḳıymet-şinās-ı dāġ

-434-[812]

[Feyżī]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Geh sākin olur ḫāne-i ḫammārda 'āşıḳ
   Geh cilveler eyler ser-i bāzārda 'āşıḳ

2. İcrā ider elbette ḳomaz şarṭını āteş[813]
   Geh giryede geh[814] nālede geh zārda 'āşıḳ

3. Eylerse n'ola çāşnī-i luṭfı ferāmūş
   Bir ẕā'iḳa kesb eyledi āzārda 'āşıḳ

4. Üşkūfe-i ḫūn-ābe-i çeşmi aña besdür
   Teklīfi ḳo ne ḥaẓẓ ide gülzār[da] 'āşıḳ

5. Destār-ı muṭallāda[815] ṭaḳın ol güli ey māh
   Şu'le ṭaḳınur[816] ḳūşe-i destārda 'āşıḳ

6. Yā tu'me ider tīġına çevgānına ol[817] ṭop
   Baş oynadur elbette reh-i yārda 'āşıḳ

7. Bir naẓrada[818] hep naḳş-ı ġarīb-i dü-cihānı

---

[812] Özerol, 1996, s. 48.
[813] āteş: 'aşḳuñ TFD.
[814] geh TFD: nā-geh N.
[815] muṭallāda: muṭallāña TFD.
[816] ṭaḳınur TFD: ṣaḳınur N.
[817] ol: yā TFD.
[818] naẓrada TFD: naẓarda N.

Feyżī görür āyīne-i dīdārda ‘āşıḳ

[67b]

-435-[819]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Zūr-ıla ‘arşı yıḳar pençe-i dīvāne-i ‘aşḳ
   Çeng-i Nāhīdi ḳırar na‘re-i[820] mestāne-i ‘aşḳ

2. Ser ü pā pīş ü pes ü şīb ü firāzı seçeyüm[821]
   Şöyle mest itdi beni neşve-i peymāne[-i] ‘aşḳ

3. Dest-i ādāb ile daḳḳ it ki ola[822] fetḥu’l-bāb
   Degme bir meste açılmaz der-i mey-ḫāne-i ‘aşḳ

4. Āteş-i sīnesinüñ[823] lem‘ası iẓhār itse
   Şem‘i pür-dāne[824] ḳıla şu‘leyi perv[ā]ne-i ‘aşḳ

5. Ḳıl ḳalemlerle yazup nāme-i[825] çeşmüm **Feyżī**
   Buldı ārāyiş-i ser-levḥa-i kāşāne-i ‘aşḳ

-436-[826]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yiter ey dil yiter āvāre-i deşt-i cünūn olduñ
   Sır-ı dil-ḫᵛāhuñ üzre nā-şikībā vü sükūn olduñ

2. Yiter feryād-ı şeb-ḫīzüñle ḫalḳı eyledüñ bīzār

---

[819] Özerol, 1996, s. 49.
[820] na‘re-i: nāme-i TFD.
[821] seçeyüm: seçemem TFD.
[822] ola: ol TFD.
[823] sīnesinüñ: siyeh-i neng TFD.
[824] pür-dāne: pervāne TFD.
[825] nāme-i: N, mānī-i TFD.
[826] Özerol, 1996, s. 50.

Yiter eşk-i ṣubuḥgāhuñla kendüñ ġarḳ-ı ḫūn [olduñ]

3. Yiter ey bī-ser ü pā bu kühen[827] deşt-i meẕelletde
   Leked-ḫᵛār-ı sitem-yekrān-ı[828] çarḫ-ı vājgūn olduñ

4. Miṯāl-i serv-i[829] dāmen-çīde ol gülzār-ı ‘ālemde
   Yiter çün ‘aşḳ-ı pīçā[n][D] her sehī-naḫle[830] zebūn olduñ

5. Muḳīm-i mesned-i peyġūle-i ye’s ol hemān **Feyżī**
   Yiter ser-geştelükde pey-rev-i[831] gerdūn-ı dūn olduñ

-437-[832]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘Aceb mi ḫūn-ı dil nūş eyledükce nālesi cānuñ
   Bilürsin eksük olmaz nālesi bāde-perestānuñ

2. N’ola üftān u ḫīzān olsa diller cām-ı ḳahruñdan
   Belī reftāra olmaz iḳtidārı pāy-ı mestānuñ

3. Perīşān itdi dil geldi ġamuñla ṣoḥbet eylerken[833]
   Muḳarrer[834] telḫ ider bed-mest-i ‘ıyşuñ[835] bāde-nūşānuñ

4. Ba‘īd olmaz tevāżu‘ itse çeşm-i mestüñe diller
   Kadīmī resmidür ‘arż-ı maḥabbet neşve-dārānuñ

5. Ḫayāl-i cām-ı la‘lüñle n’ola ḳan aġlasa **Feyżī**

---

[827] kühen: pehn-i TFD.
[828] Leked-ḫᵛār-ı sitem-yekrān-ı: Leked-ḫᵛārsam yekrān-ı: TFD
[829] serv-i: ser ü TFD.
[830] sehī-naḫle: seḥer naḫlle TFD.
[831] pey-rev-i: pīr ü TFD.
[832] Özerol, 1996, s. 51.
[833] eylerken: eyler kef TFD.
[834] Muḳarrer: Muḳadder TFD.
[835] ‘ıyşuñ: ‘ıyş-ı TFD.

Gehī meclisde girye de'bidür 'işret-güẕārānuñ[836]

-438-[837]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilātün

1. Ne berg-i sebzini ne nev-resīde bārını gördük
   Hemān ḥadīḳa-i dehrüñ ḫırāş-ı ḫārını[838] gördük

2. Raḥīḳ-i ḫūn-ı dile beñzemez bu meygedenüñ biz
   Egerçi çoḳ mey-i gül-reng-i ḫuşkvārını gördük

3. Bizüz o köhne cihān-dīde[839] bāġbān ki bu bāġuñ
   Nice ḫazānına irdük nice bahārını gördük

4. Ḳo tünd-ḫūluġı şāhā ki[840] düşdi cāmı elinden
   Bu meclisüñ nice ser-mest-i i'tibārını gördük

5. Ṣafīr-i zār ile **Feyżī** çemen çemen gezer el-ḥaḳ
   Ṭarīḳ-i 'aşḳda biz bülbülüñ de kārını gördük

-439-[841]

[Feyżī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Cām-ı raḫşānumuzı pür-mey-i gül-gūn itdüñ
   Bizi ey muġ-beçe sen kendüñe meftūn itdüñ

2. Evvelīn sāġaruñ itdi beni mest ü medhūş
   Bilmem ey sāḳī mey-i nāba ne efsūn itdüñ

3. Heves-i beste-gī[-i] ṭurre-i müşkīnüñ ile

---

[836] 'işret-güẕārānuñ: 'işret-i giryānuñ TFD.
[837] Özerol, 1996, s. 54.
[838] ḫārını TFD: cānını N.
[839] cihān-dīde TFD: cihānda N.
[840] şāhā ki: cānāne TFD.
[841] Özerol, 1996, s. 53.

Dilleri cilvegeh-i reşkde Mecnūn itdüñ

4. Levḥaşallāh bizi ey muġ-beçe[-i] Cem-āyīn
   Dürd-i[842] dūşīne-i[843] dil-ḫᵛāh ile memnūn itdüñ

5. Tā-be-key ey felek-i düşmen-i rind [ü] mey-i nāb[844]
   Tīġ-ı zehr-āb gibi **Feyżī**-i dil-ḫūn itdüñ

[68a]

-440-[845]

[Feyżī]

Mütefā'ilün Fe'ūlün Mütefā'ilün Fe'ūlün

1. Görüp eyledüñ teġāfül yine pür-cefāluġ itdüñ
   Hele ey büt-i cefā-cū yine bī-vefāluġ itdüñ

2. Nigehüñ mi ḫancerüñ mi dil ü cāna cümle birdür
   Ḳo yā ey[846] füsūn-ṭırāzum yine fitne-zāluġ itdüñ

3. Dün o müdde'ī[-i] 'aşḳı idüp iltifāta maẓhar
   Yanumuzda müşfiḳāne[847] 'aceb āşināluġ itdüñ

4. Dili[848] pāre pāre itdi dem-i ḫancer-i[849] nigāhuñ
   Beni ġamla şād ḳılduñ hele dil-güşāluġ itdüñ

5. Gül-i ter didüñ murāduñ ruḫ-ı yār-i dil-fezādur
   Saña **Feyżī** tāze taḥsīn ḳatı ḫoş-edāluġ[850] itdüñ

-441-[851]

---

[842] Dürd-i TFD: Der N.
[843] dūşīne-i: dü-şenbe TFD.
[844] rind [ü] mey-i nāb: rind-i bī-tāb TFD.
[845] Özerol, 1996, s. 52.
[846] yā ey: yine TFD.
[847] müşfiḳāne: müşfiḳāne ne N.
[848] Dili TFD: Dilümi N.
[849] ḫancer-i TFD: ḫancer ġam N.
[850] ḫoş-edāluġ TFD: çoḳ ed[ā]luġ N.
[851] Özerol, 1996, s. 55.

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Dīvāne 'āşıḳ-ı ruḫ-ı tābānuñam senüñ
   Āşüfte-'andelīb-i gülistānuñam senüñ

2. Hergiz şikār-ı vaṣlı müyesser degül baña
   Bī-hūde gerd-i vādī-i hicrānuñam senüñ

3. Bir dem nigāh-ı luṭf ile rāh-ı ümīdde
   Dest-i ṭaleb be-dāmen-i iḥsānuñam senüñ

4. Leb-rīz-i āteş-i ġam-ı 'aşḳ u maḥabbetem
   Ümmīdvār-ı rūy-ı ḫūy-efşānuñam senüñ

5. Dest-i ḫalāṣa reh bulamam pīç ü tābdan
   Zaḫm-āşinā-yı nāvek-i müjgānuñam senüñ

6. Hecr-i ruḫuñla dāmgeh-i[852] intiẓārda
   Ey ṣayd-ı deşt-i fitne nigehbānuñam senüñ

7. Gül-deste-i niyāzumı luṭf it ḳabūl ḳıl
   Ey şāh-ı ḥüsn **Feyżī**-i nālānuñam senüñ

-442-[853]

[Feyżī]

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Sāġar-ı Cemşīdāsā gerçi bī-ġışsın[854] göñül
   Ḫānumān-sūz olmada ammā pür-āteşsin göñül

2. Saña irḥā-yı 'inān itmekden özge çāre yoḳ

[852] dāmgeh-i: dāmeñe TFD.
[853] Özerol, 1996, s. 56.
[854] bī-ġışsın: baġışsın TFD.

Üştür-i[855] mestāneveş [bir][D] tünd ser-keşsin göñül

3. Ġālibā olmış saña cem‘iyyet-i ḫāṭır ḥarām
   Kākül-i dil-ber gibi her dem müşevv[eş]sin göñül

4. Gāh dil-berden gehī aġyārdan āzürdesin
   Her zamān bir tāze ġamla zār u nā-ḫoşsın göñül

5. Cūybār-ı ṭab‘-ı **Feyżī**veş egerçi ṣāfsın
   Ḫānumān-sūz olmada ammā pür-āteşsin göñül

-443-[856]

[Feyżī]

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Sāġar-ı mihr olsa da peymāne-i ḫūn-āb-ı dil
   Bād[e]veş la‘l-i müẕāb eyler o cāmı[857] tāb-ı dil

2. Dīde-i mihr ü mehe müjgān iderdi bulsa çarḫ
   Tā o resme mu‘teber ḫār-ı gül-i şād-āb-ı dil[858]

3. ‘Ālem-i rü’yāda dīdārın der-āġūş eylemiş
   Eylemez bāng-ı ḫurūs-ı ‘arş def‘-i ḫ[v]āb-ı dil[859]

4. Şöyledür pinhānī-i bergi anuñ kim olmaya
   Heft ḳulzüm şeb-nem-i gül-ġonce-i sīr-āb-ı dil[860]

5. Ḥükm-i rind-i Hindū-yı ḫāli-le **Feyżī** ol mehüñ
   Şimdi deyr-i dūzaḫ oldı gūşe-i miḥrāb-ı dil

-444-[861]

---

[855] Üştür-i: Eşerr-i TFD.
[856] Özerol, 1996, s. 57.
[857] la‘l-i müẕāb eyler o cāmı: la‘lümüz āb eyler ol cām-ı TFD.
[858] dil: gül N.
[859] dil: gül N.
[860] dil: gül N.
[861] Özerol, 1996, s. 59.

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nāleler ḳıl ey gönül bülbül-ṣıfat şūrīde ol
   Çār-bāġ-ı hūşdan[862] ye’s ile dāmen-çīde ol

2. Pend-i pīrān böyledür ey sālik-i ‘irfān-ṭaleb
   Kimse senden olmasun dil-gīr sen rencīde ol

3. Gāh Ferhād ol gehī var[863] kisve-i Mecnūna gir
   Ey gönül n’eylerseñ eyle tek hemān vādīde ol

4. Ṣun‘-ı Ẕāt-ı Muṭlaḳı bir bir temāşā itmege[864]
   Çeşm-i zerdüñ dāġ dāġ eyle ser-ā-pā dīde ol

5. Rind-i ‘ālem-sūz olup **Feyżī** bu[865] ‘uzletgāhda
   Güft [ü][D] gūy-ı zāhid-i ḫuşkı[866] hemān neşnīde ol

-445-[867]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Eṣer eyler muḥaṣṣal āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül
   Girer bir dem gelür gūş-ı güle feryāduñ ey bülbül

2. Daḫı bir kār-ı ehl-i dil-pesendüñ var mıdur yoḫsa
   Hemān merġūle-pīrāyī midür mu‘tāduñ ey bülbül

3. Gül ü şeb-nem saña gülşende dām u dāne olmışdur
   Giriftār eyledüñ āḫir dil-i āzāduñ ey bülbül

---

[862] Çār-bāġ-ı hūşdan: Ḫār-ı bāġ-ı hūşiden TFD.
[863] var: - TFD.
[864] itmege: itmek TFD.
[865] bu: - TFD.
[866] ḫuşkı: ḫuşk-ı TFD.
[867] Özerol, 1996, s. 60.

4. Çenār-ı bāġdan beñzer el alduñ her seḥer şimdi
   Oḳırsın āteşīn āvāz-ıla evrāduñ ey bülbül

[68b]

5. Gezerdüñ lāne-ber-dūş āşiyān ḳaydında olmazduñ
   Ben olsam ḫānumān terk itmede üstāduñ [ey bülbül]

6. Benüm feryāduma sen raḫne-i çāk-i ḳafesden baḳ
   Bu vādīde senüñ lāzım degül imdāduñ ey bülbül

7. Maḳāmuñ **Feyżī**[-i] şūrīdeāsā ḫār u ḫārādur
   Fenā z̲evḳın ṭuyaldan ḫāṭır-ı nā-şāduñ ey bülbül

-446-[868]

[Feyżī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Hevā-yı sünbülinde[869] seyr-i ezhār u gül ister dil
   Nesīm-i gülşenāsā geşt-i deşt-i sünbül ister dil

2. İdüp 'işret dem-ā-dem zīr-i[870] serv [ü][D] sāye[-i] gülde
   Nevā-yı fāḫte [vü] ṣavt-ı bülend-i bülbül ister dil

3. Ṣafīr-i sūz-ı ġam-te's̲īr-i murġān-ı çemenle hep
   Ser-ā-pāy-ı feżā-yı gülşeni[871] pür-ġulġul ister dil

4. Zamān-ı 'ıyş u şādī devr-i gülde[872] sāḳiyā senden
   Şemīm-i 'ālemi mestāne eyler bir mül ister dil

5. Müheyyā cümle esbāb-ı ṭarab meclisde ey **Feyżī**
   Hemān bir şūḫ-ı raḳḳāṣ-ı perīşān-kākül ister dil

---

[868] Özerol, 1996, s. 62.
[869] sünbülinde: sünbülede TFD.
[870] zīr-i: rīz-i TFD.
[871] gülşeni: gülşen TFD.
[872] gülde: gülden TFD.

-447-[873]

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Hezār nāle ile[874] iltimās ider bülbül
   Gül-i teri müteraḥḥim ḳıyās ider bülbül

2. Olurdı āh-ı alev-zādı[875] berḳ-ı ḫırmen-i ḫār
   O verd-i tāze vü[876] terden hirās ider bülbül

3. Görür mu‘āmele-i[877] germ-i ḫārı gülle yine
   Ġarībdür reviş-i rū-şinās ider bülbül

4. Çıḳar diyü eṣer-i būy-ı gül dimāġından
   Bu vech ile[878] nefes iḫtibās ider bülbül

5. Çemende āteş-i feryādumuzdan ey **Feyżī**
   Bu sūziş-i[879] naġamı iḳtibās ider bülbül

-448-[880]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mübtelā-yı rūyıdur kāküllerin n’eyler göñül
   Gülşenüñ gül var-iken sünbüllerin n’eyler göñül

2. Murġ her dem nāle mu‘tād olsa gūş itmek bize
   Ṣaḥn-ı bāġuñ bī-nevā bülbüllerin n’eyler göñül

---

[873] Özerol, 1996, s. 58.
[874] ile: - TFD.
[875] alev-zādı: ‘ulüv-zārı TFD.
[876] tāze vü TFD: nāz N.
[877] Görür mu‘āmele-i TFD: Gör muġānla N.
[878] vech ile: vehmle TFD.
[879] sūziş-i TFD: N.
[880] Özerol, 1996, s. 61.

3. Bāġbānā çekme[881] ġam gül-çīn olur ṣanma bizi
   Seyr[dür][D] maḳṣūd bāġuñ güllerin n'eyler göñül

4. Bezmi pür-ġulġul iderken bülbüle bülbül gibi
   Şīşenüñ bī-cā o dem ḳulḳullerin n'eyler göñül

5. Dāġlar besdür bize **Feyżī** gerekmez dūd-ı āh
   Gülşenüñ gül var iken sünbüllerin n'eyler göñül

-449-[882]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ne muḳīm-i ḫāne-i[883] ḫammār u[884] ne seccādeyem
   Bī-nevā ser-kūçe-i dil-berde bir üftādeyem

2. Her bün-i mūy-ı tenüm dūzaḫsitān-ı şevḳdur
   Āteş-i maḥżam[885] ser-ā-pā reşḥa-cūy-ı bādeyem

3. Eyledüm[886] ālūde meyle dāmen-i perhīzümi[887]
   Renciş-i dest-i riyā vü zühdden āzādeyem

4. Gūş ṭutmam hīç pend-i nā-güvār-ı vā'iẓe
   Ġulġul-ı mey diñlerüm hem sāḳīye[888] dil-dādeyem

5. Eyledüm b[ī]rūn **Feyżī** sīnede[n][D] cānı daḫı
   Meclis-i ḫāṣṣ itmege cānān ile āmādeyem

-450-[889]

[Feyżī]

---

[881] çekme: çıḳma TFD.
[882] Özerol, 1996, s. 63.
[883] ḫāne-i TFD: ḫāne ḫāne-i N.
[884] u: - TFD.
[885] maḥżam: maḫfum TFD.
[886] Eyledüm TFD: Aldum N.
[887] perhīzümi: pür-ḫīz-i mey TFD.
[888] sāḳīye: sāḳīyā TFD.
[889] Özerol, 1996, s. 64.

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Bir ḫāş-ı ‘aşḳa şevḳ ile merdāne girmişem
   Nūş-ı mey-i şehādete meydāna girmişem

2. Bismi’llāh işte gerdenüm eylerse dost ḳatl
   Bismilgeh-i reḫāya levendāne girmişem

3. Ṣaffeyn-i zaḫmī[-i] ġama girdükde gūyiyā
   Bir gülleri şüküfte ḫıyābāna girmişem

4. Ey bād-ı ṣubḥ bir ḫaber it āşinālara
   Yā[890] sāḥilī-i meyde bir ‘ummāna girmişem

5. **Feyżī** ne kār ide[891] baña ṭa‘n-ı ‘adū-yı ḫaṣm
   Bir ḫāş-ı ‘aşḳa şevḳ ile merdāne girmişem

-451-[892]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Mey-ḫāneyi ben mülket-i Maḥmūda degişmem
   Mey ġulġulesin naġme-i Dāvūda[893] degişmem

[69a]

2. Bir ḫāne-ber-endāzını ser-kūçe-i ‘aşḳuñ
   Biñ pādişeh-i meşġale-ālūda degişmem

3. Ṣad ḳāfile āh oldı anuñ kim ceresinde
   Bir şīveni biñ āh-ı felek-sūda degişmem

4. Ālāyiş-i dermānuma ḳaṣd itme ṭabībā
   Ben zaḫm-ı dilüm merhem-i bih-būda degişmem

---

[890] Yā: Tā TFD.
[891] ide: ider TFD.
[892] Özerol, 1996, s. 65.
[893] Dāvūda TFD: devvāra N.

5. **Feyżī** ben o müstaġnī-i ‘aşḳam ki behiştüñ
Sünbüllerini āhdaki dūda degişmem

-452-[894]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dürdī-keş-i ‘aşḳa mey-i gülfām ne lāzım
Peymāne ḫazef-pāre[895] yiter cām ne lāzım

2. Āvāre olup cümle der [ü][D] deşti ṭolaşsun
‘Uşşāḳ-ı cünūn-ülfete ārām ne lāzım

3. Biz munṣabiġān-ı ġam-ı b[ī]-rengī-i ‘aşḳuz
Olmaḳ bize ālūde-i İslām ne lāzım

4. Ṣayd-ı dil içün ṭurrelerüñ pür-şiken[896] itme
Bir murġ-ı ża‘īfe bu ḳadar dām ne lāzım

5. Ḳaysuñ ġarażı şöhret imiş ‘aşḳ ile yoḫsa
Güm-geşte-i vādī-i ġama nām ne lāzım

6. Bī-ḳayd gerek rind-i cihān-sūz çü **Feyżī**
Endīşe-i bīm-āver-i encām ne lāzım

-453-[897]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Fiġān kim dest-i ġamla çāk çāk oldı girībānum
İlişdi ḫārzār-ı vādī-i ḥırmāna dāmānum

[894] Özerol, 1996, s. 66.
[895] ḫazef-pāre: ḥārf-i pāre TFD.
[896] pür-şiken: pür-çīnüñ TFD.
[897] Özerol, 1996, s. 68.

2. Ne mümkin dāmenin elden ḳomaġ kim[898] nice müddetdür
   Şelāyīn iḫtilāṭa sūz-ı ‘aşḳuñdur dil [ü][D] cānum

3. Ser-efrāzā[899] ġam-ı ḳadd [ü][D] ruḫuñla ḫūn-ı eşkümden
   Hemān mānend-i çūb-ı naḫl-bendān oldı müjgānum

4. Eger bilmek dilerseñ mū-be-mū bād-ı ṣabādan ṣor
   Perīşān kākülüñden devr-i aḥvāl-i perīşānum

5. O daḫı görmesün **Feyżī** hemīşe rūy-ı āsāyiş
   Beni seyl-āb-ı cūş itdi dil-i bī-ṣabr u sāmānum

-454-[900]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Bāde ṣun bāde ṣun ki maḫmūram
   N’ola küstāḫ isem de ma‘z̲ūram

2. Mey-i dūşīne derd-i[901] ser virdi
   Sāḳiyā [bī-][D]dimāġ u meksūram

3. Āfitāb-ı mey[i][D] ṭulū‘ itdür
   Nice demdür ki ṭālib-i nūram

4. Beni [bir][D] cām ile ayaḳlandur
   Dest-gīr ol ki zār u maḫmūram[902]

5. Tā ki ḫamyāze-ülfetem **Feyżī**
   Derdümi söylemekde mecbūram

---

[898] kim: - TFD.
[899] Ser-efrāzā: Ser-firāzā N.
[900] Özerol, 1996, s. 67.
[901] derd-i TFD: der N.
[902] ol ki zār u maḫmūram: olana zār-ı rencūrum TFD.

-455-[903]

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Merdān-ı 'aşḳ meşġale-i cānı n'eylesün
   Āzāde-ser tekellüf-i sāmānı n'eylesün

2. İfşā-yı mā-cerā-yı ġamuñ eylemez[di][D] dil
   Żabṭ olmaz oldı dīde[-i] giryānı n'eylesün

3. Üşkūfe[-i] cigerden alan nükhet-i fenā
   Minnetle būy-ı verd-i gülistānı n'eylesün

4. Encām-ı 'aşḳı bilmez ider[904] dil bütāna meyl
   Pīr-i ḫıred bu kūdek-i[905] nā-dānı n'eylesün

5. Besdür serinde şu'le-i dāġ-ı şerer-nihād[906]
   Feyżī henūz efser-i şāhānı n'eylesün

[69b]

-456-[907]

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ey bād-ı ṣubḥ sen de 'aceb fitnekārsın
   Āşüftegī-i kākül-i yāre medārsın

2. Ser-tā-ḳadem laṭīf ü[908] ser-ā-pāy rūḥsın
   Ammā dil-i şikeste-i 'uşşāḳa bārsın

3. Bī-ṭāḳatā nedür bu seḥer cünbişüñ senüñ

---

[903] Özerol, 1996, s. 69.
[904] ider TFD: idi N.
[905] kūdek-i: güdüt-i TFD.
[906] şerer-nihād: şerer-nihān TFD.
[907] Özerol, 1996, s. 71.
[908] ü: - TFD.

Beñzer ki mest-i nükhet-i gīsū-yı yārsın

4. Gülzāra gelmedüñ nice gün geçdi ġālibā
   Bīmār-ı hecr-i ṭurre-i ‘anber-niṣārsın

5. Sen de hevā-yı ṭurre-i pür-pīç ü tāb ile
   Feyżī-i zār gibi siyeh rūzgārsın

-457-[909]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hūş-yār olmaz ġubār-ı ‘aşḳ ile ḥayrān olan
   Ḫandeyi düşinde[910] görmez derd ile giryān olan

2. Bizden itmek bī-hude ālāyiş-i dehri su’āl
   ‘Ālemüñ ḳaydın[911] ne bilsün bī-ser ü sāmān olan

3. Āgeh ol kim dāġ-ı ġam her serde olmaz cāy-gīr
   Pādişāh oldı o la‘līn efsere şāyān olan

4. Ḳaysı yoḳ bir ḳarşular bu deştgāh-ı hecrde
   Gird-bād ola meger iḳbāl içün pūyān olan

5. Çekmez el gül-çīnī-i[912] gülzārdan **Feyżī**-miṣāl
   Bāġbān-ı gülsitān-ı gül-bün-i müjgān olan

-458-[913]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bī-şererdür şu‘le-i aḥvāl-i[914] dāġ-ı bī-kesān

---

[909] Özerol, 1996, s. 70. Şiir, TFD’de 6 beyittir.
[910] düşinde: rü’yāda TFD.
[911] ḳaydın TFD: Ḳaysuñ N.
[912] gül-çīnī-i: gül-çīn-i TFD.
[913] Özerol, 1996, s. 74.
[914] aḥvāl-i: cevvāle TFD.

Bü'l-'aceb vīrānedür künc-i ferāġ-ı bī-kesān

2. Āşiyān itmez zevāyāsında cuġd-ı ġam daḫı
   Minnet-i pervāneyi çekmez çerāġ-ı bī-kesān

3. Gāh zehr ile gehī ḫūn-āb ile leb-rīz olur
   Çāşnī-i mey nedür bilmez ayaġ-ı bī-kesān

4. Kāviş eylersin dem-ā-dem tīşe-i ālām ile
   Yoḫsa ḫārā mıdur ey gerdūn dimāġ-ı bī-kesān

5. Dün temāşā eyledüm **Feyżī** ne bülbül var ne gül
   Ġālibā vaḳt-i[915] ḫazāndur ṣaḥn-ı bāġ-ı bī-kesān

-459-[916]

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Her eşk-i çeşmi la'l-i Bedaḫşān ṣanur gören
   Fikr-i leb-ile dīdelerüm ḳan ṣanur gören

2. Nūr-ı cemāl[e][D] tāb getürmez nigāh ile[917]
   Ol māh-rūyı mihr-i dıraḫşān ṣanur gören

3. Oldum o deñlü germ-i temāşā-yı yār kim
   Nūr-ı nigāhı āteş-i sūzān ṣanur gören

4. Her tār-ı mūya ṣad dil-i ḫūnīni bend ider
   Zünnār-ı zülfi sübḥa-i mercān ṣanur gören

5. Gencīne-i dilüm hele pür-naḳd-i 'aşḳdur

[915] vaḳt-i: vaḳf-ı TFD.
[916] Özerol, 1996, s. 72. TFD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[917] ile: ile ben TFD.

Feyżī o genci gerçi[918] ki vīrān şanur gören

-460-[919]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Maḥabbet sīnede pinhān iken meşhūr olur bir gün
   Bu ‘ālem sū-be-sū şevḳ-ıla reşk-i Ṭūr olur bir gün

2. Dimāġ-ı şu‘le-āşāmān olmaz her zamān [pür-germ][D]
   Dilā te’ṣīr-i āh-ı serd ile maḫmūr olur bir gün

3. Dil-āvīz eylemiş gīsūların ol şūḫ-ı şehr-āşūb
   Dil-i sevdā-zede hem-vaḳ‘a-i Manṣūr olur bir gün

4. Şaḳın dāmānuñı zülf-i dırāza şāne-zen olma
   Meded ālūde-i ḫūn-ı dil-i rencūr olur bir gün

5. Olursın ṣubḥ-ı rūz-ı vaṣl ile rūşen-derūn **Feyżī**
   Şeb-i tārīk-i fürḳat künc-i dilden dūr olur bir gün

-461-[920]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳatlüme gerçi benüm berzede-dāmānsın sen
   Āh ammā bilürem zūr (?)[921] peşīmānsın sen

[70a]

2. Bāyezīd olsa daḫı kāfir idersin kāfir
   Şu‘le-i bāriḳa-i ḫırmen-i īmānsın sen

3. Ṣad cihān fitneyi sāy[e]ñde idersin pinhān
   Bāġ-ı āşūbda bir serv-i ḫırāmānsın sen

---

[918] gerçi TFD: egerçi N.
[919] Özerol, 1996, s. 75.
[920] Özerol, 1996, s. 73.
[921] zūr (?): N, derd-i TFD.

4. Zülfüñ āşüfte iden āh mıdur bād mıdur
   Bilmedük gitdi dirīġā ne perīşānsın sen

5. Bilürem ben seni āfet-i bīgāne-nümā
   Ḫānumān-sūz-ı dil-i **Feyżī**[-i] nālānsın sen

-462-[922]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Serümde sīnede dilde cigerde dāġ olsun
   O şūre yirleri[923] ḳo reşk-i çār-bāġ[924] olsun

2. Ribāṭ-ı dehrde āsāyiş isteyen bī-dil
   Muḳīm-i mesned-i peyġūle-i ferāġ olsun[925]

3. Çü lāle kīse-tehī olsam olmam āzürde
   Elümde gül[926] gibi tek bir ṭolu ayaġ olsun

4. Başum alup giderüm deştgāh-ı ḥırmāna
   Benümle hem-reh olan kimse güm-sürāġ olsun

5. Ben ārzū-yı şehādetle gelmişem **Feyżī**
   O tünd-ḫū eger öldürmez ise ṣaġ olsun

-463-[927]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Būy-ı zülf-i ye's ile pürdür meşām-ı ārzū
   Bāde-i ḥırmān ile leb-rīz cām-ı ārzū

---

[922] Özerol, 1996, s. 76.
[923] şūre yirleri: şūre-perleri TFD.
[924] çār-bāġ TFD: çār-bāġ bāġ N.
[925] Muḳīm-i mesned-i peyġūle-i ferāġ olsun: Elümde gül gibi tek bir ṭolı ayaġ olsun TFD.
[926] gül: güm TFD.
[927] Özerol, 1996, s. 77.

2. Ḥalḳa-i çeşmümden[928] olduḳca sirişküm dāne-pāş
   Murġ-ı dest-āmūz-ı ġamdur ṣayd-ı dām-ı ārzū

3. Ārzū-yı çīden-i gül-ġonce-i bāġ itmezem
   Tāzedür her laḥẓa dāġ-ı[929] lālefām-ı ārzū

4. Eylerüz her dem girībān-ı niyāzı çāk çāk[930]
   Olmadı bir kerre ol bed-ḫūy rām-ı ārzū

5. Bāġ-ı tenhā-yı taṣavvurda gül-i şevḳı[931] dirīġ
   Eyledi pejmürde **Feyżī** izdiḥām-ı ārzū

-464-[932]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Gehī o serv-i revān[933] cūybār seyrinde
   Gehī nihāl-i gülāsā bahār seyrinde

2. Benüm nümāyiş-i dāġ-ı ġamum temāşādur
   O şūḫ n'eyler o[la][D] lālezār seyrinde

3. Uyup raḳībe ḳodı ḳarşu ḫayl-i 'uşşāḳa
   Ne cengler ola seyr it ḥiṣār seyrinde

4. Feżā-yı 'ālemi ṭutdı cihān cihān bismil
   O şeh-süvār ise daḫı şikār seyrinde

5. Görince maḥv-ı vücūd eyledüm hemān **Feyżī**

---

[928] çeşmümden TFD: cismümde N.
[929] dāġ-ı: rāġ-ı TFD.
[930] çāk çāk: şāh şāh TFD.
[931] şevḳı: - TFD.
[932] Özerol, 1996, s. 78.
[933] revān: çemān TFD.

Bu inkişāf nedür la‘l-i yār seyrinde

-465-[934]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Tā şu‘le-i derūn[935] ki bu gūne bülend ola
   Ḫurşīd [ü][D] meh o şu‘leye necm-i[936] sipend ola

2. Pervāne ger rehā ṭaleb eylerse yanmadan
   Her dūd-ı şem‘ gerdenine bir kemend ola

3. Biz ol ḥüzün-pereste dirüz sūgvār kim
   Yanında yāre ḫandesi de zehr-ḫand ola

4. Dīvān u defterüñ bula ‘unvān o mertebe
   Çarḫ üzre māh-ı nev aña gūş-ı pesend ola

5. Var andan eyle kevkebe-i naẓmuñı ḳıyās
   Nār-ı şu‘ā‘-ı mihr aña şīrāze-bend ola

6. Ḫāl-i ‘ıẕār-ı şāhid-i naẓm oldı her nuḳaṭ
   Her biri dāġ-ı cān-ı[937] Kemāl-i Ḫucend ola

7. Ṣıḥḥatde[938] **Feyżī** reşk-i şifā oldı sözlerüñ
   Şā‘irler ol şifāyı görüp derdmend[939] ola

[70b]

-466-[940]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

---

[934] Özerol, 1996, s. 79.
[935] derūn TFD: der-i derūn N.
[936] necm-i: toḫm-ı TFD.
[937] cān-ı: - TFD.
[938] Ṣıḥḥatde TFD: Ṣaḥnda N.
[939] derdmend: derd-i ḫand TFD.
[940] Özerol, 1996, s. 80.

1. Nice olmaz göñülde berg-i ‘ıyş-ı cāvidān tāze
   Gülistān tāze gül tāze nevā-yı bülbülān tāze

2. Bu faṣl içre ‘aceb mi tāzelerse eski derdin dil
   Dıraḫtān sebz ü cūlar bī-bedel[941] seyrāniyān tāze

3. Ḳodı keyfiyyetinden[942] her sere bir tāc-ı la‘līni
   İdüp āyīn-i Cemşīd[i][D] şarāb-ı erġuvān tāze

4. Henūz olmaḳda tīġ-ı ḫūn-çegān ifrāṭ-ı çeşminden
   Meger ḳan eylemişdür var ise ol bī-emān tāze

5. Çek[943] ey **Feyżī** bu şeb āġūşuña[944] bir tāze maḥbūbı
   Yine sīn[e]ñde olsun penbe-i dāġ-ı nihān tāze

-467-[945]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Tā ezel feyż-dih-i cilve-i [ẕāt-ı][D] girye
   Eylemiş dīdemi saḳḳā-yı Fırāt-ı girye

2. Naẓarı pāk ola tā seyr-i ḫayāl-i lebine
   Remed-i çeşmümi def‘ itdi nebāt-ı girye

3. İtdi her bir müjemi ġıbṭa-ger-i[946] naḫle-i Ṭūr
   Tündī-i cūş [u][D] ḫurūş-ı ḥarekāt-ı[947] girye

4. Merdüm-i çeşmüme ẓulmetgeh-i[948] müjgānumda

---

[941] ü cūlar bī-bedel: cūlar bī-keder TFD.
[942] keyfiyyetinden TFD: keyfiyyetden N.
[943] Çek: Çeker TFD.
[944] bu şeb āġūşuña: āġūşa bu şeb TFD.
[945] Özerol, 1996, s. 81.
[946] ġıbṭa-ger-i: ġıbṭa ki TFD.
[947] ḥarekāt-ı: fürḳat-i TFD.
[948] ẓulmetgeh-i: ẓulmetgāh-ı TFD.

Ḫızr-ı dil ṣunmadadur āb-ı ḥayāt-ı girye

5. Nuḳre-i dāġ ile çün oldı nişāba mālik
   Farżdur **Feyżī**ye īṣār-ı ẕekāt-ı girye

-468-[949]

[Feyżī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Ruḫuñ pertev-figen olsa şarāb-ı āteşīn üzre
   Nesīm-i ḫaclet eyler mevc-i cām[ı][D] çīn çīn üzre

2. Piyāde her seḥer ey[950] sīm-ten gül-geşt-i bāġ itme
   Figār eyler o pāyı başma cānā[951] yāsemīn üzre

3. Nigāh-endāz-ı dāġ-ı sīnedür ḥaḳḳā ne mu'cizdür
   Ki güller fer vire bir gülşen-i aḫker-zemīn üzre

4. Zirih-pūş oldı 'aks-i ṭurresinden āyīne zīrā[952]
   Şikest eyler ḫadeng-i ġamzesi ger baḳsa kīn üzre

5. Çemende ḫ[v]āb-ı nāza varmasun mecrūḥ ider **Feyżī**
   Düşerse sāye-i gül ger [o][D] cism-i[953] nāzenīn üzre

-469-[954]

[Feyżī]

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Pīç-i zülfüñ çözse dil āzürde olmaz şāneye
   Sūziş-i[955] zencīr bir ḥālet virür dīvāneye

2. Neşve-i 'aşḳuñ serümden gitmeye ḫāk olsa da

---

[949] Özerol, 1996, s. 82.
[950] seḥer ey: saḥrā-yı TFD.
[951] o pāyı başma cānā: o nāzük pāyı başma TFD.
[952] āyīne zīrā TFD: āyīne-i zār N.
[953] cism-i: çeşm-i TFD.
[954] Özerol, 1996, s. 85. TFD'de 4 ve 5. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[955] Sūziş-i: Şūriş-i TFD.

Būy-ı mey gitmez şikest irse eger peymāneye

3. Bir şererdür aña nisbet şu‘le-i cevvāl-i Ṭūr
   Ḳıl naẓar nūr-ı şikāf-ı sīne-i pervāneye

4. Devr ider pīrāmenüm cān tā-be-rūz-ı[956] rüsteḫīz
   Bā‘iṣ olduñ diyü zaḫm-ı nāvek-i cānāneye

5. Tā-be-maḥşer hīç ārām itmeye sīm-ābveş
   Ḫākümi ḫışt eylemezse ol ṣanem büt-ḫāneye

6. Başduġı ḫāşāk **Feyżī** maḳdeminden pāk[957] olur
   Ger ḫırām itse o ḫūnī cānib-i mey-ḫāneye

7. ‘Ālem-i [hej-][D]deh-hezāra müjdeler **Feyżī** o şeh[958]
   Virdi tīġ-ı ḫışmı dest-i ġamze-i mestāneye

-470-[959]

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilātün

1. Bu dil ṭurur mı gözüm giryekāra eylemeyince
   Alev olur mı niṣār-ı şerāre eylemeyince

2. Der-āġūş eylemek ol māhı hāleveş nice mümkin
   Sipihr-i dāmenüñi pür-sitāre eylemeyince

3. Mürīd-i pīr-i ḫarābāt olur mı rind-i mey-āşām
   Hezār kerre[960] anı istiḫāre eylemeyince

[956] cān tā-be-rūz-ı TFD: cān-perver N.
[957] pāk: tāk TFD.
[958] müjdeler **Feyżī** o şeh: müjde ey **Feyżī** o şūḫa TFD.
[959] Özerol, 1996, s. 84.
[960] kerre TFD: girye N.

4. Sitīze-i ḫalecān-ı ümīd olmadı hīç def‘[961]
Dil-i belā-zedeyi ḫaṣm-ı çāre eylemeyince

[71a]

5. Olur mı ruḫṣat-ı deryūze [hīç][D] ‘āşıḳa **Feyżī**
Çerāġ-ı dāġ-ı dili āşikāre eylemeyince

-471-

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilātün

1. Añılsa kāh[ī]de bir dil ‘aceb mi yār yanında
Ki ẕerre yād olınur mihr-i tāb-dār yanında

2. Semend-i nāzına pā-māl eylemezdi ġubārum
Bilinse ḫāk idügüm o[962] şeh-süvār yanında

3. Derinden itdi ġubārum ġurūr-ı vaṣl ile mehcūr
Günāhını daḫı bilmez mi rūzgār yanında

4. Niṣār-ı cāna ne ḥācet ḳalurdı ḫancer-i ḫūn-rīz
Şehīd-i ‘aşḳını yād eyleseydi yār yanında

5. Virür mi neş’e ġaraż [u] merām olan dile **Feyżī**
Niyāza ruḫṣat o şemşīr-i āb-dār yanında

6. Ḳabūl-i ḫāṭır[a] şāyān olaydı tuḥfe-i şi‘rüm
Olurdı ‘arż[a] cesāret o kāmkār yanında

7. Velī ümīdüm odur ma‘ẕeretle ‘arż olınca
Rehīn-i ‘afv ola ol mekremet-şi‘ār yanında

8. Cihān-medār-ı zamāne ki ṭab‘-ı pākine nisbet

[961] def‘ TFD: daḫi N.
[962] o: ol N.

Olursa ẕerre revā[963] mihr-i tāb-dār yanında

9. Ola vücūdı hemīşe ḳarīn-i ḥıfẓ-ı İlāhī
   ‘Adūları ola hemvāre ḫ^{v}ār [u] zār yanında

-472-[964]

[Feyżī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Rāst gelmiş gibi ḫışm-ı nigeh-i cānāna
   Ki ider ḫaste göñül cünbiş-i bī-tābāne

2. Tāb-ı mey ruḫlarına çeşmine te’ṯīr itmiş
   Elde ḫancer ṣavıluñ yār ḳatı mestāne

3. Bend-i zülfinde ṣafā eyle müdām ey dil-i zār
   Hīç uṣlanma ger ‘aḳluñ var ise dīvāne

4. Yanmada şem‘a n’içün bāl [ü][D] per eyler ḥareket
   Daḫı bilmez edeb-i sūzişi hīç pervāne

5. Zāhid-i zemzeme-düşmenden[965] ol ey **Feyżī** [dūr][D]
   Eyle feryād-künān ‘azm-i reh-i cānāna

-473-[966]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Fikr-i zülfi mübtelā ḳıldı beni sevdālara
   Ḳaṣdum oldur Ḳaysveş ben de düşem ṣaḥrālara

2. Ey dil-i dīvāne feryād itme[de][D] mecbūrsın
   Meclis-i dil-berde ḫaṭṭuñ yoḳ yüri ṣaḥrālara[967]

---

[963] revā: revā vü N.
[964] Özerol, 1996, s. 88. TFD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[965] zemzeme-düşmenden: zemzeme-düşmende TFD.
[966] Özerol, 1996, s. 89.
[967] ṣaḥrālara: tenhālara TFD.

3. ‘Arş u ferşi[968] lerzenāk eyler bir āh-ı serd ile
   Nāzenīnüm ṭālib olma renciş-i şeydālara

4. Şöyle nā-ḫoşnūddur biñ fersaḫ andan dūr olur
   ‘Arż olınsa [semt-i]^{D} şādī dest-i[969] ġam-peymālara

5. İtse küstāḫāna **Feyżī** n’ola ḥayretle nigāh
   Nāẓır olmaz yār ‘ayb-ı ‘āşıḳ-ı rüsvālara

-474-[970]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çerāġ-ı lāleāsā dāġ-ı sīn[e]m rūşen olmaḳda
   Riyāż-ı dil muṭarrāluḳda reşk-i gülşen olmaḳda

2. Hücūm-ı cūş-ı eşk-i āteşīn-i dīdeden her dem
   Müjem mānend[e-i]^{D} şāḫ-ı nihāl-i Eymen olmaḳda

3. O resme ḥasret-i rūy-ıla gül-pāş-ı sirişk olmış
   Ki berg-i gül yanumda [şimdi]^{D} ḫırmen ḫırmen olmaḳda

4. Bu gülşende nice dil ḫ^{v}āhiş-i āsūdegī itsün
   Ki bir [medd-i]^{D} nefes bī-hūde ṣarf-ı şīven olmaḳda

5. Ġulüvvī ḥasret-i şemşīr-i āteş-tāb-ı dil-berle
   Perend-i[971] şu‘le-i zer-keş baña pīrāhen[972] olmaḳda

6. Ḥased pervāne[-i] pür-sūza devr-i şem‘-i meclisde

---

[968] ferşi: ferş TFD.
[969] dest-i: deşt-i TFD.
[970] Özerol, 1996, s. 95.
[971] Perend-i TFD: Perende N.
[972] baña pīrāhen: aña pīrāmen TFD.

Dile zīr-i nihāl-i bīd şimdi[973] mesken olmaḳda

7. Gelür **Feyżī** o şūḫuñ ġālibā gülzār-ı kūyından
   Ki bād-ı ṣubḥ nār-ı ʻaşḳuma dāmen-zen olmaḳda

-475-[974]

[Feyżī]

Fāʻılātün Fāʻılātün Fāʻılātün Fāʻilün

1. Rind mi dirdüm dil-i şeydāya mey-ḫᵛār olmasa
   Meşrebinde ẕevḳ-ı bī-hūşīden āṣār olmasa

[71b]

2. Ol ridāyı bār idüp n'eylerdi āyā şeyḫ-i şehr
   Bāde-i bālā-yı ḫum dergāh-ı ḫammār olmasa

3. Eylemiş tā öyle dīvāne ḳad-i mevzūn[ı][D] yār
   Żabṭ olmazdı ṣabā zencīr-i enhār olmasa

4. Destine ol muṭrıb-ı ḫoş-naġme almaz sāzını[975]
   Çengine tār-ı şuʻā'-ı mihr evtār olmasa

5. **Feyżī**ye mestāne [mi][D] dirlerdi mey-nūşān-ı ʻaşḳ
   Sāġar[ı][D] ḫūn-āb ile her laḥẓa ser-şār olmasa

-476-[976]

[Feyżī]

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1. Olup cūş-ı sirişkümden dil-i ṣad-pāre āvāre
   Gezer cūy üzre berg-i gül gibi āvāre āvāre

2. Ṭalebkār-ı devā olduḳca efzūn olmada derdüm
   Dil-i zārum gibi ṣabr[977] itmedüm bī-çāre āvāre

---

[973] bīd şimdi: ḫoşmend TFD.
[974] Özerol, 1996, s. 90.
[975] almaz sāzını: olmaz nāzdan TFD.
[976] Özerol, 1996, s. 92.
[977] ṣabr: seyr TFD.

3. Ne mümkin ṣoḥbet-i yār-ıla bir şeb muġtenim olmaḳ
   Göñül bir bī-ḳarār-ı ġam o meh-ruḫsār[a] āvāre

4. Ḳonuşmaḳ isteyen ol şāh-bāz-ı evc-i ‘işveyle
   Kebūter gibi olsun ṭurmasun hemvāre āvāre[978]

5. ‘Aceb mi dil cemālüñ görmedükce bī-ḳarār olsa
   Olur pervāne şem‘a itmese neẕẕāre āvāre

6. Nişān-ı deşt-peymāyān-ı[979] ‘aşḳ-ı yāri n’eylersin
   Olursın sen de ey Ḫıżr-ı tekāpūkāra āvāre

7. Nice temkīn[i][D] olsun **Feyżī**[-i] āşüfte-aḥvālüñ[980]
   Ki ‘aḳl āşüfte cān mecnūn dil-i pür-yara āvāre

-477-[981]

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Alurdı her gice teng olmasaydı[982] pervāne
   Hezār şem‘-i şeb-efrūz[ı][D] zīr-i dāmāna

2. Gerekse sāġar olınsun gerek sifāl-i segān
   İrādet ile ḳoduḳ başumuz bu meydāna

3. Ḫoşā o bezm-i maḥabbet ki mīzbānı anuñ
   Żiyāfet eyleye laḫt-ı cigerle mihmāna

4. Kebūd kīse-i hicrāna görinür yeksān

---

[978] Nüshada 4. beytin 2. mısraı ve 5. beytin 2. mısraı arasında takdim-tehir vardır. Mana gereği TFD’deki sıralama tercih edilmiştir.
[979] deşt-peymāyān-ı: deşt-peymā-y-ile TFD.
[980] āşüfte-aḥvālüñ: bergeşte-aḥvālüñ TFD.
[981] Özerol, 1996, s. 86.
[982] teng olmasaydı: olmayaydı teng-i TFD.

Ḳomış yā zer yāḫud aḫker derūn-ı hemyāna

5. Bu şeb ki bir yire geldi hezār-ı dāġ-efrūz
   Fetīle olmaya ḫurşīd ol çerāġāna

6. Sirişk-i dīde-i **Feyżī**den alsa māye-i feyż[983]
   Dönerdi sāḥa-i şūre reh-i ḫıyābāna

-478-[984]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Olmasa ẓāhir cemāl-i yārda ḥüsn-i İlāh
   'Āşıḳānuñ ḥāl-i zārı böyle olmazdı tebāh

2. Gūşe-i çeşm-i füsūn-sāzında bu ḥālet nedür
   Bir baḳışda yaḳdı 'uşşāḳı zehī zūr-ı nigāh

3. Vech-i pākinde 'ıyān ṣad-lem'a-i işrāḳ-ı feyż
   Muḫtefī her tār-ı gīsūsında bir[985] nūr-ı siyāh

4. Girmesün devre ider mecrūḥ pāy-ı nāzügin
   Sūde-i elmāsdandur hep zemīn-i ḫānḳāh

5. Ḥālet-i vecde varur dil ḥalḳa-i tevḥīdde
   Şeyḫ-zāde yanuma geldükce **Feyżī** gāh gāh

-479-[986]

[Feyżī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Efsūs o nā-tüvāna ki ḥāli ḫarāb ola
   Kārı [belā-yı][D] 'aşḳ ile hep ıżṭırāb ola

[983] alsa māye-i feyż: olsa māye-i Feyżī TFD.
[984] Özerol, 1996, s. 91.
[985] bir: biñ TFD.
[986] Özerol, 1996, s. 93.

2. Ḥayf ol nedīde kār-ı ġam-ı[987] rūzgāra [kim][D]
Āşüfte-ḥāl-i ṭurre-i pür-pīç ü tāb ola

3. Lāyıḳ mıdur niḳāb[988] idesün zülfüñi müdām[989]
Germ-āşinā nigāh-ı dil-i pür-şitāb ola

4. Cān pāy-mālidür o mehüñ tāb-ı ‘ārıżı
Pūşīde-i cebīn-i meh ü āfitāb ola

5. Mādām esās-ı meygede [**Feyżī**] ḫarābdur
Ṣadrında o ḫānḳahda şeh-i kām-yāb ola

-480-[990]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Bir dem gele nühüfte olan rāz[991] fāş ola
‘Aşḳ āteşi derūnına çün[992] şu‘le-pāş ola

[72a]

2. Ol ‘andelīb-i ġonce-temennāya[993] ḥayf kim
Āzār-yāb-ı ḫār-bün-i dil-ḫırāş ola

3. Böyleyse ‘aşḳ netīce ṭırāzān-ı ḫānḳāh
Ser-tā-be-pā tīşe[994] be-kef büt-tırāş ola

4. Gör ḥālini dilüñ ki bu dārü’ż-żiyāfede
Laḫt-ı ciger aña sebeb-i inti‘āş ola

---

[987] kār-ı ġam-ı: kām bu rūzgāra TFD.
[988] niḳāb: nigāh TFD.
[989] müdām: o dem TFD.
[990] Özerol, 1996, s. 94.
[991] rāz: rāzı TFD.
[992] derūnına çün: derūna düşen TFD.
[993] ġonce-temennāya: ġonce-i ra‘nāya TFD.
[994] tīşe TFD: pīşe N.

5. Elden düşirmeye yine [**Feyżī**] piyāleyi
   Pīrāne-ser ki elleri pür-irti‘āş ola

-481-[995]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Beni ḫammār-ı ġam mey-ḫāne ḳılsa
   Dili bir la‘lden peymāne ḳılsa

2. Dil-i ‘ayyāşuma bir bāde olsa
   Şu‘ūr-ı nükheti mestāne ḳılsa

3. Şu‘ā‘-ı mihr olur zencīri anuñ
   Ruḫuñ bir ‘āşıḳı dīvāne ḳılsa

4. İder düzdīde ḫande āşināyı
   Nigāhın ‘āşıḳa bīgāne ḳılsa

5. Olur ḫūn-ı dil-ile şāḫ-ı mercān
   O zülfe keh-rübādan şāne ḳılsa

6. Verā-yı Ṭūra ḳor[996] şem‘-i murādum
   Eger baḫtum beni pervāne ḳılsa

7. Mekān itmezdi būm-ı[997] şūma daḫı
   Felek ger [**Feyżī**yi] vīrāne ḳılsa

-482-[998]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dil ḫaste vü zār oldı senüñ tāb [u] tebüñle

---

[995] Özerol, 1996, s. 83.
[996] ḳor TFD: nūr N.
[997] itmezdi būm-ı TFD: itmez būy N.
[998] Özerol, 1996, s. 87.

Bir şerbet-i ṣāfī ṣun o bīmāra lebüñle

2. Dil düşdi zenaḫdānuña ṣal[999] zülf-i dırāzuñ
   Çıḳsun ḳo o çehden kerem eyle sebebüñle

3. Ey āhū-yı vaḥşī bu ḳadar olma girīzān
   Pūyān ola yitmez mi göñüller ṭalebüñle

4. Ey ġamze nedür tā[1000] bu ḳadar ma‘reke-zāyī
   Dünyāyı pür itdüñ yine ṣūr [u][D] şeġabuñla

5. Ey pādişeh-i nāz güzel başuñ-içün gel
   [**Feyżī**yi] helāk itme nigāh-ı ġażabuñla

-483-

[Feyżī]

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bir seḥer necm-i seḥer gibi leb-i deryāda
   Bir güzel ṭoġdı ki yoḳ ḥüsni meh-i ġarrāda

2. Ne güzeldür bu ki reşk-āver-i ġılmān-ı behişt
   Bulınur mı anuñ emṣāli ‘aceb dünyāda

3. Meger ol mālik-i deryā idi āba düşdi
   Ḳodı egninde libāsın ne ise ṣaḥrāya

4. ‘Aks-i ebrūsını āb içre görenler anuñ
   Didiler ḳavs-i ḳuzaḥ ṭoġdı derūn-ı māda

5. Eyledi māhī gibi ḫaylī şināverlükler
   Āferīn anı o dem dāma çeken ṣayyāda

[999] ṣal TFD: ṣan N.
[1000] tā: - N.

6. Nev-heves idi meger ol büt-i sīm-endāmum
   Görinürdi ten-i nāzük-bedeni bālāda

7. Diñ aña [**Feyżī**] bu fenlerde begüm māhirdür
   Perveriş bul güzelüm ḫidmet idüp üstāda

[72b]

-484-[1001]

[Feyżī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. İdüp seḥer girev-i mey[1002] muraḳḳa' vü şālı
   Yine ele alalum cām-ı bāde-i alı

2. 'Ale'ṣ-ṣabāḥ idelüm ṭarḥ-ı bezm-i şāhāne
   Ḳoyup piyāle-i yāḳūt[a][D] la'l-i seyyāli

3. Şitāb idüp ser-i kūyı muġāna terk idelüm
   Bu demde ṣoḥbet-i zāhid-miṣāl-i ihmāli

4. Bu demde[1003] sāḳīye hem 'arż-ı ḥāl[1004] idüp diyelüm
   Eyā ḫumār-keşānuñ ehemm-i āmāli

5. Şikeste mey-zede ḫamyāze-keş [ḫumār-][D]ālūd
   Dirīġ [**Feyżī**-i] zāruñ ḫarābdur ḥāli

-485-[1005]

[Feyżī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Muṭrıbā çarḫ-resān eyle nevā-yı nāyı
   Getüre şevḳı semā'a mele'-i a'lāyı

[1001] Özerol, 1996, s. 109.
[1002] girev-i mey: ü gerdümi TFD.
[1003] demde: güne TFD.
[1004] ḥāl TFD: ḥall N.
[1005] Özerol, 1996, s. 99. Şiir, TFD'de 11 beyittir.

2. Dūr-bīn-i neyi al[1006] destüñe seyr it ne imiş
   ‘Ālem-i maṭmaḥ-ı neẕẓāre-i Mevlānāyı[1007]

3. Dest-i muṭrıbda ḳıyās eyleme ney ḫāmedür ol
   Żabṭ içün kişver-i esrāra çeker tuġrayı

4. Āteş-i Şems ile bir ‘āşıḳ-ı nālāndur ney
   Eylemiş[1008] dāġ ile ārāste hep a‘żāyı

5. Nefes-i neyde bu te’sīr-i ḥalāvet[1009] ney ki
   Getüre çarḫa nice bī-ser ü pāy [şeydāyı][D]

6. Perveriş-yāfte-i vādī-i Ṭūr olmasa ney
   Āteşīn itmez-idi tā bu ḳadar ārāyı[1010]

7. Nāy bend olmaz-ıdı bir nice bizden böyle
   Olmasa ‘aşḳ ile dīvāne-reviş şeydāyī[1011]

8. Neyde[1012] engüştini[1013] muṭrıb n’ola taḫrīk itse
   Ki yaḳar ṭursa gülūsından olan germāyı

9. Her nefes ‘ālem-i lāhūtı temāşā eyler
   Bü’l-‘acebdür baṣar-ı neyde olan bīnāyı

10. Ney gibi çihreñi zerd eyle fiġān ḳıl [**Feyżī**]
    Yüri terk eyle bu ‘ālemde olan ġavġāyı

[1006] al TFD: ol N.
[1007] Nüshada bu beytin mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[1008] Eylemiş: Ki eylemiş TFD.
[1009] te’sīr-i ḥalāvet: te’sīr ü bu ḥālet TFD.
[1010] ārāyı: edāyı TFD.
[1011] şeydāyī: sevdāyī TFD.
[1012] Neyde TFD: Bend N.
[1013] engüştini: engüştümüz TFD.

-486-[1014]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Eyledi bī-hūde feryādum figān-ı bülbüli
   Külḫan itdi tāb-ı āhum āşiyān-ı[1015] bülbüli

2. Eylemiş mecmū‘a-i ḥüsn-i bütānı[1016] bāña ders
   Fenn-i ‘aşḳı vird iden vird-i zebān-ı bülbüli

3. ‘Aşḳ-ı gülle nāleye āġāz ider her pāresi
   Pāre pāre ḳılsalar ger üstüḫ[v]ān-ı bülbüli

4. Ṣad gül-i sūrī nümāyān olmada her ḳaṭreden
   Yoḳlasañ ḫūn-āb-ı çeşm-i ḫūn-feşān-ı bülbüli

5. Eyleyen insānı [**Feyżī**] luṭf ile raṭbu’l-lisān
   [**Feyżī**-i] nālānı ḳılmış tercemān-ı bülbüli

-487-[1017]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Pür-ḫurūşam dem-be-dem ḫum-ḫānelerde mey gibi
   Her nefes ḳılmaḳdayam ṣad ṭurfe nāle ney gibi

2. Sīnelerde diller itmekde terennüm nev-be-nev
   Naġme[-i] murġān-ı bāġ-ı ‘işve pey[-der-][D]pey gibi

3. Lā-ubālī-meşrebüz[1018] keyfiyyet-i ṣahbā-yı ‘aşḳ
   Virmişüz ehl-i ġama nice ḳalem-rev Rey[1019] gibi

[1014] Özerol, 1996, s. 96.
[1015] āşiyān-ı TFD: a‘yān-ı N.
[1016] bütānı: beyānı TFD.
[1017] Özerol, 1996, s. 97.
[1018] Lā-ubālī-meşrebüz: Lā-ubālī-meşreb biz N.
[1019] ḳalem-rev Rey: ḳalem ü ney N, ḳalem-rev rey TFD.

[73a]

4. Kā'ināt cūduñ iledür dāmen-i [ḥırmen]^{D} baña
   Sāde levḥ-i naḫvetüñ yanında ḫaylī şey gibi

5. Āşikār olsa ne ġam her dāġ-ı [**Feyżī**]den hevā
   Āteş-efrūz-ı nedīmān-ı Ḫudādur ney gibi

-488-[1020]

[Feyżī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Seyr-i rūy-ı[1021] āteş-i ter bī-şu'ūr eyler beni
   Şu'le-i ẕevḳı ser-ā-pā naḫl-i Ṭūr eyler beni

2. Sāḳiyā ol meyden iḥsān eyle kim bir ḳaṭresi
   Tā ḳıyāmet revġan-ı mişkāt-i nūr eyler beni

3. Lā-ubālī-meşrebüz keyfiyyet-i ṣahbā-yı 'aşḳ
   Āteş-endāz-ı tekālīf-i ġurūr eyler beni

4. Bāde-nūş-ı bezm-i kem-nāmı iken peyk-i fiġān
   Ḳayrevān tā Ḳayrevān meşhūr-ı şūr eyler beni

5. Ol ḳadar şāyeste-i 'aşḳuz ki Rıḍvān ba'de merg
   Şān[e]dān-ı gīsū-yı miskīn-i ḥūr eyler beni

6. Ḫāk-i rāh[1022] olsaḳ daḫı ol rūzgār-ı zūrkār[1023]
   Kūy-ı dil-berden nice ferseng dūr eyler beni

7. Eylemezdük āhı da āgāh būy-ı rāzdan
   Iżṭırāb-ı 'aşḳ [**Feyżī**] nā-ṣabūr eyler beni

[1020] Özerol, 1996, s. 98. Dîvân-ı Feyzî, 17a. TFD'de gazelin redifi "eyler bizi"dir.
[1021] rūy-ı TFD: rūḥ-ı N.
[1022] rāh: reh TFD.
[1023] zūrkār TY00514: derkār N.

-489-[1024]

[Feyżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. N’ola şūḫ olsa bu bāġuñ murġınuñ ġulġulleri
   Beyżasındayken fiġāna meşḳ ider bülbülleri

2. Ḥasret-i peykān ile[1025] açıldı tende dāġlar
   Ġoncesinden evvel irişür bu bāġuñ gülleri

3. Dūd-ı āh-ı şu‘le-ālūdum gören serde didi
   Bu gülistānuñ hep āteş-berg olur sünbülleri

4. Rūy-ı dil-ber mihr-i eflāk-i süveydādur henūz
   Kim o ḫurşīdüñ şu‘ā‘ıdur siyeh kākülleri

5. Def‘-i zaḫm-ı çeşm[1026] içün [**Feyżī**] o büt yaḳmış sipend[1027]
   Yoḫsa rūy-ı āteşīninde degül fülfülleri

-490-[1028]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. İtmez o künişt-i hevesüñ ‘arbede-cūyı
   Peymāne-i īmānı sifāl-i seg-i kūyı

2. Feryāduña ol kāfir-i ḥüsn itmeye raġbet
   ‘Īsī daḫı cān virmege ḳılsa tek ü pūyı

3. Ol ġamze-i[1029] bed-mest-i ḫarābāt-ı teġāfül
   Cebr-ile getürdür[1030] eger isterse sebūyı

[1024] Özerol, 1996, s. 100.
[1025] peykān ile: peykānla n’ola TFD.
[1026] çeşm TFD: ḥüsn N
[1027] sipend: pesend TFD.
[1028] Özerol, 1996, s. 101.
[1029] ġamze-i: ġamze-i mest N.
[1030] getürdür: getürde TFD.

4. Şiblī daḫı görse olur hem-vaḳ‘a[-i] San‘an
   Ol ṭurre-i kāfir-reviş-i[1031] ‘arbede-cūyı[1032]

5. [**Feyżī**] nice biñ ḫırmen-i dīne ṣalar āteş
   Her laḥẓa o şūḫuñ nigeh-i bāriḳa-cūyı[1033]

[73b]

-491-[1034]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu ‘alemde dil-i ġam-perverüm şād olmadı gitdi
   Giriftār-ı belā vü ġamdur[1035] āzād olmadı gitdi

2. Ḫarāb olmaḳda gitdükce esās-ı ḫāne-i ḳalbüm
   O vīrāne dirīġā hergiz ābād olmadı gitdi

3. Ḥużūr-ı şāh-ı ġamda būriyālar yaḳdı taş[1036] üzre
   O dergehde dil-i maḥzūnuma dād olmadı gitdi

4. Felek her laḥẓa eyler berg-i sebz-i ‘ıyşumı ber-bād
   Ne çāre kendü de āhumla[1037] ber-bād olmadı gitdi

5. ‘Adū-yı ġamla [**Feyżī**] tā-be-key tenhā idem peykār
   Beni bende_eyleyor[1038] ṭāli‘den imdād olmadı gitdi

-492-[1039]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[1031] kāfir-reviş-i TFD: kāfirveş N.
[1032] ‘arbede-cūyı: ġāliye-būyı TFD.
[1033] bāriḳa-cūyı: bāriḳa hūyı TFD.
[1034] Özerol, 1996, s. 103.
[1035] ġamdur TFD: ġamdan N.
[1036] taş: boş TFD.
[1037] āhumla: āh ile TFD.
[1038] bende_eyleyor: ben eyleyor TFD.
[1039] Özerol, 1996, s. 105.

1. Eyyām-ı bahār irdi hevā mu‘tedil oldı
   Ṭarf-ı çemen ārāmgeh-i ehl-i dil oldı

2. Bīḫ-i[1040] şecer-i miḥneti kesse n’ola dilden
   Çü ḫancer-i emvāc[1041] ile ġam kesel oldı

3. Bülbül naġamātın ne var eylerse Ṣıfahān
   Gül reşk-i ruḫ-ı ġonce-lebān-ı Çigil oldı

4. Āyīne[-i] cū gibi yine farṭ-ı ṣafādan
   Dillerde keder ḳalmadı hep mużmaḥil oldı

5. [**Feyżī**] görinen[1042] jāle degül verd-i ter üzre
   Dāġum göricek pür-‘araḳ oldı ḫacel oldı

-493-[1043]

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilātün

1. ‘Aceb o[1044] şūḫ-ı sitem-pīşe va‘degāha[1045] gelür mi
   Neẓāre cāy-ı esīrān-ı ġam-penāha gelür mi

2. Ġarīb-i deşt-neverd-i cünūn imiş hele Mecnūn
   Bir öyle bādiye-peymā bu şāh-rāha gelür mi

3. Ḳalur mı ġaflet ile böyle zāhid-i muta‘aṣṣıb
   Ḥużūr-ı pīr-i muġān-ı pür-intibāha gelür mi

4. Olur mı külbe-i tārīkümüz o şem‘ ile rūşen
   Fürūġ-ı mihr gibi laḥẓa laḥẓa māha gelür mi

[1040] Bīḫ-i: Penç TFD.
[1041] ḫancer-i emvāc: ḫanceri emvācı TFD.
[1042] görinen: görme TFD.
[1043] Özerol, 1996, s. 106.
[1044] o TFD: ol N.
[1045] va‘degāha TFD: va‘dekāra N.

5. Hemīşe gūş-ı yār-āzmā-yı (?)[1046] dil-berüm ammā
   O māh ḫāne-i [**Feyżī**-i] vāye-ḫᵛāha gelür mi

-494-[1047]

[Feyżī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. ‘Andelībi nāle-mu‘tād itmek[1048] ey gül tā-be-key
   Gūşına hīç girmeye feryād-ı bülbül tā-be-key

2. Gāh ki bir gerdiş-i[1049] çeşm eyle [kim]ᴰ besdür baña
   Tā-be-key ey āşinā-rūyum teġāfül tā-be-key

3. Ben ḫumār-ālūde-i hecrem meded ey mest-i nāz
   Zīb-i dest it sāġar-ı vaṣluñ ta‘allül tā-be-key

4. Nükhet-i gīsūsı da gelse gehī bu bāġda
   Ola reh-yāb-ı dimāġum būy-ı sünbül tā-be-key

5. [**Feyżī**] kāruñ şekvedür hep rūzgāruñdan senüñ
   Bu perīşānī miṣāl-i tār-ı kākül tā-be-key

-495-[1050]

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ser-ā-ser oldı pejmürde riyāż-ı ārzū şimdi
   Gülinde yāsemīninde bulınmaz reng ü bū şimdi

2. Benem ol muntaẓam-ḥāl-i cihān-ı ye’s [ü] nevmīdī
   Ki olmam baḫtdan bil ki felekden kām-cū şimdi

[1046] yār-āzmā-yı (?):
[1047] Özerol, 1996, s. 107.
[1048] itmek TFD: eylemek N.
[1049] gerdiş-i: gerdişi TFD.
[1050] Özerol, 1996, s. 108.

[74a]

3. Ne cānibden ṭulū‘ eyler diyü ol pençe-i ḫurşīd
   Ser-i rehde hemān kārum nigehdür sū-be-sū şimdi

4. Ẓuhūr-ı neşve-i ḥüsnüñ ṣafā-yı cām-ı la‘lüñdür
   Miyān-ı mey-güsārān-ı çemende güft [ü][D] gū şimdi

5. Şeb-i tīre baña meh-tāb[1051] olurdı bi’llāh ey **Feyżī**
   Gireydi hāle-i āġūşuma ol māh-rū şimdi

-496-

[Feyżī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilātün

1. Ne zülf-i ḫam-be-ḫam-ı yār-i bī-vefāmuz olaydı
   Ṣabā gibi başumuzda ne bir hevāmuz olaydı

2. Ne ‘işveler ne teġāfüller eyleseydi zamāne
   Bizüm de şāhid-i iḳbāle ibtilāmuz olaydı

3. Bu güne pāy-ı ṭaleb olmaz-ıdı āb ile fersūd[1052]
   Bu deşt-i Ḳāf ile sūz içre bir Hümāmuz olaydı

4. Bülend-zemzeme[-i] şevḳ-ı ‘andelībi işidüp[1053]
   Bizüm de gül gibi meclisde dil-rübāmuz olaydı

5. Tefāḫur itmek olurdı bu[1054] naẓm-ı şūḫ ile ey dil
   Suḫan-ṭırāzī-i ṭab‘la ger i‘tināmuz olaydı

6. Ḫuceste-bādī-i ‘īde bu şi‘r-i terle varurduḳ
   O māh-rūy-ıla ümmīd-i merḥabāmuz olaydı

[1051] meh-tāb: muḫāṭab TFD.
[1052] fersūd: fersūde TFD.
[1053] işidüp: işiderek N.
[1054] bu: diyü N.

7. Ḫalāṣ iderdi bu gird-āb-ı ye’sden [bizi **Feyżī**]
   Kenār-ı lücce-i himmetde āşināmuz olaydı

-497-[1055]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Ḳays olmadın āşinā-yı Leylī
   Hem-rāzı idi belā-yı Leylī

2. Ṣaḥrāya düşirdi Ḳaysı āḫir
   Dīvāne idüp hevā-yı Leylī

3. Āvāze-pür itdi dehri Mecnūn
   Olduḳda ḥadi[1056] serāy-ı Leylī

4. Zencīr-i belāya çekdi Ḳaysı
   Merġūle-i müşksā-yı Leylī

5. Maḥşerde de kā’se-i ser elde
   Ḳays [ola][D] kemīn gedā-yı Leylī

6. **Feyżī** gile eylemezdi Mecnūn
   Luṭf idi [aña][D] cefā-yı Leylī

-498-[1057]

[Feyżī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Olduḳ o bezimgehüñ ḫarābı
   K’efsürde-i[1058] mihrdür şarābı

[1055] Özerol, 1996, s. 104. Şiir, TFD’de 7 beyittir.
[1056] ḥadi: ṣadā-yı TFD.
[1057] Özerol, 1996, s. 102.
[1058] K’efsürde-i: Kāfşirde-i TFD.

2. Sāḳīleri mest ider o bezmüñ
   Bir nīm-nigeh ile şeyḫ u şābı

3. Bī-hūşuyuz o bütüñ ki her dem
   Ḫūy-gerde ola ruḫı[1059] gül-ābı

4. Aḥsent o merde kim hemīşe
   Taḳdīm ide ẕevḳa ıżṭırābı

5. Ol ẕāta[1060] ġulām olam ki [**Feyżī**]
   Tesbīḥ ola hep nefīr-i ḫᵛābı

-499-[1061]

[Feyżī]

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Bāġa ol nev-nihāl gelmez mi
   Gül-i pür-mekr [ü][D] al gelmez mi

2. Devr-i dūrı tamām olmaz mı
   Dem-i bezm-i viṣāl gelmez mi

3. Bu ḳadar cevr-güne vaż'ından
   O mehe infi'āl gelmez mi

4. Yārdan bir ḫaber getürmez mi
   Daḫı bād-ı şimāl gelmez mi

5. Geldi hep bir yire suḫan-sencān
   [**Feyżī**-i] ḫoş-ḫayāl gelmez mi

[75a]

[1059] ola ruḫı: daḫi ser-i TFD.
[1060] ẕāta: dāne TFD.
[1061] Özerol, 1996, s. 110.

-500-[1062]

[‘İṣmetī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İtmesün mi murġ-ı dil kendün perīşān her zamān
   Tünd-bād-ı ġam güẕergāhında ṭutmış āşiyān

2. Ol siyeh-mest āfetüñ şimdi kim uġrar yanına
   Ġamzeler ḫūnīn cebīn pür-çīn ebrūdur kemān

3. Bāde-i gül-rengde gūyā billūrīn her bir ḥabāb
   Nev-‘arūs-ı cāme ḳurmış la‘l-gūn bir sāyebān

4. Olmadı bir ġonce hergiz zīb-i destār-ı emel
   Gülşen-i ümmīdden bir gül ḳoparmaz bāġbān

5. Yüz sürilmez pāyına ol nā[ze]nīnüñ **‘İṣmetī**
   İtmeyince ḥüsnini[1063] yıllarca ḫāk-i āsitān

-501-[1064]

[‘İṣmetī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dir ise nāleyi ‘uşşāḳ dırāz eylemesün
   O perī cevrini çoḳ luṭfını az eylemesün

2. Baġlanup zülfine dil kendüyi rüsvā itmiş
   Ṣaḳın ol ġamzeleri maḥrem-i rāz eylemesün

3. Dem olur gögsini bī-minnet açar bād-ı ṣabā
   Ġonce ‘arż-ı ruḫ-ı al itmege nāz eylemesün

[1062] Günaydın, 2020, s. 157, 158.
[1063] ḥüsnini: cismini İSD.
[1064] Günaydın, 2020, s. 159, 160.

4. Dil ḳo çeksün ġam-ı dünyāyı cefāsı[1065] var ise
   Yāre ṣıḳlet virecek deñlü niyāz eylemesün

5. **‘İṣmetī** mu‘tekif-i künc-i ferāġuz şimdi
   Baḫt isterse der-i vuṣlatı bāz eylemesün

-502-[1066]

[‘İṣmetī]

Mütefā‘ilün Fe‘ūlün Mütefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Çün o şūḫuñ āsitānın şeb-i ġam penāh idersin
   Ne gerek ya daḫı ey dil yine böyle āh idersin

2. Ten-i zārı irgürürseñ reh-i yāre ġāfil olma
   Çıḳa seyre tā ki o şūḫ hele bir nigāh idersin

3. Şeb ü rūz āh u nāle[1067] ne bilür o yār-ı ser-mest
   Dem-i ‘ömr-i nāzenīni ne içün tebāh idersin

4. Dil-i nā-murāduñ ey çarḫ ne recāsı var senden
   Kimedür bu şīve vü nāz kime ‘arż-ı cāh idersin

5. İşiginde yir gerekse saña **‘İṣmetī** o māhuñ
   Dil [ü][D] cānı bir dem evvel aña rū-be-rāh idersin

-503-[1068]

[‘İṣmetī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Dil-ḫaste-i ‘aşḳa nigeh-endāz[1069] degülsin
   Derd-i dil-i bīmāra şifā-sāz degülsin

2. Sensin yine maḥrem olacaḳ ġonceye bülbül

[1065] cefāsı: şafāsı İSD.
[1066] Günaydın, 2020, s. 160, 161.
[1067] nāle: nāleñ İSD.
[1068] Günaydın, 2020, s. 162.
[1069] nigeh-endāz İSD: tek endāz N.

Mānend-i ṣabā perde-der-i rāz degülsin

3. Ey bülbül-i zār eyleme da‘vā-yı maḥabbet
   Pervāne-ṣıfat ‘āşıḳ-ı ser-bāz degülsin

4. Gülzār-ı viṣālüñ ki ḥayāt-āver-i cāndur
   Murġ-ı dile ruḫṣat-dih-i pervāz degülsin

5. Nāleñ ide mi **‘İşmetiyā** ol güle te’ṣīr
   Bülbül gibi ḫoş-ḫᵛān-ı ḫoş-āvāz degülsin

-504-[1070]

[‘İşmetī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Nigāhum būse-çīn olmaḳda la‘l-i dilsitānında[n]
   Şikārın eyleyen şeh-bāz çıḳmaz āşiyānından

[75b]

2. Mülāyim gösterür ‘uşşāḳ-ı zāra kendüyi zīrā[1071]
   Alınmaz ḥarf-i vuṣlat ol sitemkāruñ dehānından[1072]

3. Sebük-sāmān gerekdür rind olan ey dil ḥabābāsā
   Ki açılsa çıḳan ancaḳ hevādur cür‘adānından

4. Dile her çend [bir][D] bāzīçe lāzımdur ġaraż yoḫsa
   Su’āl itmek ne lāzım va‘de-i vaṣluñ zamānından

5. Hemān ey **‘İşmetī** ‘arż-ı ‘ubūdiyyetden ayrılma
   Seni kim dūr ider ol şāh-ı ḥüsnüñ āsitānından

-505-[1073]

[‘İşmetī]

[1070] Günaydın, 2020, s. 156.
[1071] zīrā: ammā İSD.
[1072] dehānından İSD: aġzından N.
[1073] Günaydın, 2020, s. 161.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫaber-dār olmadı gitdi dilüñ[1074] āh u enīninden
   Şikāyet şehr-i ḥüsnüñ bir cevān-ı nāzenīninden

2. Nigāh-ı iltifātından ‘adū-dil[1075] behre-yāb ammā
   O meh-rūnuñ cefādur vāyemüz çīn-i cebīninden

3. Ḥarīf-i bezm-i kām ol perde-pūş-ı ‘izz ü nāz eyle
   [Ḥaẕer ḳıl bülbülüñ][D] ey ġonce āh-ı āteşīninden

4. Ḫumārın def‘e ey cān-ı belā-keş çāre bulınmaz[1076]
   İçersin sāḳī-i dehrüñ[1077] mey-i dürd-āferīninden

5. Münāsibdür kümeyt-i kilk-i ṭab‘um cilvegāh itse
   Bu şi‘rüñ **‘İṣmetī** ḥaẓẓ eyledüm ġāyet zemīninden

-506-[1078]

[‘İṣmetī]

Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün Mefā‘ilün

1. Nāme-i sūziş-i dile āb-ı niyāz degmesün
   Āyīne-i ḥaḳīḳate jeng-i mecāz degmesün

2. Derd-i derūnı yāre[1079] hep söyleye düşmişem bu şeb
   Sırr-ı nihānuma ṣaḳın dīde-i rāz degmesün

3. Kūçe-i ġamda ‘āşıḳuñ ḫāne-i teng-i cānına
   Hecr gibi bir āteş-i ṣabr-güdāz degmesün

4. Bir daḫı uġramaz ḫıred dā’ire-i ḫayālüme

[1074] dilüñ: olsun İSD.
[1075] ‘adū-dil: ‘adūlar İSD.
[1076] bulınmaz: bulmazsın İSD.
[1077] dehrüñ: dehrüñ elinden N.
[1078] Günaydın, 2020, s. 152, 153.
[1079] yāre: pāre İSD.

Güş-ı cünūnuma meded naġme[-i] sāz degmesün

5. Göñlümi[1080] yār **‘İşmetī** ḳā’ilem almasun ele
   Ḫāṭıruma tek ol meh-i sifle-nevāz degmesün

-507-[1081]

[‘İşmetī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Geldükde ḫaṭuñ ‘āşıḳuña nāz idemezsin
   Mānend-i Hümā evcde pervāz idemezsin

2. Gāhī egilüp gūşuña dir ol ḫaṭ-ı nev-ḫīz
   Şimden-girü sen şīveye āġāz idemezsin

3. Bu ṭarz-ı bed-āheng ü dil-āzār-ıla ey gül
   Bu bāġda bir bülbüli dem-sāz idemezsin

4. Kendüñ yeñemezsin bilürem meşrebüñ ey dil
   Nūş-ı meye āġāz idicek az idemezsin

5. Ṣad rıṭl-ı girān olsa çeker **‘İşmetī**[-i] zār
   Sāḳī anı sen mest-i ser-endāz idemezsin

[76a]

-508-[1082]

[‘İşmetī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Vaż‘-ı nā-sāzını dehrüñ gören ādem ne disün
   Bilinür nesne degül meşreb-i ‘ālem ne disün

2. Güle hem-ḫ^{v}ābe-i ḫār olma dimek mümkin mi
   Bülbül olmış ṭutalum bezmine maḥrem ne disün

[1080] Göñlümi: Göñlümüz N.
[1081] Günaydın, 2020, s. 154, 155. Şiir, İSD’de 6 beyittir.
[1082] Günaydın, 2020, s. 156, 157.

3. Bī-vefāsın dimeden gerçi ṣıḳılmaz o perī
   Baḳsa ādem yine her ḥāli müsellem ne disün

4. Sen de inṣāf ide ey muġ-beçe gördükde seni
   Hāy cānum dimesün [bu]D dil-i pür-ġam ne disün

5. **‘İṣmetī** sūz-ı dilin didi o şūḫa ammā
   Şimdi fürḳatde dem-i hecr-ile hem-dem ne disün

-509-[1083]

[‘İṣmetī]

Mütefā‘ilün Fe‘ūlün Mütefā‘ilün Fe‘ūlün

1. Demidür[1084] ḫayāl-i ġamz[e]ñ dil-i ġam-güsāra gelsün
   Bizi künc-i ġamda tenhā ḳomasun kenāra gelsün

2. İşidilmez oldı āhum ser-i zülfüñ eyle taḥrīk
   Meded ey ṣabā dil-i zār bün-i gūş-ı yāre gelsün

3. Ḫaṭ u zülfi sāyesinde dil ü cān ṣafāda olsun
   Gelicek [belā-yı]D nā-gāh ser-i rūzgāra[1085] gelsün

4. Ne faṣıllar[1086] olsa seyr it yine mekteb-i çemende
   Hele ders-i şevḳ-ı murġān-ṣıfat-ı bahāra gelsün

5. Daḫı **‘İṣmetī** cihānda işidilmedük nemüz var
   O perī gelürse bezme ne var[1087] āşikāre gelsün

-510-[1088]

[‘İṣmetī]

[1083] Günaydın, 2020, s. 158. Şiir, İSD’de 6 beyittir.
[1084] Demidür: Ümmīd recā N.
[1085] Rūzgāra İSD: rūze kāra N.
[1086] faṣıllar İSD: fużalā N.
[1087] var İSD: vara N.
[1088] Günaydın, 2020, s. 171.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Olursa dilde n’ola dāġ-ı ārzū tāze
   Henūz açıldı o gül daḫı reng [ü][D] bū tāze

2. Bu demde içmemeg[e][D] çāre var mıdur ādem
   ‘Ale’l-ḫuṣūṣ o[1089] sāḳī-i ḫande-rū tāze

3. ‘Aceb ne yüzden olur ‘arż-ı ḥāl-i ḥayrānum
   Daḫı o şūḫ-ı nev-āyīn-i tünd-ḫū tāze

4. Çekildügine göre bār-ı[1090] minneti bārī
   Olaydı çarḫ-ı kühen-sāl-i fitne-ḫū[1091] tāze

5. Cefā-yı mihr[1092] ile gelmekde **‘İṣmetī**ye fütūr
   Her-āyīne yine bed-ḫ[v]āh-ı herze-gū tāze

-511-[1093]

[‘İṣmetī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḫaṭ-ı ruḫın o mehüñ cān-ı zāra gösterme
   Dem-i ḫazānı Ḫudāyā hezāra gösterme

2. Hevā-yı ‘aşḳ ciger-sūz imiş meded ey baḫt
   O kārı her dil-i nā-kerde-kāra gösterme

3. Düşerse yāre[1094] eger ‘arż-ı sūz [u][D] tāb ey dil[1095]
   Şikāyetüñ o ḳadar āşikāre gösterme

[76b]

4. Zamāne sūz-ı derūnuñdan olmasun āgāh

[1089] o: ola İSD.
[1090] bār-ı: yār İSD.
[1091] fitne-ḫū: fitne-cū İSD.
[1092] mihr: dehr İSD.
[1093] Günaydın, 2020, s. 170.
[1094] yāre İSD: bāda N.
[1095] ey dil İSD: idüñ N.

Çerāġ-ı mihr ise de rūzgāra gösterme

5. Niyāz-nāme-i dil **‘İṣmetī** perīşāndur
   O şekl ile anı zinhār yāre gösterme

-512-[1096]

[‘İṣmetī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Ol degüldür derd-i dil kim ḳābil-i ta‘bīr ola
   Şanmañuz bī-çāreden ‘arż itmede taḳṣīr ola

2. Dem-be-dem ‘āḳil reh-i tedbīri pāk itmek gerek
   Kim bilür cā’iz ki bir kem-pāre dāmen-gīr ola

3. Germ olup meclisde göndermiş birer[1097] düşnām-ı telḫ
   Luṭf idüp añmış beni ol nev-cevānum pīr ola

4. Dil-berüñ germ olması gelmek ne mümkin ḫāṭıra
   Tīr ü peykān kündeveş āhumla[1098] bī-te’ṣīr ola

5. [Bir dem evvel][D] ṭayy olınsa deşt-i hicrān **‘İşmetī**
   [Sevmem ol][D] vādīyi kim pür-tāb u bī-naḫçīr[1099] ola

-513-[1100]

[‘İşmetī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Bāġ-ı ḥüsnüñde ḫazān yir yir nümāyān olmada
   Daḫı zülfüñle ḫaṭun dest-i girībān olmada

2. Vefḳ-i maḳṣūd üzre dil-dāra ne mümkin bir nigāh
   Çeşm-i bed-bīn-i ‘adū her dem nigehbān olmada

[1096] Günaydın, 2020, s. 167, 168.
[1097] birer İSD: yazar N.
[1098] āhumla: āhum ki İSD.
[1099] bī-naḫçīr: bī-taḥcīr İSD.
[1100] Günaydın, 2020, s. 166, 167.

3. Eyleyen ġam-dīdedür vaḳt-i neşāṭuñ ‘ālemin
   Var [mı][D] ol ‘ālem meger her çend ḫandān olmada

4. Ser-te-ser erbāb-ı dil baḳsañ perīşān rūzgār
   Hergiz encāmuñ[1101] meh-i iḳbāli tābān olmada

5. Baḫt-ı ser-keş sehldür fermān-ber olmaḳ **‘İşmetī**
   Söz hemān ‘ālemde bir nā-merd-i[1102] nā-dān olmada

-514-[1103]

[‘İşmetī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Fāriġ olmam āhdan dil-dāra kār itmezse de
   Sūziş-i dildür ġaraż yār i‘tibār itmezse de

2. Sen hemān ayrılma ey dil reh-güẕār-ı yārdan
   Pāy-māl-i esb-i nāz eyler şikār itmezse de

3. Uġrasa murġ-ı ḫadengi şād olur dil bir zamān
   Āşiyān-ı sīnede bir dem ḳarār itmezse de

4. Gāh olur ‘uşşāḳı cānından ider bīzār ‘aşḳ
   ‘Uzlet eyler yārdan terk-i diyār itmezse de

5. **‘İşmetī** pā-māl-i cevr olmaḳ yiter ‘izzet[1104] dile
   Baḫt anı çeşm-i zaḫm-ı zülf-i yār itmezse de

[77a]

-515-[1105]

[1101] encāmuñ İSD: incānuñ N.
[1102] nā-merd-i: bed nā-merd-i N, bed-merd-i İSD.
[1103] Günaydın, 2020, s. 166.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 437b’de ve 438b’de tekrar yazılmıştır.
[1104] ‘izzet İSD: ‘uzlet N.
[1105] Günaydın, 2020, s. 175, 176.

[‘İşmetī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yāre ‘azm itdüm vücūdum ḫāk-i dergāh itmege
   İstemem sāy[e]m bile bu yolda hem-rāh itmege

2. Cism-i zārı ḫak-i pāyına götürse cūy-ı eşk
   Ḳor mı devrān çeşm-i ḫᵛāb-ālūdın āgāh itmege

3. Belki gūş eylerdi cānān bu dil-i müştāḳda
   Olsa ḳudret dāstān-ı hecri kūtāh itmege

4. Çünki ḳaṣd-ı cān ider gelsün ḫadengi sīneye
   Bulımaz hīç öyle bir vādī güẕergāh itmege

5. Virmedi bir dem ḥicāb-ı ‘aşḳ ruḫṣat **‘İşmetī**
   Meclis-i vuṣlatd[a][D] dil-ḫᵛāh üzre bir āh itmege

[77b]

-516-[1106]

[‘İşmetī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ārif-i Cem-meşrebüñ mestāne dirler göñline
   Her belā-keş ‘āşıḳuñ dīvāne dirler göñline

2. Ehl-i isti‘dāda enfāsı ḫıred-sūz olmada
   Pīr-i deyrüñ āteşīn peymāne dirler göñline

3. Fi’l-meṡel olsa perī-ḫāne dil-i dünyā-perest
   ‘Āḳıbet-bīnān anuñ büt-ḫāne dirler göñline

4. Iṣṭılāḥ-ı ehl-i dilde nükte-sencān-ı hevā
   Zāhid-i ḫod-restenüñ āyā ne dirler göñline

[1106] Günaydın, 2020, s. 176.

5. **‘İṣmetī**nüñ ḫāṭırı biñ kerre ābād olsa da
   Derdmendüñ çāre yoḳ vīrāne dirler göñline

-517-[1107]

[‘İṣmetī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bahār-ı ḥüsnüñ[üñ][D] bil ḳadrin[1108] ey meh cāvidān [ṣanma]
   O gevher degme [bir][D] kānda bulınmaz rāygān ṣanma

2. Miyānuñ naḳşı çıḳmaz bir dem āġūş-ı ḫayālümden
   Beni ey bī-vefā kendüñ gibi nā-mihrbān ṣanma

3. Iraḳdan eyle pervāzı tezerv-i bāġ-ı āzārī
   Göñül ser-pençe-i şāhīn-i ġamdur āşiyān ṣanma

4. Düşer furṣat nigāha ġamzesi ser-mest iken yārüñ
   O tīri her zamān ey cān-ı şeydā der-kemān ṣanma

5. Mey-i dūşīne virmiş yāre dārū-yı ferāmūşı
   Gice mestāna nāleñ **‘İṣmetī** ḫāṭır-nişān ṣanma

-518-[1109]

[‘İṣmetī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Göñlümi vīrān idüp a‘dāyı dil-şād eyleme
   Ey şeh-i ḥüsn ü bahā dād eyle bī-dād eyleme

2. Pençe-i şāhīn-i ġamz[e]ñden emāndur dostum
   Dām-ı zülfüñden meded dil murġın āzād eyleme

3. Cām-ı ‘aşḳuñ müsteḥaḳḳın gözle luṭf it sāḳiyā

[1107] Günaydın, 2020, s. 171, 172.
[1108] ḳadrin İSD: ḳadrini N.
[1109] Günaydın, 2020, s. 173.

Ḳābil-i feyż olmayan yārānı irşād eyleme

4. Virme hecrüñle[1110] felek güncişk[e][D] bülbül ‘ālemin
   Gördügüñ her beççe-i zāġı perī-zād eyleme

5. Bezm-i rindān **‘İşmetī** ḫalvetgeh-i esrārdur
   Mest-i şevḳ olduñsa da zinhār feryād eyleme

[78a]

-519-[1111]

[‘İşmetī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Açılsa ġoncaveş dil geşt-i bāġ itsem bahār olsa
   Bir elde sāġar-ı la‘līn bir elde dest-i yār olsa

2. Çemende hem-çü nergis āteşīn bādeyle ‘ıyş itsek
   Neşāṭ aḥsente-ḫᵛān olsa dil-i ġam dāġ-dār olsa

3. Çekilmez zaḥmet-i fürḳat ḳarār itmez dem-i vuṣlat
   Göñül ṭıflına bir bāzīçe bulsam pāy-dār olsa

4. Olup hem-ḥāl zülfüñle bulurdı tesliyet diller
   O gīsūlar da bir müddet perīşān-rūzgār olsa

5. İder bir bir ḥikāyet eşk ü āhuñ **‘İşmetī** yāre
   Ne deñlü mācerā-yı derd-i ‘aşḳuñ bī-şümār olsa

-520-[1112]

[‘İşmetī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ġam-ı cihānı ne bilsün o şūḫ-ı her-cāyī
   Çeken bilür ġam-ı ṭāḳat-rübā-yı dünyāyı

[1110] hecrüñle İSD: siḥrüñle N.
[1111] Günaydın, 2020, s. 174, 175.
[1112] Günaydın, 2020, s. 186.

2. Miṡāl-i ġonce olur mı nühüfte āteş-i dil
   Nesīm-i āh olıcaḳ şu‘le-ḫīz-i rüsvāyī

3. Ṣaḳın ṣaḳın ki muġaylān-ı rāh-ı kūy-ı emel
   Hezār-pāre ider dāmen-i temennāyı

4. Niyāz ḫancer-i āzār-baḫş-ı ġamze-i nāz
   Girişme lāzıme-i şīve-i dil-ārāyī

5. Cihāna āteş urur sūz-ı ‘aşḳ **‘İşmetiyā**[1113]
   Eger güşāde idersem dehān-ı şekvāyı

-521-[1114]

[‘İşmetī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Bāzū-yı baḫt ger pür iderse kemānumı
   İster verā-yı[1115] Ḳāfa ḳosunlar nişānumı[1116]

2. Bī-hūde gerd-i evc-i ġamam rūzgārda
   Bu ārzū ile ḳomışam āşiyānumı

3. Ġarḳ-āb-ı eşk ü āteş-i emvāc-ı ḥayretem
   Ḥall eylesem bu remzi kim añlar zebānumı

4. Elbette **‘İşmetī** görinür sāḥil-i ümīd
   Mühlet virüp Ḫudā eger almazsa cānumı

-522-[1117]

[‘İşmetī]

[1113] **‘İşmetiyā** İSD: **‘İşmetī** N.
[1114] Günaydın, 2020, s. 187, 188. Şiir, İSD’de 5 beyittir.
[1115] verā-yı: deryā-yı N.
[1116] nişānumı: kemānumı N.
Bu beyit, bazı farklılıklarla, 456b’de tekrar yazılmıştır.
[1117] Günaydın, 2020, s. 182, 183.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āh-ı dil-sūz o mehi ṣayda medār olsun mı
   Pençe-i dūd-ı derūn mihr[e][D] şikār olsun mı

2. N’içün ol meh ṣıḳılur nālelerümden bilsem
   Bülbülüñ naġmeleri hīç güle ‘ār olsun mı

3. Ṭutmasun dāmen-i zülfüñ dil-i şeydā n’itsün
   Ḥaşre dek rāh-ı meẕelletde ġubār olsun mı

4. Yār olmazsa murāduñca gehī incinme
   Yā hemān her didügüñ ey dil-i[1118] zār ol[sun mı]

5. **‘İṣmetī** bezmde luṭf eyleye sāġar ṣuna yār
   Dil-i şūrīdede hīç ṣabr u ḳarār olsun mı

[78b]

-523-[1119]

[‘İṣmetī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ey māh dil çeker ten-i pür-yaraya seni
   Pür-āteş itseler de o bī-çāreye seni

2. Ey dīde ġāfil olma nedīmān-ı bezm-i rāz
   Kūteh-naẓar dimişler o meh-pāreye seni

3. Ey zevraḳ-ı ümīd ne ġam rūzgārdan
   Emvāc-ı baḫt bir gün atar ḳaraya seni

4. Kār-āşinā geçinme ḫaber bizdedür göñül
   Nerrād-ı ‘aşḳ hīç ḳomamış araya seni

[1118] her didügüñ ey dil-i İSD: ey dil-i zār her didügüñ N.
[1119] Günaydın, 2020, s. 182.

5. Şimdi ḫazefle yoḳ güherüñ farḳı **‘İṣmetī**
Kim raġbet eyler almaġa bir pāreye seni

-524-[1120]

[‘İṣmetī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ḫᵛāstkār-ı cāma[1121] vir ey meh o zer peymāneyi
Ben ḳomam elden sifāl-i köhne-i mey-ḫāneyi

2. Bir zamān görmezdi bir huş-yār çeşm-i rūzgār
Şimdi devrān çoḳ görür bir bezme bir mestāneyi

3. O[1122] şeb-i ḫurrem ki pertev-baḫş ola şem‘-i ḫayāl
Kim recā itmez Ḫudādan devlet-i pervāneyi

4. Geç o naḫlüñ ārzū-yı pāy-būsından göñül
Dāmen-i zülfüñ ḳomaz biñ pāre itseñ şāneyi

5. Vaḳti geçdi bāġda ‘ıyş u ṣafānuñ **‘İṣmetī**
Şimdi ben dünyāya virmem gūşe[-i] vīrāneyi

-525-[1123]

[‘İṣmetī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Baḥr-ı ‘aşḳuñ fülk-i dil hīç bir kenārın bulmadı
Zevraḳ-ı mihr-i maḥabbet rūzgārın bulmadı

2. Deşt-i sīn[e]mde ḫayālüñ bir dem ārām eylemez
Beñzer ol vādīde çeşmüm çeşmesārın bulmadı

[1120] Günaydın, 2020, s. 183, 184.
[1121] cāma İSD: cāna N.
[1122] O: Ol İSD.
[1123] Günaydın, 2020, s. 185.

3. Sūz-ı dil oldı sebeb tāb-ı cemāl-i dil-bere
   Devlet-i ḥüsninde ammā i‘tibārın bulmadı

4. Seyl-i eşküm ḳalmadı tāb-ı temūz-ı hecr-ile
   Bād-ı āteş-bār-ı āh ammā ḳarārın bulmadı

5. Gerdiş-i cām-ı emel bulmaz nihāyet **‘İşmetī**
   Kimse ol bezm ehlinüñ bir hūş-yārın bulmadı

-526-[1124]

[‘İşmetī]

Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün Mefā‘ilün

1. Āhına hem-reh[1125] oldı dil şīb [ü]^{D} firāzı bulmadı
   Şevḳ-ı ruḫuñla zaḥmet-i dūr [u]^{D} dırāzı bulmadı

2. Ḫūn-ı sirişk ü rūy-ı zerd ṣandı ki kār-sāz ola
   Ḥayf ki Ḳays-ı nā-murād ṭarz-ı niyāzı bulmadı

3. Sīnede zaḫm-ı ḫancerin gördi teġāfül itdi yār
   Yarama[1126] merhem olduġın şīve vü nāzı bulmadı

4. Ḳoynına girmege gülüñ himmet umar bahārdan
   Daḫı ṣabā ol āteş-i sīne-güdāzı bulmadı

5. Naḳş-ı bahārı **‘İşmetī** bāġda ‘andelīb-i mest
   Gördi ḥaḳīḳat añladı naḳş-ı mecāzı bulmadı

[79a]

-527-[1127]

[‘İşmetī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[1124] Günaydın, 2020, s. 186, 187. İSD’de gazelin redifi “bilmedi”dir.
[1125] hem-reh İSD: hem-rāh N.
[1126] Yarama: Yāre meded N.
[1127] Günaydın, 2020, s. 184. Şiir, İSD’de 7 beyittir.

1. Elinden içmemek yārüñ ne mümkin cām-ı pür-şūrı
   Çeker meclisde ḫancer sīn[e]m üzre çeşm-i maḫmūrı

2. Görüp mest olduġum ṭa‘n itme fermān-ı maḥabbetdür
   Ṭutar ehl-i mürüvvet zāhidā ma‘ẕūr me’mū[r]ı

3. Taḥammül bāde-i ḥüsn ü cemāle ḫaylī müşkildür
   Kemīne reşḥa-i cām-ı tecellī mest ider Ṭūrı

4. ‘Araż sūz-ı dili bir dem ferāmūş itmedür sāḳī
   Bir iki cām ile luṭf eyle yād it cān-ı mecrūrı[1128]

5. Umılmaz **‘İṣmetī** ‘uşşāḳa meyl ol serv-ḳāmetden
   Berāt-ı ḥüsnine ebrūsı çekmiş ḫaṭṭ-ı maġrūrı

-528-[1129]

[‘İṣmetī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Hecrinde dil-i zāra belā rūz [u]^{D} şeb oldı
   Ḥaḳḳā ki ġam-ı ‘aşḳ ile ḥālüm ‘aceb oldı

2. Ey dil ḳo bu şeydāluġı ol tāze nihālüñ
   Ser-keşlügine eşk-i revānum sebeb oldı

3. Meclisde mecāl olmadı dil-dāra niyāza
   Gūyā ki baña sāġar-ı mey mühr-i leb oldı

4. Āvārelügüñ ẕevḳını almışdı dil-i zār
   Ümmīd ‘inān-gīr-i[1130] semend-i ṭarab oldı

5. Kesb-i emelüm feyż-i hevā eyledi şād-āb

[1128] mecrūrı: maḫmūrı İSD.
[1129] Günaydın, 2020, s. 188.
[1130] ‘inān-gīr-i İSD: ġınā-gīr N.

Maḥṣūl-i recā **‘İşmetiyā** bī-te‘ab oldı

-529-[1131]

[‘İşmetī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eyyeda’llāh zehī z̲āt-ı mekārim-üslūb
   Eyledi kāh-rübā-yı keremi ceẕ̲b-i ḳulūb

2. Gösterürler beni engüşt ile mānend-i hilāl
   Ḫāk-i dergāhına bir kāh da olsa mensūb

-530-[1132]

[‘İşmetī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İstememem ol yāri kim miḥnet-keş-i[1133] cān olmaya
   Tünd-bād-ı āhdan zülfi perīşān olmaya

2. Ḫ[v]ān-ı luṭfından ide lāyıḳ mı ġayrı behre-yāb
   Dest-i mihmānında kemter pāre-i[1134] nān olmaya

-531-[1135]

[‘İşmetī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Mehcūr ideli bendesini cānāne
Hem-sāyeler oldı cümle [hep][D] bīgāne
Yārān-ı ṣafā gibi belā küncinde
Ayrılmadı āferīn ġam-ı hicrāna

-532-[1136]

[1131] Günaydın, 2020, s. 194. Şiir, İSD’de 3 beyittir.
[1132] Günaydın, 2020, s. 168. Şiir, İSD’de 5 beyittir.
[1133] İstememem ol yāri kim miḥnet-keş-i: Geç o dil-berden ki hem-derd-i dil ü İSD.
[1134] pāre-i İSD: bādī-i N.
[1135] Günaydın, 2020, s. 195.
[1136] Günaydın, 2020, s. 195, 196.

[‘İşmetī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Dil-beste olan zülfine hem-çün şāne[1137]

Bir çāre bulur mı çākī-i dāmāna[1138]

Bī-ḳayd görindi dil bu şeb zülfinde

Zencīrini ḳırmasun ṣaḳın dīvāne

[79b]

-533-[1139]

[‘İşmetī]

Müfte‘ilün Mefā‘ilün Müfte‘ilün Mefā‘ilün

Her [ne][D] zamān ki vaṣf idem naẓm-ı ṣafā-şi‘ārumı

Ḥüsn-i ḳabūl-i būs ider dāmen-i iftiḫārumı

-534-[1140]

[‘İşmetī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Dimeñ ki rāh-ı viṣāl içre ḫār u ḫaṣ çoḳdur

O ḫārzārı açar āteşīn nefes çoḳdur

-535-[1141]

[‘İşmetī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ṣabā ḳaldurmasun mı şāhid-i gül-berg-i ra‘nāyı

Yine rāh-ı çemende öyle bir mümtāz mestāne

-536-[1142]

[‘İşmetī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

[1137] Şāne İSD: sāye N.
[1138] dāmāna İSD: girībāna N.
[1139] Günaydın, 2020, s. 197.
[1140] Günaydın, 2020, s. 197.
[1141] Günaydın, 2020, s. 169. Şiir, İSD’de 4 beyittir.
[1142] Günaydın, 2020, s. 196.

Ey pādişāh-ı[1143] ḥüsn ne şeh-bāz olur gözüñ[1144]

Dil murġı n'itsün aña Hümālar şikār olur

-537-[1145]

[ʻİşmetī]

Mefʻūlü Fāʻilātü Mefāʻīlü Fāʻilün

Bil ḳadr-i ʻaşḳ-ı pākümi gūş it niyāzumı

Ḥarf-ı recā zebān-ı temennāya bir gelür

-538-[1146]

[ʻİşmetī]

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

Dil senüñ memnūn-ı luṭfuñdur gerek şād eyleme

Bende-i dīrīnedür isterseñ āzād eyleme

[80b]

-539-

[ʻİşmetī]

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Bilmezin ḥālüm n'olur ʻaşḳuñla ey[1147] meh-rū senüñ
   Ḥüsnüñ efzūn itmede ol zülf-i müşkīn[-bū] senüñ

2. Çeşm-i zaḫm-ı zülf-i müşkīn itmedür ḳaṣduñ meger
   Yoḫsa n'eyler ṭarf-ı ruḫsāruñda ʻanber-bū senüñ

3. Pāyına ey dil düşersin sāyeveş ol ser-keşüñ
   Gūşuña girmez gibi hīç naġme-i yā Hū senüñ

4. Ḳıṣṣa[-i] ʻaşḳum gibi pür-şūra bī-mānend olur
   Ḥüsnüñi vaṣf itse bir inşād-ı muʻciz-gū senüñ

5. Luṭf-ı dīdāruñ bilü[p] ḳadrin o mest-i ʻişve kim

[1143] pādişāh-ı İSD: pādişeh-i N.
[1144] Gözüñ İSD: gören N.
[1145] Günaydın, 2020, s. 133. Şiir, İSD'de 5 beyittir.
[1146] Günaydın, 2020, s. 199.
[1147] ʻaşḳuñla ey: ʻaşḳuña o N.

‘İşmetīveş yolına biñ cān virür bir būs[e]nüñ

-540-

[Ḥāmid]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Māh eger beñzemese[1148] vechine şöhret bulmaz
   Dönmese bāde eger la‘line ḥürmet bulmaz

2. Göremez rūy-ı ṣafā kendü diyārında kişi
   Belī kānında güher māye-i rif‘at bulmaz

3. Ayda bir kerre görin ḳaşı hilālüm zīrā
   Yoḫsa her gün görinen meh gehī ‘izzet bulmaz

4. Almış eṭrāfını aġyār o şūḫuñ ‘uşşāḳ
   Dāmen-i pākine yüz sürmege ruḫṣat bulmaz

5. Ḫaste-i ‘aşḳuñ olan **Ḥāmid**-i dil-ḫaste senüñ
   Ṣormayınca leb-i cān-baḫşını ṣıḥḥat bulmaz

[81a]

-541-

(…)[1149]

[Ḥāmid]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Geldi ḫaber getürdi ṣabā zülf-i yārdan
   Alduḳ peyām ḳāfile-i Zengibārdan

2. Rīzān olursa eşk-i dü-çeşmüm ‘aceb midür
   Mir’āt-ı rūy-ı dil-beri ṣaḳlar ġubārdan

3. ‘Uşşāḳ-ı zāruñ āh ki şeh-bāz-ı çeşm-i yār

[1148] beñzemese: beñze meze N.

[1149]

Sīr olmayınca ḳanına dönmez şikārdan

4. Ḳılduḳ recā-yı[1150] būselük itdi o şāh-nāz
   Fehm eyledük muḫayyeri aşma ḳarārdan

5. Zehr-āb-ı derd çekmez imiş **Ḥāmidā** meger
   Bir sāġar-ı neşāṭ çeken dest-i yārdan

-542-

(…)[1151]

[Ḥāmid]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Yine sevdā ṣarıldı naḫl-i serv-i ḳadd-i cānāna
   Yine rū-māldür dil 'aşḳ-ı bī-cān gibi dāmāna

2. Kimüñ nāzende-i āġūş-ı kām-ı vaṣlıdur ol meh
   Küleh keç sāġar-ı mey der-kef ü güftār mestāne

3. Uzatma ḳıṣṣa[-i] 'aşḳuñ [ki] der-ḫᵛāb-ı teġāfüldür
   O mest-i nāz zīrā diñlemez bī-hūde efsāne

4. Gülū-gīr[1152] oldı cāna ḥalḳa-i girdüñce (?)[1153] tevḥīd[1154]
   Ḳola alup raḳīb ol āfet-i devrānı devrāna

5. Seni bend eyleyen zencīr-i zülf-i yārdur **Ḥāmid**
   Ṣaḳın uṣlanma 'aḳluñ var-ısa bi'llāh dīvāne

[81b]

-543-

[1150] Nüshada "recā-yı" kelimesinin üzerine "niyāz" yazılmıştır.

[1151]

[1152] Gülū-gīr: Gelür gir N.

[1153] girdüñce (?):

[1154] Mısra vezne uymamaktadır.

Li-Mīr ‘Ārif

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey ṣabā luṭf eyle ‘arż it ḥālümi cānānuma
   Merḥamet ḳılsun yiter kār itdi ‘aşḳı cānuma

2. Söyle Allāh ‘aşḳına bilmez mi nālān olduġum
   Ḫāṭırum ṣormaz n’içün raḥm eylemez efġānuma

3. Bī-vefā evvel n’içün bīmār ider ṣoñra yine
   Ḥālüme raḥm eylemez bir kerre gelmez yanuma

4. Ḳan aḳar çeşm-i terümden ṣubḥa dek ḥasretle āh
   Raḥm iderdi görse bir kez dīde-i giryānuma

5. Yoḫsa benden ġayrısın mı sīneye çekdi ‘aceb
   Düşdi āteşler bu şeb pek sīne-i sūzānuma

6. Ḫūb çoḳ dünyāda gönlümce ḥaḳīḳatde yine
   N’eyleyem ammā biri de beñzemez sulṭānuma

7. Kimlerüñ cānına cānlar ḳatmada yārüñ senüñ
   Ben hemān **‘Ārif** reh-i ‘aşḳında ḳıydum cānuma

Velehu

[‘Ārif]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āḳıbet ey bī-vefā aġyārı sen yār itdüñ āh
   Başuma derd-i ġamuñla ‘ālemi dar itdüñ āh

2. Ne yüzüñ görmeklüge furṣat ne ṣabra ṭāḳatüm
   Ṭatlı cānumdan beni hecrüñle bīzār itdüñ āh

3. Yād idüp ruḫsār-ı gül-gūnuñ şeb-i hicrānda
Ṣubḥa dek kārum benüm bülbül gibi zār itdüñ āh

4. Sensüz ey gül-ġonce-i bāġ-ı leṭāfet n'eyleyem
Çeşmüme gülşende her berg-i güli ḫār itdüñ āh

5. **'Ārif**i derd-i ġam-ı 'aşḳuñla bīmār itdüñ āh
Āh ey her-cāyī bi'llāh cānuma kār itdüñ āh

[82a]

-545-

Velehu

['Ārif]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ey naḫl-i nāz ey çemen-i cānumuñ güli
Yād it unutma gülşen-i ḥüsnüñde bülbüli

2. Çeşm-i siyehle kākülinüñ yādigārıdur
Yarüñ bize hediyye-i nergisle sünbüli

3. Bi'llāh ölmek 'āşıḳa besdür efendim āh
Görmekden ise yārüñ elinde raḳīb eli

4. Oldum helāk derdle amā ki bu sīn[e]me
Ṣarmaḳ muḳadder olmadı ol zülf ü kāküli

5. Ṣaġ ol hemān cihānda sen ey melek-i nāz
'Ārif ölürse ḳoçmadan ol nāzenīn bili

-546-

Velehu

['Ārif]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Gördükde tārmār [ki] o zülf-i sünbüli

Çaldum bir iki tārın uṣūlca [o] muṭrıbuñ

-547-

Velehu

[‘Ārif]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey felek yaḳduñ derūnum cāna kār itdüñ bu şeb
   ‘Aḳl u fikrüm ṭāḳatüm hep tārmār itdüñ bu şeb

2. Aġlamaḳdan bilmem ey çeşm-i terüm vechi nedür
   Cām[e-]ḫᵛābum ṣubḥ olınca cūybār itdüñ bu şeb

3. El uzatduñ mı benüm yoḫsa nihāl-i cānuma
   Ey raḳib-i rū-siyeh bilmem ne kār itdüñ bu şeb[1155]

4. Sen de inṣāf it felek ṭāḳat gelür mi n’işleyem
   Göz göre dil-dārumı aġyāra yār itdüñ bu şeb

[82b]

-548-

[‘Ārif]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Görse bir kerre gözüm yaşını dil-dār aġlar
   Baġrı ṭaş olsa daḫı ḥālüme nā-çār aġlar

2. N’işleyem āh bu çeşmānuma rāḥat virmez
   Ṣubḥa dek ḥasret ile yār diyü yār aġlar

3. Derd-i ‘aşḳuñ beni tā şöyle zebūn eyledi kim
   Raḥm idüp ḥālüme āġyār-ı cefākār aġlar

4. Beni bir ḥāle ḳodı derd-i ġam-ı ‘aşḳuñ kim

[1155] Nüshada bu beyitten sonra üzeri çizilmiş bir mısra vardır:
Sensüz ey gül-ġonce-i bāġ-ı leṭāfet n’eyleyem

Ḥālüme dost degül düşmen-i ġaddār aġlar

5. Yār a‘dālara yār oldı dirīġ **‘Ārif**-i zār
   Yine bilmem niye bu dīde-i bīmār aġlar

[83a]

-549-

(…)[1156]

[Ḥāmid]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Neler ider dile sevdā-yı yāri gördüñ mi
   O zülf-i ḫam-be-ḫam-ı tārmārı gördüñ mi

2. Açılmadan gül-i ruḫsārı başdı sebze[-i] ḫaṭ
   Ḫazānı der-pey olan nev-bahārı gördüñ mi

3. Hevā-yı kākül-i müşkīn ile ḫaṭāda imiş
   Ṣabā o yirde dil-i bī-ḳarārı gördüñ mi

4. İder mi ṭurresi hīç zīr-i fesde āsāyiş
   Efendi sen eşer-i āh u zārı gördüñ mi

5. Ġam-ı cihānla kim āh eylemez meger **Ḥāmid**
   Meded meded sitem-i rūzgārı gördüñ mi

[86b]

-550-[1157]

Kelīm-i Eyyūbī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cāy-ı āsāyiş derūn-ı künc-i külḫandur baña
   Künc-i külḫan pīş-i iḳbālümde gülşendür baña

1156

1157 Çelen, 1994, s. 80, 81.

2. Anda bulmışdur diyü Cemşīd künc-i rāḥatı
   Her nefes bir gūşe-i mey-ḫāne meskendür bańa

3. Olmazam Ya‘ḳūbveş memnūn-ı luṭf-ı rūzgār
   Rişte[-i] pīrāhen-i Yūsuf da sūzendür bańa

4. Tābiş-i sāy[e]m feżā-yı arżı eyler çāk çāk
   Reh-güẕārum her ḳadem bir çāh-ı Bījendür bańa

5. Kevkeb-i baḫtum naẓar ḳılmaz **Kelīm** aḥvālüme
   Ol da mānend-i felek gūyā ki düşmendür bańa

-551-[1158]

[Kelīm-i Eyyūbī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Acıyan künc-i belāda zaḫm-ı sīn[e]mdür bańa
   Aġlayan ḥālüm görüp bu çeşm-i pür-nemdür bańa

2. [Bāde][D] -ḫ[v]āh olduḳca dil ḫūn-ı ciger nūş eylerüm
   [Sāz-ı meclis][D] naġme-i āh-ı dem-ā-demdür bańa

3. Bī-sütūn-ı derd[d]e Ferhād-ı rāḥat-düşmenem
   Tīşe[-i] ġam re’s-i dilde zaḫm-ı merhemdür bańa

4. Ben o Mecnūnam ki Leylā gelse de bulmam sükūn
   Māye-i ārām-ı ḫāṭır şāhid-i ġamdur bańa

5. ‘Aḳd-i silk-i naẓma çekdüm hecr-ile[1159] bir bir **Kelīm**
   Şimdi ebkār-ı ma‘ānī cümle maḥremdür bańa

-552-[1160]

[Kelīm-i Eyyūbī]

[1158] Çelen, 1994, s. 81.
[1159] hecr-ile: siḥr ile KLD.
[1160] Çelen, 1994, s. 87.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳays kim[1161] şākird-i ders-i dāġ-ı hicrāndur bańa
   İtmemek āġūş o māh-ı bedri noḳṣāndur bańa

2. Ḳoyma luṭf it sīn[e]me dest-i ḥınā-endūduñı[1162]
   Ol ser-engüşt-i muḥannā ḳanlu peykāndur bańa

3. Nuḳl [u] mey ḥasret şeb[i][1163] laḫt-ı cigerdür ḫūn-ı dil
   Şem‘-i meclis şu‘le-i dāġ-ı fürūzāndur bańa

4. Görmesün[1164] şem‘-i ḫayāl-i yāre ḳarşu sūzişüm
   Ḳo[r]ḳarum kim āteş-i duzaḫ da[1165] sūzāndur bańa

5. Yā tecellī ḳıl yāḫud ḳıl öldür **Kelīm**-i ḫasteñi[1166]
   Derd-i hecrüñ çekmeden cān virmek āsāndur bańa

-553-[1167]

[Kelīm-i Eyyūbī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şād olur dil gelse her [bir][D] demde yüz biñ ġam [bańa]
   Meclis-i üns-i[1168] ṣafādan yig gelür mātem bańa

2. Ülfetüm her laḥẓada ẓulmet-keşān-ı ġamladur
   Gelse erbāb-ı ṣafā tārīk olur ‘ālem bańa

3. Deyr-i ġamda bozmasun derd-ile ḥüsn-i ülfetüm
   İtmesün tedbīr-i dermān ‘İsī-i Meryem bańa

[1161] kim: ki KLD.
[1162] ḥınā-endūduñı: fenā endūduñı KLD
[1163] şeb[i]: şeb KLD.
[1164] Görmesün KLD: Döymesün N.
[1165] duzaḫ da: duzaḫla KLD.
[1166] ḫasteñi: ḫasteyi KLD.
[1167] Çelen, 1994, s. 81, 82.
[1168] Meclis-i üns-i: Naġme-i bezm-i KLD.

4. Eylesün Mevlā beni ālūde-dāmān-ı neşāṭ
   Ġam dururken ḫoş gelürse ḫāṭır-ı[1169] ḫurrem baña

5. Derd-ile bir ‘āleme vardum **Kelīmā** kim gelür
   Sāġar-ı Cemşīd cām-ı zehr ile tev’em baña

[87a]

-554-[1170]

[Kelīm-i Eyyūbī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. İtmiş ezelden ol ki seni āşinā baña
   Ḳılmış beni ġarīḳ-i yem-i ibtilā baña

2. Yaġsa sihām-ı ḳavs-i ḳażā ‘arş-ı kīneden
   Bām-ı sipihre eyleyemem ilticā recā

3. İrdüm kemāle bedraḳa-i ‘aşḳ-i pāk ile
   Birdür yanumda ḳahr [u] maḥabbet cefā vefā

4. Ehl-i dilüñ ḥażīż-i z̲eleldür yine yiri
   Olmış ne çāre rif‘atide reh-nümā Hümā

5. Ṣalma **Kelīm**-i ḫaste-dili tīh-i ḥasrete
   Ḫāk-i derüñde ölmek iken müdde‘ā aña

-555-[1171]

[Kelīm-i Eyyūbī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Lebüñdür eyleyen ey ġonce-fem bülbülleri[1172] gūyā
   Ṣaçuñdur hep ḳılan sünbülleri ‘anber-ṣıfat būyā

[1169] ḫāṭır-ı KLD: ḫāṭırum N.
[1170] Çelen, 1994, s. 82.
[1171] Çelen, 1994, s. 82-83. KLD’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1172] ey ġonce-fem bülbülleri: bülbülleri ey ġonce-fem KLD.

2. ‘Aceb mi yād-ı çeşmānuñla ḳılsam girye-i mesti
Ol āhūlar beni Mecnūn-ṣıfat her dem ider şeydā

3. Ḳaşuñdur lenger-i ṣabrum alan keştī-i gönlümden
Ġamuñdur gözde seyl-āb-ı sirişküm eyleyen deryā

4. Murādum küşte-i[1173] şemşīr-i çeşm-i mestüñ olmaḳdur
Eger görmek olursa bir daḫı ṣıḥḥat yüzin cānā

5. Recā destin uzatma güşe-i dāmān-ı ümmīde
Kelīm ‘uzlet-güzīn ol şāh-ı dehre eyle istiġnā

-556-[1174]

[Kelīm-i Eyyūbī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gāh eylersin teġāfül geh nigāh-ı āşinā
Her dem eylersin dili bir güne derde mübtelā

2. Eylemem dil Yūsufın minnet-keş-i delv-i necāt
Olsa ḳa‘r-ı çāh-ı ġam biñ yıl eger mesken baña

3. İtmeyince ḫāṭırın āzürde-i ḫār-ı elem
Kimseye rāḥatla gül virmez bu būstān-ı fenā

4. Dāne-i ümmīd-i ehl-i ṭab‘a nevbet degmeye
Ḥaşr[e][D] dek dönse felek mānend-i seng-i āsiyā

5. Aldı dil murġın **Kelīm** ol ṭıfl-ı mekteb nāz-ıla
Kim nigāhından ḳażā öñmiş[1175] sebaḳ-ḫ[v]ān-ı belā

-557-[1176]

[1173] küşte-i: keştī-i N.
[1174] Çelen, 1994, s. 83. Şiir, KLD’de 6 beyittir.
[1175] öñmiş: olmış KLD.
[1176] Çelen, 1994, s. 83-84.

[Kelīm-i Eyyūbī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol perīveş kim görinmez ṭıfl-ı mektebdür bańa
   Ey mu‘allim müjde kim bulduñ görinmez bir belā

2. O[1177] perī ben ża‘f ile nā-būd-ı teşḫīṣ oldı dil
   Ḫastesin görmez görinmez bir ṭabībe mübtelā

3. Sāye ṣalsa perr-i iḳbālüñ ne var ‘āṣıḳlara
   Tā-be-key uçsun ḫayālüñ çeşmümüzde bir[1178] Hümā

[87b]

4. Şu‘le-i derdüñ fetīl-i cānına kār itmese
   Şem‘-i bezmüñ eylemezdi ḫande eylerken bükā

5. Dil nice olmaz **Kelīm** āzürde kim ol māh ola
   Āşinā bīgāne hem bīgānelerle āşinā

-558-[1179]

[Kelīm-i Eyyūbī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sen nigāh itmezsin [ey]^{D} şūḫ-ı cefā-güster bańa
   Raḥm ider derdüñle seyr iden eger[1180] kāfir bańa

2. Tev’emāndur bilmiş ol ey[1181] germ [ü]^{D} serd-i rūzgār
   Merhem-i kāfūr-ı[1182] zaḫm-ı āteşīn ḫancer bańa

3. Düşmen-i esbāb-ı dünyāya[m]^{D} ser-ā-ser āteşem
   Bister-i sincābdur sūzında ḫākister bańa

[1177] O: Ol KLD.
[1178] bir: ey KLD.
[1179] Çelen, 1994, s. 84.
[1180] seyr iden eger: ḥālüm seyr iden KLD.
[1181] ey: - KLD.
[1182] kāfūr-ı: kāfūr u KLD.

4. Tā ezel telḫīn-meẕāḳ-ı cām-ı bezm-i ḥasretem
   Kāse-i zehr-ile birdür sāġar-ı Kevṡer bana

5. Maṭlabumdur sīne-i dil-berden el çekmem **Kelīm**
   Zülfinüñ her tārını eylerse bir ejder bana

-559-

Tārīḫ

[Necīb]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. 'Ālem-i 'uḳbāyı menzilgāh ider pīr ü cevān
   Tīr-i ḳaddi her kesüñ elbet olur ḫam-geşte yay

2. Bāġ-ı nesl-i Ḥażret-i Bāḳī Efendiden dirīġ
   Yine işte bir nihāli ḫāk-i ḳabre ḳoydı pāy

3. Cümleyi nāliş-girift itdi nevā-yı ḥasreti
   Ḫāme-i merṡiyyesi destümde oldı hem-çü nāy

4. Gülşen-i ṣıḥḥatde Ḥaḳ maḥfūẓ ide Bāḳīleri
   Perde-dārān-ı cinān olduḳca aña rū-nümāy

5. Ḳalb-i ṣāf ile **Necībā** didiler tārīḫini
   Vire Sa'de'd-dīne Bāḳī cennet-i a'lāda cāy[1183]
   Sene 1147 [M. 1734/1735]

[88a]

-560-

Ṣabīḥ

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Gel ey sāḳī donandı meclis-i mey gülsitānāsā
   Açıldı ḫāṭır-ı ġam-keş 'ıẕār-ı dil-berānāsā

1183 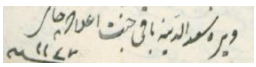

2. Nice ṣaḥn-ı çemende ‘andelībān itmesün efġān
Ṭarāvetle açılmış verd-i ḫandān erġuvā[n]āsā

3. O şāh-ı nāz-perver ‘işve-sāz olduḳca bāġ içre
Perīşān eyler evrāḳ-ı dil-i zārı ḫazānāsā

4. Gülistān-ı cemālinde nesīm-i luṭf esdükce
‘Iẕārında açıldı ġonceler verd-i cinānāsā

5. **Ṣabīḥā** ol güşāde-sīne tīr-i cevrine yine
Ol ebrūlar çekilmiş cebhe-i yāre kemānāsā

-561-[1184]

Neylī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dehri sūzān eyler āh-ı āteşīnüm var benüm
Pür-ṭanīn eyler cihānı bir enīnüm var benüm

2. Kevkeb-i ḫüsni ider endām-ı mihri lerzenāk
Kim felekde miṣli yoḳ bir meh-cebīnüm var benüm

3. Bir nefes benden ġam-ı ‘ālem nice olsun cüdā
‘Ālemi ġam-gīn ider āh-ı ḥazīnüm var benüm

4. Cümle ṭıflān-ı ḫüsün şākird-i ders-i ‘işvesi
Nāzda üstā[d][D] degül bir nāzenīnüm var benüm

5. Vādī-i tanẓīre düşsün reh-neverdān-ı suḫan
Mülket-i ma‘nāda **Neylī** nev-zemīnüm var benüm

-562-[1185]

[1184] Kılıç, 1994, s. 330.
[1185] Kılıç, 1994, s. 351. NADD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Neylī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḫaṭ-āver oldı ten-i dāġ-dāra gelmez mi
   Bahār geldi o gül lālezāra gelmez mi

2. Ḳalur gider mi nühüfte[1186] göñülde sūziş-i[1187] ġam
   Miyān-ı bezme ḳadeḥ āşikāre gelmez mi

3. Getürdi cūşa ḫurūş-ı sirişk-i deryāyı[1188]
   Daḫı o gevher-i yektā kenāra gelmez mi

4. O gülde būy-ı vefādan eṣer mi yoḳ[1189] yoḫsa
   Nesīm-i ṣubḥ-ı emel bu diyāra gelmez mi

5. Ḳalur gider mi bu cevri sipihrüñ ey **Neylī**
   Bilüp günāhın ‘aceb i‘tiẕāra gelmez mi

-563-[1190]

Neylī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ol kim ezelī ‘aşḳı bana pīşe düşirdi
   Cevr itmegi[1191] ol āfet-i bed-kīşe düşirdi

2. Hep ḫāṭır-ı rindānı şikest eyledi sāḳī
   Pür-bāde elinden yine bir şīşe düşirdi

3. Mecnūnuñ iden ḥişṣesini seng-i melāmet
   Sehm-i ser-i Ferhāda daḫı tīşe düşirdi

[1186] nühüfte NADD: ş[ī]fte N.
[1187] sūziş-i: ‘uḳde-i NADD.
[1188] Getürdi cūşa ḫurūş-ı sirişk-i deryāyı: Ḫurūşa geldi görüp mevc-i eşkümi deryā NADD.
[1189] mi yoḳ NADD: yoḳ mı N.
[1190] Kılıç, 1994, s. 354. NADD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1191] itmegi NADD: eylemegi N.

4. Dest urdı ṣabā ṭurrelerin itdi perīşān
   Āşüfte-dilān-ı ġamı teşvīşe düşirdi

5. Üftādelük el virse n'ola **Neylī**-i zāra
   Āvāre dili bir büt-i bed-kīşe düşirdi

[88b]

-564-[1192]

Neylī

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Fenn-i cefāda çarḫ saña hem-sebaḳ degül
   Meh nüsḫa-i cemālüñe nisbet varaḳ degül

2. Bu gerdiş-i sitemde daḫı eylemez ḳarār
   Çünkim cihānda devr-i felek [yek-]Dnesaḳ degül

3. Emvāc-ı ḥüsn gevherini ḳıldı āşikār
   Çīn-i cebīn-i yārda yir yir[1193] 'araḳ degül

4. Yazduḳca ḥālin ol şehe bīm-i 'itābdan
   Bir dil mi var ki ḫāme-ṣıfat iki şaḳ degül

5. Ḳānūn-ı cevre ḫūblar[1194] itmişler ittifāḳ
   Ammā ki luṭf[1195] ḳā'idesi müttefaḳ degül

6. Dāmān-ı çarḫı eyledi ḫūn[1196] seyl-i eşkümüz
   Pīrāmen-i felekde görinen[1197] şafaḳ degül

7. Cümle dürūġdur dir ise kim ki **Neyliyā**[1198]

[1192] Kılıç, 1994, s. 322, 323. NADD'de 4 ve 5. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1193] yir yir NADD: bir N.
[1194] ḫūblar: māhveşān NADD.
[1195] luṭf: mihr NADD.
[1196] Dāmān-ı çarḫı eyledi ḫūn: Ḫūn itdi dāmen-i felegi NADD.
[1197] felekde görinen: sipihrde **Neylī** NADD.
[1198] **Neyliyā**: ey göñül NADD.

Āb-ı ḥayāta bu ġazeli[1199] mā-ṣadaḳ degül

-565-[1200]

[Neylī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. İdüp tefaḥḥuṣ-ı dil kūy-ı yāre dek giderüz
   Ḳarārgāh-ı dil-i bī-ḳarāra dek giderüz

2. Añup o Leylī-i ḥüsni miṣāl-i Ḳays gehī
   Cünūn-ı ‘aşḳ ile bir kūhsāra dek giderüz

3. Ṣalup dili yem-i ‘aşḳa o gevher-i ḥüsnüñ
   Hevā-yı vaṣlı ile bir kenāra dek giderüz

4. Meşāma nükhet-i müşkīn-i zülfi irse ger[1201]
   Ḫıṭā vü Çīne degül çaḳ Tatara dek giderüz

5. İdüp ġubār-ı dehen tūtiyā-yı dīde-i cān
   Zehī ṣafā diyerek kūy-ı yāre dek giderüz

-566-

Ṣadīḳ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ruḫuñdan kesb-i feyże māh-ı ġarrā intiẓār üzre
   Ṭulū‘ it āfitābum saña dünyā intiẓār üzre

2. Ḫırām-endāz olup ey ‘ar‘ar-ı bāġ-ı leṭāfet gel
   Ḫayāl-i ḳāmetüñle serv-i ra‘nā intiẓār üzre

3. Sen o māhuñ ümīd-i vaṣlı ile kūy-ı eflāki
   Daḫı çoḳ devr idersin afitābā intiẓā[r üzre]

[1199] ġazeli: ġazelüm NADD.
[1200] Kılıç, 1994, s. 305, 306. Şiir, NADD'de 6 beyittir. NADD'de 2 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1201] ger: eger NADD.

4. Ne deñlü raḥmet ise zaḥmetüñ ey dil celāl ile
   Viṣāl-i yār olmaz olsa aña intiẓā[r üzre]

5. **Ṣadīḳā** bir zemīn-i tāze buldum mülk-i ma‘nāda
   Ki her beytin temāşāya eḥibbā intiẓār üzre

[89a]

-567-

Ṣadīḳ

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Fürḳat-i cānānedür ‘ālem-i ġam didükleri
   Vuṣlat-ı aġyārdur ḥüzn [ü] elem didükleri

2. Iṣṭılāḥ-ı ‘aşḳ üzre saña ta‘rīf ideyüm
   Ol perī-rūyuñ dehānıdur ‘adem didükleri

3. Cām-ı ṣahbāyı leb-i la‘linden ayırmaz müdām
   Var ise budur ṣafā-yı dem-be-dem didükleri

4. Ma‘rifet naḳdini[1202] sen bī-hūde ṣarf[1203] itme hemān
   Āferīndür şimdi kālā-yı kerem didükleri

5. Heft deryā eşküme[1204] nisbet sīr-āb olmaz **Ṣadīḳ**
   Şimdi ‘ālemde sirişküm oldı yem didükleri

-568-

Feyżī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ṣuraḥī bezme ne dem naġme-rīz-i ḳulḳul olur
   Sebū sebūlara söyler hezār bülbül olur

2. Cemāli seyrine ruḫṣat virürken ‘uşşāḳa

[1202] naḳdini: naḳdine N.
[1203] ṣarf: ṭarf N.
[1204] eşküme: eşkümle N.

Gül-i ‘ıẕārını el ṣunma [sen] teṭāvul olur

3. Ṣaḥīfe-i ruḫı üzre ser-i ḫaṭın gören
   Dil-i elem-zede[-i] ‘āşıḳa tefe’’ül olur[1205]

4. Füsūnkārī-i sevdā-yı zülfi söylense
   Ḥadīṣ-i mār gibi mūcib-i teselsül olur

5. Naẓīr[e]-güyī-i Dāver ne ḥaddüm ey **Feyżī**
   Sebeb cesāretüme töhmet-i tekāsül olur

6. Cenāb-ı yekke-süvār-ı feżā-yı devlet kim
   Ḳabā-yı aṭlas-ı gerdūn raḫşına cul olur

[90a]

-569-[1206]

[‘İzzet]

Mütefā‘ilün Fe‘ūlün Mütefā‘ilün Fe‘ūlün

Resen-i ḫayāle **‘İzzet** ṭolu geldi delv-i tārīḫ
Teh-i çāh-ı laḥde ṣoḳdı Ḳuyucaḳlı-zādeyi merg

-570-[1207]

Lehu

[‘İzzet]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Oḳınsun bezm-i fānīde bu tārīḫ
İçe Şürbī şarāb-ı nāb-ı ‘Adni

-571-[1208]

[‘İzzet]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Bulmayup derde şifā söyledi **‘İzzet** tārīḫ

[1205] olur: ider N.
[1206] Şahin, 2004, s. 286. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1207] Şahin, 2004, s. 287. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1208] Şahin, 2004, s. 287. Şiir, KİD’de 2 beyittir.

A‘lem-i nās idi Şāfiyeci fevt oldı

-572-[1209]

Lehu

[‘İzzet]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Sürūrī-i müverriḫ kim uyurken bulmasa tārīḫ
   Ġamından bir daḫı varmazdı aṣlā ‘ālem-i ḫᵛāba

2. Te’essüf eyledi[1210] üstādına **‘İzzet** didi tārīḫ
   Sürūrīnüñ vefātı mūcib-i ḥüzn oldı aḥbāba[1211]

-573-[1212]

[‘İzzet]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

İtdi **‘İzzet** dāne-i sübḥayla tārīḫin ḥisāb
Şeyḫ Bāḳī buldı fānīden rehā Allāh diyüp

-574-[1213]

[‘İzzet]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Şu‘arā yazdı cevherī tārīḫ
Pertevi gitdi şem‘-i aḳlāmuñ

-575-[1214]

[‘İzzet]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

[Dem-i fevtinde söyledüm tārīḫ][D]
Şundı Şürbīye cām-ı mevti ecel

-576-[1215]

[‘İzzet]

[1209] Şahin, 2004, s. 288.
[1210] eyledi: eyleyüp KİD.
[1211] Nüshada bu beyitten sonra surhla yazılan şu açıklama yer almaktadır:
Merḥūmuñ maḫlaṣ-ı ḳadīmi Ḥüznī olduġından ‘İzzet Mollā Efendi merḥūmun bu tārīḫi rengīn vāḳi‘ olmışdur.
[1212] Şahin, 2004, s. 286. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1213] Şahin, 2004, s. 281. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1214] Şahin, 2004, s. 282. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1215] Şahin, 2004, s. 282. Şiir, KİD’de 2 beyittir.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[Dimiş ṭāvūs-ı cennet bülbül-i ḳudsī gibi tārīḫ][D]

İlāhī eylesün Ṭayyār Paşa āşiyān ‘Adni

-577-[1216]

[‘İzzet]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

İḫtiyārı gidüp elden didi **‘İzzet** tārīḫ

Pīr idi mīr-i ‘alem[1217] eyledi Firdevsi maḳām

-578-[1218]

[‘İzzet]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Şerer-efşān olup āteş gibi yazdum tārīḫ

Keştī-i cismini aldurdı Ḳapudan Paşa

-579-[1219]

[‘İzzet]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Sürūşān söyledi tārīḫ-i fevtin

Maḳarr-ı Rūḥ-ı Ḳudsī oldı lāhūt

-580-[1220]

[‘İzzet]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[Söndi kānūn-ı ḥayātı söyledüm tārīḫini][D]

Aşçı-zāde maṭbaḫ-ı Me’vāyı menzil eyledi

-581-[1221]

[‘İzzet]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

‘İzzetā tīz-āb-ı eşk-i terle yaz tārīḫini

Sābıḳā Ṣāḥib-‘Ayāruñ naḳd-i ‘ömri oldı ḳal

[1216] Şahin, 2004, s. 282. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1217] ‘alem KİD: müli N.
[1218] Şahin, 2004, s. 279. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1219] Şahin, 2004, s. 276. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1220] Şahin, 2004, s. 273. Şiir, KİD’de 2 beyittir.
[1221] Şahin, 2004, s. 273. Şiir, KİD’de 2 beyittir.

-582-[1222]

[‘İzzet]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İrtiḥāl[1223] itdi re’īsü’ş-şu‘arā Vehbī-i pīr
   Ḥaşr ide Ḥażret-i Ḥassān ile Ḥaḳ ‘uḳbāda

2. Riḥlet itdükde rebī‘ içre yazıldı tārīḫ
   Gülşen-i cennet ola mesken-i Sünbül-zāde

-583-[1224]

[‘İzzet]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Behişti seyr idenler söyledi mu‘cemle tārīḫin
Ḫayālī perde ḳurdı tā verā-yı bezm-i Firdevse

[95a]

-584-

Ḥażret-i Mışrīnüñ Dār-ı Fenādan Dār-ı Beḳāya Riḥletlerine Tārīḫdür

[Rif‘atī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Besmeleyle rāh-ı ‘uḳbāya sefer ḳıldı hemān
   Reh-nümā olsa ‘aceb mi aña ol peyk-i Celīl

2. Nefs-i pākine irişdi çün nidā-yı *İrci‘ī*[1225]
   Da‘vet-i Ḥaḳḳa icābet eyledi mi ḳāl ü ḳīl

3. Mü’minüñ īmānıdur ḥubbu’l-vaṭan fehm eyledi
   Ḥabs-i tenden ḳurtılup içdi şarāb-ı selsebīl

4. Mürşid-i ‘ālem Niyāzī gitdi çünkim dünyeden
   Bize lāzımdur Ḫudādan istemek ṣabr-ı[1226] cemīl

[1222] Şahin, 2004, s. 273.
[1223] İrtiḥāl: İntiḳāl KİD.
[1224] Şahin, 2004, s. 271. Şiir, KİD’de 3 beyittir.
[1225] Fecr Sûresi 89/28: “Sen O’ndan hoşnut, O da senden hoşnut olarak rabbine **dön.**”
[1226] ṣabr-ı: ṣabr u N.

5. *Külli şey'in hālikün*[1227] didi Ḫudā-yı Lem-yezel
   Ḳanı ey dil faḫr-ı ʻālem ḳanı İbrāhīm Ḫalīl

6. ʻAbd-i dāʻī **Rifʿatī** di mevtinüñ tārīḫini
   Ḳıldı Mıṣrī Kaʻbe-i maḳṣūda çü ʻazm-i sebīl

-585-

Tārīḫ-i Dīger

[ʻAḳlī]

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün
İdüp ilhām muʻcemle didi tārīḫini **ʻAḳlī**
Muḥammed Mıṣrīye ide şefāʻat rūz-ı maḥşerde

-586-[1228]

Tārīḫ-i Belīġ

Fāʻılātün Fāʻılātün Fāʻılātün Fāʻilün
Düşdi çār eṭrāfa mātem didiler tārīḫini
Rūḥ-ı Mıṣrī maḥfil-i ʻālīye pervāz eyledi

-587-[1229]

Tārīḫ-i [Vefāt-ı] Ḥażret-i Mıṣrī

[Yaḥyā Naẓīm]

Mefʿūlü Fāʻılātün Mefʿūlü Fāʻılātün

1. Ḳuṭb-ı sipihr-i[1230] ʻirfān ġavṣ-ı zamāne[1231] Mıṣrī
   Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya göçdi

2. Ayaḳ çeküp yudı el bu meclis-i cihāndan
   Cennetde Kevṣer içdi ḥūr-ı cinānı ḳoçdı

3. Pervāz idince ʻAdne didüm **Naẓīm** tārīḫ

[1227] Kasas Sûresi 28/88: "Allah ile birlikte başka bir tanrıya yalvarma! Ondan başka tanrı yoktur. Onun zatından başka **her şey yok olacaktır**. Hüküm yalnızca onundur ve siz ancak ona döndürüleceksiniz."
[1228] Donuk, 2017a, s. 404. Şiir, GRİ'de 2 beyittir.
[1229] Çakır, 2018, s. 606.
[1230] sipihr-i YND: şehr-i N.
[1231] zamāne: zamān YND.

Cānı ‘azīz[1232] Mışrī bir ḳumrī gibi uçdı[1233]

Sene 1106[1234] [M. 1694/1695]

[95b]

-588-[1235]

İlāhī[-i] Niyāzī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ey Allāhum seni sevmek
   Ne güzeldür ne güzeldür
   Yolında cān u baş virmek
   Ne güzeldür ne güzeldür

2. Şol ism-i z̲ātuñı sürmek
   Viṣālüñ gülini dermek
   Cemāl-i pāküñi görmek
   Ne güzeldür ne güzeldür

3. Sürüp dergāhuña yüzler
   Döküp yaşı yire gözler
   Bir olsa gice gündüzler
   Ne güzeldür ne güzeldür

4. Viṣālüñ derdine düşmek
   Yanup ‘aşḳ odına pişmek
   Ṣoñında saña irişmek
   Ne güzeldür ne güzeldür

5. **Niyāzī**[1236] yārini bulmaḳ

[1232] Cānı ‘azīz: Cān-ı ‘azīz-i YND.

[1233] 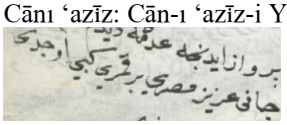

[1234] 1106: 1095 YND.

[1235] Tatcı, 2022, s. 375.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.

[1236] **Niyāzī** NMD: Nebīler N.

Yanında eglenüp ḳalmaḳ
Varup bir ile bir olmaḳ
Ne güzeldür ne güzeldür

-589-[1237]

[Niyāzī-i Mıṣrī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çıḳup ḥüccāc ile gitmek
Ne güzeldür ne güzeldür
Yolında terk-i cān[1238] itmek
Ne güzeldür ne güzeldür

2. O yollaruñ riyāżātı
Eridür hep ḫaṭā’ātı
Viṣālüñ ḥaccı lezzātı
Ne güzeldür ne güzeldür

3. O yollaruñ muġaylānı
‘Āṣıḳlaruñ gülistānı
Ḥicāzuñ yolı kārbānı
Ne güzeldür ne güzeldür

4. Medīne şehrine varsam
Ḥabībüñ ravżasın görsem
İşigine yüzüm sürsem
Ne güzeldür ne güzeldür

5. Geçüp ol yüce belleri
Çıḳarsaḳ başa yolları
Görinse Ka‘be illeri
Ne güzeldür ne güzeldür

[1237] Tatcı, 2022, s. 376.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.
[1238] terk-i cān: cānı terk NMD.

6. Nebīlerüñ naẓargāhı
   Velīlerüñ ḳarārgāhı
   Görürsem Ka‘betu’llāhı
   Ne güzeldür ne güzeldür

7. **Niyāzī**ye naṣīb olsa
   Varup maḳṣūdını bulsa
   Ṣafā vü ẕevḳ ile ṭolsa
   Ne güzeldür ne güzeldür

-590-[1239]

İlāhī[-i] Niyāzī

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Vaṣl-ı Ḥaḳḳ olmaġa eylerseñ heves
   ‘Aşḳa ulaş ġayrıdan göñlüñi kes

2. Ġayrı nesne ṣanma ‘aşḳı zāhidā
   Kendü cennetden olupdur muḳtebes

3. Kārbāndur bu ḫalā’iḳ dā’imā
   Ehl-i ‘aşḳ içinde olmışlar ceres

4. Cism ü cānuñ ḳo yükin yinildi[1240] gör
   Rāh-ı ‘aşḳa gidemez merkeb feres

5. On sekiz biñ ‘ālemi ṭutup ṭuran
   Kāf [u]^{D} nūnuñ terk[ī]biyle yek nefes

6. Ṭarfetü’l-‘ayn içre yaḳar cümlesin
   Ger doḳınsa nār-ı ‘aşḳdan bir ḳabes

[1239] Tatcı, 2022, s. 384.
[1240] yinildi: yinil de NMD.

7. Bāġ-ı cennet de olursa oda yaḳ
   Ey **Niyāzī** ḳoma dilde ḫār [u][D] ḫas

[96a]

-591-[1241]

İlāhī[-i] Niyāzī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Zāhidā ṣūret gözetme içerü gel cāna baḳ
   Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmāna baḳ

2. Muṣḥaf-ı ḥüsnüñde yazmış *ḳul hüva’llāh*[1242] āyeti
   Gel inanmazsañ gir oḳı mekteb-i ‘irfāna baḳ

3. Çeşmini gösterdügince ‘āşıḳuñ cānın alup[1243]
   Leblerin açduḳca cān nefḫ eyleyen cānāna baḳ

4. Zülfinüñ her bir telinde bağlu biñ Mecnūnı gör
   Ḫaṭṭınuñ leylindeki yüz biñ meh-i tābāna baḳ

5. Āteş-i ruḫsār ile yanmış ḳararmış çihresi
   Ḥarf libāsından ṣoyınan noḳṭa-i ‘uryāna baḳ

6. Hep mülāzım ḳulluġında bu cihānuñ şeyḫleri[1244]
   Ḳapusında pādişāhlar ḳul olan sulṭāna baḳ

7. ‘Ālem anuñ ḥüsninüñ şerḥinde olmış bir kitāb
   Metnin isterseñ **Niyāzī** ṣūret-i insāna baḳ

-592-[1245]

İlāhī[-i] Mışrī

[1241] Tatcı, 2022, s. 391.
[1242] İhlâs Sûresi 112/1: “**De ki: ‘O, Allah’tır**, tektir.’”
[1243] alup: alur NMD.
[1244] şeyḫleri: şāhları NMD.
[1245] Tatcı, 2022, s. 419, 420.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol menem kim vāḳıf-ı esrār-ı ‘ilm-i Ādemem
   Kāşif-i genc-i ḥaḳīḳat hem ḥayāt-ı ‘ālemem

2. Bende maḫfī oldı ġaybu’l-ġaybuñ esrārı hemīn
   Bendedür sırr-ı emānet aña kenz-i mübhemem

3. Ben cemāl-i Ḥaḳḳı cümle şeyde ẓāhir görmişem
   Bu merāyāya anuñ-çün baḳduġumca ḫurremem

4. Her söz[üm][D] miftāḥ-ı ḳufl-i *küntü kenzen*[1246] olmışam[1247]
   Hem-dem-i ‘Īsī ile her bir nefesde maḥremem

5. Cümle mevcūdāta ben virdüm[1248] vücūd-ı vāḥide
   Ẕāt-ı[1249] esmā vü sıfātuñ ile[1250] ḥālā yek-demem

6. Yirde gökde her ne kim var bağludur başı bāña
   Āşikārā vü nihāne ben ṭılısm-ı a‘ẓamam

7. Ben o **Mışrī**yem vücūdum Mışrına şāh olmışam
   Ḥādiṣem gerçi velī ma‘nīde sırr-ı aḳdemem

[96b]

-593-[1251]

İlāhī[-i] Niyāzī

10’lu hece

1. Ey Kerīm Allāh ey Ġanī sulṭān
   Derdlüyüz senden umaruz dermān
   Luṭfuña ḥad yoḳ iḥsāna pāyān

[1246] “Ben (gizli) bir hazineydim.” anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 91, 98).
[1247] *küntü kenzen* olmışam: *küntü kenz* olmış durur NMD.
[1248] ben virdüm: virdüm ben NMD.
[1249] Ẕāt-ı: Ẕāt u NMD.
[1250] sıfātuñ ile: sıfāt ile ki NMD.
[1251] Tatcı, 2022, s. 426.

Derdlüyüz senden umaruz dermān

2. Gerçi ḳullarda ma‘ṣiyet çoḳdur
   Raḥmetüñ Mevlā[1252] daḫı artuḳdur
   Ġayrıdan bize hīç meded yoḳdur
   Derdlüyüz senden umaruz dermān

3. Gel dimez iseñ ben[1253] günehkāra
   Bir adım ḳādir mi ki yol vara
   Çāre yoḳ senden olmasa[1254] çāre
   Derdlüyüz senden umaruz dermān

4. Şuña kim senden bir hüdā geldi
   Feyż-i aḳdesden āşinā geldi
   Bir cefāsına biñ ṣafā geldi
   Derdlüyüz senden umaruz dermān

5. Bu **Niyāzī** çün z̲ikrüñe düşdi
   Dün ü gün göñli fikrüñe düşdi
   Z̲ātına iren şükrüñe düşdi
   Derdlüyüz senden umaruz dermān

-594-[1255]

İlāhī[-i] Niyāzī

Mef‘ūlü Mefā‘īlün Mef‘ūlü Mefā‘īlün

1. Uyan gözüñ aç ṭurma yalvar güzel Allāha
   Yolından izüñ ırma yalvar güzel Allāha

2. Her giceyi ḳā’im ol her gündüzi ṣā’im ol
   Hem z̲ikr-ile dā’im ol yalvar güzel Allāha

[1252] Mevlā: Mevlām NMD.
[1253] ben: biz NMD.
[1254] olmasa: olmazsa NMD.
[1255] Tatcı, 2022, s. 443. NMD’de 5 ve 6. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

3. Bir gün bu gözüñ görmez hem ḳulaġuñ işitmez
   Bu furṣat ele girmez yalvar güzel Allāha

4. Ṣaġluġı ġanīmet bil her sā‘ati ni‘met bil
   Gizlüce ‘ibādet ḳıl yalvar güzel Allāha

5. ‘Ömrüñi hīçe ṣatma kendüñi oda atma
   Her şām u seḥer yatma yalvar güzel Allāha

6. Hey nice yatursın dūr olma şu ṣafādan [dūr][D]
   Baḥr-ı keremi boldur yalvar güzel Allāha

7. Her vaḳt-i seḥerde biñ luṭfı gelür Allāhuñ
   Ol vaḳt uyanur cānuñ[1256] yalvar güzel Allāha

8. Allāhuñ adın yād it cān-ıla dili şād it
   Bülbül gibi feryād it yalvar güzel Allāha

9. Gel imdi **Niyāzī**-le dergāha niyāz eyle
   Ḥācāt[ı][D] dırāz eyle yalvar güzel Allāha

[97a]

-595-[1257]

İlāhī[-i] Mışrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ẓuhūr-ı kā’inātuñ ma‘denisin yā Resūlallāh
   Rumūz-ı *küntü kenz*üñ[1258] maḫzenisin yā Resūlallāh

2. Beşer dinen bu ‘ālem de senüñ ṣūretle şaḫṣuñdur
   Ḥaḳīḳatde hüviyyetde degülsin yā Resūlallāh

[1256] cānuñ: ḳalbüñ NMD.
[1257] Tatcı, 2022, s. 448.
[1258] “Ben (gizli) bir hazineydim.” anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 91, 98).

3. Vücūduñ cümle mevcūdātı nice cāmi‘[1259] oldıysa
   Daḫı ‘ilmüñ muḥīṭ oldı ḳamusın yā Resūlallāh

4. Dehānuñ menba‘-ı esrār-ı ‘ilm-i *min ledünnī*[1260]dür
   Ḥaḳā’iḳ ‘ilminüñ sen maḥremisin yā Resūlallāh

5. Ne kim geldi cihāna hem daḫı her kim geliserdür
   İçinde cümlenüñ ser-‘askerisin yā Resūlallāh

6. Cihān bāġında insān bir şecerdür ġayrılar yapraḳ
   Nebīler mīvedür sen zübdesisin yā Resūlallāh

7. Şefā‘at ḳılmasañ varluḳ bu **Mışrī**[1261] yoġ ider idi
   Vücūdı zaḫmınuñ sen merhemisin yā Resūlallāh

-596-[1262]

İlāhī[-i] Mışrī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṭālib-i Ḥaḳḳuñ devāsuz[1263] derd durur[1264] ser-māyesi
   Anuñ içün āh u[1265] zār olur hemīn hem-sāyesi

2. ‘Āşıḳuñ ma‘şūḳ yolında derdi artduḳca müdām
   Artar anuñ dem-be-dem aḳrān içinde pāyesi

3. Arż-ı[1266] vāṣi‘[1267] ister-iseñ kāmilüñ gir ḳabżına
   ‘Arş [u][D] kürsīden genişdür bir velīnüñ ayası

[1259] cāmi‘ NMD: cānum N.
[1260] Neml Sûresi 27/6: “Şüphesiz ki bu Kur’an sana ilim ve hikmet sahibi **Allah tarafından** verilmektedir.” Bu ifadenin geçtiği diğer ayet için, bk. Hûd Sûresi 11/1.
[1261] bu **Mışrī**: **Niyāzī**yi NMD.
[1262] Tatcı, 2022, s. 467, 468. Şiir, NMD’de 6 beyittir. NMD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1263] devāsuz NMD: devāsı N.
[1264] derd durur: dört devādur N.
[1265] āh u NMD: āhı N.
[1266] Arż-ı: 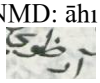
[1267] vāṣi‘: vāṣıl N.

4. Ṭā‘atüñ[1268] iḫlāṣa irmez ‘ilm ile a‘māl ile
   ‘İzzeti ḳoy ẕilleti ṭut oldur anuñ māyesi

5. Kim ki *mā zāġa’l-baṣar*[1269] sulṭānınuñ ṭıflı ola
   Mışriyā şol feyż-i Ḥaḳ dost yüzi[1270] oldı dāyesi

[97b]

-597-[1271]

Müseddes[1272]

[Niyāzī-i Mışrī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlün Mef‘ūlü Mefā‘īlün

1. Ey şeh zen-i dünyānuñ çün[1273] alına aldanma
   Şem‘-i ruḫ[ı][D] nārına pervāne gibi yanma
   Fānīdür anuñ ḥüsni va[r][D] rengine boyanma
   ‘Ahdine vü va‘dine göñül virüp inanma
   Ḥaḳdur bu sözüm ḥaḳla inkārına ṭayanma
   Gerçeklere teslīm ol her sözi yalan ṣanma

2. Bu dünye yedi başlu biñ dişlü bir erḳamdur
   Her başda biñ aġzı var her loḳması ādemdür
   Zehridür anuñ tiryāk tiryākı hemān[1274] semdür
   Her şerbeti kim içseñ şerbet degül ol demdür
   Ḥaḳdur [bu sözüm] ḥaḳla [inkārına] ṭayanma
   Gerçeklere [teslīm ol] her [sözi yalan] ṣanma

3. Māt oldı nice şehler[1275] bu dünyānuñ alından
   Ṭoymadı biri bunuñ cāhından u mālından

[1268] Ṭā‘atüñ NMD: Ṭā‘atüm N.
[1269] Necm Sûresi 53/17: “**Göz ne** kaydı ne de hedefinden **şaştı**.”
[1270] feyż-i Ḥaḳ dost yüzi: feyż-i aḳdes nūrı NMD.
[1271] Tatcı, 2022, s. 451, 452.
[1272] Müseddes: Taḫmīs N.
[1273] çün: gel NMD.
[1274] hemān: daḫi NMD.
[1275] şehler: şāhlar NMD.

‘İbret alabilürseñ al māh ile sālından
Gör nice döner tīz tīz her birisi ḥālinden
Ḥaḳdur [bu sözüm] ḥaḳla [inkārına] ṭayanma
Gerçeklere [teslīm ol] her [sözi yalan] ṣanma

4. ‘Aḳl[1276] ile bunuñ hergiz bir ḥīlesi bilinmez
Şeyṭānı daḫı gizlü ‘ilm-ile o[1277] bulınmaz
Her ne ḳadar aña şetm eyleseñ alınmaz
Rıfḳ-ıla ider mekri her yañaya çalınmaz
Ḥaḳdur [bu sözüm] ḥaḳla [inkārına] ṭayanma
Gerçeklere [teslīm ol] her [sözi yalan] ṣanma

5. **Mışrī** saña dir[1278] bu söz cehd it alagör ‘ibret
Faḳr-ıla ider[1279] faḫrı itme aña sen minnet
Ṭutma ṣaḳın aṣlā hīç bir kimseye var küd(ū)ret
Emrāż-ı cehilden sen[1280] bulduñsa eger ṣıḥḥat
Ḥaḳdur bu sözüm ḥaḳla inkārına ṭayanma
Gerçeklere teslīm ol her sözi yalan ṣanma

[98a]

-598-[1281]

İlāhī[-i] Niyāzī

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

1. Ey derde dermān isteyen yitmez mi derd dermān saña
Ey rāḥat-ı cān isteyen ḳurbān olandur cān saña

2. Yaġmā iderseñ varluġuñ gider göñülden ṭarluġuñ
Maḥv eyleseñ aġyārluġuñ yār olısar mihmān saña

[1276] ‘Aḳl NMD: ‘Aḳla N.
[1277] ‘ilm-ile o: bu ‘ilm ile NMD
[1278] saña dir: sañadur NMD.
[1279] ider: idüp NMD.
[1280] sen NMD: ger N.
[1281] Tatcı, 2022, s. 321, 322.

3. Ser-māye bu yolda hemān teslīm olup[1282] buña inan
   Ṣıdḳ ile Allāha ṭayan itmez mi gör iḥsān saña

4. Tevḥīde ṭapşur özüñi kimseye açma rāzuñı
   Şeyḫ izine ṭut gözüñi şeyḫuñ yiter burhān saña

5. İven kişi yol alımaz maḳṣūdı hergiz bulımaz
   Bekle ma‘ārif ḳapusın yüz göstere ‘irfān saña

6. Dünyā ile ‘uḳbāyı ḳo ūlā ile uḫrāyı ḳo
   Var ol ḳurı sevdāyı ḳo maṭlab yiter Sübḥān saña

7. Cāndan ṭaleb ḳıl yārüñi vir cānı bul dil-dāruñı
   Yoġ eyle kendü varuñı kim var ola cānān saña

8. Çüriklerüñ hep ṣaġ olur her ki[1283] ḳamu bal yaġ olur
   Dağlar yimişlü bāġ olur cümle cihān bustān saña

9. Güçdür ḳatı Ḥaḳḳuñ yolı dergāhı hem ġāyet ulı
   Ṣıdḳ ile olmazsañ ḳulı itmez yolı āsān saña

10. Ḳulluġa bel bağlar iseñ şām u seḥer ağlar iseñ
    Ṣular gibi çağlar iseñ tīz bulınur ‘ummān saña

11. Bülbül oluban ötegör gül gibi açıl tütegör
    ‘Aşḳ odına cān atagör gülzār olur nīrān saña

12. Yüzüñ **Niyāzī** eyle ḫāk derd-ile ḳıl bağruñı çāk
    Ḳalbüñ serāyın[1284] eyle pāk şāyed gele sulṭān saña

[1282] olup: olur NMD.
[1283] her ki: zehrüñ NMD.
[1284] Ḳalbüñ serāyın NMD: Ḳalb serāyını N.

-599-[1285]

İlāhī[-i] Niyāzī

Müstef'ilün Müstef'ilün

1. Ey çarḫ-ı dūn n'itdüm saña
   Hīç virmedüñ rāḥat baña
   Güldürmedüñ öñden ṣoña
   Āh miḥnetā vāh miḥnetā

2. Bendüñden āzād itmedüñ
   Feryāduma dād itmedüñ
   Bir dem beni şād itmedüñ
   Āh veyletā vāh veyletā

3. İrişmedi dosta elüm
   Raḥmāna varmadı yolum
   Çıḳmadı başa menzilüm
   Āh ġurbetā vāh ġurbetā

4. Kārum durur derd-ile ġam
   Gitmez başumdan hīç elem
   Gülden cüdā bir bülbülem
   Āh fürḳatā vāh fürḳatā

5. Mecnūnveş āh ideyüm
   Ferhādveş vāh ideyüm
   Bu virdi her gāh ideyüm
   Āh ḥasretā vāh ḥasretā

6. Varmazsa yolum şeyḫuma
   Ṣarmazsa merhem yarama

[1285] Tatcı, 2022, s. 324, 325.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.

Olmazsa çāre derdüme
Āh ḥayretā vāh ḥayretā

7. Yanar **Niyāzī** derd-ile
Ḥīç kimse yoḳ ḥālin bile
Nālān idüp girdi yola
Āh riḥletā vāh riḥletā

[98b]

-600-[1286]

İlāhī[-i] Niyāzī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ẓulmet-i hecrüñde bīdār olmışam yā Rab meded
İntiẓār-ı ṣubḥ-ı dīdār olmışam yā Rab meded

2. Gülşen-i vaṣluñ nesīmin irgürüp bād-ı ṣabā
‘Andelīb-i bāġ-ı gülzār olmışam yā Rab meded

3. Ḳalmışam zindān-ı cism içre bu gün tenhā ġarīb
Bu ḳafesde rūz [u][D] şeb zār olmışam yā Rab meded

4. Şol şarābı kim anı ṣundı baña rūz-ı Elest
Ol zamāndan mest-i huş-yār olmışam yā Rab meded

5. Her nere varsam yaḳar bu cānumı ‘aşḳ āteşi
Yana yana küllī pür-nār olmışam yā Rab meded

6. Vaḥdet ilinde senüñle yār-idim n’oldı baña
Keṣret içre ben de[1287] aġyār olmışam yā Rab meded

7. Bu **Niyāzī** düşdi varluḳ çāhına Yūsuf gibi

[1286] Tatcı, 2022, s. 346.
[1287] ben de: bend-i NMD.

Al elüm ḳurtar ki nā-çār olmışam yā Rab meded

[99a]

-601-[1288]

İlāhī[-i] Niyāzī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Serāy-ı dīn esāsıdur şerī‘at
   Ṭarīḳ-i Ḥaḳ hüdāsıdur şerī‘at

2. Budur evvel ḳapu dergāh-ı Ḥaḳḳa
   Ki yoluñ ibtidāsıdur şerī‘at

3. Daḫı bunuñla ḫatm olur bu yollar
   Bu rāhuñ intihāsıdur şerī‘at

4. Ṣırāṭ-ı müstaḳīme da‘vet iden
   Münādīler nidāsıdur şerī‘at

5. Şerī‘at enbiyānuñ sünnetidür
   Ḳamunuñ ihtidāsıdur şerī‘at

6. Ḫudānuñ leyle-i mi‘rāc içinde
   Ḥabībine ‘aṭāsıdur şerī‘at

7. Yigirmi üç yıla dek Cebra’īlüñ
   Aña vaḥy-i Ḫudāsıdur şerī‘at

8. Cihānda çoḳdur envā‘ı ‘ulūmuñ
   Ḳamusınuñ Hümāsıdur şerī‘at

9. Bu nefs-i kāfiri ḳatl itmek-içün
   Ḥaḳuñ ḥükm-i ḳażāsıdur şerī‘at

[1288] Tatcı, 2022, s. 333-335.

10. Cihād-ı ekber iden ehl-i diller
Ḳulūbınuñ ṣafāsıdur şerī‘at

11. Ṭarīḳat kārbānınuñ öñince
Delīl ü muḳtedāsıdur şerī‘at

12. Ḥaḳīḳat gerçi sulṭānluḳdur ammā
Öñinde_anuñ livāsıdur şerī‘at

13. Şerī‘atden velī yad olmaz aṣlā
Velīnüñ āşināsıdur şerī‘at

14. Şerī‘atle ṭurur arż u semāvāt
Bu bünyānuñ bināsıdur şerī‘at

15. Ne bilsün şer‘-i pāki ehl-i ilḥād
Ol a‘dānuñ ‘adāsıdur şerī‘at

16. Hemān anlar da ‘aḳlınca ṣanur kim
Niẓām içün olasıdur şerī‘at

17. Ṣaḳın cānā ṣaḳın anlara uyup
Dime sen de n’olasıdur şerī‘at

18. Şerī‘atsüz ḥaḳīḳat oldı ilḥād
Ḥaḳīḳat nūr żiyāsıdur şerī‘at

19. Żiyā olmaz-ısa nūr anda[1289] yoḳ bil
Ḥaḳīḳatle ḳıyāsıdur şerī‘at

[1289] nūr anda NMD: nūrında N.

20. Cihāna bir velī hīç gelmez illā
Elinde_anuñ ‘aṣāsıdur şerī‘at

21. Daḫı başında tāc u şāl u kisve
Hem egninde ‘abāsıdur şerī‘at

22. Ḥaḳīḳat cānıdur ancaḳ velīnüñ
Cānından mā-‘adāsıdur şerī‘at

23. Çıḳıcaḳ cān beden öldügi gibi
Çıḳıcaḳ sır ḳalasıdur şerī‘at

24. Ḳarār itmez beden olmayıcaḳ cān
Ḥaḳīḳatüñ beḳāsıdur şerī‘at

25. Ḥaḳīḳat dil-ber-i ra‘nā gibidür
Anuñ zerrīn libāsıdur şerī‘at

26. Ṣaḳın ṣoyma anı nā-maḥrem içre
Yüzüñ ṣuyı ḥayāsıdur şerī‘at

27. Ḥaḳīḳat ‘arş-ı a‘lādur muḥaḳḳaḳ
O ‘arşuñ istivāsıdur şerī‘at

28. Cemī‘-i enbiyā vü evliyānuñ
Niyāzī reh-nümāsıdur şerī‘at

[99b]

-602-[1290]

İlāhī[-i] Niyāzī Efendi

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

[1290] Tatcı, 2022, s. 439-442.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 455b’de tekrar yazılmıştır.

1. Bir şehre irişdi yolum dört yanı düz meydān ḳamu
   Aña giren görmez ölüm içer āb-ı ḥayvān ḳamu

2. Bir ḫoş güzel yapusı var otuz iki ḳapusı var
   Cümle şehirlerden ulu her yaña[1291] bāġ bustān ḳamu

3. Āb u hevāsı mu‘tedil giren çıḳamaz ay u yıl
   Ṭaġları lāle aḳ ḳızıl bāġlar[1292] gül-i ḫandān ḳamu

4. Bülbülleri nālān ider cān u dili ḥayrān ider
   B[ā]ġceleri seyrān ider her gūşede ḫūbān ḳamu

5. Eşcārda sāzlar çalınur dallarda mīve ṣalınur
   Sen ṣunmadan ol bulınur[1293] her emrüñe fermān ḳamu

6. Kim selsebīlden nūş ider raḥīḳ anı bī-hūş ider
   Tesnīm ebed ser-ḫoş ider olur içen mestān ḳamu

7. Bu didügüm cennet degül anlara ol minnet degül
   Bu[nuñ][D] ṣafāsı z̲evḳına ehl-i cinān ḥayrān ḳamu

8. Şehr-i ḥaḳīḳatdür adı Ḥaḳ sırrını bunda ḳodı
   Ol sırra vāḳıf[1294] olanı eyledi Ḥaḳ mihmān ḳamu

9. Olmaz olarda hīç fesād buġz u ḥased kibr ü ‘inād
   Cümle biliş yoġ aṣlā[1295] yad birbirine iḫvān ḳamu

10. Özleri cānlardan ‘azīz sözleri ballardan le z̲īz̲
    Yoġ anda sen ben siz ü biz birlük ile yeksān ḳamu

[1291] yaña: yanı NMD.
[1292] bāġlar NMD: bāġları N.
[1293] bulınur: yolınur NMD.
[1294] vāḳıf: ‘ārif NMD.
[1295] aṣlā: anda NMD.

11. Ol şehre mürsel gelmedi anları da‘vet ḳılmadı
Anlar yolı yañılmadı evṣāfları Ḳur’ān ḳamu

12. Ḥaḳ mezhebi mezhebleri deryā-yı ẕāt meşrebleri
Ḥāṣıl ḳamu maṭlabları ḳadr içredür her ān ḳamu

13. Yoḳdur olarda iḫtilāf günden ‘ıyān Ḥaḳ bī-ḫilāf
Her işleri Ḥaḳḳa mużāf rūḥ eylemiş Yezdān ḳamu

14. Terk eylemişler ḳāl u ḳīl lāl olmış anlarda bu dil
Her ḥālleri Ḥaḳḳa delīl hep maẓhar-ı Raḥmān ḳamu

15. Gerçi saña baḳup gözi ṣoḥbet ider söyler [sözi]D
Lākin Ḥaḳı bulmış özi söyleşdügi Furḳān [ḳamu]

16. Dünyāya anlar gelmedi geldi ise eglenmedi
Şeyṭān oları görmedi andan olar pin[hān ḳamu]D

[101a]

17. Aña girerse bir kişi gider göñülden teşvīşi
Başına bu devlet ḳuşı ḳonan olur sulṭān ḳamu

18. Ol şehre hemān kim[1296] gelür her ḳorḫudan āzād olur
Yollarda billerde ḳalur dīv ü perī şeyṭān ḳamu

19. Dārü’l-emāndur ol şehir lākin girer yüz biñde bir
Ṣanma aña dāḫil olur ḥūrī[1297] melek Rıḍvān ḳamu

20. Kim ki o şehri özledi erenler izin izledi
Ādāb-ı Ḥaḳḳı gözledi irşād ider p[ī]rān ḳamu

[1296] Ol şehre hemān kim: Hemān ol şehre kim N, Hemān ki ol şehre NMD.
[1297] ḥūrī: ḥūr u NMD.

21. Her semt o[1298] şehrüñ yolıdur lākin girenler velīdür
Anuñ içi ṭopṭoludur Türk ü ‘Arab Süryān ḳamu

22. Ehlini bul ol illerüñ ṣarpın geçürsin yollaruñ
Yırtar yalıñız gideni kurd u peleng aṣlan ḳamu

23. Ehline anlar bellüdür bilür zīrā bir illüdür
Her birisi aḥsen ṣıfat her müşkile burhān ḳamu

24. Gir enbiyānuñ silkine bin [bu]D vücūduñ fülkine
Ḳahr eyle nefsüñ ‘askerin ġarḳ eylesün ṭūfān ḳamu

25. Var *ṣemme vechullāh*[1299] bul tā görine saña ol il
Senden saña eyle sefer[1300] kim idesin seyrān ḳamu

26. Cāndan riyāżat u ta‘ab çekseñ anı idüp ṭaleb
Olur riyāżātuñ ṣoñı derdlerine[1301] dermān ḳamu

27. Çek sīneñe dāġ üzre dāġ[1302] şol ḫaste cānuñ ola ṣaġ
Şāyed ola[1303] ṭaġ üsti bāġ yadlar ola yārān ḳamu

28. Cān irmeyince aṣlına bülbül gibi gül faṣlına
Hep cenneti ‘arż eyleseñ olur aña nīrān ḳamu

29. Cān ilidür vaṣf itdügüm derd-ile ta‘rīf itdügüm
Bundan inüp dökildiler bu tenlere her cān ḳamu

[1298] o NMD: ol N.
[1299] Bakara Sûresi 2/115: “Doğu da Allah’ındır batı da. Nereye dönerseniz Allah’ın **zatı oradadır**. Şüphesiz Allah (zat ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.”
[1300] eyle sefer NMD: sefer eyle N.
[1301] derdlerine:
[1302] dāġ üzre dāġ NMD: ṭaġ üzre ṭaġ N.
[1303] ola NMD: añla N.

30. Gel tende ḳoma cānuñı a‘lāya çıḳ bul kānuñı
Lāyıḳ mıdur insāna kim yiri ola zindān ḳamu

31. Ṭut bu **Niyāzī**nüñ sözin bunda açagör cān gözin
Bir gün gidersin añsızın küymez saña kārbān ḳamu

32. Var ol ḥaḳīḳat şehrine ir anda Ḥaḳḳuñ sırrına
Ṭolsun senüñ de göñlüñe deryā olup ‘irfān ḳamu

[101b]

-603-[1304]

Mışrī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ẕāt-ı Ḥaḳda maḥrem-i ‘irfān olan añlar bizi
‘İlm-i sırda baḥr-ı bī-pāyān olan añlar bizi

2. Bu fenā gülzārına ṭālib olanlar añlamaz
Vech-i bāḳī ḥüsnine ḥayrān olan añlar bizi

3. Dünyā vü ‘uḳbāyı ta‘mīr eylemekden geçmişüz
Her ṭarafdan yıḳılup vīrān olan añlar bizi

4. Biz şol abdāluz bıraḳduḳ egnümüzden şālumuz
Varluġından ṣoyınup ‘uryān olan añlar bizi

5. Ḳahr u luṭfı şey’-i vāḥid bilmeyen çeker[1305] ‘aẕāb
Ol ‘aẕābdan ḳurtılup sulṭān olan añlar bizi

6. Zāhidā ayıḳ yürürken añlamazsın sen bizi
Cur‘a-i ṣāfī içüp mestān olan añlar bizi

[1304] Tatcı, 2022, s. 465, 466. Şiir, NMD’de 9 beyittir.
[1305] çeker: çekdi NMD.

7. Ey **Niyāzī** ḳaṭremüz deryāya ṣalduḳ biz bu gün
   Ḳaṭre nice añlasun ‘ummān olan añlar bizi

8. Ḫalḳı ḳoyup lā-mekān ilinde menzil ṭutalı
   Mıṣriyā şol cānlara cānān olan añlar bizi

-604-[1306]

Gazel-i Niyāzī Taḫmīs-i Nihālī[1307]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳaṭre ḳaṭre aġlayup giryān olan añlar bizi
   Ṣubḥa dek āh eyleyüp nālān olan añlar bizi
   Añlamaz bir kimse hīç ḥayrān olan añlar bizi
   Ẕāt-ı Ḥaḳda maḥrem-i ‘irfān olan añlar bizi
   ‘İlm-i sırda baḥr-ı bī-pāyān olan añlar bizi

2. Sırr-ı Ḥaḳḳa irmeyüp rāġıb olanlar añlamaz
   Raġbet-i esrārdan ġā’ib olanlar añlamaz
   Ḳalb-i ṣāfı olmayup ḳālıb olanlar añlamaz
   Bu fenā gülzārına ṭālib olanlar añlamaz
   Vech-i Bāḳī ḥüsnine ḥayrān olan añlar bizi

3. Cānı idrāk itmege idrākde cānān gerek
   ‘Ālem-i sırr-ı şühūda ẓāhir-i burhān gerek
   Sāliḥuñ her ḥarfine bir başḳa dīvān gerek
   ‘Ārifüñ her bir sözini ṭuymaġa insān gerek
   Bu cihānda ṣanmañuz ḥayvān olan añlar bizi

4. Ḥarf-i ḳāli terk idüp ma‘nāya ṣalduḳ biz bu gün

[1306] Tahmis edilen gazel için bk. Tatcı, 2022, s. 465, 466. Bu gazel, NMD’de 9 beyit olup gazelin 1, 2, 7, 8, 5 ve 9. beyitleri tahmis edilmiştir.

[1307] Gazel-i Niyāzī Taḫmīs-i Nihālī: Muḫammes-i Niyāzī N.

Nüshada “Muḫammes-i Niyāzī” başlığıyla kaydedilen bu şiir, NMD’de tespit edilememiştir. Son beyitte geçen “Nihālī” kelimesinin mana gereği mahlas olduğunu ve bu şiirin Niyâzî-i Mısrî’nin gazelini Nihâlî’nin tahmisi olduğunu düşünüyoruz. Ayrıca, Niyâzî-i Mısrî’nin aynı vezinde, “olan añlar bizi” redifli muhammesi için bk. Tatcı, 2022, s. 464, 465.

‘Āleme naẓm-ı suḫanla sāye ṣalduḳ biz bu gün
Ṣanma kim Hū menzilinden hāya ṣalduḳ biz bu gün
Ey **Niyāzī** ḳaṭremüz deryāya ṣalduḳ biz bu gün
Ḳaṭre nice añlasun ‘ummān olan añlar bizi

[102a]

5. Añlamaz bir vech ile ma‘nāyı fehm itmez ḫiṭāb
Görmemişdür mekteb-i ‘uşşāḳdan Ümmü’l-Kitāb
Cem‘ ü farḳuñ sırlarından idemez ref‘-i ḥicāb
Ḳahr u luṭfı şey’-i vāḥid bilmeyen çeker[1308] ‘aẕāb
Ol ‘aẕābdan ḳurtılup sulṭān olan añlar bizi[1309]

6. Deşt-i vaḥdetde kim itdük zāhir ü bāṭın velī
Böyle bulduḳ ey **Nihālī** leẕẕeti biz ḫāṣılı
Mā-sivāyı terk ile ḳat‘ iderek bu menzili
Ḫalḳı ḳoyup lā-mekān ilinde menzil ṭutalı
Mışriyā şol cānlara cānān olan añlar bizi

-605-[1310]

İlāhī[-i] Niyāzī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. ‘Āriflere esrār-ı Ḫudādan ḫaberüm var
‘Āşıḳlara dil-dār-ı beḳādan ḫaberüm var

2. Ey fürḳat odında yanuban baġrı küyinen
Gel kim yaraña dürlü devādan ḫaberüm var

3. Ger ölü[1311] iseñ sözlerüme ṭut ḳulaġuñ kim
Cān baḫş idici nefḫ [ü][D] nidādan ḫaberüm var

4. Ādem yüzi ol yüze muḳābil didi Aḥmed

[1308] çeker: çekdi NMD.
[1309] Nüshada bu dörtlüğün üzerine “Mışrī” yazılmıştır.
[1310] Tatcı, 2022, s. 352
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 372a’da tekrar yazılmıştır.
[1311] ölü: uyar NMD.

Bu sözde olan remz [ü][D] īmādan ḫaberüm var

5. Gir mekteb-i ‘irfāna oḳı Ādemüñ ‘ilmin
‘Ālimlere bu ‘ilm-i künādan ḫaberüm var

6. Vechinde yedi Fātiḥa āyātı yazılmış
Ādemdeki āyāt-ı hüdādan ḫaberüm var

7. Ādemde bulup vaṣf-ı İlāhīyi **Niyāzī**
Ol mecma‘-ı evṣāf-ı ‘amādan ḫaberüm var

-606-[1312]

Nā’ilī Sellemehu’llāh

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘Iẕāruñ gül gül olmış būseden dil dāġ dāġuñdur[1313]
Ḫased ol bāġbān-ı ‘aşḳa kim gül-çīn-i bāġuñdur

2. Göñül sen ‘andelīb-i bāġ-ı ġamsın ṭurma feryād it
Ki būy-ı dāġ-ı ḥayret nefḥa-pīrā-yı dimāġuñdur

3. ‘Iyāndur üft ü ḫīzinden ki sāḳī mest-i la‘lüñdür
O dil kim būsegāhı geh elüñ gāhī[1314] ayaġuñdur

4. Nümāyān olmaduḳca ṣubḥ-ı vuṣlat sönmesün yansun
Fetīl-i dāġ-ı fürḳat sīnede ey ġam çerāġuñdur

5. Bu hengām-ı şeġabda **Nā’ilī** maḥbūb ile meyden
Çemenler cūyda[1315] āyīne-i naḳş-ı ferāġuñdur

[102b]

-607-[1316]

[1312] İpekten, 2019, s. 330, 331.
[1313] dāġ dāġuñdur NKD: dāġ-dāruñdur N.
[1314] gāhī: geh NKD.
[1315] Çemenler cūyda: Çemende cūylar NKD.
[1316] Karasoy ve Yavuz, 2010, s. 485. Şiir, AÖD’de 5 beyittir.

‘Āşıḳ ‘Ömer

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. İrişsün ḳadd-i dil-dārı[1317] bülend olsun da seyr eyle
   Cemāl-i yār ola Yūsuf[1318] menend olsun da seyr eyle

2. Buña ġāyet gerek çoḳ yıl ki bir dil-ber ola ‘āḳil
   Büyüyüp[1319] ‘aḳl-ı kāmil[e] menend olsun da seyr eyle[1320]

3. O çifte beñleri fülfül dişi dür hem ṣaçı sünbül[1321]
   Ṭolanup boynuma kākül[1322] kemend olsun da seyr eyle

4. **‘Ömer** bilmez nedür[1323] ḥālüm ṭıfıldur çeşm-i ḳattālüm[1324]
   Ne ḳanlar içer[1325] ol ẓālim levend olsun da seyr eyle

-608-

Dīger ‘Āşıḳ ‘Ömer

8’li hece

1. Aġlayan derd-ile her ān
   Güler lā-şekk [ü] lā-şübhe
   Murādı üzre bu devrān
   Döner lā-şekk [ü] lā-şübhe

2. Yār olup Mecnūna Leylī
   Derūnı_üzre itdi meyli
   Durup ‘ahdine bir ḫaylī
   Hüner lā-şekk [ü] lā-şübhe

[1317] ḳadd-i dil-dārı: ḳaddi dil-dāruñ AÖD.
[1318] Cemāl-i yār ola Yūsuf: Cemāli Yūsufa yārüñ AÖD.
[1319] Büyüyüp: Büyüyüben N.
[1320] Bu beyit AÖD’de yoktur.
[1321] dişi dür hem ṣaçı sünbül: dolaşsun boynuma kākül AÖD.
[1322] Ṭolanup boynuma kākül: Ṭolanuban boynuma kākül N, Dişi dür lebleri gül mül AÖD.
[1323] bilmez nedür: bilmezem bilmezem nedür N, bilmez daḫi AÖD.
[1324] çeşm-i ḳattālüm: çeşmi gazālüm AÖD.
[1325] içer AÖD: içre N.

3. Ṣaḳın fāş itme esrāruñ[1326]
   Raḳībe dime güftāruñ[1327]
   Ol kimse murād iḳrāruñ[1328]
   Gözet lā-şekk [ü] lā-şübhe

4. Göñülden ġıll ile ġışşi
   Götürür eylemez ‘ıyşi
   Derūnında fikr teşvīşi
   Sürer lā-şekk [ü] lā-şübhe

5. Dün [ü] gün ḳulına ṣādıḳ
   Olandur vaṣlına lāyıḳ
   Aranursa merd-i ‘āşıḳ
   ‘Ömer lā-şekk [ü] lā-şübhe

-609-[1329]

Dīger ‘Āşıḳ ‘Ömer

11’li hece

1. Ḥālümi ‘arż itsem[1330] gül yüzlü yāre
   Luṭf idüp selāmum alur mı bilmem
   Gün-be-gün artmaḳda āh u fiġānum
   Mevlām aña inṣāf virür[1331] mi bilmem

2. Selāmum aldursam ol cānā yine[1332]
   Ol lebi sükker [ü] ‘ömrüm varına[1333]
   ‘Azm idüp bir dānem sīnem üstine[1334]
   Ṣalınup nāz-ıla[1335] gelür mi bilmem

[1326] esrāruñ: esrārını N.
[1327] güftāruñ: güftārını N.
[1328] iḳrāruñ: iḳrārını N.
[1329] Karasoy ve Yavuz, 2010, s. 381.
[1330] Ḥālümi ‘arż itsem: Ḥālüm ‘arż eylesem AÖD.
[1331] aña inṣāf virür: aña inṣāf vire N, inṣāfını virür AÖD.
[1332] Selāmum aldursam ol cānā yine: Selām olsun ol gül yüzlü yārüme AÖD.
[1333] Ol lebi sükker [ü] ‘ömrüm varına: Lebi sükker ol güzeller mestine AÖD.
[1334] bir dānem sīnem üstine AÖD: bizüm bend[e] ḫan[e]ye N.
[1335] nāz-ıla: biñ nāzla AÖD.

3. Yārümüñ elinde aldur[1336] lālesi
   Aldı beni gözlerinüñ alası[1337]
   Raḳīb yolda bekler[1338] Ḥaḳdan bulası
   Baña itdüklerin bilür mi bilmem

4. Dir ki **ʻĀşıḳ ʻÖmer** bilmezem n'oldum
   Yārüñ ḥasretinde[n][D] şarardum[1339] şoldum
   Yārüm şefḳat itmezse işte[1340] öldüm
   Ḥasret ḳıyāmete ḳalur mı bilmem

[104a]

-610-[1341]

ʻĀşıḳ ʻÖmer

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Muʻcizāt-ı Muṣṭafā İslām içinde gizlüdür
   Beñzer ol [bir][D] ḳadre kim aḫşam içinde gizlüdür
   Mā-sivā pasın silüp pāk eyledi mir'ātını
   Şemʻveş nūr-ı Ḫudā ol cām içinde gizlüdür

2. *Men ʻaref*[1342]ʻilminde[n][D] āgāh isen aʻlāsın begüm
   Şübhesüz [ben] çār ʻanāṣır gencini itdüm[1343] fehim
   Sırr-ı Sübḥān ʻāşıḳuñ ḳalbinde gizlü nitekim
   İsm-i aʻẓam Sūre-i Enʻām içinde gizlüdür

3. Terk ider dünyā evin ʻuḳbāyı ʻazm-i rāh olan
   Ġāfil olmaz bu müsāfir-ḫānede[1344] āgāh olan
   Ḫalḳa kendün āşikār itmez veliyu'llāh olan

[1336] Yārümüñ elinde aldur AÖD: Yārüñ yanında bile N.
[1337] alası: ḳarası AÖD.
[1338] Raḳīb yolda bekler: Raḳībdür benleri AÖD.
[1339] şarardum: şararup AÖD.
[1340] Yārüm şefḳat itmezse işte: Yārüm şefḳat itmezse işte ben N, Merḥamet ḳıl baña işte AÖD.
[1341] Karasoy ve Yavuz, 2010, s. 160.
[1342] "Kendini **bilen** Rabb'ini bilir." anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 122).
[1343] ʻanāṣır gencini itdüm: ey ʻāṣır gencini itdüm N, ʻanāṣır ʻilmini itdüñ AÖD.
[1344] müsāfir-ḫāneden: müsāfir-ḫāneden AÖD.

Nitekim bay [u]^{D} gedā ḥammām içinde gizlüdür

4. Ehl-i faḳra sen gedā-çeşm olma ey **‘Āşıḳ ‘Ömer**
Köhnesine ḫ^{v}[ā]r baḳup ṣuç bulma ey **‘Āşıḳ ‘Ömer**
Al du‘āsın bed-du‘āsın alma ey **‘Āşıḳ ‘Ömer**
Ḳuṭb-ı ‘ālem belki ol iḥrām içinde gizlüdür

-611-

Dīger ‘Āşıḳ ‘Ömer

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Andelībem her seḥer[1345] gülşānı gözler gözlerüm
Ḫār elinden ġāzīler hicrānı gözler gözlerüm
Bir ‘acāyib derde yārüm[1346] Ḥażret-i Ya‘ḳūb gibi
Ḥażret-i Yūsuf gibi bir cānı gözler gözlerüm

2. Zīrā [şu] ‘ālemde dā’im zāra yoldaş olmayam
Uyup iblīs la‘īne efkāra yoldaş olmayam
Yarın [o] maḥşer güninde nāra yoldaş olmayam
Ḥaḳ ḥabībi Ḥażret-i Sulṭānı gözler gözlerüm

3. Kimsenüñ ḥāline baḳup itmeyem ben kem naẓar
Kendü ‘işyānum bilüp eyle[ye]yüm dā’im ḥaẕer
Nicesi ‘aḳlın yitürmiş [ṭurmayup] sersem gezer
Gökden inen Ḥażret-i Ḳur’ānı gözler gözlerüm

4. Dir ki **‘Ömer** ṭoġrı yoldan ayırmazam dā’im gözüm[1347]
Ḳatmazam aṣla ḫilāfı söylerüm ṣādıḳ sözüm
Günde yüz biñ ‘aybumuzı örter [ol] Ḥaḳ [kim] bizüm
Cümlemüzi var iden Sübḥānı gözler gözlerüm

[104b]

-612-

[1345] seḥer: seḥerde N.
[1346] yārüm: yār olup N.
[1347] Mısra vezne uymamaktadır.

ʻĀşıḳ ʻÖmere Naẓīre-i Kātibī

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Her ḳaçan meydāna çıḳsam yāri gözler gözlerüm
   Āsitān-ı devletin ḫünkārı gözler gözlerüm

2. Uġrına ol dil-berüñ cān[um]ı virsem ġam degül
   Ben anuñ Manṣūrıyam bir dārı gözler gözlerüm

3. Yañılup zāhid benüm efġānuma ṭaʻn itmesün
   Bülbül-i şūrīd[ey]üm gülzārı gözler gözlerüm

4. ʻĀşıḳam ʻaşḳum yañılmaz vaṣl-ı[1348] dīdār ʻaşḳına
   Yanmaġa pervāneveş şol nārı gözler gözlerüm

5. Tā ezel *ḳālū belā*dan[1349] ṣā[dı]ḳāne **Kātibī**
   Ol Elest bezmindeki iḳrārı gözler gözlerüm

-613-[1350]

Beyt

[Yūnus][1351]

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

Vücūdum ḫoş ʻimāretdür ḫarāb olmaḳ ne müşkildür
Çüriyüp yirler altında türāb olmaḳ ne müşkildür

-614-[1352]

ʻĀşıḳ ʻÖmer

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Aġlarum rūz şeb[1353] bu mātemler ḫayālümdür benüm

[1348] vaṣl-ı: vāṣıl N.
[1349] A'râf Sûresi 7/172: "Rabbin Âdemoğullarından -onların sırtlarından- zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: 'Ben sizin Rabbiniz değil miyim?', **'Elbette öyle!** Tanıklık ederiz.' dediler. Böyle yaptık ki kıyamet gününde, 'Bizim bundan haberimiz yoktu.' demeyesiniz."
[1350] Gölpınarlı, 1948, s. 465. Şiir, YEDAG'de 7 beyittir.
[1351] YED'de ve BAY'de tespit edilemeyen bu şiire, YEDAG'nin "Diğer Yûnusların Şiirleri" kısmında yer verilmiştir.
[1352] Karasoy ve Yavuz, 2010, s. 372.
[1353] Aġlarum rūz şeb: Rūz şeb aġlarum N, Aġlarum her dem AÖD.

Gitdi ‘işret ẕevḳı ‘ālemler[1354] ḫayālümdür benüm
Bir gözi āhū[1355] güzel cānān ucından[1356] her zamān
Yār elinden içdügüm semler ḫayālümdür benüm

2. Bir zamān ben misk[ī]nüñ āvāzesi [kim] sāz[1357] idi
Bülbül-i dil naġme-i yā Hū ile dem-sāz idi
Ḳanı ol günler ki mümtāzum baña hem-rāz idi
Ṣarılup būs itdügüm femler ḫayālümdür benüm

3. İştiyāḳum bir dem eglenmez gönül ġam-ḫānede
‘Aḳl u fikrüm rūz [u][D] şeb ol gözleri mestānede
Ḳanı ol rindān[e][D] ‘işret meclis-i cānānede
Ṭoldurup al itdügüñ cāmlar[1358] ḫayālümdür [benüm]

4. Gör neler ḳıldı bize ol gerdiş-i devr [ü zamān][D]
Dest-i hicrāndan neler çekdi bu çeşm-i ḫūn[-feşān][D]
Gözlerümden dökdügüm[1359] bilmez miyem yaş [üzre ḳan][D]
Ḫāṭırumdan gitmez ol demler [ḫayālümdür benüm][1360]

5. Gelmesün **‘Āşıḳ ‘Ömer** bu ġurbet iller başına
Kimse[ler][D] raḥm eylemez oldı aḳan çeşm[1361] [yaşına][D]
Giceler tā ṣubḥa dek yārüñ işigi ṭaşına
Gözlerümden dökdügüm nemler ḫayālüm[dür benüm]

-615-

Semā‘ī[-i] ‘Āşıḳ ‘Ömer

8’li hece

1. Ṣanasın nār-ı cehennem

[1354] ẕevḳı: ẕevḳ-ı AÖD.
[1355] gözi āhū AÖD: āhū gözli N.
[1356] ucından: elinden AÖD.
[1357] Bir zamān ben misk[ī]nüñ āvāzesi [kim] sāz: Bize misk āvāzesi hem bir zamān ḫoş nāz AÖD.
[1358] Ṭoldurup al itdügüñ cāmlar: Doldurup el ṣunduġı cemler AÖD.
[1359] dökdügüm: aḳduġum AÖD.
[1360] Nüshada 4 ve 5. bendlerin son mısraları arasında takdim-tehir vardır. Mana gereği AÖD’deki sıralama tercih edilmiştir.
[1361] oldı aḳan çeşm: gör şimdi çeşmüm AÖD.

Olur baña mekān sensüz
Muḥaḳḳaḳ ey şeh-i ‘ālem
Oda yansun cihān sensüz

2. Çü sensin ṭa‘m-ı sürūrī
Velī dil mülküm ma‘mūrı
Efendim ey gözüm nūrı
Olamaz tende cān sensüz

3. Ne müşkil āteş-i hicrān
Dayanmaz yanmaġa insān
Serüm üzre ḳopar ṭūfān
Ḳalınca z̲erre ān sensüz

4. Gitme gel ġayrıdan yaña
Ṭıfılsın ḥayf olur saña
[105a] Bilmiş ol zehr olur baña
Efendim loḳma nān sensüz

5. **‘Āşıḳ ‘Ömer** diler dīdār
Gerçi nār imiş āşikār
Görinmez gözüme ey yār
Cihān-ı gülistān sensüz

-616-

Ġazel-i İḥsān

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṣanmañuz kim gülşen-i ḥüsn-i fenā şeydāsıyuz
Gülsitān-ı aḳdesüñ biz bülbül-i gūyāsıyuz

2. Zīver-i dünyā ile faḫr eyleyen bilmez bizi
Taḫtgāh-ı mülk-i faḳruñ şāh-ı bī-pervāsıyuz

3. Ehl-i ẓāhir ḫāme-i elfāẓa almaz nāmumuz
Mekteb-i ma‘nānuñ ammā ḳıṭ‘a-i ġarrāsıyuz

4. Gerçi yoḳdur ḳuş ḳadar ‘indüñde ḳadr ü şānumuz
‘Ālem-i Ḳāf-ı sitiġnānuñ[1362] velī ‘Anḳāsıyuz

5. ‘Andelībān-ı hüner eş‘ārumuñ şeydāsıdur
Gülşen-i ‘irfānuñ **İḥsān** ġonce-i ra‘nāsıyuz

6. Pey-rev olsa naẓmuma ehl-i hüner şāyestedür
Ḥażret-i üstādumuñ manẓūr-ı müsteṣnāsıyuz

-617-

Naẓīre-i ‘Aṭā

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yūsuf-ı mir’āt-ı ḥüsnüñ ‘aks-i bī-hem-tāsıyuz
Nuṭḳa gelsek Mışr-ı dil ṭūṭī-i şekker-ḫāsıyuz

2. Biz ki dilden ḳaṭ‘ idüp ḥarf-i niyāzuñ resmini
Kişver nāz u sitiġnānuñ şeh-i Dārāsıyuz

3. Ferd-i rūḥa ma‘n[ī]yüz ẓāhirde cism-i müfredüz
Remz ile dīvān-ı sırruñ maṭla‘-ı ġarrāsıyuz

4. Gerçi bī-ḳadrüz velī bir ṣa‘ve-i pür-nāleyüz
Ṣad hezāruñ bā‘iṣ-i ḫāmūş-ı ḥayret-zāsıyuz

5. Gülsitān-ı naẓma ḫāmem bülbül-i şīven-serā
Gül-bün-i ma‘nānuñ ammā ġonce-i būyāsıyuz

6. Vādī-i İḥsāna gitmekdür **‘Aṭāyā** şānumuz
Nükte-baḫşāluḳda ḫaylī şā‘irüñ bālāsıyuz

[1362] sitiġnānuñ: istiġnānuñ N.

-618-

Müfred

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Gündüz [ol] ḥammāl[dür] gice ḫamār

Çelebim bu ḥāl ile cennet umar

[105b]

-619-[1363]

İlāhī[-i] Ḥażret-i Yūnus Der-Maḳām-ı Bayatī

11’li hece

1. Ġaflet ile Ḥaḳḳı buldum diyenler
   Yarın Ḥaḳ[1364] dīvānında bellü olur[1365]
   Āḫiret yaraġın gördüm diyenler
   Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur

2. Devletlüyem diyü faḳīre gülme
   Gülüp de ḳarındaş[1366] kem naẓar ḳılma
   Ölüm vardur ḳardaş sen[1367] ġāfil olma
   Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur

3. Kimi ṣūfī kiminüñ adı dervīş
   Dervīşseñ ḳarındaş[1368] taḳvāya çalış
   Gizlüce yollardan[1369] Mevlāyā iriş
   Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur

4. **Dervīş Yūnus** söyler[1370] *ḳālū belā*dan[1371]
   Mu‘cizāt Nebīden mür(üv)vet ‘Alīden

[1363] Tatcı, 2019, s. 73, 74. BAY’de 2 ve 3. bendler arasında takdim-tehir vardır.
[1364] Ḥaḳ: Ḥaḳḳuñ BAY.
[1365] bellü olur: bell’olur BAY.
[1366] de ḳarındaş: gülüp denlü denlü BAY.
[1367] ḳardaş sen: ḳarındaş sen N, ḳardaş gel BAY.
[1368] Dervīşseñ ḳarındaş: Eger dervīş iseñ BAY.
[1369] Gizlüce yollardan: Gizlü yoldan ḳardaş BAY.
[1370] **Dervīş Yūnus** söyler: **Yūnus** söyler bunı BAY.
[1371] A‘râf Sûresi 7/172: “Rabbin Âdemoğullarından -onların sırtlarından- zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: ‘Ben sizin Rabbiniz değil miyim?’, **‘Elbette öyle!** Tanıklık ederiz.’ dediler. Böyle yaptık ki kıyamet gününde, ‘Bizim bundan haberimiz yoktu.’ demeyesiniz.”

Biz de bunı böyle gördük[1372] uludan
Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur

-620-

İlāhī[-i] Yūnus Dede

8'li hece

1. Evvel īmānuñ bünyādı *yā Hū yā men Hū*[1373]
Ḳurıldı z̲ikru'llāh ile *yā Hū yā men Hū*
Ol Allāhuñ biñ bir adı *yā Hū yā men Hū*
Oḳınur z̲ikru'llāh ile *yā Hū yā men Hū*

2. Bunda niye geldük niye *yā Hū yā men Hū*
Düni güni Allāh diye *yā Hū yā men Hū*
*Ḳābe ḳavseyn ev ednā*ya[1374] *yā Hū yā men Hū*
Varıldı z̲ikru'llāh ile *yā Hū yā men Hū*

3. Nice aġlayam nice gülem *yā Hū yā men Hū*
Mevlām seni ḳanda bulam *yā Hū yā men Hū*
'Arş[1375] [u] kürsī levḥ-i ḳalem *yā Hū yā men Hū*
Yarıldı z̲ikru'llāh ile *yā Hū yā men Hū*

4. Yüri **Dervīş Yūnus** yüri *yā Hū yā men Hū*
Terk eyle bu ḳīl u ḳāli *yā Hū yā men Hū*
Evliyāu'llāhuñ yolı *yā Hū yā men Hū*
Bulındı z̲ikru'llāh ile *yā Hū yā men Hū*

[106a]

-621-[1376]

İlāhī[-i] [Eşref Oġlı] Rūmī

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Göñül dostuñ cemāl āyīnesidür

[1372] bunı böyle gördük: böyle işitmişüz BAY.
[1373] *Hū: hevā*: N.
[1374] Necm Sûresi 53/9: "Öyle ki **iki yay hatta daha yakın** oldu."
[1375] 'Arş: 'Arşı N.
[1376] Güneş, 1994, s. 214, 215. Şiir, ERD'de 8 beyittir.

Göñül kim pas ola dostuñ nesidür

2. Göñüldedür göñülde pertev-i dost
   Göñül dost ẕikrinüñ genc-ḫānesidür[1377]

3. Göñülde buldı dostı āşinālar
   O ṭaşra isteyen bīgānesidür

4. Göñül ḥālin dir-isem[1378] ‘aḳla ṣıġmaz
   O ḫāṣṣu’l-ḫāṣ tevḥīdüñ ḫaz[ī]nesidür

5. Bu **Eşref Oġlı** mücrim[1379] **Rūmī** göñli
   Ṣınuḳ mecrūḥ u[1380] hem vīrānesidür

-622-[1381]

İlāhī[-i] Eşref

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñülde āteş-i ‘aşḳuñla yanmış tāze dāġum var
   Benüm bu tekyegāh içre söyinmez bir çerāġum var

2. ‘Aceb mi gūşe-i vaḥdetde dā’im i‘tikāf itsem
   Benüm bu kā’inātuñ iltifātından ferāġum var

3. Baña olmaz muḳābil kimse meydān-ı maḥabbetde
   Elümde tīġ-i himmet gibi bir yalın bıçaġum var

4. İdüp sa‘y-ı ḥaḳīḳatde tecerrüd iḫtiyār itdüm
   Ne bir yirde ḳarārum var ne bir yirde duraġum var[1382]

[1377] Göñül dost ẕikrinüñ genc-ḫānesidür: Göñül dost ẕikrinüñ ḫāṣ ḫazīnesidür N, Bu göñüller anuñ genc-ḫānesidür ERD.
[1378] ḫālin dir-isem: esrārı düzsem ERD.
[1379] **Eşref Oġlı** mücrim: kemter **Eşref Oġlı** ERD.
[1380] mecrūḥ u: mecrūḥ ERD.
[1381] Sefîne-i Evliyâ, Hüseyin Vassâf.
[1382] Nüshada bu beytin üzerine “Velehu” yazılmıştır.

5. Bu **Eşref Ṣānī**nüñ ḥ[ī]ç kims[e]den ‘arż[1383] iḥtiyācı yoḳ
   Muḥammed Muṣṭafā gibi şefā‘atci penāhum var

-623-[1384]

İlāhī

[Eşref-i Ṣānī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳarārum yoḳdur ey dil-ber görelden sen dil-ārāyı
   Cemālüñ görmek içün ben açarum cānda yarayı

2. Ṣabā yili ki zülfinden ḳoḳular getürür cāna
   Virürem yolına[1385] yārüñ Semerḳandı[1386] Buḫārāyı

3. Yecūz u[1387] lā-yecūziden geçürdi ‘ilm-i Rabbānī
   Ḫayāl-i ḥüsnüñe düşdüm n’iderüm aḳ u ḳarayı

4. Şarāb-ı Lā-yezālīden ṣunup sāḳī[1388] mey-i bāḳī
   Ṣafāsından olup esrük n’iderüm cām-ı ḥamrāyı

5. Ḥabībüñ ḥürmeti[1389] yā Rabb bu **Eşref Ṣānī**ye[1390] raḥm it[1391]
   Şühūdı ‘ayn-ıla[1392] dā’im göre ol bedr olan ayı

[107a]

-624-[1393]

[Nābī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. N’ola āhumla çeksem ṭāḳ-ı ‘arşa ‘anberīn perde

[1383] ‘arż:
[1384] Ergun, 1942, s. 322. TMA’da 2 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1385] yolına TMA: yolında N.
[1386] Semerḳandı: Semerḳand u TMA.
[1387] Yecūz u TMA: Yecūzi N.
[1388] sāḳī TMA: şāḳī N.
[1389] ḥürmeti: ḥaḳḳıyçün TMA.
[1390] **Eşref Ṣānī**ye: **Ṣānī Eşref**e TMA.
[1391] raḥm it TMA: ḳıl raḥmet N.
[1392] Şühūdı ‘ayn-ıla: Şühūduñ ‘aynına TMA.
[1393] Bilkan, 1997, s. 1049, 1050.

Beni leb-rīz-i sevdā itdi bir şūḫ-ı siyeh-çerde

2. Olurdum dāmgāh-ı fitneden āzāde-ser ammā
O şūḫuñ zülf-i ‘anbersāyınuñ sevdāsı var serde

3. Ben āġūşum güşād itmekde ammā dāye-i gerdūn
İder ṭıfl-ı ümīdüm dāmen-i maḥşerde perver[de]

4. O şāh-ı nev-resīd[e]m bendegānından şümār itmez
Anuñçün ḥalḳaveş çeşm-i ümīdüm ḳaldı defter[de]

5. Bu deñlü **Nābiyā** itmezdi vaż‘-ı[1394] ḫod-pesendāne
Ruḫ-ı sāḳī nümāyān olmasa mir’āt-ı sāġarda

-625-

Ḳıṭ‘a

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Bārgāh-ı feyż-i Ḥaḳda ol müdām
Maẓhar ol sırr-ı Ḫudāya ṣubḥ u şām

2. Vird-i Mevlāda [müdām sen] ḳıl maḳām
El-muḳadder lā-yuġayyer[1395] ve’s-selām

-626-[1396]

Ġazel

[Es‘ad-ı Baġdādī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Tāb-ı ḥüsnüñ şu‘le[-i] ḫurşīd[i][D] şeb-gūn eylesün
Gülleri reng-i ruḫuñ gülşende dil-ḫūn eylesün

2. Ḳaddüñi gīsūlaruñla ḳıl siyeh-pūş öyle kim
Nāz-ıla cünbişlerüñ Leylāyı Mecnūn eylesün

[1394] vaż‘-ı NBD: ṭıfl-ı N.
[1395] Takdir olunan değişmez.
[1396] Kılıç, 2017b, s. 235, 236.

3. Çeşm-i şūḫuñ[1397] şöyle süz kim nīm-mest-i nāz olup
   Her nigāhuñ āhuvān-ı Çīn[i][D] meftūn eylesün

4. Sāġar-ı ṣahbāya işrāb it şarāb-ı nāzuñı
   Neş'esin[1398] mest eyleyüp keyfin dīger-gūn eylesün

5. Mülk-i ḥüsni Bābilistān eyle siḥr ü nāz-ıla[1399]
   Ġamze cādūluḳlar itsün çeşmüñ efsūn eylesün

6. Ḳıl o şūḫuñ zīver-i silk-i ṣenā dendānını
   Ḫāme[1400] **[E]s'ad** naẓm-ı pāküñ dürr-i meknūn eylesün

-627-

[Ḥayātī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Bu cism-i nā-tüvān içün bu çeşm-i ḫūn-feşān aġlar
   Benüm ḥālāt-ı vecdümden zemīn [ü] āsumān aġlar

2. Egerçi nār-ı ġayretle vücūdlar şehrini yaḳdum
   'Adūnuñ seng-i ṭa'nından tenüm içinde cān aġlar

3. Oturup künc-i miḥnetde nice yıl eylesem zārı
   Dimezler ki gelüp bir gün fülān ibni fülān aġlar

4. Yaturlar ḫāke ġarḳ olmış meded hey (?)[1401] nice merdümler
   Vefāsuz ḳahbe devrānuñ elinden ḳahramān aġlar

5. Dehān açmaġa yoḳdur ey **Ḫayātī** şimdi dermānum

[1397] şūḫuñ: mestüñ TŞB.
[1398] Neş'esin: Neş'esi TŞB.
[1399] eyle siḥr ü nāz-ıla: eyleye siḥr ü nāz-ıla N, ile siḥr-i nāz ider TŞB.
[1400] Ḫāme: Ḫāme-i N.
[1401] hey (?):

Dehānum depredürsem aġzum içinde zebān aġlar

-628-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Beni dürd içdügüm-çün ṭa‘n [u] teşnī‘ itme ey zāhid

Ne añlarsın feżā-yı cilve-pīrā-yı derūnumdan

[107b]

-629-[1402]

[Cezmī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Semt-i Vefāya ‘azm iderek şāmgāh mest
   Gitdi o şūḫ ḫāne-i aġyāra āh mest[1403]

2. Çeşmüñ hirās-ı şıḥne-i ġamz[e]ñle der-kemīn
   Eyler mi h[ī]ç teveccüh-i her şāh-rāh mest[1404]

3. Ol şūḫ cur‘a-pāş olalı ḫāk-i gülşene
   Nergis gibi çemende biter her giyāh mest

4. Dil neşve-yāb-ı cām-ı nevāziş olur mı h[ī]ç
   Maḫmūr-ı nāz-ı ġamze o çeşm-i siyāh mest[1405]

5. Dil luṭf-ḫ^{v}āh-ı yār müstaġnī-i niyāz
   ‘Ālem ḫarāb olmada ol pādişāh mest[1406]

6. Dün gördüm eylemiş der-i mey-ḫānede dirīġ
   Rū-māl-i ḫāk **Cezmī**-i ġalṭān-külāh [mest][1407]

-630-[1408]

[1402] Kadıoğlu, 2018, s. 199.
[1403] Bu beyit TŞA’da yoktur.
[1404] Bu beyit TŞA’da yoktur.
[1405] Bu beyit TŞA’da yoktur.
[1406] Bu beyit TŞA’da yoktur.
[1407] Bu beyit TŞA’da yoktur.
[1408] Kazan, 2003, s. 323, 324. Şiir, ÜSD’de 7 beyittir. ÜSD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, 3, 5, X, X. beyit.

[Sırrī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Zīnhār olma esīr-i nām mānend-i nigīn
   Rū-siyāhīdür hemān encām mānend-i nigīn

2. Nām-cūyānuñ ider ḥakkāk-i çarḫ-ı bed-güher
   Cismini pür-şerḥa-i ālām mānend-i nigīn

3. Rāst-rev ol āyīne-ṭab‘āna keç-bīgāneye
   Ṣūretā ol mün‘akis-erḳām mānend-i nigīn

4. Rind-i ‘aşḳa böyledür pend-i Süleymān-meşrebān
   Düşmesün bir dem elinden cām mānend-i [nigīn]

5. Kendüye pā-bend ider bī-hūde **Sırrī** eyleyen
   Sīm ü zerden tekye-i endām mānend-i nigīn

-631-[1409]

[Nābī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫaṭ-ı nigāra düşer
   Ḫudā virürse eger ‘īdümüz bahāra düşer

2. Ṣafā-yı meygede bir görmek-ile añlanmaz
   O ẕevḳ ḫāṭır-ı ‘uṣṣāḳa vara vara düşer

3. Hemān bize düşecek vaḳt-i gülde ‘işretdür
   Fiġān-ı nā-be-maḥal meşreb-i hezāra düşer

4. Ḫayāl-i ‘ārıż-ı dil-dārdan tehī dil yoḳ
   Miṡāl-i pertev-i ḫurşīd her diyāra düşer

[1409] Bilkan, 1997, s. 634, 635. NBD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 6, 2, 5, 7. beyit.

5. Degül zemīne düşen berf ḫāne-i çarḫuñ
   Beyāż-ı ṣūret-i dīvārı pāre pāre düşer

6. Ne dil ümīd idinür būy-ı zülf-i dil-dārı
   Ne neşr-i būy-ı kerem ṭab‘-ı rūzgāra düşer

7. Serīr-i çarḫa çıḳar rūzgār-ıla **Nābī**
   O dil ki ḫāk-ṣıfat [cāy-ı][D] rūzgāra[1410] düşer

-632-[1411]

[Nedīm-i Ḳadīm]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Yā Rab sebeb nedür yine ol yār söylemez
   Bir söz mi söyledi ‘aceb aġyār söylemez

2. Āzürde eylemiş gibi ḫarf-i füsūn-ı nāz
   Nāzük-mizācdur leb-i dil-dār söylemez

3. Bilmez zebān-ı ḥāl-i temennāyı ‘andelīb
   Feryād ider de ġonce-i gülzār söylemez

4. Bir ḥāle vardı derd-i dil-i ḥasret-ülfetüm
   Görse Mesīḥ-i mu‘cize-güftār söylemez

5. İtmiş lebiyle ‘ahd meger kim **Nedīm** o şūḫ
   Eyler nigāh-ı ḫışm ile āzār söylemez

[108a]

-633-[1412]

Naẓīre-i Rāmī Paşa

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[1410] rūzgāra: reh-güẓāra NBD.
[1411] Horata, 1987, s. 120.
[1412] Gazeliyat-ı Râmî Paşa, 15b, 16a. Şiir, TY05492'de 10 beyittir.

1. N’ola iḫvānı olsa Yūsufa ġadr [u] nifāḳ üzre
   Degül mi cümle ebnā-yı zamāne bu siyāḳ üzre

2. Gül-i yek-reng-i vaḥdet rüstedür sāḳ-i vifāḳ üzre
   Egerçi birbiriyle berg berg olmış şiḳāḳ üzre

3. Ḳo olsun reşḥa-pāş-ı tesliyet sāḳī dirīġ itme
   Ümīd-i maḳdemüñ leb-teşnegāna iştiyāḳ üzre

4. Eger ḫāl-i ruḫuñdan ġayra ‘arż-ı sūziş eylersem
   Felekde aḫter-i ümmīd olsun iḥtirāḳ üzre

5. Ser-i kūyında Leylāyı süvār-ı nāḳa görmiş Ḳays
   Ḳıyās itmiş cinānda ḥūrdur binmiş Burāḳ üzre

6. Ḥaḳīḳat-bīne **Rāmī** zīr ü bālāsı nedür kevnüñ
   Gerek taḥte’ṣ-ṣerāda ol gerek bu nüh revāḳ üzre

7. Tetebbu‘dan ġaraż meşḳ-ı suḫandur yoḫsa müşkildür
   Naẓīre naẓm-ı üstād-ı zamāna ittifāḳ üzre

8. Ḫıdīv-i mülk-i ma‘nā Ḥażret-i Nābī Efendi kim
   Mehābet ṣaldı naẓm u neṣr-ile Rūm u ‘Irāḳ üzre

-634-

Naẓīre-i Ḥabeş-zāde [Raḥīmī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Leb-i şīrīn-i dil-ber vaṣf olınmış ittifāḳ üzre
   ‘Acebdür meşreb-i erbāb-ı dil hep bir meẕāḳ üzre

2. Degüldür ḫāl [kim] ḫaṭṭ-ı siyeh-ebrū-yı cānında
   Ḳavis burcında bir kevkebdür ey dil iḥtirāḳ üzre

3. Hele aġyār-ıla geşt-i çemen terkine ‘ahd itdüñ
   Meded s̱ābit-ḳadem ol serv-i nāzum bu viṣāḳ üzre

4. Ṣaḳın eyle firīb-i iltifāt-ı çarḫa dil virme
   Cihāna ṣūret-i mihr ‘arż ider ammā nifāḳ üzre

5. **Raḥīmī** şöyle ‘ālī-rütbe her bir beyti bu naẓmuñ
   Sezā seyyāreveş naḳş olmaġa seb‘-i ṭıbāḳ üzre

[108b]

-635-[1413]

[Nāmī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ey ḫaṭ riyāż-ı çihrede sünbül misin nesin
   Reyḥān mısın benefşe misin gül misin nesin

2. Ser-germ-i ‘aşḳı ḥalḳa idüp[1414] başda gezdüren
   Ṭūl-i emel netīcesi kākül misin nesin

3. Ḳoymaz gözüm sipāhı ṭuta ḥüsni kişverin
   Ey zülf sen arada ḳaravul mısın nesin

4. Mest-i şarāb-ı lez̲z̲et iden ‘aḳlı maḥv iden
   Gül ṣuyı leb çekīd[e]si [bir] mül misin nesin[1415]

5. Ey ṣabr kişverini ṭutan ‘ālemi yıḳan
   Tāb u tüvān belāsı teġāfül misin nesin[1416]

6. Medd-i baṣar ṭayaġı iken[1417] ḳarşuda ṭuran

[1413] Akçay, 2020, s. 371, 372. HMME’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1414] idüp: iden HMME.
[1415] Bu beyit HMME’de yoktur.
[1416] Bu beyit HMME’de yoktur.
[1417] ṭayaġı iken: dayaġı ile HMME.

Ey[1418] ḥasretüm liḳāsı yasavul[1419] misin nesin

7. **Nāmī** ne şi‘rdür[1420] bu ġazel şaldı ‘āleme
   Gülzār-ı mülk-i Rūmda bülbül misin nesin

[109a]

-636-[1421]

‘Aṭāyī Merḥūm

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Muraṣṣa‘ ḳabżalı ḫancerle bir zaḫm ursa cānānum
   Bir avuç gevher iḥsān eylemişce ḥaẓẓ ider cānum

2. Döner bir nev-şüküfte ġonceye şāḫ-ı gül üstinde
   Elinde tāze yanmış lūle ṭutsa verd-i ḫandānum

3. Duḫān içdükde lūle istesem[1422] cānānuñ aġzından
   Baña ney-zen baḳışların[1423] baḳar ol şāh-ı ḫūbānum

4. Ṣarılmış ḳaddine başdan ayaġa zülf-i ḫam-der-ḫam
   Hemān Zencīrli Serve dönmiş ol naḫl-i ḫırāmānum

5. **Aṭāyī** gūyiyā La‘līn Ḳabādur ḳalb-i ḫūnīnüm
   Oḳır ez-ber o şāha ḳıṣṣa-i ālām-ı hicrānum

-637-[1424]

Velehu

[‘Aṭāyī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Aġlayup būsesin alur dil-i şeydā her dem

[1418] Ey HMME: Velī N.
[1419] yasavul HMME: teġāfül N.
[1420] şi‘rdür: şūrdur HMME.
[1421] Karaköse, 2017, g. 158.
[1422] içdükde lūle istesem: içdükce n’ola isteseñ NAD.
[1423] baḳışların: baḳışlarla NAD.
[1424] Karaköse, 2017, g. 152.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 447b’de tekrar yazılmıştır.

Sīm-i eşkini ṣatar dil-bere dirhem dirhem

2. Ḳahramānı baḳışıyla n'ola eylerse helāk
   Ġamzesinüñ ġamıdur 'āşıḳa tīġ-i Ġamġam

3. Rūyin öpdürse o dil-dār 'aceb 'ālem idi
   Būse-i la'lini luṭf eylese cān-ı 'ālem

4. Diñlemez bülbül-i şūrīdelerüñ feryādın
   Güllerüñ gūşına ḳurşun mı aḳıtdı şeb-nem

5. Ḫaṭ-ı cānāneye beñzetmede müşkīn raḳamın
   Ey **'Aṭāyī** yine düşmiş ṭama'-ı ḫāma ḳalem

-638-[1425]

Şabrī Efendi

Fe'ılātün Fe'ılātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Şevḳ her dilde bulınmaz dil-i dānāda olur
   Şeb-çerāġı arama cüyda deryāda olur

2. 'Aşḳ dursun ḳo mecāzī ise de göñlüñde
   Āb-ı engür ḫum içre dura[ra]ḳ[1426] bāde olur

3. Gerçi kim 'aḳl gider varılıcaḳ meygedeye
   Hele bir pāre kişi ḳayddan āzāde olur

4. Çoḳ zamāndur çıḳalı ḫāṭır-ı vīrānumdan
   Şimdi dīvāne göñül kūy-ı dil-ārāda olur

5. Naẓm-ı **Şabrī**de n'ola reng-i tekellüf yoġ-ısa
   Böyle pākīze ġazel āyīneveş sāde olur

[1425] Yılmaz, 2010, s. 131, 132. SŞD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1426] dura[ra]ḳ: tutaraḳ SŞD.

[109b]

-639-[1427]

[Ṭırsī]

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün

1. Fikr-i sefer virmedi rāḥat baña
   Turşī şuyı virdi ḥarāret baña

2. Hem hevā yaġmurlı vü yollar çamur
   Ördege döndüm ne siyāset baña

3. Ḳumḳapu ḥammālı olurdum eger
   Arḳalıcum olsa sa‘ādet baña

4. Başda ‘amām[e]m ferik elmasıdur
   Gör ne yaraşdı bu ḳıyāfet baña

5. Şi‘rüm aḳar şu gibidür **Ṭırsiyā**
   Mühtedīyem oldı hidāyet baña

-640-[1428]

[Ṭırsī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bedel olmaz hele dünyāda saña
   Hīç yaḳışmaz boġaşı sāde saña

2. Gir ki bir hey’ete cümle yārān
   Gülüşüp ḥaẓẓ ide ḥelvāda saña

3. N’ola dirlerse yimeklük ḳaṭırı
   Hep eşekler gele imdāda saña

[1427] Yılmaz, 2017, s. 43, 44. Şiir, TD’de 7 beyittir.
[1428] Yılmaz, 2017, s. 44, 45. Şiir, TD’de 7 beyittir.

4. İns ü cinn ile balıḳlar nev‘i
   Reşk ider[1429] ḳarada deryāda saña

5. Seni bu vaṣf ile tavṣīf ideler
   Ṭırsiyā devlete dünyāda saña

-641-[1430]

[Ṭırsī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mercümek çorbasına ḳayġana[1431] olmaz āşinā
   Bāmya vü mülḥiyyeye terḫāne[1432] olmaz āşinā

2. Söz Zekīnüñdür bu bābda[1433] meşrebince söyledi
   Ḥāṣılı bir millete çingane olmaz āşinā

3. Hep yoġurt göñüllüdür görse ṣuyı ayran olur
   Ṣanmañ etrāk ḳısmını[1434] ayrana olmaz āşinā

4. Keşreti var şol ḳadar ḫovardagānuñ[1435] şimdi kim
   Tīġlerinden ḳan ṭaman[1436] mestāna olmaz āşinā

5. Tīġ-fürūşān añlar ancaḳ cevher-i naẓmum benüm
   Ṭırsiyā güftāruma bīgāne olmaz āşinā

-642-[1437]

[Ṭırsī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bir zamān besledüm evlād yirine bir merkeb

[1429] ider: ide TD.
[1430] Yılmaz, 2017, s. 40. TD’de 2. ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1431] ḳayġana: terḫāne TD.
[1432] terḫāne: ḳayġana TD.
[1433] Söz Zekīnüñdür bu bābda: Süzgeci ‘aṭṭāruñ oldı TD.
[1434] etrāk ḳısmını: etrāki ṣaḳın TD.
[1435] ḫovardagānuñ: ḫorendegānuñ TD.
[1436] Tīġlerinden ḳan ṭaman: Ġamzesinden ḳan ṭamar TD.
[1437] Yılmaz, 2017, s. 55-56. Şiir, TD’de 8 beyittir.

Ḳatı iẕ‘ānsuz idi yoġ idi ẕerr[e]ce[1438] edeb

2. Derlemez ḳulaġı dibi otuz oḳḳa[1439] yükden
Ṣoyı ḳaṭır idi[1440] lākin depegen bed-meşreb

3. Yükledüp arḳasına kili ṣoḳaḳlar dolaşup
Ṣatıcaḳ fā’izini yirdüm içinden ben hep

4. Az imiş ‘ömri nedür çāre ḫar-ı bī-baḫtuñ
Eceli geldi ṣarımṣaḳ toḫumı oldı sebeb

5. Aġlayup göz yaşı dökdi didi **Ṭırsī** ġam-gīn[1441]
Ayaġı sivri imiş geçdi yire āh merkeb

-643-[1442]

[Ṭırsī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yolda bir yolcı görürseñ ṭut hemān şalvārın öp
Bindügi bār-gīre[1443] ḥürmet eyle de çulṭarın öp

2. Baḳma ḫ[v][ā]r manastıra gir ḳor gibi bir er yatur
Sür yüzüñ yardım dile ḫāk-i der ü dīvārın öp

[110a]

3. Ger bāzārcı olmaḳ isterseñ ḳolayın söyleyem
İskelede mīve ṭartan kimsenüñ ḳanṭārın öp

4. Yılda bir küfri olur ḳavm-i Neṣārānuñ gözet
Her birine iltiyām it çihre-i murdārın öp

[1438] ẕerr[e]ce: ẕerre TD.
[1439] ḳulaġı dibi otuz oḳḳa: gūşı dibi elli vaḳıye TD.
[1440] Ṣoyı ḳaṭır idi: Ḳatır idi ṣoyı TD.
[1441] ġam-gīn: ġamnāk TD.
[1442] Yılmaz, 2017, s. 53, 54. Şiir, TD’de 9 beyittir.
[1443] bār-gīre: ḥayvāna TD.

5. Zevraḳ-ı İslāmı deryāda görürseñ **Ṭırsiyā**
   Ser-fürū eyle yanaş var yanına lunbarın öp

-644-[1444]

[Ṭırsī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ev içinde ḥaṭab[um][D] gürgen olursa ne ‘aceb
   Alevinden ocaġum külḫan olursa ne ‘aceb

2. Ḳanlıcaḳ yalıların eyledi ārzū göñlüm
   İskeleler baña pey-rev-zen olursa ne ‘aceb

3. Bir ḳayıḳ ṭut [ola][D] bir çifte ki āheste gide
   Ṭopraḳ ile içi ābisten olursa ne ‘aceb

4. Furṭunasından elem çekme ṣaḳın deryānuñ
   Ḳayıḳ eyyām bulup[1445] yelken olursa ne ‘aceb

5. Mevc-i ḥayretde ḳalup çizme kenārı zinhār
   Deñiz ortası saña mesken olursa ne ‘aceb

6. Başı aldurma ḳoma ışlada belkim ṣu seni
   Elüñe al yekeñi[1446] dümen olursa ne ‘aceb

7. Bir Mışır şayḳasına bārī kürekci olsam
   Kenefāsā kenār-ı revzen olursa [ne ‘aceb]

8. Şā‘iriyyet baña bir mevhibedür bī-şübhe
   Güfte-i mühmelemüz pūḫten olursa ne ‘aceb

9. Benüm āb-rīzī Receb olmış idi üstādum

[1444] Yılmaz, 2017, s. 52, 53.
[1445] Ḳayıḳ eyyām bulup: Bulup eyyām eger TD.
[1446] yekeñi: yeke-i TD.

Baña ṭaḳduḳları ḳulb gilden olursa ne ‘aceb

10. Ben ki tekmīl-i maḳāmāt [u][D] uṣūlāt itdüm
    Naġamātum tene nā dir ten olursa ne ‘aceb

11. **Ṭırsiyā** pīşe-i çinganeye ṭa‘n itme ṣaḳın
    Funda baḫşında keçi reh-zen olursa ne ‘aceb

-645-[1447]

[Ṭırsī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥālümi ṣormaz eḥibbā oldı ḳab-ı ḫal şikest
   Çıḳdı içinden ḳatı çoḳ fāre-i mühmel şikest

2. Nāṣur oldı ellerüm orduda memşā[1448] ḳazmadan
   Ḥikmeti gör oldı ṭopraḳ ṭaşınan gerdel şikest

3. Bir iyi uz ḳulaġuz çavuş gibi çingane yoḳ[1449]
   Yapduram çāderde fānūs aṣduġum çengel [şikest]

4. Ḳorḳum oldur ki sāyis Ḥācī [Receb][D] küsdi baña
   Ola kim araya[1450] balġam bıraġan engel şikest

5. Bir manava tablakār olmaḳ murādum **Ṭırsiyā**
   Dil şikest mīzān şikest hem tabla-i [döngel şikest][D]

[110b]

-646-[1451]

[Ṭırsī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[1447] Yılmaz, 2017, s. 57, 58.
[1448] memşā: çeşme TD.
[1449] Bir iyi uz ḳulaġuz çavuş gibi çingane yoḳ: Cümle ölçüm ma‘rifetli loncada yoḳ çingene TD.
[1450] araya: meclisde TD.
[1451] Yılmaz, 2017, s. 56, 57. Şiir, TD’de 9 beyittir. TD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1-4, 7, 6, 5, X, 9. beyit.

1. Dükkān-ı tehīde oturup gāhī[1452] sinek ṭut
   Hem cibre-i engūr ile gel yimleyerek ṭut

2. Bir muġ-beçe eylerse saña ‘arż-ı maḥabbet
   Ḳoyvirme anuñ dāmen-i murdārını pek [ṭut]

3. Cevr eylemege mā’il olursa saña şāyed[1453]
   Zord gelme yüzin oḳşayaraḳ hem öperek [ṭut]

4. Bir pāresi çoḳ kāra yapışmaḳ diler iseñ
   Eyyūba var ‘Aḳlī gibi bir ṭurfe[1454] şebek ṭut

5. Ḥammāma varup kīse sürinmek olur elbet[1455]
   Dellāklara baḳ elli sekiz ḫarcını pek ṭut

6. Çiftlikde öküz gibi tehī gezme ṣaban sür
   Süd dökmeme ḳavliyle bir emziklü inek ṭut

7. Şeb-tā-seḥer al mūm elüñe bāġceyi gez hep[1456]
   Durma hemān[1457] ördek gibi sümüklü böcek [ṭut]

8. ‘Īd irdi ṣalıncaḳ ḳuruñ ey **Ṭırsī** Zekīyle[1458]
   Ṣıbyānı gezindürmege yaldızlu eşek [ṭut]

[Ṭırsī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Sürmiş böregi[1459] pāçe-i ṭummanı mülevveṣ

[1452] oturup gāhī TD: otur aḥyāna N.
[1453] şāyed: dil-ber TD.
[1454] bir ṭurfe: maymūn u TD.
[1455] olur elbet: diler iseñ TD.
[1456] Şeb-tā-seḥer al mūm elüñe bāġceyi gez hep: Mūm al elüñe bāġçeleri durma hemān gez TD.
[1457] Durma hemān: Gice dolaş TD.
[1458] ḳuruñ ey **Ṭırsī** Zekīyle: ḳurup ey **Ṭırsī**-i nā-dān TD.
[1459] böregi: yüregi N.

Ḳoḳmışluġı şol deñlü ki her yanı mülevveş

2. Kim görse mezāḳ eyler anı şübh[e] mi vardur
   Yoḳdur hele dünyāda bir aḳrānı mülevveş

3. Bālāda arar rütbesini ṣorsalar ammā
   Hem kendü hem ardındaki oġlanı [mülevveş]

4. Baḳ masḫarayı adı seferlü o çocuḳdur (?)[1460]
   Peynir ile nān ḳoyduġı enbānı mülevveş

5. Bu vaż‘ ile **Ṭırsī** işiden bay u gedā hep
   Nice dimesünler saña ‘unvānı mülevveş

-648-

[Ṭırsī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ben zāre raḳış itmege vāsi‘ yire muḥtāc
   Cāẕū gibi pervāza da bāl u pere muḥtāc

2. Orduda ṣoġan ṣatma da bir kār-ı ḫafīdür
   Ser-māyesi bir çifte sebet bir ḫara muḥtāc

3. Şöhret bulamadum diyü ey dil ne ġamuñ var
   Ḥamd eyle ki erbāb-ı suḫan ḳışmere muḥtāc

4. Bir kimse ebānetine iẕn istese benden
   Pendüm bu ki ol kimseye sīm ü zere muḥtāc

5. Ben **Ṭırsī**-i zāram ki bu ‘illet ile maḫlūṭ
   Ḥācī Receb itmez beni ġayrılara muḥtāc

[1460] o çocuḳdur (?):

-649-

[Ṭırsī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çekilmezse şoḳaḳlardan şular çamur müşkildür
   Piyāde ‘askere ġāyetle olur zūr müşkildür

2. Odur fikrüm dökilür ġamla ḳopar[1461] ḳusḳunum ḳalmaz
   Eger yollar olursa böyle dūr-ā-dūr müşkildür

3. Ne pā-püş ıpradur üftān [u] ser-gerdān olup yārān
   Beni mest eyleyüp ḳullansalar mecbūr müşkildür

4. Dükān-ı sebzevāt açup Ġalaṭa ṭurbı ṣatardum
   Dutılsa eksügüm (?)[1462] [ki] def‘-i şerr [ü] şūr müşkildür

5. Ḥaẕer eyle şovuḳ ṭaş üstine oturma ey **Ṭırsī**
   Ola taḥrīke bā‘iṣ ‘illet-i bāsūr müşkildür

[111a]

-650-

[Ṭırsī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳantār ile virür ise saña rızḳı baḳḳāl
   Yanına yaḳlaşagör semn ile ḳantārına baş

2. Gitme şākird-i mutāf[1463] gibi girü ey **Ṭırsī**
   Düşme pā-bende meded köstegi ḳır bārına baş

-651-

[Ṭırsī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[1461] ġamla ḳopar: ḳopar ġamla N.
[1462] eksügüm (?):
[1463] mutāf: muṭāf N.

1. Reftār-ıla bā-suḫte revişān (?)[1464] baña maḫṣūṣ
   Kendüm begenüp sāḫte ‘unvān baña maḫṣūṣ

2. Cūş eyledi Arda ṣuyıveş bizi sel aldı
   Bend eylemege çırnıġı urġan baña maḫṣūṣ

3. Maş ḳuyu (?)[1465] panayırı olur her gice ḫān[e]m
   Muġlimlere taḥṣīline oġlan baña maḫṣūṣ

4. Bir köhne ṣūfum var idi biñ yirde yamalu
   Mū-çīn (?)[1466] yitirüp ḳalma perīşān baña maḫṣūṣ

5. Mālik olalı manṣıb-ı Avlonyaya ḥālā
   Derd [ü] elem-i cāh ile efġān baña maḫṣūṣ

6. **Ṭırsī** yüzinüñ ḳarasına baḳma keçinüñ
   Hep ḫalṭ-ı kelām eyleme el-ān baña maḫṣūṣ

[Ṭırsī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mevżi‘-i cerdür velī bāb-ı kibārāndan ġaraż
   Orta yirlerinde sürinmekdür efġāndan ġaraż

2. Heftelerce evüme girmez ḫāṣ etmek bī-kesem
   Ḫarc-ı ma‘ḳūldür hem aḫşamdan ḳalan nāndan [ġaraż]

3. Geldi yaz elbette yalılarda balıḳ olurum
   Ṭaşlar altında ovuşdurmaḳ (?)[1467] ṣoġulcandan [ġaraż]

[1464] bā-suḫte revişān (?):

[1465] Maş ḳuyu (?):

[1466] Mū-çīn (?):

[1467] ovuşdurmaḳ (?):

4. Bīm-i gird-āb-ı meşaḳḳat ḳoydı ḥayretde beni
   Çırnıġa binüp ṣıġınmaḳdur[1468] Süleymāndan [ġaraż]

5. Mīr-i burnazı gören vaż‘ından añlar neydügin
   Bir daḫı ṣūret durur bu sāḫte ‘unvāndan [ġaraż]

6. **Ṭırsiyā** pendüm ḳabūl it düşme bu sevdālara
   Cerr-ile geçin yine geçinmedür andan [ġaraż]

[111b]

-653-

Ġazel-i Lāyiḥ

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Rūyuñ gibi bir gülşen-i nev-ḫīz bulınmaz
   La‘lüñ gibi ter ġonce-i gül-rīz bulınmaz

2. Oldum dem-i vaṣluñda nevā-senc-i uṣūlāt
   Yek-naġme miyān beste-i nikrīz bulınmaz

3. Baġdād-ı dilüm itdi ḫarāb çeşm-i Hülāgū
   Hīç böyle nigeh fitne-i Cengīz bulınmaz

4. Öldürmege üftādelerüñ ey şeh-i bī-dād
   Ġamz[e]ñ gibi bir ḫancer-i ser-tīz bulınmaz

5. Pā-māl-i ḫaṭ-ı esb-i rehüñ olmaġa ‘uṣṣāḳ
   Bu ‘arṣada zülfüñ gibi şeb-dīz bulınmaz

6. Gönderdi baña bir gül-i ṣad-berg-i vefāsın
   Bir şemme ḳadar būy-ı dil-āvīz bulınmaz

[1468] ṣıġınmaḳdur: ṣıġınmaḳdur çü N.

7. Ey mihr-i cihān-tāb saña cirm-i felekde
   Lāyiḥ gibi bir ẕerre-i nā-çīz bulınmaz

-654-

Besīm

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bu gice sīneye çekdüm hele ol sīm-keşi
   Naḳd-i vaḳtümle geçürdüm heves-i keş-me-keşi

2. Naḳd-i vaḳtümle tel-i vuṣlat-ı yāri ṣardum
   Eyledüm şimdi **Besīm** işüm[i] ṣırma gümüşi

-655-

Naẓm[1469]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Vefā gelmek muḥāl oldı nigār-ı dil-pesendümden
   Ölümüm iḫtiyār itdüm uṣandum kendü kendümden

2. Beni öldürmege[1470] ‘ahd itmiş iken şimdi el çekdi
   Umılmazdı bu deñlü bī-vefāluḳ şeh-levendümden

-656-[1471]

Münīf

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Bir zamān Rūmda iken deryā-keş idük[1472] sāḳī
Şimdi Īrānda ḳanā‘at iderüz çay ile biz

-657-

Naẓīre-i Surḫ-ser

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ger müsāfür gele sīr-āb iderüz çay ile biz
Telḫ-kām eylemezüz kimseyi deryā-y-ıla biz

[112a]

[1469] Naẓm: Beyt N.
[1470] öldürmege: öldürmekle N.
[1471] Kılıç, 1995, s. 288. Şiir, MAND'de 2 beyittir.
[1472] iken deryā-keş idük: deryā-keş idük ey MAND.

-658-[1473]

Merşiye-i Nergis-zāde Efendi Der-Ḥaḳḳ-ı Ḳāf-zāde Efendi

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dönmesün çarḫ-ı felek ḫāk ile yeksān olsun
   Doġmasun mihr-i cihān ol daḫı pinhān olsun

2. Dilerin yirlere geçsün bu kühen kāḫ-ı felek
   Ḫāne-i ḫāṭır-ı yārān gibi vīrān olsun

-659-

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl
Ġam gelse dile ziyāde şādān oluruz
Cem‘iyyet-i ḫāṭıra perīşān oluruz
Bir ṭā’ife-i belā-pesendüz biz kim
Vaṣla yerinüp firāḳa ḫandān oluruz

-660-

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Dīvāne-i ‘aşḳa ḳayd-ı der baġ olmaz
Ṣoḥbet-i gül [ü] hezār olur zāġ olmaz
Biz bir nigehe hezār ḥasret çekerüz
Bu derde düşen muḥāldür ṣaġ olmaz

[113a]

-661-[1474]

Bahāyī Merḥūm[1475]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fā‘

[1473] Selçuk, 2015, s. 16. Şiir, NKFM’de 144 beyittir.
[1474] Uludağ, 1992, s. 114.
[1475] Nüshada başlıkla şiir arasına “Maḫdūm-ı mükerrem ‘Azīz Efendi zülf ” yazılmıştır.

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūl

Şol dil[1476] k’ola cāyı sāḥil-i istiġnā

Bir ḥāl ile olsa ġarḳa-i[1477] baḥr-ı recā

Āġūşına almayup[1478] anuñ emvācın

Ancaḳ leked-i pāy ile eylerdi şinā

-662-[1479]

Lehu

[Bahāyī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Bāz ideli dil ṣalā-yı ‘aşḳa gūşı

Āġūşuma irdi[1480] şāhid-imedhūşı

Taḥrīme-i ehl-i derd sedd itmekdür

Engüşt-i melāmet-ile güş-ı hūşı

-663-[1481]

Lehu

[Bahāyī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘

Mef‘ūlü Mefā‘ılün Mefā‘īlün Fe‘ūl

Bāzār-ı belāda müşterī oldı bu cān

Bir Yūsuf-ı ḥüsne bī-ser ü bī-sāmān

Olmaya anuñla hem-terāzū hergiz

Bir keffeye ḳonsa naḳd-i ‘ömr-i dü-cihān

[113b]

Bī-ma‘nā

[1476] Şol dil: Ḳalbüñ ŞBD.
[1477] Bir ḥāl ile olsa ġarḳa-i: Eṭrāfını alsa lücce-i baḥr-ı ŞBD.
[1478] almayup: almazdı ŞBD.
[1479] Uludağ, 1992, s. 112.
[1480] girdi: irdi ŞBD.
[1481] Uludağ, 1992, s. 110.

Ma‘nī[-i] Kūr-dil

-664-[1482]

7’li hece

Ḳarşuda mura ṭaġlar

Gök giymiş mura ṭaġlar

Kimi yitmiş murāda

Kimi nā-murād aġlar

-665-

7’li hece

Ḳarşuda murād aġlar

Gök giymiş mura ṭaġlar

Bu ġarīblükde ney tek

Nice [nā-]murād aġlar

-666-

7’li hece

Kim gider oldı yāre

Cān fedā oldı yāre

Aġla ḥasret gözlerüm

El yitmez oldı yāre

-667-

7’li hece

Bir göz eyle ‘ārsuzam

Yārsuzam ġam-ḫ[v]ārsuzam

Yār menüm terküm urupdur[1483]

Ney ḳılam [ben] ‘ārsuzam

-668-

7’li hece

Ṣabāḥda dañ sesine

Mü’ezzin bañ sesine

Dost beni zülfi gibi

[1482] Nüshada 113b ve 114a’da beyitler hâlinde istinsah edilen ve başlığında “ma‘nī” kelimesi geçen şiirler, mani nazım şeklinin özellikleri dikkate alınarak dörtlük hâline getirilmiştir.

[1483] Mısra vezne uymamaktadır.

Ṣalupdur eñsesine

-669-

7'li hece

Bayram bayramuñ olsun

Bāġçem seyrānuñ olsun

Bayram ḳurbānsuz olmaz

Cānum ḳurbānuñ olsun

-670-

7'li hece

Nedür bu āhū gözler

Āhū olup dāġı gözler[1484]

Yār beni yaralı ḳodı[1485]

Varup bir ṣaġı gözler

-671-

7'li hece

Arżuñ üsti bāġlar[1486]

Yār virmez küsdi bāġlar

Yār meni abdāl itdi[1487]

Ṣırtuma postı baġlar

Bī[-ma'nā]

Ma'nī[-i] Kūr-dil

-672-

7'li hece

Ṭaġlar ṭaġumdur benüm

Ġam otaġumdur benüm

İncitme ḳan aġlarum

Yaman çaġumdur benüm

-673-

7'li hece

[1484] Mısra vezne uymamaktadır.
[1485] Mısra vezne uymamaktadır.
[1486] Mısra vezne uymamaktadır.
[1487] itdi: eyledi N.

Babadur belā-yı ġam
Düşdüm mübtelā-yı ġam
Didüm ġamdan ḳurtılam
Ġam gelür bala-yı ġam

-674-

7'li hece

Babadur belā-yı ġam
Düşdüm mübtelā-yı ġam
Sen ḥüsnüñ erbābısın
Men saña ne lāyıḳam

-675-

7'li hece

Ṣabāḥ [er] ṭurdı göñlüm
Dükkānın ḳurdı göñlüm
'Āşıḳlar menzilgāhı
Ġarībler yurdı[1488] göñlüm

-676-

7'li hece

Bu ṭaġlar ulu ṭaġlar
Çeşmelü ṣulu ṭaġlar
Pusuñdan yār geçüpdür
Ḫayırsuz ulu ṭaġlar

-677-

7'li hece

Yār benüm yar[a]m aġrır
Bilmezem nerem aġrır
Yār gelse elüm[1489] irse
Men disem oram aġrır

-678-

7'li hece

[1488] yurdı: yurdıdur N.
[1489] elüm: elümüz N.

Yār benüm yārüm düzdür
Yaralarum göz gözdür
Baña ḥekīm n’eylesün
Gel yaraya göz gezdür

-679-

7’li hece

Gitme gitme ṭayan ṭur
Ḥālüm saña ‘ıyāndur
Gögsüñde ter memeler
Meskenümdür mayamdu[r] (?)[1490]

[114a]

Ma‘nī[-i] Kūr-dil

-680-

7’li hece

Dağlar başı ḥa senden
Gül açıldı ḥa senden
Nice belālar çekdüm
Ḥa felekden ḥa senden

-681-

7’li hece

Yār menden nārın diler
Nār[ī]ndür nārın diler
Kendü bir būse ḳıymaz
‘Ömrümüñ varın diler

-682-

7’li hece

Esīrüm ḫāna düşer
Yār mihr-i cāna düşer
Yil eser zülf dağıdur
Her tel[1491] bir yana düşer

[1490] mayamdu[r] (?):
[1491] tel: teli N.

-683-

7'li hece

Ṭaġlaruñ ḳarı yaman
'Āşıḳuñ zārı yaman
Hīç bende-i Müslimān
Olmasun yāri yaman

-684-

7'li hece

Hīç bilemem ḳandayam
Ne günāhkār bendeyem
Uçurdum göñlüm ḳuşın
Her gün bir vaṭandayam

-685-

7'li hece

Ḳapuña kör disünler
Yār ilen bir disünler
El ele göñül Ḥaḳḳa
Dergāhdan sür disünler

-686-

7'li hece

Aḳ alma ḳızıl alma
Ṭabaġuma diz alma
Seni dostum viripdür
Ṣaḳlarum biñ yüz[1492] alma

Ma'nī[-i] Kūr-dil

-687-

7'li hece

Seped[1493] aydur nār getür
Var nūrından 'ār getür
Dikilmemiş aġaçdan

[1492] biñ yüz: yüz biñ N.
[1493] Seped: Sepedüm N.

Kesilmemiş nār getür

-688-

7'li hece

Ḳarşumuzda ol 'Alī

Ol Muḥammed ol 'Alī

Müşkil işüm düşüpdür

Meded senden yā 'Alī

-689-

7'li hece

Ṭaġlar oldı yataġum

Ṣarardı ṣoldı dāġum

Dost ḥālüm ṣoragelse

Ġam-ḫānedür otaġum

-690-

7'li hece

Bu ṭaġlar meşelükdür

Yolları eşelekdür

Yār[1494] bir şeftālū virse

Ol daḫı[1495] düşelekdür

-691-

7'li hece

Kebābda köz izi var

Ma'nīde söz izi var

Yüzüñe yadlar baḳmış

Yüzüñde göz izi var

-692-

7'li hece

Avcıyam avum senden

Çaḳmaġam ḳavum senden

Biñ yıl ṭopraḳda yatsam

[1494] Yār: Yār bize N.
[1495] daḫi: daḫi bir N.

Kesmezem ṭavum senden

-693-

7'li hece

Kebābum oda beni

Çevirdüñ oda beni

Bu miḥnetli sözlerle

Ṣalma sen oda beni

Ma'nī[-i] Kūr-dil

-694-

7'li hece

Mey senüñ şarāb senüñ

Bu ḫūyuñ ḫarāb senüñ

Lebüñden[1496] būse virseñ

Neñ gider 'aceb senüñ

-695-

7'li hece

Piyāleyi bir gezdür

Bir iç gülin bir gezdir

Saña yaman ṣundursam

Gözlerüme mīl gezdür

-696-

7'li hece

Oḳlar beni_oḳlar beni

Ne güzel yoḳlar beni

Ḳaşları kemān olmış

Kirpigi oḳlar beni

[114b]

-697-

Ḫayrī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Cefāsı münḥaṣır erbāb-ı 'irfāna cevānānuñ

[1496] Lebüñden: Lebüñden bir N.

Cefāya ḥāżır ol ey dil eger var-ısa ‘irfānuñ

2. Temennā-yı dil-i zārını mümkin olmadı ismā‘
Ḳulaġına çıḳardı gerçi bülbül verd-i ḫandānuñ

3. Ḳoyup kūy-ı nigārını gezermiş ġayrı vādīde
Begenmezsem n’ola vādīsini ben Ḳays-ı Leylānuñ

4. Döner ol ġonceye ‘aksi düşe āb-ı muṣaffāya
Ne dem kim düşse meyl-i dil ‘ızāraynına cānānuñ

5. Süvār-ı eşheb-i ṭab‘ oldı **Ḫayrī** ṣaldı meydāna
Ṣalādur hem-rikāb olsun suḫan-sencānı yārānuñ

-698-

Bülendī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Raḳīb inṣāf iderken yine raḥmı yoḳ o cānānuñ
Gülinden ḫārınuñ luṭfı ziyāde bu gülistānuñ

2. Gül-i ṣad-bergden bülbül güler yüz itmesün ümmīd
Ḳulaġın hīç ḳabartmaz diñlemez zārın o nālānuñ

3. ‘Aceb mi ṭutılup ḳalmaya [kim] ol kebk-i ḫoş-reftār
Didüm aña ḥaẕer ḳıl dāmına düşmekden a‘dānuñ

4. Belā-yı zülf-i Leylī var iken dīvāne miydi Ḳays
N’içün aldı ‘aceb ġavġāsını başına murġānuñ

5. Eger erbāb-ı dille ṭartılursañ ḫiffet eylersin
Ki mīzānından aġmazsın **Bülendī** nükte-sencānuñ

-699-

Semendī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Alurmış cānını cevr-ile ‘uşşāḳ-ı perīşānuñ
   Yüri var kūyına ey dil tenüñde var-ısa cānuñ

2. Ser-i kūyında ḫūn-ālūde olmışlar yaturlar hep
   Dil-i ‘uşşāḳı ḳırdı ḫancer-i berrānı cānānuñ

3. N’ola ‘uryān olursam Ḳaysveş ṣahrā-yı ‘aşḳ içre
   Beni dīvāne ḳıldı fürḳati ol zülf-i Leylānuñ

4. Ḳomaz ol ġonceye ‘arż itmege ḥāl-i dil-i zārān
   ‘Aceb feryādı var ḫāruñ elinden ‘andelībānuñ

5. Ferīdisin cihānuñ ey **Semendī** ‘ālem-ārāsın
   Ne mümkin hem-zebān olmaḳ senüñle ṭab‘ı yārānuñ

[115a]

-700-[1497]

[Rūḥī-i Baġdādī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

-I-

1. Yuf ḫārına dehrüñ gül-i pür-ḫārına hem yuf
   Aġyārına yuf yār-i vefā-dārına[1498] hem yuf

2. Bir ‘ıyş ki mevḳūf ola keyfiyyet-i ḫamra
   ‘Ayyāşına yuf ḫamrına ḫammārına hem yuf

3. Ẕī-ḳıymet olınca n’idelüm cāh u celāli
   Yuf anı ṣatan dūna ḫarīdārına hem yuf

4. Çün ehl-i vücūduñ yiri ṣaḥrā-yı ‘ademdür

[1497] Ak, 2001, s. 187-195. Şiir, BRD’de 17 benddir. BRD’de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup bendlerin sıralaması şöyledir: X, X, X, X, X, 4, 5, 2, X, X, X, 6, 3, X, 1, X, 7. bend.
[1498] vefā-dārına: cefākārına BRD.

Yuf ḳāfile vü ḳāfile-sālārına hem yuf

5. ‘Ārif ki ola müdbir ü nā-dān ola muḳbil
İḳbāline yuf ‘ālemüñ idbārına hem yuf

6. ‘Alemde ki bengīler ola vāḳıf-ı esrār
Ḥayrānına yuf anlaruñ esrārına hem yuf

7. Çarḫ-ı felegüñ sa‘dına vü naḥsine la‘net
Kevkeblerinüñ ṣābit ü seyyārına hem yuf

8. Çün ehl-i Ḥaḳa ola ḥarām[1499] dünyā vü ‘uḳbā
Cehd eyle ne dünyā ola ḫāṭırda ne ‘uḳbā[1500]

-II-

1. Giryeñ ḳopar ey ḫᵛāce meger kim cigerüñden
Kim çıḳdı ciger-pāreleri[1501] çeşm-i terüñden

2. Biñ girye idersin seni āḫir ayırurlar
Ferzend ü zen ü ṭanṭana-i sīm ü zerüñden

3. Bu mülk-i fenāya ki ‘ademden sefer[1502] itdüñ
Sūduñ[1503] nedür ancaḳ anı bilseñ seferüñden

4. Yoḳ çıkmaġa göñlüñ der-i[1504] dünyā-yı denīden
Bi’llāhi di ḫoşnūd mısın yoḫsa yirüñden

5. Bu mezbeleden şöyle güẕār eyleyügör kim
Bir ẕerre ġubār irmeye tā reh-güẕerüñden

[1499] ehl-i Ḥaḳa ola ḥarām: oldı ḥarām ehl-i Ḥaḳa BRD.
[1500] BRD’de bu bendin 5 ve 6. beyitleri arasında takdim-tehir vardır.
[1501] ciger-pāreleri: ciger-pārelerüñ BRD.
[1502] sefer: güẕer BRD.
[1503] Sūduñ BRD: Sevdāñ N.
[1504] der-i BRD: dār-ı N.

6. Sīm ile zeri kendüñe ḳat ḳat siper itdüñ
   Merg oḳını geçmez mi ṣanursın siperüñden

7. ‘Aḳl adın añup kendüñi teklīfe bıraḳma[1505]
   Dīvāne olup ref‘-i ḳalem ḳıl üzerüñden

8. Ey ḫ^{v}āce eger kim sen iseñ ‘āḳil ü dānā
   Şeydāluġı biñ ‘aḳla degişmez dil-i şeydā

-III-

1. Āyā nice bir devr ide bu çār ‘anāṣır
   Kim aña ne evvel ola ma‘lūm ne āḫir

2. Gāh[1506] eyleyeler ‘ālem-i tefrīdde seyrān
   Gāhī olalar ‘ālem-i terkībde sā’ir

3. Tefrīdde çār ola vü nā-çār ola devri
   Terkībe gelince ṣe-mevālīd ola ẓāhir

4. Bu cümle meẓāhirden ola mu‘teber insān
   İnsānuñ ola cümle ṭufeyli bu meẓāhir

5. Nefsini bilenler getüre Ḫālıḳa īmān
   Bilmezlere īmān getürenler diye kāfir

6. Kāfir ki yirin dūzaḫ ider cehlden eyler
   Çün cehl ḥaḳīḳatde ola [küfr-i]^{D} ‘aceb sır

7. Dünyā vire cāhillere el kāmil olanlar
   Ayaḳda ḳalup[1507] olmayalar ḥabbeye ḳādir

[1505] bıraḳma: düşirme BRD.
[1506] Gāh BRD: Gāhī N.
[1507] ḳalup: ḳala BRD.

8. Çün cehldedür z̲evḳ kemāli n’idelüm biz
Ḳāl ehli ṣafā eyleye ḥāli n’idelüm biz

-IV-

1. Ey ṣāḥib-i ḳudret ḳanı inṣāf u mürüvvet
Rindān-ı mey-āşāma n’içün olmaya şefḳat[1508]

2. Ḳısmetleri dirseñ ezelī cevr ü cefādur
Cevr ola n’içün z̲evḳ u ṣafā olmaya ḳısmet

3. Dirseñ ki bu gün eylemeyen yarın ider z̲evḳ
Çoḳ mı iki gün bendelerüñ eylese[1509] ‘işret

4. Ḥācetlerümüz ḳādir iken ḳılmaġa ḥāżır
Ṣalmaḳ keremüñden bizi ferdāya ne ḥācet

5. Nā-çār çeker ḫalḳ bu miḥnetleri yoḫsa
Ādem ḳara ṭaġ olsa getürmez buña ṭāḳat

6. Ḥālüñ kime dirseñ[1510] saña dir ḥikmeti vardur
Öldürdi bizi āh bilinmez mi bu ḥikmet

[115b]

7. Bī-hūde dönüp n’eyler ola başumuz üzre
Ḫalḳuñ bu felek didügi dūlāb-ı meşaḳḳat

8. Bī-hūde yiter döndi hemān terkini ḳılsa
Kim ‘aksine devr eylemeden yigdi yıḳılsa

-V-

1. Çarḫuñ ki ne sa‘dında ne naḥsinde beḳā var
Dehrüñ ki ne ḫāṣında ne ‘āmında vefā var

[1508] şefḳat: raġbet BRD.
[1509] eylese: eyleye BRD.
[1510] dirseñ: açsañ BRD.

2. Aldanma anuñ sa‘dına naḥsinden alınma
Naḥsinde dime miḥnet ü sa‘dında ṣafā var

3. Meyl itme anuñ ḫāṣına ‘āmından üşenme
‘Āmında dime ḫisset ü ḫāṣında ‘aṭā var

4. Cehd eyle hemān ġayr eline baḳmayıgör[1511] kim
Benden ne saña fā’ide senden ne baña var

5. Egninde görüp ġayrlaruñ aṭlas [u][D] dībā
Ġam çekme ki egnüñde senüñ[1512] köhne ‘abā var

6. Geç cümle bu efkārdan u ‘ārif-i vaḳt ol
Ser-geşte bil anı ki başında[1513] bu hevā var

7. Ferdā elemin çekme mey iç baḳ ruḫ-ı ḫūba
‘Āşıḳlara ferdāda daḫı va‘d-i liḳā var

8. El virse ṣafā furṣatı fevt eyleme bir dem
Dünyā aña degmez ki cefāsın çeke ādem

-VI-

1. Ṣūretde n’ola ẕerre isek ma‘n[ī]de yūḥuz
Rūḥu’l-ḳudüsüñ Meryeme[1514] nefḫ itdügü rūḥuz

2. Peymāne-i ḫurşīd ile her ṣubḥ[1515] iderüz ‘ıyş
‘İsī ile peymāne-keş-i lāy-ı[1516] ṣabūḥuz

[1511] baḳmayıgör: bulmayı gör BRD.
[1512] egnüñde senüñ: egnümde benüm BRD.
[1513] başında: serinde BRD.
[1514] Meryeme BRD: dime N.
[1515] ṣubḥ: dem BRD.
[1516] lāy-ı: cām-ı BRD.

3. İtdükse şarāb içmemege[1517] tevbe güzelsüz
   S̱ābit-ḳademüz tevbemüz üstinde naṣūḥuz

4. Mār[1518] ise ‘adū biz yed-i beyżā-yı Kelīmüz
   Ṭūfān ise dünyā ġamı biz keştī-i Nūḥuz

5. Monlā oḳısun medresede şerḥ-i ma‘ānī
   Metn-i ḳadeḥi ṣun bize kim aṣl-ı[1519] şürūḥuz

6. Ṣūfī bizi sen cism göziyle göremezsin
   Aç cān gözini eyle naẓar gör ki ne rūḥuz

7. Pür-gūlara[1520] leb-beste görinmekdeyüz ammā
   Rindān-ı Mesīḥā-deme miftāḥ-ı fütūḥuz

8. ‘Īsī-dem ü **Rūḥī**-laḳab u Ḫıżr-ḥayātuz
   Deryā-yı ṣıfāt içre nihān gevher-i[1521] ẕātuz

-VII-

1. Virdük dil ü cān-ıla rıżā ḥükm-i każāya
   Ġam çekmezüz uġrarsaḳ[1522] eger derd ü belāya

2. Ḳoyduḳ vaṭanı ġurbete bu fikr ile çıḳduḳ[1523]
   Kim renc-i sefer bā‘iṣ olur[1524] ‘izz ü ‘alāya

3. Devr eylemedük yir ḳomaduḳ bir nice yıldur
   Uyduḳ dil-i dīvāneye ol uydı hevāya

[1517] içmemege BRD: içmege N.
[1518] Mār BRD: Yār N.
[1519] kim aṣl-ı: biz ehl-i BRD.
[1520] Pür-gūlara: Bed-gūlara BRD.
[1521] gevher-i: gör ki ne BRD.
[1522] uġrarsaḳ: uġrasaḳ BRD.
[1523] çıḳduḳ BRD: çıḳduñ N.
[1524] olur: ola BRD.

4. Olduḳ nereye[1525] varduḳ ise ‘aşḳa giriftār
   Alındı göñül bir ṣanem-i māh-liḳāya

5. Baġdāda yoluñ düşse ger ey bād-ı seḥer-ḫīz
   Ādāb ile var ṣoḥbet-i[1526] yārān-ı ṣafāya

6. **Rūḥī**yi eger [bir][D] ṣorar ister bulınursa
   Dirlerse buluşduñ mı o bī-berg ü nevāya

7. Bu maḳṭa‘-ı[1527] ġarrāyı oḳı ebsem ol anda[n][D]
   Ma‘lūm olur aḥvālümüz erbāb-ı vefāya

8. Ḥālā ki biz üftāde-i ḫūbān-ı Dımışḳuz
   Ser-ḥalḳa-i rindān-ı melāmet-keş-i ‘aşḳuz

[116a]

-701-[1528]

Şaḫṣī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sevdügüm olmış iken saña ezel hem-sāye
   Görmiş iken kerem [ü] luṭfuñı fevḳa’l-ġāye
   Ṣoḥbetüñ bulmış iken devletüme ser-māye
   Āh ṣalduñ mı begüm bendeñi de ferdāya
   İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
   Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya

2. Ḳanı ol dem ki alup yanuma sen dil-dārı
   İltifātuñla ṣafā eyler idüm her bārı
   Rāzuñı ṣaḳlar idüm dilde mu‘ammāvārī

[1525] nereye: ne yire BRD.
[1526] ṣoḥbet-i: ḫidmet-i BRD.
[1527] maḳṭa‘-ı BRD: maṭla‘-ı N.
[1528] Bu şiirin mütekerrir mısraları, başka bir mecmuada Beyânî mahlasıyla kayıtlı bir tesdisin (Kaplan ve Efe, 2021, s. 64) mütekerrir mısraları ile ortaktır. Dolayısıyla bu şiir, şu an için tespit edemediğimiz bir şairin matlaına Şahsî tarafından yazılmış bir tesdis olmalıdır.

Āh kesdüñ mi nedür aṣlı bu cevrüñ bārī
İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya

3. Eyler idüñ ezel ey dil-ber-i nāzende-ḫırām
Bendeñe meyl ü maḥabbet [ü] hezārān ikrām
Şimdi āyā nedür aṣlı ne selām u ne kelām
Var-ısa derd-i derūnum saña oldı i‘lām
İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya

4. Ol zamān kūyuñı dil eylemiş iken me’vā
Baña ‘arż eyler idüñ şām u seḥer mihr [ü] vefā
Geh lebüñ būs iderdüm gehī destüñ cānā
Nice gündür bilemem ey yüzi māhum ammā
İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya

[116b]

5. Rāzuñı maḥrem idüp bendeñi cānā her gāh
İtmez idüñ baña evvel ġażab-ālūde[1529] nigāh
Baḳmaz olduñ yüzüme bir iki gündür ṣad āh
Var-ısa ḥāl-i dil-i Şaḫşī̇den oldun āgāh
İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya
Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya

-702-

Şarḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Benüm serv-i ḫırāmānum *yār yār*
Güzel gel ṣarılalum gel *gel*
Benüm cānum benüm ‘ömrüm *yār yār*
Aman gel ṣarılalum gel *gel*

[1529] evvel ġażab-ālūde: ġażab evvel ālūde N.

2. Ḫayālüñ ‘aḳlumı aldı *yār yār*
   Firāḳuñ baġrumı deldi
   Fiġānum ‘āleme doldı *yār yār*
   Güzel gel ṣarılalum gel *gel*

3. Ne ṣabrum ḳaldı ne ṭāḳat *yār yār*
   Anuñ-çün olmazam rāḥat
   Behey ẓālim behey āfet *yār yār*
   Aman gel ṣarılalum gel *gel*

4. Ḳodum nāmūs-ıla ‘ārı *yār yār*
   İderüm āh-ıla zārı
   Cenānum ‘ömr[üm]üñ varı
   Güzel gel ṣarılalum gel *gel*

5. Gedā ḳul geçmiyor senden
   (…)[1530]

-703-[1531]

Şarḳī

[Cevherī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṣabā fürḳat serāyında dil-i[1532] ġam-ḫ[v]ārı gördüñ mi
   Esīr-i kākül-i dil-ber o miḥnetkārı gördüñ mi

2. Baña dūzaḫ ‘aẕābın añup[1533] ögme cenneti vā‘iẓ
   Firāḳ-ı dil-beri çekdüñ mi kūy-ı yāri gördüñ mi[1534]

3. Esersin bunca yıllardur ṣabā gel sen de inṣāfa

[1530] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[1531] İnce, 2018, s. 162.
[1532] fürḳat serāyında dil-i: fürḳat-serāda dil dinen STŞ.
[1533] añup: ger N.
[1534] Bu beyit STŞ’de yoktur.

Firāş-ı ġamda ḳalmış ben gibi bīmārı gördüñ mi[1535]

4. Nice mecmū‘alar gördüñ hezārān defter[1536] [ü][D] dīvān
Felek bu **Cevherī** gibi dür-i şehvār[ı] gördüñ mi

-704-

Müseddes

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Rāygān ismüm benüm cihān içinde bülbülem
Ehl-i suḫandan belī meydān içinde bülbülem
Hem ‘araḳ pūşīdesinde kān içinde bülbülem
Ehl-i diller derdine dermān içinde bülbülem
Vird-i cānān oḳırum ben cān içinde bülbülem[1537]
Ṭanımaz lā-dān (?)[1538] beni ‘irfān içinde bülbülem

2. Merdī da‘vā eylemem ‘ālemlerüñ ma‘nāsıyuz
Pāyına yüzler sürer mihr-i cihān aġrāsıyuz
Hem ġanīyüz[1539] hem gedāyuz cümlenüñ ednāsıyuz
Mübtelā-yı ‘aşḳ olalı luṭf-ı Ḥaḳ deryāsıyuz
Fażl-ı Ḥaḳḳuñ maẓharı[1540] imkān içinde bülbülem
Çehār-yārı Ḥażret-i Süleymān içinde bülbülem[1541]

3. Beni erbāb-ı ḥased[1542] çün ṭan iderse ġam degül
Yaḳup ‘aşḳ āteşine biryān iderse ġam degül
Düşirüp dilden dile dāstān iderse ġam degül
‘Aşḳ beni Mecnūn gibi ‘uryān iderse ġam degül
[117a] Yā Ġafūr ismin çeker şādān içinde bülbülem[1543]

[1535] Bu beyit STŞ'de yoktur.
[1536] defter: defteri N.
[1537] Nüshada bu mısraın üzerine "minhā" yazılmıştır.
[1538] lā-dān (?):
[1539] ġanīyüz: ġanī iz N.
[1540] maẓharı: musaḫḫarı N.
[1541] Mısra vezne uymamaktadır.
[1542] Beni erbāb-ı ḥased: Erbāb-ı ḥased beni N.
[1543] Nüshada bu mısraın üzerine "minhā" yazılmıştır.

Meskenüm bāġ-ı behiştān (?)[1544] içinde bülbülem[1545]

4. Ey kifli (?)[1546] musaḫḫar luṭf-ı Ḫudā Perverdigār[1547]
   Aġladan ‘āşıḳına sīne gösterür elbette dīdār[1548]
   Gerçi biñ yıl eyler-iseñ dünyā küncini[1549] güẕār
   Kimseye bāḳī degüldür en-netīce (?)[1550] pāy-dār
   Perverānam (?)[1551] ‘āḳıbet yeksān içinde bülbülem
   Ümmet-i Muḥammedem (?)[1552] īmān içinde bülbülem

-705-[1553]

Muḫammes

[‘Ālī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Süzilsün çeşm-i mestüñ devlet-i bīdār[ı] görsünler
   Bozılsun bend-i zülfüñ bendeler dīdār[ı] görsünler
   Çözilsün dügmeler mir’āt-ı pür-envār[ı] görsünler
   [Çıḳar pīrāhenüñ tā ḳudret-i Settārı görsünler][D]
   Meded rūḥ-ı muṣavver nice_olurmış bārī görsünler

2. Lebüñden būse almaḳ mürd[e][D] cān bulmaḳ ḳadar vardur
   Ṣaçuñ ḳoḳmaḳ ḥayāt-ı cāvidān[1554] bulmaḳ ḳadar vardur
   Miyānuñ ḳoçmacuḳ[1555] genc-i nihān bulmaḳ ḳadar vardur

[1544] behiştān (?):
[1545] Mısra vezne uymamaktadır.
[1546] Ey kifli (?):
[1547] Mısra vezne uymamaktadır.
[1548] Mısra vezne uymamaktadır.
[1549] dünyā küncini: dünyāyı künci N.
[1550] en-netīce (?):
[1551] Perverānam (?):
[1552] Muḥammedem (?):
[1553] Aksoyak, 2018, s. 382.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 402a-402b’de tekrar yazılmıştır.
[1554] cāvidān: cāvidānı N.
[1555] ḳoçmacuḳ GAD:

Viṣālüñ cān alup da[1556] rāygān bulmaḳ ḳadar vardur
Ne var bir himmet it şeydālaruñ īṣār[ı][1557] görsünler

3. Ruḫuñ zülf içre[1558] gösterdüñ ḳıyāmetden nişānsın sen
Günüñ maġribde[1559] doġmış fitne-i āḫir zamānsın sen
[117b] Ser-ā-ser[1560] dehri vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen
Ne māhiyyet[sin][D] āyā yā neden[1561] nā-mihrbānsın sen
Müneccimler ḳosunlar ġayr[ı] sen mekkārı görsünler[1562]

4. Meger bir kāse içre misk-i terdür ḥaẕr[1563] içün cānı
Yāḫud mülk-i melāḥat şāhınuñ[1564] ṭuġ-ı perīşānı
Ḳonupdur başına yāḫud Hümā-yı taḫt-ı[1565] sulṭānī
İnanmaz görmeyen başdan behey[1566] şūḫ-ı cihān anı
‘Araḳ-çīnüñ çıḳa[r][D] ol ṭurre-i ṭarrārı görsünler

5. O dil-d[ār][1567] [baḫt-ı][D] **‘[Ā]lī** gibi ġaddār olmaḳ istermiş
Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmaḳ istermiş
Ḳırup ‘āşıḳların cellād-ı ḫūn-ḫ[ᵛ]ār olmaḳ istermiş
Muḥaṣṣal ẓulme meyl itmiş cefākār olmaḳ istermiş
Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler[1568]

-706-[1569]

[Gevherī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[1556] cān alup da: cāna almaḳ GAD.
[1557] şeydālaruñ īṣār[ı]: şeydālar ol āṣārı GAD.
[1558] Ruḫuñ zülf içre: Ḳad-i bālāñı GAD.
[1559] Maġribde GAD: maġribden N.
[1560] Ser-ā-ser: Ser-ā-pā GAD.
[1561] yā neden GAD:
[1562] GAD’de bu bendin 2 ve 3. mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[1563] Meger bir kāse içre misk-i terdür ḥaẕr: Dilā bir kāse-i pür-misk-i terdür ḥırz GAD.
[1564] şāhınuñ GAD: meliküñ N.
[1565] taḫt-ı: baḫt-ı GAD.
[1566] başdan behey: çaḳ başdan ey GAD.
[1567] dil-d[ār]: meh-rū GAD.
[1568] GAD’de bu bendin 2 ve 3. mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[1569] Elçin, 1984, s. 580, 581. Şiir, GD’de 5 benddir.

1. Dil esīr-i ‘aşḳuñ oldı ey gözi āhū güz[el]
   Mest [ü][D] medhūş itdi cānā[1570] kākül-i şeb-bū[1571] gü[zel]
   Ey melāḥat bāġınuñ verd-i leṭāfet-güster[i][D]
   N[ī]m tebessüm n[ī]m şüküfte[1572] ne edādur bu güzel

2. Māh[1573] cemālüñ gördügümce dil olur ġamdan ber[ī]
   Çeşmüñe düş olsa çeşmüm cism olur ġam[dan berī][1574]
   Nice meftūn olmayayum[1575] devr-i Ādemden [berü]
   Görmedüm işitmedüm h[ī]ç böyle bir meh-rū güz[el]

3. Gülşen-i ḥüsnüñde var mı ben gibi bir bülbül[üñ]
   Rāh-ı ‘aşḳuñda ser-ā-pā gözedür[1576] erkān yol[ın]
   Böyle bir meddāḥ bulınmaz böyle bir ḫāliṣ ḳul[uñ]
   Ser-te-ser itseñ cihānı cümle cüst ü cū gü[zel]

4. Ḳıymet olmaz bir nigāh-ı luṭfuña dün[yā][D] senüñ
   Kim didi gelmiş naẓīrüñ ey melek[-sīmā][D] sen[üñ]
   Gevherī Mecnūnuñ oldı ey ṣaçı Leylā senüñ
   Dağlara düşmem muḳarrerdür seni[1577] yā hū güzel

-707-

Muḫammes

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Dünki gün seyr eyledüm ben ḫūblar içre bir perī
   Gelmemiş miṯli cihāna devr-i Ādemden berü
   Velvele virmiş cihān ḫalḳına ḥüsn-i enveri
   Şöyle bir dayı ḳıyāfet dil-rübālar serveri
   Nice ādem sevmesün ḥikmetle uyġun her yiri

[1570] cānā: cānı GD.
[1571] şeb-bū: ḫoş-bū GD.
[1572] şüküfte GD:
[1573] Māh: Meh GD.
[1574] cism olur ġam[dan berī]: çeşm olur nemden berī GD.
[1575] Nice meftūn olmayayum: Kim didi geldi naẓīrüñ GD.
[1576] gözedür GD: geñdür N.
[1577] muḳarrerdür seni: muḳarrer şübhesüz GD.

2. Ḳırmızī fes üzre ṣarmış fustuḳī şāl başına
   Al aġa mintan[ı]dur egninde zīnet başına
   (…)[1578]

-708-

11'li hece

1. Ner(e)lerde doġdum ner(e)lerde büyüdüm
   Şimdi mekānumuz çöllerdür bizüm

2. Yirüm ṣorarsañ āh Türkmen ilinde
   Ḥaḳḳuñ biñ bir kelāmı var dilümde

3. T[ī]r-keşüm belümde āh yayum ḳolumda
   Oḳum atup yayum ḳurup gezerüm

4. [Ben] de bilmem ne sevdāda gezerüm
   Baña yegin dirler āh kimse yār olmaz

5. Taġda bilde gezmek āh yeginde 'ār olmaz
   Yegine ṣıla senden āh özge yir olmaz

6. Ḥaḳ dost diyüp şu çöllerde gezerüm
   Cānum anda tenüm bunda gezerüm

[118a]

-709-[1579]

Ümīdī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Sīnede ṣanma dilā[1580] na'l ile dāġ
   Medḥüñe cān ile dil açdı kulaġ

[1578] Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır.
[1579] Selvi, 2008, s. 114, 115.
[1580] dilā: şehā ÜD.

2. Nice bir öpe nihānī[1581] lebüñi
   Boġazı āḫir ele virdi ḳabaġ

3. Nice teşbīh ideyin gül yüzüñe
   Bir dürük yüzlü durur ġonce-i bāġ

4. Ġam-ı Leylā ile Mecnūn ölicek
   Cümle feryāda gelüp[1582] zāġ u kelāġ

5. Ḳaldı ayaḳda **Ümīdī** sāḳī
   Dest-gīr olup aña ṣun bıraġ

-710-[1583]

Ḫayālī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Fer viren māha cemāl-i bā-kemālüñdür senüñ
   Mihre ḫancerler çeken iki hilālüñdür senüñ

2. Cānına 'āşıḳlaruñ ey lāle-ruḫ dāġ-ı belā
   Ol leb-i cān-baḫşuñuñ üstinde ḫālüñdür senüñ

3. Kāse-i ḫūn-ı maḥabbet eyleyüp her dāġumı
   Cismümi zeyn eyleyen 'ayn-ı viṣālüñdür senüñ

4. Gerdeninde zülfini gördüm su'āl itdüm didi
   Ey fütāde boynuma düşmiş vebālüñdür senüñ

5. Ġayrılarla yārdur şimdi **Ḫayāli** dir-iseñ
   Ḥāşe lillāh[1584] pādişāhum ol ḫayālüñdür senüñ

[1581] nihānī ÜD: nihāl N.
[1582] Cümle feryāda gelüp: Geldi feryāda görüp ÜD.
[1583] Tarlan, 1945, s. 246.
[1584] Yûsuf Sûresi 12/31: "Azizin karısı, kadınların dedikodularını duyunca onlara davetçi gönderdi; yaslanmaları için yastıklar hazırladı ve onlardan her birine bir bıçak verdi. (Kadınlar meyvelerini soyarken Yûsuf'a), 'Karşılarına çık!' dedi. Kadınlar Yûsuf'u görünce güzelliği karşısında şaşırıp kaldılar. Bu yüzden ellerini kestiler ve '**Aman Allah'ım**! Bu bir beşer değil, ancak seçkin bir melektir!' dediler."

[118b]

-711-[1585]

Emrī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḳarār ḳılmaġa bir dem mekānumuz yoḳdur
   Ḥużūra varmaġa aṣlā[1586] zamānumuz yoḳdur

2. Vefāya ḳā’il olur diyü nice ẓann idevüz
   Dehānı yoġ-idügine gümānumuz yoḳdur

3. Efendi biz bir alay adı ṣanı yoḳ rindüz
   Gürūhumuzda fülān bin fülānumuz yoḳdur

4. Zamānumuz geçicek çoḳ nişān ẓāhir ola[1587]
   Zamānumuzda[1588] egerçi nişānumuz yoḳdur

5. Ḫādeng-i ġamze ile nīm-küşteyüz **Emrī**
   Bütün cihānda bizüm[1589] yār-i cānumuz yoḳdur

-712-

Faẓlī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Göñül virme ḫaṭ u ḫāline yārüñ
   Ṣaḳın aldanma naḳşına nigāruñ

2. Ḳarār itme elinde naḳd-i jāle
   Eli açuḳ-dur[ur] ġāyet çenāruñ

3. Göñül fülkini ṣalma baḥr-i eşke
   Muvāfıḳ olmayınca rūzgāruñ

[1585] Saraç, yty, g. 183.
[1586] aṣlā: hergiz ED.
[1587] ẓāhir ola: ẓuhūr eyler ED.
[1588] Zamānumuzda ED: Görinmezde N.
[1589] bizüm ED: benüm N.

4. Raḳībā būm-ı[1590] nekbet olduġ[uñ]-çün
   Ayaġuña varur dā'im şikāruñ

5. Yeñerdüñ **Faẓliyā** nerrād-ı dehri
   Murāduñ naḳşını gösterse zāruñ

[119a]

-713-

Vaḥdetī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Mihr-i 'aşḳuñ ey meh-i ḥüsn eylemek inkār güç
   Zāhid olsa müdde'ī inkār güç iḳrār [güç]

2. Yāre yār aġyār ise aġyār[1591] yār olmaz baña
   Kār-ı düşvār oldı ḥayfā yār güç aġyār [güç]

3. Gitdi 'aḳl u fikr ü cān u dil reh-i 'aşḳuñda āh
   Çāresüz ḳaldum bu yolda hey meded nā-çār [güç]

4. Derde dermān isteme ey dil ümīdüñ kes yüri
   Kim ölümlü ḫaste elbette olur tīmār [güç]

5. Müşterīlenme dehān-ı la'l-i yāre **Vaḥdetī**
   Olmaya cān naḳdi elde yoḳ yire bāzār güç

-714-[1592]

Şemsī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Āşināluḳ var egerçi bī-sebeb güftār güç
   Böyle istiġnā ṣatan dil-dār-ıla bāzār [güç]

[1590] būm-ı: būm u N.
[1591] ise aġyār: aġyār ise N.
[1592] Akkaya, 1992, s. 247.

2. Bister-i ġamda ‘ilāc olmaz baña var ey ṭabīb
‘İllet-i ‘aşḳ ile bīmār[1593] olana tīmār [güç]

3. Ġonceveş dem-bestedür alınmaz aġzından ḫaber[1594]
Ṣormaġ olurdı eger olmasa istifsār [güç]

4. Ḫusrevā meydān-ı ‘aşḳ içre maḥabbet yarası
Bir oñılmaz[1595] yaradur dilde anı[1596] iẓhār [güç]

5. Ġarḳ idersin **Şemsī**yi ey merdüm-i dīde[1597] ṣaḳın
Bir binā āb üstine olsa çeker mi‘mār güç

[119b]

-715-[1598]

Fevrī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kendü miḳdāruñdan ey dil her kesi a‘lā gözet
Ẕerreyi mihr-i münevver ḳaṭreyi deryā gözet

2. ‘Āḳil iseñ kimseye itme ḫaḳāretle naẓar
Sırçayı gevher bil ey dil serçeyi ‘Anḳā gözet

3. Merd iseñ merdāne-i mūrı[1599] Süleymān añlayup
‘Āḳil[1600] iseñ her kesi İskender [ü][1601] Dārā [gözet]

4. Meskenüñ sa‘y eyle kūy-ı meskenet ḳıl ey göñül
Merteb[e]ñ eflākden biñ mertebe a‘lā[1602] gözet

[1593] bīmār ŞPD: bī-yār N.
[1594] ḫaber: cevāb ŞPD.
[1595] oñılmaz: görinmez ŞPD.
[1596] anı: aña ŞPD.
[1597] dīde: dīdem ŞPD.
[1598] Tarlan, 1948, s. 91.
[1599] merdāne-i mūrı: merdāne baḳ mūra RF.
[1600] ‘Āḳil: ‘Ārif RF.
[1601] kesi İskender [ü]: gedā-yı bī-kesi RF.
[1602] a‘lā: bālā RF.

5. ‘Aşḳ içinde kenz-i[1603] *lā-yefnā*[1604] dilerseñ **Fevriyā**
   Her neye olsa ḳanā‘at eyle istiġnā [gözet]

-716-[1605]

‘Ulvī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çekdügüñ cevri diyem dil-ber-i ra‘nādan bil
   Bir belā kim gelür ey dil saña Mevlādan [bil]

2. Bī-ṣebāt olduġını salṭanat [u][D] ḫayl u ḥaşem
   Taḫtuñı Ḫusrev ile efser-i[1606] Dārādan [bil]

3. Fehm ḳıl ḳubbe-i çarḫuñ nice maḥv[1607] olacaġın
   Bezm-i fānīde ḥabāb-ı mey-i ṣahbādan bil

4. Cem-i vaḳt olsa da almaz eline la‘līn[1608] cām
   Ẕevḳ-ı Mecnūnı sifāl-i seg-i[1609] Leylādan [bil]

5. Zen-i gerdūna göñül virme ṣaḳın ey **‘Ulvī**
   Görmedi mihr [ü][D] vefā kimse bu dünyādan bil

[120a]

-717-[1610]

‘Ulvī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sīneye dāġ-ı maḥabbet yaḳalum lāle gibi
   Ḳaṭre ḳaṭre dökelüm göz yaşını jāle [gibi]

[1603] kenz-i: genc-i RF.
[1604] “(Kanaat) **tükenmez** bir hazinedir.” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 91).
[1605] Çetin, 1993, s. 392, 393. Şiir, DUD’de 7 beyittir.
[1606] efser-i: ḳudret-i DUD.
[1607] maḥv: - DUD.
[1608] la‘līn: la‘l-i DUD.
[1609] Mecnūnı sifāl-i seg-i: Mecnūn-ı sifāli saña DUD.
[1610] Çetin, 1993, s. 564. Şiir, DUD’de 7 beyittir.

2. ‘Aks-i ruḫsāruñ ile māh-ı münevverdür cām
Ḥalḳa-i ṣoḥbetümüz oldı aña hāle gibi

3. Gitdüñ ey kebk-ḫırāmum baña ṣayd olmaduñ āh[1611]
Cānumı ḥasret ile ala gözüñ ala[1612] [gibi]

4. Yine diş yarası gördüm leb-i cān-baḫşuñda
Başlar çıḳsa yürekde[1613] n’ola tebḫāle gibi

5. Gerçi kim ‘azm-i sefer eyledi **‘Ulvī**[-i] ġarīb
‘Aḳl u fikr ü dili[1614] dil-ber ile ḳala gibi

-718-[1615]

Nev‘ī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳurṣ-ı dāġ-ı tenüme[1616] şerḥalar açar dil-ber
Benüm ol ḳan içici ḳanuma etmek ṭoġrar

2. Faḳr-ıla ḳaşınacaḳ ṭırnaġumuz yoḳ elde
N’ola ṣundurmasa dāmāna hilāl-ebrūlar

3. Ġam-ı ‘aşḳuñ sefer eylersem olur dilde füzūn
Arturur mālını çün eylese[1617] tüccār sefer

4. Şimdilük baña çıḳar nesnesi yoḳ ‘ārıżuñuñ
Ḫaṭṭ-ı sebzüñde ẓuhūr itse bulınur nice ḫar

5. **Nev‘iyā** ‘aşḳ hevāsı ile mānend-i çenār
Elüm ol servi ḳaçan kim göre dir dir ditrer

[1611] āh: - DUD.
[1612] ala: al ḳala DUD.
[1613] yürekde: gözümden DUD.
[1614] ‘Aḳl u fikr ü dili: ‘Aḳl ile fikri velī DUD.
[1615] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 294.
[1616] tenüme NVD: tenümde N.
[1617] eylese: eyleye NVD.

[120b]

-719-[1618]

Nev‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āsitānı mey-für[ū]şuñ ḳıble-i aḥbāb imiş
   Bābınuñ her na‘li bir ‘aşḳ ehline miḥrāb imiş

2. Çekmek içün kūyına ben ‘āşıḳ-ı üftādeyi
   Sīn[e]m [üzre][D] kesdügüm her na‘l bir ḳullāb imiş

3. Cāmveş dil zevraḳın[1619] anda düşirmiş rūzgār
   Baḥr-ı ‘aşḳa ḥalḳa-i bezm-i ṣafā gird-āb imiş

4. Alma āhum aġladup ey meh ṣaḳın çarḫuñ batar
   Dūd-ı sīne ebr-i ẓulmet göz yaşı seyl-āb imiş

5. Bülbül-i dil özge bir gülzāra düşdi **Nev‘iyā**
   Kim aña ser-çeşme mihr olmış u meh[1620] dūlāb imiş

-720-[1621]

Nev‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Şikāf oldı tenüm tīr-i[1622] cefādan
   Ḳoyup cānum beni çıḳdı aradan

2. Ḳoluñ ḳılduḳca aġyāra ḥamā’il
   Unutma ben ḳuluñ şāhum du‘ādan

3. Dilā el virmedi dāmān-ı vuṣlat
   Ne aṣṣı el ucıyla merḥabādan

[1618] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 352.
[1619] dil zevraḳın NVD: mey ẕevḳın N.
[1620] u meh: felek NVD.
[1621] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 437, 438.
[1622] tīr-i: tīġ-ı NVD.

4. Kitāb-ı ‘aşḳı fehm itmez muġannī
   Def ü ney gerçi söyler bu[1623] hevādan

5. Bu şi‘rüm sāde-rū maḥbūba[1624] beñzer
   Libāsı **Nev‘iyā** rengīn edādan

[121a]

-721-[1625]

Fevrī

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dil görelden o zülfi Leylāyı
   Oldı Mecnūn-miṣāl ṣaḥrāyī

2. Baḥr-ı eşküm gören gözümde didi
   Nice ḳoyduñ sifāle deryāyı

3. N’ola dilde ḳalursa ḫancer-i yār
   Ḳanda varur semek[1626] ḳoyup māyı

4. Düşeli zülfüñüñ hevālarına
   Dil-i miskīnüm oldı rüsvāyī

5. Yiter it **Fevrī**ye cefāyı bu gün
   Hey ḳıyāmet uzatma ferdāyı

-722-[1627]

Emrī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Eglenür göñlüm o miskīn ṣaç ile
   Ġonce gibi ki bulıtdan açıla

[1623] söyler bu: söylerler NVD.
[1624] maḥbūba: bir ḫūba NVD.
[1625] Dîvân-ı Fevrî, 105a.
[1626] semek TY02873: seni N.
[1627] Saraç, yty, g. 468.

2. Ḳanı yaşum gibi hem-dem başuma
   Bir belā gelse dökile ṣaçıla

3. Ḫusrevā ṭutdı cihān meydānın
   Ṣanma gül-gūn sirişküm geçile

4. Gül-i ḫoş-būya çemende didi yār
   Ey dürük yüzlü ḳoḳıtduñ açıl a

5. Geçile bādeden **Emrī** līkin[1628]
   Ṣanma kim cām-ı lebinden geçile

[121b]

-723-[1629]

Emrī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ehl-i diller leb-i şīrīnüñe [şekker][D] dirler
   Lebüñ içre sözüñe ḳand-ı mükerrer dirler

2. Nūrdur 'ārıżuñ üstinde dehānuñdur mīm
   Anuñ içün ruḫuña māh-ı münevver dirler

3. 'Anber-ālūd olalı ḫāl u ḫaṭuñdan ḫaddüñ
   Aña ol sūḫteler[1630] şem'-i mu'anber [dirler]

4. Ṣanma dāġ urduġuña incineler 'āşıḳlar
   Dāġ kim senden ire aña gül-i ter [dirler]

5. Zer disem ayaġı ṭoprağına ol sīm-tenüñ
   Emriyā baña sözüñ yüzüñe beñzer dirler

[1628] līkin: velī ED.
[1629] Saraç, yty, g. 148.
[1630] ol sūḫteler: dil-sūḫteleri ED.

-724-[1631]

Fevrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yüri hey yāri şem‘-i bezm-i aġyār eyleyen ṭāli‘
   Ḳara baḫtum gibi rūz u şeb[i][1632] tār eyleyen ṭāli‘

2. Yüri hey meyl-i genc-i[1633] [vaṣl][D] u fikr-i kākül eylerken
   Mekānum künc-i miḥnet mūnisüm mār eyleyen [ṭāli‘]

3. Yüri hey hecr-i rūyında yüri hey dūr-ı la‘linde[1634]
   Gülüm ḫār eyleyen ṭāli‘ mülüm nār eyleyen ṭāli‘

4. Yüri hey ārzū-yı mihrin[1635] eylerken o bī-mihrüñ[1636]
   Bu dehr-i bī-vefā gibi sitemkār eyleyen ṭāli‘

5. Yüri hey çeşm-i dil-ber gibi ḫᵛāb-ālūd idüp baḫtum
   Dem-ā-dem dīde-i **Fevrī**yi bīdār eyleyen ṭāli‘

[122a]

-725-[1637]

Meylī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Düşdi göñlüm yine bir cevr ü cefā-cū güzele
   Aġlayu aġlayu gelmezse ‘acebdür göz ele

2. Cām-ı mey kendüzini la‘lüñe teşbīh itmiş
   Ey lebi mül anı āvārelerüñ aldı ele

[1631] Tarlan, 1948, s. 98.
[1632] rūz u şeb[i]: rūzum şeb-i RF.
[1633] meyl-i genc-i RF: genc-i meyl N.
[1634] dūr-ı la‘linde: la‘li devrinde RF.
[1635] mihrin: vaṣlın RF.
[1636] bī-mihrüñ: bī-mihri RF.
[1637] Bu gazel, kısmî farklılıklarla, PBM'de Nigâhî adlı bir şaire ait olarak kaydedilmiştir (Gıynaş, 2017, s. 2528). İkinci beyit ve mahlas beytinin ilk mısraı dışında, iki gazel arasında sadece birkaç kelime farklılığı vardır. Ayrıca gazelin 3 ve 4. beyti birkaç kelime farklılığı ile KTŞ'de yine Nigâhî maddesinde kaydedilmiştir (Sungurhan, 2017, s. 865).

3. Bī-‘amel cennete girmez diyü ġavġālar ider
   Gūyiyā aldı gibi cenneti vā‘iẓ ‘amele

4. Cümle ‘uşşāḳuñ işigüñde biter cümle işi
   İşimüz bitdi bizüm işigüñe vara gele

5. Şi‘ri bir da‘v[ī]ye iltürdi bu **Meylī** ammā
   N’idelüm meyli yoḳ ol vaḥşī ġazāluñ ġazele

-726-

Re’yī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Egerçi muḳteżāsı ‘aşḳuñuñ şāhum gedāluḳdur
   Benüm yanumda va’llāhi gedāluḳ pādişāluḳdur

2. Raḳībe baḳmayup itdüñ nice kez āşināluḳlar
   Beni hep mübtelā-yı ‘aşḳ iden ol āşināluḳdur[1638]

3. Ḳapup şāhin gibi dil murġını iġmāz-ı ‘ayn itdüñ
   Ḳayırmaz ey cefā-ḫū ‘unfuvān-ı dil-rübāluḳdur[1639]

4. Güle baḳduḳlarına ġonce-lebler ey dil alınma
   Ḳulıdur āşināluḳ bunlara müşkil cüdāluḳdur[1640]

5. Olupdur pāy-māl-i rāh-ı ġam ṭıfl-ı dil-i **Re’yī**
   Elin almaḳluḳ ey pīr-i muġān şimdi ataluḳdur[1641]

[122b]

-727-

Süheylī

[1638] āşināluḳdur: āşināluḳlar N.
[1639] dil-rübāluḳdur: dil-rübāluḳlar N.
[1640] cüdāluḳdur: cüdāluḳlar N.
[1641] ataluḳdur: ataluḳlar N.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Bu gün bir heftedür yārüm görinmez
   Meh-i nev gibi dil-dārum görinmez

2. Şanavber gibi bağrum baş olupdur
   Baña ol serv-reftārum görinmez

3. Ḳılup bülbül-şıfat kūyında nāle
   Benüm ol yüzi gülzārum görinmez

4. Olup cān gibi dīdemden nihānī
   Perī yüzlü sitemkārum görinmez

5. **Süheylī** cüst ü cū idüp cihānı
   Bütün gün aġlarum yārüm görinmez

-728-[1642]

Ḳabūlī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ṭarāvet zülf-i sünbülsāña maḫṣūṣ
   Leṭāfet ḫod ezelden saña maḫṣūṣ

2. Melāḥat ‘ārıż-ı zībāña mensūb
   Güzellük ṭal‘at-ı ra‘nāña[1643] maḫṣūṣ

3. Ḥalāvet la‘l-i şekker-ḫāña muḫtaṣ
   Tekellüm ṭūṭī-i gūyāña maḫṣūṣ

4. Tebessüm ġonce-i ḫoş-būña lāyıḳ
   Ġamuñla nāle ḳılmaḳ baña maḫṣūṣ

[1642] Erdoğan, 2008, s. 616, 617.
[1643] ra‘nāña: ġarrāña KD.

5. **Ḳabūlī** aġlamaḳ gülmek muḥaṣṣal
   Birisi saña biri bana maḫṣūṣ

[123a]

-729-[1644]

Resmī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Rūzgāruñ bize bu ẓulm-i firāvānına yuf
   Dādumuz virmez-ise Dāver-i[1645] devrānına yuf

2. Her denīnüñ dilegince döner itmez bize mihr
   Be yüri bu felegün gerdiş-i gerdānına yuf

3. Dest-gīr olmadı çünkim bize bu dāmen-i dehr
   Ḫil‘at-ı devlet ise[1646] daḫı girībānına [yuf]

4. Çünki yeksān görinür gözlerine ‘ayb [u] hüner
   Ḳurı taḥsīn ile itdükleri[1647] iḥsānına yuf

5. **Resmiyā** bunlara meddāḥ olanuñ[1648] ‘ālemde
   Ḥüsn-i üslūb ile [itdükleri] iḥsānına[1649] yuf

-730-[1650]

Raḥmī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bār ġam nāle ceres āteş-i dil meş‘alemüz
   Çekilüp[1651] vādī[-i] ‘aşḳ içre gider ḳāfilemüz

2. Ḫırḳamuz n’ola siyāh olsa esīr-i ‘aşḳuz

[1644] Temür, 2023, s. 746. Şiir, RSD’de 9 beyittir.
[1645] Dāver-i RSD: dār N.
[1646] devlet ise: devlete RSD.
[1647] taḥsīn ile itdükleri: taḥsīnler ile itdügi LTŞ.
[1648] meddāḥ olanuñ: medḥ eyleyenüñ RSD.
[1649] ile [itdükleri] iḥsānına: Ḥassān ise dīvānına RSD.
[1650] Erdoğan, 2017, s. 206, 207. BURD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1651] Çekilüp: Çekilür BURD.

Zülfi zencīrine zīrā irişü[r][D] silsilemüz

3. Ḳaddüm olmazdı dü-tā ya gibi baġrum ḳararup
   Olsa yanuñda eger tīr ḳadar menzil[e]müz

4. Bezm-i ġam içre dönen cām-ı mey-i gül-gündur
   Eşk-i pür-ḫūnumuz üzre[1652] görinen ābilemüz

5. Tācir-i ʻaşḳ olalı **Raḥmī** belā şehrinde
   Zādumuz ġuṣṣa durur miḥnet [ü][D] ġam rāḥilemüz

[123b]

-731-[1653]

Fev[r]ī

Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

1. Baña ḫod besdür ol mehüñ cevri
   Kim çeker yā bu miḥnet-i devri

2. Gerçi her baḥra var durur ġāyet
   Eşkümüñ ammā yoḳ durur ġavrı

3. Naḫl-i miḥnetdür ʻāşıḳuñ cismi
   Ḳanlu dāġında açılur ṣevri

4. Ṭūr-ı miḥnetde yandurur cānı
   Tāb-ı dīdāruñuñ budur ṭavrı

5. Kim durur dirseñ ʻāşıḳ-ı zāruñ
   Oñmaduḳ **Fevrī** gülmedük **Fevrī**

-732-[1654]

[1652] üzre: içre BURD.
[1653] Dîvân-ı Fevrî, 103a.
[1654] Saraç, yty, g. 18. Şiir, ED'de 5 beyittir. ED'deki 2. beytin yerine nüshada ED'deki 21. gazelin 2. beyti yazılmıştır.

Emrī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dil düşüp fürḳate eyler ḫaṭ-ı dil-dārı recā
   Ecelin ister o kim ola giriftār-ı belā

2. Zülf ü ḳadd [ü][D] fem ü çeşm ü ḳaşuñı peyk eyle[1655]
   Dir gören[1656] dām-ı ‘anā dām-ı ‘anā dā ma‘anā[1657]

3. Teng olur sīne dile ġamzesi fikri gelicek
   Ḫoş dimişler *iẕā cā’e ḳażā ḍāḳa feżā*[1658]

4. Pend güş eylemedi[1659] güşuña öykündi meger
   Ki ḳulaġın eline virdi anuñ[1660] bād-ı ṣabā

5. ‘Aksine sāyesine ḫālümi dirdüm n’ideyin[1661]
   Anları göremezin yārdan **Emrī**[1662] [ki][D] cüdā

[124a]

-733-[1663]

Fevrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṣorarsañ ḫālümi hecrüñde ey rūḥ-ı revān sensüz
   Düşüp ḫāke ber-ā-ber oldı cism-i nā-tüvān [sensüz]

2. Meleklerle mekānum rūz-ı[1664] maḥşer bāġ-ı ḫuld olsa
   Cehennem ola cennet dīv ola ḥūr-i cinā[n sensüz]

[1655] peyk eyle: bīnüñle ED.
[1656] Dir gören: Gören dir N, Dil görüp ED.
[1657] dām-ı ‘anā dā ma‘anā: didi vü cān dā ma‘anā ED.
Bu beyit ED’deki 21. gazelin 2. beytidir.
[1658] “İlahi emir geldiğinde gök daralır.” (Turan, 2018, s. 1138).
[1659] eylemedi: eylemeyüp ED.
[1660] anuñ: gülüñ ED.
[1661] dirdüm n’ideyin: **Emrī** dir idüm ED.
[1662] **Emrī**: ammā ED.
[1663] Dîvân-ı Fevrî, 64b.
[1664] rūz-ı: rūz u N.

3. Cemāl-i bī-miṯālüñ ḥaḳḳı-çün ey gözlerüm nūrı
   Görinmez fürḳatüñde çeşmüme kevn-i mekān [sensüz]

4. Cünūn-ı ‘aşḳuña çeşmüm ḳızardı meclis-i ġamda
   Ciger ḫūn-ābe senden ṣanma ṭoldı [dīde] ḳan [sensüz]

5. Cihānda gerçi **Fevrī** nesneye ḳādir degül ammā
   Gerekmez virseler bir ḥabbeme mülk-i cihān [sensüz]

-734-[1665]

Nev‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. İdüp ḳaṭ‘-ı ta‘alluḳ tīġ-ı hecr-ile gedālardan
   Neden düşdi kesilmek[1666] pādişāhum āşinālar[dan]

2. Beni terk eyleyüp bezm-i belālarda didüñ yā hū
   Ferāmuş itme bārī göz ucıyla merḥabālar[dan]

3. Vefā vü luṭfuña lāyıḳ degülsek bārī cevr eyle
   Bizi cānā n’içün ‘add eylemezsin mübtelā[lardan]

4. Raḳīb-i bed-liḳālarla işitdüm ṣoḥbet itmişsin
   Vücūduñ ṣaḳlasun Bārī belālardan ḳażālar[dan]

5. Göñül her-cāyī dil-ber bī-ḥaḳīḳat n’eylesün **Nev‘ī**
   Şikāyet bī-vefālardan şikāyet bī-vefālardan

[124b]

-735-[1667]

Cinānī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Andelībāsā baña maḫṣūṣ olaldan zārluḳ

[1665] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 441, 442
[1666] kesilmek: kesildüñ NVD.
[1667] Okuyucu, 1994, s. 515. Şiir, CND’de 7 beyittir.

Ol gül-i ter gösterür benden ḳaçup bīzārluḳ

2. Mīve-i vaṣlından el çeksün sehī-ḳāmetlerüñ
İsteyen ‘āşıḳ cihān bāġında berḫūrdārluḳ

3. Yatmayup ḫān[e]mde her[1668] şeb kūyuñı geşt iderin[1669]
‘Ādetümdür her gice tā ṣubḥ[a] dek bīdārluḳ

4. Çeşm-i maḫmūruñ ġamıyla ḫoş gelür her dem baña
Mestlük şūrīdelük ālūdelük evkār[luḳ]

5. Dīde[-i] taḥḳīr-ile baḳma **Cinānī** mest iken
Besdür ey zāhid ḫarābāt ehline mey-ḫᵛārluḳ

-736-[1670]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳarşu ṭutdum sīne[-i] ṣad-çāki senden cānibe
Gönder ey ḳaşı kemānum tīri benden cānibe

2. Defterin bād-ı ṣabā lü’lü’-i lālānuñ dürer
İltür olsa dişlerüñ vaṣfın ‘Adenden [cānibe]

3. Görmesün kimse ṣaḳın diyü lebin dişler baña
Baḳduġumca[1671] ol büt-i sükker-şikenden [cānibe]

4. Seyr idelden gülşen-i ḫüsnüñde ḳadd ü ḫaddüñi
Çekmez oldı ḫāṭırum seyr-i[1672] semenden [cānibe]

5. Ḫusrevā yıllar durur yoluñda Ferhāduñ geçer

[1668] her: bir CND.
[1669] iderin: eylerin CND.
[1670] Küçük, 2011, s. 372, 373.
[1671] Baḳduġumca BD: Baḳdugınca N.
[1672] seyr-i: serv ü BD.

Mā’il ol gel **Bāḳī**[-i] şīrīn-suḫandan [cānibe]

[125a]

-737-[1673]

Ḫayālī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil-berā ‘ıyş idelüm şimdi ṣafālar vaḳtidür
   Ḳaçma ‘āşıḳdan perī yüzlüm vefālar vaḳtidür

2. Bāġ-ı cennetdür yüzüñ eṭrāfı pürdür mīveden
   N’ola bir şeftālū cerr itsem[1674] seḫālar vaḳtidür

3. Ben gedādan yıġma ey dil-ber zekāt-ı ḥüsnüñi
   Pādişāhum dostum luṭf [u][D] ‘aṭālar [vaḳtidür]

4. Dil esīr-i zülfüñ olmış[1675] çoḳdan ister vaṣluñı
   Ola kim maḳbūl her[1676] gice du‘ālar vaḳtidür

5. Bī-nevā olġıl **Ḫayālī** ḳaçmasun dirseñ ḥabīb
   Ehl-i derde ḥürmet olmaz bī-nevālar vaḳtidür

-738-

Āzerī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Neşāṭ-ı bāde-i ‘aşḳuñ ciger-ḫ^{v}ār olmayan bilmez
   Ṣafā-yı gevher-i tīġuñ dil-efgār[1677] olmayan bilmez

2. Dür-i yek-dāne-i deryā-yı vaṣluñ ḳıymetin cānā
   Sirişk-i çeşm-i hecrüñle güher-bār olmayan bilmez

3. Ġam-ı fürḳat çeken ‘āşıḳ dem-i vaṣla olur lāyıḳ

[1673] Tarlan, 1945, s. 189.
[1674] şeftālū cerr itsem: şeftālūcük virseñ HBD.
[1675] esīr-i zülfüñ olmış: esīr-i zülfdür hem HBD.
[1676] her: ola HBD.
[1677] dil-efgār: dil-figār N.

Bu sırrı ‘aşḳ ḥālinden ḫaber-dār olmayan bilmez

4. Gedā-yı kūyuñ olmaḳda ne ḥālet olduġın şāhum
   Geçüp taḫt-ı sa‘ādet üzre ḫünkār olmayan bilmez

5. Neden mest-i mey-i ġaflet olupdur **Āzerī** dā’im
   Nigārı bāde-nūş-ı bezm-i aġyār olmayan bilmez

[125b]

-739-

Ḫusrev

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bizi iḥyā it ‘adū-yı kāfiri ferdāya ṣal
   Hey ḳıyāmet ḫan[e]me tenhāca bir şeb sāye ṣal

2. Ḥamdüli’llāh kim Hümā-yı devleti ḳılduñ şikār
   Şāh-bāz-ı mestümi şimden-girü ‘Anḳāya ṣal

3. Ḳo seni ey dil ‘adū dil-dāra taḥrīk itmesün
   Sen anı ‘ālemleri ḫalḳ eyleyen Mevlāya ṣal

4. Ḥażret-i ‘Īsāya çıḳsun ḳoġlasun ol kāfiri
   Peyk-i āhı ṭurma ey dil ḳubbe[-i] mīnāya ṣal

5. Naẓm ile geçdük suḫan meydānınuñ yürüklerin
   Esb-i ṭab‘ı **Ḫusrevā** şimden-girü alaya ṣal

-740-

Peyāmī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cilve ḳılduñ yine biñ nāz-ıla ey tāze nihāl
   Ruḫıdur bāġ-ı leṭāfetde açılmış gül-i al

2. Çeşm-i ḫūn-rīzine baḳ gūşe-i ebrūsını gör

Bunı kim gördi ki Mirrīḫe mekān ola hilāl

3. Ḥüsn-i[1678] ḫilḳatle bu gün sensin eyā ḥūr-liḳā
   Māh-ı ferḫunde-cemāl ü melek-i ḫūb-ḫıṣāl

4. Ruḫ-ı rengīnüñe āşüfte hezārān gül-i ter
   Rūşen-i ḳaddüñe her serv-i dil-ārāya miṣāl

5. Ey **Peyāmī** yine bir serve hevā-dāram kim
   Ḳadd-i āzādesine oldı laḳab tāze nihāl

[126a]

-741-[1679]

Ḳıṭ‘a

[Sāmī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Yā İlāhī bu tuḥfe mecmū‘a
   Ser-be-ser ṭolduġın naṣīb eyle

2. Ḫaṭṭ-ı dil-berle zülf-i yār gibi
   Dil-firīb olduġın naṣīb eyle

-742-

Ḳıṭ‘a

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Güher-i naẓm ile bu mecmū‘a
   Ma‘rifet baḥrinüñ sefīnesidür

2. Her ṣaḥīfe ma‘ārif-ile ṭolu
   Gūyiyā ehl-i ‘aşḳ sīnesidür

-743-

Ḳıṭ‘a

[1678] Ḫüsn-i: Ḥüsn ü N.

[1679] Kutlar Oğuz, 2017, s. 385.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 382a’da tekrar yazılmıştır.

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Mecmū‘am içre bülbül ü gül vaṣfın oḳıma[ḳ]
   Ġam-ḫānede muḳīm-i gülistān ider beni

2. Cem‘iyyet-i ḳulūbuma şīrāze_iken sebeb
   Mecmū‘amı kim alsa perīşān ider beni

[127a]

-744-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Uḫuvvet ḳaṣdı her bir ādem-ile
   Degüldür ‘āḳile ḥüsn-i edebden

2. Uḫuvvet ḳaṣdın itdükde gerekdür
   Ḳaḳıyup ḫāṭırın ṣı bir sebebden

3. Eger ṣabr itmez ise terk ile gör
   Maḥabbet zā’il olursa ġażabdan

4. Ve ger ṣabr eyler ise ḳıymet olmaz
   Aña yüz biñ s̱emen sīm ü z̲ehebden

-745-

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Rāzuña n’eylerseñ it aġyārı vāḳıf eyleme
Āşinā ol yār ile bīgāne bilsün il seni

-746-[1680]

[‘Ulvī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ne ‘aceb tīz geçer z̲evḳ u[1681] sürūr eyyāmı
İrmedin nıṣf-ı nehārı irişür aḫşamı

-747-[1682]

[1680] Çetin, 1993, s.161. Bu şiir, DUD’da geçen 5 bendlik bir müseddesin mütekerrir mısralarından oluşmaktadır.
[1681] z̲evḳ u: z̲evḳ-ı DUD.
[1682] Küçük, 2011, s. 339. Şiir, BD’de 7 beyittir.

[Bāḳī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Biz ḫᵛāb-ı ġaflet içre ḫayāl-i muḥālde

Geçdi nesīm-i ṣubḥ gibi ‘ömr-i nāzenīn

[127b]

-748-[1683]

Ḳıṭ‘a-i Kemāl Paşa-zāde El-Müftī Raḥmetu’llāh

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ma‘rifet gerçi ki beg-zādelere lāzımdur

   Oḳıyup yazmaz ise yine beg oġlı begdür

2. Ehl-i ‘ilm oġlı olup ḫānḳah-ı dünyāda

   Cāhil olmaḳdan ise ṭoġmadan ölmek yigdür

-749-[1684]

Ḳıṭ‘a Velehu

Li’llāhi Derre Ḳā’iluhu

[Kemāl Paşa-zāde]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ālimüñ faẓlı degüldür cāh ile

   Cāh ile gelmez faẓīlet cāhile

2. Cāhil oldur pīr-i nā-bāliġ ola[1685]

   Cehli[1686] gitmez çihl ile pencāh ile

-750-

Beyt Velehu

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Çelebilükde begüm medḫali yoḳdur nesebüñ

‘İlm ile muttaṣıf olan kişi olur çelebi

-751-

[1683] Saraç, 2021, s. 423.
[1684] Saraç, 2021, s. 427.
[1685] ola: bigi KPD.
[1686] Cehli: Cehl KPD.

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ḥadden ziyāde eyleme bir şaḫṣa iltiyām
   Ẕü’l-Kibriyāya bende-i ṣāḥib-sipās iseñ

2. Her bir kişiye ḳadrine göre tenezzül it
   Mīzān gibi sende maḳādir-şinās iseñ

-752-[1687]

Ḳıṭ‘a Velehu

[‘Ālī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İns ü cin emrüñe rām olsa Süleymān mānend
   Dükeli dürrini baḫş itse saña [ḳulzüm-i heft]D

2. Girse her laḥẓada gencīneñe māl-i Ḳārūn
   Mūzeñüñ kebkebi dürr olsa [libāsuñ zer-beft]D

3. Ṣaḳın aldanma ġurūr itme beḳāsı yoḳdur
   Bu fenā mülketidür her ne ki [var āmed ü reft]D

-753-

Ḳıṭ‘a Lehu

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āsiyāb-ı dehr-i dūnuñ ḥāṣılı
   Ġırre olma devr-i nā-hemvār[ına]

2. Gerçi bir ḳaç gün murāduñca döner
   Degmez iḳbāli velī idbā[rına]

[128a]

-754-[1688]

Ġazel-i Bāḳī Efendi

[1687] Aksoyak, 2018, s. 1268.
[1688] Küçük, 2011, s. 105. BD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Nedür bu ḫandeler bu şīveler[1689] bu nāz u istiġnā
   Nedür bu ‘işveler bu cilveler[1690] bu ḳāmet-i bālā

2. Nedür bu pīç pīç ü çīn çīn ü ḫam-be-ḫam kākül
   Nedür bu ṭurreler bu ḥalḳa ḥalḳa zülf-i müşkāsā

3. Miyānuñ rişte-i cān mı gümüş āyīne mi sīneñ
   Bünāgūşuñla mengūşuñ gül-ile jāledür gūyā

4. Nedür bu ‘ārıż u ḫadd u nedür bu çeşm-i cādūlar[1691]
   Nedür bu ḫāl-i Hindūlar nedür bu ḥabbetü’s-sevdā

5. Vefā ummaz cefādan yüz çevirmez **Bāḳī** ‘āşıḳdur
   Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiġnā

-755-[1692]

Ġazel-i Sīretī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. O şīvelerle tebessüm o nāzlarla ‘itāb
   O ḫandelerle tekellüm o ‘işvelerle ḫiṭāb

2. O meh-cebīn-i münevver o kec-rev ebrūlar
   O ca‘d-ı zülf-i mu‘anber o kākül-i pür-tāb

3. O cilveler o revişler meded o cünbişler
   O ġamzeler o baḳışlar o nergis-i pür-ḫ^{v}āb

4. O ḫāl-i müşk-feşān ol ḫaṭ-ı ‘abīr-efşān
   O la‘l-i lebler o dendān o gevher-i nā-yāb

[1689] şīveler: ‘işveler BD.
[1690] ‘işveler bu cilveler: cilveler bu şīveler BD.
[1691] çeşm-i cādūlar: çeşm ü ebrūlar BD.
[1692] Kaplan, 2014.

5. Girişmelerle nigāh idicek o şehr-āşūb
   Ḳalur mı **Sīretī** dil olmaya ḫarāb u yebāb

-756-

Gedāyī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. O sāḥirāne baḳışlar o ‘işvelerle cevāb
   O şā‘irāne kelām u o nüktelerle ḫiṭāb

2. O ġamzelerle o ebrū o göz ucıyla naẓar
   O ḫandelerle revişler o nāzlarla ‘itāb

3. Meded meded nedür ol serv-ḳadd o tāze nihāl
   O çeşm ü ġamze o gül ruḫ o nergis-i pür-ḫᵛāb

4. O şem‘-i cem‘-i leṭāfet nedür o sünbüller
   O ġonce fem o şeker leb o gevher-i nā-yāb

5. **Gedāyī** ġamze-i fettān ile o şehr-āşūb
   N’ola bu mülket-i sīnem benüm iderse ḫarāb

-757-[1693]

Kemāl Paşa-zāde[1694]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ṣaḳın selb eyleyüben iḫtiyārı
   İdüp cürmi dime kim andan oldı

2. ‘Azāzīle anuñ-çün oldı la‘net
   Ḫudāya didi ḥāşā senden oldı

3. Anuñ-çün girü maḳbūl oldı ādem

[1693] Saraç, 2021, s. 430.
[1694] Kemāl Paşa-zāde: Mevlānā İsma‘īl Ḥaḳḳī Efendi Fermāyed N.

İdüp cürmi[1695] didi kendümden oldı

-758-

Mevlānā-yı Mümāileyh Fermāyed

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳadr [u] ḳıymet fehm iden elden düşirmez cevheri
   Raġbet itmez mi görüp kāmil ‘ıyār olan zeri

2. Kimse ḫāk-i tīreden bulmaz ḫazefden ġayrısın
   Şol ki pākīze ṣadef buldı lü‘lü‘ dürr-i teri

[129a]

-759-[1696]

Ḥüseynī Ḫafīf ‘Iṭrī

[Ḳabūlī]

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Göñlüm aldı al ile bir gözleri ala yine
   Gözleri alalaruñ cānlar fedā alayına

2. Al ṭūṭīdür femüñ gūyā şekerdür leblerüñ
   Anı seyr itmek dilerseñ destüñe al āyīne

Yā le li yel lele lelli tere le li yele le li yel le lelli
Yel le lā ra‘nā-yı men

[129b]

-760-[1697]

[Ḥü]seynī Şarḳī

Devr-i Revān

[Bāḳī]

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḫalḳ-ı ‘ālem gül seveydi kāşkī bülbül gibi
   Ol lebi ġonce baña ḳalurdı tenhā gül gibi

[1695] cürmi: nādim KPD.
[1696] Erdoğan, 2008, s. 693. Şiir, KD’de 5 beyittir.
[1697] Küçük, 2011, s. 406. Şiir, BD’de 5 beyittir.

2. Zülf-i ‘anber-būyuñuñ sevdālarıdur dostum
   ‘Āşıḳuñ ḥālin perīşān eyleyen sünbül gibi

3. Kākülüñ sevdālarından düşdi göñlüm zülfüñe
   Bir belā daḫı ol oldı başuma kākül gibi

4. Çeşmüm üzre görinen ḫūn-ābe şanma **Bāḳiyā**
   [Gözüme geldi şarāb-ı][D] ‘aşḳ-ı dil-ber mül gibi

-761-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. [Gü]l ġoncelerin yine bahār itdi küşūde
   Her bergini reşk-āver idüp ‘anber-i būda

2. Ḥasret gözümüz ḫāk-i rehüñ kuḥline şāhum
   Emr eyle Ṣıfahān oḳısunlar leb-i cūda
   Nāzenīn yār cānum yele le lā lī yel le lā lī yel le lā lī yel le lā lī
   Āh bahār itdi küşūde

-762-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Günden güne derd-i dilüm efzūn idersin
   Feryād elinden cigerüm ḫūn idersin

2. Oldum girih-i zülfüñe biñ cān ile ḳurbān
   Mecnūn idersin beni mecnūn idersin
   Nāzenīnüm yār yār meh-cebīnüm vay vay hem-demüm yār ey

[131a]

-763-[1698]

Ḳıṭ‘a

[Kemāl Paşa-zāde]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[1698] Saraç, 2021, s. 403.

1. Sen beni yā Rab kemāl-i ḥırṣ ile
   Der-be-der gezdürme gel bī-fā'ide

2. Aç idüp nā-merde muḥtāc eyleme
   Rabbenā enzil 'aleynā mā'ide[1699]

-764-

Fevrī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Beni ne mübtelā-yı imtilā eyle ne ḫod aç it
Ne senden eyle müstaġnī ne senden ġayra muḥtāc it

-765-[1700]

Ḳıṭ'a-i Yaḥyā Efendiyyü'l-Müftī

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

1. Dime āyā neye ḳılsam teveccüh
   Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur

2. Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı
   Ḳanā'at ḫod hemān altun oluḳdur

-766-[1701]

Ḳıṭ'a

[Kemāl Paşa-zāde]

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Maṭbaḫ-ı dehr içinde aç olsañ
   Kimsenüñ ni'metine itme ḥased

2. Rızḳ içün fi'l-ḥaḳīḳa ġam yime kim
   Żaminallāhu rızḳa külli aḥad[1702]

[131b] **-767-**

[1699] Mâ'ide Sûresi 5/114: "Meryem oğlu Îsâ şöyle yalvardı: 'Allahım! **Ey Rabbimiz! Bize gökten öyle bir sofra indir** ki ilk gelenimizden son gelenimize kadar bizler için bir şölen ve senden bir işaret olsun. Bizi rızıklandır, sen rızık verenlerin en hayırlısısın.'"
[1700] Kavruk, yty, s. 492.
[1701] Saraç, 2021, s. 381.
[1702] "Allah herkesin rızkını garanti etti." (Saraç, 2021, s. 381).

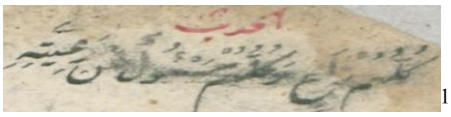 [1703]

Terceme

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ey ki ḫalḳ-ı zamāne ḥākimisin
   İtme maḥkūmuñı hemīşe melūl

2. Mīr mes’ūl olur ra‘iyyetden
   Böyle buyurdı bu hadīṯ-i Resūl

[132a]

-768-[1704]

(…)[1705] Semā‘ī Der-Maḳām-ı Şabā

[Fevzī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Gel külbe-i aḥzānuma ey serv-i revānum
   Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma
   Ḳan aġlamadan ḳalmadı h[ī]ç tāb u tüvānum
   Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma

2. Ben āh iderüm gūşe-i ġamda tek ü tenhā
   Aġyār-ıla sen gel gül açıl ey gül-i ra‘nā
   Ḳalbüñde h[ī]ç inṣāf u kerem yoḳ mıdur aṣlā
   Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma[1706]

3. Gözden nice demdür ki perī gibi nihānsın
   Fevzīye belā derd-i maḥabbet nigerānsın
   Alma ṣaḳın āhumı benüm tāze cevānsın

[1703] “Her birerleriniz güdücüdür ve her birerleriniz elinin altındakilerden sorumludur.” anlamında bir hadis (Sofuoğlu, 1989, s. 6987).

[1704] Erdem, 1994, s. 243.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 454b’de tekrar yazılmıştır.

[1705] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

[1706] Bu bend RAZ’de yoktur.

Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma[1707]

-769-

Ṣabā

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ruḫuñ bir cām ile ey şāh[ı] ḥüsnüñ gül gül olmışdur
   Dil-i şūrīde ol şevḳ ile gūyā bülbül olmışdur

2. Çemende zülf [ü] ruḫsāruñ añup sūzişle āh itdüm
   Anuñ her bir şerārı gül-dehānum sünbül olmışdur

[133b]

-770-[1708]

Ġazel-i Vecdī Beg

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Sīnede bir şūḫ-ı mest-i kec-külāh ister göñül
   Bā‘iṣ-i āh-ı nedāmet bir günāh ister göñül

2. Sāyeveş pā-māl [u][D] Mecnūn gibi meftūn olmaġa
   Serv-ḳad bir dil-ber-i āhū-nigāh ister göñül

3. Şem‘-i bezm-i derd ü mihr-i rūz-ı ġam bir dil-beri
   Ārzū eyler ne ḫurşīd ü ne māh ister göñül

4. Gülşen-i dehrüñ güline sünbüline kim baḳar
   Ruy-ı al u ṭurre-i zülf-i siyāh ister göñül

5. Olmış-iken nā’il-i kemter-nigāh-ı iltifāt
   Ruḫṣat-ı būs u kenārı gāh gāh ister göñül

6. Ol büt-i ‘ālī-cenāb u ser-keşüñ bilmez miyem
   El irişmez vaṣlına ammā ki āh ister göñül

[1707] Bu bend RAZ’de yoktur.
[1708] Yanmaz, 1995, s. 95.

7. Eski rüsvāluḳlar ey **Vecdī** gelüp yāda yine
   Nām u neng ü[1709] ‘işmeti itmek tebāh ister [göñül]

-771-[1710]

Velehu

[Vecdī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dil-i çeşm-āşinā sāmān ile bīgāne olmaz mı
   Hemīşe mest ile ülfet iden mestāne olmaz mı

2. Hevā ḫoş her ṭaraf gülzār bülbül zār gül ḫandān
   Bu esbāb-ı cünūnı seyr iden dīvāne olmaz mı

3. Kenār-ı āb u sāḳī tāze vü mey köhne dil pür-şevḳ
   Bu bezme tevbeler nuḳl u vera‘ peymāne olmaz mı

4. Sebū zānūda sāġar elde yār āġūş-ı vuṣlatda
   Bu ṭarz-ı ḫāṣ ile meclis ‘aceb rindāne olmaz mı

5. Mey anda dil-ber anda cümle yārān-ı ṣafā anda
   Geçüp cennetden ādem sākin-i mey-ḫāne olmaz mı

6. Açılmış gül gibi ruḫsārı āteş-tāb[1711] olup meyden
   Göñül hem bülbül-i şūrīde hem pervāne olmaz mı

7. Bu maḥsūd-ı ṭabāyi‘ sözleri ḳanda bulursın sen
   Küdūret virmeseñ **Vecdī** ‘aceb yārāna [olmaz mı]

[134b]

-772-[1712]

[1709] neng ü: neng-i VCD.
[1710] Yanmaz, 1995, s. 129. VCD’de 4 ve 5. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[1711] āteş-tāb: āteş-bār VCD.
[1712] Arslan, 2019, s. 297-303.
Bu şiir, bazı farkılıklarla, 395b-400a’da tekrar yazılmıştır.

Ḳaṣīde Der-Vaṣf-ı Rābi‘ Meḥemmed Ḫān u Nesl-i Āl-i ‘Oṣmān u Tārīḫ-i Cülūs u Vefāt-ı Şāhān Raḥmetu’llāh

[Hem-demī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫaṭālardan emīn eyle İlāhī Āl-i ‘Oṣmānı
   Çün itdüñ bunları sen ehl-i īmānuñ[1713] nigehbānı

2. Bu nesl-i pāk ile dīn-i Muḥammed buldı taḳviyyet[1714]
   Şeref-baḫş oldı dīne bunlaruñ āyīn ü erkānı

3. İṭā‘at üzredür şer‘-i mübīne dā’imā bunlar
   Ḳavīdür ḥaḳ bu kim bu ḫānedānuñ ṣıdḳ u īmānı

4. ‘Adāletle şecā‘atle seḫāvetle mürüvvetle
   Niẓām-ı ‘ālem içün itdiler sa‘y-ı firāvānı

5. İdindüm bunlaruñ tārīḫini diḳḳat idüp ma‘lūm
   Getürdüm naẓma luṭf-ı Ḥaḳḳ ile Fihrist-i Şāhānı

6. Ola tā her kesüñ ḫāṭır-nişānı cümle-i[1715] tārīḫ
   Gelür[1716] her söz [ki][D] naẓma vardur anuñ ḥıfẓa imkānı

7. İdüp mevzūn [u][D] hemvār oldı bu şeh-nāme-i icmāl
   Recām oldur ola ma‘ẕūr eger var-ısa noḳṣānı

8. Ḳamunuñ evveli Sulṭān ‘Oṣmān İbni Erṭuġrul
   Ki oldur cümleden evvel ḳuran resm-i cihānbānı

9. ‘Alā’e’d-dīn-i Selçuḳī idüp ṭabl u ‘alem irsāl

[1713] īmānuñ: İslāmuñ FŞ.
[1714] buldı taḳviyyet: taḳviyyet buldı FŞ.
[1715] cümle-i: cümleten FŞ.
[1716] Gelür: Gele FŞ.

Muḥaḳḳaḳ altı yüz ṭoḳsan ṭoḳuzdur[1717] ḫuṭbe ‘unvānı

10. Yigirmiyle yedi yıl salṭanat sürdi ‘adāletle
Bu devletde bu vaż‘ itdi ḳamu tertīb-i dīvānı

11. Cihān-ı bī-beḳādan ‘azm idüp ol server-i ‘ālem
Yirine gördi lāyıḳ çünki oġlı[1718] Sulṭān Orḫānı

12. Cülūs itdi yedi yüzle yigirmi altı sālinde
Sa‘ādetle otuz beş yıl cihānuñ oldı sulṭānı

[135a]

13. Ġazāya ṣarf idüp evḳātını h[ī]ç ṭurmadı ḫālī
Musaḫḫar eyledi tedrīc-ile eṭrāf [u][D] büldānı

14. Bu gülzār-ı fenādan ol da itdi ‘āḳıbet riḥlet
O serv-i bāġ-ı devlet gitdi ‘uḳbāya ḫırāmānī

15. Cülūs itdi yirine oġlı Ġāzī Ḫān Murād anuñ
Tamāmet Rūm ilin feth itdi açdı kāfiristānı

16. Cülūsına yedi yüz daḫı altmış bir olur tārīḫ
Budur el-ḥaḳ selāṭīnüñ şecī‘ u[1719] merd-i meydānı

17. Otuz bir yıl sürüp devlet ġazā yolında ser virdi
Şehādetle o server ḥāṣıl itdi ḳurb-ı Raḥmānı

18. Şehīd oldı çün ol Sulṭān-ı Ġāzī ‘asker-i İslām
Cülūs itdürdiler fi’l-ḥāl oġlı Yıldırım Ḫānı

19. Cülūsına yedi yüz daḫı ṭoḳsan ikidür tārīḫ

[1717] ṭoḳuzdur: ṭoḳuzda FŞ.
[1718] çünki oġlı: oġlını FŞ.
[1719] şecī‘ u: şecī‘-i FŞ.

Şecā‘atde selāṭīn içre yoḳdur anuñ aḳrānı

20. Ne dem ‘azm eyleyüp meydāna at ṣalsaydı küffāra[1720]
Ṣanasın[1721] berḳ-ı ḫāṭifdür elinde tīġ-ı ‘uryānı

21. Serīr-i salṭanatda eyledi on dördi çün tekmīl
Sekiz yüz beşde āḫir itdi terk-i ‘ālem-i fānī

22. Süleymān Begle Mūsā Beg sürüp bir nice dem devlet
İkisi de atup ṭutdı bulup ḫālī bu meydānı

23. Sekiz yüzle on altıda ẓuhūr itdi Meḥemmed Şāh[1722]
Taġallub eyleyüp def‘ eyledi ġavġā-yı iḫvānı

24. Sekiz yıl müstaḳıllen pādişāh oldı idüp riḥlet
Sipāriş itdi oġlı Ḫān Murāda cümle erkānı

[135b]

25. Cülūsına sekiz yüz hem yigirmi dört olur tārīḫ
Olupdur Ḫān Murād-ı Evvele bu ism ile ṯānī

26. Ḳarār itdi otuz yıl altı ay devlet serīrinde
Ġazālar itdi küffāra[1723] çeküp şemşīr-i berrānı

27. Tamām oldı anuñ da devri[1724] riḥlet itdi dünyādan
Ḳoyup Sulṭān Meḥemmed Ḫān-ı Ṯānīye bu meydānı

28. Cülūs itdi sekiz yüz elli beşde ol şeh-i ‘ādil
Otuz bir yıl cihānda kerr ü ferle sürdi devrānı

[1720] küffāra: a‘dāya FŞ.
[1721] Ṣanasın: Ṣanayduñ FŞ.
[1722] Şāh: Ḫān FŞ.
[1723] küffāra: a‘dāya FŞ.
[1724] devri: rūzı FŞ.

29. Budur İstanbulı feṯḥ eyleyen Ġazī Meḥemmed Ḫān
N’ola ecdādına ġālib olursa şevket ü şānı

30. Cihānda def‘ u ref‘a itdi himmet[1725] ẓulmet-i [küfri][D]
Żiyā-yı seyf ile rūy-ı zemīni ḳıldı nūrānī

31. İrüp pāyāna ‘ömri ol daḫı ‘azm-i behişt itdi
Yirini oġlı Sulṭān Bāyezīde gördi [erzānī][D]

32. Sekiz yüz seksen[1726] altıda cülūs itmişdür ol sulṭān
Odur Ḥaḳḳuñ velīsi andadur esrār-ı pinhānī

33. Anuñ daḫı zamānında nice feṯḥ u fütūḥ oldı
Ḳırup küffārı[1727] icrā eyledi āyīn-i şāhānī

34. Otuzla hem iki yıl pādişāh oldı cihānda ol
Ferāġat itdi āḫir terk idüp bu dār-ı [aḥzānı][D]

35. Yirin Sulṭān Selīme eyledi teklīf ṣoñ demde
Bilürdi kimseye bāḳī degül bu çarḫ-ı gerdānı

36. Cülūs itdi ṭoḳuz yüz on sekizde çünki ol ġāzī
Şecā‘atde n’ola tercīḥ idersem cümleye[1728] anı

[136a]

37. Alup Mışrı sefer ḳıldı ‘Acem iḳlīmine ṣoñra
Şikest itdi[1729] ḳaçurdı Çaldıranda şāh-ı Īrānı

38. Sekiz yıl hem sekiz ay oldı aña salṭanat rūzī
Ḳoyup gitdi yirine ‘āḳıbet Sulṭān Süleymānı

[1725] itdi himmet: himmet itdi FŞ.
[1726] seksen FŞ: yetmiş N.
[1727] küffārı: a‘dāyı FŞ.
[1728] cümleye: cümleden FŞ.
[1729] itdi: idüp FŞ.

39. Cülūsına ṭoḳuz yüz hem yigirmi altıdur tārīḫ
Bunuñ eyyāmı ‘adlinde bu devlet buldı mīzānı

40. Cihānda Ḫān Süleymān ḳırḳ sekiz yıl pādişāh oldı
Vilāyetler musaḫḫar eyledi[1730] arturdı ‘unvānı

41. Cihān ma‘mūr u ābādān olup ḫalḳ oldı āsūde
Zamānında ẓuhūr itdi nice āṯār-ı Sübḥānī

42. Bu da gitdi cihāndan tāc u taḫtın terk idüp āḫir
Yirine ḫān Selīm oldı budur evvelkiye ṯānī

43. Cülūsına ṭoḳuz yüz yetmiş ile dört olur tārīḫ
Budur bu nesl-i pāküñ ḥaḳ bu kim sulṭān-ı ẕī-şānı

44. Zamānında bunuñ Ḳıbrıs gibi bir ülke fetḥ oldı
Bunuñ şemşīri küffār-ı[1731] Firenge virdi ḫüsrānı

45. Sekiz yıl hem beş ay ol server-i ‘ālem sürüp devlet
Sefer itdi cihāndan mesken itdi bāġ-ı Rıḍvānı

46. Anuñ mesned-nişīni Ḫān Murād-ı Ṯāliṯ olmışdur
Budur cümle selāṭīnüñ güzīn-i[1732] ehl-i ‘irfānı

47. Ṭoḳuz yüz daḫı seksen iki geçdi çünki[1733] hicretden
Cülūs itdi[1734] müyesser oldı aña tāc-ı ḫāḳānī

[1730] eyledi: eyleyüp FŞ.
[1731] küffār-ı: aḳvām-ı FŞ.
[1732] güzīn-i: güzīni FŞ.
[1733] daḫi seksen iki geçdi çünki: hem daḫi seksen iki çün geçdi FŞ.
[1734] itdi: idüp FŞ.

48. Olup ṣābit-ḳadem taḫtında zaḥmet çekmedi[1735] aṣlā
İdüp ser-dār[1736] irsāl aldılar[1737] Tebrīz ü Şāmı

[136b]

49. Yigirmi yıl sekiz ay ‘āleme ḥükm itdi ‘adl üzre
Ḳoyup gitdi o daḫı[1738] ‘āḳıbet bu köhne eyvānı

50. Anuñ da oġlı kim Sulṭān Meḥemmed Ḫān-ı Ṣāliṣdür
Cülūs itdi biñ üçde oldı cārī emr ü fermānı

51. Bu devletde budur ḫünkār-ı ġāzī fātiḥ-i Egri
Ḳıran küffārı[1739] ser-tā-pā iden[1740] ceng-i fırāvānı

52. Ṭoḳuz yıl altmış üç gün salṭanat sürdi idüp riḥlet
Bu mihmān-ḫānenüñ bir ḳaç gün oldı ol da[1741] mihmānı

53. Geçüp anuñ yirine ‘adl ile Sulṭān Aḥmed Ḫān
Yeñiden oldı iḥyā ḥaḳ bu kim āyīn-i ‘Oṣmānī

54. Cülūsı hicretüñ biñ on ikisinde olup vāḳi‘
Aña bu salṭanat oldı Ḫudānuñ luṭf u iḥsānı

55. Zamānında Anaṭol semtinüñ eṭrāf u eknā[fı][D]
Celālī eşḳıyāsı cümleten itmişdi talanı

56. Tevekkül eyleyüp Allāha itdi bir ḳulın irsāl
Geçürdi tīġ-ı ḳahrından ser-ā-ser ehl-i ṭuġyānı

[1735] çekmedi: çekmeyüp FŞ.
[1736] ser-dār: ser-dārın FŞ.
[1737] aldılar FŞ: eylediler N.
[1738] daḫi: ‘ādil FŞ.
[1739] küffārı: a‘dāyı FŞ.
[1740] iden: idüp FŞ.
[1741] oldı ol da: ol da oldı FŞ.

57. Ḥükūmet ḳıldı on dört yılla dört ay eyleyüp[1742] riḥlet
Cülūs itdürdiler anuñ yirine Muṣṭafā Ḫānı

58. Cülūsı biñ yigirmi altıda vāḳi‘ olup anuñ
Müyesser oldı aña gerçi kim bu taḫt-ı[1743] sulṭānī

59. Ne ḥāl ise ḳarār itdi üç ay üç gün[1744] velī ṣoñ[ra][D]
İdüp ġavġā-yı ‘alemden ferāġat çekdi [dāmānı][D]

60. Anuñ ardınca ‘Oṯmān Ḫān-ı Ġāzī[1745] pādişāh oldı
Ḥaḳīḳatle budur bu ḫānedānuñ şīr-i ġarrānı

61. Cülūsı biñ yigirmiyle yedide vāḳi‘ olmışdur
Olup dört yılla dört ay [on gün][D] anuñ[1746] cümle [devrānı][D]

[137a]

62. Ġazā yolında[1747] beẕl-i himmet itdi o şeh-i ġāzī
Cihān serverlügin iṯbāt idüp gösterdi burhānı

63. Ne çāre n’eylesün ammā ki baḫtı olmadı yāver
Cihāndan almayup kāmı felek ḳıldı hebā anı

64. Bu ḥālet çün ẓuhūr itdi ḳamunuñ ittifāḳıyla
Cülūs itdürdiler tekrār Sulṭān Muṣṭafā Ḫānı

65. Ne fetretler ne ġavġālar olupdur biñ otuz birde
On altı ay zamāne gösterüp rūy-ı perīşānī

66. Müşevveş oldı çün aḥvāl-i ‘ālem gördiler āḫir

[1742] eyleyüp: eyledi FṢ.
[1743] kim bu taḫt-ı: ferr ü baḫt-ı FṢ.
[1744] ḳarār itdi üç ay üç gün: üç ay üç gün ḳarār itdi FṢ.
[1745] Ġāzī: Ṯāni FṢ.
[1746] anuñ: anuñ da N.
[1747] yolında: yolına FṢ.

Gelüp cem‘ oldılar bir yire cümle devlet a‘yānı

67. Cülūs itdürdiler Sulṭān Murād-ı Rābi‘i ol dem
Umūr-ı salṭanat buldı yine evvelki mīzānı

68. Geçüp taḫta biñ otuz ikide ol ḫusrev-i[1748] ġāzī
Bu devlet oldı ol şāh-ı güzīne Ḫaḳḳuñ iḥsānı

69. Mehābetde ṣalābetde olup ecdādına ġālib
Budur ṣāḥib-ḳırānı ‘ālemüñ Sām u Nerīmānı

70. ‘Adūnuñ kesdi ‘ırḳın eşḳıyādan intiḳām aldı
Elinden ol gürūhuñ h[ī]ç biri ḳurtarmadı cānı

71. İdüp iẓhār-ı ḳudret fitne Ye’cūcına sed çekdi
Sezādur aña dirlerse eger İskender-i ṣānī

72. Revān-ıla alup Baġdādı ḳahr itdi Ḳızılbaşı
Ḳalaydı ṣaġ eger alurdı hep Īrān u Tūrānı

73. Cihānda on yedi yıl kām-rānluḳ eyleyüp āḫir
Nihāyet buldı emr-i Ḫaḳḳ-ıla anuñ da devrānı

74. Cülūs itdi ḳarındaşı yirine Ḫān-ı İbrāhīm
Bunuñ da oldı heft iḳlīme cārī emr[1749] ü fermānı

75. Olup biñ ḳırḳ ṭoḳuzda aña rūzī baḫt-ı fīrūzī
Getürdi ṣadra āḫir rūzgār ol ẓıll-ı Yezdānı

[137b]

76. Bi-ḥamdi’llāh zamānında Giridde Ḫanya fetḥ oldı

[1748] ḫusrev-i FŞ: ḫusrev ü N.
[1749] emr: ḥükm FŞ.

Azaḳdan ḫod Ḳazaḳlar ṭutdılar semt-i girīzānı

77. Ṭoḳuz yıldan üç ay eksük ḥükūmet eyleyüp āḫir
Ferāġat [itdi][D] aña keşf olup[1750] bu[1751] sırr-ı vicdānī

78. Naṣīb oldı şehādet ʻāḳıbet ol şāh-ı maẓlūma
Ne çāre bu imiş çün tā ezel taḳdīr-i Rabbānī

79. Anuñ ferzend-i ʻālī-şānı devletle saʻādetle
Geçüp evreng-i şāhīye müşerref ḳıldı dīvānı

80. Cülūs-ı Ḫān Meḥemmed eyledi āsūde dünyāyı[1752]
Didi tārīḫini erbāb-ı naẓmuñ bir suḫandānı
Sene 1058 [M. 1648]

81. Odur ḫünkār-ı ġāzī pādişāhānuñ ser-efrāzı
Dilüm medḥ itmede ḳāṣır o sulṭān ibni sulṭānı

82. Semiyy-i Faḫr-ı ʻĀlem şehr-yār-ı aʻdel ü ekrem
Şehen-şāh-ı muʻaẓẓam vāriṯ-i mülk-i Süleymānī

83. Meḥemmed Ḫān-ı Rābiʻ pādişāh-ı maşrıḳ u maġrib
Anuñdur tāc-ı ḫāḳānī anuñdur taḫt-ı ʻOṯmānī

[1750] olup FŞ: oldı olup N.
[1751] bu: bir FŞ.
[1752] Bu mısraın yanına surhla "Tārīḫ Cevrī Çelebinüñdür" yazılmıştır. Bu mısra CD'de geçmektedir, bk. Ayan, 1981, s. 295.

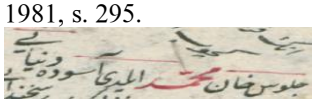

"Tārīḫ Cevrī Çelebinüñdür" ifadesinin üst kısmında surhla yazılan "Tārīḫ-i Zībā Li-Ṣānī Efendi Berāy-ı Velādet-i Sulṭān Meḥemmed Ḫān-ı Rābiʻ" başlığının altında "Nūrdur geldi Meḥemmed ṣulb-ı İbrāhīmden" mısraı kayıtlıdır. Ṣânî'ye (ö. 1087/1676-77) ait bu mısraın geçtiği tarih manzumesi için bk. Çapan, 2005, s. 313.

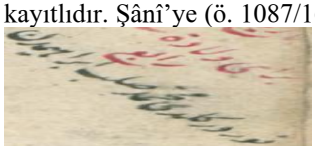

84. Sa‘ādetle serīr-i devlet üzre cā-nişīn olsa
Gören bedr oldı ẓann eyler felekde māh-ı tābānı

85. Süvār olsa eger raḫş-ı hümāyūna ṣanurlar hep
Esed burcına taḥvīl eylemişdür mihr-i raḫşānı

86. Cülūs eṣnālarında gerçi olmışdur bir az fetret[1753]
Ḳamusın ber-ṭaraf ḳıldı idüp [tedbīr-i āsānī][D]

87. Eṣer devrinde hergiz ḳalmamışdur fitneden aṣlā[1754]
Meger erbāb-ı ḥüsnüñ ruḫlarında ḫāl-i [fettānı][D]

88. ‘Adāletle yeñi başdan cihānı eyledi ma‘mūr
Yine buldı niẓāmın devletinde ‘ālem-i [fānī][D]

89. Bunuñ biz[1755] şükrini mümkin midür hergiz edā itmek
Ḫudā virdi bize bir pādişāh-ı [pāk-iẕ‘ānı][D]

[138a]

90. Yiter ey **Hem-demī** şimden-girü gel ṣıdḳ ile el aç
Du‘āya başla kim Fihrist-i Şāhān buldı pāyānı

91. İlāhī eyle ervāḥ-ı selāṭīni dem-ā-dem şād
İlāhī sen ḫaṭālardan emīn it şāh-ı devrānı

92. İlāhī ‘ömrin efzūn eyle anlar yirde yatduḳca
İlāhī sen ḳabūl eyle du‘ā-yı müstemendānı

-773-[1756]

Tetimme-i [Rüşdī-zāde] Reşīd Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[1753] Cülūs eṣnālarında gerçi olmışdur bir az fetret: Zamānında bir az fetret ẓuhūr itmişdi ammā kim FŞ.
[1754] aṣlā: ḥakkā FŞ.
[1755] biz: ben FŞ.
[1756] Arslan, 2019, s. 316-319. Şiir, FŞ’de 38 beyittir.

1. Selefde Hem-demī merḥūm idüp Fihrist-i Şāhānı
İrişdürmiş idi Sulṭān Meḥemmed vaḳtine anı

2. Didüm lāyıḳ degüldür ḳala böyle bir eṣer nāḳış
Anuñ ẕeyline buldum naẓm-ı ṣābıḳ üzre imkānı[1757]

3. Meḥemmed Ḫān-ı Rābi‘ ḳırḳ buçuḳ yıl pādişāh oldı
O ẕāt-ı pür-şükūhuñ gelmedi devletde aḳrānı[1758]

4. Meḥemmed Ḫān-ı Ġāzīnüñ yirine itdiler iclās
Ḥayātında ḳarındaşı olan Sulṭān Süleymānı

5. Çü geçdi taḫta biñ ṭoḳsan ṭoḳuzda ‘izz[1759] ü şevketle
Müzeyyen eyledi üç yıl ṭoḳuz ay ṣadr-ı dīvānı

6. İdince dār-ı fānīden beḳāya ‘āḳıbet riḥlet
Münevver itdi taḫtı geldi[1760] Sulṭān Aḥmed-i Ṯānī

7. Cülūsına anuñ biñ yüz ikinci sāl olur[1761] tārīḫ
Tamām[1762] üç yıl ṭoḳuz ay oldı şāh-ı ‘ālem-i fānī

[138b]

8. Cihān mülki degül bāḳī aña da ḳalmadı āḫir
Bıraḳdı taḫtı Sulṭān Muṣṭafāya çekdi dāmānı

9. Cülūsı oldı vāḳi‘ taḫta biñ yüz altı sālinde
Sekiz yıl hem ṭoḳuz ay oldı cārī emr ü fermānı[1763]

[1757] Anuñ ẕeyline buldum naẓm-ı ṣābıḳ üzre imkānı: Bu resm üzre anı teẕyīle itdüm ḫāme-cünbānī FŞ.
[1758] O ẕāt-ı pür-şükūhuñ gelmedi devletde aḳrānı: N’ola ecdādına olsa fütūḥātıyla rüchānı FŞ.
[1759] ‘izz: ferr FŞ.
[1760] Münevver itdi taḫtı geldi: Geçüp taḫtı münevver itdi FŞ.
[1761] sāl olur: sāldür FŞ.
[1762] Tamām: O da FŞ.
[1763] hem ṭoḳuz ay oldı cārī emr ü fermānı: ṭoḳuz ay on yedi gün ‘ālemde ‘unvānı FŞ.

10. Żiyā virdi serīr-i mülke[1764] Sulṭān Aḥmed-i S̱āliṣ
Ḳarındaşı ḥayātında aña taḫt oldı erzānī

11. Sa‘ādetle cülūs itdükde taḫta biñ yüz on beşde
Ḳudūmıyla şeref-yāb eyledi evreng-i ‘Oṣmānı[1765]

12. Şehen-şāh-ı cihān Sulṭān Aḥmed Ḫān-ı Ġāzī kim
Odur şimdi[1766] zamānuñ pādişāh-ı ṣāḥib-‘unvānı

13. Perīşān oldı ḫavfından anuñ Mosḳov gibi düşmen
Morayı feṭḥ idüp ḳırdı ‘adūyı tīġ-ı berrānı[1767]

14. ‘Acemden Luri Tiflisi Hemedān ile Tebrīzi
Revānı Genceyi aldı[1768] musaḫḫar ḳıldı Īrānı

15. Zamān-ı devletinde ḫalḳ-ı ‘ālem buldı āsāyiş[1769]
Ferāmūş itdiler ġamla geçen eyyām-ı devrānı

16. Nice ‘ālī-maḳām u ḳaṣr ābād oldı vaḳtinde
Yapar ednā[1770] işāret eylese biñ ḳalb-i vīrānı

17. Ferāġat eyledi ġavġā-yı dehrden eyledi ‘uzlet
Yigirmi yedi yıl on bir ay oldı şevket ü şānı

18. Ḥayātında birāder-zādesi Sulṭān Maḥmūda
Virüp tācıyla taḫtın[1771] ‘āḳıbet terk itdi ‘unvānı

[1764] Żiyā virdi serīr-i mülke: Serīr-i mülke teşrīf itdi FŞ.
[1765] Ḳudūmıyla şeref-yāb eyledi evreng-i ‘Oṣmānı: Vücūdıyla müzeyyen itdi tāc u taḫt-ı ‘Oṣmānı FŞ.
[1766] Odur şimdi: Olup ol da FŞ.
[1767] Morayı feṭḥ idüp ḳırdı ‘adūyı tīġ-ı berrānı: Bozup taburını aldı Azaḳ ile Tayagānı FŞ.
[1768] aldı: Lurı FŞ.
[1769] Zamān-ı devletinde ḫalḳ-ı ‘ālem buldı āsāyiş: Cihān ṣulḥ u ṣalāh ile otuzda oldı āsūde FŞ.
[1770] Yapar ednā: Yapardı bir FŞ.
[1771] tācıyla taḫtın: tāc ile taḫtı FŞ.

19. Cülūsı oldı biñ yüz ḳırḳ üçinci sālde vāḳi‘
Şeref-yāb itdi taḫt-ı devleti ol ẓıll-ı Yezdānī[1772]

[139a]

-774-

Şarḳī ‘Irāḳ

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Benüm ey şāh-ı devrānum baġışla cürm ü ‘işyānum
Ḫaṭā ise dimek cānum aġam paşam a sulṭānum

2. Mey-i ‘aşḳuñla maḫmūram ben ol dīvāne Mecnūnam
Ne didüm ise ma‘ẕūram aġam paşam a sulṭānum

3. Ḫaṭāya baḳma ‘işyāna sen ol nev-reste cānāna
N’ola didümse pīrāna aġam paşam a sulṭānum

4. Efendim **Sūzī**-i şeydā yoluñda ‘aşḳ ile rüsvā
Dimez mi saña bī-pervā aġam paşam a sulṭānum

-775-

‘Irāḳ Şarḳī Semā‘ī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Kār itdi ġamuñ cānuma sulṭānum efendim
Raḥm eyle bu efġānuma sulṭānum efendim

2. Aġlatma beni ḥālüme raḥm eyle kerem ḳıl
Baḳ dīde-i giryānuma sulṭānum efendim

3. Hecrüñle beni öldürüp ey şāh-ı cihānum
Gel girme benüm ḳanuma sulṭānum efendim

4. (…)[1773] aḥvālümi ṣormaz

[1772] Bu beyitten sonra, ciltleme sebebiyle okunamayan iki beyit daha bulunmaktadır.
[1773] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

(…)[1774] sulṭānum efendim

-776-

Beyt

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

‘Āşıḳ oldur yārine cānın u mālın beẕl ide

Cānı tenhā beẕl ḳor (?)[1775] yārüñ olur bī-iḫtiyā[r]

[139b]

-777-

‘Irāḳ Ḫafīf Li-Ḥāfıẓ Çelebi

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. İç ḳanumı gözüñle şarāb istemez misin
   Yaḳ baġrumı ġamuñla kebāb istemez misin

2. Baḳ cūy-ı eşk-i sīneme gel ey nihāl-i nāz
   Ẕevḳ-ı kenār-ı ‘ālem-i āb istemez misin

Cānum yelelel le lelel le li tere li yelelel le lelel le lelel li

Āh yele hey hey nāzenīn

-778-[1776]

İlāhī Der-Maḳām-ı Evc-‘Irāḳ

[Sezāyī]

Fā‘ilātün Fā‘īlātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şāh-ı istiġnāya mülk oldum recā bilmem nedür
   İlticā-yı Ḥaḳdan özge mültecā bilmem nedür

2. Fāriġam dünyā vü ‘uḳbāya ta‘alluḳ itmezem[1777]
   Terk [ü][D] tecrīdem bu gün ḥubb-ı sivā bilmem nedür

3. Öyle Mecnūnam ki Leylī bend-i zencīrümdedür

[1774] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

[1775] ḳor (?):

[1776] Özuygun, 1999, s. 358, 359. Şiir, HSD'de 5 beyittir.

[1777] itmezem: itmeden HSD.

Eyledüm ‘aşḳuñ yolında[1778] cān fedā bilmem nedür

4. Her ne eylerse revā cānān men-i dil-ḫasteye
   Ben **Sezāyī**yem anuñ-çün nā-sezā bilmem nedür

-779-[1779]

Hüdāyī Ḳuddise Sırruh

Fā‘ılātün Fā‘īlātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ṭīnet-i ādemde ḳonmasa ezel[1780] sevdā-yı ‘aşḳ
Cenneti bir dāneye ṣatmazdı ol dānā-yı ‘aşḳ

[140a]

-780-

Güfte-i Kerīmī Efendi Fī Esrār-ı Vużū

Mefāīlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṣalāt içre vużū şarṭ olduġı budur dem-i mīṣāḳ
   Vücūdından kişi yunmasa bulmaz vaṣla istiḥḳāḳ

2. Ṭahāretden ġaraż vechin yumaḳdan bu durur maḳṣūd
   Teveccühde kişi ḳayd [u] ta‘alluḳdan bula ıṭlāḳ

3. Kişi būy-ı maḥabbet almadur ẕikr-i İlāhīden
   Nedür fehm eyle ey dil mażmażayla emr-i istinşāḳ

4. Daḫı başına mesḥ itmekde budur remz ile nükte
   Ola deryā-yı vaḥdet içre ‘ārif ehl-i istiġrāḳ

5. Netīce bu gibi üẕneynini mesḥ itmeden mü’min
   Mesāvīden ola bāb-ı ṣımāḫı cānibin ġallāḳ

6. İşāret bu durur mesḥ-i ‘unuḳdan ehl-i iẕ‘āna
   Ridā-yı gerden ide Ḥaḳ rıżāsın boynına bī-‘āḳ

[1778] Eyledüm ‘aşḳuñ yolında: Eylerüm ‘aşḳuñda ammā HSD.
[1779] Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 367. Şiir, MHD’de 7 beyittir.
[1780] ezel: eger MHD.

7. Ḳomadugını almaya ola ṭoġrı yola sālik
   Yumaḳ emr olduġı budur kişiye sā‘id ile sāḳ

8. Żarūretde teyemmüm cā’iz olduġı budur ġālib
   Günāh-ıla kişi ḳabre giricek pāk ide ṭopraḳ

9. **Kerīmi** ṭarz-ı maḳbūl eyledüñ sırr-ı ṣalāt içre
   Umarum ḫaṭṭ ide remz ü nikātın işiden ‘uşşāḳ

[140b]

-781-[1781]

Manẓūme-i Merġūbe

[Ṣun‘ī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫudā Rabbüm nebīm ḥaḳḳā Muḥammeddür Resūlu’llāh
   Hem İslām dīnidür dīnüm kitābumdur Kelāmu’llāh

2. ‘Amelde Bū Ḥanīfe meẕhebüm hem i‘tiḳādumda
   Olupdur ehl-i sünnet ve’l-cemā‘at meẕhebi va’llāh

3. Daḫı ẕürriyyetüm Ādem Muḥammed milletindenem
   ‘İbādet itmege ḳıblem olur her yirde Beytu’llāh

4. Bulınmaz ol Ḫudāvendüñ naẓīr ü miṣl ü[1782] mānendi
   Ki ṣūretden münezzehdür müberrādur Te‘ālallāh

5. Şerīki yoḳ berīdür ṭoġmadan daḫı ṭoġurmaḳdan
   Aḥaddür küfvi yoḳ iḫlāṣ içinde ẕikr ider Allāh

6. Tebeddülden taġayyürden daḫı eşkāl ü elvāndan

[1781] Kemikli, 2001, s. 496-500. Şiir, HR’de 52 beyittir.
[1782] naẓīr ü miṣl ü: naẓīri miṣl-i HR.

Muḥaḳḳaḳ ol müberrādur budur evṣāf-ı z̲ātu’llāh

7. Ne göklerde ne yirlerde ne ṣaġ u ṣol u öñ ardda
   Berīdür şeş cihetden ol ki yoḳdur h[ī]ç mekānu’llāh

8. Ḫudā vardur velī varluġına yoḳ evvel ü āḫir
   Yine varluġı kendüden budur aḳvāl-i vaṣfu’llāh

9. Bu ‘ālemler yoġ-iken var idi ol Ḳādir ü Ḳayyūm
   Degüldür kimseye muḥtāc ki muḥtāc cümle ġayru’llāh

10. Ṣıfāt-ı bā-kemāl-ıla o dā’im muttaṣıfdur hem
    Daḫı noḳṣān ṣıfatlardan berīdür Ḥażret-i Allāh

11. S̲übūtiyye ṣıfāt-ı z̲āt-ı ‘ilm ile irādetdür
    Ḥayāt u ḳudret ü ḫalḳ u baṣar sem‘ u[1783] kelāmu’llāh

12. Daḫı[1784] Ḥaydur ḥayātı cümleten ḥayya[1785] muḫālifdür
    Dem ü laḥm ekl ü şürb-ile degüldür h[ī]ç ḥayātu’llāh

13. ‘Alīm oldur ki ‘ilmine irişmez kimsenüñ ‘ilmi
    İḥāṭa eylemişdür cümleten[1786] eşyāyı ‘ilmu’llāh

14. Semī‘dür hem işidür her kelām[ı][D] sırrı vü[1787] cehri
    Münezzehdür özinden ol ṣıfatdur anda sem‘u’llāh

[141a]

15. Baṣīr oldur ḥaḳīḳatde cemī‘ eşyāya nāẓırdur
    Velī gözden münezzehdür dinür ammā ki ‘aynu’llāh

[1783] sem‘ u: semi‘ HR.
[1784] Daḫi: Velī HR.
[1785] cümleten ḥayya: cümle ḥayya hem HR.
[1786] cümleten: cümle bu HR.
[1787] sırrı vü: sırr ile HR.

16. Cemī‘ eşyāya Ḳādirdür yaradur hem mürīd oldur
Diledügi olur peydā ‘alā vefḳ-ı murādu’llāh

17. Mütekellimdür ammā kim[1788] müberrādur lisāndan ol
Ḥurūf u lafẓ u ṣavt-ıla degül vaṣf-ı[1789] kelāmu’llāh

18. ‘İbādıdur Ḥaḳuñ göklerde yirlerde[1790] melekler var
Olurlar cümlesi her lemḥada münḳād-ı emru’llāh

19. Daḫı Cebrā’il ü Mīkā’il[1791] İsrāfīl ü ‘Azrā’il
Muḳarrebler dur[ur][D] bu dört meleklerdür emīnu’llāh

20. Ḥaḳuñ yüz dört kitābı hem nebīler üzre münzeldür
Yüzi anuñ ṣuḥuf dördi kitāb içinde şer‘u’llāh

21. Virildi Ādeme on ṣuḥ(u)fı[1792] Şīte ellisin virdi
Otuz ṣuḥ(u)fını İdrīs aldı[1793] on ṣuḥfın Ḫalīlu’llāh

22. Zebūrı virdi Dāvūda daḫı Tevrātı Mūsāya
Daḫı İncīli ‘Īsāya getürdi cümle Rūḥu’llāh

23. Ḥabību’llāha Ḳur’ānı getürdi ḥācet olduḳca
Yigirmi üç yıl içinde tamām ḳaṭ‘ oldı vaḥyu’llāh

24. Daḫı bilmesi vācib enbiyā ḥaḳḳında bunlardur
Biri ṣıdḳ u emānetdür biri teblīġ-i ḥükmu’llāh

25. Velī kitmān-ı aḥkām ile hem kiẕb ü ḫıyānetden

[1788] kim: ki HR.
[1789] degül vaṣf-ı: degüldür bil HR.
[1790] göklerde yirlerde: yirde vü göklerde HR.
[1791] Cebrā’il ü Mīkā’il: Cibrīl ü Mīkā’il u HR.
[1792] ṣuḥ(u)fı: ṣuḥuf ve HR.
[1793] ṣuḥ(u)fını İdrīs aldı: ṣuḥufın İdrīse hem HR.

Münezzehdür müberrādur cemī‘-i[1794] enbiyāu’llāh

26. Nebīler ismini bilmek didiler ba‘żılar vācib
Yigirmi sekizin[1795] i‘lām ider Furḳān-ı ḥablu’llāh

27. Ki evvel Ādem u İdrīs u Nūḥ u Hūd hem Ṣāliḥ
Daḫı İsḥāḳ u İsma‘īl u İbrāhīm Ḫalīlu’llāh

28. Daḫı Ya‘ḳūb ile Yūsuf Şu‘ayb u Lūṭ ile Yaḥyā
Zekeriyyā ile Hārūn Aḫī Mūsā Kelīmu’llāh

29. Süleymān-ıla [hem][D] Eyyūb ‘Üzeyr İlyās ile Dāvūd
Birisi Elyesa‘dur hem biri ‘Īsā-yı Rūḥu’llāh

30. Birinüñ ismi Ẕü’l-kifl ü biri Yūnus Nebīdür hem
Biri daḫı Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammeddür Resūlu’llāh

31. Daḫı Loḳmān u Ẕü’l-ḳarneyn ikisi iḫtilāf üzre
Nebīdür didi ba‘żılar didi ba‘żı veliyu’llāh

[141b]

32. Cemī‘-i enbiyānuñ evveli Ādem peyām-berdür
Hem āḫirde[1796] Muḥammed Faḫr-ı ‘Ālemdür Ḥabību’llāh

33. İkisinüñ arasında nebīler geldi hep ṣādıḳ
Ḥisābın kimseler bilmez bilür anı hemān Allāh

34. Ḳaża ile ḳader ḫayr ile[1797] şer Ḥaḳ cānibindendür
Daḫı yevm-i ḳıyāmet var ider mevtāyı ba‘ṯ Allāh

[1794] cemī‘-i: cemī‘an HR.
[1795] sekizin: sekizini HR.
[1796] āḫirde: āḫiri HR.
[1797] ile ḳader ḫayr ile: vü ḳader ile ḫayr HR.

35. Ḥisābıyla kitābı var Ḥaḳuñ hem rūz-ı maḥşerde
Ṣorarlar her kişinüñ ḳavl ü fi‘linden bi-emri’llāh

36. ‘Ameller vezn olup daḫı Ṣırāṭa varmamuz ḥaḳdur
Sekiz cennet muḥaḳḳaḳdur virür mü’minlere Allāh

37. Behişt içre duḫūl itdükde mü’minler bilā-şübhe
Görür cennetden[1798] Allāhı ‘ıyān olur cemālu’llāh

38. Su’āl-i münkereyn ü ḳabr ‘aẕābı daḫı[1799] gerçekdür
Cehennem yedi eṭbaḳdur girerler müşrik-i bi’llāh

39. Şürūṭı daḫı[1800] İslāmuñ ṣalāt u ṣavm ile tevḥīd
Zekāt u ḥac ġanīlere ḫaber virdi Nebiyu’llāh

40. Ṣalātuñ şarṭları ḫāricde olan altı farżlardur
İçindeki daḫı erkānı[1801] altı cümle farżu’llāh

41. Ṭışındaki ṭahāret setr-i ‘avret vaḳti bilmekdür[1802]
Daḫı āb-dest ile niyyet hem istiḳbāl-i Beytu’llāh

42. İçindeki ḳıyām ile ḳırā’at hem rükū‘ oldı
Daḫı tekbīr-i evvel ka‘de-i āḫir sücūdu’llāh

43. Vużūnuñ farżı yüz yumaḳ elin dirsekleriyle hep
Ayaḳları[1803] ṭopuḳlarla başa mesḥ it didi Allāh

44. Daḫı ġuslüñ furūżı bil ki mażmaża[1804] hem istinşāḳ

[1798] Görür cennetden: Görürler cennetde HR.
[1799] ü ḳabr ‘aẕābı daḫi: ile ‘aẕāb-ı ḳabri HR.
[1800] daḫi: beşdür HR.
[1801] erkānı: erkān HR.
[1802] vaḳti bilmekdür: vaḳtini bilmek HR.
[1803] Ayaḳları: Ayaḳların HR.
[1804] bil ki mażmaża: mażmaża ile hem HR.

Biri de cümle ebdānı[1805] yumaḳdur yā ‘ibāda’llāh

45. Teyemmüm eylemek vācib olur ġusl ile[1806] āb-destde
Ṣu bulınmaduġı yirde bize ḫāṣ eyledi Allāh

46. Ḫudāyā cümle ‘uẕvumdan eger geldi ise ‘iṣyān
Geçüp andan didüm estaġfiru’llāh tevbeten bi’llāh

47. Ḥelāl itdügüñi bildüm ḥelāl anı ḳabūl itdüm
Ḥarām itdügüñ[1807] eşyādan ḳaçup bildüm ḥarāmu’llāh

48. Daḫı şer‘a muḫālif var-ısa ef‘āl ü aḳvālüm
O ḥāl-i māżīyi terk eyleyüp döndüm li-vechi’llāh

[142a]

49. Muḥammed Muṣṭafānuñ itdügi teblīġ-i aḥkāmı
Ḳabūl itdüm ü taṣdīḳan[1808] didüm *āmentü bi’llāh*[1809]

50. Diliyle_iḳrārını ḳalb-ile taṣdīḳ eyledi **Ṣun‘ī**[1810]
Senüñ ḥıfẓ u[1811] emānuñda emānet ola yā Allāh

-782-[1812]

Manẓūme-i Ḳāḍī-zāde Berāy-ı Su’āl-i Münker ü Nekīr ‘Aleyhi’s-Selām Fi’l-Ḳabri

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Vefāt idüp çü defn olına insān
Gelür iki melek anda mehībān

2. İderler emr-i Ḥaḳḳ ile su’āli
Cevābuñ ḥāżır it ḳo ḳīl ü ḳāli

[1805] ebdānı: ebdānın HR.
[1806] eylemek vācib olur ġusl ile: vācib oldı bil ġusülde hem ü HR.
[1807] itdügüñ: itdügi HR.
[1808] ü taṣdīḳan: idüp taṣdīḳ HR.
[1809] “Allah’a inandım.” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 21, 22).
[1810] Diliyle_iḳrārını ḳalb-ile taṣdīḳ eyledi **Ṣun‘ī**: Dilimdeki olan iḳrār u ḳalbümde olan taṣdīḳ HR.
[1811] ḥıfẓ u: ḥıfẓ-ı HR.
[1812] Karaca, 2012, s. 266, 267. Şiir, KMMA’da 1524 beyittir.

3. Saña ta‘ẓīm ile virmez selāmı
   Olur *men rabbüke*[1813] evvel kelāmı

4. Daḫı dir *ṣıf lenā rabbük*[1814] saña ol
   Anı bilen-durur maḳbūl olan ḳul

5. Daḫı *mā dīnüke ve men nebiyyük*[1815]
   Cevābın bilmeyen aġır çeker yük

6. Eger ḥaḳḳ üzre virürseñ cevābı
   İderler ḳabrüñe ol dem ḫiṭābı

7. Diyeler vāsi‘ ol h[ī]ç virme taẓyīḳ
   Ki vüs‘atde gerek aṣḥāb-ı taḥḳīḳ

8. Virürseñ ger cevābı nā-muvāfıḳ
   Çekersin anı kim çekdi münāfıḳ

[142b]

-783-[1816]

Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm
Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ḥamd lāyıḳdur saña ey pādişāh-ı ins ü cān
   Kim vücūduñ pertevindendür bu kevn-ile mekān

2. ‘Ālemi taṣvīr ḳılduñ bī-edāt u bī-miṣāl
   Dürişüp[1817] bir noḳṭasına iremez vehm ü ḫayāl

[1813] “Rabbin kim?” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 124).
[1814] Bize Rabbini vasfet.
[1815] Dinin nedir ve nebin kimdir?
[1816] Çelik, 2020, s. 40-55. Şiir, ŞSMT’de 78 beyittir. Eserin eksik bir nüshası üzerine Yıldız (2009) tarafından bir çalışma yapılmış olup Çelik (2020) tarafından yapılan çalışmada yeni tespit edilen tam nüshalar dikkate alınarak metin hazırlandığı için nüsha ile karşılaştırmada bu çalışma esas alınmıştır.
[1817] Dürişüp: Rūz u şeb ŞSMT.

3. Aḥsen itdüñ luṭf u iḥsān-ıla insān gevherin[1818]
   Tā kim oldı maṭlab-ı[1819] genc-i İlāhīye emīn

4. Ḫāṣṣa Faḫr-ı Enbiyā sālār-ı tāc-ı aṣfiyā
   Maẓhar-ı nūr-ı risālet[1820] ma‘den-i ṣıdḳ u ṣafā

5. Āline aṣḥābına yüz biñ taḥiyyāt u selām
   Kim dil ü cān-ıla dīn yolında ḳıldılar ḳıyām

6. 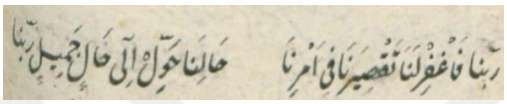

Der-Beyān-ı Sebeb-i Naẓm-ı Kitāb

7. İbtidā ḳılmaḳluġa budur sebeb naẓm-ı kitāb
   Eylesün ‘ālimlerüñ rūḥını ol Ḥaḳ müsteṭāb

8. Fāżıl [u] ‘allāme müfti’r-Rūm[1821] ve’ş-Şām ecma‘īn
   Ki_adı Şemse’d-dīn Mevlānā Fenārīdür yaḳīn

[143a][1822]

9. Kendü maḫdūm-zādesi-çün bir risāle eylemiş
   Bilmege rükn-i[1823] ṣalātı ḫoş maḳāle eylemiş

[1818] gevherin: cevherin ŞSMT.
[1819] maṭlab-ı: maṭlabı SŞMT.
[1820] nūr-ı risālet: nūr mürselāt-ı ŞSMT.
[1821] müfti’r-Rūm: heftü’r-Rūm ŞSMT.
[1822] [Derkenar:]
Mes’ele: Tekbīretü’l-iftitāḥ namāzuñ farżıdur ehl-i sünnet ḳatında lākin rükninden midür yā şarṭından mıdur dinilürse El-cevāb: İmām-ı A‘ẓam ve Ebū Yūsuf ḳatlarında namāzuñ şürūṭındandur ammā İmām Muḥammed ile Şāfi‘ ḳatlarında erkāndandur.
Farż ol emrdür ki Ḳur’ānuñ ṣarīḥ ma‘nāsıyla ve ḥadīṯ ile ve icmā‘āt ile ṣābit ola anuñla ‘amel idene ecr ü ṣevāb ḥāṣıl olur ve terk idene ‘aẕāb u ‘iḳāb olur. Ebū’s-su‘ūd.
Farż ol ḥükmdür ki Allāh Te‘ālā anı emr eylemişdür işlemesi gereklüdür terk iden fāsıḳ olur inkār iden kāfir olur.
Farż e‘amdur biri şarṭdur ve bir rükndür.
Şerāyiṭ-i Ṣalāt 8
Ḫāric-i ṣalātda olanlara şarṭ dirler ki farżdur.
Namāz için olan niyyet ki farżdur ammā göñülden olan niyyetdür lisānla niyyet müsteḥab-ı meşāyiḫdür.
‘Avret yiri göbekden dize varınca diz bile dāḫildür, ḫatunuñ cümle a‘żāsı ‘avretdür, hemān yüzi ve avcı ve ayaḳları degüldür.
[1823] Bilmege rükn-i: Bil ki erkān-ı SŞMT.

10. İtmemiş ‘ālimlerüñ birisi[1824] anı terceme
Dimemişler bu[1825] gerek ola benüm bir ḫarcuma

11. Ben ża‘īfe şöyle_işāret[1826] oldı kim naẓm eyleyem
Mübtedīye olmaġ-içün ol geñez Türkçe diyem

12. Ḳılmayam ḫalṭ-ı ‘ibādet yitdügümce[1827] ḳuvvetüm
Ben ne olam yā neye irişe benüm ṭāḳatüm

13. Līk buyruḳ ṭutmaḳ içün naẓmına ḳıldum şürū‘
Olsun eyyāmı[1828] muvāfıḳ şems itdükce ṭulū‘

14. Ḫāṭırı[1829] şem‘ini pür-nūr eylesün ol Lā-yezāl
İrmesün cem‘iyyetine cem‘inüñ[1830] naḳṣ u zevāl

Namāzın Şarṭları Budur Bil Añla

15. Her kişi kim isteye itmek namāza ibtidā
Evvelā lā-büddür aña kim sekiz nesne ḳıla

16. ‘Avretin setr eyleye niyyet ḳıla āb-dest ala
Şu bulınmazsa teyemmüm ide pāk ṭopraġ ile

17. Gevdesi ṭonı namāzın[1831] ḳılduġı yir pāk ola
Ḳıbleye ḳarşu ṭura beş vaḳti vaḳtiyle ḳıla

[143b][1832]

[1824] İtmemiş ‘ālimlerüñ birisi: Birisi ‘ālimlerüñ itmemiş SŞMT.
[1825] bu: bir SŞMT.
[1826] şöyle_işāret: şöyle ilhān ŞSMT.
[1827] yitdügümce: yitdüginçe ŞSMT.
[1828] eyyāmı: eyyāmuñ ŞSMT.
[1829] Ḫāṭırı: Ḫāṭıruñ ŞSMT.
[1830] cem‘inüñ: cem‘üñüñ ŞSMT.
[1831] ṭonı namāzın: ṭonlı namāz ŞSMT.
[1832] [Derkenar:]
Ferāyiż-i Ṣalāt 6

18. Bu sekizden kim birin terk eylese bāṭıl olur
Ḳılduġı ger sehv ü ger ‘amd-ile bī-ḥāṣıl olur

Daḫı Hem Farżların Bir Ḫoşca Diñle

19. Altıdur farżı namāzuñ işidüp bulġıl felāḥ
Öri ṭurmaḳ oḳımaḳ Ḳur‘ānı[1833] tekbīr iftitāḥ

20. Ṣoñ oturmaḳ secde ḳılmaḳ hem rükū‘ itmek tamām
Biri olmazsa namāzuñ bāṭıl olur ve’s-selām

Namāzuñ Vācibātı Bunlar Oldı

21. Yedidür vācibleri şer‘-ıla[1834] bulmışdur ṣübūt
Eylemek ta‘yīn-i Ḳur’ān öñ ikiye hem ḳunūt

22. Ṣoñ taḥiyyāt öñ oturmaḳ ‘adl-i erkān eylemek
Cehr ü iḫfā eylemek yirlü yirince[1835] gözlemek

23. Secde-i sehv[1836] vācibi terk idicek lāzım olur
Ḳaṣden itse[1837] ḳılduġı nāḳış özi āṣim olur

Budur Sünnetleri Ḫıfz İt Namāzuñ

Ḫurūc li-ṣun‘ihi farżdur İmām Ebū Ḥanīfe ḳatında ve ‘ind-i İmāmeyn sünnetdür ve ta‘dīl-i erkān vācibdür, İmām-ı A‘ẓam ḳatında ve Ebū Yūsuf ḳatında farżdur.

Daḫil-i ṣalātda olana rükn dirler ol daḫi farżdur.

Vācibāt-ı Ṣalāt 7

Namāzuñ vācibleri yigirmi birdür yedisi ‘āmdur, on dördi ḫāṣdur bu risāle naẓm olduġından yalñız ‘ām olanı ẕikr idüp ḫāṣ olanları mufaṣṣalātdan ṭaleb olına. Risāle-i Üṣṭüvānī tafṣīl üzre beyān ider.

‘Ām ṣol nesneye dirler ki cemī‘ muṣallīde ve cemī‘ namāzda bulına ḫāṣ ṣol nesneye dirler ki ba‘ż muṣallīde ve ba‘ż namāzda bulına.

Vācibāt-ı Ṣalāt 7

Vācib oldur ki Ḳur’ānuñ ma‘nā-yı ẓannīsiyle ṣābit ola, ‘amel idene ṣevāb olup ve terk idene ‘iḳāb olur. Ebū’s-Su‘ūd.

Sünen-i Ṣalāt 14

Sünnet Resūlu’llāhuñ fi‘lidür devām üzre ya‘nī terk itmemiş olalar. Meger az terk itmiş olalar anuñ fā‘iline ṣevāb ve tārikine ‘itāb olur. Ebū’s-Su‘ūd.

[1833] Ḳur‘ānı: Ḳur‘ān u ŞSMT.
[1834] şer‘-ıla: naṣṣ-ıla ŞSMT.
[1835] eylemek yirlü yirince: yirlerin yirince bir bir ŞSMT.
[1836] Secde-i sehv: Sehv secde ŞSMT.
[1837] itse: ise ŞSMT.

24. Besmele āmīn ü tesbīḥīn ü tesmī‘ u ṣenā

Sūre żamm itmek revā olmaz iki ṣoñra ġınā[1838]

[144a][1839]

25. İki elin ḳalduruban bağlamaḳ ḥamd u selām

Cümle tekbīr ü ta‘avvūẕ öñ teşehhüd bi’t-tamām[1840]

26. Bil[1841] namāzuñ sünneti on dört olupdur der-ḥisāb[1842]

Biri terk olsa bulınmaz ol[1843] ṣalātuñda ṣevāb

Bulardur Müsteḥabātı Namāzuñ

27. Bellü bil yigirmi beşdür müsteḥabāt-ı ṣalāt

Ḳıl ‘amel bulmaḳ dilerseñ ṭamu odından necāt

28. Secde yirin gözleye[1844] itse namāzında ḳıyām

Ayaġı üstin göre ḳaddini çünkim ide lām

29. Secdede gözleye burnın hem[1845] teşehhüdde öñin

Żamm idicek üç yā dört āyet ḳadar ide hemīn

30. Ṣol bilegin ṭutup açmaḳ barmaġın ba‘de’ş-şürū‘

[1838] ġınā ŞSMT: ḳana N.

Beyitte geçen “besmele”, “āmīn”, “tesbīḥīn”, “tesmī‘”, “ṣenā” ve “ẓamm” kelimelerinin altında surhla 1’den 6’ya kadar numara verilmiştir.

[1839] [Derkenar:]

[Ta‘dīl-i] erkān beş maḥalde İmām Yūsuf ve İmām Şāfi’ ve İmām Aḥmed ḳatlarında farżdur. İmām-ı A‘ẓam ve İmām Muḥammed ḳatlarında vācibdür. Ta‘dīl-i erkānuñ evveli [rükū‘a] varduḳda sübḥāna’llāh diyecek ḳadar ṭurmaḳdur ikincisi rükū‘dan ḳalḳduḳda sübḥāna’llāh diyecek ḳadar ayaġ üzre ṭurmaḳdur. Girüden gören (…) ḳıyāmlara ṭurur ẓann ide. Üçincisi başın secdeye ḳoduḳda sübḥāna’llāh diyecek ḳadar ṭurmaḳdur. Dördincisi başın secdeden [ḳalḳ]duḳda iki secde arasında taḥiyyāta oturur gibi sübḥāna’llāh diyecek ḳadar oturmaḳdur. Beşincisi başın tekrār secdeye ḳoduḳda sübḥāna’llāh diyecek ḳadar ṭurmaḳdur. Bu beş maḥalde ẕikr olınan ta‘dīl-i erkānı terk iden kimseye otuz żarar vardur. Min-Risāle-i Üsṭüvānī.

Müsteḥabāt-ı Ṣalāt 25

Müsteḥab Resūlu’llāhuñ fi’lidür devām üzre degül ya‘nī ba‘ż maḥal terk eylemişler olalar, fā‘iline ṣevāb olup ve terk eyleyene nesne lāzım gelmez. Ebū’s-Su‘ūd.

“(…)” şeklinde gösterilen yer, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

[1840] Beyitte geçen “iki elin”, “bağlamaḳ”, “ḥamd”, “selām”, “tekbīr”, “te‘avvūẕ”, “öñ teşehhüd” ve “bi’t-tamām” kelimelerinin/ifadelerinin altında surhla 7’den 14’e kadar numara verilmiştir.

[1841] Bil: Çün ŞSMT.

[1842] olupdur der-ḥisāb: olupdurur ḥisāb ŞSMT.

[1843] olsa bulınmaz ol: olınsa bulınmaz ŞSMT.

[1844] gözleye: gözlese SŞMT.

[1845] Secdede gözleye burnın hem: Secde idicek göre burnın ŞSMT.

Arḳasın başın ber-ā-ber eylemek ‘inde’r-rükū‘

31. Başını[1846] ḳaldurmaḳ andan ḥamdle indürmek dizin[1847]
Ḳarnı uyluḳlarına[1848] ṭoḳınmamaḳ ḳomaḳ yüzin[1849]

32. Ḳoltuḳ açmaḳ burnın alnın bile ḳomaḳluḳ yire
Ḳıbleye ayaḳları[1850] parmaḳlarını döndüre

[144b][1851]

33. Secdeye varıcaḳ ol burunını yire[1852] ḳoya
Secdede yā üç yā beş yā yedi tesbīḥ oḳıya

34. Başın alnın ḳaldura ḳoya yire tekbīr ide
Līk başın ḳaldurıcaḳ[1853] ellerin te’ḫīr ide

35. Ellerin ḳaldurduġından ṣoñra dizin götüre
Oturıcaḳ ṣol ayaġın döşeyüben otura

36. Ḳıbleye yönelde ṣaġ ayaġı parmaġın diküp
Ellerin uyluġı üstine ḳoya tefrīc[1854] idüp

37. Hem taḥiyyāt oḳıyuban vire ardınca selām
Yüzine elin süre[1855] oldı namāzı çün tamām

[1846] Başını: Başuñı ŞSMT.
[1847] indürmek dizin: indür dizüñ ŞSMT.
[1848] Ḳarnı uyluḳlarına: Ḳarnuñ uyluḳlaruña ŞSMT.
[1849] yüzin: yüzüñ ŞSMT.
[1850] ayaḳları: uyluḳları ŞSMT.
[1851] [Derkenar:]
Mekrūhāt-ı Ṣalāt 12
Mekrūh dimek meşrū‘un fīh olan ‘ameli eksük idici dimekdür. Anuñ ḥükmi eger ḳaṣden işlese ‘iḳāb olur, sehven işlese ‘iḳāb olmaz.
Min-Ṭuhfetü’ṣ-Ṣāhān
Kerāhat ol nesnedür ki fā‘ili ‘itāba müsteḥaḳ olur İmām-ı A‘ẓam ḳatında ammā Muḥammed ḳatında ‘aẕāba müsteḥaḳ olur bu eclden ki anuñ yanında cümle mekrūh ḥarāmdur.
[1852] varıcaḳ ol burunını yire: varıcaġaz burnın yire öñdün ŞSMT.
[1853] başın ḳaldurıcaḳ: baş ḳaldurmasında ŞSMT.
[1854] tefrīc: tefrīḥ ŞSMT.
[1855] elin süre: süre elin ŞSMT.

Bular Oldı İden Mekrūh Namāzı

38. Bellü bil on ikidür mekrūh idenler[1856] ṭā‘atı
Eli ile oynamaḳ gerinmek esnemek ḳatı

39. Ṣaff arasında ṭurıcaḳ ṣıḳ ṭura ayrılmaya
Secde yirinden eliyle nesne daḫı[1857] irmeye

40. ‘Öẕri yoġ-iken namāz içinde baġdaş ḳurmaya
Gözlerin yumaya ṣafdan ṭaşra tenhā ṭurmaya

[145a][1858]

41. Nesne düzmeye[1859] eliyle hem elin oynatmaya
Ḳolların yire döşeyüp çevre baḳmaḳ itmeye

Bular Bozar Namāzuñı Ṣaḳın Sen

42. Fāsid iden nesne on dörtdür namāzuñı işit
Ḥıfẓ idüben ḫāṭıruñ ṣafḥasına[1860] taḥrīr it

43. Nesne yimek nesne içmek aġlamaḳ redd-i selām
Fetḥ itmek aña kim kendüye olmaya[1861] imām

44. Bī-‘öẕür itmek tenaḥnuḥ söylemek fi‘l-i keṣīr
Setrin açmaḳ ṭāhir olmamaḳ sücūd itdügi yir

[1856] Bellü bil on ikidür mekrūh idenler: On durur mekrūh idenler bellü bilgil ŞSMT.
[1857] Secde yirinden eliyle nesne daḫi: Secdesi yirinde bir nesne eliyle ŞSMT.
[1858] [Derkenar:]
Mekrūh iki ḳısmdur biri taḥrīmī ve biri tenzīhīdür. Mekrūh-ı taḥrīmī oldur ki anı işleyen ‘aẕāba lāyıḳ olur ḥarām işleyen gibi. İşlemeyene ṣevāb vardur. Mekrūh-ı tenzīhī oldur ki işleyen ‘aẕāba lāyıḳ olmaya lākin ‘itāba ve şefā‘atden maḥrūm olmaġa lāyıḳ ola. At eti ve fāre eti ve kedi eti ve ḥabs olmayan ṭavuġuñ artuġın yimek ve içmek gibi. Tuḥfetü’ş-Şāhān
Müfsidāt-ı Ṣalāt 14
Gülmek üç nev‘dür, biri ḳahḳahadur ki hem āb-desti ve hem teyemmümi ve hem namāzı bozar. Biri daḫi ḍıḥkdur ki namāzı bozar, āb-desti bozmaz. Biri daḫi tebessümdür ki ne āb-desti ve ne namāzı bozar. Ḥāṣıl-ı kelām tebessüm ki anda ṣavt olmaya namāz ve āb-desti bozmaz.
Ferāyiż-i Vużū 4
[1859] düzmeye: dürmeye ŞSMT.
[1860] ḫāṭıruñ ṣafḥasına: ṣafḥasında ḫāṭıruñ ŞSMT.
[1861] kendüye olmaya: olmaya kendüye ŞSMT.

45. Ẕikr itmek gülmek aḳsırana virmeklük cevāb
Ṣaḳlayan tertībin itmeklük[1862] ḳażāsın iḥtisāb

Bulardur Farżları Āb-destüñ Ey Yār

46. Āb-dest almaḳluġuñ farżı ki olmışdur çehār
Olmasa dörtden biri olmaz vużūya i‘tibār

47. Başa mesḥ itmek yumaḳ ayaḳların yüzin elin
Līk bile yuya ka‘bın mirfaḳayn-ıla ḳolın[1863]
[145b][1864]

Bular Sünnetleridür Ḫoşca Diñle

48. Āb-dest almaḳluġuñ añla ki ondur sünneti
İt ri‘āyet olmaḳ isterseñ Muḥammed[1865] ümmeti

49. Mażmaża misvāk ü istinşāḳ daḫı[1866] ġasl-i yed
İtmek istincā arınmaḳ līk[1867] şarṭ olmaz ‘aded

50. Mesḥ itmek başına boynı ile ḳulaḳların
Besmele taḫlīl itmek ṣaḳalın parmaḳların

51. Üçe dek her ‘użvınuñ ġaslini tekrār eylemek
Almaḳ istincā içün ṭaş yā aña beñzer[1868] kesek

Bulardur Müsteḥabbātı Vużūnuñ

52. Müsteḥabbı altıdur niyyetdür evvel ey ‘azīz
Başlamaḳ ṣaġın yumaḳ biri biri ardınca tīz

[1862] Ṣaḳlayan tertībin itmeklük: Ṣaḳlayup tertīb eylemek ŞSMT.
[1863] ḳolın: elin ŞSMT.
[1864] [Derkenar:]
Sünen-i Vużū 10
Müsteḥabbāt-ı Vużū 6
Ādāb-ı Vużū.
[1865] Muḥammed: Resūlüñ ŞSMT.
[1866] misvāk ü istinşāḳ daḫi: misvāk istinşāḳ daḫi hem ŞSMT.
[1867] arınmaḳ līk: arıtmaḳ şarṭ u ŞSMT.
[1868] yā aña beñzer: aña beñzer yā ŞSMT.

53. Ḳaplayu mesḥ eylemek başına tertīb ṣaḳlamaḳ
Ḥaḳ kelāmın ibtidā ḳılduġı ile[1869] başlamaḳ

Bular Ādābıdur Sen Bil Vużūnuñ
[146a][1870]

54. Altı oldı müsteḥabbı gibi ādāb-ı vużū
Ḥācetinden ṣoñra setrin örtmegi idine ḫū

55. Ṣaġ eliyle mażmaża_istinşāḳ idüp sümkürmeye
Vaḳt-i ḥācet aya güne ardın öñin dönmeye[1871]

56. Āb-dest alsa[1872] du‘ādan ġayrı itmeye kelām
Ḳıbleye ardın yanın dönmeye idüp[1873] iḫtirām

Nāfilātı Oldı Āb-destüñ Bular

57. Fi’l-ḥaḳīḳa dört olur āb-dest içinde nāfile
Yuyıcaḳ her ‘użvın[1874] oḳımaḳ du‘ā iḫfā ile

58. Ṭonına fercine ṣu ṣaçmaḳ tahāret ṣoñına
Ba‘de’l-istincā elin dīvāra sürüp yuyına[1875]

Bular Āb-desti Mekrūh Eyleyendür

59. Altıdur mekrūhı āb-destüñ bilüp ḳıl iḫtirāz
Tā ki Ḥaḳ ḳatında merġūb ola ḳılduġuñ namāz

60. Ṣuya sümkürmek tükürmek yüze ṣu urmaḳ ḳatı

[1869] kelāmın ibtidā ḳılduġı ile: kelāmından didügi ibtidāyı ŞSMT.
[1870] [Derkenar:]
Nevāfil-i Vużū 4
Mekrūhāt-ı Vużū.
[1871] aya güne ardın öñin dönmeye: itdüginde öñin ardın virmeye ŞSMT.
[1872] alsa: alduḳda ŞSMT.
[1873] ardın yanın dönmeye idüp: ḳarşu öñin döne idüben SŞMT.
[1874] ‘użvın: ‘użvı ŞSMT.
[1875] yuyına: bügüne SŞMT.

Şu dökerken söylemek göze görinmek[1876] ‘avreti

[146b][1877]

61. Şol eliyle mażmaża_istinşāḳ idüp itmek naẓar
Kendüden ḫāric olan nesneye işitgil ḫaber

Vużūnuñ Oldı Menhiyyātı Bunlar

62. Āb-dest içinde bilgil beş olupdur menhīyi[1878]
Yalın ayaḳ mesḥ idüp isrāf eylemek ṣuyı

63. Eksük artuḳ yumaḳ üçden ġasl[i][D] farż olan yirin
Ṣaġ ile[1879] itmek ṭahāret örtmemek hem[1880] ‘avretin

Bozanlar Bunlar Oldı Hem Vużūyı

64. Yedidür āb-desti naḳż[1881] iden bil ey sevgüli ḳul
Evvelā ne ḫāric olursa sebīleynüñden[1882] ol

65. Ṣavt ile gülmek namāzda kendüzinden uġnamaḳ
Ṭayanup yā yaṣdanup yā söykenüben uyumaḳ

66. Ḳusmaḳ aġzı ṭolu irişmek namāzında cünūn
Fikr-i fāsid eylemek ya‘ni_irtidād ey ẕü-fünūn

Bulardur Farżı Ġuslüñ Ey Birāder

[147a][1883]

[1876] göze görinmek: daḫi gözetmek SŞMT.
[1877] [Derkenar:]
Menhiyyāt-ı Vużū 5
Nevāḳıż-ı Vużū 7
Ferāyiż-i Ġusl 3
[1878] Menhīyi ŞSMT: N.
[1879] ile: el-ile N.
[1880] itmek ṭahāret örtmemek hem: istincā idüp setr itmemekdür ŞSMT.
[1881] naḳż: naḳş ŞSMT.
[1882] olursa sebīleynüñden: olur ise sebīlinden ŞSMT.
[1883] [Derkenar:]
Sünen-i Ġusl
Mūcibāt-ı Ġusl.

67. Ġusl içinde farż olan üç nesne oldı ġāsile
Mażmaża_istinşāḳ idüp ‘użvın ḳamu ṭāhir ḳıla

Bulardur Sünneti Ġuslüñ Bil Ey Cān

68. İttifāḳı altıdur ġuslüñ işitgil sünneti
Gevdesinde_olan menīyi pāk itmedür ḳatı[1884]

69. Ellerin hem fercini[1885] her ‘użvını üç kez yumaḳ
Āb-dest almaḳ ġusülden ṣoñra yumaḳluḳ ayaḳ

Bulardur Ġusli Farż İdenler Ey Yār

70. İştihā ile menī her gāh[1886] kim nāzil ola
Ya uyana[1887] uyḫudan kendü ṭonında yaş[1888] bula

71. Bu ikiden biri bulınsa ġusül lāzım gelür
Evvelüñ adı ḥaḳīḳī āḫirüñ ḥükmī olur

Budur Sünnet Olan İġsāli Diñle

72. Dört maḥalde ġusl itmek sünnet oldı ey sa‘īd
Vaḳfe vü iḥrām [u]^{D} yevm-i cum‘a ile yevm-i ‘īd

[147b]

Tilāvet Secdesidür Bunlar Ey Yār

73. Bil[iñ]^{D} on dört yirde geldi[1889] secde Ḳur‘ānda tamām
Yedisi farż üçi vācib dördi sünnet ve’s-selām

74. Farż[1890] A‘rāf Ra‘d u[1891] Naḫl İsrā vü[1892] Meryem Ḥacc u Ṣād

[1884] Gevdesinde_olan menīyi pāk itmedür ḳatı: Gevdesinde ger menī var ise pāk itsün ŞSMT.
[1885] hem fercini: fercin daḫi ŞSMT.
[1886] gāh: vaḳtde ŞSMT.
[1887] uyana: uyanup ŞSMT.
[1888] yaş: ol ŞSMT.
[1889] geldi: gelür ŞSMT.
[1890] Farż: Farżdur ŞSMT.
[1891] Ra‘d u: Ra‘d ŞSMT.
[1892] İsrā vü: İsrā ŞSMT.

Vācibi Furḳān Elif Lām Mīm u Ḥā Mīm ey ‘ibād[1893]

75. Neml ü Necm ü İnşiḳāḳ İḳrā’[1894] çü sünnetdür bular
Müşkilüñ ḥall oldı bu üç beyt ile ey baḫtiyār[1895]

76. Ḥamdüli’llāh işbu şīrīn terceme oldı tamām
Muṣṭafā Ḥażretlerinüñ rūḥına yüz biñ selām

[148a]

-784-

[Maḳālī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Bir būse vir **Maḳālī**ye ey şāh-ı mülk-i ḥüsn
Senden budur cihānda murādum hemān hemīn

-785-[1896]

[Maḳālī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Maḳālī ṭa‘n-ı a‘dādan ne ġam erbāb-ı ‘irfāna
Atarlar ṭaşı elbette dıraḫt-ı mīvedār üzre

-786-[1897]

Kāmī Efendiyyü’l-Edirnevī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Ḫāl-i siyeh ki gerden-i nāzükterindedür
Bir būsesine cānı virürsem[1898] yirindedür

-787-[1899]

Velehu

[Kāmī]

[1893] Vācibi Furḳān Elif Lām Mīm u Ḥā Mīm ey ‘ibād: Meryem ü A‘rāf Ṣād u Necm u Neml ü İnşiḳāḳ SŞMT.
Beyitte geçen “A‘rāf”, “Ra‘d”, “Naḫl”, “İsrā”, “Meryem”, “Ḥacc”, “Ṣād”, “Furḳān”, “Elif Lām Mīm”, “Ḥā Mīm” kelimelerinin/ifadelerinin altında surhla 1’den 10’a kadar numara verilmiştir.
[1894] Beyitte geçen “Neml”, “Necm”, “İnşiḳāḳ” ve “İḳrā’” kelimelerinin altında surhla 11’den 14’e kadar numara verilmiştir.
[1895] baḫtiyār: şehriyār ŞSMT.
[1896] Saraç, 2016, s. 837.
[1897] Erişen Yazıcı, 2017, s. 196. Şiir, EKD’de 7 beyittir.
[1898] cānı virürsem: cānumı virsem EKD.
[1899] Erişen Yazıcı, 2017, s. 323.

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Fe‘ūlün

Öp la‘l-i lebinde vaṣfın eyle

Ṭatlu yi efendi ṭatlu söyle

-788-[1900]

Nābī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ḫaṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuṣlatda

Başḳa bir ẕevḳ virür geçdi zamānum diyerek

[148b]

-789-[1901]

Ḫayālī-i Vardariyyü’l-Meşhūr

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Noḳṣānı olmaz[1902] ol kişinüñ kim seve seni

Her kim ki saña ‘āşıḳ ola ol tamām olur

-790-[1903]

Velehu

[Ḫayālī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ārıżuñ meyden ‘āraḳ-rīz olsa ey ḥūr-ı cemīl

   Ṣanuram cennetde ṭuġyān eylemişdür selsebīl

2. Āfitābı nice teşbīh eyleyem ruḫsāruña

   Sen sa‘ādet nūrısın ol ḫāke düşmiş bir ẕelīl

[149a]

-791-[1904]

Ḫüseynī Şarḳī

[Şākir]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[1900] Bilkan, 1997, s. 798. Şiir, NBD’de 5 beyittir. Bu şiir, 330b’de tekrar yazılmıştır.
[1901] Tarlan, 1945, s. 143. Şiir, HBD’de 5 beyittir.
[1902] olmaz: yoḳdur HBD.
[1903] Tarlan, 1945, s. 263. Şiir, HBD’de 5 beyittir.
[1904] Dîvân-ı Şâkir, 49a.

1. Dimāġ-ı cāna būy-ı kākül-i ‘anber-şemīm aldum
   Hevā-yı sünbülī dirler meşāma bir nesīm aldum

2. İlik gibi geçürdüm yaḳadan öksüzce bir ṭıflı
   Girībān-ı viṣāle ya‘nī bir dürr-i yetīm aldum

3. Yapışmaḳ muḥtemeldür sā‘id-i berrāḳ-ı cānāna
   Bu şeb rü’yāda zīrā destüme bir külçe sīm aldum

4. Hevā-yı leylī-i zülfi-le ser-gerdān alup yārüñ
   ‘Aceb sevdāya düşdüm başuma ḳayd-ı ‘aẕīm aldum

5. Niṣār-ı naḳd-i vaḳt-i sa‘y-i pey-der-peyle ey **Şākir**
   Ḳumāş-ı ṭab‘-ı ‘azmi kāle-i fehm-i selīm aldum

-792-

Şarḳī Bayatī

[Sūzī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Īdgāha çıḳ ṣalın nāz-ıla ey serv-i revān
   Muntaẓırdur ḫūb cemālüñ görmege hep ‘āşıḳān
   Her ṭarafdan çaġrışup biñ cān ile üftādegān
   ‘Īd-i nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān

2. Āfitāb-ı ḥüsnüñ olsun pür-żiyā çün māh-ı ‘īd
   Her giceñ Ḳadr olsun ey meh her günüñ ‘īd-i sa‘īd
   Eylesün Bārī Te‘ālā devlet ü ‘ömrüñ mezīd
   ‘Īd-i nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān

3. Dāmenüñ destüñ şehā öpdür vefā eyyāmıdur
   Pādişāhum ḳıl kerem luṭf u ‘aṭā eyyāmıdur
   ‘Iyş u ‘işret vaḳtidür ẕevḳ u ṣafā eyyāmıdur
   ‘Īd-i nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān

4. Merḥabā ey nāzenīnüm meh-cebīnüm merḥabā
   Dest-būsuñ benden itme ey dirīġā dil-rübā
   Dem-be-dem budur du‘āsı **Sūzī**-i zāruñ saña
   ‘Īd-i nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān

[149b]

-793-

Segāh Devr-i Revān Şarḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Görmesem bir laḥẓa ey serv-i ḫırāmānum seni
   Ārzū eyler dil-i āşüfte-sāmānum seni
   Hep güzellerden güzelsin şūḫsın meh-pāresin
   Cümleden a‘lā begendüm şāh-ı ḫūbānum seni

2. Cā-be-cā ruḫṣat virüp neẕẕāre-i ruḫsārına
   İltifāt itmez mi yoḫsa ‘āşıḳ-ı bīdārına
   Ben ḳuluñ ġāyet ḳapıldum ḫüsnine eṭvārına
   İ‘timād eyle efendim pek sever cānum seni

-794-

Devr-i Revān

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ey seḥer yili benüm-çün yāre aġlar diyesin
Hep senüñ-çün giceler baġrını dāġlar diyesin
Yüz sürüben ayaġına benden īṣāl it selām
Aġlamaḳdan göz yaşı seyl oldı çaġlar diyesin
Belī belī belī belī aġlar diyesin

[151a]

-795-[1905]

Ẕihnī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Yār çāh-ı ẕeḳanum ‘ayn-ı vefādur dir ise

[1905] Sungurhan, 2017, s. 376.

Ṣaḳın ey ‘āṣıḳ-ı üftāde[1906] inanma çeñedür

-796-[1907]

Ḫātemī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Görüp nāfında dil-dāruñ siyeh bir ḫāl-i ‘anber-bū

Nedür didüm göbek miski didi ol gözleri āhū

-797-[1908]

Velehu

[Ḫātemī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Şīvesinden ṭuramaz bir dem ayaġ üstine yār

Tāze şāḫuñ yine kendüye olur mīvesi bār

[154a]

-798-[1909]

Velehu

[Kemāl Paşa-zāde]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Beyża-ı zāġı ḳosañ ṭāvūs-ı ḳudsī altına

   Cennet-i ḫuld-ı berīn içre aña yir eyleseñ

2. Ni‘met-i cennetle āb-ı gevher[1910] ile besleseñ

   Zāġdur peydā olan biñ dürlü tedbīr eyleseñ

-799-

Ḳıṭ‘a Velehu

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Elinde bir gedānuñ la‘l ḫātem

   Görürse müşterī virür bahā kem

2. Ṭaḳına şāh eline ṣırça ḥalḳa

[1906] Ṣaḳın ey ‘āṣıḳ-ı üftāde: Aña ey ‘āṣıḳ-ı şūrīde KTŞ.
[1907] Zavotçu, 2017, s. 100.
[1908] Zavotçu, 2017, s. 100.
[1909] Saraç, 2021, s. 413.
[1910] gevher: Kevṣer KPD.

Bedaḫşī görinür ol ṣırça ḫalḳa

-800-[1911]

Velehu

[Kemāl Paşa-zāde]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Bir pīşe ögren olma tehī aḳce pul ḳazan
   Tā pişe maṭbaḫuñda pilāvlar[1912] ḳazan ḳazan

2. Görmez misin bir aḳce alur sā'il-i mezār
   Yigirmi otuz aḳce alur maḳbere ḳazan

[154b]

-801-

Beyt

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Ḳarīnüñ Ḥātem-i Ṭay olsa iẓhār eyleme 'aczüñ
Şikest eyler benüm cānum kişinüñ istemek ḳadrin

-802-[1913]

['Āşıḳ Çelebi]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Elinden yir yüzinde çünki mūr incinmedi anuñ
'Aceb mi gökde taḫtın yil götürdiyse Süleymānuñ

-803-[1914]

[Fennī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭḳ it pīş-i kāmilde
Felāṭūn-ı ḥaḳīḳat-bīne naḳl-i mā-cerā olmaz[1915]

-804-[1916]

Bāḳī Efendi

[1911] Saraç, 2021, s. 424.
[1912] maṭbaḫuñda pilāvlar: öñüñde ṭa'āmlar KPD.
[1913] Kılıç, 2017a, s. 91. Şiir, AÇD'de 5 beyittir.
[1914] İnce, 2018, s. 365.
[1915] olmaz: düşmez STŞ.
[1916] Küçük, 2011, s. 219. Şiir, BD'de 5 beyittir.

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

‘Ālemde z̲erre deñlü degülken vücūdumuz

Müşkil budur ki z̲erreden artuḳ ḥasūdumuz

-805-[1917]

Velehu

[Bāḳī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Yār defterden yine **Bāḳī** ḳazınmaḳ var dimiş

Yañlış añlatmış ‘adūlar ben ḳulın sulṭānuma

-806-

Ḳıṭ‘a

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḥayā vü ḫavf ile dā’im nedāmet

   Taṣadduḳla rıżā maḫlūḳa şefḳat

2. Bu şeş ḫaṣlet kime olsa müyesser

   Cināna perr açup uçmaḳ muḳarrer

-807-

Li’llāhi Derre Ḳā’iluhu

Fe’ilātün Mefā’ilün Fe’ilün

Her kimüñ kim refīḳi nāṣıh ola

Ne ḳadar ṭāliḥ ise ṣāliḥ ola

-808-

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

Şol ki Ḥaḳ diñlemeyüp midḥat-ı şeyṭāna uya

Ḫaberüñ ṣıḥḥatini irte muṣallāda ṭu[ya]

[155a]

-809-

Bayatī Devr-i Revān

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳarār itmez ebed bir dem bu cism-i nā-tüvān sensüz

[1917] Küçük, 2011, s. 369. Şiir, BD’de 5 beyittir.

Ne dirlük baña ‘ālemde gel ey rūḥ-ı revān sensüz

2. Beni tenhā ḳoyup gitdüñ belā küncinde añmazsın
   Neler eyler baña görseñ bu çarḫ-ı bī-emān sensüz

-810-

Semā‘ī Bayatī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Cānā baḳamam ḥüsnüñe ġāyet ḥaẕerümden
   Göz degmeye diyü saña kendü naẕarumdan

2. Aḥvālümi ‘arż eyleyemem saña bükādan
   Ya ben kime ḳan aġlayayum çeşm-i terümden
   Cānum yele lelel le lelel le lī ‘ömrüm yel le lelel le lelel le lī āh naẕarumdan

-811-

Devr-i Revān

[Ṣā‘id]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Kimüñ ḳoynındasın sīne-be-sīne hem-demüñ kimdür
   Ṣaḳın ketm itme rāzuñ ṭoġrı söyle maḥremüñ kimdür

2. Ṣorarsañ **Ṣā‘id**üñ ḥālin ḳadīmī bendeñ olmışdur
   Senüñ cānā enīs ü yār-i ġār-ı ekremüñ kimdür
   Söyle cānum ‘işve-bāzum serv-i nāzum yār yār hem-demüñ kimdür

[157b]

-812-[1918]

Ġazel-i Bāḳī Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Sūz-ı ‘aşḳuñla ḳaçan kim dilde āh u zār olur
   Āh dūd u dūd ebr ü ebr āteş-bār olur

2. Yansa dāġ-ı sīnem üzre ḥasret-i ḫaddüñle nār

[1918] Küçük, 2011, s. 171, 172. BD’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Nār nūr u nūr hūr u hūr pür-envār olur

3. Aḳsa eşküm dīdeden ol gevher-i nā-yāb içün
   Eşk seyl ü seyl yem [ü] yem pür-dür-i şehvār olur

4. Kūhdan geçse ġam-ı ‘aşḳuñla[1919] āhum şarşarı
   Kūh deşt ü deşt bāġ u bāġ sünbülzār olur

5. Ġonceye baḳsa lebüñsüz çeşm-i **Bāḳī** bir naẓar
   Ġonce berg ü berg ḫār u ḫār ḫancerdār olur

[160b]

-813-[1920]

Tārīḫ-i Te’līf-i Risāle Li-Mü’ellifihi’l-‘Azīz

[Niyāzī-i Mışrī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bu risāle ḫoş olupdur ḥayret ehline delīl
   Şerbet-i ġaybīden[1921] içerse şifā bulur ‘alīl

2. **Mışriyā** āb-ı ḥayāt elfāẓuñuñ bu tārīḫi
   Aḳdı gūyā bezm-i cennet içre āb-ı selsebīl[1922]

[162a]

-814-[1923]

[Bāḳī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḳanā‘at ḳıl göñül pā-būs-ı yāre
   Elinden būse alınmaz ne çāre

2. Saña açmaz efendim[1924] gerçi **Bāḳī**

[1919] ‘aşḳuñla: zülfüñle BD.
[1920] Gölpınarlı, 1972, s. 193.
[1921] ġaybīden: ġaybīdür NMAG.
[1922] Nüshada bu beytin üzerine “Velehu” yazılmıştır.
[1923] Küçük, 2011, s. 390. Şiir, BD’de 7 beyittir.
Nüshada kısmen silinmiş durumdaki bu şiir, 447b’de 7 beyit hâlinde tekrar yazılmıştır.
[1924] efendim: efendi BD.

[Ġamuñdan gögsin itdi pāre pāre][D]

[163b]

-815-[1925]

[Der-Medḥ-i] Ḥażret-i [Ri]sālet-penāh Ṣalla'llāhü 'Aleyhi ve Sellem

[El-]Fāżıl (?)[1926] **Ṣābit Efendiyyü'l-Bosnevī**

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Ḫoşā ferḫunde-aḫter leyle-i mümtāz ü müsteṣnā
   Ki 'unvān-ı berāt-ı ḳadridür ser-sūre-i İsrā

2. Şafaḳ rūy-ı 'arūs-ı mihre bir gül-gün ṭutuḳ aṣdı
   Kevākib ṣaçıvirdi bī-nihāyet gevher-i yektā

3. Nihān itdükde ṭop-ı āfitābı mühre-bāz-ı çarḫ
   Çıḳardı ḥoḳḳasından ṣad hezārān mühre-i[1927] beyżā

4. Degül cirm-i ḳamer pür-cūş olup baḥr-ı siyāh-ı şām
   Bir altun pullu māhī ṭaşra atdı mevce-i deryā

5. Zamāne giydi nārencī ḳabā-yı zer-nigār üzre
   Cevāhir dügmelerle bir çiçeklü 'anberīn ḫārā

6. Yitürdi gevher-i raḫşāna mihri ẓulmet-i şebde
   N'ola mūmlar yaḳup anı ararsa ḫ^{v}āce-i dānā[1928]

7. Kevākib ṣanma kim pervānelerdür almış eṭrāfın
   Yaḳınca şem'-i māh-ı pür-fürūġı[1929] ṭārem-i vālā

[1925] Karacan, 1991, s. 151-158. Şiir BSD'de 110 beyittir. BSD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, 3, 5-8, 12, 9, X, 10, X, 13, 11, 14-27, 29-36, 38, 39, 41, 40, 42-56, X, 57-80, 82, 81, 83-109.

[1926] [El-]Fāżıl (?):

[1927] mühre-i: beyża-i BSD.

[1928] dānā: dünyā BSD.

[1929] şem'-i māh-ı pür-fürūġı: māh şem'-i pür-fürūġ-ı BSD.

8. Yed-i tesẖīre almış kişver-i[1930] Keyẖusrev-i rūzı
İder mūm şenlügi[1931] Efrāsiyāb-ı leyle-i żulmā

9. Ne āteş-bār[1932] [u]^{D} çābük-dest olur gerdūn ki encümden
Şerer-pāş āsumān-peymā fişekler[1933] eylemiş peydā

10. Meger kim üstine bir tellü pullu pīrehen çekdi
Yaḳup fānūs-ı ġarrā-yı mehi fülk-i yem-i Ḫaḍrā

11. Temāşā itdürür āfāḳa āteş-bāzluḳ kārın
Nücūm ol şevḳ ile vāfir fişekler eyledi[1934] peydā

12. Meger kim maġribī-i dehr şaḳḳu'l-arż-ı şām itdi
Ki ẓāhir oldı bunca şeb-çerāġ-ı kevkeb-i ġarrā

13. Seyirci çıḳdı gök meydānına[1935] şāmuñ temāşāya
[Re]sen ḳurdı şihāb-ı rīsmān-bāz-ı felek-peymā

14. Şu sepdi [var ise]^{D} aẖşamdan fışḳiyye-i ẖurşīd
[Girān-]^{D}ẖ^{v}āb-ı ṣafādan çeşmin açdı encüm-i zehrā

15. [Meger]^{D} kim cüst ü cūy-ı çeşme-i ẖurşīd içün çıḳdı
[Diyār-ı]^{D} ẓulmete İskender-i māh-ı sipihr-ārā

16. Ḫarīm-i ẖ^{v}ābgāh-ı mihr[e]^{D} gūyā ẖādim-i devrān
Şafaḳdan çekdi bir pervāz[ı]^{D} la'lī perde-i dībā

17. O şebdür bir mu'anber-ṭurre müşkīn-gīsuvān āfet

[1930] kişver-i BSD: kişvere N.
[1931] şenlügi: şenlügin BSD.
[1932] āteş-bār: āteş-bāz BSD.
[1933] fişekler: çiçekler BSD.
[1934] eyledi: eylemiş BSD.
[1935] meydānına: meydānını BSD.

O şebdür bir siyeh ḫārālı şūḫ-ı nāzenīn-sīmā

18. O şeb nūr-ı siyāha vāṣıl olmış sālik-i Ḥaḳdur
N'ola ṣad şevḳ ile 'āşıḳlar anı eylese iḥyā

19. Degül şeb bir siyeh-çerde 'Arab maḥbūbıdur şāmuñ
Yā Leylīdür ki ḥüsni Ḳays-ı çarḫı itdi[1936] pür-sevdā

20. O şeb żabṭ itdiler tārīḫ-i mi'rāc-ı mu'allāyı
Midād-ı müşk ile küttāb-ı divān-ḫāne-i ma'nā

21. O şeb Mevlā ḥabībüñ ḫākden ḳaldurdı luṭf[1937] itdi
O şeb oldı Resūlüñ cilvegāhı maṣ'ad-ı a'lā

22. 'Aẓīmet-ḫᵛān-ı ḳurb ol rūḥ-ı pāki eyledi da'vet
Anuñ çün micmer-i çarḫ içre yaḳdı 'anber-i[1938] sārā

23. Ḫıdīv-i çār-bālīn-i serīr-i *ḳābe ḳavseynī*[1939]
Şeh-i fermān-revā-yı taḫtgāh-ı mülk-i *ev ednā*[1940]

24. Şeh-i tuġra-keş-i ḥükm-i şerīf-i *lī ma'a'llāhī*[1941]

Ḫudāvend-i bülend-iḳbāl-i ṣāḥib-mesned-i vālā

25. Emīn-i Rabb-i 'izzet ḫāzin-i gencīne-i raḥmet
Delīl-i rāh-ı devlet reh-nümā-yı Cennetü'l-Me'vā

26. Resūl-i Ḳādir-i muṭlaḳ şefī'-i aḳdem u esbaḳ

[1936] itdi: ḳıldı BSD.
[1937] luṭf: ref' BSD.
[1938] 'anber-i: 'anberīn BSD.
[1939] Necm Sûresi 53/9: "Öyle ki **iki yay** hatta daha yakın oldu."
[1940] Necm Sûresi 53/9: "Öyle ki iki yay **hatta daha yakın** oldu."
[1941] "**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir." anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 115).

Ḥabīb-i Ḥażret-i Ḥaḳ maḥrem-i esrār-ı *mā evḥā*[1942]

27. İmām-ı ṣāḥibü'l-Kevṣer ḫaṭīb-i lā-mekān-minber
Emān-ı dehşet-i maḥşer żamān-ı raḥmet-i Mevlā

28. Meh-i çarḫ-ı leṭāfet mihr-i ḫurşīd-efser-i behcet
Şeh-i mülk-i ḳanā'at şehriyār-i kenz-i *lā-yefnā*[1943]

29. Resūl-i müctebā Aḥmed nebī-i[1944] efḍal ü emced
Ḥabīb-i Ḥaḳ Muḥammed tāc-dār-ı efser-i Ṭāhā

30. O şāhen-şāh-ı fermān-rān o[1945] evreng-i risālet kim
Nigīn-i ḥükminüñ altındadur dünyā vü mā-fī-hā

31. O şeh kim naṣṣ-ı *mā zāġa'l-baṣar*[1946]dur sürme[-i] çeşmi
O sulṭāna[1947] *le 'amruk*dur[1948] serinde tāc-ı ḳadr-efzā

32. Dehānı dürc-i gevher-dāne-i esrār-ı ḳuddūsī
Zebānı ṭūṭī[-i] mu'ciz-beyān-ı rāz-ı *evḥaynā*[1949]

33. Cemāli maṭla'u'l-işrāḳ-ı nūr-ı mihr-i ġarrāyī
Cebīni maşrıḳu'l-envār-ı şems-i burc-ı müsteṣnā[1950]

[1942] Necm Sûresi 53/10: "Böylece Allah, kuluna **vahyini** iletti."
[1943] "(Kanaat) **tükenmez** bir hazinedir." anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 91).
Bu beyit BSD'de yoktur.
[1944] nebī-i BSD: nebī vü N.
[1945] fermān-rān o: fermān-rān-ı BSD.
[1946] Necm Sûresi 53/17: "**Göz ne** kaydı ne de hedefinden **şaştı**."
[1947] sulṭāna: sulṭān kim BSD.
[1948] Hicr Sûresi 15/72: "(Ey resulüm!) **Hayatına yemin olsun ki** onlar, sarhoş (sersem) halleriyle saçmalayıp duruyorlardı."
[1949] A'râf Sûresi 7/117: "Biz de Mûsâ'ya asânı at!' diye **vahyettik**. Bir de baktılar ki bu, onların uydurduklarını yakalayıp yutuyor!"
Bu ifadenin geçtiği diğer ayetler için, bk. Nisâ Sûresi 4/163, A'râf Sûresi 7/160, Yûnus Sûresi 10/2, 10/87, Yûsuf Sûresi 12/3, 12/15, Ra'd Sûresi 13/30, Nahl Sûresi 16/123, İsrâ Sûresi 17/73, 86, Tâhâ Sûresi 20/38, 20/77, Enbiyâ Sûresi 21/73, Mü'minûn Sûresi 23/27, Şu'arâ Sûresi 26/52.
[1950] müsteṣnā: istiṣnā BSD.

34. Semend-i ḳadrine eflāk altun pullu yancuḳdur
Ḳuṭasıdur o necm-i ṭurre-dār-ı āsumān-pīrā

35. Sirişt-i ẕāt-ı pāki ṭıyn-ı maḫtūm-ı nübüvvetdür
Nişānıdur mübārek arḳasında ḫātem-i zībā

36. Yāḫud bir ḥüccet-i ẓahriyye-i maḳbūledür ol kim
Aña ḳāḍī[-i] ḳuds-i ḳudret urmış ḫatm ile [imżā][D]

37. O mihr-i maşrıḳ-ı evc-i nübüvvet ṭoġduġı sā‘at
Mecūsuñ nār-ı cehlin āb-ı tīġı eyledi iṭfā[1951]

38. Söyündürdi ocaġın dūde-i āteş-perestānuñ
Olup kül öksüzi düşdi rivāḳ-ı ġurfe-i Kisrā

39. Cemī‘an millet-i küfrüñ büti şındı bi-ḥamdi’llāh
Dü nīm oldı meger miḳrāṣ-ı lādan zehre-i ‘Uz[zā][D]

40. Cin oldı vesveseyle[1952] başına şeyṭānlar üşdi
O şeb iblīsden ‘ayyūḳa çıḳdı āh u [vāveylā][D]

41. Ṣafā-yı meşrebin gördükde ol ser-çeşme-i nūruñ
Ḥicābından zemīne geçdi oldı Sāve nā-peydā

42. Semāda āb-rūy-ı şevḳına āzād olup çıḳdı
Ki biñ yıl çekdi ḥabs-i tengnāyı sīne-i ġabrā

43. Mülūk-ı rub‘-ı meskūn lāl olup ḳaldı tekellümden
Nübüvvet ḫātemi mühr urdı şehler aġzına gūyā

[1951] Bu beyit BSD’de yoktur.
[1952] Cin oldı vesveseyle: Kemāl-i dehşetinden BSD.

44. N’ola sīr-āb iderse teşnegān-ı deşt-i ḥırmānı
Binā-yı[1953] çeşme-i āb-ı zülāl-i feyżdür ḥaḳḳā

45. Yarıldı zehre-i meh bīm-i tīġından dü nīm oldı
O dem ki ḫancer-i engüşti ile eyledi īmā

46. N’ola bī-sāye olsa serv-i ḳadd-i Sidre-bālāsı
Anuñ ẓıllın daḫı Mevlā düşirmez ḫāke ta‘ẓīmā

47. ‘Aceb mi şeş-cihāt-ı kevni görse çār cānibden
O çeşm-i cān-ı ‘ālem dīde-i nūr idi ser-tā-pā

48. N’ola bir pāre ebri başı üzre sāyebān itse
Güneşden ṣaḳınur kendü ḥabībin Ḥażret-i Mevlā

[163b]

49. Ḫudā ol serv-i mevzūn-ḳāmet [ü] āyīne-ruḫsāruñ
[Yil][D] esdürmezdi toz ḳondurmaz idi üstine aṣlā

50. ‘Anākib perde-i zenbūrı çekdi bāb-ı ġār üzre
N’ola görmezse çeşm-i düşmene bir aġ-ıdı gūyā

51. Cemādāt [u][D] behāyim ṣıdḳın iḳrār itdi bi’l-cümle
Ḥaṣā vü nāḳa vü āhū vü ẕi’b ü żabb [u][D] ejderhā

52. Resūl-i Kibriyānuñ mu‘cizātın ‘add ne mümkindür
[Ne][D] deñlü[1954] ḫāme-i mu‘ciz-beyānum eylese ıṭrā

53. Çıḳup kürsī[-i] vālā-yı beyāna rāvī[-i] fikret
[Bir][D] az mi‘rācınuñ tafṣīlin itsün şimdi icmālā

[1953] Binā-yı: Benān-ı BSD.
[1954] deñlü: rütbe BSD.

54. Ḥarīm-i Ka‘be-i ‘ulyāda devletle sa‘ādetle
[Serāy-ı][D] Ümmi Hānī idi ol şeb Ḥażrete me’vā

55. [Gelüp][D] nā-geh berīd-i Rabb-i ‘izzet Ḥażret-i Cibrīl
Didi ey bā‘iṯ-i īcād-ı ṣun‘-ı cümle-i eşyā

56. Selām itdi Cenāb-ı Kibriyā tevḳīr ü ‘izzetle
[Saña][D] bir raḫş-ı Rıḍvānī-çerāgāh eyledi ihdā

57. Ṭurup ol pādişāh-ı tāc-dār-ı taḫt-ı maḥbūbī
Süvār oldı o raḫş-ı āsumān-peymāya bī-pervā

58. [‘Aceb][D] raḫş-idi ol raḫş-ı çerāgāh-ı feżā-yı ḳuds
Cinān-ışṭabl u meh-saṭl u melek-ḫüddām u ṣarṣar-pā

59. [Ḳamer][D]-zeyn ü felek-bergüstüvān u āsumān-yancuḳ
[Süreyyā][D]-raḫt u cevzā-teng [ü][D] meh-na‘l ü şafaḳ-ḥınnā

60. Sitām-ı āfitāb-envārı pervīn-i sipihr-i nūr
[Şikāl-i][D] pāy-ı ḫoş-reftārı zülf-i perçem-i[1955] ḥavrā

61. [Dem-i][D] ṣubḥ-ı sa‘ādetdür sabāḥu’l-ḫayr-ı pīşānī
[Şeb-i][D] Ḳadr-i leṭāfetdür o müşkīn ṭurre-i būyā

62. [Geçer][D] evvel ḳademde ablaḳ-ı fikr-i sebük-seyri
[Varur][D] bir ṭarfetü’l-‘ayn içre çarḫa nūr-ı çeşmāsā[1956]

63. [Yirinden][D] ḳopmamışken ṭayy iderdi ḥadd-i imkānı
[Eger][D] kim rākibi bir kez ‘inānın eylese irḫā

[1955] perçem-i: pür-ḫam-ı BSD.
[1956] nūr-ı çeşmāsā BSD: çeşm-i nūrāsā N.

64. Nuḫustīn ḫaṭvede Allāhu Ekber bu ne [sür‘atdür][D]
İḳāmetgāhı oldı ol imāmuñ Mescid-i Aḳṣā

65. Ṣaf-ı ervāḥ-ı pāk-i enbiyāya muḳtedā oldı
O miḥrāb-ı muḳaddesde imām-ı ṣāḥibü’t-taḳvā[1957]

66. Berāt-ı raḥmet-i Mevlā sütūrı idi ol[1958] ṣaflar
Vücūd-ı bī-naẓīr-i seyyidü’l-kevneyn aña ṭuġra

67. Tamām itdi ṣalātı sünnet-i pākīzesi üzre
Du‘ālar didi gitdi āsumāna rūḥ idi farżā

68. Tefāvüt bildiler mā-beynde yirden göge dekdür
Cemī‘-i enbiyāya faż̲l-ı z̲ātın eyledi inhā

69. Meger cism-i laṭīfi şeb-nem-i bāġ-ı leṭāfetdür
Ki ce̲zb itdi anı feyż-i hevā-yı ‘ālem-i bālā

70. Burāḳ-ı berḳ-reftār-ıla gitdi evc-i a‘lāya
Getürdi gūyiyā bād-ı sabā bir ġonce-i ra‘nā

71. Burāḳı ol sürūş-ı raḥmete beñzer ki ‘izzetle
Alup bir rūḥ-ı pāki ḳıldı ‘azm-i Cennetü’l-Me’vā

72. Felekde keh-keşān ẓann itme ol sulṭān-ı zī-şānuñ
Yolında ḳum döşetdi sākinān-ı ‘ālem-i bālā

73. Muḳaddem menzile gitmiş bir altun ṭoplu ṭuġıdur
O raḫşān-kevkeb-i dünbāle-dār-ı āsumān-pīrā

[1957] ṣāḥibü’t-taḳvā: ṣāḥibü’l-fetvā BSD.
[1958] ol: - BSD.

74. Degül ḳavs-i ḳuzaḥ çarḫ üzre dāmen der-miyān itmiş
Kemer-bend-i ʻubūdiyyet ḳuşanmış ḫidmete cevzā

75. Ḫayāl itme şafaḳ raḳḳāṣ-ı gerdūn farṭ-ı şevḳından
Felekde raḳṣ içün bir al eteklük eylemiş peydā

76. Türāb-ı maḳdem-i Faḫr-ı Cihāna çihre-sāy oldı
Ġubār[ı][D] ṣafḥa-i rūy-ı ḳamerde bellüdür ḥālā

77. Sipāriş ḳıldı defter-ḫāne-i icmāl-i bālāyı
Debīr-i vāridāt-ı çarḫuñ itdi rütbesin aʻlā

78. Nihān oldı pes-i çenginde tel ḳırmış gibi Zühre
Bilür ol bezm-i ḫāṣṣa çeşteci lāzım degül zīrā

79. Meger deryūzekār-ı naḳd-i luṭfıdur ki rāhında
Çerāġ-ı mürde-i mihr-ile bekler Ḥażret-i ʻĪsā

80. O şāhen-şāhdan ṣāḥib-[ḳırānluḳ ḫilʻatin giydi][D]
Oturdı ṣandalī[-i] pencüme Behrām-ı ḫūn[-pala][D]

81. İrişdi kārgāh-ı Müşterīnüñ rūz-ı bāzārı
Ḳumāş-ı[1959] Ülkerin ol ḫ[v]āceye gösterdi ser-tā-pā

82. Uyardı şeb-çerāġ-ı ṭāliʻin Keyvān-ı meşʻal-keş
Ki necm-i baḫtı oldı ṭaʻne-sāz-ı Zühre-i zehrā

83. Saʻādetle firāz-ı ṣandalī-i kürs[ī]ye çıḳdı
Şeh-i ṣāḥib-ḳırān-ı pāy-ı taḫt-ı mülk-i istiġnā

84. Yolında aṭlas-ı ʻarş-ı muʻallā oldı pāy-endāz

[1959] Ḳumāş-ı: Ḳumāşı BSD.

Ayaġına yüzin sürmekle buldı rütbe-i ‘ulyā

85. Maḳām-ı Sidreye geldükde ḳaldı[1960] Ṭā’ir-i Ḳudsī
Meger kim sedd-i rāh oldı aña naṣṣ-ı *ve mā minnā*[1961]

86. Burāḳ-ı āsumān-peymā da ḳaldı türktāzından
Degül zīrā atı oynaġı ol ṣaḥrā-yı bī-hem-tā

87. O dem i‘zāz ile Refref gelüp ḫidmet yanaşdurdı
Felek gibi o mihr-i ḥüsne itdi sīnesin me’vā

88. Anuñla ṣad hezārān perde çıḳdı[1962] nūr [u]^{D} ẓulmetden
Ḳalup Refref de āḫir gitdi Aḥmed yekke vü tenhā

89. İrişdi bir yire kim şeş cihet yoḳ çār ‘unṣur yoḳ
Zemīn [u]^{D} āsumān nā-būd u ‘arş [u]^{D} ferş nā-peydā

90. Ne evvel var ne āḫir bir ġarīb ‘ālemdür o ‘ālem
Lisān u sem‘ u nuṭḳ u ‘aḳl u fehmüñ nāmı yoḳ ḳaṭ‘ā

91. Ḫiṭāb-ı müsteṭāb-ı *üdnü minnī*[1963]vārid olduḳca
Geçerdi her ḳademde ṣad hezārān ‘arṣa-i pehnā

92. Bu ḥāletle duḫūl itdi ḥarīm-i *ḳābe ḳavseyn*e[1964]
Olup ser-menzili ol ḳaddi[1965] tīrüñ ḳurb-ı *ev ednā*[1966]

93. Cenāb-ı Aḥmed-i mürsel ṣımāḫ-ı gūş-ı cān-ıla

[1960] ḳaldı BSD: ṭaldı N.
[1961] Sâffât Sûresi 37/164: “(Putperestlerce Allah’ın kızları sayılan melekler şöyle derler:) ‘**Bizim her birimizin** mutlaka belli bir yeri vardır.’”
[1962] çıḳdı: geçdi BSD.
[1963] “Bana yaklaş.” (Yılmaz, 1992, s. 158).
[1964] Necm Sûresi 53/9: Öyle ki **iki yay** hatta daha yakın oldu.
[1965] ḳaddi: ḳadd-i BSD.
[1966] Necm Sûresi 53/9: Öyle ki iki yay **hatta daha yakın** oldu.

Kelām-ı ‘izzet-i bī-kemm [ü][D] bī-keyf[1967] eyledi ışġā

94. O bezm-i pür-ṣafāda çoḳ su’āl [u][D] çoḳ cevāb oldı
Tekellüm bī-ḥurūf u bī-ṣadā vü ṣavt idi [ammā][D]

95. Mezāyā-yı suḫan nāz u niyāz-ı ‘aşḳ-ıdı cümle
Me’āl-i güft [ü][D] gū rāz-ı maḥabbet idi ser-tā-pā

[164b]

96. Bilinmez ḥāṣılı añlanmaz ol ṣoḥbet ne ṣoḥbet[dür][D]
O ṣoḥbetden[1968] ne mümkin ‘aḳl ide bir behre istīfā

97. Bulup maḳṣūd-ı mā-fi’l-bālini yā Hū diyüp āḫir
Nüzūl itdi zemīne āyet-i raḥmet idi ḥaḳḳā

98. Getürdi ümmete ol żayf-ı mihmān-ḫāne-i ‘izzet
Żiyāfetgāh-ı raḥmetden firāvān ni‘met-i ‘uẓmā

99. Birisi işte bismi’llāh ile ḫams-i mübārekdür
O şeb ol pençe-i mühr-i nübüvvet eyledi ihdā

100. Ḫudāvendā şefī‘u’l-müẕnibīnā merḥamet[1969] eyle
Siyeh-rū bir ḳuluñdur Sābit-i āşüfte vü şeydā

101. Esīr-i çāh-ı cürm ü ġūṭakār-ı[1970] baḫr-ı ‘işyāndur
Yed-i ṭūlā-yı luṭfuñ ḳıl faḳīre ‘urvetü’l-vüṯḳā

102. Faḳīrüñdür ḳuluñdur ḥāline raḥm eyle sulṭānum
Ḫaṭāyā-yı nihānın kā’ināta eyleme ifşā

[1967] bī-keyf: bī-keyfi BSD.
[1968] ṣoḥbetden BSD: ṣoḥbetin N.
[1969] merḥamet: raḥmet BSD.
[1970] ġūṭakār-ı: ġūṭa-ḫār BSD.

103. ‘Uyūbın gūşe-i dāmān-ı iḥsānuñla setr eyle
Ḳıyāmet ‘arṣasında derdmendi eyleme rüsvā

104. Şefā‘at eylemezseñ ḥāli[1971] ma‘lūm-ı sa‘ādetdür
‘Uṣāt-ı ehl-i maḥşer ben ḳuluñla eyler istihzā

105. Cenāb-ı Kibriyādan cürmüm iḥsān eyle ‘afv itdür
Sözüñ geçmez degül ey pādişāh-ı ṣūret ü ma‘nā

106. Bu ḫod maḫfī degül ḫāk-i der-i devlet-me’ābuñdan
Ki erbāb-ı suḫan ümmīd-i himmetle olur gūyā

107. Ḳaṣīde virse bir sulṭāna ṣā‘ir luṭf ümīd ider[1972]
Sevindür bendeñi naḳd-i şefā‘atle Ḫudāvendā

108. Nitekim ḫusrev-i encüm-sipāhı[1973] kişver-i şāmuñ
İde çetr-i mu‘anber şuḳḳa-i zer-fülkesin[1974] ber-pā

109. Ḫudādan ravża-i pür-nūruña her rūz [u][D] şeb olsun
Ṣalāt-ı bī-ḥad ü ġāyet selām-ı bī-‘ad u iḥṣā

[165a]

-816-[1975]

Ḥażretü’ş-Şeyḫ Rūşenī Fermāyed

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Rūşenīnüñ armaġanı ṭap[u]ña[1976] yoḳluḳ durur
Yoḳ durur yoḳluḳdan özge ġayrı anuñ[1977] nesnesi

[165b]

[1971] ḥāli: ḥāl BSD.
[1972] ider: eyler BSD.
[1973] encüm-sipāhı: encüm-sipāh-ı BSD.
[1974] zer-fülkesin: zerrīnesin BSD.
[1975] Tavukcu, yty, s. 187. Şiir, DRD’de 7 beyittir.
[1976] armaġanı ṭap[u]ña: ḥażretüñe tuḥfesi DRD.
[1977] ġayrı anuñ: hīç daḫi DRD.

-817-[1978]

Ġazel-i Sulṭān Süleymān Ḫān ʻAleyhi'r-raḥmetü Ve'l-ġufrān

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Ḫalḳ içinde muʻteber bir nesne yoḳ devlet gibi
   Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi

2. Salṭanat didükleri ancaḳ cihān ġavġāsıdur
   Olmaya baḫt u saʻādet dünyede vaḥdet gibi

3. Ḳo bu ʻıyş u ʻişreti çünkim fenādur ʻāḳıbet
   Yār-ı bāḳī ister-iseñ olmaya ṭāʻat gibi

4. Olsa ḳumlar ṣaġışınca ʻömrüñe ḥadd u ʻaded
   Gelmeye bu şīşe-i çarḫ içre bir sāʻat gibi

5. Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey **Muḥibbī** fāriġ ol
   Olmaya vaḥdet maḳāmı gūşe-i ʻuzlet gibi

-818-[1979]

Bāḳī

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Vaḳtine mālik olan dervīşdür sulṭān-ı vaḳt
   ʻİzz ü cāh u salṭanat degmez cihān ġavġāsına

2. Geç otur sedd-i Sikender gibi künc-i ʻuzlete
   Başun egme dehr-i dūnuñ efser-i Dārāsına

-819-[1980]

İlāhī Li-Ḥaḳḳī İsmaʻīl Efendi Ḳuddise Sırruh

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Düşdi cāna ʻāḳıbet sevdā-yı ʻaşḳ
   Eyledi şeydā beni Leylā-yı ʻaşḳ

[1978] Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 1676.
[1979] Küçük, 2011, s. 352. Şiir, BD'de 9 beyittir.
[1980] Yurtsever, 2025, s. 1440, 1441.

2. Ḳalmadı bu ḳaṭre-i dilden nişān
   Başdan aşdı[1981] n’eyleyem deryā-yı ‘aşḳ

3. Mest olup ayılmaya tā ḥaşre dek
   Yār elinden nūş iden ṣahbā-yı ‘aşḳ

4. Her kime ḳıldı tecellī ol Ḫudā
   ‘Aḳl u fikri eyledi yaġmā-yı ‘aşḳ

5. Kimse bilmez ḥālini ‘āşıḳlaruñ
   Gerçi kim mümkin degül iḫfā-yı ‘aşḳ

6. Şol elif ḳāmetleri dāl eyledi
   Deldi baġrın ehl-i derdüñ nāy-ı ‘aşḳ

7. Zāhidā ḳaçmaz melāmetden bu gün
   Ḳanġı dil kim oldı[1982] ol rüsvā-yı ‘aşḳ

8. Gül yanaġın ṣoldurur ‘āşıḳlaruñ
   Ṣūreti tebdīl ider ma‘nā-yı ‘aşḳ

9. Tende ṭāḳat dilde ḳuvvet ḳalmadı
   Aldı cānı ḥayret-i kübrā-yı ‘aşḳ

10. Gözlerüm yaşı ḳo aḳsun **Ḥaḳḳıyā**
    Böyle olur lü’lü’-i lālā-yı ‘aşḳ

[166a]

-820-[1983]

Nuṭḳ-ı Ḥażret-i Şeyḫ İsma‘īl Efendi

[1981] Başdan aşdı SS: Başdı esdi N.
[1982] oldı: ola SS.
[1983] Yurtsever, 2025, s. 394.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İki ḳaşuñ arasında oldı ḫālüñ sırr-ı ẕāt
   Oldı ol miḥrābda gūyā imām-ı kā’ināt

2. İki şem‘-i pür-żiyādur iki çeşmüñ pertevi
   Biri nūr-ı ẕāta remz eyler biri nūr-ı ṣıfāt

3. Şol ūlū’l-ebṣar kim bedr-i[1984] cemālüñ gördiler
   Ẓulmet oldı gözlerine Leyle-i Ḳadr [u][D] Berāt

4. Leblerüñ Muṣḥaf sözüñ anda kelāmu’llāhdur
   Feyż-i nuṭḳuñla ẓuhūr eyler bu deñlü beyyināt

5. Zülfüñ oldı ‘ālem-i ġaybu’l-ġuyūbuñ maẓharı
   Ruḫlaruñ eyler o ma‘nāya şehādet çün ṣiḳāt

6. Göreli sende tecellī-i *ena’llāh*ı[1985] ‘ıyān
   Ġā’ib oldı çeşm-i **Ḥaḳḳ**īdan bu gün sitt-i cihāt

[166b]

-821-[1986]

Ġazel-i Nedīm Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi
   Āh o ṣahbā ṣatıcı ‘aḳl alıcı kāfir ḳızı

2. Sīnesi destindeki peymāneden berrāḳ u ṣāf
   Ruḫları destīdeki ṣahbā-yı terden ḳırmızī

3. Germ olup oġluñ bize bir būse iḳrār eylemiş

[1984] bedr-i: nūr-ı SS.
[1985] Kasas Sûresi 28/30: “Oraya gelince, o mübarek yerdeki vadinin sağ tarafından, (oradaki) ağaç yönünden kendisine şöyle seslenildi: ‘Ey Mûsâ! Muhakkak ki ben yalnızca **ben** âlemlerin rabbi olan **Allah’ım.**’”
[1986] Macit, 2016, s. 372, 373.

Dün ḳızuñ da çignedi ey pīr-i mey ol[1987] saḳızı

4. Ḫāne tenhā elde ṣahbā kelle germ ü yār nerm
   Āh ey ṣabr u taḥammül ba‘d-ezīn yā hū sizi

5. Var mıdur bilmem **Nedīmā** bir daḫı anuñ gibi
   Dīn ü dil ḫaşmı riyā cellādı taḳvā ḫırsızı

-822-[1988]

Velehu

[Nedīm]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘īlün

1. Zülf ü külāhı virdi ḫalel Maġrib u Fasa
   Çeşm-i kebūdı virdi[1989] aḳın mülk-i Çerkese

2. Çāk itmesün mi câme-i sebzin görince gül
   Baḳ ol yeşil muḳaddeme şol ḳırmızī fese

3. Ney-zen bezimde muṭrıba hem-vāre keç baḳar
   Bilmem miyānlarında nedür bu münāfese

4. Gelmiş ḫaṭ-ı siyeh[1990] ruḫına şimdi[1991] ey göñül
   Semmūr ḫoş yaḳışmış o gül-penbe aṭlasa

5. Ebrūlar üstine dökilüp kāküli **Nedīm**
   Taṣvīr-i Çīnī yazmış o tāḳ-ı muḳarnasa

-823-

[Ḥaḳḳī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

[1987] ol: o ND.
[1988] Macit, 2016, s. 358. ND’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[1989] virdi: ṣaldı ND.
[1990] siyeh: siyāh ND.
[1991] şimdi: āh ND.

Ḥaḳḳıyā Ḥaḳḳa mu‘īn ol yüri mānend-i ‘Ömer

Maḫlaṣuñ ḥükmini vir ḫalḳa cür’et (…)[1992]

Ḳılıcuñ ‘arşa aşılsun dir iseñ (…)[1993]

Ehl-i ilḥāda yüri ‘azmle (?)[1994] ġazā-yı ekber

-824-

Beyt[1995]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Cām-ı ‘aşḳuñ müsteḥaḳḳın gözle luṭf (…)[1996]

Ḳāyil-i feyż olmayan yārānı irşād (…)[1997]

[167a]

-825-[1998]

Yaḥyā El-Müftī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

Bilmezüz[1999] bir dil ki ṭūṭī gibi güftār eyleye

Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezüz[2000] söyler mi yoḳ

-826-

Naẓm[2001]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Ey göñül ṣāf ise ger rūz-ı ezelde gevherüñ

   Tā ebed gelmez küdūret saña ṣafvetdür yirüñ

2. Ger naṣībüñ var ise şol feyż-i aḳdesden senüñ

   Menba‘ısın çeşme-i ḥayvān u ḥavż-ı Kevṯerüñ

[1992] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[1993] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[1994] ‘azmle (?):
[1995] Nüshada bu beyitten önce şu açıklama yer almaktadır:
Ṣāḥib-i Muḥammediyyenüñ ‘Ömer (…) müstecāb eyledi didügü (…) şāriḥ-i fāżıl u vāriṯ-i kāmil Ḥażret-i Şeyḫ İsma‘īl Ḥaḳḳī Ḥażretlerinüñ nuṭḳ-ı şerīfleri.
“(…)” şeklinde gösterilen yerler, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
Nüshada bu beyitten sonra şu açıklama yer almaktadır:
Diyü ‘Ömerü’l-Fārūḳ raḍiyallāhu ‘anh ḥażretleri yalñız ḥaḳḳında du‘ā olınur dimişler beyt-i meẕkūr aña işāretdür.
[1996] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[1997] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[1998] Kavruk, yty, s. 205. Şiir, ŞYD’de 5 beyittir.
[1999] Bilmezüz: Görmezüz ŞYD.
[2000] bilmezüz: bilmezem ŞYD.
[2001] Naẓm: Rubā‘ī N.

-827-[2002]

Nuṭḳ-ı Ḥażret-i Şeyḫ İsma‘īl Ḥaḳḳī Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azīz

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her kime tevfīḳ-i lāhūtī müsā‘id olmasa[2003]
   ‘Āḳıbet ma‘būdı anuñ[2004] ‘ālem-i nāsūt olur

2. Dest-i ḳahrı degmesün bir kimseye bi’llāh kim
   İbtilā çāhına düşmiş ol da bir Hārūt olu[r]

[167b]

-828-

Nuṭḳ-ı Hażret-i Şeyḫ-i Müşārunileyh

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṣūret-i āyīne-i sırr-ı ‘Alī
   Nā’ib-i peyġamber ol şāh-ı velī

2. Olmasaydı merd-i meydān-ı hüner
   Dinmez-idi *lā* [*fetā illā ‘Alī*][2005]

[168a]

-829-[2006]

Eş-Şeyḫ Ḥüsāme’d-dīn-i Bursevī[2007]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḫalvetī de Celvetī de ḳalmadı merdān-ı Ḥaḳ
   Şīr olanlar gitdi geldi yirine rūbāhlar

2. Aġlasun[lar] gerçek ehl-i derd olanlar işbu gün
   Meclisi ṭutdı mürāyīler dilinden āhlar[2008]

[168b]

[2002] Yurtsever, 1990, s. 293. Şiir, İHD’de 5 beyittir.
[2003] Her kime tevfīḳ-i lāhūtī müsā‘id olmasa: **Ḫaḳḳıyā** lāhūta pervāz eyle ḳudsīler gibi İHD.
[2004] ‘Āḳıbet ma‘būdı anuñ: Vay aña kim pāy-bend-i ‘ālem-i nāsūt olur İHD.
[2005] “**Ali’den başka genç (yiğit er)**, Zülfikâr’dan keskin kılıç **yoktur.**” veya “**Ali gibi kahraman kimse**, onun kılıcı gibi kılıç **yoktur.**” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 100).
[2006] Kara ve Atlansoy, 1997, s. 325.
[2007] Eş-Şeyḫ Ḥüsāme’d-dīn-i Bursevī: Nuṭḳ-ı Şeyḫ İsma‘īl Ḥaḳḳī Ḳuddise Sırruh N.
[2008] Bu beyit YŞ’de yoktur.

-830-[2009]

Ġazel-i Ḳabūlī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. O nezāket o leṭāfet o ṭarāvet o ṣafā
   O ẓarāfet o feṣāḥat o belāġat o edā

2. O riyāset o siyādet o sa‘ādet ol[2010] cūd
   O ‘adālet o ‘ināyet o seḫāvet o ‘aṭā

3. O meveddet[2011] o maḥabbet o mürüvvet[2012] o raḥm
   O ri‘āyet o ḥimāyet o şefā‘at o vefā

4. O muraṣṣa‘ o mülemma‘ o muṣanna‘ elfāẓ
   O tebessüm o tekellüm o terennüm o nidā

5. Nedür ol yāre **Ḳabūlī** bu ḳadar ‘izzet ile[2013]
   O teşevvuḳ o ta‘aşşuḳ o ta‘alluḳ o hevā

-831-[2014]

Yeñi Ḳapu Şeyḫi Ādem Efendi Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azīzüñ Fevti Tārīḫi

[Niṣārī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Uṣūl-i devri çün Ādem Efendinüñ tamām oldı
   Didüm āyā bu kār-ı dil-nevāza kim muḳayye[d]dür

2. Bu efkār-ıla ḫᵛāb-ālūd iken bu dīde-i ḳalbüm[2015]
   Görindi rūḥ-ı Mevlānā ki ol nūr-ı mü’ebbeddür[2016]

[2009] Erdoğan, 2008, s. 536, 537.
[2010] ol: o KD.
[2011] meveddet: mürüvvet KD.
[2012] mürüvvet: meveddet KD.
[2013] ‘izzet ile: ‘izzetler KD.
[2014] Çapan, 2005, s. 64.
[2015] ḳalbüm: ṭab‘um TS.
[2016] mü’ebbeddür: ser-āmeddür TS.

3. Didi kim[2017] ey **Nişārī** böyle taḥrīr eyle tārīḫin
   Degüldür devr-i Ādem geçdi bu[2018] devr-i Muḥammeddür

-832-[2019]

Hüdāyī

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

Ṭolarsa sırruña nūr-ı ḥaḳīḳat
Gerekdür ẓāhirinde farż u sünnet

[169b]

-833-[2020]

İlāhī

[İsma'īl Ḥaḳḳī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Nice doysun fürḳate bī-çāreler
   Tīġ-ı fürḳat ḳalbi ṭoġrar pāreler[2021]
   Nice itsün ey göñül āvāreler
   Gitdi açıldı yürekde yaralar

2. 'Aşḳ ile terk itdi Ādem cenneti
   Çekdi yir yüzinde derd ü miḥneti
   Buldı āḫir 'aşḳ içinde vuṣlatı
   Böyle olur 'āşıḳ-ı ġam-ḫ[v]āreler

3. Murġ-ı 'aşḳum vaṣluñ itdükde[2022] heves
   Oldı hicrān baña bir müşkil ḳafes
   Söylesem miḥnetlerümden bir nefes
   Bil ṭayanmaz aña seng-i ḫāreler

4. Āteşümden döndi külḫāna dilüm

[2017] Didi kim: Buyurdı TS.
[2018] bu: o TS.
[2019] Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 393. Şiir, MHD'de 5 benddir.
[2020] Yurtsever, 2025, s. 1191.
[2021] pāreler: yaralar SS.
[2022] vaṣluñ itdükde: vuṣlat eylerken SS.

Teşneyem vaṣl ābına irmez elüm
Ben de şimdi ol güle bir bülbülem
N’eyleyem ḫār aramızı aralar

5. **Ḥaḳḳıyā** zühdüñ riyāsından kesil
‘Aşḳ ile iḫlāṣa düş var muttaṣıl
Levḥ-i ḫāṭırdan rüsūm-ı ġayrı sil
Nice bir efkār-ı ḳalbüñ ḳaralar

-834-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aḳl-ı külle yār olanlar derdine dermān bulur
Cümle maḫlūḳāt içinde şöhret ü hem şān bulur

2. Bir dür-i şehvāra beñzer ḥaḳ naẓarda ‘aḳl-ı kül
Anı eṣdāf-ı cihānda kāmil-i insān bulur

[170b]

-835-[2023]

Naẓm-ı Laṭīf

[Pīrī-zāde Dervīş Çelebi]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḥakīm-i Muṭlaḳuñ olmazsa ger bir işde taḳdīri
Müfīd olmaz hezār erbāb-ı ‘aḳluñ re’y ü tedbīri

2. ‘İnāyet eylese bir bendesine Ḥażret-i Mevlā
Ṣavāb olur ḫaṭāsı hep kemāl-i maḥż taḳṣīri

3. Ḥaẕer men‘-i ḳader ḳılmaz ne deñlü gūşiş eylerseñ[2024]
Ḳażā-yı mübremüñ mümkin degül sa‘y ile taġyīri

4. Hezārān cevşen-i pūlād ile ḳat ḳat zirih giyse

[2023] Ergun ve Uğur 2015, s. 44, 45. Şiir, KVH’de 7 beyittir. KVH’de 5 ve 6. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[2024] eylerseñ: eylerse KVH.

Kişi def‘ idemez ḳavs-i każādan atılan tīri[2025]

5. Muḳarrerdür ġınā vü faḳr u nīk ü bed elem çekme
   Nedür *naḥnü ḳasemnā*[2026] āyetinüñ añla tefsīri

6. Mü’eṣṣirdür muḥaḳḳaḳ fā‘il-i muḫtār her işde
   Kevākible felekden ey müneccim bilme te’ṯīri

7. Ne naḳş itdiyse Üstād-ı Ezel bī-‘aybdur cümle
   Kemāl-i ṣun‘ına eyler delālet ḥüsn-i taṣvīri

8. ‘Alāyıḳdan mücerred ol ki ḫurşīd-i cihān ara
   Tecerrüdden Mesīḥuñ oldı çarḫ-ı çārümīn yiri[2027]

9. Sa‘ādet ister-iseñ ehl-i teslīm ü tevekkül ol
   Ḳabūl it cān ile **Dervīş**[2028] bu pend-i Ḥażret-i Pīri[2029]

[171a]

-836-

Beyt

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Yumazsa āb-ı raḥmet ehl-i cürmüñ cirmini yā Rab

Ya ol bī-ḥadd ü bī-pāyān olan deryāyı n’eylersin

-837-[2030]

[Bāḳī] Efendi

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Ġarḳ ider ‘ālemleri bir ḳaṭre āb-ı maġfiret

Var ḳıyās it vüs‘at-i deryāyı raḥmet neydügin

[2025] Bu beyit KVH’de yoktur.

[2026] Zuhruf Sûresi 43/32: “Rabbinin rahmetini paylaştırmak onlara mı düşmüş? Dünya hayatında onların geçimliklerini **biz paylaştırdık.** Bir kısmı diğerini istihdam etsin diye kimini kiminden derecelerle üstün kıldık. Rabbinin rahmeti onların biriktirdiklerinden daha hayırlıdır.”

[2027] Bu beyit KVH’de yoktur.

[2028] **Dervīş: Dervīşā** KVH.

[2029] Bu beyit, bazı farklılıklarla, 451b’de tekrar yazılmıştır.

[2030] Küçük, 2011, s. 315. Şiir, BD’de 11 beyittir.

-838-[2031]

Beyt Velehu

[Bāḳī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Biñ günāh eylese bir ḳul yine rızḳın kesmez
Şükr-i in‘ām-ı şeh-i bende-nevāz eyleyelüm

[171b]

-839-

Manẓūme-i ‘Azmī Efendi Fī Beyān-ı Ṣalāt-ı Cum‘a

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cum‘a gün çünkim ṣalāt-ı cum‘aya ola ṣalā
   Mü’min olanlara ḳılmaḳ lāzım oldı evvelā

2. Cāmi‘e varsa taḥiyyāt-ı mesācid diyü ol
   İki rek‘at nāfile ḳılup ide Ḥaḳḳa ṣenā

3. Dört rek‘at sünnet-i cum‘a imāma ba‘d-ez-ān
   Farż diyü ḫuṭbeden ṣoñra ide pes iḳtidā

4. Dört rek‘at ẓuhr-i āḫir daḫı ḳılup ol yine
   Żamm-ı sūre itmeye ṣoñra iki rek‘atde tā

5. Dört rek‘at sünnet-i cum‘a ḳılup iki daḫı
   Sünnet-i muṭlaḳ diyüp anı daḫı ide edā

6. Ḳılmış olur ol ṣalāt-ı cum‘ayı aṣlı ile
   Bu şürūṭ-ıla ri‘āyet eyler-ise **‘Azmiyā**

[172a]

-840-[2032]

[İsmā‘īl Ḥaḳḳī]

[2031] Küçük, 2011, s. 296. Şiir, BD’de 7 beyittir.
[2032] Yurtsever, 2025, s. 1016, 1017.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dilā bil Şeyẖ-i Ekber nāfe-yi āhū-yı ‘ālemde
   Meşāmm-ı cān-güşād olan ḳatında misk-i eẕferdür

2. Gören ṣāḥib-baṣīret anı yāẖud bī-tevaḳḳuf dir
   Bu ẖāk-i tīreyi zer ḳılmaġa kibrīt-i aḥmerdür

3. Ve yāẖud perveriş-yāb-ı nem-i feyż-i Ḫudā olmış
   Neyistān-ı ḥaḳāyıḳda ney-i pür-ẕevḳ-ı sükkerdür[2033]

4. Veyā bezm-i ma‘ānīde ṣunılmış dest-i ḥikmetden
   Ṣafā erbābına ḥaḳḳā ki bir leb-rīz-i sāġardur

5. O bir serv-i sehīdür būstān-ı feyż-i Mevlāda
   Ser-i devlet-nişānı ‘arş-ı a‘lāya ber-ā-berdür

6. O bir gül-ġonce-i terdür ‘ināyet gülsitānında
   Hezārān ‘andelīb-i dil anuñ būyıyla ẖoşterdür

7. O bir şāh-ı cihān-gīr-i ma‘ānīdür ki ‘ālemde
   Ne deñlü var ise dil ehli ḥükmine musaẖẖardur

8. Anuñ her feyżi āb-ı cāvidān-ı Ḫıżra ġālibdür
   Lebinden dā’imā cārī olan ma‘nā-yı Kevṯerdür

9. N’ola bu devr-i[2034] ‘irfān içre ẖatm-i evliyā olsa
   O merkezde velāyet ṣanma kim ġayra müyesserdür

10. Cüneyd anuñ ṭufeyli Bāyezīd anuñ emekdārı
    Şihāb u necm aña Ḳanber o ẕāt-ı ‘Ālī[2035] Ḫayderdür

[2033] sükkerdür: şekkerdür SS.
[2034] devr-i: dürr-i SS.
[2035] ẕāt-ı ‘Ālī: ‘Ālī ẕāt SS.

11. O bir müftī-i ma‘nī ḳāḍī-i şehr-i velāyetdür
Anuñ imżā vü ḥükmin ṭutmayan ma‘nīde kāfirdür

12. Hele ben bildügüm **Ḥaḳḳī** bu gün ‘aḳl-ile keşf-ile
Velāyet ehli hep ṭıfl-ı ṣaġīr-i Şeyḫ-i Ekberdür

-841-[2036]

[İsmā‘īl Ḥaḳḳī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. [Çeşm-i][D] cāna rūy-ı maḳṣūdı şühūd-ı tām içün
Keşf-i kāmilden şular kim itmedi nūr iḳtibās

2. [Ḥulle-i][D] sündüs giyen maḥbūbı ‘uryān eyleyüp
Görmeyüp Yūsuf yüzüñ giydürdi ḳaṭrāndan libās

3. [Cevher-i][D] ma‘nā-yı naẓmı[2037] fi’l-ḥaḳīḳa bilmedi
Şol ki mānend-i ḫazef idrāki[2038] anuñ ṭutdı pas

4. [Bir elif][D] bilmez iken bu nüsḫa-i ‘irfāndan
Nice cāhiller geçinür ṣūretā dānā-yı nās

5. [Ebr-i][D] nīsānveş bu gün **Ḥaḳḳī** revādur aġlasañ
Yoḳ durur zīrā cihānda lü’lü’-i lālā-şinās

[172b]

-842-[2039]

Ḳıṭ‘a

[Hüdāyī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlün

Sīb aşlayıcaḳ bīde

[2036] Yurtsever, 2025, s. 1340.
[2037] naẓmı: lafẓı SS.
[2038] idrāki: idrākin SS.
[2039] Tatcı ve Yıldız, 2005, s. 111, 113. Şiir, MHD’de 5 benddir.

Evvelki resim gide

Bāḳī ki ẓuhūr ide

Fānī eriyüp aḳa

[173b]

-843-

Nuṭḳ-ı Ḥażret-i Şeyḫ İsma‘īl Ḥaḳḳī Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azīz

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Aḥadden Aḥmedi farḳ itmez illā mīm-i imkānı
   Ḫudā ol mīm içinde gizlemişdür cümle elvānı

2. Görinmezdi şu‘ā‘-ı şems-i vaḥdet gül cemālinden
   Ẓuhūr-ı Ḥaḳḳa mir’āt olmasaydı ol ṣafā kānı

3. Elif anda Aḥa[d]dür ḥā ḥaḳīkat ḥarfidür ḥüküm (?)[2040]
   Teşābüh gösterüp ġamz eyleyen mīm ġaybīdür anı

4. Odur Maḥmūd-ı ‘ālem kim cihān ḥamdine müstaġraḳ
   Odur medd eyleyen ehl-i dile enfās-ı Raḥmānı

5. Kemāli noḳṭasına devr ider mecmū‘-ı mevcūdāt
   Cemāli ḥürmetine seyr ider bu dīde her yanı

6. İmāmü’l-müttaḳīn oldur ‘ibādetgāh-ı ‘ālemde
   Uyanlar **Ḥaḳḳıyā** aña ider mi‘rāc-ı rūḥānī

[175b]

-844-[2041]

Rubā‘ī-i Rāsiḫ Çelebi

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Yā Rab nice_olur ḥāl-i dil-i nālānum

[2040] ḥüküm (?):

[2041] Öztekin, 1997, s. 354.

Günden güne olmaḳda füzūn ‘iṣyānum
Ey mücrim ü ‘āṣīlere Erḥam Allāh
Cürmüm sebeb-i maġfiret it sulṭānum

-845-[2042]

Beyt

[Yüsrī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Degül ḫāl-i siyeh ol nev-resüñ gird-i dehānında
Dil-āzār olduġıyçün dāye-i ḳudret büber ḳoymış

-846-[2043]

Ḳıṭ‘a-i Necātī Beg

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Diyem Cenāb-ı Ḥażrete yevm-i su’āl eger
   Luṭf-ıla şefḳat-ıla[2044] ḳulından cevāb ala

2. Dünyā evine ḳonduḳ oturduḳ bir iki gün
   Bu var mıdur Kerīme ḳonuḳdan ḥisāb ala

-847-[2045]

Ḳıṭ‘a-i Nev‘ī Efendi

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ser-ḥadd-i rāh-ı mülk-i ‘ademden sefer ḳılup
   Geldük cihān serāyına ḳonduḳ müsāfirüz

2. Yolından gelürża‘īf ü ġarībüz şikeste-ḥāl
   Ma‘ẕūr ṭut cenābuña ḫidmetde[2046] ḳāṣıruz

-848-[2047]

Ḳıṭ‘a-i ‘Azmī-zāde Ḥāletī Efendi

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

[2042] Atak, 2016, s. 203.
[2043] İlhan, 2023, s. 1332.
[2044] şefḳat-ıla: raḥmet ile NCD.
[2045] Kılıç, 2022.
[2046] ḫidmetde: ḫidmetle RNU.
[2047] Kaya, 2017, s. 212.

1. Kāruñ senüñ şefā‘ate ḳaldıysa **Ḥāletī**
   ‘Arż eyle ḥasb-i ḥāli Ḫudānuñ Ḥabībine

2. Girdükde zīr-i ḫāke ider şefḳati ẓuhūr
   Ehl-i kerem mürüvvet ider yir ġarībine

[176a]

-849-[2048]

[Cevrī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Ḳalb-i kāmilde meyl-i māl olmaz
Mā’il-i mālda kemāl olmaz

-850-[2049]

[Güvāhī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Ġurūra ṭutma yüz devlet olınca[2050]
Zevālīdür ḳanatlansa ḳarınca

-851-[2051]

[Necātī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Ġurūr itme cihānuñ ‘izzetine
Necātī düşde sulṭān olmaduñ mı

-852-

Zekeriyyā Efendiyyü’l-Müftī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Dilerseñ ḳalbüñe dā’im ṣafā gelsün keder gitsün
Göñülden ārzū-yı devlet ü cāhı gider gitsün

-853-[2052]

Ḳıṭ‘a

[2048] Ayan, 1981, s. 180. Bu beyit, CD’deki 5 bendlik bir tercî‘-i bendin vasıta beytidir.
[2049] Hengirmen, 1983, s. 124. Şiir, GP’de 2133 beyittir.
[2050] olınca: irince GP.
[2051] İlhan, 2023, s. 1260. Şiir, NCD’de 6 beyittir.
[2052] Canım, 2018, s. 555. Nüshada ilk beytin ikinci mısraı ve ikinci beytin ilk mısraı arasında takdim-tehir vardır. Anlam bütünlüğü ve kafiye düzeni göz önüne alınarak mısralar LTŞ’ye göre düzenlenmiştir.

[Hātifī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Māl içün çift idinme pīre-zeni
   Ger boyuñca batursa altuna

2. La‘net olsun aña vü mālına
   Mālı mel‘ūn u kendü mel‘ūne

-854-

Ḳıṭ‘a

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bu iki pendümi her kim ki benüm ṭutmaz ise
   ‘Ömri eyyāmı anuñ mā-ḥaṣalı şerde ola

2. Duḫter-i ḳayser ise baḳmaya ‘avret yüzine
   Borç idinmeye eger va‘desi maḥşerde ola

-855-

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Her kimüñ taḫt-ı nikāḥında olursa dü [zeni]
Bozılur ḫānesinüñ çāre degüldür düze[ni]

-856-

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Eski ‘uşşāḳı itmez olduñ yād
Yeñi ‘āşıḳ begüm mübārek bād

-857-[2053]

[Ḳāḍī-zāde Ḥasan Çelebi]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Gelür gider diyü rencīde itme bendelerüñ
Du‘āsın alagör āyende vü revendelerüñ

[179a]

-858-

Dānişī

[2053] Kutlar Oğuz vd., 2017, s. 219.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sevmesünler diyü oġlın ḳaçırur çoḳ kimse
   Bir gidinüñ yanına virür o da ‘ālem ider

2. Kim ki ṭa‘n itse bu vech-ile virür aña cevāb
   Çekmezem ġam ne iderse hele bir ādem ider

-859-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Aġzuñ küçücükdür o ḳadar ey boyı servüm
Bir noḳṭa olur aġzuña nisbet boy ovası (?)[2054]

[181b]

-860-[2055]

[Cevrī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Cevrī ḳo disün her ne ki söylerse edānī
Yoldan ḳaluruz diñler isek biz eger anı

-861-

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Zen ṣafāsı yigirmi yaşına dek
Dil-berüñ ‘ālemi tırāşına dek

[183a]

-862-

Müstef‘ilün Müstef‘ilün

Her kim ider kend[ü]ye_ider
Ger eyü_ider ger kem ider

[183b]

-863-[2056]

[Fā’iż]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[2054] boy ovası (?): 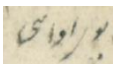

[2055] Ayan, 1981, s. 171. Bu beyit, CD’deki 7 bendlik bir terkîb-i bendin son bendinin ilk beytidir.

[2056] Demir, 2006, s. 167, 168.

1. Teşrīfüñ ile ḫānemi reşk-i İrem eyle
   Aġlatma beni iki gözüm gel kerem eyle

2. ‘Ahd eyledi öpdürmege pāyın gelicek ‘īd
   Yā Rab sen o meh-pāreyi ṣābit-ḳadem eyle

3. Bir ḫoşca ḥisāb eyleyelüm derdümüz ey dil
   Ben dirhem-i eşküm dökeyüm sen raḳam eyle

4. Degmez kederin çekmege bir laḥẓa bu ‘ālem
   Bir ḥāl ile n’eylerseñ idüp def‘-i ġam eyle

5. Ḳānūn-ı belāġatde yine naḳş-ṭırāz ol
   Ey ḫāme-i ḫoş-lehce-i **Fā’iż** naġam eyle

-864-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ḳadem başduñ göñül behcet-serāsın eyledüñ ḫurrem
‘İbāret bilmenem Türkīce ḫoş geldüñ ṣafā geldüñ

-865-

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Şi‘rüme ḳāfiye itsem n’ola māhı āhı
Bir bahāne ararum añmaġa Feyżu’llāhı

-866-[2057]

[Kāmī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bāreka’llāh zehī[2058] pādişeh-i mülk-ārā
   Ḳıldı bir miṣli bulınmaz güheri mühre sezā

2. Ne güher lāyıḳ-ı pīşānī-i tāc-ı iclāl
   Reşk ider pertev-i envārına kān u deryā

[2057] Erişen Yazıcı, 2017, s. 133, 134. Şiir, EKD’de 6 beyittir.
[2058] Bāreka’llāh zehī: Ḥabbeẕā ‘āṭıfet-i EKD.

3. Böyle[2059] ‘ādil şeh-i devrāna muvāfıḳ[2060] el-ḥaḳ
Böyle dānā ola düstūr-ı memālik-pīrā

4. Maḥż-ı elṭāf-ı İlāhīdür[2061] o ẕāt-ı ekrem
Ṣadr-ı devletde ola āṣaf-ı fermān-fermā

5. Mühr ile mükrem olınca didi **Kāmī** tārīḫ
Mührüñüñ ola felek rāmı Muḥammed Paşa

-867-[2062]

Naẓīrā Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Yazılmış idi levḥ-i ḫāṭırumda
Elif ḳaddi o [serv-i dilsitānuñ]D

2. Bir iken derd-i dil biñ oldı ammā
[Görüp fülfül gibi üç dāne ḫālüñ]D

[184a]

-868-

[Tā’ib]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Zebūn-ı ḳayd-ı ‘aşḳam şimdi ḳullāb-ı maḥabbetden
Muḥaṣṣal fāriġam eyyām-ı ber-vefḳ-ı şeṭāretden

2. Ṣanem naḳş itdi bir tersā-yı beççe ḫāne-i ḳalbüm
Hemīşe ḳurtılış yoḳ ‘işvehā-yı küfr-i ẓulmetden

3. Perī-rū bir büt-i zīnet-nümā-yı deyr-i ‘ālemdür
Bozar düzen nigāh eylerse çarḫa pür-beşāşetden[2063]

[2059] Böyle: Öyle EKD.
[2060] muvāfıḳ: münāsib EKD.
[2061] İlāhīdür: İlāhīden
[2062] Şengün, 2006, s. 866.
[2063] pür-beşāşetden: pür-beşāşetdür N.

4. Şikār itdi dil-i naḫçīri ol şūḫ-nigeh şeh-bāzum[2064]
   Rehā ümmīd olınmaz ba‘d-ezīn āzār-ı miḥnetden

5. Nigāh-ı nāzı āfet çeşmi āfet ġamzesi āfet
   Ser-ā-pā sīne-pür-dāġam hücūm-ı ḳayd-ı āfetden

6. Esīr-i ‘aşḳıyam men ba‘de ümmīd-i şafā itmem
   Beni bir laḥẓa ḳoymaz kāküli ḫālī siyāsetden

7. Ne āfetdür ki çeşm-i ġamzekārı bu dil-i zārı
   Ġazel-ḫᵛān eyledi ya‘nī gülistān-ı ṭabī‘atdan

8. Ne ḥāletdür bu kim dil-dār her-cāyī felek ġaddār
   Meger başum alup hicret idem **Tā’ib** bu mülketden

-869-

Çenber ‘Iṭrī

[Faṣīḥ]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül pervāneveş bir lem‘adan rāz-ı beyān ister
   O gül-ruḫsār ise mānend-i bülbül dāstān ister

2. Bağışlar ‘ālemi bir cām ile maḫmūr-ı Cem eyler
   Faṣīḥ ādem çü pīr-i mey-fürūşān kām-rān ister

-870-[2065]

Zencīr Tanbūrī

[Niẓāmī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Tebessüm ile nigārum ki ḳatl-i merdüm ider
   Bu ḫasteyi daḫı öldür disem tebessüm ider

[2064] Mısra vezne uymamaktadır.
[2065] İpekten, 2020, s. 114. Şiir, KND’de 7 beyittir.

2. Raḳīb ḥālüme n'içün teraḥḥum eylemeye
Ki görse ḥālümi kāfir daḫı teraḥḥum ider

Belī yārüm 'işve-bāzum serv-i nāzum 'ömrüm
Yār disem teraḥḥum ider

[184b]

-871-[2066]

Semā'ī Muḫayyer Ḥāfiẓ

[Sırrī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilātün

1. Fiġān u nālede taḳlīdümüz hezāra degüldür
Bizüm enīnümüz ey ġonce āşikāre degüldür

2. Ḳarīn-i mihr-i kemāl olmaz ol ki[2067] câme-i cānı
Miṣāl-i pīrehen-i ṣubḥ pāre pāre degüldür

Vay cānum yele le lī ḫānum tere le lī lel lel lel lī
Miṣāl-i [pīrehen-i ṣubḥ pāre pāre] degüldür

[185b]

-872-[2068]

[Müsellem]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Ḫaṭṭuñla olup ṣaf-zede dīvān-ı nigāhum
Maġlūbter-i mūr-ı Süleymān-ı nigāhum

2. Sulṭān-ı serā-perde-i 'aşḳuñla[2069] yazılmış
Sīb-i z̲eḳanuñ beyża-i fermān-ı nigāhum

[2066] Kazan, 2003, s. 287. Şiir, ÜSD'de 9 beyittir.
[2067] mihr-i kemāl olmaz ol ki: mihr olamaz ol ki ceyb-i ÜSD.
[2068] Kurumehmet, 2006, s. 136.
[2069] 'aşḳuñla: 'aşḳumla MSD.

3. Seng-i ġam ile kāse-i dil olmada mūvār
   Yek-pāre sütūn üzredür eyvān-ı nigāhum

4. Hep pençe-i mercān çıḳar genc-i dilümden
   Dāmān u girībānuma iḥsān-ı nigāhum

5. Endīşe-i ḫālüñle seḥer cilveler itdüm
   Bir merdüm-i Keşmīr idi mihmān-ı nigāhum

6. Ṣāfī dil iken jāle gibi münceẕib olmış
   Bir pençe-i ḫurşīde girībān-ı nigāhum

7. Baḳduḳca olur levḥa-i zānūya **Müsellem**
   Cibrīl-i hüner mirvaḥa-cünbān-ı nigāhum

-873-[2070]

[‘İṣmetī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bezme rindān mey ü sāġarla keder virmezler
   Āfitāb olsa gelen meclise yir virmezler

2. Şehr-i ‘aşḳuñ ezelī resmi budur kim anda
   Şeb-i deycūr-ı ġama tāb-ı seḥer virmezler

3. ‘Aşḳ da‘vāsın idenler ẕurafādur şimdi
   Her cefā-cū güzelüñ yolına ser virmezler

4. Ḫūbdur ṣoḥbet-i yārān ne ḳaçarsın zāhid
   Saña sāġar yirine ḫūn-ı ciger virmezler

5. ‘**İṣmetī** ser-zeniş-i dehre taḥammül nice bir
   Derd-i ḳahrın çekene ‘ömr-i dīger virmezler

[2070] Günaydın, 2020, s. 114.

[186b]

-874-[2071]

ʻArażbār Frenkçīn Ḥāfıẓ

[Nā'ilī]

Mefāʻilün Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

1. Nişār-ı naḳd-i niyāz itmege şitābum var
   Benüm o[2072] āfet ile başḳa bir ḥisābum var

2. Piyāle ṭutmaġa yoḳ elde **Nā'ilī** ḳudret
   Elümde raʻşe derūnumda ıżṭırābum var
   Yele lelli yellī yel lel lel lī (…)[2073] *var*

[188a]

-875-[2074]

Sırrī[2075]

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

Mürūr-ı dehr-ile resmi bozılmış ḫaṭṭı maḥv olmış
Kerem ḳalmış bir eski nüsḫadur Ḫātem zamānından

-876-[2076]

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

Nedīm-i bezm-i ḫāṣṣu'l-ḫāṣṣ idi eyyām-ı Ḫātemde
Kerem didükleri bī-kes ʻaceb şimdi ne ʻālemde

-877-

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

Bezl idersek n'ola cān naḳdini cānān[e]müze
Ḳā'ilüz biz de faḳīrāne ʻarīfānemüze

-878-

Ḳıṭʻa[-i] Nābī

[2071] İpekten, 2019, s. 352, 353. Şiir, NKD'de 5 beyittir.
[2072] o: ol NKD.
[2073] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[2074] Kazan, 2003, s. 259. Şiir, ÜSD'de 26 beyittir.
[2075] Sırrī: Seyyid Ṣabrī N.
[2076] Nüshada bu beyit, "Nābī" başlığıyla kaydedilmiştir. ND'de tespit edilemeyen bu beyit, TS'de Râzî adlı bir şaire (Çapan, 2005, s. 248), NA'da Râgıb (ö. 1120, M. 1708/1709)'a (Abdülkadiroğlu, 1985, s.126) ait olarak kaydedilmiştir.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bürūdet vaṣf iden efsāne-peymā kendü zu‘mınca
   ‘Adem saḥrāsına bir ḳaç mülebbes şaḫṣı ḳondurdı

2. Ḳo dursun ol ḥakīm-i ṭurfe-ma‘cūn [u] ġalaṭ-pīrā
   Ki_uçıḳ başında bir semmūr-ı fāḫir kürki döndürdi

-879-[2077]

[Rüşdī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Eyledüm ḥaddüm ḳadar ey ḫāme gūşiş naẓma ben
Ḳalmadı çün bende ṭāḳat işte kāġıd işte sen[2078]

-880-[2079]

Nābī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Rüsūm-ı şīve vü nāzı bilen şehrī güzellerdür[2080]
Kenāruñ dil-beri nāzük de olsa nāzenīn olmaz

[189b]

-881-

Ġazel

[Feyżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṭılısm-ı genc-i ḥüsni ol şehüñ mār-ıla beklenmiş
   Serinde ḥalḳa ḥalḳa ejder-i zülfi çöreklenmiş

2. Nigāh-ı tīġ-ı cevher-dār h[ī]ç ārām-ı cān bilmez
   O şūḫuñ būsesin almaḳluġa kim var yüreklenmiş

3. Olur māh-ı neve peyveste tīr-i āh kim zīrā
   Ḫadeng-i ġamzesi müjgān ile gördüm yeleklenmiş

[2077] Ekici, 2006, s. 391.
[2078] sen: ben SRD.
[2079] Bilkan, 1997, s. 685. Şiir, NBD'de 12 beyittir.
[2080] Rüsūm-ı şīve vü nāzı bilen şehrī güzellerdür: Bilen ḫāk-i Sitanbuldur rüsūm-ı şīve-i nāzı NBD.

4. O ṭıfl-ı nev-resi gör kim zen-i dünyāya meyl itmiş
   Ḳumāş-ı ḥüsni ergenlükden anuñ-çün çiçeklenmiş

5. Bu gice ‘ālem-i rü’yāda **Feyżī** bendesi anuñ
   Ḳapılmış bir ferişte ḫūba dil virmiş meleklenmiş

[191b]

-882-[2081]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. (…)[2082] Ṣa‘bān Aġa-zāde Efendiye Cenāb-ı Ḥaḳ
   İdüp bir necl-i pāk iḥsān u ġamdan ḳıldı āzāde

2. İki üç kimse geldi müjdeye çünkim didüm tārīḫ
   Muḥammed ‘ömr ile yā Rab mu‘ammer ola dünyāda
   Sene 1127[+]13[=]1140

[200b]

-883-[2083]

Emrī[2084]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Cāmi‘u’s-Sulṭān[2085] Selīm [Ḫān][D] bin Süleymān Ḫān mıdur
   Yoḳla bu mıṣra‘ı tārīḫ añladum çoġ olmasun

2. Ḫatmine bu cāmi‘uñ tārīḫ[i][D] mıṣra‘dan çıḳar
   Hem çıḳar tārīḫden girü esāsı ḳalmasun

[2081] Nüshada bu şiirden önce şu açıklama yer almaktadır:
İşbu biñ yüz ḳırḳ senesi māh-ı receb-i şerīfüñ ikinci penç-şenbe gicesinde sa‘āt ṭoḳuzda iken oġlumuz Mollā Muḥammed dünyāya gelmişdür. Ḥaḳ Sübḥānehü ve Te‘ālā ṭūl-i ‘ömr ü ‘amel-i ṣāliḥ iḥsān eyleye āmīn .
Nüshada bu şiirden sonra şu açıklama yer almaktadır:
İkiden murād dü’dür ve ḥarflerüñ ‘adedi murāddur se’den ancaḳ üç murāddur ki cümlesi on üç olup tārīḫ tamām olur.

[2082] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

[2083] Saraç, yty, s. 414.

[2084] ED’de, Selîmiye Camii’nin yapılışına dair bu tarih manzumesinin başında bu eserin yapılış tarihi olan 982 [M. 1574/1575] verilmiştir. Nüshada ise birinci beytin üst kısmında ve ikinci beytin sol tarafında maddî hasar sebebiyle sağlıklı bir şekilde okunamayan, düşürülen tarihle ilgili birtakım hesaplamalar vardır.

[2085] Cāmi‘u’s-Sulṭān: Cāmi‘-i Sulṭān ED.

3. Diḳḳat ister bu mu‘ammā ḳısmıdur ġāfil me-bāş
   Kim ḥisāb eyler ise yañlış diyüp[2086] yañılmasun

[203b]

-884-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fā‘ilün

Şu kim bir işini ḳoya yarına
Ne yār aña uyar ne o yārine

-885-[2087]

Nābī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Ne deñlü olsa ḳavī hem esās u hem erkān
Binā-yı ḫāṭır olur rāh-ı gūşdan vīrān

[207a]

-886-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Kişi ger üç ḳonaḳ yire gide iki ḳılur farżı
   Velī taġyīr olınmaz bil ṣalāt-ı fecr ile aḫşam

2. Müsāfir uġraduġı şehr ü yā ḳaryede on beş gün
   İḳāmet niyyet itse muṭlaḳā anda ider itmām

3. Velī ṣaḥrāda itse niyyeti gitmiş ise üç gün
   İder kaşrı velīkin gitmemiş ise ider itmām

4. Yeñiceli eger ‘azm itse İstanbuldan Oḫriye
   Yeñiceye eger uġrar-ısa anda ider itmām

5. Seferde fevt olanı sen ḥażarda yine ḳaṣr it hem
   Ḥażarda fevt olanı sen seferde eylegül itmām

[2086] eyler ise yañlış diyüp: ider bunı yañlış ṣanup ED.
[2087] Gültekin, 2021, s. 225.

6. Müsāfir iḳtidā eyler muḳīme hem tamām eyler
   Velī çıḳduḳda vaḳt uymaz meger kim fecr-ile aḫşam

7. Muḳīm ammā uyar muṭlaḳ müsāfir olana dā'im
   Müsāfir ḳaṣr ider bu kez muḳīm olan ider itmām

-887-

Ferd

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Göñlüm bilür ḫayālini didüm neden bilür
Bilmez efendi çoḳ yaşayan çoḳ gezen bilür

-888-

Müsellem Dede

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Pīne-dūzīde gören izbede ol sīm-teni
Çāha üftāde ṣanur Yūsuf-ı gül-pīreheni[2088]

-889-

Li-Muḥarririhi'l-Faḳīr Feyżī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

İzbede biz kefş-dūz bir sīb-ġabġab görmişüz
Çāh-ı Naḫşeb içre gūyā māh-ı Naḫşeb görmişüz

[207b]

-890-

[Ḥamdī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. İtdi ẓuhūr farḳ-ı felekde hilāl-i 'īd
   Mesrūr ḳıldı 'ālemi ẕevḳ-ı viṣāl-i 'īd

2. Vā'iẓ ḥadīṯ-i zühdi gel añma bu demde sen
   Būs [u] kenār u vuṣlat olur hep maḳāl-i 'īd

[2088] Bu mısra NBD'de geçmektedir, bk. Bilkan, 1997, s. 1089.

3. Şāyed müyesser ola diyü yāre merḥabā
   Mir’āt-ı ḳalbe girse ‘aceb mi ḫayāl-i ‘īd

4. Mūy-ı miyānı vaṣfını ol māh-peykerüñ
   Neşr eyle ḫalḳa tā ki ola ḳīl [ü] ḳāl-i ‘īd

5. La‘l-i müẕābı ṭolduralum cāma her gice
   Virsün żiyāyı meclise fānūs-ı al-ı ‘īd

6. ‘Uşşāḳ dil-rübālar ile ‘ıyş [u] nūş idüp
   Hep merḥabā vü nūş mı olsun me’āl-i ‘īd

7. Āb-ı ḥayāt-ı la‘lüñi ṣun sāḳiyā meded
   Dil-teşne ‘āşıḳa ola tā kim zülāl-i ‘īd

8. Sen serv-ḳaddi sīneye çekmek diler göñül
   Olsun bu demde tevbe-şikenlük vebāl-i ‘īd

9. Çeng [ü] rebāb [u] cām [u] şarāb eksük olmasun
   Ḥamdī ṣafā vü ẕevḳ ile geçsün leyāl-i ‘īd

-891-

Müfte‘ilün Fā‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün

1. Ḥażret-i sulṭānuma bende-i nā-çīzden
   Naḳl-i kelām eylemiş anda varup bir meġak (?)[2089]

2. Ben dimedin Ḥaḳ bilür farż idelüm ki didüm
   Ḳavl-i eṣaḥdur bu söz *sebbeke men belaġek*[2090]

[208a]

-892-

12’li hece

[2089] meġak (?):

[2090] “Sana küfrü taşıyan asıl sana küfredendir.” Kaçalin, 2024, s. 39.

Yük götürici şıġır[2091] daḫı eşekler
Ādem incidici ādemlerden yigdür

[211b]

-893-

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Bir tüylü mūylu kelbdür aġyār-ı seg-ṣıfat
Var ise ol köpek didügüm ḳıl baraḳludur

[212b]

-894-

Der-Vaṣf-ı Binā-yı Çeşme-i Bī-āb Berāy-ı Çeşme-i Baḥrī Paşa

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bāreka'llāh çeşme-i 'ayn-ı serāb
   Teşne-diller itmesün ümmīd-i āb

2. Nāmın iḥyā itdi ḳurı çeşmenüñ
   Ṣāḥibü'l-ḫayrāt olan ḫāne-ḫarāb

3. Baḥrī mīzāna çıḳarsañ delv ile
   Teknesine ṭamlamaz bir ḳaṭre āb

4. Fi'l-meṡel aḳsa ṣuyı ter eylemez
   Parmaġın ṣafḥa-şümārān-ı kitāb

5. 'Aynına girmez ebed ṭūfān-ı Nūḥ
   Girmemişdür ḫaznesine hergiz āb

6. Çeşme ṣanmañ ṭıfl-ı sengīn-dildür ol
   Güş-māl ile gözinden gelmez āb

7. Çeşme ṣanmañ ol teyemmüm cāyıdur
   Eylemişler anı leb-rīz-i türāb

[2091] şıġır: şıġırlar N.

8. Çeşme ṣanmañ yolda ṭurmış cerr içün
   Kāse-i zencīr ile ile bir bī-ḥicāb

9. Çeşme ṣanmañ ḳıṭ‘a-i elmāsdur
   Līk yoḳdur cevherinde āb u tāb

10. Çömçegi ḫünṣā z̲ekerdür lūlesi
    Līk olmaz birbirinden behre-yāb

11. Vezn iderdüm ḳıṭ‘a-i elmās ile
    Teknesine ṭamlasa bir ḳaṭre āb

12. Ṣuyı gibi tārīḫini bulmadum
    Rūḥ-ı Mevlānādan olsun feyż-yāb

13. 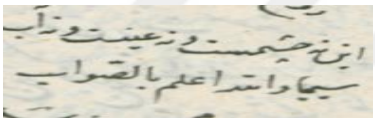

-895-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Behey zāhid bize bezm-i ṭahāretden ṣunılmışdur
Baña ṣahbā-yı rūḥ-efzā saña ibrīḳ-i istincā

-896-

Ḳıṭ‘a[-i] Ḥüsnī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Tā-be-key ḥasret-i la‘lüñle ciger ḳan olsun
   Dīdede surḫ sirişküm nite cūyān olsun

2. Ben dimem muttaṣıl it mihr ü vefañı cānā
   Ṭıfl-ı dil bir gice āġūşuña mihmān olsun

-897-[2092]

Ḳıṭ‘a

[Nābī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dirhemi ṣarf eyle girdükçe ele
   Olmaya tā cem‘ ġayr-ı munṣarif

2. Anuñ-içün cem‘ ider anı baḫīl
   Kim olur cem‘ olıcaḳ lā-yünṣarif

-898-

Ḳıṭ‘a[-i] Kāmī

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Diñle ey teşne-i zülāl-i ḥayāt
   Cümle ‘ālem bu söze ḳāyildür

2. Bir içüm ṣu ise yu andan elüñ
   Sevdügüñ çünki ġayra māyildür

[213a]

-899-[2093]

Ṣābit

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Perī-ṣıfatları tesḫīrde tekellüf ider
Cenāb-ı şeyḫe sözüm yoḳ güzel taṣarruf ider

-900-[2094]

Velehu

[Ṣābit]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Temāşā eyledüm ḥammāmı her kes ‘ālem üstinde
‘Aceb bir girme çıḳma var ki ādem ādem[2095] üstinde

[2092] Bilkan, 1997, s. 1149.
[2093] Karacan, 1991, s. 391. Şiir, BSD’de 5 beyittir.
[2094] Karacan, 1991, s. 554.
[2095] ādem: - BSD.

-901-[2096]

Nevāyī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Māvī cavlıḳ bağlaġan alnına ol al ḳılġuçı[2097]

Şan bulutġa kirdi şandım nā-geh ayıñ[2098] bir uçı

-902-[2099]

Velehu

[Nevāyī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Ger ikimüzüñ ‘aksi bulınġay şuda peydā

Ol şu ne ṭaraf barsa biterken gül-i ra‘nā

-903-

‘İffet Efendi

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl

Bir kerre ne tedbīr-i ma‘āş eylemişüz

Āsāyiş içün ne bir telāş eylemişüz

Biz ḥarf-i recāyı gezlik-i himmet ile

Ser-şafḥa-i sīneden tırāş eylemişüz

-904-

‘İffet

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Maḳbūl olan zamānede destār u cāmedür
   Ḫalḳuñ nigāhı tīġa degüldür niyāmadur

2. Sıḥḥatledür maḥabbeti ölseñ tamām olur
   Ebnā-yı dehr cümle be-şarṭü’s-selāmadur

-905-[2100]

Naẓīr

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[2096] Kaya, 1989, s. 574. Şiir, FK’de 7 beyittir.
[2097] cavlıḳ bağlaġan alnına ol al ḳılġuçı: yaġlıġdın ḳaşıñ iy cānġa bī-dād itküçi FK.
[2098] Şan bulutġa kirdi şandım nā-geh ayıñ: Kök bulutḳa kirdi gūyā yañı aynıñ FK.
[2099] Kut, 2003, s. 54. Şiir, GS’de 7 beyittir.
[2100] Şengün, 2006, s. 917.

Başduġın rūy-ı zemīne gördi çünkim[2101] āfitāb

Didi reşkinden[2102] o dem *yā leytenī küntü türāb(ā)*[2103]

[213b]

-906-[2104]

Ṣābit

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Nişān-ı pāyını görmiş derinde 'āşıḳ-ı zār

Ne semte gitdi o her-cāyī bunda bir iz var

-907-[2105]

Nābī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Ẕillet erbābı olur bāb-ı İlāhīde 'azīz

Ḫalḳ cāmi'de el üzre götürür pā-pūşı[2106]

-908-

Tārīḫ Li-Naẓīr Efendi

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḥażret-i Baḫtī Efendiyi Ḫudāvend-i Kerīm
   Ḳıldı bir necl-i necīb ile cihānda sermed

2. Didi tārīḫini bir kimse gelüp müjde ile
   'İzzet ü devlet ile geldi cihāna Aḥmed[2107]
   Sene 1140 [M. 1727/1728]

-909-[2108]

Lehu

[Naẓīr]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

[2101] Başduġın rūy-ı zemīne gördi çünkim: Pā-nihāde olduġın gördi zemīne NİD.
[2102] reşkinden: reşkiyle NİD.
[2103] Nebe Sûresi 78/40: "Kuşkusuz biz insanın önceden yapıp ettiklerini karşısında göreceği ve inkârcının, '**Keşke toprak olsaydım!**' diyerek dövüneceği gün gerçekleşecek olan yakın bir azaba karşı sizi uyardık."
[2104] Karacan, 1991, s. 557.
[2105] Bilkan, 1997, s. 892. Şiir, NBD'de 9 beyittir.
[2106] pā-pūşı: pā-pūşın NBD.
[2107] 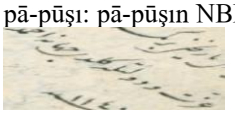
[2108] Şengün, 2006, s. 911.

Ḫavf-ıla o yārüñ leb-i gül-rengi ḳabarmış[2109]

Emsemle ‘ilāc eyleyelüm ki[2110] bire birdür

-910-[2111]

Lehu

[Naẓīr]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ġamzesinden olamaz kimse o bī-dāduñ[2112] emīn

Muṣḥaf-ı ḥüsnine eylerse de biñ kerre yemīn

-911-[2113]

Naẓīr

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Baña bir būse va‘diyle o dil-dār

   Didi terk eyleme ‘āşıḳ[2114] ṣenāyı

2. Didüm ben daḫı luṭf eyle[2115] efendim

   Erenler naḳde ḳılmışlar du‘āyı

-912-[2116]

[Emrī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Küşte-i ṭīġ-ı ġam-ı ‘aşḳ olduġum-çün ey melek

Bir zümürrüd ḳubbe oldı[2117] üstüme ṭāḳ-ı felek

[216b]

-913-[2118]

Cemālī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Geçer ḫīzān ulu manṣıblara ḫūb

[2109] ḳabarmış: ḳızarmış NİD.
[2110] ki: kim NİD.
[2111] Şengün, 2006, s. 752. Şiir, NİD’de 5 beyittir.
[2112] bī-dāduñ: dil-dāruñ NİD.
[2113] Şengün, 2006, s. 866.
[2114] ‘āşıḳ: baña NİD.
[2115] ben daḫi luṭf eyle: luṭf eyle sulṭānum NİD.
[2116] Saraç, yty, g. 257. Şiir, ED’de 5 beyittir.
[2117] oldı: yapdı ED.
[2118] Eren, 2012, s. 72.

Olur lā-büd begüm mef‘ūl manṣūb[2119]

-914-[2120]

Velehu

[Cemālī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Bir māh-ı nev yeñi çeri sevdüm yine dilā

Eyvāh eger ki gelmez-ise bu gice ḳola

-915-[2121]

Velehu

[Cemālī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Gel berü mey-ḫāneye nūş it şarāb

Yidürelüm saña ḳuş başı kebāb

-916-

Ḳıṭ‘a

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ey ḫāk-i pāyı sürme-i a‘yān-ı i‘tibār
   Çeşm-i ümīdüm oldı sefīd intiẓār ile

2. İtsün nigāh-ı merḥametüñ ḳadrümi bülend
   Ref‘ eyle ḫākden beni bir i‘tibār ile

-917-[2122]

Ferd

[Naẓīr]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Zülfüñle o ḫāl-i siyehüñ gülşen-i ḥüsne

Murġ-ı dili ṣayda biri dām u biri dāne

-918-[2123]

Ferd

[2119] begüm mef‘ūl manṣūb: bi-küm mef‘ūl li-manṣūb MC.
[2120] Eren, 2012, s. 65.
[2121] Eren, 2012, s. 72.
[2122] Şengün, 2006, s. 901.
[2123] Şengün, 2006, s. 910.

[Naẓīr]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Aldurur[2124] elden ‘inān-ı iḫtiyārın şübhesüz

Çifte ḫālin seyr iden yārüñ dağıdur çifteyi

-919-

Lā

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Hüner derd-i dili bilmek degüldür āh-ı serdinden

O derdüñ bundadur ḥikmet ki dermānın da bulsunlar

-920-[2125]

[Nev‘ī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Māye-i naḳd-i ḥayāt ola eger dīdārı

Ölümümdür benüm aġyār ile görmek yāri

-921-[2126]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḳaçan bu çeşmesārı itdi bünyād

   Süleymān Ḫān sulṭān-ı muẓaffer

2. Didi tārīḫin anuñ ehl-i tārīḫ

   Yine aḳdı cihāna āb-ı Kevṯer

-922-

Mef‘ūlü Fe‘ūlün Mef‘ūlü Fe‘ūlün

Sa‘yini ‘ibāduñ gördükde melek dir

El-‘abdu yudebbir va’llāhu yuḳaddir[2127]

-923-

Remzī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Hīç kendümi bilmem göreli dāne-i ḫālüñ

[2124] Aldurur: Aldur NİD.

[2125] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 544. Şiir, NVD'de 5 beyittir.

[2126] Nüshada bu şiirden sonra şu açıklama yer almaktadır:
Büyük Çekmecede vāḳi‘ çeşmenüñ tārīḫidür ki Şeyḫ merḥūmuñ ḫaṭṭıdur.

[2127] "Kul tedbir eder, Allah takdir eder." (Alzyout, 2024, s. 380) anlamında bir atasözü.

İtdi dilümi ḫırmen-i āteş ruḫ-ı aluñ

-924-

Naẓīr

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Bilenler āh-ı serdinden dilā ‘āşıḳlaruñ derdin

Bulup cānānı dermānı anuñ yanında bulsunlar

[218a]

-925-[2128]

[Fużūlī]

Müfte‘ilün Fā‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün

Gerçi devā maḳṣaduñ itme ‘ilāc ey[2129] ṭabīb

Żāyi‘ olur merhemüñ bende biter yara yoḳ

-926-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Göñül bir nāzuña biñ kez niyāz eyler hezārāsā

Ne deñlü az ise anı çoġa ṭut ey gül-i ra‘nā

[218b]

-927-[2130]

Levnī[-i] Muṣavvir Ki Miṣli Nādirātdan

11’li hece

1. Ṭut atalar sözin ḳalb-i selīm ol
   Göñülden göñüle yol var dimişler
   Gider yavuzluġı ṭab‘-ı ḥalīm ol
   Ṣarp sirke kabına żırār dimişler

2. Çü bildüñ alçaġa aḳmadadur[2131] ṣu
   Kāmilüñ cāhile naṣīḥati bu
   İḳrārını gözet olma ‘abes-gū

[2128] Kılınç, 2021, s. 420. Şiir, FD’de 7 beyittir.

[2129] Gerçi devā maḳṣaduñ itme ‘ilāc ey: Çāk görüp gögsümi ḳılma ‘ilācum FD.

[2130] Köprülü, 2004, s. 376-379. Şiir, SŞ’de 25 benddir. SŞ’de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 5, X, 19, 3, 9, 15, X, X, 18, 10, X, 16, 4, X, X, X, 8, 7, 14, 13, 12, 17, 20. bend.

Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.

[2131] aḳmadadur: aḳmaḳdadur SŞ.

Birdür īmān ile iḳrār[2132] dimişler

3. ‘Āḳıbet-endīş ol ey dil-i çābük[2133]
Yitişmez mi saña bu numūnelük[2134]
Ḳaçan lori ḳuşı bulsa bir kemük[2135]
Evvel ölçer ṣoñra yudar dimişler

4. ‘Ādet-i Allāh[2136] budur ezel āzād[2137]
Ḳul ḳula sebebdür ey dil-i nā-şād
Baya gedā ḫidmet itmeden murād
Bal ṭutan parmaġın yalar dimişler

5. Her kāra uzatma elüñ etegüñ
Yelḳovana döner āḫir emegüñ
Nitekim şaşḳını gölde[2138] ördegüñ
Başın ḳor ḳıçından dalar dimişler

6. ‘Irżıyla varamaz eşḳıyā eve
Uṣlu gez kim seni ‘āḳıllar seve
Bunda begüm at var atdan da deve
Deveden de büyük at var dimişler[2139]

7. Ṭālib-i ma‘rifet çekerse emek
Yügrük at arturur yemin giderek
Şā‘ire ses ile sāz u söz gerek
Yalıñız ṭaş olmaz dīvār dimişler

[2132] īmān ile iḳrār: iḳrār ile īmān SŞ.
[2133] ‘Āḳıbet-endīş ol ey dil-i çābük: ‘Aḳıl irişmez bu felegüñ işine SŞ.
[2134] Yitişmez mi saña bu numūnelük: Dürlü ġā’ilesin alma başına SŞ.
[2135] Ḳaçan lori ḳuşı bulsa bir kemük: ‘İbretle naẓar ḳıl lori ḳuşına SŞ.
[2136] Allāh: Ḥaḳ SŞ.
[2137] āzād: ü ebed SŞ.
[2138] şaşḳını gölde: göllerde şaşḳın SŞ.
[2139] Bu bend SŞ’de yoktur.

8. Güneş balçıḳ ile ṣıvanmaz ey dil
   Bī-zebān da olsa bellüdür kāmil
   Kendüden ġayrısın[2140] begenmez cāhil
   Kendü çalar kendü oynar dimişler

[219a]

9. Gerçi çoḳ cihānda[2141] boşa yilenler
   Ḳanda bilmeyenler ḳanda bilenler[2142]
   Böyledür ḳā‘ide[2143] ṭaġdan gelenler
   Bāġda olanları ḳovar dimişler

10. Bir mürşid-i kāmil bulmayanlara
    Pīrler naṣīḥatin almayanlara
    Sözinüñ ṣebātı[2144] olmayanlara
    Bir boş kīle dipsüz[2145] anbār dimişler

11. Yüzüm yirde tenüm ḫāk ile yeksān
    Serümse ġavġāda dilse perīşān
    Gözümse gerden-i cānāna ḥayrān
    Göñülse ma‘ṣūmdur umar dimişler[2146]

12. Doyar mı cān u dil būs u kenāra[2147]
    Hicrān-ı ‘aşḳ-ıla dil pāre pāre
    Ne giderse gitsün viṣāl-i yāre
    Ki yek ārzū hezār[2148] dīnār dimişler

13. Kūy-ı dil-ārāya eylerseñ aḳın

[2140] ġayrısın: ġayrıyı SŞ.
[2141] Gerçi çoḳ cihānda: Çoḳdur bu ‘ālemde SŞ.
[2142] bilmeyenler ḳanda bilenler: bilenler ile bilmeyenler SŞ.
[2143] Böyledür ḳā‘ide: Eskiden ‘ādetdür SŞ.
[2144] ṣebātı: iṣbātı SŞ.
[2145] boş kīle dipsüz: dipsüz kīle boş SŞ.
[2146] Bu bend SŞ’de yoktur.
[2147] Doyar mı cān u dil būs u kenāra: Taḳdīr-i Mevlā hep gelür ne çāre SŞ.
[2148] Ki yek ārzū hezār: Yek vuṣlat hezārān SŞ.

Hele ġāfil me-bāş[2149] eṭrāfa baḳın
Ḳarda yüri izüñ belürtme[2150] ṣaḳın
‘Ārif ölür il t[ī]z[2151] duyar dimişler

14. Ḥīle-i irtikāb itme ḳıl ḥaẕer
Disünler aduña bir er oġlı[2152] er
Sen ilüñ ḳapusın ḳaḳarsañ eger
İl de senüñ ḳapuñ ḳaḳar dimişler

15. Didiler bu pendi ṣordumsa kime
Ṭuz etmek bilmeze müşkilüñ dime
Kül kömür yi nā-merd loḳmasın yime
Gün olur başına[2153] ḳaḳar dimişler

16. Çār-sūy-ı dehirde nice ṭoz ḳopar
Ol vaḳti gözeden çoḳ ṭāḳye ḳapar
Ḥelāl-zāde gelür bāzārı yapar
Ḥarām-zāde bozar bāzār dimişler

17. Gerek şaḳī olsun gerekse sa‘īd
Kereminden Kerīm eylemez ba‘īd[2154]
Bu devr-i felekde kesmezüz[2155] ümmīd
Gün ṭoġmadan neler ṭoġar dimişler

18. Eski meṣellerle eyleseñ[2156] ‘amel
Ḳırḳlaruñ birine olursın bedel
Uṣūl-i ma‘nāyı bilmeyen echel

[2149] Hele ġāfil me-bāş: Zinhār ġāfil olma SŞ.
[2150] belürtme: bildürme SŞ.
[2151] ‘Ārif ölür il t[ī]z: İl oġlı ‘ārifdür SŞ.
[2152] aduña bir er oġlı: saña bir er oġlıdur SŞ.
[2153] başına SŞ: başa N.
[2154] ba‘īd: teb‘īd SŞ.
[2155] Bu devr-i felekde kesmezüz: Böyledür Mevlādan kesme sen SŞ.
[2156] eyleseñ: eylerseñ SŞ.

Şolağına ṭavul çalar dimişler

19. Aṣdum bu ‘arṣada ben de[2157] bir ḳoyun
Meydān-ı hünerde sen de gel[2158] ṣoyın
Felegüñ zūrına kār itmez[2159] oyun
Ḳatı zūr oyunı bozar dimişler

20. **Levnī** naṣīḥati pīrlerüñ böyle
Ḍurūb-ı emṡāli[2160] naẓm ile söyle
Mīzān-ı[2161] hünerde aġırluḳ eyle
Aġır baṣsa yegni aġar dimişler

[220a]

-928-[2162]

Naẓīr Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu şeb muṭrıb benüm derd-i derūnum tāzelendürdüñ
Gelüp ḳānūn-ı bezm-i ‘işreti āvāzelendürdüñ

2. Nevā-sāz oldı tanbūr-ı bezim mıżrāb-ı şevḳ-ıla[2163]
Bu fürḳat-dīdeyi hicrān ile āġāzelendürdüñ

3. Bozuḳ destār ile revnaḳ virürken bezm-i aḥbāba[2164]
N’içün destāruñ ey şūḫ-ı cefā-cū tāzelendürdüñ

4. Çoḳ ölçdi biçdi fikr itdi naẓīre ḳaṣdını yārān[2165]
Ḳumāş-ı ḫoş-nümā-yı şi‘rüñi endāzelendürdüñ

[2157] Aṣdum bu ‘arṣada ben de: Ben de aṣdum bu ‘arṣaya SŞ.
[2158] sen de gel: gel sen de SŞ.
[2159] kār itmez: dayanmaz SŞ.
[2160] emṡāli: emṡālden SŞ.
[2161] Mīzān-ı: Meydān-ı SŞ.
[2162] Şengün, 2006, s. 681.
[2163] şevḳ-ıla: şevḳuñla NİD.
[2164] aḥbāba: āfitāb NİD.
[2165] naẓīre ḳaṣdını yārān: **Naẓīrā** ḳaṣdını iḫvān NİD.

5. Virüp eczā-yı şi‘rüñ[2166] bir mücellid şūḫına āḫir
   Naẓīr el-ḥaḳ kitāb-ı naẓmuñı şīrāzelendürdüñ

[220b]

-929-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Çeşm-i siyehüñ dirler imiş ‘ayn-ı vefādur
   Ebrūlaruñ ammā ki dile ḳavs-i każādur

2. Āzāde iken ey dil ‘aceb ḳayda ṣataşduñ
   O zülf-i siyeh başuña püsküllü belādur

[221a]

-930-

‘Oşmān Çelebi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ṭutuşdurduñ ṭoluya sāḳiyā meclisde rindānı
Bizi bir mertebe mest eyledüñ kim el ayaḳ ṭutmaz

[224b]

-931-[2167]

[Kāmī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḳadeḥ şikeste olursa ṣurāḥī ṣaġ olsun
   Sebū-keşān eline girmeyen ayaġ olsun

2. Ḫaṭ-āverī-i dil-ārāda ḳīl u ḳāl itmek
   Meded aman işidenlerden ol ıraġ olsun

3. Getür ol[2168] āyīne-i cām-ı pür-meyi sāḳī
   Ki nāzenīn-i rezi görmege mesāġ olsun

[2166] şi‘rüñ: naẓmuñ NİD.
[2167] Erişen Yazıcı, 2017, s. 251, 252. Bu şiir, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraların üzeri surhla çizilerek şiire işaret edilmiştir.
[2168] ol: o EKD.

4. Fürūġ-ı ḥüsn ile yandur fetīl-i şem‘-i dili
   Derūn-ı tekyegeh-i ‘aşḳuña çerāġ olsun

5. Hücūm-ı derd-i ser-i rūzgāra ṭāḳat güç
   Gerek vücūd ser-ā-ser bütün dimāġ olsun

6. Ey āfitāb-ı ḥüsün mihrbānum ol felegüñ
   Ḫasedle sīnesine mihr ü māhı dāġ olsun

7. Ne iḥtiyāc temāşā-yı gülşene **Kāmī**
   Ḫayāl-i yār ile dil gül-zemīn-i bāġ olsun

[225a]

-932-[2169]

[Kāmī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ol ne tāc-ı nühüfte-pīrāye
   Ḫod-fürūşāna gizlü ser-māye

2. Ḫāṣiyetde naẓīr-i fetḥu’l-bāb
   Cem‘ olur başına cemī‘-i seḥāb

3. Ser-güẕeşti meẕāḳ-ı pīr ü cevān
   Bir ḳılına ḫaṭāya yoḳ imkān

4. Geh ḳızıldur nümāyişi geh mor
   Senüñ olsun toyınca ḫayrını gör

5. Baḥse gelse sözi Uṣūlīdür
   Başı ser-levḥa-i Fużūlīdür

[225b]

[2169] Erişen Yazıcı, 2017, s. 299. Bu şiir, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraların üzeri surhla çizilerek şiire işaret edilmiştir.

6. Kendü bir ḫᵛāce-i müşekkeldür
   Nāmı yārān içinde heykeldür

[226b]

-933-

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

Ey ṣanem zünnār-ı zülfüñ ḫalḳı bī-dīn eyledi
Her kime ḥācī disem āḫir çıḳar ḳoynında ḫāç

-934-

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Üştür-i nefsi zebūn eyle eger ṣāliḥ iseñ
Köçegümdür diye tā kim saña Veyse’l-Ḳaranī

-935-[2170]

Naẓīr

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Pey-ā-pey[2171] vir bize cām-ı şarāb-ı la‘lüñi sāḳī
Bu işretgāh-ı ‘ālem çün degüldür kimseye bāḳī

-936-[2172]

[‘Ālī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘İnāyet her kime yüz tutsa ‘işyānı niḳāb olmaz
   Güneş ṭoġduḳda zīrā perde-i ẓulmet ḥicāb olmaz

2. Ḥabībüñ sev severseñ[2173] maġfiret taḳrībin ey **‘Ālī**
   Raḳīb olmaḳ gibi Mevlāya rengīn intisāb olmaz

[227a]

-937-[2174]

[Rāşid]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

[2170] Şengün, 2006, s. 902.
[2171] Pey-ā-pey: Peyāmı NİD.
[2172] Aksoyak, 2018, s. 768, 769. Şiir, GAD’de 5 beyittir.
[2173] severseñ: dilerseñ GAD.
[2174] Günay, 2001, s. 346. Şiir, VRD’de 7 beyittir. Bu mısra, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraın üzeri çizilerek mısraa işaret edilmiştir.

[İder insānı giriftār-ı elem ḳayd-ı ma‘āş][D]

Murġ kim dāne telāşında ola dāma düşer

-938-[2175]

[Ḳara Faẓlī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Dili ṭurmaz ‘aceb ne ḳuşdur bu
   Bilmezem ki nice ötüşdür bu

2. Nice yañşar bu nice yañşaḳdur
   Öte ṭur dirseler[2176] aña ḥaḳdur

-939-[2177]

[Rāşid]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

‘Āşıḳ-ülfet tāzenüñ taḥṣīli tedbīr istemez

Murġ-ı dest-āmūzı ṣayd itmek ḳolaydur dāmsuz

-940-[2178]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Edānī ile ḳonuşma bülend-pervāz ol

Hümāya nice yitişdür ġurābı n’eylersin

-941-[2179]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ṣadr olur her nereye varsa yirüñ

Var ise elde eger bir hünerüñ

[227b]

-942-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Çün ḥuṣūl-i devlet-i vaṣluñ muḥāl oldı baña

[2175] Sungurhan, 2017, s. 669.
Bu şiir, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraların üzeri çizilerek şiire işaret edilmiştir.
[2176] dirseler: diseñüz KTŞ.
[2177] Günay, 2001, s. 364. Şiir, VRD’de 5 beyittir.
Bu şiir, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraların üzeri çizilerek şiire işaret edilmiştir.
[2178] Bu şiir, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraların üzeri çizilerek şiire işaret edilmiştir.
[2179] Bu şiir, nüshada mensur bir metnin içinde yer almakta olup mısraların üzeri çizilerek şiire işaret edilmiştir.

Ḳuş dili ile ıraḳdan merḥabā olsun saña

-943-[2180]

[‘Azmī-zāde Ḥāletī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Düşirdüñ çünki āḫir dām-ı hicrāna meded gel kim

Göñül murġında cānā sen gelince bāl ü per ḳalmaz

-944-[2181]

[‘Azmī-zāde Ḥāletī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

İlet nām[e]m eger kūy-ı nigāra bilmezem[2182] dirseñ

Bile al murġ-ı cānı ey kebūter reh-nümā eyle

-945-[2183]

Kāmī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Çoḳdur ey ser-māye-i ‘ömrüm cemālüñ seyr ider

Reşküm oldur dīde-i aḫvel yekin yek ḫayr ider

-946-[2184]

Ḳıṭ‘a

[Fużūlī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳalem olsun eli ol kātib-i bed-taḥrīrüñ

   Ki fesād-ı raḳamı birle sözi[2185] şūr eyler

2. Gāh bir ḥarf ḳuṣūrıyla[2186] ḳılur nāṣırı nār

   Gāh bir noḳṭa ḳuṣūrıyla gözi kūr eyler

-947-[2187]

[2180] Kaya, 2017, s. 356. Şiir, AHD’de 7 beyittir.
[2181] Kaya, 2017, s. 518. Şiir, AHD’de 5 beyittir.
[2182] nigāra bilmezem: nigārı bilmezin AHD.
[2183] Erişen Yazıcı, 2017, s. 311.
[2184] Kılınç, 2021, s. 185.
[2185] birle sözi: sūrumuzı FD.
[2186] ḳuṣūrıyla: süḳūtıyla FD.
[2187] Özuygun, 1999, s. 541.
Nüshada bu şiirden önce şu açıklama yer almaktadır:
Biñ yüz ḳırḳ dörd senesi (…) ḥażretleri Baġdād-ı behişt-ābād ḳaḍ[ī]sı olup (…) Sezāyī Şeyḫ Ḥasan ḥażretlerine vedā‘a varduḳlarında beyt-i meẕkūrı inşād buyurmışlardur.

Sezāyī Sellemehu'llāh

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Şām u 'Irāḳ u Hinde gider ṭālib-i viṣāl

Bir ḫaṭve deñlü[2188] 'āşıḳa Baġdād ırāḳ degül

-948-[2189]

[Nev'ī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Şām-ı ġamuñda kūyuña cān-ı ża'īfümi

Ḳıldum revāne 'āşıḳa Baġdād uzaḳ[2190] degül

-949-

Mefā'īlün Mefā'īlün Fe'ūlün

Vefāsuz yāre şefḳatsüz nigāra

Bulınmaz aġlamaḳdan ġayrı çāre

-950-[2191]

['Ulvī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

Bādenüñ olup[2192] ḫumārı 'ālem-i 'aşḳuñ ġamı

Her şafānuñ bir ġamı var her ġamuñ bir 'ālemi

-951-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

Zīr-i destüñde zebūn olmış iken bunca nücūm

Ne 'aceb nekbet-i bī-kevkeb olursañ maḥrūm

-952-

Der-ḥaḳḳ-ı Güẕeştegī[-i] Ḥüsn

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Güzelce ḳıṭ'a imiş līk ḥakk u nesḫ olmış

Revācı ḳalmamış ey dil şirāsı fesḫ olmış

[229a]

"(…)" şeklinde gösterilen yer, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

[2188] deñlü: gelür HSD.

[2189] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 606.

[2190] uzaḳ: ırāḳ NVD.

[2191] Çetin, 1993, s. 574. Şiir, DUD'de 4 beyittir.

[2192] olup: olur DUD.

-953-[2193]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. El yüz üstine ḳomaḳ mezmūmdur
   Ġabġabı altına ḳomaḳ şūmdur

2. İḫtirāz eyle ḳoma virür elem
   Ayaġ altına tırāşāt-ı[2194] ḳalem

3. Mūşuñ arṭuġı durur ‘ālemde sem
   Mīş [ü] üştür arasından geçme hem

4. Gice bīdār ol tilāvet ḳıl seḥer
   Oḳıma seng-i mezārı ḳıl ḥazer

5. Çoḳ cimā‘ u ‘ıṭr u ġam ekşi yimek
   Pīr iderler ādemi bī-reyb ü şek

6. Burnuña yapışma çoḳ virür melāl
   Hem ḫaleldür her çöpi itme hilāl

7. Mā-ḥaṣal budur götürseñ[2195] gūş-ı cān
   İdeyin ḥükmüñ medārını beyān

8. Ehl-i şer‘ anı ki müstaḳbaḥ görür
   Ṭab‘ kim ol nesneden nefret ḳılur

9. Mümkin olduġınca eyle ictināb
   Söz budur va’llāhu a‘lem bi’ṣ-ṣavāb

[229b]

[2193] Çelebioğlu, 1989, s. 58, 59. Şiir, HÇP'de 49 beyittir. İlgili çalışmada Akşemseddinzâde Hamdullâh (ö. 909 M. 1503)'a ait olduğu kaydedilen eserin Özyıldırım'a (2020) göre şaire ait olma ihtimali bulunmamaktadır.

[2194] ṭırāşāt-ı: 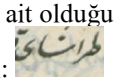

[2195] götürseñ: ṭutarsañ HÇP.

-954-[2196]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Ḳomaz ser-keşlügin bu nefs-i bed-rāy[2197]

Müdārā eyleseñ vāy itmeseñ vāy

[230b]

-955-[2198]

[‘Adnī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Gözüm yaşına raḥm it sürme derden

Ki merdüm-zādedür düşmiş naẓardan

[231a]

-956-[2199]

Kāmī

Mef‘ūlü Fā‘ilātün Fe‘ūlün

Gitdükce oldı bu māh-ı nev ma[2200]

Ḥüsnüñ ziyāde ānen-fe-ānā

-957-[2201]

Merḥūm Kāmī Efendi

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Gelince ḫaṭṭı ḥüsün yüz ṭutarmış idbāra

Melāḥatüñ ser-i mū yoḳ vefāsı dil-dāra

-958-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Bir silsile ḳaydıyla müdām ehl-i medāris

Dīvāne-ṣıfat beste-i zencīr-i elemdür

-959-[2202]

[Ṣābit]

[2196] Küçük, 2011, s. 423. Şiir, BD’de 5 beyittir.
[2197] bed-rāy: ḫod-rāy BD.
[2198] Kufacı, 2006, s. 95. Şiir, AND’de 7 beyittir.
[2199] Erişen Yazıcı, 2017, s. 305.
[2200] bu māh-ı nev ma: ey şūḫ-ı ra‘nā EKD.
[2201] Erişen Yazıcı, 2017, s. 323.
[2202] Karacan, 1991, s. 387. Şiir, BSD’de 6 beyittir.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Hezāra naḫle-i çūbīn ṭoḳınsa sendeledür[2203]

O tāze gül ne bilür serçeye çubuḳ beredür

-960-[2204]

[Naḥīfī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātün Mef‘ūlü Fā‘ilātün

Ḳalsa gerekdür ol meh sāḳī bu gice tenhā

Saña direm[2205] bu rāzı söz bunda ḳalsun ammā

[231b]

-961-

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

Her kes ki ol bir yirdedür bil anı kim her yirdedür

Her kim ki ol her yirdedür bil anı bir yirde degül

-962-[2206]

Der-Ḥālet-i Nez‘ Güfte Est

[Bāḳī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gitdi ḳaṣrı Ḳayṣerüñ tāḳ [u]^{D} revāḳı ḳalmadı
   Nice Kisrā geçdi tāḳ [u]^{D} ṭumṭurāḳı ḳalmadı

2. Bezm-i keṯretden biz eñ evvel götürdük ayaġı
   Meclis āḫir oldı gitdi bāde bāḳī ḳalmadı

3. Şevḳ [u]^{D} ẕevḳ ehli çekildi biz daḫı yā Hū didük
   Ẕevḳı gitdi ‘ālemüñ ehl-i meẕāḳı ḳalmadı

4. Ṭolu dögmiş[2207] tarlaya döndürdi devrān ṣoḥbeti
   Cām ṣınmış mey dökilmiş gitdi[2208] sāḳī ḳalmadı

[2203] Hezāra naḫle-i çūbīn ṭoḳınsa sendeledür: Hezār-ı ḫasteye gül-bün ṭoḳınsa senderedür BSD.
[2204] Aypay, 1992, 708.
[2205] direm: didüm NHD.
[2206] Küçük, 2011, s. 431.
[2207] dögmiş: urmış BD.
[2208] gitdi: dest-i BD.

5. Ġam degül **Bāḳī** beḳā semtine ḳılsa irtiḥāl
   Nice şehler bu fenā mülkinde bāḳī ḳalmadı

-963-

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Esirgemek gereke ‘āşıḳ-ı dil-efgārı
   ‘Ale’l-ḫuṣūṣ ki bir bī-vefā ola yāri

2. Ne derd-i ‘aşḳı bilürsiñ ne miḥnet-i hecri
   Ey āfet-i dil ü cān ḳadr-i ḥüsni bil bārī
   Yā lā yel lelel lelel lelel lelel li
   ‘Ömrüm yel lelel lelel lelel lelel li yel li yā lel li

-964-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Meā‘īlü Fe‘ūlün

İrişdi diyü sinn-i iyāsa zen-i dünyā
Ferzend-i recāyı ḳoma *el-leyletü ḥublā*[2209]

-965-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Meā‘īlü Fe‘ūlün

Leylāyı ‘arūs eyledüginde zen-i dünyā
Mecnūn işidüp didi ki *el-leyletü ḥublā*[2210]

-966-[2211]

Naẓīrā

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Meā‘īlü Fe‘ūlün

Ey ṭālib olan vaṣlına gül yüzlü nigāruñ
Ümmīdüñi ḳaṭ‘ eyleme *el-leyletü ḥublā*[2212]

[237b]

-967-[2213]

[Oḳcı-zāde Meḥmed]

[2209] “Gece gebedir.” Alzyout, 2024, s. 388 anlamında bir atasözü.
[2210] “Gece gebedir.” Alzyout, 2024, s. 388 anlamında bir atasözü.
[2211] Şengün, 2006, s. 486. Şiir, NİD’de 5 beyittir.
[2212] “Gece gebedir.” Alzyout, 2024, s. 388 anlamında bir atasözü.
[2213] Sevgi, 1994, s. 155. Şiir, OMT’de 40 benddir. Nüshadaki beyit, OMT’deki 35. bendin 2. ve 4. mısraı bir araya getirilerek oluşturulmuştur.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Bülend-himmet olup ḳāni‘ ol miṣāl-i Hümā

Erāde rabbüke en yeblüġā eşüddehümā[2214]

[239a]

-968-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yoḳdu[r] (?)[2215] ey ḥallāl-i eşkāl-i felek
   Ṣā‘irüñ mıṣra‘-ı tefsīrinde seg

2. Līk var mı eyle bir merd-i Ḫudā
   Fi’l-ḥaḳīḳa ‘ālim-i bi’llāh ola

3. ‘Ālim-i bi’llāh olur mı hīç beşer
   ‘Ārif-i bi’llāh iken meşhūrter

4. Bā-ḥuṣūṣ ehl-i ma‘ānī vü beyān
   Eylemiş[dür] bu söze daḫl-i girān

[240b]

-969-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Al elin düşmişlerüñ saña sa‘ādet yār iken

Elde furṣat başda devlet tende ḳuvvet var iken

[247b]

-970-[2216]

[İbrāhīm Ḥaḳḳī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Hemān ḥıfẓ it yedi lafẓı[2217] yedi gün bil yedi kevkeb

[2214] Kehf Suresi 18/82: “Duvara gelince o, şehirde iki yetim çocuğun idi; altında da onlara ait bir define vardı; babaları ise iyi bir adamdı. **Rabbin istedi ki, o iki çocuk güçlü çağlarına erişsinler** ve rabbinden bir rahmet olarak definelerini çıkarsınlar. Ben bunları kendiliğimden yapmadım. İşte, hakkında sabredemediğin şeylerin iç yüzü budur.”

[2215] Yoḳdu[r] (?):

[2216] Yılmaz, 2013, s. 158, 159. Şiir, İHM’de 30 beyittir.

[2217] lafẓı: lafẓını İHM.

Edes debīr cehaḫ [u] deld hesey ü reh (?)[2218] Züḥaldür hep

2. Evā'il ḥarfi ebced hevvez oldı[2219] hefte eyyāmı
Ḥurūf-ı ṣānīye şeb ṣāliṣe gün ḥākimi nāmı

3. Züḥalden Müşterī Mirrīḫ ü Şems ü Zühr[e]ye ḫoş yit
'Uṭāridle Ḳamerden geç bu tertīb üzre hem devr it

4. Birer sā'at ḥükūmetle olur seyyāreler ḳā'im
Gicedür on iki sā'at ü[2220] gündüz on iki dā'im

5. Gice gündüz yigirmi dört olur sā'at ki ṣānīdür
Degüldür müstevī bunda murād ancaḳ zamānīdür

6. Zamānı sā'atüñ miḳdārı artar eksilür bile
'Adedle muḫtelif olmaz şeb ü rūz ṭūl u kaṣr-ıla

7. Şeb ü rūz ṭūl [u][D] ḳaṣr-ıla ḳıyās it sā'ati böyle
Ġurūb u hem ṭulū'ın[2221] geçmişin bul ḫoş ḥisāb eyle

8. Zamānı sā'ati bir bir yedi seyyāreye virgil
Ne kevkeb olduġuñ[2222] vaḳte gelürse ḥākim anı bil

9. Züḥaldür naḥs-ı ekber sā'ati hem aġır olurmış
Mekānı çarḫ-ı sābi'dür binā yap başlama hīç iş

[2218] Edes debīr cehaḫ [u] deld hesey ü reh (?): 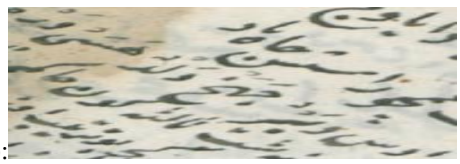 N, Edes biyr çahh deld hesi ve reh İHM.
[2219] Evā'il ḥarfi ebced hevvez oldı: Evā'il-i ḥarf içün hevvez olmış İHM.
[2220] sā'at ü: sā'at İHM.
[2221] Ġurūb u hem ṭulū'ın: Ṭulū' u hem ġurūbın İHM.
[2222] olduġuñ: olduġı İHM.

10. Mübārek Müşterīdür sa‘d-ı ekber sā‘atin ḫoş bil
Naḳil[2223] bey‘ u şirā tezvīc idüp her şuġla ol mā’il

11. Cihān Mirrīḫe maḥkūm olduġı sā‘at hīç iş itme
Çün oldur naḥs-ı aṣġar pes ḳan aldur kimseye gitme

12. Mübārek Şems ḥükminde ṭaleb ḳıl cümle yārānı
Mekānı çarḫ-ı rābi‘dür ziyāret eyle sulṭānı

13. Çü Zühre sa‘d-ı aṣġardur o sā‘at ictimā‘ eyle
Müferriḥ ṣoḥbet it ḫoş söz güzel ṣavt istimā‘ [eyle]

14. ‘Uṭārid mümtezicdür ol zamān yaz nüsḫa hem mektūb
Kitāb oḳı oḳıt naḳş it ḥisāb itmek [olur merġūb][D]

15. Ḳamer sa‘d oldı bu gökde o sā‘atde sefer ḫoşdur
Ticāret şirket ü irsāl-i mektūb u ḫaber ḫoşdur

16. Yedi seyyāre aḥkāmı bu tertīb üzre ḳānūndur
Gel ey **Ḥaḳḳī** bil ol Ḥaḳḳı ki cümle ḥükm anuñdur

-971-[2224]

‘Aṭūfī[2225]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ey vāḳıf-ı mevāḳıf-ı evlād-ı zenbe’īl (?)[2226]
Rāh-ı ṣafā-yı cevher-i z̲āta budur delīl

2. Terbī‘-i[2227] şekl-i ṣan‘at [u][D] teş̲līş̲-i[2228] ḥālet it
Bevv-i s̲aḳīle lāzım olur bü’bü’-i celīl

[2223] Naḳil: Naḳl ü İHM.
[2224] Donuk, 2017b, s. 1370.
[2225] ‘Aṭūfī: Şemse’d-dīn Işfahānī N.
[2226] zenbe’īl (?):
[2227] Terbī‘-i: Teş̲līş̲-i HHTŞ.
[2228] teş̲līş̲-i: terbī‘-i HHTŞ.

[261b]

-972-[2229]

[Ṣābit]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Naḳl ider Çorlıda bir kāşif-i rāz
   Bir cevān-pāre-i dil-dāde-nevāz

2. Eli uz aġızı düz berber idi
   Eli aġzına uyar dil-ber idi

3. Ber-kemāl idi güzellük terlük
   Ṣan‘atı olmış idi berberlük

4. Ṣan‘atı ol nigeh-i fitne-ḫırāş
   Tīġ-ı Mirrīḫden itmişdi tırāş

5. Müşterī baḳsa eger sīnesine
   Naḳd-i cānın[2230] ḳoya āyīnesine

6. Sīm-gūn şīşe midür ḳoynında
   Gümüş āyīne midür boynında

7. Aşmış ol mūy-miyān-ı merġūb
   Pīş-i neẕẕāreye bir āyīne ṭop

8. Gösterür[2231] āyīnesinde fi’l-ḥāl
   Küre-i hey’et-i iḳlīm-i viṣāl

[262a]

9. Gösterür ‘āleme döndükce ṣafā

[2229] Karacan, 1990, s. 40-44. Şiir, BSB’de 113 beyittir. BSB’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 2, 4-7, 9, 8, 10-25, X, 26-35, 37, 36, 39, 38, 40-59, 61, 60, 62-79, 81, 80, 82, 83, 85, 86, 84, X, 87-93, 95, 96, 97, 94, 100, 98, 99, 101-103, 105, 104, 106, 108, 107, 109, 110, 111. beyit.
[2230] cānın: cānı BSB.
[2231] Gösterür: Görinür BSB.

Başḳa bir ‘ālem imiş ẕevḳ-nümā

10. Olmış āyīne-i ṣāfında bedīd
Yeñi dünyā gibi bir sūḳ-ı cedīd

11. Ġamzesi nīşter idi ḫūn-efşān
Nigeh-i ẓālimi tīġ-ı berrān

12. Kendü şākird nigāhı üstād
Çeşm-i ḫūn-ḫᵛāresi ṭās-ı faṣṣād

13. Şeyḫ u şābb oldı tırāşına heves
Baş açuḳ şīftesi oldı her kes

14. Berber iskemlesi kürsī oldı
Şeyḫ efendi vü[2232] eḥibbā doldı

15. İtdi dükkānına ol şūḫ-ı ẓarīf
Ḳır şehir vā‘iẓi rīşinden lif

16. Ṣaçlu [şeyḫ][D] oldı hevāya maġlūb
N’ola gīsūların itse çārūb

[262b]

17. Ḳāḍīya cum‘a idi yevm-i tırāş
Eyledi hefte sekiz ‘aşḳını fāş

18. Hefte ḥarfi gibi ol bī-çāre
Yañılurdı günini hemvāre

19. Maraż-ı ‘aşḳ-ıla ḳan aldurdı

[2232] efendi vü: efendi-le BSB.

Hīç[2233] ne dil ḳaldı ne cān aldurdı

20. Ṣan‘atı faṣd idi ol pīş-nihād
Nice ḳan dökmiş idi ol cellād

21. Mübtelānuñ çoġını siñdürdi
Kimi şīşe kimi diş çekdürdi

22. Bir yire gitse eger üstādı
Ḳullanurdı bir ‘acāyib vādī

23. Ya‘nī ḳalduḳda başına buyruḳ
‘Āşıḳ-ı zāra ṣalardı ḳuyruḳ

24. Şīve vü nāz ile gerdān ḳıraraḳ
Naḳd-i cānın çıḳarurdı buraraḳ

[263a]

25. Şāneveş kim ṭoḳınursa teline
Ṣoñra virürdi ṣaḳalın eline

26. Nā-tırāşuñ biri meftūnı idi
Ser-i jūlīdesi mecnūnı idi

27. Yürise bir yire ol serv-i revān
Taḳılurdı yanına ṭasma ḳıran

28. Ḳara ṣābūn gibi ol rūy-ı siyāh
Ezilürdi o cevāna her gāh

29. Peştemālı ucı gibi miskīn
Toza ṭoprağa sürinürdi hemīn

[2233] Hīç: Ki BSB.

30. Cismini nāle ile itdi hilāl
Ḳulaġa ḳoymadı hīç ol gül-i al

31. Geçmedi būsa kenāra dilegi
Eline girmedi sīmīn bilegi

32. İrmedi kākül-i miskīne eli
Kesdi miḳrāṣ[2234] ile tār-ı emeli

[263b]

33. Çıḳmadı şāh-nişīn-i kereme
Düşdi na‘leyni gibi ḫāk-i ġama

34. Gördi ki ġamzesi ṣuyın viremez
Sözini usturaveş kesdüremez

35. Dām-ı ḳaṣd eyledi ol kebke bu zāġ
Çekdi dükkān-ı ḫayāl öñine aġ

36. Kösreden geçme ferāc[e]yle o şūm
Girdi mātem ṭonına hem çün būm

37. Ya‘nī uġratmaḳ içün bir ḥāle
Düşdi endīşe-i mekr ü ale

38. Kösreden geçme bileklü kāfir
Ol ḥavālīde dönerdi fır fır

39. Dīde āġışte[-i] eşk-i gül-gūn
Mübtelā-yı selisü’l-ḳavl-i füsūn

[2234] miḳrāṣ: miḳrāż BSB.

40. Vardı dükkāna melūl u ġamnāk
Saṭl-ı berber gibi çeşmi nemnāk

[264a]

41. Dīdesi şīşe[-i] ḥaccāmāsā
Ḳan ḳuyusıydı pelīdüñ gūyā

42. Didi ol āfete giryān giryān
Üstüñe ṣıḥḥat eyā rūḥ-ı revān

43. Pederüm ki gelür[2235] olurdı tırāş
Şimdi bālīn-i helāke ḳodı baş

44. Ḫastedür āh işidür āh bilür
Derdini Ḥażret-i Allāh bilür

45. Uġramış [bir][D] maraż-ı cān-kāha
Derd ile ḳalmış işi Allāha

46. Ḳan oturmış dil-i mecrūḥında
Bir ramaḳ ḳaldı hemān rūḥında

47. Cān virüp derd-ile cān almadur
Didiler çāresi ḳan almadur

48. Ne ḳadar zaḥmet ise gel fi'l-ḥāl
Nīşter-i ġamze[2236] ile bir ḳan al

[264b]

49. Ḫaste[-i][2237] 'aşḳuña dermān eyle
Ḳoç başuñ-çün anı ḳurbān eyle

[2235] gelür: gelüp M.
[2236] ġamze: ġamzeñ BSB.
[2237] Ḫaste[-i]: Küşte-i BSB.

50. Derd-ile nāleleri cāndandur
Raḥm ḳıl merḥamet īmāndandur

51. Merḥamet ḳılmaz iseñ müşkil olur
Ḫaste-i ‘aşḳuñ ecelsüz de ölür

52. Yitiş ol ḫasteye ey rūḥ-ı revān
Ola ṣoñ demde refīḳi īmān

53. Ser-i bālīnine gelseñ ey ḫūr
İndi dirlerdi şehīd üstine nūr

54. Güş idüp bu sözi ol ġonce-dehen
Merḥamet ḳopdı hemān göñlinden

55. Doldı şeb-nemle iki nergis-i ter
Ġamze oldı ṣuvarılmış nīşter

56. Ṣıġadı ḳolların ol nūr-ı baṣar
Oldı sīmīn bilegi sā‘id-i ter

57. Yār-i āşüftesini itmege bend
Kākülin eyledi ḫam-dāde kemend

58. Ṣıġayup ḳolını tīz-ender-tīz
Oldı her bir nigehi bir nebtīz

[265a]

59. Ṣıġayup destin o berber güzeli
İki sīmīn bilegi oldı eli

60. Ġamzesi tīġı[nı][D] Mirrīḫ-i felek

Meh gibi çarḫa[2238] çıḳardı öñerek

61. Ṣan‘at-ı faṣdı idüp pīş-nihād
Geldi ḳan almaġ-içün bir[2239] cellād

62. Öñine düşdi o şaḫṣ-ı ḳallāb
Bu da ālātın alup itdi şitāb

63. Ṣandı aġlatdı anı renc-i peder
Dilde bilmez ki yaturmış[2240] babalar

64. Der-i bīmāra varınca ol māh
Gūşına geldi derūndan bir āh

65. Dil-i ‘āşıḳ gibi cüst ü çālāk
Eyledi ḳapu girībānın[2241] çāk

66. İdicek ḫāne-i rencūra duḫūl
Rūḥ idi eyledi ol cisme ḥulūl

[265b]

67. Bāb-ı ta‘ẓīmde ol ġonce-lebe
İltiyām-ıla[2242] döşendi ‘atebe

68. Çıḳdı çarḫ üzre o mihr-i ümmīd
Nitekim ṭārem-i çarḫa ḫurşīd

69. Gördi bir bezm-i S̱üreyyā-tertīb
Hāleveş sufre-i meclis pür-zīb

[2238] çarḫa: ‘arşa BSB.
[2239] bir: her BSB.
[2240] yaturmış: yatur BSB.
[2241] girībānın: girībānını BSB.
[2242] İltiyām-ıla: İltiyām üzre BSB.

70. Çeşm-i nergis ḳamaşup zīnetden
Aġzın açmışdı ḳadeḥ ḥayretden

71. Pāy-ı ḫiẕmetde durur çeng ü rebāb
Cāy-ı ‘işretde döner sīḫ ü kebāb

72. Ḫum yatur şīşe-i raḫşende ṭurur
Ehl-i meclis oturur cām yürür

73. Bir ḳucaḳ nāy yatur behre nevā
Ṣanki ḳulluḳ[da][D] dögilmişdi ‘aṣā

74. Ḥalḳa-i meclis-i ‘işret gird-āb
Ser-nigūn-geşte ḳadeḥ añа ḥabāb

[266a]

75. Almış eṭrāfını ḫaylī eşrār
Ḥalḳa[-i] encümen[i][D] ḥalḳa-i mār

76. Engerek yüzlü yılan dillü kilāb
Mārveş zehrlenürlerdi şarāb

77. Ḫaste yoḳ āteş-i dilden pür-dāġ
Otururlar hepisi itden ṣaġ

78. Bir yatur yoḳ ḫum-ı meyden ġayrı
İñlemez ortada neyden ġayrı

79. Gördi bu dā’ireyi ol[2243] meh-rū
Duydı dūlāb idügin döndi girü

80. Ḳurtılup dā’ir[e]den çün pergār

[2243] ol: çün BSB.

Cedvelāsā çizeyüm ṣandı kenār

81. Ardına düşdi biri dünbe miṣāl
Ḥalḳa-i bezme çevirdi fi'l-ḥāl

82. Āh idüp ḫurdeyi duydı cānān
Kākülinden başına ḳopdı duman

[266b]

83. Añladı dā'ir[e]den dūlābı
Def gibi ḳızdı ruḫ-ı pür-tābı

84. Zīr ü bālāya baḳup ol kūdek
N'işlesün[2244] yir pek idi gök yüksek

85. O ṣurāḥī gibi ser-keş çelebi
Ele virdi boġazı şīşe gibi

86. Līḳa-i miḥbereye çün[2245] ḫāme
İki ayaḳla ṭutıldı dāma

87. İdüp āḫir elif-i ḳaddini lām
Egilüp virdi ol eşḫāṣa selām

88. Bir ḫoş-āmedci seg-i āvāre
Ṣundı ḫoş geldi ṭolusın yāre

89. İçicek bir daḫı yandurdı hemān
Şem'-i maḳṣūdı uyandurdı hemān

90. Yürisün sāġar-ı sīmīn-'araḳ

[2244] N'işlesün: N'eylesün BSB.
[2245] miḥbereye çün: miḥbere hem çün BSB.

Aḳ Deñiz zevraḳıdur kullanacaḳ

[267a]

91. ‘Araḳ u bādeye beñzer yoḳdur
Aḳ çeşmeyle ḳızıl musluḳdur

92. İtdi şeş-ḫane ḳadeḥlerden nūş
Altıyı aldı[2246] ol āfet bir ḫoş

93. Sāḳī-i maṣṭaba ayaḳ ṭoladı
Naḫl-i nev-resteyi dipden ṣuladı[2247]

94. Ṭoluya ṭutdılar erbāb-ı ḍalāl
Mest olup düşdi yir[e] sāye miṣāl

95. Döşenüp ‘arṣa-i ‘işretde bisāṭ
Eşḳıyā zümresine çıḳdı simāṭ

96. Çāşnī-gīr-i simāṭ-ı şeyṭān
Ṭās-ı sīmīnle ṣuçın itdi nihān

97. Mertebānīye girüp māhī[-i] mār
Ḳondı faġfūrī[-i] Çīne bunbār

98. Aḳ ġılāf içre durur dumrıdur
Ya gümüş ṭablada usḳumrıdur

99. Māhī-i mār olup ayaġ-ı yılan
Ḥalḳalı cāhına şāh-ı mārān

100. Eyleyüp bir iki pāy-zen manca

[2246] Altıyı aldı: Aldı altıyı BSB.

[2247] Mısraın son kelimesi yazmada “budadı” şeklinde olup kelimenin üzerine “ṣuladı” kelimesi yazılmıştır. Kafiye ve mana açısından daha uygun olduğu için “ṣuladı” kelimesi tercih edilmiştir.

Ṣaldılar Aḳ Bıñara bir ḳanca

101. Ḳurdı ‘işretgehe bir nice pelīd
Çār-mīḫ üstine bir çetr-i sefīd

102. Fülkesi ṣafḥa-i sīmīnden aḳ
Şuḳḳa gül-berg-i sefīd-i berrāḳ

103. Eylemiş ḫalḳa miyānın teslīm
Ya‘ni bel virmiş o bünyād-ı ‘aẕīm

104. Kūh-ı billūra yaḳar ḥasret-i dāġ
Muġlim-i fācire daġ üstine bāġ

105. Olıcaḳ ḳāmeti ḫam-geşte kemer
Cisr idi cūy-ı murād üzre meger

106. Oldı eşḫāṣa güẕergāh-ı ‘aẕīm
Ḳar[lu][D] ṭaġlar gibi ol ḳubbe[-i] sīm

[268a]

107. Geçdi bir bir üzerinden eşrār
Ṣan Çatal Köpriyi başdı küffār

108. Ḳurdılar Ṭop Ḳapusından bir ceng
Çıḳdı Aḳ Ṭabyaya bayraḳla Fireng

109. Her gelen urdı birer yol gülle
Yedi yol aġzına döndi ẕülle

110. Çaldı ses çıḳmadı ol şaḫṣ-ı le’īm
Ṭabl u ‘ıyş demidür zīr-i kelīm

111. Açılup kāle-i ‘ıyş-ı[2248] cāvīd
Çıḳdı külçeyle tefāruḳ-ı ümīd

-973-[2249]

Hū

[İbrāhīm Ḥaḳḳī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳadr-i faḳrı bil fenā ol[2250] yār-i sulṭān olma hīç
Faḳr imiş cem‘iyyet-i ḫāṭır perīşān olma hīç

2. Ḫalḳ[ı][D] ṣayd itmek içündür bu güleç yüz ṭatlu söz
Çünki ṣayyād olmadın gūyā vü ḫandān olma hīç

3. Terk-i z̲evḳ-ı[2251] lez̲z̲et-i cismānī āsāndur velī
Merd iseñ lez̲z̲āt-ı nefsānīde cūyān olma hīç

4. Ḫırḳa vü seccāde vü ‘amāme vü tesbīḥi ḳoy
Suḫre-i evhām [u][D] tesvīlāt-ı şeyṭān olma hīç

5. Ḥıfẓ-ı ẓāhir mūcib-i ihmāl-i bāṭındur hemān
Ḥıfẓ-ı ḥüsn-i ḫulḳ idüp cismi nigehbān olma hīç

6. ‘İzzet ü raġbetde olsañ çoġ[2252] olur ḥāsid saña
Mis̲l-i Yūsuf mübtelā-yı mekr-i iḫvān olma hīç

7. Ger sa‘ādetmend iseñ tenhāya gel ḫalḳı unut
Ḫaḳḳī iseñ Ḥaḳḳı bul seyr[2253] it peşīmān olma hīç

[269b]

-974-[2254]

[2248] ‘ıyş-ı BSB: ‘ıyş u N.
[2249] Yılmaz, 2013, s. 631, 632.
[2250] bil fenā ol: fenā bul İHM.
[2251] z̲evḳ-ı: z̲evḳ u İHM.
[2252] çoġ: çün İHM.
[2253] iseñ Ḥaḳḳı bul seyr: üns-i Ḥaḳḳı bul setr İHM.
[2254] Tahmis edilen gazel için bk. Dîvân-ı Za‘fî-i Gülşenî, 114b.

Ġazel-i Żaʻfī Taḫmīs-i Dilīrī[2255]

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. *Küntü kenz*üñ[2256] gevherini şol ki īṣār eyledi
   Kendüyi bildürmek içün bunca āṣār eyledi
   Çün şehādet ʻālemin mirʾāt-ı envār eyledi
   Bu meẓāhir kim vücūdı muṭlaḳ iẓhār eyledi
   Kendüdür kim kendüye ol ʻarż-ı dīdār eyledi

2. Fāʻil-i Muṭlaḳdan özge baḥr u berde kimse yoḳ
   Bir tecellīdür ḳamusı ḫuşk [u] terde kimse yoḳ
   Mihr ü meh çār ümmehāt [ü] nüh pederde kimse yoḳ
   Ṣatdı ʻaşḳın aldı ḥüsnin ara yirde kimse yoḳ
   Kendü aldı kendü ṣatdı kendü bāzār eyledi

3. Nuṭḳa gelmez kendüdür maʻnīde muṭlaḳ söyleyen
   Ṭurfe sırdur kim helāk olur baña çoḳ söyleyen
   Kāfir-iken ẓāhir ü bāṭında nā-ḥaḳ söyleyen
   Kendü iken maʻnīde rāz-ı *ene'l-Ḥaḳ*[2257] söyleyen
   Ṣūret-i Manṣūra üstād itdi ber-dār eyledi

4. Şāh-ı ḫūbān şöhretin günden güne meşhūr idüp
   Ḫāne[-i] ʻuşşāḳı tāb-ı ʻaşḳ ile pür-nūr idüp
   Bir naẓarda nice yüz biñ ʻāşıḳı mehcūr idüp
   Ṭālib [ü] maṭlūb özinden kendüyi mestūr idüp
   Kimini maṭlūb idüp kimin ṭalebkār eyledi

5. Ḥaḳ Teʻālā cennete emr eyleyince kendüni
   Ol zamān Ḥaḳḳuñ ferāmūş eyleyince pendini
   Ẓāhiren ḳurbiyyetinden ḳaṭʻ idüp peyvendini
   Ādem içün ḫalḳ itmişken dıraḫt [u] gendümi

[2255] Ġazel-i Żaʻfī Taḫmīs-i Dilīrī: Ḳaṣīde-i Żaʻfī N.
[2256] "Ben (gizli) bir hazineydim." anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 91, 98).
[2257] "Ben Hakk'ım." anlamında Hallâc-ı Mansûr'a ait bir söz (Uludağ, 2012, s. 123).

Töhmet-i ‘işyān idüp adın günehkār eyledi

6. Devr iden bir şāhid-i zībā iken ḥikmet nedür
Āfitābāsā cihān-ārā iken ḥikmet nedür
Kendü kendü ḥüsnine şeydā iken ḥikmet nedür
Cümlesi bir nefḫadan peydā iken ḥikmet nedür
Kiminüñ yirini cennet kiminüñ nār eyledi

7. Bir dür-i yek-tā iken dürr-i ḫafīde (?)[2258] bī-bedel
Mā-sivā ḫaylinden anda yoġ-iken ceng [ü] cedel
Ḳudretin iẓhār idüp oldum Ḫudā-yı Lem-yezel
Öz vücūdıdur yine ammā kemīn itdi ezel
[270a] Bunca eşyā kim ‘ademden yoġ var eyledi

8. Gāh olur bir bendesin ‘irfān ile merġūb ider
Gāh olur kim ‘ārif-iken cehl ile maḥcūb ider
Bir necīlden kimin[i] kāmil kimin ma‘yūb ider
Nicesin aġyār iken yār eyleyüp maḥcūb ider
Nicesinüñ yār iken adını aġyār eyledi

9. Ṣāni‘uñ ṣun‘ını gör kim bir ḳarīni kevn idüp
Küfr ü īmān-ıla maḫlūḳātı gün-ā-gün idüp
Ḫāṣılı Hādī hidāyetle birine ‘avn idüp
Birinüñ adını Mūsī birinüñ Fir‘avn idüp
Kendünüñ emrini yine kendü inkār eyledi

10. Çün yaratdı kāf [u] nūndan Ḥaḳ Te‘ālā Ādemi
Bir muḫāṭab istedi kim ola yār [u] hem-demi
Gelmek içün nūr-ı pākinden Resūl-i Ekremi
Özge binādur ki yapduḳda vücūd-ı ādemi

[2258] dürr-i ḫafīde (?):

Ḳubbe-i şeş-sū düzetdi çār dīvār eyledi

11. Evliyā vü enbiyā yā bu ne ḥikmetdür görüñ
Ḫalḳa Ḫālıḳdan kerīmāne kerāmetdür görüñ
Bu ne ṣan‘at bu ne vaḥdet bu ḥikmetdür görüñ
Bu ne ḳudret bu ne tebdīl-i ḥaḳīḳatdür görüñ
Āteş-i Nemrūdı İbrāhīme gülzār eyledi

12. Çeşm-i ‘ibretle naẓar ḳıluñ cihāna dem-be-dem
Cümlesi kendü kemālin ẓāhir eyler pīş-i kem
Kimi ‘ālim kimisi cehl ile ḫalḳuñ müttehem
Kāfirüñ küfri żarūrī mü’minüñ īmān[ı] hem
Her birin bir bend-ile ya‘nī giriftār eyledi

13. Ṭıfl-ı dil mihmān olaldan bu serāy-ı miḥnete
Meyl idüp her dem fenā bezminde ‘ıyş [u] ‘işrete
Cehl ile hem-çü **Dilīrī** düşmüş-iken keşrete
Ḫamdüli’llāh irgürüp dārü’ş-şifā-yı vaḥdete
Ża‘fī-i bī-çārenüñ derdine tīmār eyledi

[270b]

-975-[2259]

[Nedīm]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Sepīde-dem ki olup dīde ḫᵛābdan bīdār
Ḫurūşa başladı nā-gāh serde derd-i ḫumār

2. Hezār ża‘f-ıla ḥammāma doġrı ‘azm itdüm
Kemer şikeste[2260] perākende gūşe-i destār

3. Varup o ḥāl-ıla hammāma üft ü ḫīz iderek

[2259] Macit, 2016, s. 46-49. Şiir, ND’de 73 beyittir.
[2260] şikeste: güsiste ND.

İdince gūşe-i ẖalvetde cāygāh-ı ḳarār

4. Ne gördüm āh amān el-amān bir āfet-i cān
   Gelüp öñümde[2261] güneş gibi oldı şu‘le-niṣār

5. Ṣaçı fütādesinüñ ẖ[v]ābı gibi pejmürde
   Nigāhı ‘āşıḳınuñ ẖāṭırı gibi bīmār[2262]

6. Vücūdı ẖām gümüşden beyāż u[2263] gülden nerm
   Boyı henūz yitişmiş nihālden hemvār

7. Ḳamer ẖamīresi yāẖud güneş mürebbāsı
   Bilūr şāẖı yāẖud naẖl-i lü’lü’-i şehvār

8. O ḳadd ü ẖadd o tenāsüb o ġabġab ol[2264] pistān
   O yāl ü bāl o temāyül o şīve[-i] reftār

9. Tamām reng ü bahā mū-be-mū girişme vü nāz
   Tamām ḥüsn-i[2265] ser-ā-pāy şu‘le[-i] dīdār

[271a]

10. Velīk ḥiss olınur kim[2266] o nāz-perverdüñ
    Derūnı içre bir endīşe vü bir āteş var

11. Ben ise derd-ile oldum hemān[2267] ki āh ‘aceb
    Nedür iden dilin o nāz-perverüñ āzār[2268]

12. Didi o dem dil-i dīvāne her-çi bād-ā-bād

[2261] öñümde: yanumda ND.
[2262] bīmār: efgār ND.
[2263] beyāż u: beyāż ND.
[2264] ol: o ND.
[2265] ẖüsn-i: ẖüsn ü ND.
[2266] kim: ki ND.
[2267] oldum hemān: ḳıldum fiġān ND.
[2268] āzār: bīzār ND.

Bu ḥāletüñ iderüm aṣlın andan istifsār

13. Cevāb-ı luṭf virürse eger zehī devlet
Zehī sa‘ādet eger kim[2269] iderse de āzār

14. Hemān ḫiṭāb idüp ey āfitāb-ı nāz didüm
Ki ey fedā o siyeh zülfe nāfe-i Tatar

15. Gümüşden āyīneler gibi ṣāf iken sīneñ
Sezā mıdur ki ola böyle pāy-māl-i ġubār

16. Cihānı itmiş iken ḥayretüñ zebūn yā seni
Kim itdi böyle ser-endāz-ı ḥayret ü efkār

17. Nedür ‘aceb sebeb-i ḥayretüñ nedür derdüñ
Kemāl-i luṭfuñ ile ḳıl kemīneñi[2270] iḫbār

[271b]

18. İşitdi çünki sözüm ol gül-i ḥadīḳa-i nāz
Derūn-ı sīneden āh eyledi[2271] çü bülbül-i zār

19. Didi ki āh su’āl itme derd-i pinhānum
Dil-i figāruma zaḫm urma sen daḫı tekrār[2272]

20. Dilümle uġraduġum derde[2273] ben bu ‘ālemde
Ne bülbül uġradı ne ṭūṭī[-i] şeker-güftār

21. Ḳarārın aldı dilin bir ġarīb daġdaġa kim
‘İlācı güç ġamı müşkil teġāfül[i][D] düşvār

[2269] kim: ki ND.
[2270] kemīneñi: kemīneñe ND.
[2271] eyledi: eyleyüp ND.
[2272] sen daḫi tekrār: sen de dīger bār ND.
[2273] derde: ḳayda ND.

22. Bu şeb bir āfetüñ ibrāmı ile meclisde
Çekilmiş-idi bir iki piyāle-i ser-şār

23. Tamām neş'eler itdükde mihr gibi[2274] ṭulū'
Miyān-ı meclise naḳl oldı ṣohbet-i eş'ār

24. Nedīm nāmına bir şā'ir-i cihān var imiş
Kemend-i zülfüme düşsün İlāhī ol[2275] 'ayyār

25. Bir iki beytin anuñ keyfe ma't-tafaḳ nā-geh
Bir ehl-i dil oḳıyup itdi bir daḫı tekrār

[272a]

26. Şu rütbe itdi [eṣer][D] baña ol edā-yı selīs
Ki ṭab'-ı şūḫum olup çāk-sāz-ı ceyb-i ḳarār

27. Yemīn idüp ḳılıcum ḳabżasına neẕr itdüm
Bulup Nedīmi iki būse eyleyem īṣār

28. Bu kerre şimdi belā bunda ḫānesin bilmem
Ki 'azm idüp olam īfā-yı neẕre ḫ^{v}āhişkār

29. Ṭutalum arayaraḳ bulmışam anı ammā
Ḳabūl ḳılmayup eylerse neẕrüm istiḥḳār

30. Ḥicāb māni' olursa yā nāz iderse yāḫud
İderse zühd ṣatup ṣūret-i riyā iẓhār

31. Nice çıḳam 'acebā 'uhdesinden ol[2276] neẕrüñ
Ḳalur mı āh benüm gerdenümde yoḫsa bu bār

[2274] gibi ND: ṣoñı N.
[2275] ol: o ND.
[2276] ol: o ND.

32. Ḳaçan ki bu sözi gūş itdi dil ḳalup medhūş[2277]
Kemāl-i ḥayret ile hem-çü ṣūret-i dīvār

33. Didüm ki ey gül-i nev-ḫīz-i bāġ-ı ‘işve[2278] saña
Fedā **Nedīm** gibi bendeler hezār hezār

[272b]

34. Ne güne siḥr idi āyā o beyt-i pür-te[‘]ṯīr
Ki bir senüñ gibi ser-keş perīyi ide[2279] şikār

35. Didi ki bir iki beytü’l-ḳaṣīd kim anda[2280]
Anuñla ḥażret-i ṣadr-ı güzīne midḥatkār

36. Cenāb-ı ḥażret-i düstūr-ı āsumān-mesned
Ki mihr ẕātına bir gird-bāliş-i zerkār[2281]

[276a]

-976-[2282]

[Müfīd]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilü Mefā‘ilün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilü Mefā‘ilün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘ilün Fa‘
Baḳ sā‘ate kim[2283] daḳīḳa fevt eyleyüp[2284]
Oynatmada raḳḳāṣ-ı derūnın[2285] her gāh
Miftāḥ-ı nābetle ḳur işlet sen de
Dil sā‘atini be-ṣavt-ı Allāh Allāh

[285b]

[2277] medhūş: bī-hūş ND.
[2278] bāġ-ı ‘işve: nāz u ‘işve ND.
[2279] ide: itdi ND.
[2280] beytü’l-ḳaṣīd kim anda: beytü’l-ḳaṣīde ki olmış ND.
[2281] zerkār: zer-tār ND.
[2282] Çiftçi, 2017, s. 449.
[2283] kim: bir HE.
[2284] eyleyüp HE: eylemeyüp N.
[2285] derūnın: derūnum HE.

-977-[2286]

[Çeşmī-zāde Reşīd]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Çeng-i ḳaddüm vaḳf-ı dest-i[2287] muṭrıbān itsem gerek
   Bezm-i dil-berde o ḥāletle fiġān itsem gerek

2. Eyleyüp gül gül mekīdeyle bu şeb bāzūların
   Her birin[2288] şāḫ-ı nihāl-i erġuvān itsem gerek

3. Kāküli mār-ı dil-i aġyārı boġsun kim anı
   Ben ḥınaḳ-ı ye’se ḫayṭ-ı ercüvān [itsem gerek]

4. Baḫt-ı ḫ[v]āb-ālūde-i vārūnı[2289] itdüm pāsbān
   Genc-i ‘aşḳı dilde ‘aḳlumca nihān itsem [gerek]

5. Naẓmına[2290] taḳlīd idüp ol ‘ārif-i ‘aṣruñ **Reşīd**
   Ḫāme-i[2291] naẓm-ı teri gevher-feşān itsem gerek

6. Ḥażret-i ‘Āṣım Efendi kim ġubār-ı dergehin[2292]
   Tūtiyā[-yı][D] nūr-baḫş-ı çeşm ü cān itsem gerek

7. Ḫaylī[2293] demlerdür ki olmış bī-zebān ḫāme[-i][2294] ḫuşk
   Midḥatıyla ba‘d-ezīn raṭbu’l-lisān itsem [gerek]

8. Bāliş-i zer-dūza virmem āsitān-ı devletin
   Aña rū-māl ile kesb-i ‘izz ü şān itsem gerek

[2286] Uluocak, 1998, s. 197.
[2287] Çeng-i ḳaddüm vaḳf-ı dest-i: Çeng-ḳadem ü teff-dest-i ÇRD.
[2288] birin: yirin ÇRD.
[2289] vārūnı: dārunı ÇRD.
[2290] Naẓmına: Naẓma ÇRD.
[2291] Ḫāme-i: Ḫāne-i ÇRD.
[2292] dergehin: dergehini ÇRD.
[2293] Ḫaylī: Nice ÇRD.
[2294] olmış bī-zebān ḫāme[-i]: olmışdı zebān-ı ḫāme ÇRD.

9. Olsun āmāde müdām esbāb-ı cāh-ı rif‘ati[2295]
Bu du‘āyı ṣıdḳ ile vird-i zebān itsem [gerek]

-978-[2296]

[Nedīm]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Ṣal zülf-i siyeh-tābuñ[2297] o ruḫsāre-i ala
Semmūruñı ḳaplat bu sene ḳırmızī şāla

-979-[2298]

[Nedīm]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Ḫaṭ ṣanmañuz ruḫında ki yazmış Debīr-i Ṣun‘
Bir al kāġıd üstine sünbül ḳaṣīdesin

[286a]

-980-[2299]

[Çeşmī-zāde Reşīd]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül çün vaṣl-ı yāre irmeyüp[2300] nā-kāmdur kemdür
Sirişküm cūşişin seyr it nice eyyāmdur yemdür

2. Bir ejderdür ki ey dil zülf-i pīç-ā-pīçi dil-dāruñ
Giriftār olmaḳ aña bā‘iṯ-i evhāmdur hemdür

3. Raḳībi Ka‘be-i kūyına yārüñ varmaġa ḳoymaz
Kim anda her ṭaraf ‘uşşāḳuñ āhı sāmdur semdür

4. Ṣabā dir kim ḫalāṣ oldı dilüñ gīsū-yı dil-berden
Ḫoş ammā kim ḳomaz ġayret bu bir peyġāmdur ġamdur

[2295] müdām esbāb-ı cāh-ı rif‘ati: **Reşīd** esbāb-ı cāh u devleti ÇRD.
[2296] Macit, 2016, s. 269. Bu beyit, ND’deki 5 bendlik bir musammatın 3. bendinin ilk iki mısraıdır.
[2297] zülf-i siyeh-tābuñ: ḫaṭṭ-ı siyāhkāruñ ND.
[2298] Macit, 2016, s. 342. Şiir, ND’de 6 beyittir.
Bu şiir, 330b’de tekrar yazılmıştır.
[2299] Uluocak, 1998, s. 169. ÇRD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[2300] irmeyüp: irmedi ÇRD.

5. **Reşīd**-i zārı gördüm ṭālib-i[2301] būs-ı lebüñ olmış
   Hemīşe ẕikr ü fikri bāde-i gülfāmdur femdür

[295b]

-981-[2302]

[Eşref Oġlı Rūmī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Tecellī şevḳ-ı dīdāruñ beni mest eyledi ḥayrān
   Ene'l-Ḥaḳ[2303] sırrını cānā anuñ-çün ḳılmazam[2304] pinhān

2. 'Aceb ḥayrān u mestem ki bilişden bilmezem yāri
   Gözüm her ḳanda kim baḳsa görinür[2305] ṣūret-i Raḥmān

3. Yüzin görelden ol yārüñ ḳamu maḥv oldı hep varum
   Fenā oldum beḳā buldum beḳāda olmışam sulṭān

4. Benem ol derdlü dermānı benem her ma'denüñ kānı
   Benem ol dürr-i bī-hem-tā benem ol baḥr-ı bī-pāyān

5. Semāda seyr ider sırrum cihāna ṭoldı envārum
   Muḳaddesler cemī'isi benüm sırrumda ser-gerdān

6. Benüm 'ilm-i ledünnümde hezārān Ḫıżr olur 'āciz
   Benüm her bir tecellīmde nice biñ Mūsīler ḥayrān

7. Görürsin ṣūretā ādem benüm emrümdedür 'ālem
   Felekler ü melekler hep baña maḥkūmdur ins ü cān

8. Çürimiş tenlere bir kez eger dirsem *bi-iẕnī ḳum*[2306]

[2301] ṭālib-i: ṭabīb-i ÇRD.
[2302] Güneş, 1994, s. 334-336. Şiir, ERD'de 19 beyittir. ERD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1-13, 17, 14, 15, X, 16, 18. beyit.
[2303] "Ben Hakk'ım." anlamında Hallâc-ı Mansûr'a ait bir söz (Uludağ, 2012, s. 123).
[2304] ḳılmazam: ḳılmadum ERD.
[2305] görinür: görinen ERD.
[2306] İznimle kalkın.

Yalın ayaġ u baş açuḳ ḳamusı ṭuralar ‘uryān

9. Bu ay u gün bu yıldızlar bu giceler bu gündüzler
Bu yaz u[2307] ḳışlar u güzler benüm emrümdedür yeksān

10. Cihān ṭılsımınuñ bendi benüm elümdedür şimdi
Benem bu gün bu meydānda benümdür ṭop ile çevgān

11. Benem şāhı bu meydānuñ benem devri bu devrānuñ
Benem cānı bu cānānuñ[2308] benümle diridür her cān

12. Benem Manṣūrı dār eden benem aġyārı yār iden
Benem her varı var iden benem hem giden u ṭuran

13. Degülem oddan u ṣudan yā ṭopraḳdan yāḫud[2309] yilden
Ben irden var idüm irden henūz yoġ-ıdı bu ezmān

14. Bu sırra vāḳıf olmazlar şular kim olmadı fānī
Ne bilsün sırr-ı Sübḥānı şular kim sīreti ḥayvān

15. Ne bilsün manṭıḳu’ṭ-ṭayrı Süleymān olmayan ḳarġa[2310]
Ne bilsün gökçe boncuġı cevāhir olmayan[2311] nā-dān

16. Ne bilsün ehl-i ẓāhir ehl-i bāṭında olan ḥāli
Ne bilsün ḳīl u ḳāl ehli nedür dīn ü nedür[2312] īmān

17. Zamānsuz bī-zamānam ben mekānsuz bī-mekānam ben
Dü ‘ālemde hemānam ben benem her görinen gören

[2307] yaz u: yaylar ERD.
[2308] cānānuñ: cānlaruñ ERD.
[2309] yāḫud: u yā ERD.
[2310] ḳarġa: murġān ERD.
[2311] olmayan: bilmeyen ERD.
[2312] nedür dīn ü nedür: ne derdini vü ne ERD.

18. Şanursın **Eşref Oġlı**yam ne Rūmīyem ne İzniḳī
Benem ol dā'im ü bāḳī görindüm ṣūretā insān

[309a]

-982-

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ḫūn-ı sirişk-i alumı ṣanma niṣār olur
Bu sūziş-ile dīdelerüm şu'le-bār olur

2. Gerd-i beyānı naġmesi ḥayrān u mest ider
Ṭanbūr-ı bezm-i 'aşḳda bir dil ki tār olur

3. Olsam cevān-meniş n'ola geçdükde erba'īn
Ḫamsīn içinde gāhī zamān nev-bahār olur

[310a]

-983-

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yine ey ḫāme ḳıl dür-efşānī
Yazalum vaṣf-ı şāh-ı devrānı

2. Ḫān bin ḫān şeh-i felek-mesned
Vāriṣ-i mülket-i abā 'an ced

3. Kişver-efrūz-ı 'adl u re'fet [ü] dād
Ḫānumān-sūz-ı bid'at ü ilḥād

4. Şāh [u] ḫāḳān sipāh-ı Cem-sālār
Māh-ı gerdūn-penāh-ı mihr-āsār

5. Ya'nī 'Oṣmānīnüñ ser-efrāzı
Ḫān Murād İbni Aḥmed-i Ġāzī

[324b]

-984-[2313]

[ʻĀṭıf]

Mefāʻilün Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

1. Gider bu naḳş-ı ḫayāl-i cihānı sāde bulın
   Hemīşe āyīneāsā göñül ṣafāda bulın

2. Bu reng-i rūy ile cānā görinme zühhāda
   Miṣāl-i neş'e-i ṣahbā hemān ḫafāda bulın

3. Esīr-i seyr-i neşāṭ-ı emel iseñ [ey][Y] dil
   Kenār-ı revzen-i cām-ı cihān-nümāda bulın

4. Ne yumşacıḳ idügin bilme misin ol şūḫuñ
   Niyāz-ı germ ile yalvar yaḳar recāda bulın

5. Bu nev-zemīnde meydān alanlara **ʻĀṭıf**
   Semend-i ṭabʻuñı sür pey-rev ol ḳażāda bulın

[330b]

-985-

Mefʻūlü Fāʻilātü Mefāʻīlü Fāʻilün

Ḫaṭṭ-ı nev-i ʻıẕārı melāḥat ṣuyındadur
Bir ṭop benefşedür ki leṭāfet ṣuyındadur

-986-

Mefʻūlü Fāʻilātü Mefāʻīlü Fāʻilün

Ḫaṭṭ-ıla aldı dest-i ḥüsünden melāḥati
Cüzdān-ı ʻārıżında imiş oldı dāl ḫaṭ

-987-[2314]

[Nābī]

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

İki per gibi ẓuhūr eyledi ḫaṭ rūyında

[2313] Dîvân-ı Âtıf, 17b.
[2314] Bilkan, 1997, s. 619. Şiir, NBD'de 5 beyittir.

Murġ-ı ḥüsnüñ ‘acebā niyyeti pervāza mıdur

-988-[2315]

Elīfī-zāde Feyżī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Şitā tārīḫini eṭfāl oḳırlar rūy-ı deryāda[2316]

Münāsib geldi ḳaymaḳ Südlüceden şehr-i Eyyūba

-989-[2317]

[Seyyid Ḥākim]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Buz üstinden geçen bir kimse geldi didi tārīḫin

Deñiz altmış sekizde[2318] ṭoñdı buzdan bendeñüz geçdüm

-990-[2319]

[Nedīm]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Ḫaṭ ṣanmañuz ruḫında ki yazmış Debīr-i Ṣun‘

Bir al kāġıd üstine sünbül ḳaṣīdesin

-991-[2320]

[Ṣābit]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Dil-dār ḫaṭṭı başumuzuñ yazısı imiş

Ṣābit götürmez a bu ḳadar ḳīl u ḳāl ḫaṭ

-992-[2321]

[Nedīm]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

‘Āşık ki gördi ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı nev-demīdesin

Sāyīde itdi sürme[-i] ḥayretle dīdesin[2322]

[2315] Erdem, 1994, s. 246.
Bu şiir, 331b’de tekrar yazılmıştır.

[2316] Bu mısra RAZ’de yoktur.

[2317] Erdem, 1994, s. 70.
Bu şiir, bazı farklılıklarla, 331b’de tekrar yazılmıştır.

[2318] sekizde RAZ: ṭoḳuzda N.

[2319] Macit, 2016, s. 342. Şiir, ND’de 6 beyittir.

[2320] Karacan, 1991, s. 440. Şiir, BSD’de 5 beyittir.

[2321] Macit, 2016, s. 342. Şiir, ND’de 6 beyittir.

[2322] Bu şiir, 331a’da tekrar yazılmış ve mısralarının üzeri çizlmiştir.

-993-[2323]

[Nābī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ḫaṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuṣlatda

Başḳa bir ẕevḳ virür geçdi zamānum diyerek

-994-

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

İtdi tırāş ṣanma ḫaṭ-ı nev-demīdesin

Ol büt beyāża çekdi melāḥat cerīdesin

-995-[2324]

[Meşāmī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Ḫaṭ geldi rūy-ı dil-berde ben ḳaşdayam[2325] daḫı

Aḫşam irişdi seyr-i kemān-keşdeyem[2326] daḫı[2327]

[331b]

-996-[2328]

Elīfī-zāde Feyżī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Şitā tārīḫini eṭfāl oḳırlar rūy-ı deryāda[2329]

Münāsib geldi ḳaymaḳ Südlüceden şehr-i Eyyūba

Sene 1168 [M. 1754/1755]

-997-[2330]

Seyyid Ḥākim

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Buz üstinden geçen bir kimse geldi didi tārīḫin

Deñiz altmış sekizde ṭoñdı buzdan bendeñüz geçdüm

[332b]

[2323] Bilkan, 1997, s. 798. Şiir, NBD’de 5 beyittir.
[2324] Yeniterzi, 2001, s. 327.
Bu beyit, bazı farklılıklarla, 447a’da tekrar yazılmıştır.
[2325] geldi rūy-ı dil-berde ben ḳaşdayam: başdı rūy-ı dil-beri ben ḳaşdayın MŞ.
[2326] kemān-keşdeyem: kemān-keşdeyin MŞ.
[2327] Bu beyit 331a’da tekrar yazılmış ve mısralarının üzeri çizlmiştir.
[2328] Erdem, 1994, s. 246.
[2329] Bu mısra RAZ’de yoktur.
[2330] Erdem, 1994, s. 70.

-998-

Elīfī-zāde Feyżī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bi-ḥamdi’llāh ki şādān olduñ ey dil ‘izzetüñ geldi Sene 1168 [M. 1754/1755]
   Yine i‘zāz ile mihre veliyyü’n-ni‘metüñ geldi Sene 1168 [M. 1754/1755]

2. Nidā idüp baña ḳırḳlar yediler yümn ile evvel Sene 1168 [M. 1754/1755]
   Didiler idi üçler müjdeye gel devletüñ geldi Sene 1168 [M. 1754/1755]

3. Ne bālā müjdedür ey āsumān bu zīnet-i iḳlīm Sene 1168 [M. 1754/1755]
   Müzeyyen hāle-i iḳbāle māh-ı rif‘atüñ geldi Sene 1168 [M. 1754/1755]

4. Göñül kenz-i himemden nūr geldi eyle istimdād Sene 1168 [M. 1754/1755]
   ‘Alī Paşa-yı ḳuṭb-ı cāy-ı mülk-i himmetüñ geldi Sene 1168 [M. 1754/1755]

5. İfāde eyle aḥvāl-i dil-i zībāyı ey **Feyżī** Sene 1168 [M. 1754/1755]
   Maḥall-i mesned-i iclāle ṣāhib-i ref’etüñ geldi Sene 1168 [M. 1754/1755][2331]

[343b]

-999-[2332]

Kitāb-ı Gülşen-i Envār-ı Yaḥyā

Behcetü’l-‘Uşşāḳ

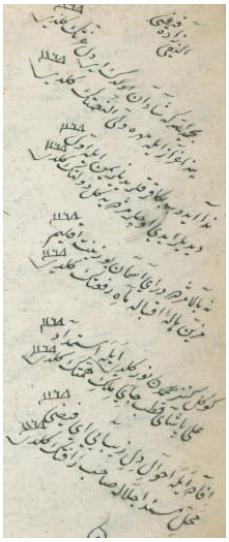

[2331]

[2332] Sağlam, 2016, s. 627-652. Şiir, TYGE’de 2923 beyittir. TYGE’de 258 ve 259. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Vaṣf-ı Evvel

Müfte‘ilün Müfte‘ilün Fā‘ilün

1. Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm
   Ḳāfile-i ‘ilm-i ‘Alīm ü Ḥakīm

2. Ḥarfleri ma‘rifetüñ kānıdur
   Her biri bir ālem-i Rabbānīdür

3. ‘İlm ile Allāha yaḳīn oldılar
   Genc-i nihānına emīn oldılar

4. ‘Ālem-i bālāda miṣāl-i sürūş
   Açdılar esrār-ı İlāhīye gūş

5. Oldı kemāl-ıla bu nūrāniyān
   Baḥr-ı ma‘ānī diline tercemān

6. Bir yire gelmiş nice mollā-yı Rūm
   Ṣanki ider cümlesi baḥṣ-i ‘ulūm

7. Geldi bu manṣūr [u][D] muẓaffer çeri
   Ṣındı hemān leşker-i dīv [ü][D] perī

8. Ḳıldı bu yazıda bu leşker mekān
   Ṣaldı vilāyetlere emn ü emān

9. Ḳāfile-i ma‘rifet-i Ẕü’l-celāl
   Vāsıṭa-i maġfiret-i Lā-yezāl

10. Ḥall[2333] idegör bu ulu cem‘iyyeti
    Rābıṭa-i vaḥdet olur keṣreti

[2333] Ḥall TYGE: Ḥāl N.

11. Bulmaġ-içün rāy-ı şerī‘at zuhūr
Anuñ ile ḳurdı alaylar suṭūr

12. Anlara anlar ki eḥibbā geçer
Mülk-i vücūdında velāyet açar

13. Her kelime alnına[2334] ṣalmış girih
Merd-i mübāriz gibi giymiş zirih
[344a]
14. Tā ser ü pā giymiş o ḳavm-i ḳavī
Cevşen-i ṣūrī zirih-i ma‘nevī

15. Besmeledür ṣanki suṭūra imām
Ümmete gūyā ki resūl-i enām

16. Ehl-i ḳıyām ehl-i rükū‘ u sücūd
Ḳavm-i ṣaḥābe gibi ḫayru’l-cünūd

17. Şevḳ ile gūyā ki uçarlar ‘ıyān
‘Arş-ı mu‘allādaki kerrūbiyān

18. Sālik-i pür-ḫayrete ḥablü’l-metīn
Merd-i ṣalāḥiyyete şemşīr-i dīn

19. Vird-i nebīdür o kelām-ı çehār
Birlüge bitmiş nitekim çār-yār

20. Ḥüccet-i Mevlāya bir imżādur[2335] ol
Ḥikmetinüñ ḥükmine ṭuġradur ol

[2334] alnına: egnine TYGE.
[2335] imżādur TYGE: a‘żādur N.

21. Dil müteḥayyir bu ‘aceb ḥikmete
Beñz[e]di çökmiş cemel-i ḳudrete

22. Dil dilini[2336] açmaġa miftāḥ olur
Ṣāliḥ ider ṭāliḥi ıṣlāḥ olur

23. Naḳş-ı ḥurūf anda ki mestūrdur
Ṣanki niḳābıyla ṭurur ḥūrdur

24. Āyīne-i rūy-ı cemāl ü[2337] kemāl
Maşrıḳ-ı nūr-ı baṣar-ı ehl-i ḥāl

25. Ḫaṭṭ-ı siyāhı şeref-i şeyḫ u şāb
Silsile-i ṭurre-i Ümmü’l-Kitāb

26. Şāhid-i rāza ḫaṭ[ı][D] müşkīn ḳabā
‘Ayn-ı baṣīre *be*si nūr [u][D] żiyā

27. Cümle ‘ulūm itdi o *bā*da ḳarār
Baḥr-ı muḥīte varan enhārvār

28. Eyledi *bā*sını Ḫudā-yı Cemīl
Ḳāfile-i ma‘rifetine delīl

29. *Sīn*i sülūk ehline tāc-ı sürūr
Bāl [ü][D] per-i rif‘at-i ‘abd-i şekūr

30. ‘Ayn[ı][D] ile *sīn*-i sa‘ādet-nişān
Küngüre-i kürsī-i Ḫaḳdan beyān

[2336] dilini: evini TYGE.
[2337] cemāl ü: cemāl-i TYGE.

31. Besmele meddi ne güzel rāhdur
Çünki delīli anuñ Allāhdur

[344b]

32. Tīġ-i yedu'llāh o medd-i be-nām
Saṭr-ı siyāhī aña misk[ī][D] niyām

33. ‘Aşḳ[2338] kemendi gibi meddi ‘ıyān
Ādemi Allāha çeker her zamān

34. Ṭūr gibi ma‘nī yüzinde o *mīm*
Mertebesi ‘ālī vü ḳadri ‘aẓīm

35. *Mīm*i durur Ḳāf-ı beḳādan nişān
Meddi oradan aḳan āb-ı revān

36. Her *elif*i ‘ālem-i bālāya rāh
Ya‘nī ṭarīḳ-ı derecāt-ı ilāh

37. Andaki Allāh *elif*i der-zebān
Tañrı bir olduġını eyler ‘ıyān[2339]

38. Bir *elif*üñ şerḥine yoḳ iḳtidār
Ṣūreti bir ma‘n[ī]si ammā hezār

39. Ḫaṭṭ-ı celāle ki mu‘allādur ol
Ẓıll-ı yed-i ḳudret-i Mevlādur ol

40. *Lām*ları *lām*-ı selāmun ‘aleyk
Bā‘iṯ-i ikrām-ı selāmun ‘aleyk

[2338] ‘Aşḳ: ‘Aşḳı TYGE.
[2339] ‘ıyān: beyān TYGE.

41. *Ḥā*sı anuñ ḥalḳa-i bāb-ı kerem
Penceredür ‘ālem-i envāra hem

42. *Rā*larıdur zīnet-i rūy-ı ricāl[2340]
Ġurre-i ġarrā-i sipihr-i celāl

43. Vecde varup *rā*ları düşmiş meger
Ḳoltuġına girmiş anuñ *lām*lar

44. Ḥażret-i Raḥmāndan olup iltifāt
Ḥikmet ile *ḥā*ları bulmış ḥayāt

45. Hem *nūm*nuñ[2341] ceẕbesi ġālib gibi
Kim görinür merd-i murāḳıb gibi

46. *Nūm* bize Tañrıdan ikrāmdur[2342]
Kevṣer-ile ṭopṭolu bir cāmdur

47. Cāmı kişinüñ ḳaçan ol *nūn* ola
Bişr-i[2343] vilāyet gele ẕ[ü]’n-nūn ola

48. *Yā*’-i Raḥīm ile çekilür müdām
Ni‘me-i Ḥaḳ[2344] raḥmet-i Rabbü’l-enām

[345a]

49. Fetḥaları kesr[e]leri var ‘ıyān
Ṣanki gezer Aḳ Deñizi māhiyān

50. Cezmi miṣāl-i dehen-i ḥūrdur

[2340] ricāl: cemāl TYGE.
[2341] Hem *nūm*nuñ: *Mīm*ler ki TYGE.
[2342] ikrāmdur: in‘āmdur TYGE.
[2343] Bişr-i: Sırr-ı TYGE.
[2344] Ni‘me-i Ḥaḳ: İn‘ame-i TYGE.

Ḥūra yāḫud āyīne-i nūrdur

51. Noḳṭası beñzer Ḥacerü'l-Esvede
Kim aña yüzler sürilür Ka'bede

52. Vālih olur merd-i ma'ārif-şinās
Eyleyemez vaṣf-ı cemīlin ḳıyās

Vaṣf-ı Ṯānī

53. Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm
Serv-i gülistān-ı kelām-ı ḳadīm

54. Ma'nīde başı yedi gökden aşar
Sidreye beñzer yaşaduḳca yaşar

55. Her budaġından biter eṣmār-ı Hū
Her ṭarafından çıḳar envār-ı Hū

56. Mīveleri cevher-i 'ilm ü kemāl
Ḳuvvet-i cān ḳuvvet-i dil ehl-i ḥāl

57. Serv gibi 'ayn-ı cihāna 'ıyān
Cümleden evvel o görindi hemān

58. Ṭoldı anuñ bāṭını nāfe-miṣāl
Rāyiḥa-i ṭayyibe-i Lā-yezāl

59. Deprenür anuñla zebān [u][D] dehān
Bād ile gūyā varaḳ-ı erġuvān

60. Söylemez iken dili gūyā ider
Mu'cize-i Aḥmedi peydā ider

61. Ma‘n[ī]leri kāşif-i esrār-ı dīn
Şem‘-i şebistān-ı ḫaṭ-ı ‘anberīn

62. Cümleden üstün yed-i ḳudretdür ol
Ellere tā[2345] seyf-i ser-āmeddür ol

63. Her kelime keştī-i deryā-yı nūr
Sāye-i Ḥaḳ ẓıll-ı Ḫudā-yı Ġafūr

64. *Bā’*-i bülendi ser-i Sidre-miṣāl
‘Arż ider evc-i ‘aẓametden celāl

65. Cānla başını[2346] ṣanasın *sīn* [ü][D] *bā*
Eyledi Allāh yolında fedā

[345b]

66. Besmelenüñ meddi miṣāl-i Fırāt
*Mīm*i anuñ māhī-i ‘aynü’l-ḥayāt

67. Medd-i medīd anda ḫıred mużmaḥil
Beñzer o medde ki ola muttaṣıl

68. *M[ī]m*leridür[2347] nāfe-i ‘anber-şemīm
Her biri Ḥaḳdan bize luṭf-ı ‘amīm

69. *Lām*-ı mu‘allāları rūḥu’l-kelām
Zīnet-i İslām hümāmü’l-enām

70. Oldı ṣaḥīḥ ol *elif*-i aṣfiyā
‘Ālem-i bālāya teveccüh-nümā

[2345] tā: yā TYGE.
[2346] başını: başın TYGE.
[2347] *M[ī]m*leridür: *M[ī]m*leri TYGE.

71. Gerçek erenler gibi ḳıl ġayreti
Sür *elif* [i]^{D} şem‘i ile ẓulmeti

72. Ol iki lāmı meṣelā ṣaġ u ṣol
Şevḳ ile tekbīre vara iki ḳol

73. Ḫāṭır-ı dervīşe gelür *rā*-yı rāz
Oḳısa buraları ḳılsa niyāz

74. Demler olur *rā*-yı taḥayyür gider
Cān gözi Raḥmān çemenin seyr ider

75. Surḫ ile yazılsa olur bī-bedel
Pençe-i mercāna döner fi’l-meṣel

76. *Mīm*leri gül gibi tezyīn olur
Yār dehānı gibi rengīn olur

77. *Ḥā*ları Raḥmān çemeninde sa‘īd
Ṣanki ser-i cism-i Ḥüseyn-i şehīd

78. Besmelenüñ meddi olur pür-sürūr
Niteki enhār-ı *şarāben ṭahūr*[2348]

79. Yazsalar altun ile ra‘nā olur
Ṣa‘ṣa‘a-i mihr-i mücellā olur

80. Ḥarfleri aḥsen olur ḥūrdan
Her biri ḳandīle döner nūrdan

[2348] İnsan Sûresi 76/21: “Oradakilerin üzerlerinde yeşil renkli, ince ve kalın ipek elbiseler vardır; gümüş bileziklerle süslenmişlerdir, rableri onlara **tertemiz bir içecek** verir.”

81. Encüm olur noḳṭası ey nüktedān
*Rā*ları virür meh-i nevden nişān

82. Her *elif* [ü]D *lām*ı ‘aleyhi’s-selām
Āl-i Muḥammed gibi pür-iḥtişām

[346a]

83. Ol iki *rā* ḥāmil-i esrārdur
Her birinüñ iki yüzi vardur

84. Şehr-i şerī‘atde belādan emīn
Ḳaṣr-ı ṭarīḳatde ḳażādan ḥaṣīn

85. *M[ī]m*leri üçler gibi pür-iḥtişām
Hem-ser-i maḳṣūd [u]D murād [u]D merām

86. *Nūn*-ı güzīni ṭabaḳ-ı nūrdur
Cān u dil ol nūr ile mesrūrdur

87. *Yā*sı sürūr-ı dil-i mīr ü faḳīr
‘Ayn-ı ma‘ānīye sirācü’l-münīr

88. Fetḥaları ‘ālem-i bālāya yol
Kesreleri sırrına irmez ‘uḳūl

89. Noḳṭalarında[2349] görinür ḫayl[ī] ḥāl
Aḳ Deñiz içinde Cezāyir-miṣāl

90. Söylese yüz biñ dil ile ins ü cān
Vaṣf-ı cemīlin idemezler beyān

[2349] Noḳṭalarında: Noḳṭalarından TYGE.

Vaṣf-ı Ṣāliṣ

91. Bismi’llāhi’r-raḥmāni’r-raḥīm
Sünbül-i gülzār-ı Kitāb-ı Kerīm

92. Ravża-i Rıḍvān gibi [bu][D] sebzezār
İki yanında iki ırmaġ[ı][D] var

93. Şām gibidür bu sevād-ı ‘aẓīm
Her ṭarafı cennet-i[2350] bāġ-ı Na‘īm

94. ‘Āmme-i nāsa şifā’ü’l-ḳulūb[2351]
Ḫūşe-i engūr-ı cinān gibi ḫūb

95. Sāye-i Ṭūbā gibidür āşikār
Yir yir anuñ ẓulmeti var nūr[ı][D] var

96. Hey nice ẓulmet şeb-i tār-ı viṣāl
Göz ḳarası gibi ‘adīmü’l-miṣāl

97. Heybeti var ṣanki livā’ü’l-ġuzāt
Uçmaġ içün ādeme bir ḳol ḳanat

98. Fikri ile ṭoldı göñüller evi
Sünbül-i ṣūrī vü gül-i ma‘nevī

99. Rādde-i defter-i ‘ilmü’l-kitāb
Pīş-rev-i rāh-ı Cenāb-ı ṣavāb

[346b]

100. Kāse-i ‘anber gibidür her ḫurūf
Kim leben-i cennete olmış ẓurūf

[2350] cennet-i: cennet ü TYGE.
[2351] şifā’ü’l-ḳulūb: şifā-i ḳulūb TYGE.

101. *Bā*sı beḳā ‘alemi ser-defteri
*Sīn*i selāmet ilinüñ serveri

102. *Sīn*i ser-i Sidrede bālā-nişīn
‘Ayn ile şeh-per-i Rūḥu’l-Emīn

103. Meddi anuñ şanki ‘aṣā-yı nebī
Ḥaddini bilmezlere bir ḥad gibi

104. Meddidür Allāha varan ṭoġrı yol
Var yüri Allāh-ıla Allāhı bul

105. *Mīm*i münācāt [u] temennādadur
Göñl[i][D] gözi cānib-i Mevlādadur

106. *Mīm*i ser-i mülḥide mismārdur
‘Ayn-ı ‘adūya elifi ḫārdur

107. Oldı elif ḫāme-i ḳudret-miṣāl
Yazılur anuñla dil-i pür-melāl

108. Ẕikr-i Celāl-ıla göñül yārdur
Yazıda bir gülşen-i envārdur

109. Ẓāhiridür sünbül-i bāġ-ı celāl
Bāṭınıdur ġonce-i zenbaḳ-miṣāl

110. *Lām*-ı tecellīdür o *lām*-ı laṭīf
‘Ayn-ı ma‘ārifdür o *rā*-yı şerīf

111. İki *elif lām* iki eldür hemān

Muntaẓırān-ı niʻam-ı Müsteʻān

112. *Rā*ları ḳurbiyyete dāll-ı ḳadīm
Rābıṭa-i raḥmet-i Rabbü'r-Raḥīm

113. Ḳanı anuñ *ḥā*sı gibi ehl-i ḥāl
Nūr ile ṭolmış dil-i Aḥmed-miṣāl

114. *Ḥā*larıdur maẓhar-ı Ḥayyu'l-Ḥalīm
Maḥkeme-i ḥikmete olmış muḳīm

115. *Yā'*-i tecellīsi anuñ[2352] yücedür
ʻArşdan aʻlā yüceden yücedür

[347a]

116. Noḳṭaları gevher-i baḥr-ı kemāl
Encüm-i hādī gibi ferḫunde-fāl

117. Cezmleri dāne-i tesbīḥdür
Ḥalḳa-i ebvāb-ı mefātīḥdür

118. ʻĀrif olana yiter ey ehl-i ḥāl
Cezmleri aḳçe-i[2353] māl ü menāl

119. Ādemüñ ol aḳçe yüzin aġ ider
Genc-i ʻulūm-ıla beḳāya gider

120. Fetḥaları tuḥfe-i iḳlīm-i ḥāl
Kesreleri kāse-i cünd-i ẓılāl

121. Vaṣf-ı bedīʻine irişmez ʻuḳūl

[2352] tecellīsi anuñ: muʻallāsı igen TYGE.
[2353] aḳçe-i: aḳçesi TYGE.

‘Ālem-i tevḥīde yüri sālik ol

Tevḥīd-i Evvel

122. Daḫı yoġ-iken bu zemīn ü zamān
Ḥażret-i Ḥaḳ var idi ancaḳ hemān

123. Görmez idi kimseler encüm yüzin
Açmamış-ıdı daḫı ‘ālem gözin

124. Yoġ idi hem nūn-ı nigūn-ı cihān
Ya‘nī ṭoḳuz dā’ire-i āsumān

125. S̱ābit [ü][D] seyyār[e]ye mihr-i Vedūd
Ẕerre gibi virmemiş-idi vücūd

126. Secde-i şükr itmemiş-idi cibāl
Levḥe ḳalem yazmamış-ıdı miṣāl

127. Bitmemiş-idi gicenüñ sünbüli
Hem ḳamerüñ lālesi mihrüñ güli

128. Cevher-i cāna beden-i ins ü cān
Olmamış-ıdı daḫı bār-ı girān

129. Ġā’ib idi noḳṭa-i rūy-ı zemīn
Ādem ü Ḥavvā vü mekān u mekīn

130. ‘Āşıḳ u ma‘şūḳ ile ‘aşḳ-ı Vedūd
‘Ayn ile bulmamış-ıdı vücūd

131. Olmaz idi ġamze-i cānān ġamı
Dil ne bilürdi elem-i ‘ālemi

[347b]

132. Nev‘-i beşer hem melek-i[2354] muḥterem
Şeyn-i şeyāṭīn ile çekmezdi ġam

133. İtmez idi Allāha ehl-i ḍalāl
Fikre varup *rā* gibi egri ḫayāl

134. Gelmemiş-idi yüze mülk-i cihān
Olmış idi baḥr-ı ‘ademde nihān

135. Ḳıldı celāl-i ‘aẓamet-iḳtiżā
‘Ālemi ḫalḳ eyleye ma‘būd ola

136. ‘Ayn-ı ‘ademden aḳa āb-ı ḥayāt
Zinde ola emri ile kā’ināt

137. Ḳudret eli ādemi mevcūd ide
Ḥikmet ile ṣācid ü mescūd ide

138. Cism-i ṭılsmını ‘ıyān eyleye
‘İlmin aña genc-i nihān eyleye

139. Ādeme esmāsını ta‘līm ide
‘İlm ile ta‘ẓīm ide tekrīm[2355] ide

140. Ḳullarını kendüye müştāḳ ide
Ḳapusını Ka‘be-i ‘uşşāḳ ide

141. Ḫavf u recā-y-ıla ḳamu ‘āşıḳān
Eyleyeler nāle vü āh u fiġān

[2354] melek-i TYGE: melek ü N.
[2355] ta‘ẓīm ide tekrīm: tekrīm ide ta‘ẓīm TYGE.

142. Mürşid-i kāmilleri fāżılları
Vāṣıl ide kendüye ḳābilleri

143. Nūr-ı Muḥammed yaradıldı hemān
Ẓāhir olabaşladı anda cihān

144. Geldi ẓuhūr eyledi deryā-yı cūd
Buldı ṭalazlar gibi ‘ālem vücūd

145. Levḥe ḳalem yazdı ḫaṭ-ı müşk-bār
Ẓulmet [ü][D] nūr oldı ma‘an āşikār

146. Encüm ile virdi göge zīb [ü][D] fer
Ḳıldı bu ṭoḳuz ṭabaḳı pür-güher

147. Ḳadre irişdi felek-i bī-esās
Giydi nücūm-ıla mücevher libās

148. Ṭaġlar ile ṭoldı feżā-yı cihān
Ṣanki ḳaṭār-ı cemel-i kārvān
[348a]
149. Arż u semā cümle bu fānī maḳām
Āb-ı ḥayāt-ıla ṣulandı tamām

150. Ḳudret eli yazdı bilüp ḥikmetin
Ādemüñ evvel elif-i ḳāmetin

151. Çekdi anuñ ḳadd-i bülendi ‘alem
Geldi melekler naẓarına o dem

152. Cümleye emr eyledi Rabbü’l-Vedūd

Dāl gibi Ādeme ḳıldı sücūd

153. Ḫaylī ‘inād itdi o ‘ulvī-mizāc
Gönline geldi ‘adem-i iḥtiyāc

154. Sürdi melekler anı dergāhdan
Kendüyi dūr eyledi Allāhdan

155. Eyledi cumhūra muḫālif işi
Añlamadı ol żarar-ı fāhişi

156. Virdi kerāmet naẓarın Ādeme
Geldi şeref Ādem ile ‘āleme

157. Ḥālet-i esmā ile ol şāh-ı cūd
Bildi nedür sırr-ı serāy-ı vücūd

158. Ādem olur maẓhar-ı ‘ilm [ü][D] kemāl
Niteki enhāra vücūd-ı cibāl

159. Ṭoldı benī Ādem ile her ṭaraf
Rūy-ı cihān buldı bu yüzden şeref

160. Ḳıldı miṣāl-i şecer-i mīve-dār
Eyledi a‘żāsın aña şāḫsār

161. Yil gibi virdi ḥareket cān aña
Cānlara gūyā ki ḥayāt Ḫudā

162. Ẓāhir olup ol şecer-i ma‘nevī
Virdi cihāna ṣemer-i ma‘nevī

163. Ḳālıb-ı insānı idüp terbiyet
Eyledi der-bend-i reh-i[2356] ma‘rifet

164. ‘İlmini insāna ki iḥsān ider
Ḳaṭrede deryāları pinhān[2357] ider

165. ‘Arş-ı mu‘allaḳ eṣer-i ḳudreti
Ferş-i muṭabbaḳ ṣemer-i ḥikmeti
[348b]
166. Ḥażretidür sāḳī-i āb-ı ḥayāt
Muḫteri‘ [u][D] müctemi‘-i kā’ināt

167. Yā var ola yā yoġ ola bu cihān
Kendüye ne fāyide var ne ziyān

168. ‘Aḳl-ı selīm añlayamaz ḥikmetin
Ẕerre ḳadar şerḥ idemez ḳudretin

169. ‘Āḳıbetü’l-emr[2358] gelür bir zamān
Ġarḳa-i baḥr-ı ‘adem olur cihān

170. Cümle-i ‘ālem yoġ iken ḳıldı var
Varumuzı girü yoġ itse ne var

171. Yiller ese rūz-ı ḳıyāmet gele
Saḳf-ı semavātı yıḳa zelzele

172. *Zelzelete’s-sa‘āti şey‘un aẓīm*[2359]
Kim ola kim çekmeye ġāyetde bīm

[2356] reh-i: zehī N.
[2357] pinhān: nihān TYGE.
[2358] ‘Āḳıbetü’l-emr: ‘Āḳıbet olur ki TYGE.
[2359] Hac Sûresi 22/1: “Ey insanlar! Rabbinize karşı gelmekten sakının. **Kıyamet sarsıntısı gerçekten büyük bir olaydır**.”

173. Oynaya ḫalḳuñ yüregi nā-gehān
Baḥr-ı revānda nitekim māhiyān

174. Ṭaġıda gülzāruñ olan cem‘ini
Mürde ide lāle vü gül şem‘ini

175. Bir[i][D] birine gire cümle seḥāb
Niteki evrāḳ-ı vücūd-ı kitāb

176. Ẓāhir ola ṣarṣar-ı ḳahr-ı melāl
Dağıla ṣankim kütüb-i Dānyāl

177. Olmış iken zīr-i zemīnde mekīn
Çala zemīni yire nūn-ı zemīn

178. Dürile çarḫuñ bu yedi defteri
Berg-i ḫazān gibi düşe aḫteri

179. Ṭoḳışa ṭaġ ṭaġa ola hep hebā
Zīr ü zeber ola zemīn ü semā

180. ‘Ālem içinde elem-imiş vücūd
Ma‘nīde ‘ayn-ı ‘adem imiş vücūd

181. ‘Ömr ise bir şems-i serī‘u’z-zevāl
Cān ise bir ṭāyir-i vaḥşī-miṣāl

182. Mevt ise insāna görinmez belā
Dehr ise bir maḥkeme-i bī-beḳā
[349a]
183. Ādem iseñ gözle dem-i āḫiri

Ṣāf idegör bāṭını vü zāhiri

184. Ḫırmen-i ‘ömri ṭaġıdur rūzgār
‘Āḳıbet-i kārınadur i‘tibār

185. Tevbeye gel ‘aḳluñ eger yār ise
‘Aybuñı gözle hünerüñ var ise

186. Ṣoñra yaġa yirlere āb-ı ḥayāt
Zinde ola ṭā’ife-i mümkināt[2360]

187. Dirile ādem dirile bir yire
Derd [ü][D] ġam-ıla süreler maḥşere

188. Sürü gibi cem‘ ola iller yayaḳ
Bir ayaġ üstine ola biñ ayaḳ

189. Bir kereme germ ola mihr-i münīr
Ṣuṣaya ṣu bulmaya bay u faḳīr

190. Ḫalḳa büyüklendi şu kim hem-çü Ḳāf
Kāf gibi ola dehānı şikāf

191. Yüzi ḳarası-y-ıla ehl-i günāh
Çaġrışalar niteki zāġ-ı siyāh

192. Kimi gire cennete süre ṣafā
Kimi caḥīme gire göre cefā

Tevḥīd-i Ṣānī

[2360] mümkināt TYGE: N.

193. 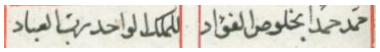

194.

195. 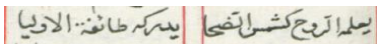

196. Ḳudretini eylese fikr [ü][D] ḫayāl
Baḥre düşer mūra döner ehl-i ḥāl

197. Baḥr-ı celālinde erenler ḫamūş
Ġarḳ olur enhār gibi ‘aḳl [u][D] hūş

198. Şerḥ-i cemāli ḫaber-i ḳudreti
Medḥ-i celāli eṣer-i raḥmeti

[349b]

199. Her ne ki var ḫaşyeti ile zebūn
Bār-ı ḥicābından anuñ ser-nigūn

200. Cümle cihān[2361] salṭanatında ḥaḳīr
Esfel [ü][D] a‘lā vü ṣaġīr ü kebīr

201. Birlüginüñ iki cihān şāhidi
Daḫı cihān yoġ idi ol şāh idi

202. Birlügi Ḳādirlügi günden ‘ıyān
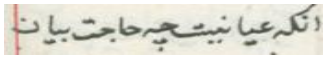

203. Düşmişe iḥsānı olur dest-gīr
Ṣanki nem-i şeb-nemi mihr-i münīr

[2361] Cümle cihān: Zīr-i yed-i TYGE.

204. Salṭanatı lem-yezel ü lā-yezāl
Ma‘deleti bī-bedel ü bī-miṣāl

205. ‘Ālemi yoḳdan var iden Ḥaḳdur ol
Raḥmeti çoḳ Vāḥid-i muṭlaḳdur ol

206. Gülşen-i iḥsānı cihāndan vesī‘
Luṭfı celāl [u][D] ġażabından serī‘

207. Her görinen ṭā‘at-ı Mevlādadur
Ṭūr-ı münācāt-ı temennādadur

208. Dāl gibi secdededür ṭaġlar
Ẕikr [ü] tilāvetdedür ırmaġlar

209. Arż-ı vesī‘ ile sipihr-i refī‘
Emrine münḳād [u][D] sözine muṭī‘

210. Buyruġına rāżī nehār ü leyāl
Ḥayder-i Kerrār ile Ḳanber-miṣāl

211. Çāker-i miskīni nesīm-i seḥer
Bende-i üftādesi şems ü ḳamer

212. Levḥ ü ḳalem nüsḫa-i esrārıdur
Bāġ-ı cinān gülşen-i envārıdur

213. Evveli yoḳ āḫiri bī-intihā
Evvel hem āḫir o dur[ur][D] dā’imā

214. Ḳudretinüñ ḳaṭresi baḥr-ı revān
Ḥikmetinüñ ẕerresi şems-i cihān

215. Virdi Arisṭūya fenā ḥikmeti
Aldı vücūdın eres-i ḥayreti

[350a]

216. Ḥażret-i sulṭān-ı serīr-i beḳā
İrmez aña bār-ı ġubār-ı fenā

217. Dil diline gevher-i ḥikmet ḳodı
Genc-i ḥayātını emānet ḳodı

218. Çenber-i çarḫı felegün hey'eti
Ḥalḳa-i bābı ḥarem-i 'izzeti

219. 'İzzeti yanında bu kūy-ı zemīn
Ma'n[ī]si yoḳ ṣıfr gibidür hemīn

220. Ekrem olan kimselerüñ Ekremi
A'lemi vü Erḥamı vü A'ẓamı

221. Cevher-i 'aḳl olmasa baḫşāyişi
Yiri gögi bilmez idi bir kişi

222. Mihr ile aña ki ṣaldı cünūn
Çarḫ gibi kendüye gelmez sükūn

223. Ḥayreti ile aḳar ırmaġlar
Ṭurduġı yirlerde ḳalur ṭaġlar

224. Āyīne-i ḳudretidür bī-gümān
Nev'-i beşer şems ü ḳamer āsumān

225. Gel ṣalavāt-ıla bu mir'āta baḳ

‘Ayn-ı ma‘ānī ile ol ẕāta baḳ

226. Cūd ile cömerdi ider ‘ayn-ı māl
Aḳdugı yire aḳar āb-ı zülāl

227. Āteşe eyler ṭaş içinde mekān
Māl-ı ḫasīsān gibi olur nihān

228. Ṣaḥn-ı çemen cümle dıraḫt-ı bülend
Faṣl-ı bahār-ıla olur behremend

229. Bāġda eşcārı ider şādmān
Ḫil‘at-ı nev-rūz giyürür[2362] nā-gehān

230. Emri ile yir yüzi gülzār olur
Ṭūr-ı şecer ġarḳa-i envār olur

231. Nāzil ider nuṭfe-i emṭārını
Ḥāṣıl ider mīvenüñ eşcārını

232. ‘Āleme zehrini döker zemherīr
Emri ile sebze olur ḳara yir

[350b]

233. Yaġsa eger[2363] berf-i belā vü miḥen
Ṣarılur emvāt-i nebāta kefen

234. Faṣl-ı bahārı kereminden nişān
Vaḳt-i şitāsı eleminden beyān

235. Vaṣfını itmekde lisān-ı ricāl

[2362] nev-rūz giyürür: nev-rūzı virür TYGE.
[2363] eger: ḳaçan TYGE.

Berg-i gül ü[2364] lāle gibi oldı lāl

Tevḥīd-i Ṣāliṣ

236. Şükr [ü][D] sipās aña ki ol Müste‘ān
Virdi bize şükr idici bir lisān

237. Eyledi Ḳur’ānı ẓahīr ü mu‘īn
Ḳıldı süṭūrın bize şemşīr-i dīn

238. Oldı eḥādīṣ-i Resūl-i cemīl
Ẓulmet-i ġamdan bize rūşen delīl

239. Fażlı kitābında ‘ulūm-ı cihān
Noḳṭa daḫı noḳṭaca yoḳdur hemān

240. Her ne ḳadar fażluñ olursa bülend
Pāyede[2365] ednādasın ey derdmend

241. Eyleyen efkār-ı celāl-i Ḫudā
‘Ālem-i ḥayretde gezer dāyimā

242. Kūh-ı celāliyle cihān ṭopṭolu
Her ṭarafından gelür āvāz-ı Hū

243. Ney gibi fürḳatde olur[2366] ‘āşıḳān
Tā ser ü pā göz ḳulaġ olur hemān

244. Ol ki ṭarīḳinde[2367] burayı bulur
Ḫıżr gibi vaḳtine ḥāżır olur

[2364] gül ü TYGE: güli N.
[2365] Pāyede: Pāye-i TYGE.
[2366] olur: olan TYGE.
[2367] ṭarīḳinde: ṭarīḳatde TYGE.

245. ‘Āşıḳınuñ ‘āşıḳıdur Ẕü’l-celāl
Ṭālibinüñ ṭālibidür Lā-yezāl

246. Ümmetini[2368] isteyen Allāhdur
‘Aşḳı viṣāline anuñ rāhdur

247. Yiller eser ṣular aḳar sū-be-sū
Ṭurmayup Allāhı ider cüst ü cū

248. Yillerüñ āhı ṣuların yaşı var
Lāleye baḳ yüreginüñ başı var

[351a]

249. Şevḳ[2369] ḳaçan gelse gider iḫtiyār
Dīde olur mihrine āyīnedār

250. Añladı zevḳı yirini ins ü cān
Ḫāk-i deri olmaġ-içün virdi cān

251. Ehl-i dilüñ baḥr-ı muṣaffā-miṣāl
Gönlin ider āyīne-i Ẕü’l-celāl

252. Şevḳ-ı cemāli dil-i aḥbābda
‘Aks-i sitāre gibidür ābda

253. Virdi kemāl ehline bir imtiyāz
Ḳıldı dehānını dür-i genc-i rāz

254. Ṣanki ṭıbāḳ-ı felek-i bī-sütūn
Ḳat ḳat olur müntehā-yı[2370] Ẕü-fünūn

[2368] Ümmetini: İsteyeni TYGE.
[2369] Şevḳ: Şevḳı TYGE.
[2370] müntehā-yı TYGE: müntehim (?) N.

255. Kāşif-i esrārı[2371] nebīler anuñ
Vāḳıf-ı esrārı velīler anuñ

256. Encüm-i tābende gibi cā-be-cā
Gözcileri oldı anuñ evliyā

257. Hādī-i dīn[i][D] selef-i mürşidīn
Ka‘be-i ‘ulyāsı dil-i ‘ābidīn

258. ‘Aşḳı anuñ cān gibi genc-i nihān
Cām-ı mey-i şevḳı ḳatar cāna cān

259. ‘Aşḳı göñül ḫānesinüñ şevḳ[ı]dur
Derdi devādur elemi ẕevḳıdur

260. Sevdi yaratdı bizi Rabbü’l-Vedūd
Varumuza varluġı virdi vücūd

261. ‘Ayn-ı ‘ināyetle iderse naẓar
Bir ḳulını şāh-ı velāyet ider

262. Ādem olan menba‘-ı ḥālāt olur
Göñli güẕergāh-ı kerāmāt olur

263. Vay aña kim ‘izzetini bilmedi
Devletinüñ ḳıymetini bilmedi

264. Ẕātı güneş ṣanki beşer sāyedür
Sāyedür ammā aña hem-sāyedür

[2371] esrārı: aḫbārı TYGE.

265. Sāye olanuñ ne vücūdı ola
‘Ayn-ı ‘ademden[2372] naẓar itseñ aña

[351b]

266. Şevḳ ile ṭaġdan yaña itseñ nidā
‘Aks-i nidā ile gelür bir ṣadā

267. Ṭaġ gibidür ṣanki cemād-ı beden
Bār-ı Te‘ālādur anı söyleden

268. Her kimi söyletdi ise söyledi
‘İlm-i nihānını ‘ıyān eyledi

269. Söyleyeni ḳo yüri var ey mürīd
Söyledeni görmege eyle ümīd

270. ‘Ādile iḥsānı olur reh-nümā
Ẓālimi eyler eleme mübtelā

271. Fāsıḳa ṣıḳ ṣıḳ irişür miḥneti
Kāfiri fır fır çevirür nekbeti

272.

273. Rāh-ı firāḳında sa‘īd ü şaḳī
Güçleri yitdükce ararlar Ḥaḳı

274. Yolcı firāvān yol uzaḳdan uzaḳ
Her birinüñ himmeti Mevlāya çaḳ

275. Āh ki ‘işyānı ile şermsār

[2372] ‘ademden: ‘ademdür TYGE.

Her bir adım yirde[2373] biñ üftāde var

276. Tāze çiçekler gibi ehl-i du‘ā
Göge diker gözini ṣubḥ u mesā

277. Merḥamet issidür o Rabbü’l-‘ibād
Bende-i muḥtācı ḳomaz nā-murād

278. Ṣuçlarına göre olursa ‘itāb
Ḥāli benī Ādemüñ olur ḫarāb

279. Olmasa ger merḥamet-i Lā-yezāl
Bir dilim etmek bulamazdı ricāl[2374]

280. Ṭoġmasa mihr-i keremi her zamān
Ẓulmet-i ġafletde ḳalurdı cihān

281. Luṭfı firāvān keremi bī-şümār
Raḥmeti çoḳ merḥameti ṣad hezār

282. Ṭūr-ı münācāta var ey ehl-i rāz
Sūz [u][D] güdāz-ıla yüri ḳıl niyāz

[352a] **Münācāt-ı Evvel**

283. Ey bizi yoḳdan var iden Müste‘ān
Nār-ı ‘aẕābuñdan amān el-amān

284. Bir bölük āvāre vü bī-çāreyüz
Derd ile dermānde yüzi ḳarayuz

[2373] yirde: yolda TYGE.
[2374] bulamazdı ricāl: bulamazdı hilāl ricāl N, bulınmazdı ḥelāl TYGE.

285. Böyle ḳoma şol ḳara maġbūnları
Ṭāli‘i yoḳ yıldızı düşkünleri

286. ‘Ālem-i ḥayretde perīşānlaruz
Nevbetine küyici ḳurbānlaruz

287. ‘Aḳlı başında olan itmez günāh
Nāme-i a‘mālini ḳılmaz siyāh

288. Biz bu cünūn-ıla tebāhīlerüz
Ṣormadan öldürmeli şāhīlerüz

289. Ṣu gibi bir yalımı alçaḳlaruz
Dilde ümīd-i keremüñ ṣaḳlaruz

290. Nüsẖamuzuñ[2375] aḥsen-i a‘māli yoḳ
Mūcib-i iḥsān olacaḳ ḥāli yoḳ

291. ‘Aybumuzı örtecek Allāhsın
Yaramuza eylük iden şāhsın

292. Baḥr-ı sa‘ādet ṭarafıdur ṭapuñ
Ḫalḳa selāmet yaḳasıdur ḳapuñ

293. Baḥr-ı Muḥīte varan enhārvār
Her biri senden yaña eyler firār

294. Ḳılma bu düşkünlerüñi pāy-māl
Yardan uçırma miṣāl-i zülāl

295. Yatlu düşirdi bizi nefs-i denī

[2375] Nüsẖamuzuñ: Nefsümüzün TYGE.

Düşmeyicek añlamaduḳ düşmeni

296. Oldı ḥużūruñda ri‘āyetde bir
Mūr-ı ṣaġīr-ıla sipihr-i kebīr

297. Sensin o sulṭān-ı Kerīmü’l-vücūd
Yirler ü gökler saña eyler sücūd

298. Yirde vü gökde olan ehl-i recā
Dest-i du‘āsını uzadur saña

[352b]

299. Dest-i du‘ādan budur ancaḳ murād
El ṣunar iḥsānuña ya‘nī ‘ibād

300. ‘Āṣıḳı çoḳ yār-ı vefādārsın
Ḳulları çoḳ bir[2376] şeh-i Ġaffārsın

301. Ẕātuñı aḥbābuña eyle muḥib
Ḳılma muḥibbüñ olanı mużṭarib

302. Ḥālet-i nez‘umda şefīḳ ol bana
Ḳorḫulu yollarda refīḳ ol bana

303. Her kişinüñ ṣoñ dem[i]dür buñ demi
Ol demi ḳıl ẕevḳ u ṣafā ‘ālemi

304. ‘Aynuma dīdāruñı eyle ‘ıyān
Cānumın acısın unutdur hemān

305. ‘Aşḳ olur enṣāba beşīrü’l-viṣāl
Eyle beni ‘āşıḳ-ı şūrīde-ḥāl

[2376] çoḳ bir: vāfir TYGE.

306. Şevḳuñı ḳıl baña mu‘īn ü zahīr
Ẓulmetüme eyle sirācü’l-münīr

307. Ṣaçumı aġ eyle ḳoma ḳara ḳıl
Ẓulmetümi nūruña tebdīl ḳıl

308. Nūḥ Nebī gibi benüm ‘āḳıbet
Yaşumı eyle sebeb-i merḥamet

309. Ẕikrümi añdurmaġa sensin sebeb
Ẕikrümi sen girü ḳabūl eyle hep

310. Baña ṭabīb eyle girü sen seni
Bir dem ıraġ eyleme senden beni

311. Emr senüñ ḳul senüñ insān senüñ
Derd-i firāvān ile iḥsān senüñ

312. Ḥażretüñ oldı baña benden yaḳın
Ḳıl bu yaḳında beni ehl-i yaḳīn

313. Vay eger olmazsa ‘ināyet baña
Vay eger olmazsa hidāyet baña

314. ‘Aynuma ‘işyānumı itdüñ ‘ıyān
Girü ‘ıyān itdügüñi ḳıl nihān

315. Ben ḳuluñı itdügüñi buldı ṭut
Cānına biñ dürlü ‘aẕāb oldı ṭut

[353a]

-1000-[2377]

[Laṭīfī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ey nice ẓann iden özin mes‘ūd
   Uyanup buldı kendüyi[2378] merdūd

2. Yā irādetde redd ola yā ḳabūl
   Yigrek oldur ümīdi kesmeye ḳul

3. Umaruz kim[2379] ‘ināyet itmiş ola
   Rūz-ı evvel hidāyet itmiş ola

4. Ey nem-i raḥmetüñ yem-i ġufrān
   Ḳaṭresin ḳıl bu ‘āṣīye iḥsān

5. Yoġı var eyleyen vücūduñdur
   Bizi küstāḫ iden bu cūduñdur

6. Tā ki bildüm[2380] seni Kerīm ü Ġafūr
   Keremüñ eyledi bizi maġrūr

7. Keremüñ mücrime penāh oldı
   Luṭfuñ arada ‘öẕr-ḫᵛāh oldı

8. Sensin ol mertebe Kerīm ü Raḥīm
   Ḳorḳarum ḫālī ḳala nār-ı caḥīm

[2377] Öztoprak, 1993, s. 389-425. Şiir, LSU’da 348 beyittir. LSU’da hadislerin ve manzum tercümelerinin sıralamasında takdim-tehir bulunmakta olup “Münācāt” ve “Tażarru‘-ı Ḳā’il Bā-Resūl-i Cemīl” bölümleri en sonda yer almaktadır.

Bu şiirde manzum olarak tercüme edilen hadislerin anlamları LSU’dan aktarılmıştır, hadislerin kaynakları için bk. Öztoprak, 1993, s. 427-431.

[2378] kendüyi: kendüye LSU.

[2379] kim: ki LSU.

[2380] bildüm: bildük LSU.

Na‘t-ı Resūlu’llāh ‘Aleyhi’s-selām

9. Şükr k’ol Hādī-i hidāyet-baḫş
Bize virdi Peyamber-i mehveş

10. Oldı nūr-ı cemāli ḫalḳa delīl
Anuñ-ıla görindi Ḥaḳḳa sebīl

11. Bā‘iṣ-i āferīniş-i dü-cihān
Sebeb-i raḥmet-i zemīn ü zamān

12. Ḥażret-i Muṣṭafā Ḥabīb-i Ḫudā
Ümmetiyçün çoḳ eyler-idi bükā

13. Ümmete Hādī[-yi] sebīl olup ol
Gösterürdi Cenāb-ı Ḥażrete yol

14. Ġāyetine bu menzilüñ irdi
Āḫiret yolların ḫaber virdi

15. Didi bu rāhda emīn[2381] yoḳdur
Nefs ü şeyṭān ḥarām[ī]si çoḳdur

16. Cān ḫalāṣ ide mi yatan ġāfil
Menzil-i ümmete ola[2382] vāṣıl

[353b]

17. Dīn metā‘ını elden aldurur ol
Naḳd-i īmānı yolda çaldurur ol

18. Arası bu vücūd ile ‘ademüñ
Pür-ḫaṭardur ḥaẕer idüp[2383] yi ġamuñ

[2381] emīn: emn LSU.
[2382] ümmete ola: emne ola mı LSU.
[2383] idüp: gerek LSU.

19. Söyledi bu yoluñ meḫāfetini
Bildürüp cümle emn ü āfetini

20. Gösterüp rāh-ı müstaḳīmi bize
Emr ü nehy ü recā vü bīmi bize

21. Bu eḥādīṣi rāh-ber ḳıldı
Sālik-i Ḥaḳḳa hem-sefer ḳıldı

22. Olmayavuz bu yolda tā güm-rāh
İltevüz menzil-i rıżāsına rāh

23. Dūzaḫından daḫı ḫalāṣ olavuz
Cennet-i ‘Adn içine ḫāṣṣ olavuz

24. Ne ki emr itdi ol Nebiyy-i faṣīḥ
Bize virdi ḫaber ḥadīṯ-i ṣaḥīḥ

Sebeb-i Te’līf-i Risāle

25. Ol Resūl-i emīn [ü][D] ṣādıḳ-ı va‘d
Bir ḥadīṯinde eylemiş bunı ‘ahd

26. Ḳırḳ dāne ḥadīṯi bir kimse
Ez-ber itse yā ġayra naḳl itse

27. Şühedā-y-ıla ḥaşr ola ol ḳul
Fuḳaḥā zümresinde yazıla ol

28. Yarın anda[2384] ire ‘ināyetüme
Dāḫil ola gelüp şefā‘atüme

[2384] Yarın anda: Daḫi yarın LSU.

29. Bu kelāmı çün istimā‘ itdüm
Feraḥumdan ṭurup semā‘ itdüm

30. Dil ü cānuñ bu oldı sevdāsı
Cem‘ ola tā mübārek enfāsı

31. Gerçi kim istiṭā‘atüm yoġ idi
Heves ü[2385] raġbetüm velī çoġ idi

32. Feṭḥ-i bāb-ı kelām idüp Fettāḥ
Ḳıldı söz feṭḥine[2386] dilüm miftāḥ

[354a]

33. Bu eḥādīṣi eyledüm tedvīn
Tā ri‘āyet ola bu dīn-i güzīn

34. Ḥaḳdan ilhām durur[2387] kelām-ı Nebī
N’ola naẓmında gözlesem edebi

35. Ḳavl-i ḥikmet kelām-ı mu‘cizdür
Nice ‘allāme bunda ‘ācizdür

36. Bu yiter ki hemīn muvāfiḳ ola
Naẓmı mefhūmına muṭābıḳ ola

37. Bileler[2388] tā ahālī-i İslām
Mu‘cizāt-ı Resūldür[2389] bu kelām

38. Meyl-i i‘cāz ide ḳoyup siḥri

[2385] Heves ü: Heves-i LSU.
[2386] feṭḥine: ḳufline LSU.
[2387] ilhām durur: ilhāmdur LSU.
[2388] Bileler: Göricek LSU.
[2389] Mu‘cizāt-ı Resūldür: Bile mu‘ciz peyāmıdur LSU.

Ya‘nī hīç vird idinmeye şi‘ri

39. Vay ol[2390] ‘ömre anuñ ki żāyi‘ ola
Cehli[2391] ‘ilm añlaya vü ḳāni‘ ola

40. ‘İlm-i dīndür ‘ulūmdan maḳṣūd
Ehli anuñla tā ola mes‘ūd

41. Söz ola[2392] kim kişiye nāfi‘ ola
Ma‘ṣiyet ‘illetini dāfi‘ ola

42. Naẓm oldur[2393] ḫaber vire Ḥaḳdan
Pes n’olur laġv-ı[2394] şi‘r-i nā-ḥaḳdan

43. Ḫūbdur gerçi kim feṣāḥatde
Meded irmez velī ḳıyāmetde

44. Umarum kim bu mūcib-i ġufrān
Ola derd-i me‘āṣīye dermān

45. Derd-i dil-ḫasteye devā yazdum
Basṭ-ı ḳānūn idüp şifā yazdum

46. Olmayaydı eger resūl ü kitāb
Kim bilürdi nedür ḫaṭā vü ṣavāb

47. Şīve-i şi‘ri itmedüm çendān
Tā ki her kimse idine iz̲‘ān

[2390] ol: o LSU.
[2391] Cehli: Cehl-i LSU.
[2392] ola: odur LSU.
[2393] oldur: odur kim LSU.
[2394] laġv-ı: laġv u LSU.

48. Vāżıḥ u rūşen eyleyüp taḥrīr
Türkī naẓm-ıla eyledüm tefsīr

49. Behremend ola tā ki mü’minler
Sebeb-i raḥmet eyleye Dāver

[354b]

50. Aradum ḫalḳ içün ehemm olanı
Bileler tā ki şehd ü semm olanı

51. Işṭıfā baḥrinüñ güherlerini
Nūr deryāsınuñ dürerlerini

52. Cem‘ idüp dürc-i naẓma derc itdüm
Naḳd-i ‘ömrümden[2395] aña ḫarc itdüm

53. Çün ‘adedde dür-i ḥadīṣ-i ṣaḥīḥ
Oldı ṣad dāne nitekim tesbīḥ

54. Didüm ismine Sübḥatü’l-‘Uşşāḳ
Tā ki elden ḳomaya her müştāḳ

55. Bunı sen ṣanma dürr-i ‘ummānī
Ḳa‘r-ı cāndur bu gevherüñ kānı

56. Gördi luṭfuñ bu dürr-i dil-cūnuñ
Cigerin deldi reşk-i lü[‘]lü[‘]nüñ

57. Ger ṣatılsa bu dürr-i bī-hem-tā
Olmaz iki cihān birine bahā

58. Buña ṣarrāf ehl-i ‘irfāndur

[2395] ‘ömrümden: ‘ömrümde LSU.

Müşterī olmaz ol ki nā-dāndur

59. Nicedür bil ki şeb-çerāġ-ı hüdā
Ki virür nūrı[2396] sırr-ı ḳalbe żiyā

60. Ḳarañu dillere çerāġ-ı münīr
Nūr-baḫş olmada ḳamer-tenvīr

61. Her kime kim bu nūr ola hādī
Yol vire ẓulmet içre her vādī

62. Ḫıżr-ı tevfīḳ ile refīḳ ola ol
Bula āḫir ḥayāt ābına yol

63. Ḳanı iksīr-i devlete ṭālib
Kīmyā-yı sa‘ādete rāġıb

64. ‘İllet-i naḳd-i cān bunuñla gider
Kīmyādur ki ḳalbi ḫāliṣ ider

65. Mürde-diller bulur bu sözle ḥayāt
Dem-i ‘İsīyle nitekim emvāt

66. Dil ki yoḳdur ṣafāsı mürdedür ol
Zinde eyler anı kelām-ı Resūl
[355a]
67. Ṭutsa mir’āt-ı ḳalbi jeng-i hevā
Vir aña işbu ṣayḳal-ıla cilā

Münācāt

68. Ey cemī‘-i ẕünūb içün Ġaffār

[2396] nūrı: nūr-ı LSU.

V’ey ‘uyūb-ı ḫalāyıḳa Settār

69. Rū-siyāham bu gün miṣāl-i kelāġ
Ḳaṭre-i raḥmetüñle ḳıl anı aġ

70. Maraż-ı nefse kim giriftāruz
Ma‘ṣiyet zaḥmetiyle bīmāruz

71. Dergehüñdür bu derde dār-ı şifā
Şerbet-i raḥmetüñdür aña devā

72. Her [ne][D] cürm her[2397] günāh[ı][D] k’eyler idük
Ḥaḳ Te‘ālā Kerīmdür dir idük

73. Baḥr-ı cūduñ bilüp vesī‘ u ferāḫ
Keremüñ bizi eyledi küstāḫ

74. Cenneti zeyn iden cemālüñ içün
Dūzaḫı var iden celālüñ içün

75. Mihr-i tābende nūr-ı Aḥmed içün
Ḥürmet-i Ḥażret-i Muḥammed içün

76. Sensin ancaḳ o pādişāh-ı Ġanī
İns ü cinden[2398] ġanī vü müstaġnī

77. Ḳavle fi‘lüm muvāfıḳ it yā Rab
İtme ‘ālim-lisān u cāhil-ḳalb

78. Dilerüm raḥmetüñden ey Ḳayyūm

[2397] her: ü LSU.
[2398] cinden: cāndan LSU.

İtmeyesin bu ‘āṣīyi maḥrūm

79. Ḳoma taḳlīd-i[2399] cehl ile böyle
‘İlm vir hem ‘amel naṣīb eyle

80. Dimem ol ‘ilmi kim ‘ibāretdür
Adıdur ‘ilm ol cehāletdür

81. ‘İlm odur anı vir İlāhī baña
Kim iren anuñ-ıla irdi saña

82. Yā İlāhī bu ḳāli ḥāl eyle
Ṣıdḳ u iḫlāṣı ber-kemāl eyle
[355b]
83. N’oldı sözden iṭā‘at olmayıcaḳ
Ḳula senden ‘ināyet olmayıcaḳ

84. Yā İlāhī be-ḥaḳḳ-ı rūḥ-ı Resūl
Bu du‘ā-gū du‘āsın eyle ḳabūl

85. Ben faḳīre[2400] ṭapuñ Kerīm ü Ġanī
Ḳılma muḥtāc bir ḳuluña beni

86. Ḫiẕmet ü ṭā‘atum ṭapuña ola
İḥtiyācum hemān[2401] ḳapuña ola

87. Beni bu lāş[e]ye ġurāb itme
Hem-dem-i nefsümi kilāb itme

88. Dīv-i nefsi baña musaḫḫar ḳıl

[2399] taḳlīd-i: taḳlīd ü LSU.
[2400] faḳīre: faḳīrem LSU.
[2401] hemān: hemīn LSU.

Melekūt[2402] ḫaṣletin müyesser ḳıl

89. Beni eyle ḳanā‘at-ıla ġanī
Tā ki dünyā ola ḳatumda denī

90. Lez̲z̲et-i şehvete esīr itme
Nefsi cān mülkine emīr itme

91. Nefs ü şeyṭān durur [çü][D] düşmen-i ṣa‘b
Baña senden meded gerek yā Rab

92. Terk-i dünyāyı baña āsān ḳıl[2403]
Daḫı bir z̲erre ‘aşḳuñ iḥsān ḳıl[2404]

93. O ḳoduḳda Cenābuña cānı
Aña [sen][D] yoldaş eyle īmānı

94. Eyle luṭf u ‘ināyetüñle refīḳ
Oḳıyanlara tevbe vü tevfīḳ

95. Bu du‘āya o kim diye āmīn
Eyle cümle belālaruñdan emīn

96. Anuñ-içün bu nüsḫayı yazdum
Surḫ yirine ḫūn-ı dil ezdüm

97. Tā ki gördükde bir kerīmü’ş-şān
Bendesiyçün du‘ā ḳıla iḥsān

[2402] Melekūt: Meleküñ LSU.
[2403] ḳıl: it LSU.
[2404] ḳıl: it LSU.

98. Maḥż-ı cūdından ol laṭīf [ü][2405] belīġ
İtmeye luṭf idüp du‘āyı dirīġ

99. İde Ḥaḳ raḥmetiyle bendeyi yād
Cān-ı ġam-gīni her dem eyleye şād[2406]

[356a]

100. Bu du‘āya beni görürse eḥaḳ
Her murādın müyesser eyleye Ḥaḳ

Tażarru‘-ı Ḳā’il Bā-Resūl-i Cemīl

101. Ey muḫāṭab ḫiṭāb-ı *Levlāke*[2407]
Sebeb olan vücūd-ı eflāke

102. Sāyir-i mülk-i ‘ālem-i melekūt
Ṭāyir-i evc-i ṭārem-i lāhūt

103. Sensin ol şāh-bāz-ı evc-i yaḳīn
Cilvegāhuñ feżā-yı çarḫ-ı berīn

104. Ümmī-i nükte-dān-ı *mā evḥā*[2408]
Kāşif-i sırr-ı remz-i[2409] *ev ednā*[2410]

105. Menzil-i ḳurb-ı ḥażret[e][D] sālik
Lī ma‘a’llāh[2411] maḳāmına mālik

106. Ey meh-i enver-i şeb-i İsrā
Nūr-ı ‘arş-ı Ḫudā vü bedr-i dücā

[2405] laṭīf [ü]: luṭf-ı LSU.
[2406] her dem eyleye şād: eyleye dil-şād LSU.
[2407] “**Sen olmasaydın** felekleri (kâinatı) yaratmazdım.” anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 113).
[2408] Necm Sûresi 53/10: “Böylece Allah, kuluna **vahyini** iletti.”
[2409] remz-i LSU: rumūz-ı N.
[2410] Necm Sûresi 53/9: “Öyle ki iki yay **hatta daha yakın** oldu.”
[2411] “**Benim Allah ile** öyle anlarım olur ki ne bir mukarreb melek ne de gönderilmiş bir nebi öyle bir yakınlığı elde edebilir.” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 115).

107. Sūy-ı ‘arşa du‘ā gibi gitdüñ
Yire raḥmet gibi nüzūl itdüñ

108. Āferīnler zehī cemāl ü kemāl
‘Āşıḳı oldı Ḫālıḳ-ı Müte‘āl

109. Saña virildi ṣadrgāh-ı ḳabūl
Ḥaḳ ḥużūrında her sözüñ maḳbūl

110. Ḥażretüñdür eyā nebiyu’llāh
Vāsıṭa *beynenā ve beynu’llāh*[2412]

111. Ṭurduġuñ gibi maḥż-ı raḥmetsin
Menba‘-ı çeşme-i mürüvvetsin

112. Saña muḥtāc o günde sulṭānlar
Kemterīn bende olımaz[2413] ḫānlar

113. Ey Resūl-i Kerīm-i ḫūb-ḫıṣāl
Keremüñdür şefī‘-i ehl-i ḍalāl[2414]

114. Luṭfuñ ile **Laṭīfī**yi yād it
Bu ḳuluñı o günde āzād it

115. Seni itdi Kerīm kān-ı kerem
Senden umar şefā‘ati her[2415] ümem

[356b]

116. Yüz urıcaḳ saña gedā vü ġanī

[2412] Bizimle Allāh arasında.
[2413] olımaz: ola her LSU.
[2414] ehl-i ḍalāl: ümmet-i ḍāl LSU.
[2415] şefā‘ati her: himem cemī‘i LSU.

Behremend it şefā‘atüñden anı

117. ‘Ömr olup tā irince rūz-ı ḳıyām
Saña vü ālüñe ṣalāt u selām

Vaṣf-ı Pādişāh-ı İslām

118. Var ümīdüm ki ẓıll-ı Rabb-i enām
Ḥāmī-i mülk-i dīn [ü] şeh-i İslām

119. Ya‘nī kim[2416] Ḥażret-i Süleymān Ḫān
Ḳāmi‘-i küfr ü nāṣır-ı īmān

120. İşigi ḳıble-i selāṭīndür
Sāyesi ḥışn-ı kişver-i dīndür

121. Oldı İslāma çün ẓahīr ü mu‘īn
Buldı ḳuvvet anuñla pençe-i[2417] dīn

122. Andadur şimdi Ẕü’l-fiḳār-ı ‘Alī
Ki açar kāfir illerin o velī

123. Olmaġa tīġı[2418] sedd-i İskender
Ṭola Ye[’]cūc-ı fitne her kişver

124. Bā‘iṯ-i intiẓām-ı devrāndur
Vāriṯ-i mülket-i Süleymāndur

125. İdüp İslām dīnini iḥyā
İtdi[2419] şer‘-i Muḥammedi icrā

[2416] kim: ki LSU.
[2417] pençe-i: beççe-i LSU.
[2418] tīġı: tīġ-ı LSU.
[2419] İtdi: Ḳıldı LSU.

126. Umarum ki ḥadīṣ[i][D] ḥürmetine
Ḫoş gele bu risāle ḥażretine

127. Naẓar-ı iltifātı vāḳi‘ ola
Şerefini bu naẓm cāmi‘ ola

128. Farżdur pādişāha çünki du‘ā
Sen de eyle **Laṭīfī** medḥ u şenā

129. Yā İlāhī be-nūr-ı Faḫr-ı Cihān
İki ‘ālemde ḳıl anı sulṭān

2420

130. Her kim[2421] isterse Ḥaḳḳ ile kelimāt
Dāyim itsün ḳırā’at-i Ḳur’ān

[357a]

131. Ola Ṭūr-ı tilāvetinde Kelīm
Reşk ide aña Mūsī-i ‘İmrān

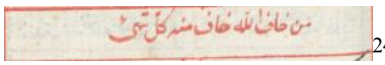
2422

132. Ol ki ḫavf ide[2423] Ḥażret-i Ḥaḳdan
Ḳorḳar andan cemī‘-i ḫalḳu’llāh

133. Ḫaşyet-i Ḥaḳdan ol ki ḫālidür
Ḳorḳıdur her kişiden anı İlāh

2420 “Kim Allah ile konuşmak isterse Kur’ân okusun.”
2421 kim: ki LSU.
2422 “Kim Allah’tan korkarsa her şey ondan korkar.”
2423 ide: itdi LSU.

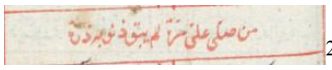 [2424]

134. Ṣalavātı dilüñden eyleme dūr
Tā şefā‘atden alasın behre

135. Her ki bir kerre kim vire ṣalavāt
Ḳalmaz anuñ günāhı bir ẕerre

[2425]

136. Ḳıl du‘ā pādişāha sögme ṣaḳın
Anı zīrā ẖalīfe ḳıldı İlāh

137. Sen o ẕāt-ı şerīfi ṣanma güzāf
Kim odur[2426] yir yüzinde ẓıllu’llāh

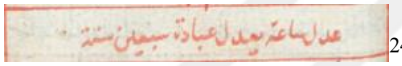 [2427]

138. Ḥākim olan kimesne bir sā‘at
Emr-i Ḥaḳḳ üzre ger ‘adālet ide

139. Ola mı bu ṣevāb ‘adl[e][D] ‘adīl
Ger o yetmiş sene[2428] ‘ibādet ide

[2429]

140. O şehüñdür sa‘ādet-i kevneyn
Meyli yoḳ ẓulme ‘adle māyildür

141. Ḥażret-i ‘izzete eḥabbü’n-nās

[2424] “Bir kere salavat getiren kimsenin zerre kadar günahı kalmaz.”
[2425] “Sultana sövmeyin çünkü o, yeryüzünde Allah’ın gölgesidir.”
[2426] Kim odur: K’ol durur LSU.
[2427] “Bir saatlik adalet yetmiş yıllık ibadetten hayırlıdır.”
[2428] sene: yıl LSU.
[2429] “Kıyamet gününde insanların en sevimlisi âdil imamdır.”

Yevm-i maḥşerde şāh-ı ‘ādildür

[2430]

[357b]

142. Merd ü zenden her ehl-i İslāma
Farż-ı ‘ayn oldı ‘ilm-i dīn oḳımaḳ

143. Oldı ol ‘ilm ile ‘amel vācib
Farḳ ola tā anuñla bāṭıl u ḥaḳ

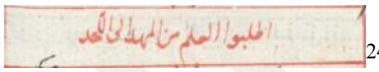 [2431]

144. Cümle mechūli idegör ma‘lūm
‘İlme ṣarf eyle var ‘ömrüñi hep

145. Dime geçdi zamānı taḥṣīlüñ
Mehdden laḥde dek ḳıl anı ṭaleb

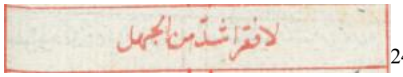 [2432]

146. Cehle beñzer cihānda faḳr olmaz
Ḳatı yoḫsul cihānda cāhildür

147. Māl-ıla nāḳışı ġanī ṣanma
Ol kişidür ġanī ki kāmildür

[2433]

148. Ne ‘amel ide olmayan ‘ilmi
‘İlm ile azıcıḳ ‘amel çoḳ olur

[2430] “İlim, Müslüman her erkek ve kadına farzdır.”
[2431] “Beşikten mezara kadar ilim talep ediniz.”
[2432] “Cehaletten daha şiddetli fakirlik yoktur.”
[2433] “Muhakkak ki ilim ile beraber yapılan az amel çoğalır, cehaletle beraber yapılan çok amel ise azalır.”

149. Cehl ile sehl olur keşīr ‘amel
O da sehv ü ḫaṭā ile yoḳ olur

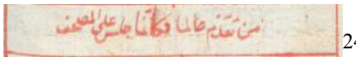 [2434]

150. ‘Ālim üzre otursa bir ‘āmmī
Māl u cāh içün anı görme revā

151. ‘İlmi taḫfīf ider şu mertebe kim
Muṣḥaf üzre cülūs ider maḥżā[2435]

[2436]

152. Bir ġanīye şu kim ġınāsı içün
İtse dünyā-perest olup ikrām

153. Sülüşān-ı nuḳūd-ı dīni gider
Anda noḳṣān-peẕīr olur İslām

[358a]

[2437]

154. Her ne dem kim irişe vaḳt-i ṣalāt
Ṭur edā eyle anı olma kehel

155. Ḳıl namāzı namāz durur[2438] bil anı
Yevm-i āḫirde ṣorılan evvel

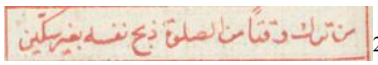 [2439]

[2434] “Âlimin önüne geçen insan Mushaf üzerine oturmuş kimse gibidir.”
[2435] maḥżā: gūyā LSU.
[2436] “Kişiye zenginliği sebebiyle ikram eden kimsenin dininin üçte biri gider.”
[2437] “Kul kıyamet gününde önce namazı için hesaba çekilir.”
[2438] namāz durur: namāzdur LSU.
[2439] “Bir vakit namazı terk eden kimse, kendini bıçaksız kesmiş olur.”

156. Her ki bir vaḳt namāzı eylese[2440] terk
Kendü nefsini kendü ḳātildür

157. Dökdi ḳanın *bi-ġayrı sikkīnin*[2441]
Şol kişi kim ṣalātı mühmildür

[2442]

158. Her ki vaḳt-i seḥerde ḫufte ola
Aña ṣubḥ uyḳusı virür keselān

159. Ol gün anuñ başına gün ṭoġmaz
Hem gelür rızḳına anuñ[2443] noḳṣān

[2444]

160. Ger dilerseñ cihānda vüs‘at-i rızḳ
Ḥāżır ol dāyimā ṭahāret ile

161. Yüri ‘ālemde ṭayyib ü ṭāhir
Bulasın tā ki rızḳı[2445] vüs‘at ile

[2446]

162. Güci yitdükce zād u rāḥil[e]ye
Ka‘beyi her ki olmasa zāyir

163. Yā Yahūdī ola yā Naṣrānī

[2440] eylese: eyleye LSU.
[2441] Bıçak olmaksızın.
[2442] “Sabah rızkı temin eder.”
[2443] gelür rızḳına anuñ: anuñ rızḳına gelür LSU.
[2444] “Daima taharet üzre ol, rızkın çoğalır.”
[2445] tā ki rızḳı: rızḳı tā ki LSU.
[2446] “Mala ve yolculuk edecek güce malik olan kimse, onu Allah evini ziyarete harcasın.”

Mevt irüp çünki ‘ömr[2447] ola āḫir

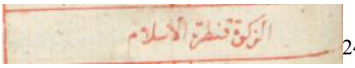
[2448]

164. Yolını[2449] vardı dīn-i İslāmuñ
Her kişi k’eyledi zekātın edā

[358b]

165. Bile farż oldı çün ṣalāt u zekāt[2450]
Virmeyen itmedi ṣalātın edā

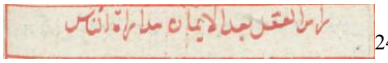
[2451]

166. Re’s-i aḳl oldı çünki ba‘de īmān
Ḫalḳ ile eylemek müdārāyı

167. Ki müdārā zamānıdur[2452] bu zamān
‘Ārif añlar bu rāz[2453] u īmāyı

[2454]

168. Mūcib-i maġfiret durur bil anı
Ḫalḳa bez̲l-i selām u ḥüsn-i kelām

169. Sebḳat it sen selāmı ġayrıdan
Hem al ikrām ile selāmı müdām

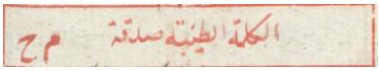
[2455]

[2447] ‘ömr: ‘ömri LSU.
[2448] “Zekât, İslam’ın fıtratındandır.”
[2449] Yolını: Yolına LSU.
[2450] ṣalāt u zekāt: zekāt u ṣalāt LSU.
[2451] “İmandan sonra akıllı olmanın şartı insanlarla hoş geçinmektir.”
[2452] zamānıdur LSU: zamāndur N.
[2453] rāz: remz LSU.
[2454] “Muhakkak ki sellam vermek ve güzel söz söylemek mağfireti kazandırır.”
[2455] “Güzel söz sadakadır.”

170. Ḥācet ehline luṭf ile söyle
Daḫı gösterme aña gülmez yüz

171. Eyü sözle[2456] güler yüz-ile aña
Vir cevābın ṣadaḳadur[2457] eyü söz

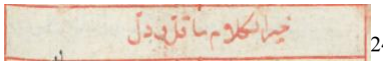
2458

172. Kelimātuñ ḫayırlusı bu kim ol
Her ne deñlü olursa ola ḳalīl

173. Bir söz-ile edā ola biñ söz
Ya‘nī ola biri biñine delīl

2459

174. Ṣāf olup birbirin müşāhedeye
Oldı mir’ātı mü’minüñ mü’min

175. Her ne yüzden ki ide aña naẓar
Görür anda sıfātınuñ ‘aynın

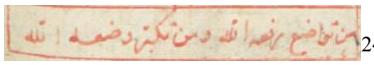
2460

[359a]

176. Kim tevāżu‘la ḫalḳa ḫulḳ itse
Ḥaḳḳ anuñ ḳadrini refī‘ eyler

177. Her ki kibr-ile vaż‘ ide ḫalḳa
Rabb-i ‘izzet anı vażī‘ eyler

2456 sözle: söz ki LSU.
2457 cevābın ṣadaḳadur: cevābın ki ṣadaḳa LSU.
2458 “Sözün hayırlısı az ve yol gösterici olandır.”
2459 “Mümin müminin aynasıdır.”
2460 “Allah tevazu gösteren kimsenin kadrini yükseltir, kibirli hareket edenin alçaltır.”

[2461]

178. Ḥüsn-i ṣūret kişide sīretsüz
Şekl-i bī-cāndur meṣelde hemīn

179. Dīn-i mü'min dürüst degül ansuz
Ḥüsn-i ḫulḳ oldı çünki nıṣfü'd-dīn

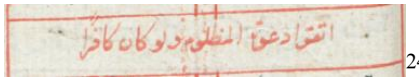 [2462]

180. Yirde ḳalmaz du'āsı maẓlūmuñ
Kāfir olsa daḫı olur maḳbūl

181. Ẓālimüñ tīġ-ı ẓulmi başın alur
Baş aça çünki pādişāhına ḳul

[2463]

182. Her ki ẓulm itdi zīr-i destine ol[2464]
Yarın ol ẓulmi aña ẓulmet olur

183. Ol zamān kim[2465] ecel boġazın ala
Aña cān virmesi meşaḳḳat olur

[2466]

184. Mü'min ol kimsedür ki tā andan
Nefret itmeyeler dil ü cānlar

[2461] "Güzel ahlak dinin yarısıdır."
[2462] "Kâfir dahi olsa mazlumun ahından sakınınız."
[2463] "Zulüm kıyamet gününde zulmettir."
[2464] ol: - LSU.
[2465] kim: ki LSU.
[2466] "Müslim bütün Müslümanların elinden ve dilinden emin olduğu kimsedir."

185. Ne elinden yāḫud[2467] dilinden anuñ
Hergiz incinmeye Müselmānlar

[2468]

186. Her[2469] ki dünyāda iki yüzlü ola
Nitekim şekl-i millet-i segsār

187. Ḫāme gibi iki zebānı ola
Aġzı içre iki zebāne-i nār

[359b]

[2470]

188. Birbirinden bu ḫalḳa söz iledüp
Ẕemme vü nemme olmaġıl māyil

189. Bu ṣıfatlarla kim[2471] ola mevṣūf
Olmaz ol kimse cennete dāḫil

[2472]

190. Ḳatı çoḳ güft ü gūya itme heves
Mümkin olduḳca eyle ḥıfẓ-ı lisān

191. Ṭut dilüñ rāḥat olayın dirseñ
Ki sükūn[2473] oldı rāḥat-ı insān

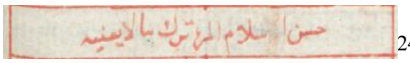 [2474]

[2467] yāḫud: ne ḫod LSU.
[2468] "Dünyada ikiyüzlü olan kimsenin kıyamet gününde ateşten bir dili olur."
[2469] Her: Şol LSU.
[2470] "Koğucu cennete giremez."
[2471] kim: her ki LSU.
[2472] "İnsanın rahatı dilini tutmasına bağlıdır."
[2473] sükūn: sükūt LSU.
[2474] "Faydasız şeyleri terk etmek, kişinin dininin güzelliğindendir."

192. Jeng-i laġv u kelām-ı fāḥişden
Her ki mir’āt-ı dīni eyledi pāk

193. Ḥüsn-i İslāmı anda gördi ‘ıyān
Ṣūret-i ma‘nī-i ḳulūb idrāk

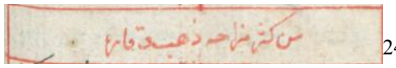
2475

194. Bir kişi kim[2476] laṭīfeyi çoḳ ide
Eksilür ‘ırżı vü[2477] vaḳārı gider

195. Açılur nüktelerle her sırrı
Keşf olur cümle ‘aybı ‘ārı gider

2478

196. Oldı Veyl caḥīmi anuñ içün
Güldüre ḫalḳı şūḫ u şaḳraḳ ola

197. Sebeb-i ḍıḥk içün mecālisde
Sözleri laġv u fuḥş-ı muṭlaḳ ola

2479

198. Bu cefā-ḫāne cāy-ı ḫande degül
Saña bilsem neden gelür gülmek

[360a]

199. Zinde-diller bu ḳorḳudan gülmez
Ḳalbe gülmekden irişür ölmek

2475 “Çok konuşan kimsenin vakarı gider.”
2476 kim: ki LSU.
2477 ‘ırżı: ‘ırż LSU.
2478 “Yazık o kimseye ki güldürmek için söz söyler. Yazık ona, yazık ona!”
2479 “Çok gülmek kalbi öldürür.”

[2480]

200. Çünki kiẕb oldı mūcib-i ẕillet
Her ki ‘ādet idinse maġbūndur

201. Mü’min adında her ki kāẕibdür[2481]
Didi peyġām-ber aña[2482] mel‘ūndur

[2483]

202. Ḥīle vü ḫud‘a ehli mekkārı
Didi bizden degül Resūlu’llāh

203. Ya‘nī mü’min degül münāfıḳdur
Anı ḥaşr eylemez bizümle İlāh

[2484]

204. Yüri pür-ḥīle vü daġal olma
Lā-ubālī vü ṣādıḳu’l-ḳavl ol

205. Cennet ehlinüñ ekẕeri bön olur
Var sen daḫı bönlük eyle ḳabūl

[2485]

206. Feraḥ u şādluḳ yaraşmaz aña
Ṭālib-i Ḥaḳḳ olan gerek maḥzūn

207. ‘Ömrüñ olduḳca gülmeseñ yime ġam

[2480] “Bile bile yalan söyleyen kimse melundur.”
[2481] kāẕibdür: kāẕib ola LSU.
[2482] aña: anı lSU.
[2483] “Hileci insan bizden değildir.”
[2484] “Muhakkak ki cennet ehlinin çoğu ahmaktır.”
[2485] “Muhakkak ki Allah hüzünlü kalbi sever.”

Ḳalb-i maḥzūn sever çün ol[2486] Bī-çün

[2487]

208. ‘Āḳıbet terk ider seni dünyā
Şimdiden gel aña vedā‘ eyle

209. Çünki ḳaṭ‘-ı ‘alāḳadur āḫir
Her ta‘alluḳdan inḳıṭā‘ eyle

[2488]

[360b]

210. Oldı bir fitne her bir ümmet-içün
Olara bā‘iṣ-i ḍalāl oldı

211. Ümmetiyçün didi ki peyġām-ber
Bulara fitne mülk ü māl oldı

[2489]

212. Bu ne ġaflet durur ki cān u dilüñ
Mā-sivā sevgüsiyle ṭopṭoludur

213. Gerçi çoḳdur günāhuñ envā‘ı
Ḥubb-ı dünyā bu cümleden uludur

[2490]

214. Zaḥmete Ḥaḳ yolında ḳatlan kim
Cennetüñ yolı pür-meşaḳḳatdür

[2486] sever çün ol: çün sever LSU.
[2487] “Ölmeden önce ölünüz.”
[2488] “Her ümmete bir fitne musallat olmuştur, kavmimin fitnesi ise maldır.”
[2489] “Dünya sevigisi bütün kötülüklerin başıdır.”
[2490] “Cennete götüren şey zorluklara katlanmaktır, cehenneme götüren şey ise şehvetlerdir.”

215. Yüri lezzātı ḳo ki nār-ı caḥīm
Dükeli lezzet-ile şehvetdür

[2491]

216. Bir hevā ehli nefse tābi‘ olup
Öpse şehvetle ger bir oğlanı

217. Ḥaḳ Te‘ālā ‘aẕāb idüp yarın
Yaḳa biñ yıl o cürm-içün anı

[2492]

218. Ḳaçan itse livāṭa bir mel‘ūn
‘Arş-ı Raḥmān olur o dem lerzān

219. Ger bu ḥāl-ıla ölse kāfir olur
İledür küfre anı ol tuġyān

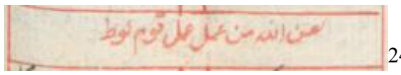 [2493]

220. ‘Amel-i ḳavm-i Lūṭ ile her kim[2494]
‘Amel idüp ‘iḳāba oldı maḥal

221. La‘netu’llāha düşdi maẓhar ol
Ḳavl-i şeyṭān ile çün itdi ‘amel

[361a]

[2495]

[2491] “Bir oğlanı şehvetle öpen kimseye Allah cehennemde bin yıl azab eder.”
[2492] “Erkek erkeğe yanaştığı zaman Rahman’ın arşı sarsılır. Şayet ölürse müşrik ve melun olarak ölür.”
[2493] “Lut kavminin amelini işleyen kimseye Allah lanet eder.”
[2494] kim: ki LSU.
[2495] “Kötü insan ile beraber olmaktan yalnız olmak daha hayırlıdır.”

222. Kişinüñ raḥmeti[2496] keşīr olur
Bu cihānda hużūr-ı yek-tāluḳ

223. Nā-muvāfıḳ ḥarīm[2497] ü hem-demden
Kişiye yig degül mi tenhāluḳ

2498

224. Çünki gördüñ bir işi bāṭıldur
Ḫāṭır-ı ḫalḳ içün aña dime ḥaḳ

225. Söyle ḥaḳḳı ne deñlü acı ise
Ehl-i dil[2499] olana budur elyaḳ

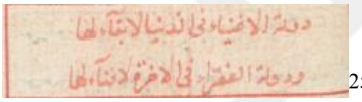
2500

226. Aġniyā devletin ṣorarsañ eger
Dār-ı dünyādadur beḳāsuzdur

227. Fuḳarā ‘izz ü devleti ammā
Mülk-i ‘uḳbādadur fenāsuzdur

2501

228. Oldı dünyā çü mü’mine zindān
Merd-i ḥaḳḳa bu evde rāḥat yoḳ

229. Oldı dünyā behişt-i ehl-i ḍalāl
Ni‘met ü mālına nihāyet yoḳ

[2496] Kişinüñ raḥmeti: Keşretüñ zaḥmeti LSU.
[2497] ḥarīm: ḥarīf LSU.
[2498] “Acı bile olsa doğruyu söyle.”
[2499] dil: dīn LSU.
[2500] “Zenginlerin devleti dünyadadır, baki değildir. Fakirin devleti ise ahirettedir, fani değildir.”
[2501] “Dünya müminin zindanı, kâfirin cennetidir.”

[2502]

230. Pīr olan kişiler[2503] yigit gibidür
Rāġıb olmaḳda bir iki ḥāle

231. Olur anuñ maḥabbeti ġālib
Ṭūl-ı ʻömr-ile keşret-i māla

[2504]

[361b]

232. Ṭālib-i lezzetine dünyānuñ[2505]
Āḫiretde bu nūş nīş olur[2506]

233. Acı dirlükleri bu dünyānuñ
Ehl-i ʻuḳbāya ṭatlu yimiş olur[2507]

[2508]

234. Ḳaṣd-ı cān ide çün bedende ecel
Ḳalʻalar olmaya anı ḥāfıẓ

235. Ġayrı nāṣıḥ naṣīḥatin ḳoyalum
Mevt-i ḥāli hemīn ola vāʻiẓ

[2509]

236. Sögme ölmişlere vebāle girüp

[2502] "İhtiyar iki şeyi sevmekte genç gibidir. Bunlar uzun ömür ve çok maldır."
[2503] kişiler: kimesne LSU.
[2504] "Dünya lezzeti (tadı) ahirette acı, dünya acısı ahirette tatlı olur."
[2505] Ṭālib-i lezzetine dünyānuñ: Ey ṭalebkār-ı lezzet-i dünyā LSU.
[2506] olur: olısar LSU.
[2507] olur: olısar LSU.
[2508] "Vaiz olarak ölmek kâfidir."
[2509] "Ölülerinize sövmeyiniz."

Ḫayra ire du‘ā-i ḫayr ile yād

237. Çünki anlar nizā‘ı ḳaṭ‘ itdi
Sen de dilden ḳıl anları āzād

2510

238. Aḳrabādan birisi fevt olsa
Girye vü zārı ḳılma anuñ-çün

239. Zīrā aña[2511] ‘aẕāb olur o bükā
Gel ‘aẕāb itme aña cānuñ-çün

2512

240. Ne ‘amelle ölürse bir ādem
Ol ‘amel üzre yine ḥaşr olısar

241. Ölmedin idegör bed işleri terk
Her ‘amel çünki ṣāḥibin bulısar

2513

242. Ne ḳadar kim ġanī ola zānī
‘Āḳıbet faḳr olur aña ġālib

243. Mūriṯ-i faḳr imiş zinā zinhār
Devleti olan olmasun ṭālib

[362a]

2514

2510 “Muhakkak ki akrabalarının arkasından ağlaması ölüye azap olur.”
2511 Zīrā aña: Aña zīrā LSU.
2512 “Her kul işlediği ameller üzerine hesaba çekilir.”
2513 “Zina fakirlik getirir.”
2514 “Şarap kötülüklerin toplandığı yerdir.”

244. Ḫoş dimişdür diyen şarāba şer-āb
Kim nice nice şerri cāmi‘dür

245. Şerre cür’et virür fesāda ḳıvām
Nefs ü şeyṭāna ḳatı tābi‘dür

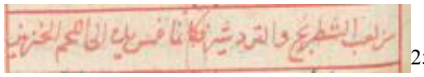 [2515]

246. Lu‘b-ı şaṭrancı her ki şuġl idinüp
İtse yanınca yāḫud aña nigāh

247. Görüben[2516] bir alay ḫanāzīri
Etin ekl eylemişce ide günāh

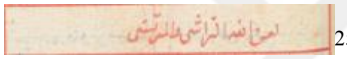 [2517]

248. Ekşeri ẓulmüñ irtişādandur
Getürür rūy-ı ‘adle ol vesaḫı[2518]

249. *La‘ana’llāh*[2519] didi Peyġām-ber
Cān-ı rāşīye mürteşīye daḫı

[2520]

250. Ol binānuñ ne oldı[2521] bünyādı
K’ola māl-ı ḥarām ile bünyād

251. Ol esāsuñ olur ḫarābı ḳarīb
Sehl olur ol ‘imāret ü[2522] ābād

[2515] “Satranç oynayan ve seyreden kimse hınzır et yemiş gibidir.”
[2516] Görüben: Güdüben LSU.
[2517] “Rüşvet alan ve verene Allah lanet eder.”
[2518] Getürür rūy-ı ‘adle ol vesaḫı: Yir ḳomaz ‘adl ile bir işe daḫi LSU.
[2519] Allah lanet etsin.
[2520] “Haram üzerine bina etmekten sakınınız. Şüphesiz ki perişanlığın sebebi odur.”
[2521] oldı: ola LSU.
[2522] Sehl olur ol ‘imāret ü LSU: Ol ‘imāret sehl olur N.

[2523]

252. Her ki zen gibi zeyn ide kendün
Giye bunda ḥarīr-i raḫşende

253. Ḳaldı ‘uryān[2524] ṣiyāb-ı cennetden
Giymez anda libās-ı tābende

[2525]

254. Söyle ḥaḳḳı yirinde itme sükūt
Ḥaḳ söz oldı çü efḍal-i sadaḳa

[362b]

255. Bulamaz bu ṣevābı benī[2526] Ādem
Günde biñ aḳçe ger vire nafaḳa

[2527]

256. Ol ki biñ zaḥmet ü meşaḳḳatle
Dest-i rencin idindi ḳūt-ı ḥelāl

257. Oldı maḥbūbı Ḥaḳḳuñ ol kāsib
Buyurupdur Ḥabīb-i ḫūb-ḫıṣāl

[2528]

258. Tācir olan kişi ticāretde
Ṣādıḳu’l-ḳavl olup olursa emīn

[2523] “Dünyada ipek elbise giyen kişi ahirette giyemez.”
[2524] ‘uryān LSU: anda N.
[2525] “En kıymetli sadaka doğru sözdür.”
[2526] benī: bir LSU.
[2527] “Çalışan, Allah’ın sevgili kuludur.”
[2528] “Dürüst ve güvenilir tacir nebiler, sıddıklar ve şehitlerle beraberdir.”

259. Enbiyā eṣdiḳā daḫı şühedā
Ḥaşr olıcaḳ bile ḳopa yarın

2529

260. Çün ribā-ḫᵛāra laʻnet itdi Resūl
Olmaz İslāmda_olan aña māyil

261. Kātib ü şāhidi yiyen yidüren
Oldılar hep bu laʻnete dāḫil

2530

262. Nīk ü bed levḥa-i cebīnüñde
Dest-i taḳdīr ile olındı[2531] raḳam

263. Bir bir ol ʻāḳıbet gelür başuña
Rūz-ı evvel ne yazdı-y-ısa ḳalem

2532

264. Her ki bu ʻālem-i ḥavādiṣde
Uġrasa bir muṣībete nā-gāh

265. Aña ṣabr itse itmese şekvā
ʻIvażın eyleye aña Allāh

2533

[363a]

266. Mülk ü māl ādemi ġanī itmez

2529 "Allah'ın Resulü riba (faiz) yiyen, yediren, onu yazan ve şahitlik yapanlara lanet etti."
2530 "Kavuşacağın mukadderatı yazan kalemin mürekkebi kurumuştur."
2531 olındı: k'olındı LSU.
2532 "Başına gelen her musibete sabr eden kimseye Allah karşılığını verir."
2533 "Kanaat eksilmeyen maldır."

Ḳāni‘ ol ki ġınā ḳanā‘atdür

267. Ṭama‘ u ḥırṣı ḳo ki ḳāni‘ olan
Ṣāḥib-i genc-i bī-nihāyetdür

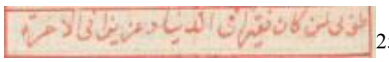 2534

268. Her ki dünyā-yı dūndan yudı el
Bu televvüṣden ol temīz oldı

269. Geçdi dünyāda gerçi ẕillet ile
Āḫiretde velī ‘azīz oldı

2535

270. Gel igen ṭālib-i ġınā olma
Ki ġanīye ölüm muṣībet olur[2536]

271. Ẕillet ü faḳr ile ölürseñ yig[2537]
Fuḳarā mevti çünki rāḥat olur[2538]

2539

272. Ṭayanup ‘ömre ḳılma ṭūl-ı emel
‘Ömr devrin geçürme ġaflet ile

273. Çünki dünyā zamān[ı][D] sā‘at imiş
Geçür ol sā‘ati ‘ibādet ile

2534 “Dünyada fakir, ahirette aziz olan insan ne güzel insandır.”
2535 “Fukara ölümü rahattır. Zenginin ölümü musibettir.”
2536 muṣībet olur: muṣībetdür LSU.
2537 yig: öl LSU.
2538 rāḥat olur: rāḥatdur LSU.
2539 “Dünya hayatı kısa bir andan ibarettir. Onu da ibadetle geçir.”

[2540]

274. N’ola ṭutsa cihānı kibr ü riyā
Ḫalḳ-ı ‘ālem esīr-i şöhretdür

275. Ṣaḳın ey zīneti tefāḫür iden
Ġāfil olma ki şöhret āfetdür

[2541]

276. Ḳatı gösterme kendüñi ḫalḳa
Naẓar-ı çeşm-i bedden eyle ḥaẕer

277. Göz deger ādeme bu söz ḥaḳdur
Eṣerinden irer kişiye żarar

[363b]

[2542]

278. Ṣaḳalın virdi her ki dest-i zene
Olmadı merd-i ḳābil-i[2543] ışlāḥ

279. Zen aña ḥākim oldı ol maḥkūm
Olmaz ol kimse ḳābil-i[2544] iflāḥ

[2545]

280. Kibriyā ki Ḫaḳuñ ridāsıdur
El uzadan fużūl [u][D] bāṭıl olur

281. Kimde kim[2546] ẕerre deñlü kibr olsa

[2540] “Şöhret afettir.”
[2541] “Göz değmesi haktır.”
[2542] “Kadınların idare ettiği kavim iflah olmaz.”
[2543] ḳābil-i: ḳābile LSU.
[2544] ḳābil-i: ‘āḳıbet LSU.
[2545] “Kalbinde zerre miktarı kibir olan kişi cennete giremez.”
[2546] kim: ki LSU.

Anı ṣanma behişte dāḫil olur

[2547]

282. Ġıybetüñ bir sözini terk idegör
Hīç çekme nevāfile zaḥmet

283. Ḥażret-i ‘İzzete o sevgülüdür
Ḳılmadansa namāzı biñ rek‘at

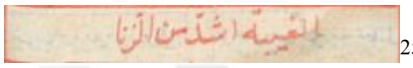 [2548]

284. Mümkin olduḳca eyle ḥıfẓ-ı lisān
Virme hergiz mesāv[ī]ye ruḫṣat

285. Ġıybete söz ḳaçırmaġıl zinhār
Ki zinādan eşedd imiş ġıybet

[2549]

286. Ḫūy-ı bedden ḥaẕer gerek zinhār
Ki anuñla olur ‘amel fāsid

287. Sū-i ḫulḳ-ıla bozma a‘mālüñ
Ki olur ḫall ile ‘asel fāsid

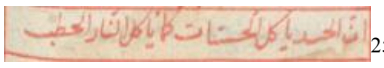 [2550]

288. Kimsenüñ gel kemāl ü mālına
Ḥased itme ḥasūd olup zinhār

[364a]

[2547] Gıybetten bir kelimeyi terk etmek, Allah’a bin rekât namazdan daha hayırlı gelir.”
[2548] “Gıybet, zinadan çok daha kötüdür.”
[2549] “Sirkenin balı bozduğu gibi kötü huy da iyi ameli bozar.”
[2550] “Muhakkak ki ateşin odunu yediği gibi haset de hasenatı yer.”

289. Ḥasenātını yir ḥased kişinüñ
Nitekim bir ocaḳda hīme-i nār

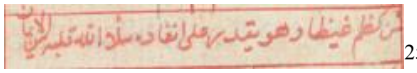 [2551]

290. Her ki vaḳt-i ġażabda ḫışma gelüp
Ḫışmını yuda[2552] ṣabr ide bir ān

291. Ḳādir olup yā anı def‘ itse
Ṭola ḳalbine emn ile īmān

[2553]

292. Ġażab u ḥiddeti ko mü’min iseñ
Ki ġażab fāsid eyler īmānı

293. Şehd ü şīrīn ise ne deñlü ‘asel
Telḫ ider pāre-i ṣabūr anı

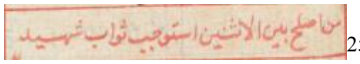 [2554]

294. İki kişi arasını her kim[2555]
Zaḥmete girüp eylese ıṣlāḥ

295. Vācib olur aña ṣevāb-ı şehīd
Çünki ol vire bir fesāda ṣalāḥ

[2556]

296. Bulsa bir kişi düşmene furṣat

[2551] “Kim ki sinirli anında kendine hâkim olursa Allah onun kalbini iman ve emniyetle doldurur.”
[2552] yuda: yudsa LSU.
[2553] “Buzun balı ifsat ettiği gibi gazap da imanı bozar.”
[2554] “Kim ki iki kişi arasını ıslah ederse ona şehit sevabı vacip olur.”
[2555] kim: ki LSU.
[2556] “Güçlü olduğu zaman affeden kişiyi Allah da sıkıntılı zamanında affeder.”

Ḳādir olduḳca[2557] eylese anı ‘afv

297. ‘Afv ide buñ deminde anı Ḫudā
Nice nice günāhın eyleye maḥv

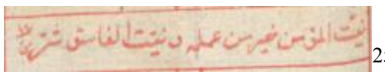 [2558]

298. Niyyetin ḫayra itse bir mü’min
‘Amelinden o niyyet efḍaldür

299. Niyyetin şerre ḳılsa bir fāsıḳ
‘Amelinden o şerr[2559] mühmeldür

[2560]

[364b]

300. Bir kişi kim[2561] ṣevāb ḳaṣdın idüp
Bir kişi ḫayr işe delālet ide

301. Ol ṣevāba olur anuñla şerīk
Ol kişi ki ne ḫayr u ṭā‘at ide

[2562]

302. Kim ḳażā ide[2563] Ḥaḳ rıżāsıyçün
Ḥācetin ṭutsa bir Müselmānuñ

303. İtdügi eylük olmaya żāyi‘
Bitüre ḥācetini Ḥaḳḳ anuñ

[2557] olduḳca: olduḳda LSU.
[2558] “Müminin niyeti amelinden hayırlıdır, fasıkın niyeti ise amelinden şerlidir.”
[2559] o şerr: eşedd ü LSU.
[2560] “Hayra delalet eden kimse onu işlemiş gibi olur.”
[2561] kim: ki LSU.
[2562] “Kim kardeşinin bir ihtiyacını giderirse Allah da onun bir ihtiyacını giderir.
[2563] ide: itse LSU.

[2564]

304. Kerem ehli olur vecīh ādem
Ḥüsn-i ṣūret delīl-i sīretdür

305. Zişt-rūdan ṣaḳın kerem umma
Dile andan ki ḫūb-ṣūretdür

[2565]

306. Her kişiye ne va‘de kim itseñ
Sa‘y idüp va‘d[e]ye vefā idesin

307. Va‘de çün zimmetüñde deyn oldı
Vācib oldı anı edā idesin

[2566]

308. Geldügince elüñden it ṣadaḳa
Ki taṣadduḳ belāyı def‘ eyler

309. Eyle vaḳt-i belāda anı penāh
Ġażab-ı Ḳāhiri o ref‘ eyler

[2567]

310. Mümkin olduḳca sā’ili ḳoma boş[2568]
Küllī olmazsa cüz’ī vir bārī

311. Virmez-isen tamām ḫurmāca

[2564] “Hayrı güzel yüzlülerden talep ediniz.”
[2565] “Vaat borçtur.”
[2566] “Sadaka Rabb’in gazabını def eder.”
[2567] “Dilenciyi reddetmeyin, şayet yarım hurma bile olsa verin.”
[2568] Mümkin olduḳca sā’ili ḳoma: Ḳoma ḳapuñda sā’ili maḥrūm LSU.

Vir anuñ bārī nıṣfı[2569] miḳdārı

[365a][2570]

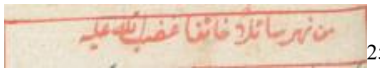 [2571]

312. Her ki bir sā’ili süre maḥrūm
Ḳap[u]sında didükde *şey’ li’llāh*[2572]

313. Ḥabs idüp vādī[-i] cehennemde
Aña biñ yıl ‘aẕāb ider Allāh

[2573]

314. Al ele gönlini ġarībüñ kim
Ḫastedür gönli ḫāṭırı maḥzūn

315. Ġurebānuñ du‘āsın eyledi Ḥaḳ
Da‘vet içre icābete maḳrūn

[2574]

316. Vālidüñ bed-du‘āsını zinhār
Cehd idüp almasun cihānda veled

317. Veled üzre du‘ā-i vālidi Ḥaḳ
Eylemez da‘vet-i Nebī gibi red

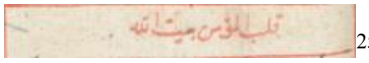 [2575]

318. Ey ki itdüñ gönülleri_āzürde[2576]

[2569] nıṣfı: nıṣf-ı LSU.
[2570] [Derkenar:] ‘Aded-i ḥadīṣ-i şerīf 67.
Nüshada manzum olarak tercüme edilen hadis sayısının 96 olduğu tespit edilmiştir.
[2571] “Dilenciyi kapısından boş çeviren kimseye Allah cehennemde bin yıl azap eder.”
[2572] “Allah rızası için” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 150).
[2573] “Gariplerin duası kabule yakındır.”
[2574] “Ana ve babanın çocuklarına duası, Hz. Peygamber’in ümmetine duası gibidir.”
[2575] “Müminin kalbi Allah’ın tahtıdır.”
[2576] gönülleri_āzürde: gönüller āzürde LSU.

Sırr-ı dilden hīç olmaduñ āgāh

319. Dil mekān-ı Ḫudā-yı ‘arş-ı mekīn
Ḳalb-i mü’min vesī‘-i ‘arşu’llāh

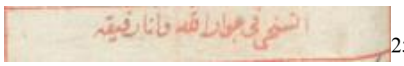 2577

320. Gel giderseñ seḫā ṭarīḳına git
Yoḳ durur ḳurb-ı Ḥaḳḳa böyle[2578] ṭarīḳ

321. Ḥaḳ civārındadur saḫī dāyim
Ḥażret-i Muṣṭafādur aña refīḳ[2579]

[367b]

-1001-[2580]

[Vuṣūlī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ol miyān da güzel ol zülf-i semen-bū[2581] da güzel
Ḳılca yoḳ ‘ayb[ı][D] begüm o da güzel bu da güzel

-1002-[2582]

Cenābī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[Olsa][D] peydā dūd-ı āhum gözlerüm giryān olur
[Ebr-i][D] ẓulmet ẓāhir olsa[2583] lā-cerem bārān olur

-1003-[2584]

Ḫākī

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

[Ey][D] çāre-i bī-çāregān raḥm eyle ben bī-çāreye

2577 “Cömert Allah’ın yakınındadır, ben de onun arkadaşıyım.”
2578 Yoḳ durur ḳurb-ı Ḥaḳḳa böyle: Ḳurbet-i Ḥaḳḳa yoḳ bu deñlü LSU.
2579 Nüshada bu beyitten sonra surhla yazılan şu açıklama yer almaktadır:

İşbu risāl[e]de olan ḥadīṣ-i şerīfler ki ṣaḥīḥ durur (?) nuḳıle mine’l Müslim ü Buḫārī.

2580 Taş, 2010, s. 144. Şiir, VSD’de 5 beyittir.
2581 zülf-i semen-bū: kākül-i ḫoş-bū VSD.
2582 Kesik, 1996, s. 31. Şiir, CPD’de 5 beyittir.
2583 ẓāhir olsa: olsa ẓāhir CPD.
2584 Canım, 2018, s. 208.

[Senden][D] ki çāre olmaya daḫı ne çāre çāreye

-1004-[2585]

Dürrī Çelebi

Fe‘ılātün Fe‘ilātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

Sen gidersin senüñ arduñca gözüm yaşı gider

[Müşkil][D] oldur ki kişi ḳalur u yoldaşı gider

-1005-[2586]

[Ẕihnī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

[Maḥbūb][D] odur ki nāzük ola echel olmaya

[‘Āşıḳ][D] odur ki ‘ārif ola engel olmaya

-1006-

Fe‘ılātün Fe‘ilātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

[Ḳış]met-i rūz-ı ezel ḫalḳa ṣafā-baḫş olıcaḳ

[Ẓulme]t-i derd ü elem düşdi bizüm payumuza

-1007-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[Kū]şe-i vīrānuma bir laḥẓa iḥsān eyle gel

[Külbe]-i aḥzānumı tāze gülistān eyle gel

-1008-

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[Çeşm-i] mestüñ ḳan idüp ‘uşşāḳı her dem öldürür

[Ey pe]rī-rū cünbişüñ günde biñ ādem öldürür

-1009-[2587]

[Āhī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[Ṣaçların][D] çözsün buludlar ra‘d ḳılsun nāleler

[Ḳabrüm][D] üzre ḥaşr[e][D] dek yansun yaḳılsun[2588] lāleler

-1010-[2589]

[2585] Canım, 2018, s. 224.
[2586] Canım, 2018, s. 235. LTŞ’de mısralar arasında takdim-tehir vardır.
[2587] Kaçalin, yty, s. 12. Şiir, AD’de 5 beyittir.
[2588] yaḳılsun: göyünsün AD.
[2589] Keklik, 2014, s. 338. Şiir, ÜİÇD’de 7 beyittir.

[İsḥāḳ]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[Bu][D] çeşmüm çeşmesārınuñ ‘aceb ḫūnīn aḳar yaşı

[Meger][D] var ise ol ‘aynuñ ciger dāġındadur başı

-1011-

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Didüm ey dil-ber giderseñ yādigāruñ vir baña

Didi fikrümle ḫayālüm yādigār olsun saña

-1012-[2590]

[Yūsufī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Şehā bu ṣan‘at-ı ‘aşḳuñ şu resme oldum üstā[dı]

Ḳul itsem olur-ıdı nice Mecnūn-ıla[2591] Ferhādı

-1013-[2592]

[Āhī]

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ne muṣāḥib bulınur derd ü ġam-ı yār gibi

Ne ferāġat yiri [var][D] gūşe-i ḫammār gibi

-1014-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Geh cāna cefā göñlüme gāhī sitem eyle

Benden naẓaruñ eyleme eksük kerem eyle

-1015-[2593]

[Muḥibbī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Cevr ider dil-ber baña ṣanur [ki][D] miḥnet arturur

Anı bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet arturur

-1016-[2594]

[Āhī]

[2590] Gürbüz, 2018, s. 304.
[2591] Ḳul itsem olur-ıdı nice Mecnūn-ıla: Ki şākir[d] eylesem olur nice Mecnūn u KSHME.
[2592] Kaçalin, yty, s. 58. Şiir, AD'de 5 beyittir.
[2593] Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 429. Şiir, MD'de 7 beyittir.
[2594] Kaçalin, yty, s. 22. Şiir, AD'de 5 beyittir.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Nigārā çeşm-i fettānuñ be-ġāyet ġamzekār ancaḳ

Cigerden tīġ-ı müjgānuñ geçüp cāna ḳıyar ancaḳ

-1017-

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Varmaġa ser-i kūyuña itsem n’ola diḳḳat

Varduḳca ziyād’oldı derūnumda maḥabbet

-1018-[2595]

[Necātī]

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Vireliden gönlümi şol gözleri sāḥirlere

Nesne yoḳ ḥālümde Allāh[2596] virmesün kāfirlere

-1019-

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılün

‘Ālem içre derd-i ḥasret hey ne müşkildür ḳatı

Ḥaḳ Te‘ālā cānum alsa görmesem bu fürḳati

-1020-[2597]

[Ḫākī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Melāmet çekmezem her dem ki hicrānuñ kemāl[2598] eyler

Ki bir nesne kemāl olsa felek anı zevāl eyler

[368a]

-1021-[2599]

[Niyāzī-i Mışrī]

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Derdlüyem dermāna geldüm derdi[2600] olan iñiler

   Yanmışam ‘aşḳuñ odına oda yanan iñiler

[2595] İlhan, 2023, s. 1161. Şiir, NCD’de 5 beyittir.
[2596] Allāh: Tañrı NCD.
[2597] Canım, 2018, s. 208.
[2598] hicrānuñ kemāl: hicrān ber-kemāl LTŞ.
[2599] Tatcı, 2022, s. 380. Şiir, NMD’de 5 beyittir.
[2600] derdi: derdli NMD.

2. Vāh baña ‘ömrüm geçürdüm yoḳ yire ḳıldum günāh
Ḥaḳ ḳatında ṣuçlu oldum ṣuçı olan iñiler

3. Yaz gelür[2601] ḳuşlar çaġırur ne[2602] diyü Allāh diyü
Nālesinden bāġ u bāġçe bile bāġbān[2603] iñiler

4. Ey **Niyāzī** ne yatursın aç gözini uyḫudan
Ṣol ḳıyāmet günlerinde çoḳ günehkār[2604] iñiler

-1022-[2605]

[Dervīş Aḥmed Sālik]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Geçeyüm cān-ıla tenden beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl
Ḫaberdār olayum sırdan beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl

2. Geçür varluḳ ḥicābından ki ẕevḳ alam viṣālinden
İçür vaḥdet şarābından beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl

3. Ḳodum meydān-ı ‘aşḳ içre ne kim var ġayr[ı] ma‘şūḳdan[2606]
Bu bāzār-ı maḥabbetde beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl

4. Devādur[2607] ‘āşıḳuñ cānı fedā olmaḳ reh-i Ḥaḳda
Gürūh-ı ‘āşıḳān[2608] içre beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl[2609]

5. Semā‘-ı vecd-i ḥāletle bu **Dervīş Aḥmed**i[2610] yā Rab
Girince ḥalḳa-i ẕikre beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl

[368b]

[2601] gelür: olur NMD.
[2602] ne: Hū NMD.
[2603] bāġçe bile bāġbān: būstān gül gülistān NMD.
[2604] çoḳ günehkār: cüml’alemyān NMD.
[2605] Ergun, 1942, s. 298. Şiir, TMA’da 6 beyittir.
[2606] ġayr[ı] ma‘şūḳdan: ġayr-ı ma‘şūḳdur TMA.
[2607] Devādur: Revādur TMA.
[2608] ‘āşıḳān: sālikān TMA.
[2609] Nüshada 3 ve 4. beyitler mahlas beytinden sonra farklı bir hatla istinsah edilmiştir.
[2610] **Aḥmed**i: **Aḥmed**e TMA.

-1023-[2611]

İlāhī [Der-Maḳām-ı] Bayatī

[‘Āşıḳ Yūnus]

8’li hece

1. Şehīdlerüñ ser-çeşmesi
   Evliyānuñ gözi yaşı[2612]
   [E]nbiyānuñ baġrı başı[2613]
   Ḥasan-ıla Ḥüseyindür

2. Kerbelānuñ[2614] yazıları
   Şehīd olmış[2615] gāzīleri
   Fāṭma ana ḳuzuları
   Ḥasan-ıla Ḥüseyindür

3. Kerbelānuñ tā içinde
   [N]ūr yalḳur[2616] siyāh ṣaçında
   Şol al ḳanlaruñ[2617] içinde
   Ḥasan-ıla Ḥüseyindür

4. Ḥażret ‘Alī babaları
   Muḥammed[d]ür dedeleri
   ‘Arşuñ iki küpeleri
   Ḥasan-ıla Ḥüseyindür

5. Dedesiyle bile varan
   Kevṣer ırmaġında duran
   Ṣusuz ümmete ṣu viren

[2611] Tatcı, 2019, s. 72, 73. Şiir, BAY’de 9 benddir. BAY’de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 5, 2, X, X, 3, 6, X. bend.
[2612] Evliyānuñ gözi yaşı: Ḥasan-ıla Ḥüseyindür BAY.
[2613] [E]nbiyānuñ baġrı başı: ‘Āşıḳlaruñ gözi yaşı BAY.
[2614] Kerbelānuñ: Kerbelāda BAY.
[2615] olmış: oldı BAY.
[2616] yalḳur: aḳar BAY.
[2617] Şol al ḳanlaruñ: Yatan al ḳanlar BAY.

Ḥasan-ıla Ḥüseyindür

6. **Dervīş Yūnus**[2618] dünyā fānī
   Senden evvel gelen ḳanı[2619]
   Biliñ uçmaġuñ[2620] sulṭānı
   Ḥasan-ıla Ḥüseyindür

[369a]

-1024-

Ferd

Fe‘ilātün Fe‘ılātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

Ne senüñ gibi baña dil-ber-i mümtāz bulınur
Ne benüm gibi saña ‘āşıḳ-ı hem-rāz bulınur

-1025-

Ferd

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Yār içün aġyāre minnet itdügüm ‘ayb itme kim
Bāġbān bir gül içün biñ ḫāra ḫiẕmetkār olur

[369b]

-1026-[2621]

Ġazel

[Uṣūlī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṣūretā gerçi nigāruñ rūy-ı zībāsındayuz
   Līk ma‘nīde ṣıfāt-ı Ḥaḳ temāşāsındayuz

2. Cümle eşyānuñ kemāhī añladuḳ māhiyyetin
   Ya‘nī kim esmā-i küllīnüñ müsemmāsındayuz

3. Ḳābilüz her ṣūrete āyīne-i eclā miṣāl

[2618] **Dervīş Yūnus**: **Yūnus Emrem** BAY.
[2619] Senden evvel gelen ḳanı: Terk eyle gel cān u teni BAY.
[2620] Biliñ uçmaġuñ: İki cihānuñ BAY.
[2621] İsen, 2020, s. 197.

Kim hüviyyet *hā*sınuñ ‘ayn-ı heyūlāsındayuz

4. Ehl-i ḥālüz yimezüz māżī vü müstaḳbel ġamın
   Biz ne imrūzındayuz dehrüñ ne ferdāsındayuz

5. Mest-i ‘aşḳuz geçmişüz lez̲z̲āt-ı fānīden tamām
   Dehr ḫ[v][ā]nınuñ ne zehrinde ne ḥelvāsındayuz

6. Ey **Uṣūlī** ‘ārif-i a‘rāf-ı ‘irfānuz[2622] bu gün
   Ne caḥīminde[2623] ne ḫod Firdevs-i a‘lāsındayuz

-1027-[2624]

Mes’ele

Ḫāl ü ḫaṭ u mey ü maḥbūb vaṣf[ı] ile olan şu‘arānuñ şi‘ri ki şi‘r dimek ḥelāl midür yoḫsa ḥarām mıdur?

El-Cevāb

[Ebu’s-Su‘ūd Efendi]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Terk it edā-yı[2625] şi‘ri ki sevdā-yı ḫāmdur
Siḥr-i ḥelāl olursa da dime ḥarāmdur
Ketebehu el-faḳīr (…)[2626] ‘afā ‘anhu

-1028-[2627]

Tārīḫ-i (…)[2628]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Hātif-i ġayb[ī][D] didi tārīḫin
Va‘dī nā-gāh cennete gitdi[2629]

[2622] a‘rāf-ı ‘irfānuz UD: a ‘irfānuz N.
[2623] caḥīminde UD: cerīminde N.
[2624] Kılıç, 2018, s. 60.
Bu şiir, 395a’da tekrar yazılmıştır.
[2625] edā-yı: hevā-yı AÇMŞ.
[2626]
[2627] Donuk, 2017a, s. 739. Şiir, GRİ’de 2 beyittir.
[2628] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[2629] 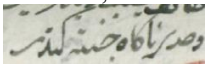

Sene 1059 [M. 1649/1650]

[370a]

-1029-[2630]

İlāhī [Der-]Maḳām-ı Ḥüseynī

[‘Āşıḳ Yūnus]

11’li hece

1. Behey ḳardaş Ḥaḳḳı bulam mı dirsin
   Ḥaḳḳa yarar ‘amel işlemeyince[2631]
   Bu sırruñ[2632] ötesin duyam mı dirsin
   Mürşid-i kāmile[2633] söylemeyince

2. Behey ḳar[ın]daş tevḥīde gel[2634] özen
   Tevḥīddür nefsinüñ ḳal‘asın bozan[2635]
   Hīç kendü kendüne ḳaynar mı ḳazan
   Çevre yanın[2636] āteş eylemeyince

3. ‘Aşḳum[2637] ġālib oldı yüregüm ḥārlar[2638]
   ‘Aşḳı olan ‘ārı[2639] namūsı n’eyler
   Behey **Yūnus** saña söyleme dirler
   Yā ben öleyüm mi söylemeyince

-1030-[2640]

İlāhī [Der-Maḳām-ı] Rāst

[‘Adlī Ḥasan]

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

1. Yandı göñülden mā-sivā çün nār-ı ẕikru’llāh ile

[2630] Tatcı, 2019, s.190. Şiir, BAY’de 5 benddir.
[2631] işlemeyince: eylemeyince BAY.
[2632] sırruñ: sözüñ BAY.
[2633] kāmile: kāmil BAY.
[2634] Behey ḳar[ın]daş tevḥīde gel: Gel ey ḳarındaş gel tevḥīde BAY.
[2635] nefsinüñ ḳal‘asın bozan: göñülüñ evini düzen BAY.
[2636] Çevre yanın: Çevresine BAY.
[2637] ‘Aşḳum: ‘Aşḳuñ BAY.
[2638] ḥārlar: ḳaynar BAY.
[2639] ‘ārı: ‘ār u BAY.
[2640] Ergun, 1942, s. 105. TMA’da 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Oldı münevver cān dili[2641] envār-ı ẕikru'llāh ile

2. Pāk ola ḳalbüñ ey hümām ẕikr itmek-ile ṣubḥ [u][D] şām
   Dil maḫzeni ṭola tamām esrār-ı ẕikru'llāh ile

3. Ehl-i ṭarīḳat geldiler ẕikr-ile Ḥaḳḳı buldılar
   Esrāra vāṣıl oldılar āṣār-ı ẕikru'llāh ile

4. Vaḥdet şarābın kim içer bu cümle varluḳdan geçer
   Mir'āt-ı ḳalbini açar tekrār-ı ẕikru'llāh ile

5. Dirseñ kemāle iresin varup cināna giresin
   'Adlī gözüñ aç[2642] göresin dīdār-ı ẕikru'llāh ile

[370b]

-1031-[2643]

Necīb[2644]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ẕikrüñ-ile olmışam raṭbü'l-lisān
   Yā ġıyāṣe'l-müstaġīṣīn el-amān
   'Aşḳuñ ile eylerüm āh u fiġān
   [Yā] Ġıyāṣe'l-müstaġīṣīn el-amān

2. [B]ulmadum yol āşiyān-ı vaḥdete
   Ḥayret el virdi baḳup bu keṣrete
   [İ]rmedüm ser-bezm-i ḫāṣṣ-ı[2645] vuṣlata
   Yā Ġıyāṣe'l-müstaġīṣīn el-amān

3. [İ]ki 'ālemde eyā Rabbe'l-Mucīb

[2641] cān dili: cān u dil TMA.
[2642] gözüñ aç TMA: aç gözüñi N.
[2643] Arslan, 2018, s. 22.
[2644] Necīb: Lisānī N.
[2645] ser-bezm-i ḫāṣṣ-ı: ser vaḳt-i bezm-i MŞTÜ.

Cümlenüñ[2646] maḳṣūdını eyle naṣīb
Ẕerre-i ‘aşḳuñ niyāz eyler **Necīb**
Yā Ġıyāṯe’l-müstaġīṯīn el-amān

-1032-[2647]

Dervīş Aḥmed Sālik[2648]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Eyā reh-ber olan rāh-ı viṣāle
   Muḥammed Muṣṭafā sulṭān-ı kevneyn
   Senüñle irdiler nūr-ı cemāle
   Muḥammed Muṣṭafā sulṭān-ı kevneyn

2. Ḥabīb-i Ḥażret-i Yezdān Muḥammed
   Yoluñda sāliküñ bu **Dervīş Aḥmed**
   N[e] var[2649] ‘afv it kuṣūrın eyleme red
   Muḥammed Muṣṭafā sulṭān-ı kevneyn

[371a]

-1033-[2650]

[Yūnus Emre]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Benem zārī ḳılan ol[2651] yāre ḳarşu
   Göñülden cān viren dil-dāra ḳarşu

2. Giceler ṣubḥ[a][D] dek ḥayrān [u][D] mestem
   Oturup[2652] muntaẓır çün yāre[2653] ḳarşu

3. Bu gün Manṣūr benem ‘aşḳuñ yolında

[2646] Cümlenüñ: Her kesüñ MŞTÜ.
[2647] Ergun, 1942, s. 299. Şiir, TMA’da 3 benddir.
[2648] Şeyḫ Aḥmed Sālik: Kirāmī N.
[2649] N[e] var: N’olur TMA.
[2650] Tatcı, 2025, s. 340-341. Şiir, YED’de 9 beyittir. YED’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, X, X, X, 3, X, 5. beyit.
[2651] ol: şol YED.
[2652] Oturup: Oluban YED.
[2653] çün yāre: dīdāra YED.

Ṣoyınup[2654] çarḫ uram ol[2655] dāra ḳarşu

4. Seḥergāhī ṭuruban zār iderüm[2656]
   Ṣanasın bülbülem gülzāra ḳarşu

5. Bu gün ġurbetde ḳaldı **Yūnus Emrem**[2657]
   Ki ‘aşḳı söyledi aġyāra[2658] ḳarşu

-1034-[2659]

[‘Azīzī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Cemāl-i Ḥaḳḳa ey[2660] ṭālib teveccüh eyle Mevlāya
   Viṣāl-i Ḥaḳḳa ey[2661] rāġıb teveccüh eyle Mevlāya

2. Yine geldüñ bu dünyāya naẓar ḳıl bil bu ṣuġrāya
   Ne luṭf oldı bu kübrāya teveccüh eyle Mevlāya[2662]

3. Ṣıfātu’llāha ṭut mir’āt ẓuhūr ide nice lezzāt
   Tecellī ide Ḥaḳ bi’z-zāt teveccüh eyle Mevlāya[2663]

4. Bu deryāda olan ġavvāṣ[2664] olur elbette ḫāṣṣu’l-ḫāṣ
   ‘Azīzī sen de ayaḳ baṣ teveccüh eyle Mevlāya

[371b]

-1035-[2665]

[Ḥācī Bayram-ı Velī]

10’lu hece

[2654] Ṣoyınup: Yüriyüp YED.
[2655] ol: şol YED.
[2656] Seḥergāhī ṭuruban zār iderüm: Seḥergāhın ṭurup zārı ḳıluram YED.
[2657] Bu gün ġurbetde ḳaldı **Yūnus Emrem**: **‘Āşıḳ Yūnus** bu gün ġurbetde ḳaldı YED.
[2658] söyledi aġyāra: söyledür dil-dāra YED.
[2659] Ergun, 1942, s. 391.
[2660] Cemāl-i Ḥaḳḳa ey: Ey cemāl-i Ḥaḳḳa N.
[2661] Viṣāl-i Ḥaḳḳa ey: Ey viṣāl-i Ḥaḳḳa N.
[2662] Bu beyit TMA’da yoktur.
[2663] Bu beyit TMA’da yoktur.
[2664] ġavvāṣ: ḫavāṣ TMA.
[2665] Tek, 2015, s. 75. Şiir, HBV’de 5 benddir.

1. N’oldı bu göñlüm n’oldı bu göñlüm
   [De]rd [ü][D] ġamuñla ṭoldı bu göñlüm
   [Ya]ndı bu göñlüm yandı bu göñlüm
   [Yan]mada dermān buldı bu göñlüm

2. *El-faḳru faḫrī el-faḳru faḫrī*[2666]
   [D]imedi mi ‘ālemlerüñ[2667] faḫri
   Faḫrini ẕikr it faḫrini ẕikr it
   [M]aḥv[ı][2668] fenāda buldı bu göñlüm

3. **Bayram**am imdi[2669] **Bayram**am imdi[2670]
   Bayram idersin yār ile şimdi
   Ḥamd [u][D] ṣenāda[2671] ḥamd [u][D] ṣenāda[2672]
   Dost[2673] ile bayram itdi[2674] bu göñlüm

-1036-[2675]

[Seyyid Niẓām Oġlı]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Cemī‘-i derdlere dermān Muḥammed
   Cihān ten gibi aña cān Muḥammed

2. Zemīn [ü][D] āsumān olmazdı peydā
   Anuñ-çün[2676] oldı bu ekvān Muḥammed

3. Günehkār ümmetine ḳıl şefā‘at
   Senüñ-çündür dem-i[2677] ġufrān Muḥammed

[2666] “**Yoksulluk benim övüncümdür**, ben onunla övünürüm.” (Yılmaz, 1992, s. 49).
[2667] ‘ālemlerüñ: ol ‘alemler HBV.
[2668] Maḥv[ı]: Faḫri HBV.
[2669] imdi HBV: di N.
[2670] imdi HBV: di N.
[2671] ṣenāda: ṣenālar HBV.
[2672] ṣenāda: ṣenālar HBV.
[2673] Dost: Yār HBV.
[2674] itdi: ḳıldı HBV.
[2675] Söylemez, 2013, s. 211. Şiir, SND’de 5 beyittir.
[2676] Anuñ-çün: Senüñ-çün SND.
[2677] Senüñ-çündür dem-i: Su’āl itdügi vaḳt SND.

4. Senüñ **Seyyid Niẓām Oġlı** ḳuluñdur
   H[ī]ç āzād eyleme sulṭān Muḥammed

-1037-

14'lü hece

Eşege ḥācī dinilmez biñ kez varsa Mekk[e]ye
Eşek dervīş olur mı [hīç] ṭaş ṭaşısa tekk[e]ye

[372a]

-1038-[2678]

[Niyāzī-iMıṣrī]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. 'Āriflere esrār-ı Ḫudādan ḫaberüm var
   'Āşıḳlara dil-dār-ı beḳādan ḫaberüm var

2. Ey fürḳat odına[2679] yanub[an][D] baġrı küyinen
   Gel kim yar[a]ña dürlü devādan ḫaberüm var

3. Vechinde yedi Fātiḥa āyātı yazılmış
   [Ādemdeki āyāt-ı hüdādan ḫaberüm var][D]

4. [Gel uyar iseñ sözlerüme ṭut ḳulaġuñ kim][D]
   Cān baḫş idici ṣavt [u][2680] nidādan ḫaberüm var

5. Gel[2681] mekteb-i 'irfānda[2682] oḳı ādemüñ 'ilmin
   'Ālimlere bu remz-i[2683] künādan ḫaberüm var

6. Kendüñde[2684] bulup vaṣf-ı İlāhīyi **Niyāzī**

[2678] Tatcı, 2022, s. 352, 353. Şiir, NMD'de 7 beyittir. NMD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, X, 5, 3, 6. beyit.
[2679] odına: odında NMD.
[2680] ṣavt [u]: nefḫ u NMD.
[2681] Gel: Gir NMD.
[2682] 'irfānda: 'irfāna NMD.
[2683] remz-i: 'ilm-i NMD.
[2684] Kendüñde: Ādemde NMD.

Ol mecma‘-ı evṣāf-ı ‘amādan ḫaberüm var

-1039-[2685]

[Şeyḫ Meḥmed Faḫrī]

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

1. Ez-cān [u]^{D} dil peyġam-bere ‘āṣıḳ iseñ *ṣallū ‘aleyh*[2686]
   Ṣāḥib çıḳar rūz-ı cezā şekk itmegil *ṣallū [‘aleyh]*

2. Sünnetini peyġam-berüñ icrā ider iseñ eger
   Nā’il olursın luṭfına h[ī]ç şübhe yoḳ[2687] *ṣal[lū ‘aleyh]*

3. Ta‘ẓīm ile tekrīm ile leyl [ü]^{D} nehār hem şevḳ ile
   Ey **Faḫriyā** her ḥāl-ıla ez-cān [u]^{D} dil *ṣallū ‘aleyh*

[372b]

-1040-[2688]

[Fā’iż]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳaçan kim maḳdem-i pāküñle ‘ālem muḥterem oldı
   Ne şübhe ser-te-ser rūy-ı zemīn bāġ-ı İrem [oldı]

2. Varınca *ḳābe ḳavseyni ev ednā*ya[2689] sa‘ādetle
   Saña Peyk-i Emīn ey ṣāḥibü’l-mi‘rāc ḳadem o[ldı][2690]

3. Behiştüñ ḳıṭ‘asıdur ḫ[ᵛ]ābgāh-ı raḥmet-āmīzüñ
   Şeref-baḫşā-yı ‘arş [u] kürsī hem levḥ [u] ḳalem oldı[2691]

4. Kerem bābın güşād it **Fā’iż**-i nā-çāra luṭf eyle
   Ki zīrā cürm [ü]^{D} taḳṣīr ile ġāyet pür-elem oldı

[2685] Özden, 2009, s. 75. Şiir, MFD’de 5 beyittir.
[2686] Ahzâb Sûresi 33/56: “Allah ve melekleri peygambere salat ediyorlar; ey iman edenler, **siz de ona salat ve selam okuyun.**”
[2687] h[ī]ç şübhe yoḳ: peyġam-berüñ MFD.
[2688] Ekinci, 2017, s. 185.
[2689] Necm Sûresi 53/9: “Öyle ki **iki yay hatta daha yakın** oldu.”
[2690] Bu beyit VA’da yoktur.
[2691] Bu beyit VA’da yoktur.

-1041-[2692]

[Eşref Oġlı Rūmī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yüzini göreli ḥayrān olmışam
   Bilmezem ben ben mi yā sen olmışam

2. Düşmişem ‘aşḳ baḥrine ġavvāṣ olup
   Baḥr içinde gevher-i kān olmışam

3. Ṣūretā gerçi[2693] faḳīrem nā-tüvān
   Bāṭınā kevneyne sulṭān olmışam

4. Gerçi kim ben **Eşref Oġlı Rūmī**yem
   Cümlenüñ istedügi ben olmışam

[373a]

-1042-[2694]

[‘Āşıḳ Yūnus]

11’li hece

1. Bülbül n’içün böyle feryād idersin
   Ötme bülbül [ötme] baġrumı deldüñ
   Varup yād illerde mekān ṭutarsın
   Ötme bülbül ötme baġrumı deldüñ

2. Yeñilendi şol yüregüm yarası[2695]
   Āhum ile ṭoldı yir gök arası[2696]
   Ḳara yirde yatur cānlar pāresi[2697]
   Ötme bülbül ötme baġrumı deldüñ

[2692] Güneş, 1994, s. 310, 311. Şiir, ERD’de 9 beyittir.
[2693] Ṣūretā gerçi: Ẓāhir egerçi ERD.
[2694] Tatcı, 2019, s. 105.
[2695] Yeñilendi şol yüregüm yarası: Öte öte usanmaz da geçersin BAY.
[2696] Āhum ile ṭoldı yir gök arası: Eski yeni yaralarum açarsın BAY.
[2697] Ḳara yirde yatur cānlar: Ecel şerbetini sen de içersin BAY.

3. A bülbül āvāzuñ[2698] tā ‘arşa çıḳdı
   Yine[2699] yanmışlaruñ bağrını yaḳdı
   Senüñ de yavruñı şāhīn mi ḳapdı
   Ötme bülbül ötme bağrumı deldüñ

4. **Dervīş Yūnus** ḳanaduñ vardur uçduñ[2700]
   Acı deryāları öte mi geçdüñ[2701]
   Ayruluḳ şerbetin sen de mi içdüñ[2702]
   Ötme bülbül ötme bağrumı deldüñ

[373b]

-1043-[2703]

[Eşref Oġlı Rūmī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ey göñül var kim bu derdden sen ḫaberdār olmaduñ
   Anuñ-içündür bu yolda sen cigerdār olmaduñ

2. Ben dilerüm[2704] dost zülfin boynuma ḳılam[2705] kemend
   Sen perīşānluḳ idüp ol dāra ber-dār olmaduñ

3. Var[2706] göñül var kim benümle dosta ḳarşu yanmaduñ
   Çoḳ cefālar eyledüñ baña vefādār olmaduñ

4. **Eşref Oġlı Rūmī**ye[2707] yoldaş oluban ey göñül
   Geçüben aşşı ziyāndan dosta gider olmaduñ

[2698] āvāzuñ: feryāduñ BAY.
[2699] Yine: Gene BAY.
[2700] **Dervīş Yūnus** ḳanaduñ vardur uçduñ: Yūnus eydür artdı bu dil yarası BAY.
[2701] Acı deryāları öte mi geçdüñ: Āhum-ıla ṭoldı yir gök arası BAY.
[2702] Ayruluḳ şerbetin sen de mi içdüñ: Ḳara yirde yatur cānlar pāresi BAY.
[2703] Güneş, 1994, s. 285. Şiir, ERD'de 7 beyittir. ERD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, X, 2, X, X, 4. beyit.
[2704] dilerüm: diledüm ERD.
[2705] ḳılam: ḳılmaḳ ERD.
[2706] Var: Ey ERD.
[2707] **Rūmī**ye: **Rūmī** ile ERD.

-1044-[2708]

Yūnus Emre

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Senüñ ‘āşıḳlaruñ ḳılmaz naẓar Firdevs-i a‘lāya
   Ne ḥūrīden ḫaber ṣorar[2709] ne meyl eyler muṣaffāya

2. Eger deryā-yı ‘aşḳuñdan ki ḳaṭre nūş ide ‘āşıḳ[2710]
   Hemān-dem cümle kevneyni virür tārāc [u][D] yaġmāya

3. Eger şol ‘āşıḳuñ zāhid ṣorarsa vaṣf-ı z̲ātından[2711]
   Fenā baḥrine ġarḳ olmış ulaşmış ḳaṭre deryāya

4. Eger şol ‘āşıḳuñ[2712] ḥālin ṣorarsañ kendüden ṣorma
   Ṣorarsañ ḥāl-i Mecnūnı ṣor ol[2713] ruḫsār-ı Leylāya

5. *Ene’l-Ḥaḳ*[2714] ḳıblesin bulmış yüzini[2715] Ḥaḳḳa döndürmiş
   Ṣarāb-ı Lem-yezel[2716] içmiş baḳıñ[2717] Manṣūr-ı şeydāya

6. Eger şol kāfir ü tersā cemāli Ka‘besin görse
   Bil ayruḳ secde ḳılmazdı Menāt u Lāt u ‘Uzzāya[2718]

7. Gel ey **Yūnus** gözüñi yum bu ġayrı[2719] mā-sivā’llāhdan

---

[2708] Kayaokay, 2018, s. 115, 116. YEG’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, X, 3, 5, 2, 4, 7. beyit.
[2709] ṣorar: söyler YEG.
[2710] ‘āşıḳ: sālik YEG.
[2711] şol ‘āşıḳuñ zāhid ṣorarsa vaṣf-ı z̲ātından: ‘āşıḳlaruñ zāhid ṣorarsañ vaṣf-ı ḥālinden YEG.
[2712] şol ‘āşıḳuñ: ‘āşıḳlaruñ YEG.
[2713] ṣor ol YEG: ṣoruñ N.
[2714] “Ben Hakk’ım.” anlamında Hallâc-ı Mansûr’a ait bir söz (Uludağ, 2012, s. 123).
[2715] yüzini: yönini YEG.
[2716] Lem-yezel: Lā-yezāl YEG.
[2717] baḳıñ: baḳ ol YEG.
[2718] Bu beyit, bazı farklılıklarla, Câmi‘ü’n-Nezâ’ir adlı eserde Âşık Paşa (ö. 733-M. 1332)’ya ait bir şiirde (Ertek Morkoç, 2003, s. 2011) geçmektedir:
“Eger naṣrānī ger tersā cemālüñ pertevin görse
Ki secde ḳılmaya hergiz Menāt u Lāt u ‘Uzzāya”
[2719] gözüñi yum bu ġayrı: gözüñ yum sen bi-küllī YEG.

Bu gün gör bunda dīdārın ne lāzım va‘de[2720] ferdāya

[374a]

-1045-[2721]

[Meḥmed Muḥyi’d-dīn Üftāde]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. İlāhī yārī ḳıl baña ki senden ġayrı yārüm yoḳ
   Ne yüz-ile varam saña günehden[2722] ġayrı kārum yoḳ

2. Yine bir menzile irdüm nedāmet baḥrine daldum
   Ḫayāl-i ‘aşḳa yār[2723] oldum ṣabā gibi ḳarārum yoḳ

3. Ne dervīşem ferāġatde ne tāc [u][D] taḫt-ı devletde
   Bu dār-ı dehr-i ġurbetde ġarīb oldum ararum[2724] yoḳ

4. Göñül yād itdi Sübḥānı gözüm yaşı ciger ḳanı
   Ḳomışam baş ile cānı bu yolda iḫtiyārum yoḳ

5. Benem ‘āṣī yüzi ḳara ġarīb **Üftāde** bī-çāre
   Ṭutışmışam[2725] ki bir nāra yanumca bir yanarum yoḳ

[374b]

-1046-[2726]

Yūnus

11’li hece

1. Ḫayıf[2727] benüm bunca geçen ‘ömrüme
   Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş
   Hū diyüben ṣafā virür[2728] cānuma

[2720] gör bunda dīdārın ne lāzım va‘de: bunda gör ol yāri ne lāzım va‘d-i YEG.
[2721] İlhan, 2020, s. 129, 130. ÜFD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[2722] günehden: günāhdan ÜFD.
[2723] yār: düş ÜFD.
[2724] ararum: añarum ÜFD.
[2725] Ṭutışmışam: Ṭutılmışam ÜFD.
[2726] Tatcı, 2019, s. 100, 101. Şiir, BAY’de 6 beyittir. BAY’de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup bendlerin sıralaması şöyledir: 1, X, 3, 4, 2, 5. bend.
[2727] Ḫayıf: Yazuḳ BAY.
[2728] diyüben ṣafā virür: didükce virür ṣafā BAY.

Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş

2. [D]ervīşüñ ayaġındadur[2729] na‘lını
Cennete gider[2730] şalını şalını
El-ḥaḳ Allāh bilür dervīş[2731] ḥalini
Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş

3. Dervīşüñ libāsın[2732] ‘abā biçdiler
‘Aşḳ şarābın ḳana ḳana[2733] içdiler
‘Ömer ‘Oṣmān ‘Alī böyle[2734] göçdiler
Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş

4. Dervīşüñ birisi Bāyezīd Bisṭām
Dervīşlükde buldı[2735] derdine dermān
Taḫtını terk itdi İbrāh[ī]m Edhem[2736]
Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş

5. Baḳma mısın şu dünyānuñ[2737] ḥāline
Pādişāhlar çāre bulmaz ölüme
Gel **Yūnus** sen daḫı şükr it ḥāline[2738]
Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş

-1047-[2739]

Ṣābit

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘Araḳ cāmında gerdān itseler aḥbāb leb-ber-leb
Bu şeb tābende ṭās-ı şīr ider meh-tāb leb-ber-leb

[2729] Dervīşüñ ayaġındadur: Dervīşlerüñ ayaġında BAY.
[2730] Cennete gider: Giderler cennete BAY.
[2731] El-ḥaḳ Allāh bilür dervīş: Dervīşlerüñ Allāh bilür BAY.
[2732] libāsın: ḫırḳasın BAY.
[2733] şarābın ḳana ḳana: şarābını birden BAY.
[2734] ‘Ömer ‘Oṣmān ‘Alī böyle: Ḥasanla Ḥüseyin bile BAY.
[2735] buldı: buldum BAY.
[2736] Taḫtını terk itdi İbrāh[ī]m Edhem: Dervīşler yolına cānumuz ḳurbān BAY.
[2737] Baḳma mısın şu dünyānuñ: **Yūnus** sen şükr eyle kendü BAY.
[2738] Gel **Yūnus** sen daḫi şükr it: Başumı virmişem Ḥaḳḳuñ yolına BAY.
[2739] Karacan, 1991, s. 360, 361. Şiir, BSD’de 6 beyittir.

2. İki gül-nār-leb dil-ber öpişdi ṣandum olduḳda
Sebū-yı bāde vü peymāne-i vişn-āb leb-ber-leb

3. Kenār-ı ḥavżda meh-tāba ḳarşu sīne-çāk olmış
[İdüp ‘aks ile ḥavżı ma‘den-i sīm-āb leb-ber-leb][D]

[375a]

-1048-[2740]

Mışrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Belürse vech-i cānānī bu cism [ü][D] cānı n’eylerler
Görinse şemsüñ envārı meh-i tābānı n’eylerler

2. Bu günki cennet-i ‘irfāna dāḫil olsalar ‘uşşāḳ
Yarınki va‘d olan ḥūrī vü yā ġılmānı n’eylerler

3. Ṣalāt-ı ehl-i ḳurbuñ ḳıblesidür *şemme vechu’llāh*[2741]
O veche ḳul olanlar ṭā‘at-i noḳṣānı n’eylerler

4. Sülūk ehline inṣān ṣoḥbetüñ bulmaḳ durur maḳṣūd
O ṣoḥbet kim bulınsa ṣoḥbet-i ḥayvānı n’eylerler

5. Göñül ṭuymazsa vicdān-ıla Allāhı ḥaḳīḳatce
Mücerred dildeki ‘ilmi vü yā ‘irfānı n’eylerler

6. **Niyāzī** *küntü kenz*üñ[2742] sırrını kendüñde ṭuyduñsa
Süleymān taḫtını yā ḥikmet-i Loḳmānı n’eylerler

-1049-[2743]

[2740] Tatcı, 2022, s. 369-370. Şiir, NMD’de 8 beyittir. NMD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, X, 4, 5, X, 3, 6. beyit.
[2741] Bakara Sûresi 2/115: “Doğu da Allah’ındır batı da. Nereye dönerseniz **Allah’ın zâtı** oradadır. Şüphesiz Allah (zât ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.”
[2742] “Ben (gizli) bir hazineydim.” anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 91, 98).
[2743] Güneş, 1994, s. 280, 281. Şiir, ERD’de 9 beyittir.

Der-Maḳām-ı ‘Irāḳ

[Eşref Oġlı Rūmī]

16’lı hece

1. Ben dost hevāsına düşdüm ġayrı[2744] hevā neme gerek
   Başumda dost sevdāsı var özge[2745] sevdā neme gerek

2. Ey zāhid-i dünyā-perest var zühdüñi ‘arż eyleme
   Ben ‘āşıḳ-ı şūrīdeyem zerḳ u riyā neme gerek

3. Ben dost yolında naḳdümi hep oynayup ütürmişem
   Çün gitdi küllī varluġum ḫavf [u][D] recā neme gerek

4. Ben ezelden mest[2746] gelmişem ben tā ebed mest giderüm
   Hīç ayılmaz esriklügüm zühd [ü][D] taḳvā [neme gerek][2747]

5. Gerçi ṣūretde insānam ben sulṭān-ı ins ü cānam
   Ben fāriġ-i dü-cihānam işbu ġavġā neme gerek

6. Ben **Eşref Oġlı Rūm[ī]**yem ben bāḳ[ī]yem ḳadīmīyem
   Ben ol murġ-ı lāhūtīyem arż u semā neme gerek

[375b]

-1050-

[Vehbī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Ḥāline ḳılsun naẓarlar Moşḳovuñ yedi ḳıral
   ‘İbret alsun reh(ī)nesinden her ‘adū-yı bed-fi‘āl
   Ḫaṣm[ı]dur maġrūruñ elbet ol Ḫudā-yı Lā-yezāl
   ‘Aksine döndi derūnından geçen bāṭıl ḫayāl
   Eyledi āḫir la‘īnüñ kendü ‘ırżın pāy-māl

[2744] ġayrı: özge ERD.
[2745] özge: daḫi ERD.
[2746] ezelden mest: mest-i ezel ERD.
[2747] Nüshada 3. beytin 2. mısraı ve 4. beytin 2. mısraı arasında takdim-tehir vardır. Mana gereği ERD’deki sıralama tercih edilmiştir.

2. Ḫaylī demdür fitneden ḫālī degüldi ḥīlekār
Furṣat el virdi ṣanup ḳaṣdını ḳıldı āşikār
Bunca yılda cem‘ olup üç günde oldı tārmār
Görmedi dīde-i dünyā böyle bir ceng ü cidāl
Olmadı bed-nām bir düşmen daḫı buña miṡāl

3. Sedd-i pūlād oldı ġāzīler alup eṭrāfını
Bī-‘aded geçdi ḳılıçdan diyemem evṣāfını
‘Askeri ser-dār ḳıralı hep unutdı lāfını
Ṣıçradı cān başına gördi ḫalāṣ olmaḳ muḥāl
El-amān mür(üv)vet sizüñ didi olınca bī-mecāl

4. Şöyle olmış mesnedi maġrūr [u] vesvāsa ḳarīn
‘Asker-i menḥūsını itdi ḳıyās olur mu‘īn
Dār-ı İslāma hücūm itdi cünūn ile la‘īn
Ṣandı vaḳt irdi Benī Aṣfer ḫurūcın ṭutdı fāl
Kendü rüsvāy inhizām olmasına çıḳdı maḫāl (?)[2748]

[376a]

5. Vaḳtidür medḥ [u][2749] ṡenālar eyler iseñ **Vehbiyā**
Eyledi manṣūr İslām ‘askerin Bār-ı Ḫudā
Uġrı ‘adli şevket[i] ḳıldı cihānı pür-żiyā
Ḥażret-i Sulṭān Aḥmed Ḫāna virdi Ẕü’l-celāl
Heybet-i şemşīri ṣaldı her ‘adūya gūş-māl

-1051-[2750]

Sā‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bu dil-i nā-şād birdür ġamze-i bī-dād iki
‘Aşḳ meydānında şāhum küşte bir cellād [iki]

[2748] maḫāl (?):
[2749] medḥ [u]: medḥi N.
[2750] Kaplan, 2020, s. 144, 145.

2. Gözlerüñdür deşt-i ġamda ahuvān-ı[2751] dil-firīb
Kūhsār-ı miḥnet içre ṣayd bir ṣayyād iki

3. Nāle ḳılsam derd ile āheng olurlar ṭaġlar
Bī-sütūnda nitekim Ferhād bir feryād iki

4. Pāyuña gül-geşt-i bāġ itseñ düşerler sāyeveş
Ḳaddüñe üftāde cānā serv bir şimşād iki

5. Şi‘r-i Bāḳī gibi **Sā‘ī** naẓm-ı rengīnüñ senüñ
N’ola ‘ālem-gīr olursa naḳş bir üstād iki

-1052-

Beyt

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Bu bāġuñ bāġ-bānı lāleden çoḳ murġ uçırmışdur
Benüm gibi nice bī-çāre ḳondurmış göçirmişdür

-1053-[2752]

Naẓm[2753]

[Pertev Paşa]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül mehc[ū]r-ı vuṣlat[2754] çeşm-i terdür cām-ı leb-rīzi
Ne itsem neyle dem-sāz eylesem āh-ı seḥer-ḫīzi

2. ‘Aceb mi beklesem[2755] yatsam ṣabāḥ-ı maḥşer-engīzi
Uzandı leyle-i ḥasret yitiş[2756] yā Şems-i Tebrīzi

[376b]

[2751] ahuvān-ı NSŞ: eyvān N.
[2752] Akman, 2024, s. 672. Şiir, FA’da 4 beyittir.
[2753] Naẓm: Beyt N.
[2754] mehc[ū]r-ı vuṣlat: ser-mest-i ḥayret FA.
[2755] beklesem: özlesem FA.
[2756] yitiş: meded FA.

-1054-[2757]

Mışrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḥaḳuñ ḳullarını ba‘żı ḳul eyler
   Ādemi ḳul eylemez yine ol eyler

2. Alan viren odur bāzār içinde
   Kimi bay u kimisin[2758] yoḫsul eyler

3. Kiminüñ baḳırını ider altun
   Kiminüñ altunın ḳara pul eyler

4. Kimini güldürür dā’im cihānda
   Kiminüñ āh [u][D] efġānın bol eyler

5. Kiminüñ sevdügin alur elinden
   Kiminüñ erini alur ṭul eyler

6. Kimisi istemezken virür evlād
   Kimi ister aña yad oġul eyler

7. Kimi bulmaz giye çuldan ‘abāyı
   Kiminüñ atına aṭlas çul eyler

8. Kimine ṭatlu balı[2759] ider acı
   Kimine acıyı[2760] ṭatlu bal eyler

9. Kimin bülbül ider güle ḳılur zār
   Kimin pervāneveş yaḳup kül eyler

[2757] Tatcı, 2022, s. 359, 360. Şiir, NMD’de 23 beyittir. NMD’de 9 ve 10. beyitler arasında, 18 ve 19. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[2758] kimisin: kimini NMD.
[2759] Kimine ṭatlu balı: Kiminüñ ṭatlu balın NMD.
[2760] Kimine acıyı: Kiminüñ acısın NMD.

[377a]

10. İder aḳ güneşi geh[2761] ḳara balçıḳ
    Ḳara balçığı açar gāh gül eyler

11. Kimi ‘Īsī-nefesdür ider iḥyā
    Kimi Deccāl olup ṣaġa öl eyler

12. Çürigi ṣaġ idüp ṣaġı çürik hem
    Ṣolı ṣaġ u ṣaġı gāh[ī][D] ṣol eyler

13. Ayaġı baş başı ider[2762] geh ayaḳ
    Dili ḳulaḳ ḳulaġı hem dil eyler

14. F[ī]li gāhī ḳarınca ḳursaġına
    Ḳoyup ḳarıncayı fīl eyler

15. Çıḳarur gāh yoldan nice yolcı
    Gehī[2763] yolcıyı göstermez yol eyler

16. Gehī[2764] ışsız ḫarābı şenlük idüp
    Gehī[2765] şenlügi ṭaġıdup yel eyler

17. ‘Anāṣır iplügin ṭab‘ ignesinden
    Geçürüp onı bu bunı[2766] şol eyler

18. Ṣuyı ṭoñdurup ider ṭaş [u][D] ṭopraḳ
    Ṭaş u ṭopraḳı aḳıdur seyl eyler

[377b]

[2761] geh: gāh NMD.
[2762] başı ider: ider başı NMD.
[2763] Gehī NMD: Gāh N.
[2764] Gehī NMD: Gāh N.
[2765] Gehī NMD: Gāh N.
[2766] bunı NMD: yöni N.

19. Yili gāh[ī][D] leṭāfetle ider od[2767]
Odı gāh[ī][D] keṣāfetle yil eyler

20. Ḥurūf-ı cārre[2768] gibi [cümle][D] eşyā
Biri birine uzanup el eyler

21. Bu sözüñ[2769] Yūnusı **Mışrī** degüldür
Luġaz andan[2770] mu‘ammāsın ol eyler

-1055-[2771]

Mışrī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bu fenānuñ ‘izz [ü][D] cāhı ‘ıyş [u][D] nūşı bir ḫayāl
Görmedüm bir ‘izzetin kim bulmaya āḫir zevāl

2. Gün-be-gün eksilmede her ehl-i fażl [u][D] ehl-i ḥāl
Gitmede ẕevḳı cihānuñ gelmede her dem[2772] melāl

3. Nice erbāb-ı ‘ulūmı ḳıldı bizden mevt ıraḳ
Her birinüñ iftirāḳı ḳıldı bizi ke’l-hilāl

4. Gerçi insāna ḳalur biñ ḥasret ü derd-ile ġam
Gitdügince dünyeden her ehl-i fażl-ı ẕü’l-kemāl

5. Līk gitdükde ‘azīzüm Şeyḫ Muḥammed dünyeden
Ḳalbümüzi yaḳdı derdi ḳaddümizi itdi dāl

[378a]

-1056-[2773]

[2767] Nüshada bu beytin üzerine Tevārīḫ-i Āl-i ‘Oṣmān başlığı atılmış, bu başlık silinmeye çalışılmış; başlığın altına “Ḫaṭālardan emīn eyle İlāhī āl-i ‘Oṣmānı” mısraı yazılmış, bu mısraın üzeri çizilmiştir.
[2768] cārre NMD: çār N.
[2769] sözüñ NMD: sözi N.
[2770] andan: bundan NMD.
[2771] Tatcı, 2022, s. 483. Şiir, NMD’de 9 beyittir.
[2772] her dem: dā’im NMD.
[2773] Tatcı, 2022, s. 398, 399. Şiir, NMD’de 17 beyittir.

[Niyāzī-i Mışrī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Terk idüp cümle ḳuyūdātı irişe ṣırfa ol
   Ṣırfa irse bir göñül içi anuñ ‘ummān gerek

2. Aradan ısḳāṭ idüp cümle iżāfāt[ı][D] hemīn
   Ḥaḳ vücūdı āşikāre ġayrısı pinhān gerek

3. Çünki ‘ārīdür iżāfetden[2774] vücūdı dil-berüñ
   Zevḳ-ı küllī isteyen ‘āşıḳ daḫı ‘uryān gerek

4. **Mışriyā** terk-i iżāfāt itmege lāyıḳ olan
   Kümmel-i insān içinde biñde bir insān gerek

-1057-[2775]

[Eşref Oġlı Rūmī]

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ılün Müstef‘ilün

1. Naḳḳāşumuz bizi ezel bī-levn ü reng yazup durur
   Levḥ-i göñülden ġayrınuñ naḳşını hep bozup durur

2. Ḳullāb urup cānumuza dün gün çeker kendüzine
   Küllī cihāndan ser-te-ser meylümiz hep[2776] üzüp durur

3. Yir gök daḫı eylenmeden[2777] *ḳālū belā*[2778] söylenmeden
   Kendü cemālin görmege gözgü bizi[2779] düzüp durur

4. Ol gözgüye her dem baḳar ‘āşıḳların oda yaḳar
   Niceler ol Manṣūrlayın kül oluban tozup durur

[2774] iżāfetden: iżāfātdan NMD.
[2775] Güneş, 1994, s. 235. Şiir, ERD'de 7 beyittir.
[2776] meylümiz hep: meylümizi ERD.
[2777] eylenmeden ERD: eglenmeden N.
[2778] A‘râf Sûresi 7/172: "Rabbin Âdemoğullarından -onların sırtlarından- zürriyetlerini alıp bunları kendileri hakkındaki şu sözleşmeye şahit tutmuştu: Ben sizin Rabbiniz değil miyim? **'Elbette öyle!** Tanıklık ederiz.' **dediler.** Böyle yaptık ki kıyamet gününde, 'Bizim bundan haberimiz yoktu.' demeyesiniz."
[2779] gözgü bizi ERD: gözümüzi N.

5. N’eyler ‘āşıḳ cān u teni ister anı dün [ü] güni[2780]
   Gel gör anı sevenleri dü cihāndan bezüp durur[2781]

6. Bu **Eşref Oġlı Rūmī**yi[2782] ‘aşḳ deryāsınuñ mevcleri
   Ṭaşdan ṭaşa çala çala maḥv eyleyüp ezüp durur

[378b]

-1058-[2783]

[Şemsī-i Sivasī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Biz ol ‘uşşāḳ-ı ser-bāzuz bize ‘aḳl issi yār olmaz
   Mey-i ‘aşḳ ile ser-mestüz bize hergiz ḫumār olmaz

2. Şarāb-ı ‘aşḳı çün içdük ferāġat mülkine göçdük[2784]
   Yanup ‘aşḳuñla[2785] ṭuṭuşduḳ bize tehdīd-i nār olmaz

3. Diriyüz dā’im ölmezüz çüriyüp ṭopraḳ olmazuz
   Ḳarañuluḳda[2786] ḳalmazuz bize leyl [ü][D] nehār olmaz

4. Bizüm gülşendeki güller açılur tāze ṣolmazlar
   Şitā olmaz bu gülşende zemistān [u][2787] bahār olmaz

5. Bu dünyā balına banma ḫayālātına aldanma
   Ebed bāḳī ḳalur[2788] ṣanma fenādur pāy-dār olmaz

6. İrişdi çün bu[2789] **Şemsī**nüñ vücūdı ḳaṭresi baḥre

[2780] N’eyler ‘āşıḳ cān u teni ister anı dün [ü] güni: ‘Āşıḳ n’ider teni cānı dün gün anı ister anı ERD.
[2781] Mısra vezne uymamaktadır.
[2782] **Rūmī**yi: **Rūmī** ERD.
[2783] Toparlı, 2015, s. 80. Şiir, ŞSD’de 7 beyittir.
[2784] göçdük: geçdük ŞSD.
[2785] ‘aşḳuñla: ‘aşḳıyla ŞSD.
[2786] Ḳarañuluḳda: Ḳarañu yirde ŞSD.
[2787] zemistān [u]: zemistānı ŞSD.
[2788] ḳalur: ḳalam ŞSD.
[2789] çün bu: çünki ŞSD.

Ne ḳaṭre ‘ayn-ı baḥr[2790] oldı aña ḳa‘r [u][D] kenār olmaz

-1059-[2791]

Gülşenī-zāde [Ḫayālī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Muṣaffā eyle dil levḥin bu gün nūr-ı tecellādan
   Cemālin gösterür dil-ber[2792] çü mir’āt-ı mücellādan

2. Bu gün her kim görür yārin gören anlar durur yarın
   Ne bilsün anda dil-dārın olanlar bunda a‘mādan

3. Degülsin lāyıḳ-ı cānān seni çün nefs ider ḥayrān
   Gel ey mecnūn-ı ser-gerdān ḫaber vir bu mu‘ammādan

4. Nedendür ‘ilm-i esmā[2793] [vü] ne sırdur Leyletü’l-İsrā
   Meẓāhirdür ḳamu eşyā ḫaber virür bu eşyādan

5. Naẓargāh-ı Ḫudādur dil velī ṣanma[2794] cüdādur dil
   Uçar miṣl-i Hümādur dil geçer ‘arş-ı mu‘allādan

6. **Ḫayālī** bes ‘ıyān itgil bu esrārı beyān[2795] itgil
   Mekānuñ lā-mekān itgil cevāb alġıl Müsemmādan

[380b]

-1060-[2796]

Rūḥī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gel ey sāḳī ki kesb itsün ḳudūmuñdan ṭarab meclis
   Ṣafā-yı seyr-i dīdāruñla geçsün rūz [u][D] şeb meclis

[2790] baḥr: biḥār ŞSD.
[2791] Alvan, 1998, s. 229, 230.
[2792] dil-ber: cānān HGD.
[2793] ‘ilm-i esmā: ‘ilmü’l-esmā N.
[2794] velī ṣanma: dili ṣanmañ HGD.
[2795] beyān: nihān HGD.
[2796] Ak, 2001, s. 662.

2. Gelenler meclise bī-hūş olurlar çeşm-i sāḳīden
Şarāba iḥtiyāc olmaz ‘aceb sāḳī ‘aceb meclis

3. Güşāde-ṭab‘-ı erbāb-ı vefā mevḳūf-ı luṭfuñdur
Ḳadeḥ ṣun kim açılsun gül gibi ey ġonce-leb meclis

4. Bu gün mey-ḫānedeydi vā‘iẓ-i müşkil-pesend ammā
Anı söyletmedük vaṣf-ı ruḫuñla geçdi hep [meclis]

5. Bir iki şīşe mey ḥāżır gerek ḫān[e]ñde ey **Rūḥī**
Gele ol māh şāyed lāzım ola nīm-şeb meclis

-1061-[2797]

Velehu

[Rūḥī-i Baġdādī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṣafā ol ehl-i ẕevḳuñdur kim eyler dā’imā meclis
Göñülde ġam ḳomaz zīrā olınca dil-güşā meclis

2. Ne beñzer ṣoḥbet-i mey meclis-i erbāb-ı ‘irfāna
Olur anda perākende bulur bunda beḳā meclis

3. Olup d[ā]ḫil ne mümkin söz dimek her ḫāricī baḥṣe[2798]
O mecma‘da kim eyler ehl-i diller cā-be-cā meclis

4. Söze ḳādir olanlar söylesünler ‘öẕre yir yoḳdur
İder ol ser-firāz-ı ehl-i dil ṣubḥ u mesā meclis

5. Aña lāyıḳdur ancaḳ[2799] ṣadr-ı meclis olsa[2800] kim her şeb
Fürūġ-ı şem‘-i ruḫsārında[n][2801] olur pür-żiyā meclis

[2797] Ak, 2001, s. 661. Şiir, BRD’de 9 beyittir.
[2798] ḫāricī baḥṣe: ḫāric-i mebḥaṣ BRD.
[2799] ancaḳ: el-ḥaḳ BRD.
[2800] olsa: ola BRD.
[2801] şem‘-i ruḫsārında[n]: şems-i iḥsānından BRD.

6. Bilür ṣaff-ı ni‘ālin ehl-i devlet pāye-i rif‘at
   Zehī behcet-nümā meclis[2802] zehī ‘işret-fezā meclis

7. Bu ta‘rīf itdügüm meclis kime maḫṣūṣdur dirseñ
   O ‘ālī-ḳadre kim rūz [u][D] şeb eyler **Rūḥiyā** meclis

[381a]

-1062-[2803]

İlāhī [Der-Maḳām-ı]‘Irāḳ

[Yaḥyā]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gel vücūduñ perdesin ḳaldur cemāl-i yāri gör
   Cān gözinden sil ġubārı çihre-i dil-dārı [gör]

2. Dāmenin elden ḳoma hergiz ḫarābāt ehlinüñ
   Ṣūret-i inkārda maḫfī olan iḳrārı gör

3. Murġ-ı cānuñ rūḥ-ı ḳudsīlerle seyrān[2804] eylesün
   Çıḳ bu ẓulmānī ḳafesden ‘ālem-i envārı gör

4. Oyalanma aldanup ārāyişine ‘ālemüñ
   Menzil-i maḳṣūduña bir gün öñürdi varı[gör]

5. Beyt-i ma‘mūr oldı **Yaḥyā**nuñ bu beyt-i dil-keşi
   ‘Ayn-ı ‘ibretle yine ma‘mūra baḳ mi‘mārı gör

-1063-[2805]

[Yūnus][2806]

15’li hece

[2802] meclis: mecma‘ BRD.
[2803] Çavuşoğlu, 2023, s. 307, 308. Şiir, TYD’de 7 beyittir.
[2804] seyrān: pervāz TYD.
[2805] Gölpınarlı, 1948, s. 585. Şiir, YEDAG’de 6 beyittir. YEDAG’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, X, 3, X, 5. beyit.
[2806] ERD’de tespit edilemeyen bu şiire, Gölpınarlı (1948) tarafından hazırlanan Yûnus Emre Dîvânı’nın “diğer Yûnusların şiirleri” kısmında yer verilmiştir. Bu şiirle ilgili, ayrıca bk. Köksal, 2016, s. 266-288.

1. A[2807] benüm sevgülü Mevlām senüñ ‘aşḳuñ kimde var
   Sen bilürsin senüñ ‘aşḳuñ cān içinde cānda[2808] var

2. Seḥerī yolda giderken yolda deryālar da var
   Ḥaḳḳa v[ā]ṣıl olmaḳ dilerseñ deryāları geç de var[2809]

3. Seḥerī yolda giderken yolda dikenler de var[2810]
   Ḥaḳḳa v[ā]ṣıl olmaḳ dilerseñ[2811] dikenleri ḳır da var

4. Boġazumda ḥalḳa zencīr ayaġumda[2812] künde var
   Ḥaḳḳa v[ā]ṣıl olmaḳ dilerseñ kündeleri[2813] ḳır da var

5. Bī-çāredür **‘Āşıḳ Yūnus** Ḥaḳḳa armaġan gerek[2814]
   Armaġanum Ḥaḳḳa tevḥīd güllerini der[2815] de var

[381b]

-1064-[2816]

İlāhī [Der]-Maḳām-ı Beste-nigār

[Şeyḫ Himmet]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu gün meydān-ı ‘aşḳ içre ki yāre āşināyuz biz
   Fedādur cānumuz Ḥaḳḳa anuñ-çün rūşenāyuz biz

2. Sivānın terkin urmışlar ḳamu maḳṣūda irmişler
   Viṣāl-i yāri[2817] bulmışlar ṭufeyl-i evliyāyuz biz[2818]

[2807] A: Ey YEDAG.
[2808] Sen bilürsin senüñ ‘aşḳuñ cān içinde cānda: Kimse bilmez sen bilürsin senüñ ‘aşḳuñ bende YEDAG.
[2809] Bu beyit YEDAG’de yoktur.
[2810] yolda giderken yolda dikenler de var: dosta giderken yolum uġrar dikene YEDAG.
[2811] Ḥaḳḳa v[ā]ṣıl olmaḳ dilerseñ: Dosta varmaḳ ister iseñ YEDAG.
[2812] ayaġumda: ellerümde YEDAG.
[2813] Ḥaḳḳa v[ā]ṣıl olmaḳ dilerseñ kündeleri: Eger Ḥaḳḳı ister iseñ kündelerüñ YEDAG.
[2814] Bī-çāredür **‘Āşıḳ Yūnus** Ḥaḳḳa armaġan gerek YEDAG: **Eşref Oġlı Rūmī** sulṭān nedür dosta armaġan N.
[2815] Armaġanum Ḥaḳḳa tevḥīd güllerini der: Ḥaḳḳa armaġan tevḥīddür tevḥīdini sür YEDAG.
[2816] Yetkin, 2016, s. 82, 83. Şiir, BHD’de 5 beyittir.
[2817] yāri: Ḥaḳḳı BHD.
[2818] ṭufeyl-i evliyāyuz biz BHD: enīs-i āh vāyuz N.

3. Vücūdı eyleyüp ‘uryān derūnı eyleyüp[2819] sūzān
Cemāline olup ḥayrān enīs-i āh [u] vāyuz biz[2820]

4. Cihāna itmezüz raġbet budur āyīnümüz **Himmet**
Yiter ‘uşşāḳa bu ‘izzet[2821] mürīd-i Muṣṭafāyuz biz

-1065-[2822]

Sulṭān Muṣṭafā

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şermsār itme Ḫudāyā rūz-ı maḥşerde beni
Ḥürmetine Ḫātemüñ yandurma dūzaḫda beni
Mu‘terifem ben günāhuma muḳırram cürmüme
Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni

2. Ümmet-i Aḥmedde benden ‘āṣī vü mücrim mi var
Müsteḥaḳ zecr-i ‘itāba aḥsen ferd mi var
Sen ‘ināyet itmez iseñ yā bāña rāḥat mı var
Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni[2823]

3. Şimdilük **İḳbāliyā** ṭaldum ‘amīḳ-i ḥayrete
Luṭf idüp destümi al yā Rabbi düşdüm[2824] kürbete
Diler-iseñ ḳo caḥīme diler-iseñ cennete
Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni

-1066-[2825]

Segāh

[Meḥmed Naşūḥī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Derdümüñ dermānı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā

[2819] derūnı eyleyüp: cigerleri olup BHD.
[2820] enīs-i āh [u] vāyuz biz BHD: ṭufeyl-i evliyāyuz biz N.
[2821] ‘izzet: devlet BHD.
[2822] Ergun, 1942, s. 252.
Nüshada 2. bendde mütekerrir mısra yerine “eyżan” yazılmıştır.
[2823] Bu bend TMA’da yoktur.
[2824] idüp destümi al yā Rabbi düşdüm: ile ṭut destümi yā Rab düşirme TMA.
[2825] Ergun, 1942, s. 319. TMA’da 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Göñlümüñ sulṭānı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā

2. Sırr-ı *ev ednā*ya[2826] mālik sensin ey mir'āt-ı Ḥaḳ
Taḫt-ı *Levlāk*[2827] şāhı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā

3. Men kim olam medḥüñe cür'et idem ey şāh-ı dil
Nūr-ı Yāsīn māhı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā

4. Eyledi bār-ı günāh[2828] ḳadd-i **Naşūḥī**yi dü-tā
El-meded āh[2829] çāre sensin yā Muḥammed Muṣṭafā

[382a]

-1067-[2830]

[Yaḥyā]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Çalmazuz çaġırmazuz her[2831] sāza meyyāl olmazuz
Dīnsüz īmānsuz hevā ehline Deccāl olmazuz

2. Cāhı içün cāhile baş egmezüz **Yaḥyā** bu gün[2832]
Aġniyānuñ[2833] bārına bir laḫẓa ḥammāl olmazuz

-1068-[2834]

[Sāmī]

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Yā İlāhī bu tuḥfe[2835] mecmū'a
Ser-be-ser ṭolduġın naşīb eyle

[2826] Necm Sûresi 53/9: Öyle ki iki yay **hatta daha yakın** oldu.
[2827] "**Sen olmasaydın** felekleri (kâinatı) yaratmazdım." anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 113).
[2828] günāh: güneh TMA.
[2829] El-meded āh: Hey meded hey TMA.
[2830] Çavuşoğlu, 2023, s. 332. Şiir, TYD'de 5 beyittir.
Nüshada şiirden önce şu açıklama yer almaktadır:
Ḳara Muṣṭafā Paşa merḥūm Yaḥyā Efendiye ḫilāf-ı şer' bir fetvā teklīf eyledükde 'azlini iḫtiyār idüp bunı götürmişdür.
[2831] her: bir TYD.
[2832] bu gün: gibi TYD.
[2833] Aġniyānuñ: İ'tibārı TYD.
[2834] Kutlar Oğuz, 2017, s. 385.
[2835] tuḥfe: tuḥfe-i N.

2. Ḫaṭṭ u ḫāl-ıla rūy-ı[2836] yār gibi
   Dil-firīb olduġın naṣīb eyle

-1069-[2837]

İlāhī [Der-Maḳām-ı] Nevā

[‘Āşıḳ Yūnus]

11’li hece

1. Muḥammed devri gelince yirinden
   Dökile ṭoprağı ṣaġ u ṣolından
   Ümmetlerin yoḳlar bir bir ḥālinden
   Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed[2838]

2. ‘Uryān olmış yatur şol[2839] ża‘īf tenler
   Ṣararmış beñizler söylemez diller
   Maḥşer yirine dirilmiş diyeler[2840]
   Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed

3. ‘Alī almış sancaġını eline
   Segirdüben gider[2841] maḥşer yirine
   Ḥasan[ı][D] Ḥüseyni almış yanına
   Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed

4. Ḳıyāmet ḳopıcaḳ cānlar uyanur
   Kāmil mürīd[2842] mürşidine ṭayanur
   Yüzin yire ḳomış[2843] Ḥaḳḳa yalvarur
   Āh ümmetüm diyüp ağlar Muḥammed

[2836] Ḫaṭṭ u ḫāl-ıla rūy-ı: Ḫaṭṭ-ı dil-berle zülf-i ASD.
[2837] Tatcı, 2019, s. 48, 49. Şiir, BAY’de 4 benddir. BAY’de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 3, 4, 2, 5. bend.
[2838] Bu bend BAY’de yoktur.
[2839] şol: ol BAY.
[2840] dirilmiş diyeler: cem‘ olmış erenler BAY.
[2841] Segirdüben gider: Çekilüp giderler BAY.
[2842] mürīd: dervīş BAY.
[2843] ḳomış: ḳoymış BAY.

5. **Yūnus** eydür gelüñ ḳadrin bilelüm
   Furṣat elde iken tevḥīd idelüm
   Rūḥı içün çoḳ ṣalavāt virelüm
   Āh ümmetüm diyüp aġlar Muḥammed

[382b]

-1070-[2844]

Gevherī

11'li hece

1. Ey[2845] ġāzīler benden 'ibret alıñuz
   Lā-büd 'āşıḳlaruñ ḥāli böyle_olur
   Terk itdi bendesin[2846] ḳaldum yalıñız
   'Āşıḳa ḫūblaruñ alı böyle_olur

2. Vücūdum eridi[2847] fürḳat āhından[2848]
   Gözüm ḳaldı[2849] ol zülf-i siyāhından
   Ḳurtılmaduḳ gitdi[2850] 'aşḳun rāhından
   Erkānsuz yolsuzuñ[2851] yolı böyle_olur

3. Cān virüp yolında serden geçdügüm
   Geçdi benden dürlü zehrüñ içdügüm
   'Aceb midür derdden derde düşdügüm
   Ẕerrece 'aḳlı yoḳ deli böyle_olur[2852]

4. Aṣlā cevāb gelmez oldı dilinden
   Kesildi efġānum ġayrı gülinden
   Biñ ṭās zehrin[2853] içdüm gūyā elinden

[2844] Elçin, 1984, s. 383. Şiir, GD'de 4 benddir.
[2845] Ey: Be GD.
[2846] itdi bendesin: eyledi beni GD.
[2847] Vücūdum eridi: Eridi vücūdum GD.
[2848] āhından GD: rāhından N.
[2849] Gözüm ḳaldı: Ḳavruldı göñlüm GD.
[2850] Ḳurtılmaduḳ gitdi: Ḳurtılmaduḳ gidiñ N, Ḳurtılmadum derdden GD.
[2851] yolsuzuñ: pīrsüzüñ GD.
[2852] Bu bend GD'de yoktur.
[2853] zehrin: zehir GD.

Her-cāy[ī]den gelen ṭolu böyle_olur

5. **Gevherī** bu yolda çoḳ ‘ibret alduñ[2854]
   Dil-berde vefādan ġayrısın gördüñ[2855]
   Ḫarāca[2856] kesilmiş sekbāna döndüñ
   Mür(üv)vetsüz paşanuñ ḳulı böyle_olur

-1071-[2857]

Naẓm[2858]

[Yaḥyā]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Umma **Yaḥyā** çarḫ-ı keç-revden meded
   Āsitān-ı pādişāhı bil[2859] sened

2. Ḥażret-i Sulṭān ‘Oṣmānuñ Ḫudā
   Devletin itsün[2860] mü’ebbed tā ebed

-1072-[2861]

Gevherī

11’li hece

1. Yüz süreyüm ḫāk-i pāyına yārüñ
   Amān ey[2862] ḳaşları kemān diyeyüm
   Niyāza gelmişdür ‘āşıḳ-ı zāruñ
   Uyan[2863] mest-i nāzum uyan diyeyüm

2. Luṭf eyle bendeñe vaḳt-i şefḳatdür
   Saña düşen ‘uşşāḳa merḥametdür
   Çeşm-i ḥasretümden nice müddetdür

[2854] alduñ: alduḳ GD.
[2855] gördüñ: bulduḳ GD.
[2856] Ḫarāca: Ḫarācı GD.
[2857] Kavruk, yty, s. 503.
[2858] Naẓm: Ḳıṭ‘a N.
[2859] bil: ḳıl ŞYD.
[2860] itsün: ḳılsun ŞYD.
[2861] Elçin, 1984, s. 214. Şiir, GD’de 5 beyittir.
[2862] ey: hey GD.
[2863] Uyan: Uyan hey N.

Revān oldı eşk-i ‘ummān diyeyüm

[383a]

3. Yiter cevr eyledüñ efendim baña
   Ḥālüm mükedderdür fürḳatden yaña
   Beni geçdilerse efendim saña
   Bühtān itdi baña nā-dān diyeyüm

4. **Gevherī** hecrüñle ölmeden her gāh
   Bārī kendüñ öldür rāżīdur bi’llāh
   Var ise günāhı ney amān Allāh[2864]
   Hemān öldür virme emān diyeyüm

-1073-[2865]

Murabba‘-ı Şemsī Paşa

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. İtmedüm dil-dār-ıla bir merḥabā dünyāda ben
   Çekdügüm zaḥmetleri ḳıldum hebā dünyāda ben
   Ṭañ mı dībā yirine giysem ‘abā dünyāda ben
   Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben

2. Ser-te-ser geşt eyledüm dünyāyı āh u zār-ıla
   Hem-dem olmadum dirīġā bir vefālu yār-ıla
   Ḳanda bir meh-rū görürsem ṣalınur aġyār-ıla
   Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben

3. Ey göñül ḫāk ol ṣaḳın bālāya pervāz eyleme
   Dāyimā ehl-i niyāz ol nāza āġāz eyleme
   Degme bir şaḫṣı ṣaḳın kendüñe hem-rāz eyleme
   Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben

4. Seyre çıḳsam her ṭarafdan dāmenüm pür-ḫār olur

[2864] günāhı ney amān Allāh: günāhum el-ḥükmü li’llāh GD.
[2865] Akkaya, 1992, s. 730.

Gülşene varduḳca ey bülbül[2866] işüm pür-z[ār olur]
Ṭāli‘umdur her kime yārüm disem aġyār olur
Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben

5. Her ḳaçan seyr eyledüm ol dil-berüñ zībā[2867] yüzin
Añladı meyl itdügüm gösterdi istiġnā yüzin
Şemsiyā gün gibi geşt itdüm bütün dünyā yüzin
Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben

-1074-

Ṣafāyī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dil-i bīmāra eglence ġam-ı cānānı bulmışlar
Neşāṭ-ı vaṣla aḳrebdür anuñ-çün anı bulmışlar

2. Dimeñ ḳa‘r-ı yem-i ġamda bulınmaz cevher-i vuṣlat
Şināverler muḥīṭ içre cevāhir kānı bulmışlar

3. Zelīḫā ẓulmet-i ġamda viṣālin düşde görmezken
Yābānda ḫ^{v}āceler nā-geh meh-i Ken‘ānı bulmışlar

4. Felek devr ideli ‘ārif benī Ādemde bī-ġam yoḳ
Cihān içinde ‘āḳiller meger ḥayvānı bulmışlar

5. **Ṣafāyī** āteş-i ‘aşḳa debīr-i (?)[2868] külḫan-ı ġamda
Güzeller mübtelālarda dil-i sūzānı bulmışlar

-1075-

Ṣāhidī[2869]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

[2866] ey bülbül: bülbül gibi ŞPD.
[2867] zībā: ra‘nā ŞPD.
[2868] debīr-i (?):
[2869] Bu şiir, bazı farklılıklarla, Mecma‘u’n-Nezâ’ir’de Ferîdî mahlasıyla kayıtlıdır ve 7 beyittir (Köksal, 2017, s. 639).

1. ‘Andelīb-i dil düşelden ol yüzi gülzārsuz
   Laḥẓa yoḳdur kim ola ḫār-ı belāda zārsuz

2. Dil kebāb oldı gözüm yaşı şarāb [u] nuḳl ġam
   Olmadı ṣoḥbet müyesser yār-ıla aġyārsuz

3. Elde bāde gözde āb u dilde āteş başda ḫāk
   Key perīşān-ḫāṭıram ol zülf-i ‘anber-bārsuz

4. Cennete aldanma ṣūfī ‘āşıḳ-ı dīdār ol
   ‘Āşıḳa cennet cehennemdür hemān dīdārsuz

5. Yoluña terk itdügi nām-ıla nengi **Şāhidī**
   Bu meṣeldür kim dinür ‘āşıḳ gerekdür ‘ārsuz

[383b]

-1076-[2870]

Feyżī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol şeh-i ḥüsnüñ dirīġā bir gedāsı ḳalmamış
   Cümle müstaġnī eḥibbā mübtelāsı ḳalmamış

2. Cām ṣınmış mey dökilmiş sāḳī-i gül-çi[h]re yoḳ
   Bezm-i mihrüñ[2871] ḥāṣılı ẕevḳ u ṣafāsı ḳa[lmamış]

3. Būy-ı zülf-i yār gelmez cāna esmez rūzgār
   Manṣıb-ı ‘aşḳuñ dilā bād-ı hevāsı ḳalmamış

4. Gülleri pejmürde olmış būmlar ḳılmış vaṭan
   Bāġ-ı naẓmuñ bülbül-i şīrīn-edāsı ḳalmamış

[2870] Eflatun, 2003, s. 449, 450. FKD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 2, 5. beyit.
[2871] Bezm-i mihrüñ: Şehr-i ‘aşḳuñ bezm-i dehrüñ FKD.

5. Naḳd-i diller rāygān olmış alur[2872] yoḳ **Feyżiyā**
Şehr-i ‘aşḳuñ var ise bir dil-rübāsı ḳalmamış

-1077-

Velehu

[Feyżī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Ḳāmet-i bālānuñ ey dil yoḳ belāsın çekmedük
Ol kemān-ebrūların h[ī]ç var mı yasın çekmedük

2. Cām-ı pür-zehrīnini nūş eyledük dehrüñ velī
Meclis-i ẕevḳuñ hemān cām-ı ṣafāsın çekmedük

3. Ḫusrev-i derd-i firāḳuñ rāyetin çekdük dilā
Şāh-ı mülk-i vuṣlatuñ zerrīn livāsın çekmedük

4. ‘Ālemi devr eyledüm mihr-i cihān-ārā gibi
Görmedüm ‘ālemde meh-rūlar cefāsın çekmedük

5. **Feyżiyā** cān ṣoḥbetin yād itmezüz cānān ile
Ḥaẓẓ-ı nefsüñ daḫı gülbāng-ı fenāsın çekmedük

-1078-

Velehu

[Feyżī]

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

1. Nev-bahār oldı gelüñ[2873] ‘işrete āheng idelüm
Ṭab‘umuz bāde-i gül-reng ile hem-reng idelüm

2. Nüh ḳıbāb-ı felegi ṭayy idelüm himmet-ile
Pāy-ı peyk-i dile mihr-ile mehi zeng idelüm

[2872] alur: olur FKD.
[2873] gelüñ: gelmek N.

3. Başını ṭaşlara çalsun ḳo ‘adū reşkinden
   Yār işiginde varup bālişümüz seng idelüm

4. Sāz u sözi nice_olur gösterelüm aġyāra
   Nālemüz ney yaşumuz mey ḳaddümüz çeng idelüm

5. Deheni şevḳı ile āh idelüm ey **Feyżī**
   Düşmenüñ başına dünyāyı yine teng idelüm

-1079-

Fevrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ḥarāret şöyledür kim öldügümden nice yıl ṣoñra
Seg-i kūyuñ yaḳar aġzın yapışsa üstüḫ[v]ānumdan

-1080-[2874]

Emrī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ḳanlu yaşum üzre **Emrī** bu felek beñzer hemān
Şol ḥabāba kim şarāb-ı erġuvān üstindedür

-1081-[2875]

Velehu

[Emrī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Başumda ḫāli[2876] sevdāsı ḫam eyler bu[2877] ten-i zerdüm
Ṣararmış bir giyāh idüm meges ḳonmış dü-tā itmiş

-1082-

Tārīḫ-i İtmām-ı Cāmi‘-i Sulṭān Aḥmed

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Cāmi‘-i Sulṭān Aḥmed ḳubbesi oldı tamām[2878]

[2874] Saraç, yty, g. 125. Şiir, ED’de 5 beyittir.
[2875] Saraç, yty, g. 228. Şiir, ED’de 5 beyittir.
[2876] ḫāli: ḫālüñüñ ED.
[2877] eyler bu: ḳılmış ED.
[2878] 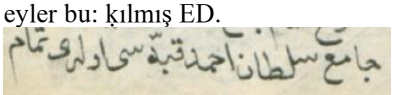

Sene 1026 [M. 1617]

[384a]

-1083-

Ġazel-i Ṭab‘ī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mū-miyān ise güzel kākül-i ḫoş-bū da güzel
   Ḳılca h[ī]ç söz yiri yoḳ o da güzel bu da güzel

2. Başdan ‘aḳlum alan kākül-i müşkīnüñdür
   Gerçi ol ṭurre-i ṭarrār ile gīsū da güzel

3. Eger olmazsa eyā serv-i sehī būse kenār
   Elümüzden ne gelür sādece pehlū da güzel

4. Gerçi ġāyetde ṣafā-baḫşdur ol bāz-ı bülend
   O benān u o kef ol sā‘id u bāzū da güzel

5. Ġarḳ-ı la‘l-i lebi ḥaḳ bu gül-i efsūn-miṣāl
   Çeşm-i seḥḥār-ıla ol ġamze-i cādū da güzel

6. Gerçi āyīne-i ruḫsār ṣafā-güsterdür
   Sāḳ-ı sīmīn ile ol sīne-i bī-mū da güzel

7. **Ṭab‘iyā** ḳavs-i każādur görinen çīn-i cebīn
   Nāvek-i ġamze ile ol iki ebrū da güzel

-1084-[2879]

Ḥāfiẓ Aḥmed Paşa

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Aldı eṭrāf[ı][D] ‘adū imdāda ‘asker yoḳ mıdur
   Dīn yolında baş virür merdāne bir er[2880] yoḳ mıdur

[2879] Uysal, 2010, s. 140, 141.
[2880] merdāne bir er: bir merd-i server HAD.

2. Ḫaşm-ı bed-kīşi[2881] oyunda ruḫ-be-ruḫ şeh-māt ider
Cengde at oynadur ferzāne server[2882] yo[ḳ mıdur]

3. Bir ‘aceb gird-āba düşdük çāresüz ḳalduḳ meded
Āşinālar zümresinden bir şināver yoḳ mıdur

4. Cenge[2883] hem-pāmuz olup başın[2884] virüp baş almaġa
‘Arṣa-i ‘ālemde bir merd-i hünerver yoḳ mıdur

5. Def‘-i bī-dāda tekāhülden[2885] ġaraż ne bilmezüz
Derd-i maẓlūmān[2886] su’āl olmaz mı maḥşer yo[ḳ mıdur]

6. Āteş-i sūzān-ı a‘dāya bizümle girmege
Dehr içinde imtiḥān olmış semender yo[ḳ mıdur]

7. Dergeh-i ‘ālem-medāra[2887] nāmemüz īṣāline
Bād-ı ṣarṣar gibi **Ḥāfiẓ** bir[2888] kebūter yoḳ mıdur

-1085-

Ḥüsām-zāde Efendi

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āh kim ister isem yar[a]ma merhem hem olur
Bu ne ḥikmet ki neden çāre umarsam sem olur

2. Bister-i ġamda yatur bī-kes ü tenhā dil-i zār
Nāleden ġayrı bulınmaz baña hem-dem dem olur

[2881] Ḫaşm-ı bed-kīşi: Ḫaşmı geşt ile HAD.
[2882] server: bir er HAD.
[2883] Cenge: Cengde HAD.
[2884] başın: baş HAD.
[2885] tekāhülden: tekāsülden HAD.
[2886] maẓlūmān: maẓlūmdan HAD.
[2887] ‘ālem-medāra: Sulṭān Murāda HAD.
[2888] **Ḥāfiẓ** bir: bir çābük HAD.

3. Sa‘y içün Ka‘be-i maḳṣūda gözüm şīşeleri
Āḫir-i ‘ömre degin cümle ṭolu zemzem olur

-1086-[2889]

Naẓm[2890]

[Yaḥyā]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür
Gül ruḫuñ şevḳına dil feryād ider bülbüllenür

2. Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı
Seng-i cevrüñ zaḫmı cānā sīnede sünbüllenür

[384b]

-1087-[2891]

Şarḳī

[Nā’ilī]

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Söyleñ ol āfete dünyāyı ḫarāb eylemesün
Sell-i seyf-i nigeh-i ḫışm u ‘itāb[2892] eylemesün

2. Giceler hem-dem-i aġyār idügin hep bilürüz
Bizden ol āfet-i gül-çihre ḥicāb eylemesün

3. İttifāḳ itmiş ol[2893] ebrū leb-i la‘lüñle ṣaḳın
Dil-i pür-eşk miyānın şeker-āb eylemesin

4. Nālesüz var ḥarem-i yāre ki nā-geh[2894] ey dil
Men‘-i āsāyiş-i gül-bister-i ḫ^{v}āb eylemesün

[2889] Kavruk, yty, s. 502.
[2890] Naẓm: Ḳıṭ‘a N.
[2891] İpekten, 2019, s. 474, 475.
[2892] ḫışm u ‘itāb: çeşm-i ‘itāb NKD.
[2893] ol: o NKD.
[2894] nā-geh: nāleñ NKD.

5. **Nā’ilī** tāb [u][D] teb-i nā’ire-i ḫışm-ı Ḫudā
   H[ī]ç bir ferdi esīr-i teb [ü][D] tāb eylemesün

-1088-[2895]

Şarḳī

[Nā’ilī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘Adū beñzer nifāḳ itmiş
   Bizümle yār söyleşmez
   Lebiyle ittifāḳ itmiş
   Bizümle yār söyleşmez

2. Olup ḫışmıyla gül-gūn-pūş
   Bir iki sāġar itmiş nūş
   Be-kef şemşīr ü leb ḫāmūş
   Bizümle yār söyleşmez

3. Düşersin pāyına tenhā
   İdersin āh u vāveylā
   Ne çāre ey göñül ammā
   Bizümle yār söyleşmez

-1089-

[Muḥibbī]

Fe‘ılātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Bir yalıñ yüzlü ġoncedür dil-dār
   Yaḳsa yandursa ehl-i ‘aşḳı ne var

2. Bir ayaġ-ıla nice ire saña
   İdemez serv ey ṣanem reftār

3. Gizleme birin ol iki ḫālüñ

[2895] İpekten, 2019, s. 585.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.

Beni yaḳmaġa nāruñ eyleme ḥār

4. Ṭaġılup serv ṣu gibi her sū
   İdemez eşk-i çeşm o servi kenār

5. Öldi ṣanma **Muḥibbiyā** Mecnūn
   Cevr-i Leylīden itdi terk-i diyār

-1090-

Ebu's-Su'ūd

Fā'ilātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

Ḳad ḳıyāmet ġamze āfet ḫaṭ güzel ruḫsār ḫūb
Şimdi sensin ḫūb-rūlar içre maḥbūbü'l-ḳulūb

-1091-

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

N'ola mektūb-ı şerīfüñle benüm gitse ġamum
Ḫaṭṭ-ı ḫūbuñ naẓarı cānı feraḥnāk eyler

-1092-[2896]

[Yaḥyā]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

Egler[2897] faḳīri va'de-i vaṣluñ ne ḥāl ise
Cāndur umar efendi ne deñlü muḥāl ise

[385a]

-1093-[2898]

Şāh Ṭahmāsb

Fā'ilātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Şāh-ı Merdān devletinde giydügüm nārencīdür
   Nāra ḳarşu ṭurmazam zīrā beni nār incidür

2. Ḫān Süleymān gelüben bizden[2899] vilāyet istedi

[2896] Çavuşoğlu, 2023, s. 434. Şiir, TYD'de 5 beyittir.
[2897] Egler TYD: Eyler N.
[2898] Kesik, 2015, s. 206.
[2899] gelüben bizden: geldi bizden il KŞT.

Biz anı yolda ḳoduḳ yollar anı[2900] zār [i]ncidür

3. Ḫānesinden çıḳuban ṭaġlara düşse bir kişi
   Bād eser bārān yaġar zaḥmet çeker ḳar incidür

4. Her ki[2901] gelmişdür cihāna yol ile gelmiş durur
   Bir ḳadem ṭaşra çıḳan[2902] bīgāneyi ḫār incidür

5. **Şāh Ṭahmās**am cihānda Şāh ʻAlīnüñ nesliyem[2903]
   Yār-ıla yār olmışam ṣanma beni yār incidür

-1094-[2904]

Cevāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymān

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Āl-i ʻOṣmān devletinde giydügüm turuncīdür
   Dāyimā mürted olanı yol yider[2905] nār incidür

2. Ḳaçuban ḳanda varup terk-i diyār eyleyesin[2906]
   Ḫā'inüñ miʻrācıdur āḫir anı dār incidür

3. Ṣayd-ı naḫçīr itmeg-içün ṭaġlara düşse[2907] kişi
   ʻĀdetidür avc[ı]nuñ dāyim anı ḳar incidür

4. Görmedüñse yā nedendür böyle ʻār itdüklerüñ[2908]
   Ṣor babañdan Ḫān Selīm Şāh itdügi[2909] ʻār [incidür]

5. **Şāh Süleymān**am cihānda Şāh ʻAlīnüñ ḳulıyam[2910]

[2900] Biz anı yolda ḳoduḳ yollar anı: Bir yola ḳoyduḳ biz anı yol eri KŞT.
[2901] ki: ne KŞT.
[2902] çıḳan: düşen KŞT.
[2903] Şāh ʻAlīnüñ nesliyem: şāh-be-şāh nesl-i ʻAlī KŞT.
[2904] Kesik, 2015, s. 208.
[2905] Dā'imā mürted olanı yol yider: Mürted-i dīn olanuñ yir yider [ü] KŞT.
[2906] varup terk-i diyār eyleyesin: varasın terk-i diyār eyleyüp KŞT.
[2907] itmeg-içün ṭaġlara düşse: itmege daġlarla dostsa bir KŞT.
[2908] Görmedüñse yā nedendür böyle ʻār itdüklerüñ: Görmedüñ mi seyyidi sen yol ile ne itdügin KŞT.
[2909] babañdan Ḫān Selīm Şāh itdügi: ilüñden Ḫān Selīm itdügini KŞT.
[2910] Şāh ʻAlīnüñ ḳulıyam: Āl-i ʻOṣmān neslüm KŞT.

Sancaġ-ı īmān[2911] benümdür küfri[2912] īmān incidür

-1095-[2913]

Velehu

[Muḥibbī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Mey-i ḥamrā yirine kendü ḳanum içdügüm cānā
   Derūnı lāle gibi ṭopṭolu ḳan olmayan bilmez

2. Göñül maḥzūn u baḫtum nā-müsā‘id ḥayretüm şāhā[2914]
   Muḥaṣṣal ḫaṭṭuñ esrārıyla ḥayrān olmayan bilmez

3. Didüm tīġ-i müj[e]ñ ḳan itmege bādī nedür didi
   Bu rāzı mülket-i ‘aşḳ içre sulṭān olmayan [bilmez]

4. **Muḥibbī**nüñ ta‘accüb eylemeñ āh u fiġānından
   Anuñ ḥālini bülbül gibi nālān olmayan bilmez

-1096-

Muḥibbī

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Kimden ögrendüñ ey semen-sīmā
   K’eyledüñ bunca şīveler peydā

2. N’eyledük saña kim günāh oldı
   Secde ḳılduḳ ḳapuñda [kim] farżā

3. Maḳṣūdumuz vefā idi senden
   Ummaz idük begüm bu deñlü cefā

4. Yüzüme baṣṣ-ı eşk-i çeşmümden

[2911] īmān: İslam KŞT.
[2912] küfri: küfr KŞT.
[2913] Yavuz, 2021, s. 157. Şiir, MDY’de 5 beyittir.
[2914] şāhā: cānā MDY.

Yollar olmış durur benüm cānā

5. Ġarażı şi‘rden **Muḥibbī**nüñ
   Saña bir ‘arż-ı ḥāldür maḥżā

-1097-

Velehu

[Muḥibbī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ben belāda şehā ḫayālüñ ile
   İl ṣafālar sürer viṣālüñ ile

2. Dil-i meyyālümi alup gitdüñ
   Gelüp ol ḳadd-i ḫoş-ḫırāmuñ ile

3. Ḳāmetüm bir ḫayāle döndürdüñ
   Ol iki ebrū-yı hilālüñ ile

4. Āb-ı vaṣluñla sākin eyle yitiş
   Yandı dil āteş-i firāḳuñ ile

5. Ey **Muḥibbī** ola kim añla sen
   Ölicek şi‘r ü yā kemālüñ ile

-1098-

Velehu

[Muḥibbī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Çün gördi bu reftār-ı ḫırāmānuñı cānā
   Ḳul oldı senüñ ḳāmetüñe serv-i dil-ārā

2. Araladuñ ol mihr-i ‘ı̲zāruñla cihānı
   Bu ḥüsn ü bu ḫulḳ u bu melāḥat nedür āyā

3. Āyā beni medhūş-ı cihān eyledi ‘aşḳuñ
   Ḳaddüñ göreli olmışam āvāre vü şeydā

4. Şeydā durur ‘ālem mey-i la‘lüñle ser-ā-ser
   Beñzer ki bir al eyledüñ sāḳī-i zībā

5. Zībā ruḫuñı ḫaṭla ṭolu[2915] gördi **Muḥibbī**
   Ḥayfā didi ol la‘li ki kāfir ide yaġmā

[385b]

-1099-[2916]

Fiġānī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Zaḫım[2917] zerd ü yaşum al oldı dirsem yāre al añlar
   Miyānuñ fikr[i][D] mū ḳıldı tenüm dirsem ḫayāl añlar

2. Bilen nefsin bilür Rabbin dimiş çün sāḳī-i Kevṣer
   Bu sırrı ẓāhir ü bāṭın mücerred[2918] ehl-i ḥāl añlar

3. Ḫarābāt ehli fāsıḳdur diyü ṭa‘n eyleme zāhid
   Cihānda bunlaruñ keyfiyyet-i ḥālin ricāl añlar

4. Cemālüñ muṣḥafı üzre ḳonılmış noḳṭadur cānā
   Velī bādī naẓarda kim ki görse anı ḫāl añlar

5. Yüzüm zer[2919] ḳāmetüm çeng oldı ġamdan dir isem yāre
   Baña cevr ü cefā eyler sözümi ḳīl u ḳāl añlar

6. Vücūd-ı vācibi fehm eyleyenler ‘ārif-i bi’llāh
   Ser-ā-ser ‘ālemi bunlar bu gün ẓıll u ẓılāl añlar

[2915] ḫaṭla ṭolu: ḫaṭ ṭolmış N.
[2916] Karahan, 1966, s. 51.
[2917] Zaḫım: Yüzüm FGD.
[2918] mücerred: ḥaḳīḳat FGD.
[2919] zer: def FGD.

7. **Fiġānī** sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsın şimdi eş‘ārı
   Nezāketde Ḥasansın sen maḳālātuñ[2920] Kemāl añlar

-1100-[2921]

Ḥāletī-i Gülşenī-zāde

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Cān virmeyicek derd-ile cānān ele girmez
   Müşkil bu durur ol daḫı āsān ele girmez

2. Gülden ne biter gülşen-i ‘ālemde ḥabībüm
   ‘Āşıḳlara ḥüsnüñ gibi seyrān ele girmez

3. Münkirlerüñ inkārına ġam çekme ki zīrā
   Küfr olmayıcaḳ arada[2922] īmān ele girmez

4. Sür devrüñi iḫvān-ı ṣafā-y-ıla cihānda
   Kim buncılayın bir daḫı devrān ele girmez

5. Ey **Ḥāletī** sür yüzüñi dergāhına anuñ
   ‘Ālemde Ḫayālī gibi sulṭān ele girmez

-1101-

Feyżī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Şeh-i ‘aşḳam ġam u ġuṣṣa yiter ḫayl ü ḥaşem şimdi
   Şu‘ā‘-ı nār-ı dil besdür baña zerrīn ‘alem şimdi

2. Ṣıdı seng-i ḥavādiṯ sāġar-ı cem‘iyyet-i ‘aşḳı
   Sifāl-i köhnede taḥṣīl olınmaz cām-ı Cem şimdi

3. [E]zel maḫṣūṣ imiş her ‘āşıḳa bir dil-ber ammā kim

[2920] Ḥasansın sen maḳālātuñ: Ḥasan sensin ḫayālātuñ FGD.
[2921] Altunel, 1988, s. 87.
[2922] arada: orada HLGD.

Vefā eyler bütün dünyāya ey dil bir ṣanem şimdi

4. [Ke]sāda irdi varduḳca ṣafā esbābınuñ ḳadri
   Revācın buldı gitdükce metā‘-ı derd ü ġam [şimdi]

5. Gedāya dest-gīr olmaz felekde kimse ey **Feyżī**
   Mürüvvet bābını sedd itdi erbāb-ı himem şimdi

-1102-[2923]

Kemāl Paşa-zāde

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ravża-i ḥüsnini dil-ber şöyle tezyīn eylemiş
   Kim görüp cennetde Rıḍvān anı taḥsīn ey[lemiş]

2. Bāġbān-ı ḥüsn ḳomış[2924] güllerin açılmaġa
   Daġıdup fülfüllerin sünbüllerin çīn eylemiş

3. Bezm germ-ā-germ iken gelmiş raḳīb-i turş-rū
   Sirke dökmiş üstine ol odı teskīn [eylemiş]

4. Şevḳ-ı la‘lidür döken gözüm ḳabaġınuñ meyin
   Çeşm-i mesti bize yoḳ yirden n’içün kīn eyle[miş]

5. Dil lebüñ vaṣf eylemiş görseñ ne şīrīn söylemiş
   Ruḫlaruñ medḥinde şi‘rin nice rengīn eylemiş

[386a]

-1103-[2925]

Nev‘ī Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bize meydān-ı ‘aşḳ içre döner āvāreler dirler
   Ḫarābāt içre ḫ[v][ā]r olmış gezer mey-ḫ[v]āreler dirler

[2923] Saraç, 2021, s. 209.
[2924] ḳomış: ḳoymış KPD.
[2925] Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 273, 274.

2. Maḥabbet muḳteżāsı câme-i cismüñ fenāsıdur
Ki ‘ādetdür cünün ehli libāsın pāreler dirler

3. Viṣāl-i yāre[2926] mümkindür velī sa‘y itmeyen irmez
Ṭarīḳ-i Ka‘be müşkildür yolından varalar dirler

4. Gözetme ḫāl ü ḫaṭ ‘aşḳ içre ümmīd-i kenār itme
Maḥabbet özge deryādur görinmez ḳaralar dirler

5. Kitāb-ı ‘aşḳa baḳdum **Nev‘iyā** bir bābda gördüm[2927]
Der-i dil-dāra ‘āşıḳlar varup yalvaralar dirler

-1104-

Rif‘atī Çelebi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gözüñ cellādı bir dem çekmez el şemşīr-zenlükden
Müj[e]ñ bir laḥẓa geçmez dil-berā nāvek-figenlükden

2. El urmış ġamze-i tīġına yārüñ çeşm-i cellādı
Elin çeksün dil-i bīmār ṣaġluḳdan esenlükden

3. İrer her dem bahāne kesr-i mīzān-ı dil ü cāna
O sengīn-dil ne buldı bilmezem ḫāṭır-şikenlükden

4. Beyābān-ı ġama mu‘tād olan mecnūn-ı ser-gerdān
Ṣafā kesb eylemez ḥaẓẓ eyleyüp ‘ālemde şenlükden

5. Ele al **Rif‘atī**nüñ göñlin iḥsān eyleyüp her dem
Dil almaḳdur ġaraż ey verd-i ter ġonce-dehenlükden

-1105-[2928]

[2926] yāre: yār NVD.
[2927] gördüm: yazmış NVD.
[2928] Demirel, 2017, g. 93.

Mānī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey ḫaṭṭ-ı siyeh ‘ārıż-ı cānāna ṭolaşma
   Yüz ḳaraluġın eyleme īmāna ṭolaşma

2. Ey şāne senüñ cismüñi ṣad-pāre ḳılurlar
   El çek ṣaḳın ol zülf-i perīşāna ṭolaşma

3. Ayaḳda ḳalup cur‘a-ṣıfat ḫāke düşersin
   Ey cām-ı muṣaffā yüri yārāna ṭolaşma

4. Açılma ḳatı ‘āleme fāş eyleme sırruñ[2929]
   Ey rişte-i cān nāme-i cānāna ṭolaşma

5. Āġūş-ı miyānın ṭaleb itme kemerāsā
   Mānī meded ol serv-i ḫırāmāna ṭolaşma

-1106-[2930]

Vālihī Efendi

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ġam-ı zülfüñle siyeh şāla bürinsün yürisün
   Sāyeveş ‘aşḳ eri pāyüñde[2931] sürinsün yürisün

2. İrmeyüp sūr-ı viṣāline çeker[2932] mātem [ü] ġam
   Cūy-ı eşküm[2933] gibi ṭaşlarla döginsün yürisün

3. ‘Āḳıbet çarḫına ṭoḳınmaz ise seyl-i sirişk
   Āsiyābı felegüñ varsun öginsün yür[isün]

[2929] sırruñ: rāzuñ
[2930] Sungurhan, 2017, s. 889, 890. KTŞ’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 2, 5. beyit.
[2931] pāyüñde: yanuñca KTŞ.
[2932] çeker: çeken KTŞ.
[2933] eşküm: eşki KTŞ.

4. Cām-ı gülfām ile sāḳī yine reftāra gelüp
   Bezm-i gülşende nihāl-i güle dönsün yürisün

5. Yād ḳıl **Vālihiyā** vaṣf-ı ḫaṭ [u]^{D} reftārı[2934]
   Ġazelüñ ger diler-iseñ ki oḳınsun yürisün

[386b]

-1107-

Nüvīdī Çelebi

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Her ḳaçan çeşmüm dūçār-ı rūy-ı āteşnāk olur
   Sīne-i 'āşıḳ gibi 'aḳlum girībān-çāk olur

2. Böyle cūş eylerse ṭūfān-ı maḥabbet dilde ger
   Mevc-i eşküm sedd-i rāh-ı keştī-i eflāk olur

3. Cām-ı ḥüsnüñ ḳalb-i ḫākīde[n] ṣaḳınma dostum
   Cur'aveş āḫir ta'allüller[2935] naṣīb-i ḫāk olur

4. Bir [ni]gāh-ı luṭf ile cām dil-i bīmārda
   Zehr-i ġuṣṣa maẓhar-ı ḫāṣiyyet-i tir[yā]k olur

5. Ey **Nüvīdī** 'azm-i rāh-ı vādī-i naẓm eylesem
   Esb-i ma'nī zīr-rān-ı ḫāme-i çālāk olur

-1108-[2936]

Taḫmīs Velehu Ġazel-i Fużūlī

[Sipāhī]

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ṣūfī geçgin ser-ḫoşam ṣorma baña 'uḳbā nedür
   Kim ḳatı lā-ya'ḳılam bilmem ġam-ı ferdā nedür
   Añlamam öz kendü ḥālümden ḫaber ḥālā nedür

[2934] reftārı: reftārın KTŞ.
[2935] āḫir ta'allüller: o ta'allüller āḫir N.
[2936] Tahmis edilen gazel için bk. Ayan, 2016, s. 312.

Eyle ser-mestem ki idrāk itmezem dünyā nedür
Men kimem sāḳī olan kimdür mey-i ḥamrā nedür

2. Kendüme ne cāy-ı āsāyiş ne ārām isterüm
Bir açuḳ meşreb hevā ehli dil-ārām isterüm
Ġam deminden mül lebinden cām-ı gülfām isterüm
Gerçi cānāndan dil-i şeydā içün kām isterüm
Ṣorsa cānān bilmezem kām-ı dil-i şeydā nedür

3. Raḫt-ı ṣabruñ virmesün dirseñ yile o zülf [ü] ḫāl
Kes nesīm-i sünbülin cāndan eyā āşüfte-ḥāl
Fikr-i behrī ile (?)[2937] mihr-i ṣıdḳa irgürme zevāl
Çün vaṣıldan ‘āşıḳı müstaġnī eylermiş viṣāl
‘Āşıḳa ma‘şūḳdan her dem bu istiġnā nedür

4. Āşinā-yı baḥr-i ‘irfān olsa ger bir ehl-i dil
Ol şināver yüze gelmez ẕevḳa daldı şöyle bil
Gör nedür ol dürr-i deryā-yı ma‘ārif añla gel
Ḥikmet-i dünyā vü[2938] mā-fī-hā bilen ‘ārif degül
‘Ārif oldur bilmeye dünyā vü mā-fī-hā nedür

5. Başuma üşüp **Sipāhī** dün gice dünyā ġamı
İrgürüp gūş-ı ḫurūs-ı ‘arşa bāng [u] nāl[e]mi
Ḳuşġulanmış çıḳmaz oldı bülbülüñ āh u demi
Āh u feryāduñ **Fużūlī** incidüpdür ‘ālemi
Kerbelā-yı ‘aşḳ ile ḫoşnūd iseñ ġavġā nedür

[387a]

-1109-[2939]

‘Ulvī

[2937] behrī ile (?):
[2938] dünyā vü: dünyā-yı N.
[2939] Çetin, 1993, s. 325, 326.

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Derdüñ[2940] baña kār eyledi dermāna el irmez
   Cānum lebe geldi leb-i cānāna el irmez

2. Dil sāye-ṣıfat ḫāk-i mezelletde yatur āh
   Yıllar[2941] geçer ol serv-i ḫırāmāna el irmez

3. Ṣad pāre durur şāne durur[2942] gerçi derūnum
   Ammā n’idem ol zülf-i perīşāna el [irmez]

4. Didüm dehenüñ oḫşasam ey ḳāmeti[2943] şimşād
   Didi o perī mihr-i dıraḫşāna[2944] el irmez

5. **‘Ulvī** gibi ġavvāṣ-ı ma‘ānī olımazsın
   Ḳa‘rına anuñ ey dil-i dīvāne el irmez

-1110-[2945]

Sulṭān Süleymān

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ḥüsn-ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi
   Cevr-ile cefā ḳur‘ası ben bülbüle düşdi

2. ‘Ālemde ḳaçan ḳısmet olındı ġam u şādī
   Cümle ġam-ıla ġuṣṣa bu ben bī-dile düşdi

3. Sevdā-yı ser-i zülfine dolaşalı göñlüm
   Rüsvā-yı cihān oldı vü[2946] dilden dile dü[şdi]

[2940] Derdüñ: Derdüm DUD.
[2941] Yıllar: Bülbüller DUD.
[2942] durur: gibi DUD.
[2943] oḫşasam ey ḳāmeti: oḫşayalum ey boyı DUD.
[2944] dıraḫşāna: Süleymāna DUD.
[2945] Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 1664.
[2946] vü: o MD.

4. Hecrüñde senüñ[2947] şol ḳadar āh eyledüm ey dost
   Ḳanlu yaşuma zevraḳ-ı dil ġarḳ ola dü[şdi]

5. Ḫışm-ıla gelüp gözlerümüñ yaşını sildi
   Raḥm eyleyüben yiñile yārüm[2948] sile düşdi

6. Bir būseñe irişmedi el[2949] didi **Muḥibbī**
   Ẓāhirde ḳabūl itmedi ihmāl ile[2950] düşdi

-1111-

Sipāhī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ġayrı maḥbūba baḳar mı gören ol sīm-beri
   Berīdür cümleden ol ‘āşıḳ-ı pāküñ naẓarı

2. Naẓar-ı pāk ile baḳmazsa ruḫ-ı mehveşüñe
   Göreyin ḳalmaya ol dīdelerüñ nūr [u] feri

3. Feri yoḳdur o güneş yüzlü güzel yanında
   Baña ‘arż eyleme gökde leme‘āt-ı ḳameri

4. Ḳamerī yaḳada görsün ṣanemā gerdenüñi
   Ol ki görmek dileye maṭla‘-ı mihr-i seḥeri

5. Seḥerī başına gün ṭoġa o ferḫunde-ferüñ
   Göz açup her ki göre lem‘a-i nūr-ı ‘Ömeri

6. ‘Ömeri sevmeyüp a‘dāsı olan Rāfiżanuñ
   Dilerin ṭu‘me-i şemşīr-i każā ola seri

[2947] senüñ: şehā MD.
[2948] yārüm: yaşum MD.
[2949] būseñe irişmedi el: būse tevaḳḳu‘ iderüm MD.
[2950] ihmāl ile: ammā güle MD.

7. Seri cān-ıla fedā itdi **Sipāhī** yoluña
İşini başa iletdi sözinüñ oldı eri

[387b]

-1112-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ferāġat eyle ey dil gel ümīd-i vaṣl-ı dil-berden
Bilürsin kim vefā gelmez cihān içre güzellerden

-1113-

Naḳḳāş Muḥammed Çelebi

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

İnsān vücūdı ‘aşḳ ile memlū ḫazīnedür
Zīr-i zemīne ḳonsa ‘aceb mi defīnedür

-1114-

Velehu

[Naḳḳāş Muḥammed Çelebi]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Bir ben iki göñlüm biri de rūḥ-ı revānum
Bir birlüge yitmiş iki üç pāre ẓarīfüz

-1115-

Tārīḫ-i Vefāt-ı Merḥūm Üsküdārī Maḥmūd Efendi

[Naġzī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu gün ol ḳuṭb-ı ‘ālem Ḥażret-i Maḥmūd Efendi kim
Ḳoyup işbu mekānı ‘azm-i bāġ-ı lā-mekān itdi

2. Cihānda göz yumup gitdükde **Naġzī** didi tārīḫin
Hüdāyī Hū çeküp rūḥı hemān ‘azm-i cinān itdi[2951]
Sene 1038 [M. 1628]

-1116-

[Vaḳtī]

2951 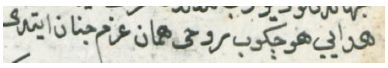

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Aks-i ruḫsāruñla gül gülşende ra‘nālanmasun
   Bülbül-i dil reng alup yoḳ yire ġavġālanmasun

2. Gülşen-i ḥüsnüñ ṭururken bāġa kim eyler naẓar
   Lāle rengin gösterüp güller muṭarrālanmasun

3. Māha ‘arż eyle cemālüñ ey hilāl-ebrū bu gün
   Kendüzin ‘ālī görüp igende ġarrālanmasun

4. Luṭf idüp göstermegil aġyāre ḥüsnüñ Ka‘besin
   Mü’mine lāyıḳdur ol kāfir temāşālanmasun

5. Būy-ı zülfüñ ḳaṣd idüp bād-ı ṣabā ṣubḥ u mesā
   Ol yiler oñmaza di kūyuñda şeydālanmasun

6. Gel ḫırām it nāz-ıla ey dost gülşenden yaña
   Serv miḳdārın bilüp tā böyle bālālanmasun

7. Vaṣf-ı la‘lüñ ile **Vaḳtī** bir ġazel tarḥ itdi kim
   La‘l ḳıymet ‘arż idüp yāḳūt ḥamrālanmasun

-1117-

Nābī Efendi

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Der döker nūş-ı ‘araḳdan dür gibi rūyuñ senüñ
   Sāḳī ādem öldürür āh işte bu ḫūyuñ senüñ

2. Biñ yaşar mey-ḫāneñe bir kez varup ‘ıyş eyleyen
   Āb-ı ḥayvān mıdur ey pīr-i muġān ṣuyuñ senüñ

3. Ārzū itmem çemende yāsemen seyrini ben
   Bu dil-i zāra yiter zülf-i semen-būyuñ senüñ

4. İşigüñde[n] var-ısa kesmek diler anı şehā
   Diş bilermiş **Nābī**ye yavuz seg-i kūyuñ senüñ

[388a]

-1118-

Tārīḫ-i Fetḥ-i Ḳal'a-i Yanıḳ

[Vücūdī]

Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Çoḳ ġażā eyledi Sinān Paşa
   Raḥmet-i Ḥaḳ o pīre lāyıḳdur

2. Oldı yüz biñ kerāmeti[2952] ẓāhir
   Bir kerāmet de fetḥ-i Yanıḳdur

3. Didi fetḥuñ **Vücūdī** tārīḫin
   Bu ġażā ġayrdan beş artuḳdur[2953]
   Sene 1003 [M. 1594/1595]

-1119-[2954]

Riyāżī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Her zamān ḫaste göñül bir ġam-ıla 'ālem ider
   Mātem eylerse de fevt-i ġam içün mātem ider

2. Bir sifāl-i mey içün cām-ı Ceme kaṣd iderüz
   Bir sifāl itdügini ṣanma ki cām-ı Cem ider

3. Dilde bir cevher-i iksīr-i belā vardur kim
   Sūrı mātem heves-i aşḳ sürūrı ġam ider

[2952] Oldı yüz biñ kerāmeti: Yüz biñ kerāmeti oldı N.

[2953] 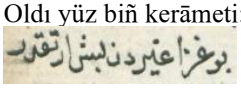

[2954] Açıkgöz, 1986, s. 355.

4. Dilde bir dāġ-ı sitem var ki eger mühresini
   Ḳoparup atsaḳ alup zaḫmına cān merhem ider

5. Zehr-i ġam kām-ı **Riyāżī**ye virür lezzet-i ḳand
   Bāde-i ‘ıyş [u][D] ṣafā görse yüzin derhem ider

-1120-[2955]

Velehu

[Riyāżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nām-ı maḳṣūd [u] emel sehv-i lisānumdur benüm
   Şükr-ḫ[v]ān-ı derd ü ġam vird-i zebānumdur benüm

2. Gülşen-i her dem bahār-ı feyż-i ‘aşḳam nāmiye
   Dürd-i nūş-ı sāġar-ı faṣl-ı ḫazānumdur benüm

3. Tār-ı zerrīn-i şu‘ā‘-ı tāb-ı ḫurşīd-i cemāl
   Pāre-dūz-ı çāk-ı ceyb-i çeşm-i cānumdur benüm

4. ‘Ālim-i bī-nāmīyem bir bī-vücūd-ı ‘ālemem
   Noḳṭa-i mevhūme resm-i āsumānumdur benüm

5. Ey **Riyāżī** ‘andelīb-i feyż-i ḳudsī-meşrebem
   Her gül-i gülzār-ı lāhūt āsumānumdur[2956] benüm

-1121-

Velehu

[Riyāżī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hep seni fikr eylerüm ẓāhirde ben ḫāmūş isem
   ‘Aḳl u fikrüm sendedür cānā eger bī-hūş isem

[2955] Açıkgöz, 1986, s. 478. RYD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[2956] āsumānumdur: āşiyānumdur RYD.

2. Kendü fikrümde ḳomaz ṣad güne ġam eyler hücūm
   Def‘-i ġam mümkin degül ‘ayb eylemeñ ser-ḫoş [isem]

3. Saḫt-ı bād-ı şevḳ pey-der-pey beni lerzān ider
   Kendü ḥālümle degül deryā gibi pür-cūş isem

4. ‘Āḳıbet ben ol meh-i bedri der-āġūş eylerüm
   Ġam degül şimdi hilālāsā tehī-āġūş [isem]

5. Ey **Riyāżī** ḫiẕmetüm bārī hele yārānadur
   Çün nihāl-i ġonce hemvāre sebū-ber-dūş isem

[388b]

-1122-[2957]

Ehlī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Baġrumı yaḳdı dile nār-ı maḥabbet düşdi
   N’ola āh eyler-isem cāna ḥarāret düşdi

2. Seyr ḳıldum ten-i sīmīnini ḥammām içre
   ‘Arż-ı ḥāl eyledüm ol dil-bere ḫalvet düşdi

-1123-[2958]

Ġazel-i Hümāyūn-ı Pādişāh-ı ‘Ālem-penāh Ḫalleda’llāhu Devletehü Taḫmīs-i Bāḳī Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ne mümkindür naẓar bir laḥẓa ḥüsn-i ṭal‘at-ı yāre
   Degül çünkim müyesser lem‘a-i ḫurşīd[e][D] neẕẕāre
   Ġubār-ı dergehin kuḥl itmedin çeşm-i güher-bāra
   Nice ṭāḳat getürsün çeşm-i ‘āşıḳ rūy-ı dil-dāra
   Getürmez tāb çün bir laḥẓa berḳ-ı tāb-ı envāra

2. Çerāġın şem‘-i dāġumdan yaḳar ḫurşīd-i ‘ālem-gerd

[2957] Sungurhan, 2017, s. 221.
[2958] Küçük, 2011, s. 96, 97. Tahmis edilen gazel için bk. Kırkkılıç, 2015, s. 57.

Ocaġın sīne-i germüñ fürūzān eyler āh-ı serd
Ciger pür-zaḫm-ı hicrān şerḥa şerḥa cism-i ġam-perverd
Muḳīm-i ḫānḳāh-ı ‘aşḳ olaldan bu dil-i pür-derd
Olur abdāl-ı miḥnet baġrı yara cismi ṣad-pāre

3. Ḫayālüñ taḫtgāhıdur derūn-ı sīne-i rūşen
Sezāvār olmaz ol ṣadra eger Dārā eger Behmen
Yaraşmaz mesned-i ḫalvet-serāy-ı dilde illā sen
Tefekkür eylemez bir dem göñül efkār-ı ġayrīden
Bu dil yārüñ serīridür virilmez yol aġyāra

4. Egerçi tīġ-ı bī-dādı derūnum ṭoġradı muḥkem
Aḳıtdı çeşme-i çeşmüm ġamından nice demler dem
Dil-i mecrūḥa şemşīrinden ayru urmadı merhem
Ne çāre çāre andandur dil-i bī-çāreye her dem
Çü yara uran oldur yine andan merhem ü çāre

[389a]

5. Marīż-i ‘illet-i ‘aşḳa şarāb-ı la‘lidür şerbet
Bulur cām-ı viṣālinden ölümlü ḫasteler ṣıḥḥat
Ġaraż dermān ise **Bāḳī** yüri var derde ḳıl himmet
Murāduñ sözlerinüñ gösterür her ḥarfi bir ḥikmet
Ne ḥikmet belki ‘ibretdür devādur cümle bīmāra

-1124-[2959]

Ġazel-i[2960] **Fużūlī**

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳıldı ol serv seḥer nāz ile ḫammāma ḫırām
Şem‘-i ruḫsārı ile oldı münevver ḥammām

2. Görinürdi bedeni çāk-i girībānından
Cāmeden çıḳdı yeñi ayını gösterdi tamām

[2959] Kılınç, 2011, s. 566, 567.
[2960] Ġazel-i: Ḳaṣīde-i N.

3. Nīl-gūn fūṭaya ṣardı beden-i ‘uryānın
Ṣan benefşe içine düşdi muḳaşşer bādām

4. Ṣandılar kim ṣatılur dāne-i dürr-i ‘araḳı
Urdı el kīseye çoḳlar [ḳılup][D] endīşe-i ḫām

5. Ezilüp[2961] üstine kef kef geçer oldı ṣābūn
Sürinüp[2962] pāyına her laḥẓa iderdi iḳdām

6. Didi[2963] ḥammām ḫazīnemde ne var-ısa bu gün
Ṣu gibi ṣarf idesin[2964] ol mehüñ üstine tamām

7. Kākülin şāne açup ḳıldı hevāyı miskīn[2965]
Tīġ mūyın ṭaġıdup itdi yiri ‘anberfām

8. Ṭās elin öpdi ḥased ḳıldı ḳara baġrını[2966] ṣu
Dökdi[2967] ṣu cismine reşk aldı tenümden ārām

9. Çıḳdı ḥammāmdan ol[2968] perde-i çeşmüm ṣarınup
Dutdı āsāyiş ile gūşe-i çeşmümde maḳām

10. Merdüm-i dīd[e]m[2969] ayaġına revān ṣu ḳoydı[2970]
Ki gerek ṣu dökile servüñ ayaġına müdām

[2961] Ezilüp: İzleyüp FD.
[2962] Sürinüp: Sürilür FD.
[2963] Didi: Eydür FD.
[2964] idesin: ideyüm FD.
[2965] miskīn: müşkīn FD.
[2966] baġrını: baġrumı FD.
[2967] Dökdi: Yitdi FD.
[2968] ol: u FD.
[2969] dīd[e]m: çeşmüm FD.
[2970] ḳoydı: tökdi FD.

11. Müzd-i[2971] ḥammāmı[2972] **Fużūlī** virürem cān naḳdin
İtmesün[2973] ṣarf-ı zer ol serv-ḳad-i sīm-endām

-1125-[2974]

[Bāḳī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Lebüñi al ile öpmiş ola mı peymāne
İçeyin ölmez isem ḳanını ḳana ḳana

2. Bezm-i meydür güzelüm ḳan ola şāyed arada
Çekmesün ġamzelerüñ ḫancerini mestāne

3. Nūş-ı cām[2975] eyler iken meclis-i mestān içre
Lebüñ ol ḥālet ile girmemek olmaz ḳana

4. Rāzumı nāle ile 'āleme fāş itdi göñül
Bizi rüsvā-yı cihān eyledi bir dīvāne

5. 'Iyş [u][D] 'işret demidür añma ġam-ı ferdāyı
Bāḳiyā gel berü sāġar çekelüm rindāne

-1126-

Ġazel

[Süheylī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḳāmetüm nār-ı ġamuñ ḳıldı dü-tā n'eyleyeyin
Çekdügüm derd ü belā oldı hebā n'eyleyeyin

2. Yoluña borcum idi cānumı virmek ṣanemā
Āh kim idemedüm borcum edā n'eyleyeyin

[2971] Müzd-i FD: Müjde N.
[2972] ḥammāmı: ḥammām FD.
[2973] İtmesün: Ḳılmasun FD.
[2974] Küçük, 2011, s. 371. BD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[2975] cām BD: cān N.

3. Çevremi[2976] aldı ġam u miḥnet [u] endūh [u] belā
   Olmadı derdüme ḳapuñda devā n'eyleyeyin

4. Neme yarar n'ideyin ol daḫı bir şey degül a
   Yoluña virmeyeyin cānumı yā n'eyleyeyin

5. Ey **Süheylī** baña mā'il degül ol ḳaşları ya
   Nice bir hecr ile ḳaddümi kemān eyleyeyin

[389b]

-1127-[2977]

[Behiştī]

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḳanı bir ṭālib-i Ḥaḳḳ ehl-i fenā[2978] şeklinde
   Ṣūret uġrusı çoġaldı fuḳarā [şeklinde]

2. *Men 'aref*[2979] sırrını fehm eylemedin daḫı henüz[2980]
   Nice zāhid geçinür var ṣuleḥā[2981] şeklinde

3. Cühelā çoḳ daḫı bir mes'ele ḥall[2982] idemez
   Ṣūret-i ẓāhiri ammā 'ulemā şeklinde

4. Daḫı 'ömrinde nedür bilmez iken ḥüsn-i edā
   Bir denī türki görürsin ẓurafā [şeklinde]

5. Menba'-ı[2983] mülk-i fenāda ḳatı nādir bulınur
   Şimdi bir mürşid-i kāmil budalā şeklinde

-1128-

[2976] Çevremi: Cevrümi N.
[2977] Aydemir, 2018, s. 376, 377. BŞD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[2978] ehl-i fenā: şimdi fütāde BŞD.
[2979] "**Kendini bilen** Rabb'ini bilir." anlamında bir hadis (Yılmaz, 1992, s. 122).
[2980] eylemedin daḫi henüz: itmez iken şimdi BŞD.
[2981] ṣuleḥā: 'ulemā BŞD.
[2982] daḫi bir mes'ele ḥall: saña bir mes'eleyi feth BŞD.
[2983] Menba'-ı BŞD: Münbaḳı N.

Semā‘ī Bende

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çemende seyr iderken nāz-ıla dil-dārı görsünler
   Ṣalınmaḳ nice_olur ol serv-i ḫoş-reftārı görsünler

2. Ölümlü ḫaste oldı ḥasret-i çeşmiyle cānānuñ
   Gelüp ġam bisterinde bu dil-i bīmārı görsünler

3. Tecellī-i cemāl-i Ḥaḳḳı görmek isteyen ‘uşşāḳ
   Baḳup diḳḳatle ol āyīneveş ruḫsārı görsünler

4. Bilinmez sırr-ı esmā vü müsemmā güç mu‘ammādur
   Firāsetle göñülden yoḳlasunlar varı görsünler

5. **Semā‘ī** bendesin dūr itmesün aḥbāba minnetdür
   Düşüp ol ser-keşüñ ayaġına yalvarı görsünler

-1129-

[Sipāhī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Kerāmetin ne bilür olmayan ḫarābātī
   Ki pīr-i meygedenüñ çoḳ durur ḥikāyātı

2. Yiter bu keşf aña kim kāfirüñ Müselmānuñ
   Biter ḳapusı açuḳ dergehinde ḥācātı

3. Be sāḳī ḳandaġı keyfiyyet-i şarāb-ı ṭahūr
   Süre piyāleyi ḳo ḥālet-i muḥālātı

4. Eger du‘ā-yı ḳadeḥden ideydi istimdād
   Ḳabūl olur dir idüm ṣūf[ī]nüñ münācātı

5. Edā-[y]ı Cāmīyi oḫşar **Sipāhī** ebyātuñ

Yitişdi saña meger ceẕbe-i kerāmātı

-1130-[2984]

Riyāżī Efendi

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Gördüm leb-i mey-gūnuñı mestāneye döndüm
   Almış mey-i 'aşḳuñ beni dīvāneye döndüm

2. Pür-şerḥa beden dīde-i bī-ḫᵛāb ḳapanmaz
   Ben şol der [ü]ᴰ dīvārı yıḳıḳ ḫāneye döndüm

3. Yarı yolına varmış-ıdum ṣavma'anuñ ben
   Gördüm ötesi çıḳmadı mey-ḫāneye döndüm

4. Sūrāḫlar açdı tenüme tīr-i maḥabbet
   Bu derd [ü]ᴰ ġamuñla yine cānā neye[2985] döndüm

5. Bu faẓl [u]ᴰ kemālümle[2986] **Riyāżī** vaṭanumdan
   Ġurbetde olan merdüm-i bīgāneye[2987] döndüm

[390a]

-1131-

[Sipāhī]

Mef'ūlü Fā'ilātün Mef'ūlü Fā'ilātün

1. Būs u kenār iderdüm ol ḫūb-ı ser-tırāşı
   Dūr olsa ger yanından aġyār-ı nā-tırāşı

2. Başum tırāş iderken didi görenler ol meh
   Mirrīḫ durur bir elde tīġı bir elde başı

3. Ḳan almaġa ḳaçan kim tīz ide ġayra neşter

[2984] Açıkgöz, 1986, s. 475.
[2985] cānā neye: cānāne neye N.
[2986] kemālümle: kemāl ile RYD.
[2987] bīgāneye RYD: bīgāne neye N.

Ol dem ṭamar gözümüñ reşk-ile ḳanlu yaşı

4. Ḳan derl[e]sem ‘aceb mi germ-ābeveş[2988] ḥasedden
Ḫalvetde itdi pehlū gördüm o yār taşı

5. Ġam çekme ey **Sipāhī** başa gelür yazılan
Ol ser-tırāşuñ geldi diyü baḳma tırāşı[2989]

-1132-

Velehu

[Sipāhī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṭutup ‘uşşāḳa yüz öpdür gehī ol ḫāl-i merġūbı
Güzel şāhum budur ṭavr-ı levendī ṭarz-ı maḥbūbī

2. Lebüñden ġonce[2990] ter şermende gül ruḫsār-ı aluñdan
‘Aceb mi olsa sünbül zülf-i pür-çīnüñ leked-kūbı

3. Beni ḳo sāye-i servüñ gibi ḫāk-i meẕelletde
Ṣalın sen ser-firāz-ı ‘ālem ol ey ḳāmeti Ṭūbā

4. Celālī gibi baş kaldurdı ḫaṭṭ-ı ‘ārıż-ı cānān
‘Aceb pür-fitne ḳopdı Rūm-ı ḥüsne ṣaldı āşū[bı]

5. **Sipāhī** ol hilāl-ebrū melek ġarrāsıdur devrüñ
Anuñ şeb-tāb[2991] u encüm gibidür yanında Eyyūbī

-1133-[2992]

Mānī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḫāṭıruñdan çıḳmasun senden gözüm mehcūr olan

[2988] germ-ābeveş: ger māyeveş N.
[2989] Mısra vezne uymamaktadır.
[2990] ġonce: ġonce-i N.
[2991] şeb-tāb: şitāb N.
[2992] Demirel, 2017, g. 65. MND’de 2 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Olmasun bārī göñülden dūr gözden dūr[2993] o[lan]

2. Aġlasun gezsün benüm gibi düşüp ṣaḥrālara[2994]
Dā'imā yansun yaḳılsun sevdüginden dūr [olan]

3. Bilmezem cām-ı şarāb[ı][D] şimdi kimlerle içer
Ol benümle hep yile içüp yile maḫmūr olan

4. Seng-i bī-dād-ı[2995] firāḳuñla ḫarāb oldı tamām
Luṭf u iḥsānuñ ile ol ḫāṭırı ma'mūr olan

5. Fürḳat eyyāmı 'aceb geldi yitişdi **Māniyā**
Tīz irmiş derd-i hecre vuṣlata maġrūr olan

-1134-

'Azīzī

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Fenn-i 'aşḳı pīr-i 'aşḳ 'uşşāḳa telḳīn eylemiş
Ṣūfī-i ṣāfī-dili bu nev'a ġam-gīn eylemiş

2. Ḳudsiyān ervāḥınuñ cevlāngehidür diyü Ḥaḳ
Bām-ı çarḫı aḫter-i şem'-ıla tezyīn eylemiş

3. Mülk-i 'aşḳa şāh olan şimdi benem gerçi felek
Benden evvel Vāmıḳ u Mecnūnı ta'yīn eylemiş

4. Dām ḳılmış ḫalḳa-i tevḫīdi z̲āt-ı Kibriyā
Ceẕbesin dil murġınuñ ṣaydına şāhīn [eylemiş]

5. Kākülüñ medḥ eyleyüp başa iletmiş ehl-i dil
Leblerüñ vaṣfın **'Azīzī** līk rengīn eylemiş

[2993] dūr gözden dūr: dūr u gözden cūr MND.
[2994] ṣaḥrālara: hicrānlara MND.
[2995] bī-dād-ı: bī-dāduñla MND.

[390b]

-1135-[2996]

Ṣāḥib-Zemīn ʻAzmī-zāde

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. H[ī]ç muḳayyed olmadı ḥal-i dil-i bīmār-ıla
   Var-ısa bir ḥāli vardur dil-berüñ aġyār-ıla

2. Orta yirde noḳṭadur gūyā dehānuñ dostum
   Dest-i ḳudret çekdi devr-i ḫaṭṭuñı pergār-ıla

3. Pertev-i mihr-i cemāl-i yār-ıla nā-būd olur
   ʻĀşıḳuñ h[ī]ç farḳı yoḳdur sāye-i dīvār-ıla

4. Ḳılmaduñ mümtāz iḥsānuñla aʻdādan bizi
   Bir bilürsin pāk-bāz-ı ʻaşḳı her murdār-ıla

5. Bülbüli pervāneye reşk itdürürdi **Ḥāletī**
   Gelse dil-ber gülşene ol āteşīn ruḫsār-ıla[2997]

-1136-

Naẓīre-i[2998] Nüvīdī Çelebi

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Lāl ider ṭūṭīleri dil-dār bir güftār-ıla
   Söyleşilmez oldı ḳaldı ol perī-ruḫsār-ıla

2. Nice baḳar yüzine bilsem ʻaceb ol mehveşüñ
   Bir baḳan āyīneye ruḫsāre-i dil-dār-ıla

3. Yazamaz taṣvīr-i ruḫsāruñ senüñ naḳḳāş-ı Çīn
   Bir midür rūḥ-ı muṣavver ṣūret-i dīvār-ıla

[2996] Kaya, 2017, s. 524, 525.
[2997] āteşīn ruḫsār-ıla: rūy-ı āteş-bār ile AHD.
[2998] Naẓīre-i: Naẓīrī-i N.

4. Ḳanda teşbīh eyler-ise la‘l-i şekker-bāruñı
Söyleşür ‘āşıḳlaruñ ṭūṭī-i şekker-bār-ıla

5. Çāk çāk eyle libās-ı cismüñi şemşīr-ile
Ey **Nüvīdī** ġamdan ol demler ki cānuñ ṭarıla

-1137-

Naẓīre-i Bezmī Çelebi

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Cümleden merġūb olursam n’ola ḫūb eş‘ār-ıla
Ādemüñ ẓāhir mükerrem olduġı güftār-ıla

2. Ser-fürū idüp çenār el arḳasın ḳodı yire
Baḫt-ı bālā eylese ol serv-i ḫoş-reftār-ıla

3. ‘Ayn çeşmüñle elif ḳaddüñle rā ḳaşuñ senüñ
‘Āşıḳ-ı bī-ṣabr u ārāmı ḳomazsın ‘ār-ıla

4. Virmese sevdā-yı zülf ü ḥasret-i lā‘lüñle cān[2999]
Bir yiri her mürdenüñ ṭolmazdı mūr u mār-ıla

5. Her ne cevr eylerseñ incinmez dil-i **Bezmī**-i zār
Şöyle mu‘tād ey büt-i Āzer göñül āzār-ıla

-1138-

Ḫātemī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül şūrīde vü şeydā olup āvāre düşmişdür
Şu Mecnūn gibidür kim gūyiyā ṭaġlara dü[şmişdür]

2. Dudaġuñla yañaġuñ ḥasretinden ġonce vü lāle
Biri bāġa birisi dāmen-i k[ū]hsāra düşmişdür

[2999] cān: cām N.

3. Cemālüñ gülleri peydā olaldan bāġ-ı ḥüsnüñde
Ḥasedden gülsitān içre ḳamu gül zāra düşmişdür

4. Nice bīmār olup nergis gibi ṣararmasun beñzüm
Ki göñlüm ey perī sen gözleri mekkāra düşmişdür

5. Şu deñlü gözlerüm pür-ḫūn olupdur tīr-i ġamz[e]yle
Ṣanasın **Ḫātemī** bir ġoncedür kim ḫāra düşmişdür

[391a]

-1139-[3000]

Ḫalīlī Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ben ki dervīşem faḳīrem pādişāh-ı ‘ālemem
Rūḥ-ı bī-rengem egerçi renge geldüm ādemem

2. Şeş cihetdür çār ‘unṣurla[3001] beni fāş eyleyen
Yoḳsa ben gencīne-i vaḥdetde nūr-ı mübhemem

3. ‘Ālem-i ġaybuñ ṣıfātı bende[3002] oldı āşikār
Ey baṣīretsüz beni gör kim ne ẕāt-ı a‘ẓamam

4. Söyleyen Ḥaḳdur benüm dilümde her dem yoḫsa ben
Çār ‘unṣurdan mürekkeb bī-lisān bir[3003] ebkemem

5. Ümmehāt-ıla ne var ābāya oldumsa ḫalef
‘Ālem-i taḥḳīḳe baḳsañ cümlesinden aḳdemem

6. Cennet-i[3004] Firdevs içün bir laḥẓa ġam-gīn olmazam

[3000] Kavaklıyazı, 2015, s. 63, 64. DHŞ'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, 5, 3, 6, 7. beyit.
[3001] cihetdür çār ‘unṣurla: cihāt u çār ‘unṣurdur DHŞ.
[3002] ‘Ālem-i ġaybuñ ṣıfātı bende: ‘Ālemü'l-ġaybuñ ṣıfātı benden DHŞ.
[3003] bir: u DHŞ.
[3004] Cennet-i: Cennet ü DHŞ.

Ṭālib-i dīdār-ı yāram pādişāh-ı[3005] ḫurremem

7. Ey **Ḫalīlī** çün her iş taḳdīr elinden işlenür
   Fāriġam dünyādan u ‘uḳbā ġamından bī-ġamam

-1140-

Semtī Dede

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

1. Yār işiginde yatan ‘āşıḳa h[ī]ç neng olmaz
   Aña bālīn-i sa‘ādet gelür ol seng olmaz

2. Nāylar n’eyler idüp şimdi yine āh u enīn
   Bezm-i ġam içre bu gün nāl[e]me āheng olmaz

3. Yārdan ḥasret ile var mı_ola ḳalmış ‘acebā
   Sāz olup beñzi anuñ ḳāmeti bir çeng [olmaz]

4. Yāri yolında bu gün varını ḫarc eyleyenüñ
   Menzil-i ġamda ḳalup dest-tehī [vü] teng [olmaz]

5. Al ile leblerini būse kenār eylemege
   Semtiyā bāde gibi dil-bere h[ī]ç reng olmaz

-1141-

Ḫātemī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Eylemiş Mi‘mār-ı Ḳudret ḳaṣr-ı ḥüsnüñ al-gün
   Ḳāmetin ḳılmış aña ey serv bir sīmīn sütūn

2. Ol elif ḳaddün ü ol noḳṭa dehānuñ göreli
   Bu dil-i bīmārumuñ derdi bir iken oldı on

3. Her gice baġrına başar bir mehi tā ṣubḥa dek

[3005] pādişāh-ı: şādmānam DHŞ.

Nice rūşen olmasun ey dil bu çarḫ-ı ser-nigūn

4. Nice şeydā olmasun gönlüm yüzüñ gördükde kim
   Bu meṣeldür olıcaḳ evvel bahār artar cünūn

5. Fenn-i ʻaşḳı başa iletdüm bu gün ey **Ḫātemī**
   N'ola olursam cihān içinde ben de ẕü-fünūn

-1142-[3006]

Yaḥyā Efendi

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Dağıdur dil-dār zülfin zīnet-i ruḫsār ider
   Gülsitānın bāġbāna ḥüsn-i[3007] sünbülzār ider

2. Başladı feryād u zāra bülbül-i āşüfte-ḥāl
   Kimseye nevbet degürmez ādemi bīzār ider

3. Bülbül ü pervāne ʻaşḳ ile bulaldan iştihār
   ʻAşḳdan dem urmaġa ehl-i maḥabbet ʻār ider

4. Dil ḫam-ı zülfin cihāna virmez ammā gāh olur
   Şāne ol bī-çāreye dünyāyı teng ü tar [ider]

5. Gülden añlar bülbül ey **Yaḥyā** meger gūş-ı ḳabūl
   Meclisinde itdügi her naġmeyi tekrār ider

[391b]

-1143-

Ḳıṭʻa

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

1. Maḥmil-i Leylīyi yā ḳanda bulurdı Mecnūn
   Ceres-i nāḳa aña itmese dil-dārluġı

[3006] Kavruk, yty, s. 128.
[3007] bāġbāna ḥüsn-i: bāġbān-ı ḥüsn ŞYD.

2. Ser-fürū itse ṣurāḥī n’ola sāḳī ḳadeḥe
   Nice ser-dārı ṣalar ayaġa el darluġı

-1144-

Ḳıṭ‘a

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Felekden fi’l-meṣel ṭaş yaġsa yire
   Ṭoḳınmaz kimseye illā faḳīre

2. ‘Aceb ḥāl oldı bu ben ġayġuluya
   Ḳaçup yaġmurdan uġradum ṭoluya

-1145-[3008]

Ḳaṣīde-i Nef‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Āferīn ey rūzgāruñ şeh-süvār-ı ṣaf-deri
   ‘Arşa aṣ şimden-girü tīġ-ı Ş̱üreyyā-cevheri

2. Pāre-i elmāsdur seng-i fesānı[3009] n’eyler ol
   Çarḫa çekme bir daḫı şemşīr-i vālā-gevheri

3. Ser-firāz itdüñ livā’u’l-ḥamd-i dīn-i[3010] Aḥmedi
   Kāfire gösterdüñ el-ḥaḳ dest-bürd-i Ḥayderi

4. Tīġuña n’ola yemīn eylerse rūḥ-ı Murtażā
   Bir ġazā itdüñ ki ḫoşnūd eyledüñ Peyġam-beri

5. Eyledüñ bir ḥaml[e]de ber-bād mülk-i düşmeni
   Gerd-i raḫşuñ gerçi kim sedd itdi rāh-ı ṣarṣarı

[3008] Akkuş, 2018, k. 14. Şiir, NFD’de 64 beyittir.
Nüshada, sütunların başında (7, 12, 17. beyitten önce) “Velehu” yazılmıştır.
[3009] fesānı NFD: feşānı N.
[3010] dīn-i NFD: zīr-i N.

6. Māh-ı nev ṣanma felekde göricek peykāruñı[3011]
   Ditredi Behrām elinden düşdi zerrīn[3012] ḫanceri

7. Ol ḳadar ḳan dökdi şemşīrüñ ki[3013] ‘aksiyle anuñ
   Kāse-i yāḳūta döndi günbed-i nīlūferī

8. Ġamze-i ḫūbān gibi cārī ucından penbe[3014] ḫūn
   Böyle ḳalursa eger yek-reng ider baḥr u beri

9. Belki ġarḳ-ı baḥr-i ḫūn olurdı fülk-i dil gibi
   İtdügince tīġ-ı ḫūn-efşān ile cevlān-geri

10. Şuḳḳa-i rāyāt-ı baḫtuñla rikābuñ olmasa
    Keştī-i nüh-āsumānuñ bādbān u lengeri

11. Berḳ uran destüñde tīġ-ı pür-güher midür yāḫud
    Eyledi deryāya ġavṭa āfitāb-ı ḫāveri

[392a]

12. Bir avuç gevher ṣaçardı ‘āleme gūyā kefüñ
    Ṣalduġuñca düşmene gāhī muraṣṣa‘ şeş-peri[3015]

13. Bir ‘aceb deryādur ordu-yı hümāyūnuñ senüñ
    Kim[3016] ḥabāb-ı ber-ḳarār olmış aña her çāderi

14. Mevc-i pey-der-peydür ol baḥra sipāh-ı ṣaf-be-ṣaf
    Bir neheng olsa n’ola her ṭop-ı ejder-peykeri

15. Her alay bir mevc-ı ṭūfān-ḫīzidür anuñ n’ola

[3011] peykāruñı NFD: peykāruña N.
[3012] zerrīn NFD: zerīr N.
[3013] şemşīrüñ ki NFD: şemşīrüñle N.
[3014] penbe: yine NFD.
[3015] Bu beyit, aynı sayfada tekrar yazılmıştır.
[3016] Kim: Ki NFD.

Ḫār u ḫās gibi öñince ḳaçsa kāfir ‘askeri

16. Gün gibi tenhāda çıḳsañ tīġ ile meydāna sen
Kār-ger düşmez sipāh-ı düşmenüñ şūr u şeri

17. Şeb-çerāġ-ı dīn ü devletdür vücūduñ ḥıfẓ içün
Ḳat ḳat olmış ejdehādur heft çarḫ[uñ][D] çenberi

18. Ḳarşu ṭurmaz saña bu iḳbāl ile şimden-girü[3017]
Düşmenüñ ger Ḳahramān olsa ser-ā-ser leşkeri

19. Böyle āġāz eylesün şimden-girü elḳābuña
Cāmi‘-i nüh-ḳubbe-i kevnüñ ḫaṭīb-i minberi

20. Āfitāb-ı baḥr u ber ṣāḥib-ḳırān-ı şarḳ u ġarb
Şeh-süvār-ı nāmver rāyet-güşā-yı ṣaf-derī

21. Bir avuç gevher ṣaçardı ‘āleme gūyā kefüñ
Ṣalduġuñca düşmene gāhī muraṣṣa‘ şeş-peri

-1146-

Sipāhī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Gül-geşt-i çemen seyr-i feżā demleri geldi
Nūş-ı mey-i ḥamrā vü ṣafā demleri geldi

2. Açıldı gül ü lāle geç ey ṣūfī riyādan
‘Iyş [u] ṭarab u terk-i riyā demleri geldi

3. Kār eylemez ‘uṣṣāḳ-ı nevā-sāza naṣīḥat
Murġ-ı seḥer-i naġme-serā demleri geldi

[3017] bu iḳbāl ile şimden-girü: şimdiden ṣoñra bu iḳbāl ile NFD.

4. Aġız ḫaberin virdi ṣabā būs-ı lebüñden
   Bīmār-ı ġam-ı ʻaşḳa şifā demleri geldi

5. Öldürme cefā-y-ıla begüm şāhı severseñ
   Raḥm it **Sipāhī**ye vefā demleri geldi

[392b]

-1147-[3018]

[Yaḥyā]

Mefāʻilün Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

1. İki gönül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa
   Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa

2. Miyān-ı lücce-i ġamda geçürdük eyyāmı
   Necāt ümīdine düşsek kenār [yaḳlaşsa]

3. Ṣafā ider[3019] dil ü cānum[3020] nesīm eser ṣanuram
   Semend-i nāz-ıla ol şeh-süvār yaḳlaşsa

4. Kenār[3021] ʻālemin itseñ benefşezāra baḳup
   Ḳosañ[3022] ġurūr[ı][D] ḫaṭ-ı müşk-bār yaḳlaşsa

5. Gönül açılmaġa meyl itse ġonceveş **Yaḥyā**
   Zamān-ı şevḳ u neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa

-1148-

Şeyḫī

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1. Ezel mest-i şarāb-ı ʻaşḳ olan maḫmūr olur ṣanma
   Elinden ʻāşıḳuñ cām-ı leb-ā-leb dūr olur [ṣanma]

[3018] Kavruk, yty, s. 385.
[3019] ider: gelür ŞYD.
[3020] cānum: cāna ŞYD.
[3021] Kenār: Bahār ŞYD.
[3022] Ḳosañ: Ḳosaḳ ŞYD.

2. Bilürsin anlara dād-ı Ḫudādur ṣafvet-i ḫāṭır
Ṣaḳın ‘uṣṣāḳı geh maġmūm geh maġrūr olur [ṣanma]

3. Ḥaḳīḳatde ḫarābāt ehlinüñdür rütbe-i ‘ālī
Anı taḥḳīr ile erbāb-ı ẓāhir dūr olur ṣanma

4. Olursa ḳalb-i ‘uṣṣāḳ-ıladur ta‘mīr[i] dünyānuñ
Binā-yı ḳaṣr-ı zerrīn-ṭāḳ ile ma‘mūr olur ṣanma

5. Gedā şeklindedür ammā ki şāh-ı ‘aşḳdur **Şeyḫī**
Anı her pādişāhuñ emrine me’mūr olur ṣanma

-1149-

Çelebi Efendi Ḥażretleri

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Piyāle bir gül-i ḫandān degül mi dest-i sāḳīde
Ne lāzım faṣl-ı gül bülbülüñ itmez mi ṣurāḥīde

2. Bu cāmuñ ẕevḳını mestāne-i bezm-i Elest añlar
Ne bilsün zāhidüñ iẕ‘ānına beñzer meẕāḳı da

3. Sefer itmek ḫaṭādur kūy-ı dil-ber var-iken ey dil
O yārüñ misk-i ‘anber mi degüldür ḫak-i rāhı da

4. Muḳarrerdür ki bir ‘āşıḳ olan mecnūn olur dirler
Anı bilseñ ki mecnūn didügüñ ‘āşıḳ ne varı da

5. Ṣaḳın ālām-ı hicrān-ıla dil-gīr olma ey **Şeyḫī**
Ṣafādur ārzū-yı vaṣl ile yārüñ firāḳı da

-1150-

Monlā

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Kişver-i ḥüsni Ḫudā ol māha ta‘yīn eylemiş

‘Ārıżın al eyleyüp zülfini tezyīn eylemiş

2. Öldürüp yüz biñ fütāde bir baḳışda gözleri
   Ḳatl-i merdüm itmegi kendüye āyīn eylemiş

3. Al ile diller alup çoḳ fitneler peydā ider
   Sāḳī-i üftādeler rūyını rengīn eylemiş

4. Ḥüsn ile sen bī-vefāyı şād u ḫandān eyleyen
   Hecr-ile ben bendeñi maḥzūn u ġam-gīn eylemiş

5. Küfr-i zülfüñe uyup başlar kesüp dil almaġa
   Ġamze-i ḫūn-rīzüñe kim anı telḳīn eylemiş

6. Görüp ey **Monlā** bu şi‘r-i nāzük ü nev-bāveyi[3023]
   Bezm-i ‘aşḳa cem‘ olan rindān taḥsīn eylemiş

[393a]

-1151-

Fedāyī Beg

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mest-i cām-ı ‘aşḳ-ı yārüz ‘āşıḳ-ı şeydālaruz
   Çār-sūy-ı ‘aşḳ içinde baş açuḳ rüsvālaruz

2. Zāhidā keşret yüzin ḳoy baḳ bu rūy-ı vaḥdete
   Kimseler görmiş degüldür miṣlümüz yek-tālaruz

3. Ḳāf-ı cūd içre kimesne virmedi bizden nişān
   Gerçi kim nām-ıla meşhūr olmışuz ‘Anḳālaruz

4. Bunda bīnā olmayan hem anda a‘mādur yaḳīn
   Ḥamdüli’llāh rūy-ı yāri görmişüz bīnālaruz

[3023] nev-bāveyi: nev-bāde-i N.

5. Ḳaṭreyüz biz ‘ālem-i ṣūretde gerçi zāhidā
   Dīde-i ‘ibretle baḳsañ mevc urur deryālaruz

6. Bülbül-i gülzār-ı ḳudsüz biz **Fedāyī** nuṭḳ ile
   Kāşif-i sırr-ı ḥaḳāyıḳ olmışuz gūyālaruz

-1152-[3024]

‘Ālī Efendi

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nice_olur ḥāl meded baña naṣīḥat eyle
   Gitdi dil mülki ḫarāb oldı ‘imāret eyle

2. ‘Ömrüm olduḳca raḳībüñle olursam hem-dem
   Tā ölince baña ey dost ‘adāvet eyle

3. Neme yarardı benüm ‘āşıḳ-ı rüsvāy olmaḳ
   Yine benden baña ey dost[3025] şikāyet eyle

4. Bādesüz mest ideyin ḫalḳı dir iseñ sāḳī
   Benüm aḥvālümi meclisde ḥikāyet eyle

5. Fürḳatüñ miḥneti çoḳ vuṣlat ise bī-bünyād
   ‘Āliyā ‘aşḳ odını[3026] añma ferāġat eyle

-1153-[3027]

Emrī Çelebi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Oldı yaşum ġarḳası fülk-i felekle[3028] kāyināt
   Kim bulupdur ser-nigūn zevraḳla deryādan necāt

[3024] Aksoyak, 2018, s. 1123.
[3025] dost: dīde GAD.
[3026] odını: adını GAD.
[3027] Saraç, yty, g. 58. ED’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3028] felekle ED: felekde N.

2. Nāle eylerken lebüñ-çün ġam beni ḫāk eylese
   Ney-şeker ola türābumda benüm her bir nebāt

3. La‘lüñüñ ġālib ḥayāt-efzāluġın gūş itmese
   Ḳarañuluġa[3029] girüp siñmezdi hīç āb-ı ḥayāt

4. Aġzına barmaḳ bıraġup ḳara ḳanlar mı ider
   Ḫaṭṭ-ı reyḥānı[3030] içün sevdāy[ī][D] olmışdur devāt

5. Dil ḫaṭ-ı ebrūsını görüp olur ġamdan emīn
   Nitekim ey **Emrī**[-i] miskīn bir nişānlanmış berāt

-1154-[3031]

Fiġānī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Güneş yüzüñde ḥāyil zülf-i pür-ḫam
   Şeb-i fürḳat baña nev-rūz-ı[3032] ḫurrem

2. Görinen her gice ṣanma kevākib
   Felek nīlūferin zeyn itdi şeb-nem

3. Aġardı aġlamaḳdan çeşm-i encüm
   Görinmez olalı Cemşīd-i[3033] ‘ālem

4. Felek dām-ı ḥavādiṯ dāne kevkeb
   Ṣaḳın ‘aḳlın Hümāsın andan ādem

5. ‘Alāyıḳdan mücerred ol **Fiġānī**
   Yirüñ gök ola çün ‘Īsī_İbni Meryem

[393b]

[3029] Ḳarañuluġa: Bir ḳarañuya ED.
[3030] Ḫaṭṭ-ı reyḥānı: Ol ḫaṭ-ı reyḥān ED.
[3031] Karahan, 1966, s. 88. FGD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3032] fürḳat baña nev-rūz-ı: ẓulmetde baña rūz-ı FGD.
[3033] Cemşīd-i: ḫurşīd FGD.

-1155-[3034]

Ṣāḥib-Zemīn Yaḥyā Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Mūydan ince miyān-ı dil-rübādur var-ısa
   Yoḳ dehānından eṣer[3035] sırr-ı Ḫudādur var-ısa

2. Nice günlerdür ki h[ī]ç nām u nişānı yoḳ dilüñ
   Bir kemend-i cān-şikāra mübtelādur var-ısa

3. H[ī]ç söz yoḳdur dehānında[3036] dimiş erbāb-ı dil
   ‘Āşıḳ-ı dil-ḫaste-i hecre şifādur var-ısa

4. Cevher-i ḫāk-i rehüñ[3037] ümmīdine düşmiş göñül
   Olmadı sa‘y [u][D] ṭaleble kīmyādur var-ısa

5. Dostum **Yaḥyā**ya da bir niyyetüm vardur didüñ
   Neydügin bildürmedüñ ḳaṣduñ cefādur var-ısa

-1156-[3038]

Naẓīre-i Fā’izī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nāyveş nālān olur dil mübtelādur var-ısa
   Cūybār-ı āb-ı luṭfuñdan cüdādur var-ısa

2. Gāh bād-ı āh u gāhī āb-ı eşkümle döner
   Çarḫ-ı gerdān didügüñ bir āsiyādur var-ısa

3. Çāk çāk olmış nedendür jende-i[3039] ehl-i fenā
   Dār-ı dünyā didügüñ mātem-serādur var-ısa

[3034] Kavruk, yty, s. 365.
[3035] eṣer: nişān ŞYD.
[3036] dehānında: dehānından ŞYD.
[3037] rehüñ: derüñ ŞYD.
[3038] Okatan, 1995, s. 243.
[3039] jende-i: zinde-i KFD.

4. Ṭurmayup gülbāng iderler bülbül-i bī-çāreler
   Gülsitān-ı dehr zindān-ı belādur var-ısa

5. İşte meydān-ı belāġat ḳaçmazuz gelsün berü
   Ḫınk-ı ṭab‘-ı **Fā’iżī**yle baḥṣe ḳādir var-ısa

-1157-[3040]

Naẓīre[-i] ‘Aṭāyī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ten hilāle döndi ġamdan mübtelādur var-ısa
   Yine bir meh-pāre dil-berden cüdādur var-ısa

2. Āfitāb-ı ‘ālem-ārā ṣandılar vaḳt-i seḥer
   H[ī]ç degül ol dil-ber-i zerrīn-ḳabādur var-ısa

-1158-[3041]

Medālī[3042]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Cān istese cānāna dime[3043] virmezem anı
   Bī-minnet alur yoḫsa ecel virmez emānı

2. Emdür lebi her derde vü ḥikmet nedür ammā
   Ben ḫast[e]ye ölsem de gelüp virmez em anı

-1159-[3044]

Tetimme

[Veysī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Veysī-i bī-çāreyem oldum ġamuñla pāy-māl
Ḫāṭırum maḥzūn [u]^{D} baġrum ḫūn [u]^{D} çeşmüm bī-mecāl

[3040] Karaköse, 2017, g. 205. Şiir, NAD’de 5 beyittir.
[3041] Özdemir, 2017, s. 102, 103. Şiir, NMKM’de 5 beyittir. Bu şiir, 435a’da tekrar yazılmıştır.
[3042] Medālī: Hüdāyī N.
[3043] cānāna dime: cānān dime kim NMKM.
[3044] Toska, 1985, s. 184. Şiir, VD’de 5 benddir.

Böyle-y-iken pādişāhum ḥāl-i ḳalbüm[3045] pür-melāl[3046]

Eylemem ölsem de ben gerdūn-ı dūna ‘arż-ı ḥāl[3047]

[Bir efendim var iken dünyāda sulṭānum gibi][D]

-1160-

(…)[3048]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. O (…)[3049] şeb-i deycūr-ı hicrānam ferüm yoḳdur

   Der-āġūş itmege ya‘nī ki şu‘ā‘ [u] nūrum yoḳdur

2. Elinde her kesüñ gül-deste-i ümmīd ü maḳṣūdı

   Benüm bu gülşen-i ‘ālemde bir berg-i terüm yoḳdur

[394a]

-1161-[3050]

İlāhī [Der-Maḳām-ı] ‘Acem

[Cāhidī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Çün teferruḥ[3051] eyleyüp baḳdum cihānuñ yüzine

   Her neye baḳdum ise ‘ibret görindi gözüme

   ‘Āḳil iseñ cān gözüñ aç ṭut ḳulaḳ bu[3052] sözüme

   Bir degirmendür bu dünyā un ider bir gün bizi[3053]

2. Alt ṭaşı degirmenüñ yir yüzidür[3054] ṭutmış ḳarār

[3045] ḳalbüm: ḳalb-i VD.

[3046] pür-melāl: pür

[3047] ‘arż-ı ḥāl:

[3048] 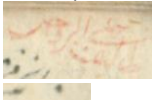

[3049]

[3050] Taşkesenlioğlu, 2013, s. 333, 334.
Nüshada 2, 3 ve 4. bendlerde mütekerrir mısra yerine “eyżan” yazılmıştır.

[3051] teferruḥ: teferrüc CAD.

[3052] gözüñ aç ṭut ḳulaḳ bu: ḳulaġın aç naẓar ḳıl CAD.

[3053] bizi: seni CAD.

[3054] yüzidür: yüzüñ CAD.

Göklere ḳılsañ[3055] naẓarı nicedür leyl [ü][D] nehār
Nice yüz biñ evliyāyı ḳıldı ṭopraġa[3056] karār
Bir degirmendür bu dünyā un ider bir gün bizi

3. Alına aldanma ṣaḳın mekr ile ḥīle ḳıla[3057]
Virdügini girü alur ṣanma kim bāḳī ḳala[3058]
İki ṭaşuñ arasında dānenüñ ḥāli n'ola[3059]
Bir degirmendür bu dünyā un ider bir gün bizi

4. Çarḫ içinde dānenüñ 'ömri olur aña[3060] ġıdā
Ecele bulmadı çāre[3061] enbiyā şāh [u][D] gedā
İki cihānuñ güneşi Meḥmed-i nūr-ı Ḫudā[3062]
Bir degirmendür bu dünyā un ider bir gün bizi

5. **Cāhidī** geç bu fenādan baḳma bunuñ[3063] alına
Zehr olur her kim yir-ise ṣunma anuñ balına
'Āḳil iseñ ḳıl seyāḥat gir Resūlüñ yolına
Bir degirmendür bu dünyā un ider [bir gün bizi]

-1162-[3064]

Fehīm

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Destine alduḳca şemşīr-i ḳażāyı ġamzesi
Bir nigāh-ıla şehīd eyler belāyı ġamzesi

2. Gāh olur bir neşvesinden cān bulur bīgāneler
Küşte eyler gāhī yüz biñ āşināyı ġamzesi

[3055] ḳılsañ: ḳılsam CAD.
[3056] evliyāyı ḳıldı ṭopraġa: evliyā ṭopraġa ḳıldı CAD.
[3057] ḳıla: ḳılur CAD.
[3058] ḳala: ḳalur CAD.
[3059] n'ola: n'olur CAD.
[3060] dānenüñ 'ömri olur aña: dānesin 'ömrüñ aña oldı CAD.
[3061] Ecele bulmadı çāre: Bulmadı emān ecelden CAD.
[3062] Meḥmed-i nūr-ı Ḫudā: faḫr-ı 'ālem Muṣṭafā CAD.
[3063] fenādan baḳma bunuñ: ḫayālden baḳma dünyā CAD.
[3064] Üzgör, 1991, s. 676, 678.

3. Bir nigāh itse eger ḫışm-ıla ehl-i maḥşere
   Lerzenāk eyler dil-i rūz-ı cezāyı ġamzesi

4. İtmeden şeh-bāz-ı çeşmi nīm-pervāz-ı nigāh
   Ḫavfdan rīzān ider perr-i Hümāyı ġamzesi

5. Bī-vefādur ḳıl cefāsın ārzū yārüñ **Fehīm**
   Saña ta‘līm eylesün luṭf u cefāyı ġamzesi

[394b]

-1163-

Müseddes-i Ġubārī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Baña dirsin cefāma ṣabr it a serv-i ḫırāmānum
   Cefāma ṣabr iden ‘āşıḳ görür elbette iḥsānum
   Tecellī-i cemāl itseñ ṭutışur cism-i ‘uryānum
   Viṣālüñ ‘arż ḳılsañ h[ī]ç yiñilmez çeşm-i giryānum
   Vefā vü luṭfuña doymaz taḥammül eylemez cānum
   Cefāña nice ṣabr itsün benüm devletlü sulṭānum

2. Teraḥḥum eyleyüp ḳılsañ naẓar ben ḫast[e]ñe cānā
   Olur berg-i ḫazānveş cān [u] tende lerzeler peydā
   Vücūdumdan eṣer ḳalmaz kelāmuñ eyleseñ ışġā
   Cefāña ṣabr ḳılmaḳ ḳanda ḳaldı ey gül-i ra‘nā
   Vefā vü luṭfuña doymaz taḥammül eylemez cānum
   Cefāña nice ṣabr itsün benüm devletlü [sulṭānum]

3. Eger bir kerre añsañ meclisüñde raḥm idüp adum
   Sürūrumdan çıḳar çarḫ-ı berīne āh u efġānum
   Bu deñlü luṭfuña ḳatlanmaz iken ḳalb-i nā-şādum
   Cefāña ṣabra ṭāḳat ide mi ey ḳaddi şimşādum
   Vefā vü [luṭfuña] doymaz [taḥammül eylemez] cānum

[Cefāña nice ṣabr itsün benüm devletlü sulṭānum]

4. İdersin muttaṣıl cevr ü cefāñı bendeñe ‘ādet
   Hele bir tecrübe ḳıl luṭfuña gör var mıdur ṭāḳat
   İderken ḫānumān-ı ṣabrumı cevr ü cefā ġāret
   Nice dirsin cefā vü cevrüme ṣabr it behey āfet
   Vefā vü [luṭfuña] doymaz [taḥammül eylemez] cānum
   [Cefāña nice ṣabr itsün benüm devletlü sulṭānum]

5. Didi olmaḳ dilerseñ ḫayl-i ‘uşşāḳ içre müsteṣnā
   Ġubārīveş cefā vü cevrüme ṣābr eyle ey şeydā
   Bilürsin ḫod ṣabırlu ḳulları dirler sever Mevlā
   Didüm başum yüzüm üstine her emrüñ şehā ammā
   Vefā vü [luṭfuña doymaz] taḥammül [eylemez] cānum
   Cefāña [nice ṣabr itsün] benüm [devletlü] sulṭānum

-1164-[3065]

Re’yī Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Niyāz itdükce ‘āşıḳlar efendim ṭurma nāz eyle
   Vefā itme benüm çoḳ sevdügüm tek cevri az eyle

2. Firāz-ı nīze-i ser-tīzüñe jeng gelmeye luṭf it
   Beni ‘uşşāḳ içinde pādişāhum ser-firāz eyle[3066]

3. Ser-i zülfin uzadup ḫākden ḳaldurdı miskīni
   İlāhī sen anuñ zülfi gibi ‘ömrin dırāz eyle[3067]

4. Ḫazān irmez nihāl-i serve diyü ser-keş olmışsın
   Ṣaḳın te’ṣīr ider sūz-ı derūnum iḥtirāz [eyle][3068]

[3065] Gürbüz, 2018, s. 336.
[3066] Bu beyit KSHME’de yoktur.
[3067] Bu beyit KSHME’de yoktur.
[3068] Bu beyit KSHME’de yoktur.

5. Dehānı sırrını açmış raḳībe yār incinmiş
   Saña kim didi ey **Re’yī** ‘adūya keşf-i rāz eyle[3069]

[395a]

-1165-[3070]

Sulṭān Süleymān

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

Gel şarāb-ı ‘aşḳı nūş eyle ṣafā vü lezzet al
Derdi dermāna degiş ya‘nī belā vü miḥnet al

-1166-[3071]

Velehu

[Muḥibbī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem
Ṭutuşdum āteş-i ‘aşḳa eridüm zer gibi ḳalam

-1167-[3072]

Nābī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nev-bahār oldı cünūn el virdi şellāḳīlere
   Düşdi mānend-i ṣurāḥī ser-fürū sāḳīlere

2. Cismi nāzük ol ḳadar kim sāye-i leb düşmeden
   Cāy-ı gül-būse döner rūyında derrāḳīlere

3. Ḫüsni yārüñ neşve-baḫş olmaḳdadur her fırḳ[a]ya
   La‘li meste ḫāl-i ‘anberfāmı[3073] tiryāḳīlere

4. Zīr-i ḫāk-i ḫaṭda rūyuñ çeşm [ü][D] ebrū ber-ḳarār
   ‘Ömrler virsün Ḫudā-yı Lem-yezel bāḳīlere

[3069] Bu beyit KSHME’de yoktur.
[3070] Yavuz ve Yavuz, 2016, s.1043. Şiir, MD’de 5 beyittir.
[3071] Yavuz ve Yavuz, 2016, s.1196. Şiir, MD’de 5 beyittir.
[3072] Bilkan, 1997, s. 997, 998. Şiir, NBD’de 7 beyittir.
[3073] ‘anberfāmı: afyūnfāmı NBD.

5. Def‘-i sermā-yı tekāsülde mü’esṣir ‘aṣḳdur
   Beñzemez berş-i Raḥīḳī mesr-i ‘uṣṣāḳīlere

6. Rūḥdur maḳṣūd olan ṣūret degüldür **Nābiyā**
   Vāṣıl-ı enfüs olan meyl itmez āfāḳīlere

-1168-[3074]

Mes’ele

Ḫāl ü ḫaṭ u mey ü maḥbūb vaṣfıyla olan şu‘arānuñ şi‘ri ki şi‘r dimek ḥelāl midür yoḫsa ḥarām mıdur?

El-Cevāb

[Ebu’s-Su‘ūd Efendi]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

Terk it edā-yı[3075] şi‘ri ki sevdā-yı ḫāmdur
Siḥr-i ḥelāl olursa da dime ḥarāmdur
Ketebehu el-faḳīr (…)[3076] ‘afā [‘anhu]

[395b]

-1169-[3077]

Tevārīḫ-i Āl-i ‘Oṣmān

[Hem-demī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḫaṭālardan emīn eyle İlāhī Āl-i ‘Oṣmānı
   Çün itdüñ bunları sen ehl-i İslāmuñ nigehbānı

2. Bu nesl-i pāk ile dīn-i Muḥammed taḳviyet buldı
   Şeref-baḫş oldı dīne bunlaruñ āyīn ü erkānı

3. İṭā‘at üzredür şer‘-i mübīne dā’imā bunlar

[3074] Kılıç, 2018, s. 60.
[3075] edā-yı: hevā-yı AÇMŞ.
[3076] 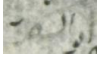
[3077] Arslan, 2019, s. 297-303.
Nüshada sütunların başında (7, 12, 17, 22, 27, 32, 37, 42, 47, 52, 57, 61, 66, 70, 75, 80, 85, 89. beyitten önce) “Velehu” veya “Lehu” yazılmıştır.

Ḳavīdür ḥaḳ bu kim bu ḫānedānuñ ṣıdḳ u īmānı

4. ‘Adāletle şecā‘atle seḫāvetle mürüvvetle
Niẓām-ı ‘ālem içün itdiler sa‘y-ı firāvānı

5. İdindüm bunlaruñ tārīḫini diḳḳat idüp ma‘lūm
Getürdüm naẓma luṭf-ı Ḥaḳḳ ile Fihrist-i Şāhānı

6. Ola tā her kesüñ ḫāṭır-nişānı cümleten tārīḫ
Gele her söz ki naẓma vardur anuñ ḥıfẓa imkānı

7. İdüp mevzūn u hemvār oldı bir şeh-nāme-i icmāl
Recām oldur ola ma‘ẕūr eger var ise noḳṣānı

8. Ḳamunuñ evveli Sulṭān ‘Oṣmān İbni[3078] Erṭuġrul
Ki oldur cümleten evvel ḳoyan resm-i cihānbānı

9. ‘Alā’e’d-dīn-i Selçuḳī idüp ṭabl u ‘alem irsāl
Muḥaḳḳaḳ altı yüz ṭoḳṣan ṭoḳuzdur[3079] ḫuṭbe ‘unvānı

10. Yigirmiyle yedi yıl salṭanat sürdi ‘adāletle
Bu devletde bu vaż‘ itdi ḳamu tertīb-i dīvānı

11. Cihān-ı bī-beḳādan ‘azm idüp ol server-i ‘ālem
Yirine gördi lāyıḳ oġlını Sulṭān Orḫānı

[396a]

12. Cülūs itdi yedi yüzle yigirmi altı sālinde
Sa‘ādetle otuz beş yıl cihānuñ oldı sulṭānı

13. Ġazāya ṣarf idüp evḳātını h[ī]ç ṭurmadı ḫālī

[3078] İbni FŞ: Bin N.
[3079] ṭoḳuzdur: ṭoḳuzda FŞ.

Musaḫḫar eyledi tedrīc ile eṭrāf [u][D] büldānı

14. Bu gülzār-ı fenādan ol da itdi ‘āḳıbet riḥlet
O serv-i bāġ-ı devlet gitdi ‘uḳbāya ḫırāmānī

15. Cülūs itdi yirine oġlı Ġāzī Ḫān Murād anuñ
Tamāmet Rūm ilin feṭḥ idüp açdı kāfiristānı

16. Cülūsına yedi yüz daḫı altmış bir olur tārīḫ
Budur el-ḥaḳ selāṭīnüñ şecī‘ u merd-i[3080] meydānı

17. Otuz bir yıl sürüp devlet ġazā yolında ser virdi
Sa‘ādetle o server ḥāṣıl idüp ḳurb-ı Raḥmānı

18. Şehīd oldı çün ol Sulṭān-ı Ġāzī ‘asker-i İslām
Cülūs itdürdiler fi’l-ḥāl oġlı Yıldırım Ḫānı

19. Cülūsına yedi yüz daḫı ṭoḳsan ikidür tārīḫ
Şecā‘atde selāṭīn içre yoḳdur anuñ aḳrānı

20. Ne dem ‘azm eyleyüp meydāna at ṣalsaydı küffāra[3081]
Ṣanayduñ berḳ-ı ḫāṭifdür elinde tīġ-ı ‘uryānı

21. Serīr-i salṭanatda eyledi on dörd[i][D] çün tekmīl
Sekiz yüz beşde āḫir terk itdi[3082] ‘ālem-i fānī

[396b]

22. Süleymān Begle Mūsā Beg sürüp bir nice dem devlet
İkisi de aṭup ṭutdı bulup ḫālī bu meydānı

23. Sekiz yüzle on altıda ẓuhūr itdi Meḥemmed Ḫān

[3080] merd-i FŞ: merd ü N.
[3081] küffāra: a‘dāya FŞ.
[3082] terk itdi: itdi terk-i FŞ.

Taġallub eyleyüp def‘ eyledi ġavġā-yı iḫvānı

24. Sekiz yıl müstaḳıllen pādişāh oldı idüp riḥlet
Sipāriş itdi oġlı Ḫān Murāda cümle erkānı

25. Cülūsına sekiz yüz hem yigirmi dört olur tārīḫ
Olupdur Ḫān Murād-ı Evvele bu ism ile ṣānī

26. Ḳarār itdi otuz yıl altı ay devlet serīrinde
Ġazālar itdi küffāra[3083] çeküp şemşīr-i berrānı

27. Tamām oldı anuñ da devr[i][3084] riḥlet itdi dünyādan
Ḳoyup Sulṭān Meḥemmed Ḫān-ı S̱ānīye bu meydānı

28. Cülūs itdi sekiz yüz elli beşde ol şeh-i ġāzī[3085]
Otuz bir yıl cihānda kerr ü ferle sürdi devrānı

29. Budur İslāmbolı[3086] fetḥ eyleyen Ġazī Meḥemmed Ḫān
N’ola ecdādına ġālib olursa şevket ü şānı

30. Cihānda def‘ u ref‘a himmet itdi ẓulmet-i küfri
Żiyā-yı ‘adl ile rūy-ı zemīn[i][D] ḳıldı nūrānī

31. İrüp pāyāna ‘ömri ol daḫı ‘azm-i behişt itdi
Yirini oġlı Sulṭān Bāyezīde gördi erzānī

[397a]

32. Sekiz yüz seksen altıda cülūs itmişdür[3087] ol sulṭān
Odur Ḥaḳḳuñ velīsi andadur esrār-ı pinhānī

[3083] küffāra: a‘dāya FŞ.
[3084] devr[i]: rūzı FŞ.
[3085] ġāzī: ‘ādil FŞ.
[3086] İslāmbolı: İstanbulı FŞ.
[3087] itmişdür FŞ: itdürdi N.

33. Anuñ daḫı zamānında nice feṯḥ u fütūḥ oldı
Ḳırup küffār[ı][3088] icrā eyledi āyīn-i şāhānī

34. Otuzla hem iki yıl pādişāh oldı cihānda ol
Ferāġat itdi āḫir terk idüp bu dār-ı aḥzānı

35. Yirin Sulṭān Selīme eyledi teklīf ṣoñ demde
Bilürdi kimseye bāḳī degül bu çarḫ-ı gerdānı

36. Cülūs itdi ṭoḳuz yüz on sekizde çünki ol ġāzī
Şecā‘atde n’ola tercīḥ idersem cümleden[3089] anı

37. Alup Mıṣrı sefer ḳıldı ‘Acem iḳlīmine ṣoñra
Şikest idüp ḳaçurdı Çaldıranda[3090] şāh-ı Īrānı

38. Sekiz yıl hem sekiz ay oldı aña salṭanat rūzī
Ḳoyup gitdi yirine ‘āḳıbet Sulṭān Süleymānı

39. Cülūsına ṭoḳuz yüz hem yigirmi altıdur[3091] tārīḫ
Bunuñ eyyām-ı ‘adlinde bu devlet buldı mīzānı

40. Cihānda Ḫān Süleymān ḳırḳ sekiz yıl pādişāh oldı
Vilāyetler musaḫḫar eyleyüp arturdı ‘unvānı

41. Cihān ma‘mūr [u][D] ābādān daḫı[3092] ḫalḳ oldı āsūde
Zamānında ẓuhūr itdi nice āṯār-ı Sübḥānī

[397b]

42. Bu da gitdi cihāndan tāc u taḫtı terk idüp āḫir
Yirine ḫān Selīm oldı budur evvelkiye ṯānī

[3088] küffār[ı]: a‘dāyı FŞ.
[3089] cümleden FŞ: cümleten N.
[3090] Çaldıranda: Çaldırandan FŞ.
[3091] altıdur FŞ: dört olur N.
[3092] daḫi: olup FŞ.

43. Cülūsına ṭoḳuz yüz yetmiş ile dört olur tārīḫ
Budur bu nesl-i pāküñ ḥaḳ bu kim sulṭān-ı ẕī-şānı

44. Zamān-ı devletinde fetḥ olındı ülke-i Ḳıbrıs[3093]
Bunuñ şemşīr[i][D] küffār-ı[3094] Firenge virdi ḫüsrānı

45. Sekiz yıl hem beş ay ol server-i ʻālem sürüp devlet
Sefer ḳıldı cihāndan mesken itdi bāġ-ı Rıḍvānı

46. Anuñ mesned-nişīni Ḫān Murād-ı Sāliṣ olmışdur
Budur cümle selāṭīnüñ güzīni ehl-i ʻirfānı

47. Ṭoḳuz yüz hem daḫı seksen iki çün geçdi hicretden
Cülūs idüp müyesser oldı aña tāc-ı[3095] ḫāḳānī

48. Olup ṣābit-ḳadem taḫtında zaḥmet çekmeyüp aṣlā
İdüp ser-dārın irsāl aldılar Tebrīz [ü][D] Şirvānı

49. Yigirmi yıl sekiz ay ʻāleme ḥükm itdi ʻadl üzre
Ḳoyup gitdi o daḫı[3096] ʻāḳıbet bu köhne eyvānı

50. Anuñ da oġlı kim Sulṭān Meḥemmed Ḫān-ı Sāliṣdür
Cülūs itdi biñ üçde oldı cārī emr ü fermānı

51. Bu devletde budur ḫünkār-ı ġāzī fātiḥ-i Egri
Ḳıran küffār[ı][3097] ser-tā-pā idüp ceng-i firāvānı

[398a]

52. Ṭoḳuz yıl altmış üç gün salṭanat sürdi idüp riḥlet

[3093] Zamān-ı devletinde fetḥ olındı ülke-i Ḳıbrıs: Zamānında bunuñ Ḳıbrıs gibi bir ülke fetḥ oldı FŞ.
[3094] küffār-ı: aḳvām-ı FŞ.
[3095] tāc-ı FŞ: tāc u N.
[3096] daḫi: ʻādil FŞ.
[3097] küffār[ı]: aʻdāyı FŞ.

Bu mihmān-ḫānenüñ bir ḳaç gün oldı ol da[3098] mihmānı

53. Geçüp anuñ yirine ‘adl ile Sulṭān Aḥmed Ḫān
Yeñiden oldı iḥyā ḥaḳ bu kim āyīn-i ‘Oṯmānī

54. Cülūsı hicretüñ biñ on ikisinde olup vāḳi‘
Aña bu salṭanat oldı Ḫudānuñ luṭf u iḥsānı

55. Zamānında Anaṭol semtinüñ eṭrāf [u][D] eknāfın
Celālī eşḳıyāsı cümleten itmişdi talanı

56. Tevekkül eyleyüp Allāha bir ḳulın idüp[3099] irsāl
Geçürdi tīġ-ı ḳahrından ser-ā-ser ehl-i ṭuġyānı

57. Ḫükūmet itdi on dört yıl ile dört ay idüp[3100] riḥlet
Cülūs itdürdiler anuñ yirine Muṣṭafā Ḫānı

58. Cülūsı biñ yigirmi altıda vāḳi‘ olup anuñ
Müyesser oldı aña gerçi ferr ü baḫt-ı sulṭānī

59. Ne ḥāl ise üç ay üç[3101] gün ḳarār itdi velī ṣoñra
İdüp ġavġā-yı ‘alemden ferāġat çekdi dāmānı

60. Anuñ ardınca ‘Oṯmān Ḫān-ı Ṯānī pādişāh oldı
Ḥaḳīḳatde budur bu ḫānedānuñ şīr-i ġarrānı

[398b]

61. Cülūsı biñ yigirmiyle yedide vāḳi‘ olmışdur
Olup dört yılla dört ay on gün [anuñ][D] cümle devrānı

[3098] oldı ol da: ol da oldı FŞ.
[3099] bir ḳulın idüp: itdi bir ḳulın FŞ.
[3100] idüp: eyledi FŞ.
[3101] üç FŞ: on N.

62. Ġazā yolına beẕl-i himmet itdi ol şeh-i ġāzī
Cihān serverlügin iṡbāt idüp gösterdi burhānı

63. Ne çāre n'eylesün ammā ki baḫtı olmadı yāver
Cihāndan almayup kāmı felek ḳıldı hebā anı

64. Bu ḥālet çün ẓuhūr itdi ḳamunuñ ittifāḳıyla
Cülūs itdürdiler tekrār Sulṭān Muṣṭafā Ḫānı

65. Ne fetretler ne ġavġālar olupdur biñ otuz birde
On altı ay zamāne gösterüp rūy-ı perīşānī

66. Müşevveş oldı çün aḥvāl-i 'ālem gördiler āḫir
Gelüp cem' oldılar bir yire[3102] cümle devlet a'yānı

67. Cülūs itdürdiler[3103] Sulṭān Murād-ı Rābi'i ol dem
Umūr-ı salṭanat buldı yine evvelki mīzānı

68. Geçüp taḫta biñ otuz ikide ol ḫusrev ü[3104] ġāzī
Bu devlet oldı ol şāh-ı güzīne Ḫaḳḳuñ iḥsānı

69. Mehābetde ṣalābetde olup ecdādına ġālib
Budur ṣāḥib-ḳırānı 'ālemüñ Sām u Nerīmānı

[399a]

70. 'Adūnuñ kesdi 'ırḳın eşḳıyādan intiḳām aldı
Elinden ol gürūhuñ hīç biri ḳurtarmadı cānı

71. İdüp iẓhār-ı ḳudret fitne Ye'cū[cı]na sed çekdi
Sezādur aña dirlerse eger İskender-i ṣānī

[3102] cem' oldılar bir yire FŞ: bir yire cem' oldılar N.
[3103] itdürdiler FŞ: itdiler N.
[3104] ḫusrev ü: ḫusrev-i FŞ.

72. Revān-ıla alup Baġdādı ḳahr itdi Ḳızılbaşı
Ḳalaydı ṣaġ eger alurdı hep Īrān u Tūrānı

73. Cihānda on yedi yıl kām-rānluḳ eyleyüp āḫir
Nihāyet buldı emr-i Ḥaḳḳ ile anuñ da devrānı

74. Cülūs itdi ḳarındaş[ı][D] yirine Ḫān İbrāhīm
Bunuñ da oldı heft iḳlīme cārī emr[3105] ü fermānı

75. Olup biñ ḳırḳ ṭoḳuzda aña rūzī baḫt-ı[3106] fīrūzī
Getürdi ṣadra āḫir rūzgār ol ẓıll-ı Yezdānı

76. Bi-ḥamdi'llāh zamānında Girid[d]e Ḥanya fetḥ oldı
Azaḳda ḫod Ḳazaḳlar ṭutdılar semt-i girīzānı

77. Ṭoḳuz yıldan üç ay eksük ḥükūmet eyleyüp āḫir
Ferāġat itdi aña keşf olup bir sırr-ı vicdānī

78. Naṣīb oldı şehādet 'āḳıbet ol şāh-ı maẓlūma
Ne çāre bu imiş çün tā ezel taḳdīr-i Rabbānī

79. Anuñ ferzend-i 'ālī-şān[ı][D] devletle sa'ādetle
Geçüp evreng-i şāhīye müşerref ḳıldı dīvānı

[399b]

80. Cülūs-ı Ḫān Meḥemmed eyledi dünyāyı āsūde[3107]
Didi tārīḫini erbāb-ı naẓmuñ bir suḫandānı

81. Odur ḫünkār-ı ġāzī pādişāhānuñ ser-efrāzı[3108]
Dilüm medḥ itmede ḳāṣır o sulṭān ibni sulṭānı

[3105] emr: ḥükm FŞ.
[3106] rūzī baḫt-ı FŞ: baḫt rūzī N.
[3107] Bu mısra CD'de geçmektedir, bk. Ayan, 1981, s. 295.
[3108] ser-efrāzı FŞ:

82. Semiyy-i Faḫr-ı ‘Ālem şehriyār-ı a‘del ü ekrem
Şehen-şāh-ı mu‘aẓẓam vāriṯ-i mülk-i Süleymānī

83. Meḥemmed Ḫān-ı Rābi‘ pādişāh-ı maġrib u maşrıḳ[3109]
Anuñdur tāc-ı ḫāḳānī anuñdur taḫt-ı ‘Oṯmānī

84. Sa‘ādetle serīr-i devlet üzre cā-nişīn oldı[3110]
Gören bedr oldı ẓann itdi[3111] felekde māh-ı tābānı

85. Süvār olsa eger raḫş-ı hümāyūna ṣanurlar hep
Esed burcına taḥvīl eylemişdür mihr-i raḫşānı

86. Cülūs eṯnālarında[3112] gerçi olmışdur bir az fetret[3113]
Ḳamusın ber-ṭaraf ḳıldı idüp tedbīr-i āsānī

87. Eṯer devrinde hergiz ḳalmamışdur fitneden ḫaḳḳā
Meger erbāb-ı ḥüsnüñ ruḫlarında ḫāl-i fettānı

88. ‘Adāletle yeñi başdan cihānı eyledi ma‘mūr
Yine buldı niẓāmı[3114] devletinde ‘ālem-i fānī

[400a]

89. Bunuñ biz[3115] şükrini mümkin midür hergiz edā itmek
Ḫudā virdi bize bir pādişāh-ı pāk-iẕ‘ānı

90. Yiter ey **Hem-demī** şimden-girü gel ṣıdḳ ile el aç
Du‘āya başla kim Fihrist-i Şāhān buldı pāyānı

[3109] maġrib u maşrıḳ: maşrıḳ u maġrib FŞ.
[3110] oldı: olsa FŞ.
[3111] itdi: eyler FŞ.
[3112] eṯnālarında: ebnālarında N.
[3113] Cülūs eṯnālarında gerçi olmışdur bir az fetret: Zamānında bir az fetret ẓuhūr itmişdi ammā kim FŞ.
[3114] niẓāmı: niẓāmın FŞ.
[3115] biz: ben FŞ.

91. İlāhī eyle ervāḥ-ı selāṭīn[i][D] dem-ā-dem şād
İlāhī sen ḫaṭālardan emīn it şāh-ı devrānı

92. İlāhī ‘ömrin efzūn it ki anlar yirde yatduḳca
İlāhī sen ḳabūl eyle du‘ā-yı müstemendānı

-1170-[3116]

Rüşdī-zāde [Reşīd]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Selefde Hem-demī merḥūm idüp Fihrist-i Şāhānı
İrişdürmiş idi Sulṭān Meḥemmed vaḳtine anı

2. Fütūḥātı ẓuhūrından muḳaddem eylemiş riḥlet
Enīs [ü][D] hem-demi ola cinānuñ ḥūr u ġılmānı

3. Didüm lāyıḳ degüldür ḳala böyle ol eṣer nāḳış
Bu resm üzre anı teẕy[ī]le itdüm ḫāme-cünbānī

4. Meḥemmed Ḫān-ı Rābi‘ ḳırḳ buçuḳ yıl pādişāh oldı
N’ola ecdādına olsa fütūḥāt ile rücḥānī

5. Girid Başra Varat Çehrin Ḳamançe Yanova Uyvar
Odur fetḥ eyleyen bunlar gibi meşhūr büldānı

[400b]

6. Şikār-ı devletin aldı elinden rūzgār āḫir
Sipihr-i kīnever çoḳ gördi ḫalḳa öyle sulṭānı

7. Meḥemmed Ḫān-ı Ġāzīnüñ yirine itdiler iclās
Ḥayātında ḳarındaşı olan Sulṭān Süleymānı

8. Çü geçdi taḫta biñ ṭoḳsan ṭoḳuzda ferr ü şevketle

[3116] Arslan, 2019, s. 316-319. Şiir, FŞ’de 38 beyittir.
Nüshada, sütunların başında (6, 11, 16, 21. beyitten önce) “Velehu” yazılmıştır.

Müzeyyen eyledi üç yıl ṭoḳuz ay ṣadr-ı dīvānı

9. Beliġrad alınup ‘ahdinde ḳıldı ‘ālemi tesḫīr
Olur evvel geçen Sulṭān Süleymān Ḫāna bu s̱ānī

10. İdince dār-ı fānīden beḳāya ‘āḳıbet riḥlet
Geçüp taḫtı münevver itdi Sulṭān Aḥmed-i S̱ānī

11. Cülūsına anuñ biñ yüz ikinci sāl durur[3117] tārīḫ
O da üç yıl ṭoḳuz ay oldı şāh-ı ‘ālem-i[3118] fānī

12. Zamān-ı devletinde ḫalḳ-ı ‘ālem buldı āsāyiş
Ẓuhūr itdi du‘āsıyla nice āṣār-ı Sübḥānī

13. Cihān mülki degül bāḳī aña da ḳalmadı āḫir
Bıraḳdı taḫtı Sulṭān Muṣṭafāya çekdi dāmānı

14. Cülūsı oldı vāḳi‘ taḫta biñ yüz altı sālinde
Sekiz yıl ṭoḳuz ay on yedi gün ‘ālemde ‘unvānı

15. Bozup ṭabur-ı küffārı Lipovayı daḫı aldı
O ẕāt-ı pür-şükūhuñ gelmedi devletde aḳrānı

[401a]

16. Vefāsın görmedi dehrüñ elini çekdi devletden
Ẓuhūr itdi o yüzden aña Ḫaḳḳuñ emr ü fermānı

17. Serīr-i mülke teşrīf itdi Sulṭān Aḥmed-i S̱āliṣ
Ḳarındaşı ḥayātında aña taḫt oldı erzānī

18. Sa‘ādetle cülūs itdükde taḫta biñ yüz on beşde

[3117] sāl durur: sāldür FṢ.
[3118] ‘ālem-i FṢ: ‘ālem ü N.

Vücūdıyla müzeyyen itdi tāc u taḫtı eyvānı[3119]

19. Perīşān oldı ḫavfından anuñ Mosḳov gibi düşmen
Bozup taburını aldı Azaġ ile Ṭayaġanı

20. Sefer oldı Venedik semti üzre berren ü baḥren
Morayı feṭḥ idüp ḳırdı ‘adūyı tīġ-ı berrānı

21. Budur ümmīdümüz Ḥaḳdan anuñ da yanına ḳalmaz[3120]
O eṣnālarda Nemçe bir iki gün itdi ṭuġyānı

22. Cihān ṣulḥ [u][D] ṣalāḥ ile otuzda oldı āsūde
Ferāmūş itdiler ġamla geçen eyyām-ı devrānı

23. Yüz otuz ikide sūr-ı hümāyūn oldı şevketle
Beyān itdi anuñ tafṣīlini ‘aṣruñ suḫan-dānı

24. Otuz beşde sefer oldı Ḳızılbaş üstine zīrā
O demde Mīr Veys[3121] oġlı gelüp aldı Ṣıfahānı

25. Alup ol daḫı Tiflisi Hemedān ile Tebrīzi
Revānı Genceyi Lurı musaḫḫar ḳıldı Īrānı

[401b]

26. Daḫı nice fütūḥāta muvaffaḳ eyledi Mevlā
O şāhen-şāh-ı ẕī-şānı o sulṭān ibni sulṭanı

27. Nice ‘ālī maḳām u ḳaṣr ābād oldı vaḳtinde
Yapardı bir işāret eylese biñ ḳalb-i vīrānı

28. Şikāyet yoḳ anuñ devrinde feryād itmedi kimse

[3119] taḫtı eyvānı: taḫt-ı ‘Oṣmānı FŞ.
[3120] anuñ da yanına ḳalmaz: yanına ḳalmaz anuñ da FŞ.
[3121] Veys: Üveys FŞ.

Meger gülşende bülbül ide cevr-i gülden efġānı

29. Ferāġat itdi[3122] ġavġā-yı dehirden eyledi ‘uzlet
Yigirmi yedi yıl on bir ay oldı şevket [ü][D] şānı

30. Ḥayātında birāder-zādesi Sulṭān Maḥmūda
Virüp tāc ile taḫtı ‘āḳıbet terk itdi ‘unvānı

31. Cülūsı oldı biñ yüz ḳırḳ üçinci sālde vāḳi‘
Şeref-yāb itdi taḫt-ı devlet[i][D] ol ẓıll-ı Yezdānī

32. Mu‘īn-i dīn ü devlet Ḥażret-i Sulṭān Maḥmūd Ḫān
Zamānuñ pādişāhı ‘ālemüñ ḫurşīd-i raḫşānı

33. Şehen-şāh-ı bülend-aḫter Sikender-re’y [ü] Dārā-fer
Sa‘ādetle sezādur aña tāc u taḫt-ı ‘Oṣmānī

34. ‘Adāletle semāḥatle[3123] ide dünyāyı āsūde
Muvāfıḳ[3124] ola her tedbīrine taḳdīr-i Rabbānī

35. Cülūsı[3125] sāline oldı anuñ tārīḫ ḳuṭbü’l-arż[3126] Sene 1143 [M. 1730]
İlāhī merkezinde ḳā’im[3127] eyle şāh-ı devrānı

[402a]

36. **Reşīdā** mihr ü meh tā kim żiyā-baḫş ola ‘ālemde
Ḫatālardan emīn itsün Ḫudā şāh-ı cihānbānı

-1171-[3128]

[‘Ālī]

[3122] itdi: eyledi FŞ.
[3123] semāḥatle: şecā‘atle FŞ.
[3124] Muvāfıḳ: Muvaffaḳ FŞ.
[3125] Cülūsı: Cülūs-ı FŞ.
[3126] 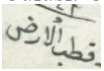
[3127] ḳā’im: ṣābit FŞ.
[3128] Aksoyak, 2018, s. 382.

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Süzilsün çeşm-i mestüñ devlet-i bīdār[ı] görsünler
   Bozılsun bend-i zülfüñ bendeler[3129] dīdār[ı] görsünler
   Çözilsün dügmeler mir’āt-ı pür-envārı görsünler
   Çıḳar pīrāhenüñ tā ḳudret-i Settārı görsünler
   Meded rūḥ-ı muṣavver nice_olurmış bārī görsünler

2. Lebüñden būse almaḳ mürde cān bulmaḳ ḳadar vardur
   Ṣaçuñ ḳoḳmaḳ ḥayāt-ı cāvidān bulmaḳ ḳadar vardur
   Miyānuñ ḳoçmacuḳ genc-i nihān bulmaḳ ḳadar [vardur]
   Viṣālüñ cāna almaḳ rāygān bulmaḳ ḳadar [vardur]
   Ne var bir himmet it şeydālar ol āṣārı görsünler

3. Ruḫuñ zülf içre[3130] gösterdüñ ḳıyāmetden nişānsın sen
   Günüñ maġribde ṭoġmış fitne-i āḫir-zamānsın sen
   Ser-ā-pā dehr[i][D] vīrān eyleyen genc-i nihānsın sen
   Ne māhiyyetsin āyā yā neden nā-mihrbānsın sen
   Müneccimler ḳosunlar ġayrı sen mekkārı görsünler[3131]

4. Yāḫud bir kāse içre misk-i[3132] terdür ḥırz[3133] içün cānı
   Yāḫud mülk-i melāḥat şāhınuñ ṭuġ-ı perīşānı
   Ḳonupdur başına yāḫud Hümā-yı baḫt-ı sulṭānī
   İnanmaz görmeyen çaḳ başdan ey şūḫ-ı cihān anı
   ‘Araḳ-çīnüñ çıḳar ol ṭurre-i ṭarrārı görsünler

[402b]

5. O meh-rū baḫt-ı **‘Ālī** gibi ġaddār olmaḳ istermiş
   Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmaḳ istermiş
   Ḳırup ‘āşıḳların cellād-ı ḫūn-ḫᵛār olmaḳ istermiş
   Muḥaṣṣal ẓulme meyl itmiş cefākār olmaḳ istermiş

[3129] bendeler GAD: bendleri N.
[3130] Ruḫuñ zülf içre: Ḳad-i bālāñı GAD.
[3131] GAD’de bu bendin 2 ve 3. mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[3132] Yāḫud bir kāse içre misk-i: Dilā bir kāse-i pür-misk-i GAD.
[3133] ḥırz GAD: Ḫıżr N.

Yitişsünler meded üftāde[ler][D] yalvarı görsünler[3134]

-1172-

Sipāhī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yāre diḳḳatle naẓar ḳıldum cefāya başladı
   Ġamzesi uydurdı ḳaşın yayḳaraya başladı

2. Ol mü’ezzin oġlı bana çıḳa diyü ṭıfl-ı dil
   Çıḳdı āmīne nidā ḳıldı ṣalāya başladı

3. Muṭrıb-ı bezm-i maḥabbet nāle-i nāy-ı dili
   Naġme-i ‘uşşāḳa uydurdı nevāya başladı

4. Dün ḥabīb ile muṣāḥib düşdügüm gördi raḳīb
   İtilendi ḫayl[ī] vaż‘-ı nā-sezāya başladı

5. ‘Ayn-ı şefḳatle naẓar ḳılmaz maḥabbet ehline
   Ol şeh-i ẓālim cefā-yı mübtelāya başladı

6. Cübbe vü destārı ṣūfī ṣatdı virdi bād[e]ye
   Ol güzel muġ-beççeyi sevdi ṣafāya başladı

7. Naẓm ile Ḥassān-ı ṣānīdür **Sipāhī** fi’l-meṣel
   Muntaẓam eş‘ār-ıla ḥüsn-i edāya başladı

-1173-[3135]

Der-Sitāyiş-i Sulṭān Süleymān Ḫān-ı Ġāzī

[Bāḳī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. İtdi şehri şeref-i maḳdem-i Sulṭān-ı cihān
   Reşk-i bāġ-ı İrem ü ġayret-i gülzār-ı cinān

[3134] GAD’de bu bendin 2 ve 3. mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[3135] Küçük, 2011, s. 7-11. Şiir, BD’de 60 beyittir.

2. Şādmān oldı bu gün devr-i kühen-sāl yine
Vuṣlat-ı Yūsuf ile niteki pīr-i Ken‘ān

3. Rūşen oldı açılup dīde-i Ya‘ḳūb-ı emel
Demidür menzil-i ‘işret ola Beytü’l-aḥzān

4. Ol zamān irdi ki biñ şevḳ ile tāvus-ı neşāṭ
İde ṣaḥn-ı ḥarem-i bāġ-ı cihānda cevlān

5. Mehçe-i rāyet-i manṣūr-ı cihān-efrūzı
Maṭla‘-ı ṣubḥ-ı ẓaferden yine oldı tābān

[403a]

6. Umaruz kim bulına Ka‘be-i maḳṣūda vuṣūl
Geçdi çün devlet ile yirlü yirine erkān

7. Devlet iḳbāl ḳılup eyledi ṭāli‘ yārī
Ḥāṣılı üstümüze döndi sipihr-i gerdān

8. Nice dem derd ile dem-beste ḳalup ġonce-ṣıfat
Baġrumuz delmiş idi miḥnet-i ḫār-ı hicrān

9. Ḥamdüli’llāh ki[3136] viṣāl-i Şeh-i ferḫunde-ḫıṣāl
Ḳalbümüz açdı yine niteki verd-i ḫandān

10. Güher-i kān-ı kerem naḳd-i ḥayāt-ı ‘ālem
Rūḥdur cismi cihān mülketine[3137] ḥükmi revān

11. Ḥāfıẓ-ı dīn-i ḳavī cāmi‘-i şer‘-i Nebevī
Tāyi‘-i emr-i Ḫudā ṭābi‘-i naṣṣ-ı Ḳur’ān

[3136] ki: - BD.
[3137] mülketine BD: mülkine N.

12. Ḫusrev-i Cem‘-aẓamet dāver-i Ḫāḳān-saṭvet
Belki eñ kem ḳulı Cem ‘abd-i ḥaḳīri Ḫāḳān

13. Dāver-i devr-i zamān Şāh Süleymān ol kim
Yüz sürer pāy-ı semendine mülūk-ı devrān

14. Şāh-ı Cemşīd-ḥaşem Ḫusrev-i ḫurşīd-‘alem
Ser ü ser-dār-ı ser-efrāz-ı selāṭīn-i zamān

15. Ḫāk-i rāh[ı][D] güher-i tāc-ı selāṭīn-i cihān
Ayaġı ṭopraġıdur sürme-i ‘ayn-ı a‘yān

16. Tāc-dārān-ı cihān sāye-nişīn-i ‘alemi
Ser-firāzān-ı memālik[3138] yolına ser-bāzān

17. Güher-i tācı żiyāsıyla memālik rūşen
Ḫancer-i ‘adl[i][D] cilāsıyla cihān pür-leme‘ān

[403b]

18. Ḫarem-i ḳadrine bir günbed-i zerkār felek
Aña bir ṭāḳ-ı muraṣṣa‘ kemer-i kāh-keşān

19. Āteş-i şu‘le-i şemşīr-i cihān-tābından
Küfr ü ilḥād kütüb-ḫānesin itdi sūzān

20. Tāc-dārā başuña teng ola tāc-ı Dārā[3139]
Ḫidmet-i ḫāk-i derüñ bilmez ise rif‘at-ı şān

21. Felek-i salṭanatuñ seb‘a-i seyyāresidür
Kāmkār[ā][D] o yedi ser-‘alem-i nūr-efşān

[3138] memālik BD: cemālüñ N.
[3139] tāc-ı Dārā BD: tāc-dāruñ N.

22. Eyledi leşker-i manṣūruñ o bayraḳlar ile
Vādī-i nuṣret ü deşt-i ẓaferi[3140] lālesitān

23. Ġāzīler pāy-ı semendin yine ḥınnāladılar
Ḫūn-ı a‘dāyı o dem k’eylediler seyl-i revān

24. Ṭop idüp kellelerin ‘arṣada dā’im tīġuñ[3141]
Düşmen-i dīni bu üslūb[3142] ḳılur ser-gerdān

25. Ser-i a‘dāñı boyar ḳana ser-ā-pā[3143] ḳılıcuñ
Anlara anuñ içün ḫoş[3144] didiler surḫ-serān

26. Luṭf-ı Ḥaḳḳ ile bu gün oldı eyā kān-ı kerem
Bir nice faẓl senüñ şān-ı şerīfüñde ‘ıyān

27. ‘Adl [ü][D] dād-ı[3145] ‘Ömer ü ṣıdḳ u ṣafā-yı Ṣıddīḳ
‘İlm ü ‘irfān-ı ‘Alī ḥilm ü ḥayā-yı ‘Oṯmān

28. Saña Kisrāyı ‘adāletde mu‘ādil dutsam
Faẓladur sende olan devlet ü dīn [ü][D] imān

29. Ravża-i dīn ü çemenzār-ı şerī‘at olalı
Maẓhar-ı luṭfuñ ile mülket-i Rūm ābādān

30. Menzil-i zendeḳa vü[3146] mecma‘-ı ilḥād olalı
Ṣarṣar-ı ḳahruñ ile ḫıṭṭa-ı Īrān vīrān

[3140] ẓaferi BD: ṭuġrayı N.
[3141] dā’im tīġuñ: tīġuñ dā’im BD.
[3142] üslūb: üslūba BD.
[3143] ser-ā-pā: dem-ā-dem BD.
[3144] anuñ içün ḫoş: ḫalḳ anuñ-çün BD.
[3145] dād-ı BD: dād u N.
[3146] zendeḳa vü BD: zendeḳa-i N.

31. Maḥv olupdur ser-i şemşīr-i cihān-gīrüñ ile
Levḥ-i ‘ālemde olan naḳş-ı ḍalāl u ṭuġyān

[404a]

32. Ḫalḳ rāḥatda seḥāb-ı keremüñ feyżinden
Belī uyḫu getürür ṭab‘a hevā-yı bārān

33. Bāreka’llāh zehī Pādişeh-i ‘ādil kim
Şarḳdan ġarba degin buldı cihān emn ü emān

34. Levḥaşa’llāh zehī salṭanat-ı ḳāhire kim
Ḳāfdan Ḳāfa cihān cümle muṭī‘-i fermān

35. ‘Arşa-i medḥ ü ṣenāñuñ bulımaz pāyānın
Peyk-i endīşe eger biñ yıl olursa pūyān

36. Oldı vaṣf-ı suḫan-ār[ā]ñ ile şi‘r-i **Bāḳī**
Rif‘at-i[3147] pāy[e]de hem-sāye-i naẓm-ı Selmān

37. İrdi Selmāna sözi şi‘ri kemālin buldı
Luṭfuña ḳaldı eyā ḫusrev-i ṣāḥib-dīvān

38. Baḥr-ı naẓm içre bu gün dürr-i girān-māye iken
Ḫāk-i ẕilletde ḳalupdur nitekim gevher-i kān

39. Ḫākden ḳaldur eyā dāver-i dīn-perver[3148] kim
Nüsḫadur cümle ser-ā-pāy ḥadīṯ [ü][D] Ḳur’ān

40. Her seḥer tā ki nücūm üzre niyām-ı şebden
Çıḳara tīġ-ı cihān-g[ī]rini mihr-i raḫşān

[3147] Rif‘at-i BD: Urmadı N.
[3148] dīn-perver BD: diler N.

41. Ḳılıcuñ [üstün ola niteki tīġ-ı ḫurşīd
Sāye-i salṭanatuñda ola āsūde cihān][D]

-1174-[3149]

Bāḳī Efendi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül bir rind-i ‘ālem-sūz u şūḫ-ı şeh-levend ister
Ki ‘aşḳ odına yaḳmaġa[3150] dil ü cān[dan][D] sipend ister

2. Mezāḳın zehr-i ḳahr u miḥnet-i eyyām telḫ itmiş
Lebüñden ‘āşıḳ-ı bī-ṣabr u dil bir pāre ḳand ister

3. Belā-yı bend-i zülfüñden ḫalāṣ it cān-ı miskīni
Esīr-i miḥnet-i ‘aşḳuñ ne bend ü ne kemend ister

4. Ḳarār itmez göñül murġı bu bāġuñ degme[3151] şāḫında
Nihāl-i ḳamet-i[3152] dil-ber gibi[3153] serv-i bülend ister

[404b]

-1175-[3154]

Rūḥī[-i] Baġdādī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. İlāhī ‘izzetüñ ḫaḳḳı-çün ol servi ser-efrāz it
Kemāl-i ḥüsn ile dā’im cevānān içre mümtāz it

2. Görenler[3155] yüz sürüp dergāhına ‘arż-ı niyāz itsün
O serv-i ser-firāzı pādişāh-ı mesned-i nāz it

[3149] Küçük, 2011, s. 190, 191. Şiir, BD’de 5 beyittir. BD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 2, X. beyit.

[3150] yaḳmaġa BD: N.
[3151] degme BD: keme N.
[3152] ḳāmet-i: ḳadd-i BD.
[3153] gibi: gibi bir BD.
[3154] Ak, 2001, s. 359.
[3155] Görenler: Güzeller BRD.

3. Daḫı tāb u tüvānum ḳalmamışdur çekmege cevrin
   Esirge ben dil-efgārı[3156] o şūḫuñ cevrini az it

4. Zebūn itdi beni derd ü ġam-ı fürḳat helāk oldum
   Dil-i bī-çāreye[3157] ol ʻĪsī-i[3158] devrānı dem-sāz it

5. Bir ehl-i derddür **Rūḥī** duʻāsın müstecāb eyle
   İlāhī ʻizzetüñ ḥaḳḳı-çün ol servi ser-efrāz it

-1176-[3159]

Velehu

[Rūḥī-i Baġdādī]

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Yā beni maḳtūl-i tīġ-ı ġamze-i ḫūn-ḫᵛāruñ it
   Yā temāşāgāhumı āyīne-i ruḫsāruñ it

2. Ben senüñ bir baġrı yanmış cevr-keş bīmāruñam
   Ey ṭabīb-i cān kerem ḳıl çāre-i bīmāruñ it

3. Ġonce eylerse dehānuñla leṭāfet baḥşini
   Anı bir sözle esīr-i şīve-i güftāruñ it

4. Serv bālāluḳdan ursa ḳāmetüñ yanında lāf
   Bir ḫırām-ıla[3160] anı şermende-i reftāruñ it

5. **Rūḥī**yi yā zehr-i ḳahr-ı fürḳatüñle ḳıl helāk
   Yā devā-yı derdüñ ey meh şerbet-i dīdāruñ it

-1177-[3161]

Velehu

[3156] dil-efgārı BRD: dil-figārı N.
[3157] bī-çāreye: bī-çāreme BRD.
[3158] ʻĪsī-i BRD: ʻĪsī-demi N.
[3159] Ak, 2001, s. 350, 351.
[3160] ḫırām-ıla: ḫırām eyle BRD.
[3161] Ak, 2001, s. 527, 528. BRD'de 2. ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

[Rūḥī-i Baġdādī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ruḫuñdan[3162] ḥayretüm bilmez beni zāhid ḫamūş añlar
   Ġam-ı la‘lüñle bī-hūş olduġumdan bāde-nūş añlar

2. N’ola ser-mest isem hem-meşreb-i erbāb-ı taḥḳīḳam
   Beni zühhāda ṣormañ ehl-i hūşı ehl-i hūş añlar

3. Tesellīsin ġam-ı la‘lüñde bulmış bādeden geçmiş
   Göñül ḳan içmegi devrüñde gūyā ‘ıyş u nūş añlar

4. Getür cām-ı sürūr-encāmı sāḳī kim ser-encāmı
   Ne rind-i bāde-nūş añlar ne şeyḫ-i ḫırḳa-pūş añlar

5. Ḫaṭı[3163] naḳşında cānānuñ felek ‘āciz melek ḥayrān
   Nuḳūşuñ sırrın ey **Rūḥī** yine ṣāḥib-nuḳūş añlar

-1178-[3164]

Velehu

[Rūḥī-i Baġdādī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ḳaddüñe irmek umar dil ne temennādur bu
   İremez kimse buña ‘ālem-i bālādur bu

2. Dil-i şūrīdeyi men‘ itme ruḫuñ şevḳından[3165]
   Gül-i ra‘nā ise ol bülbül-i şeydādur bu

3. Va‘de-i vaṣluñı ferdāya ṣalarsın nice bir
   Ṣabrumuz ḳalmadı ey şūḫ [ne][D] ferdādur bu

[3162] Ruḫuñdan: Ruḫuñda BRD.
[3163] Ḫaṭı: Ḫaṭ-ı BRD.
[3164] Ak, 2001, s. 896, 897. Şiir, BRD’de 7 beyittir.
[3165] şevḳından: seyrinden BRD.

4. Doyamaz kimse tecellī-i cemāl-i yāre
   Özge ḥāl özge cemāl özge temāşādur [bu]

5. İstemezsin ḳoyasın bir dem elüñden ayaġın[3166]
   Ḳoya ey **Rūḥī**-i şūrīde ne sevdādur bu

[405a]

-1179-[3167]

Fużūlī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Cānumuñ cevheri ol la‘l-i şeker-bāra fedā
   ‘Ömrümüñ ḥāṣılı ol şīve-i reftāra fedā

2. Derd çekmiş tenüm[3168] ol ḫāl-i siyeh ḳurbānı
   Tāb görmiş tenüm ol ṭurre-i ṭarrāra fedā

3. Gözlerümden dökilen ḳaṭre-i eşküm güheri
   Leblerüñden ṣaçılan lü’lü’-i şehvāra fedā

4. Pāre pāre dil-i mecrūḥ-ı perīşānumdan
   Ser-i kūyuñda gezen her ite bir pāre fedā

5. Ey **Fużūlī** n’ola ger ṣaḳlar isem cānı ‘azīz
   Vaḳt ola kim ola bir şūḫ-ı sitemkāra fedā

-1180-[3169]

Velehu

[Fużūlī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Baña bād-ı ṣabā ol serv-i gül-ruḫdan ḫaber virmez
   Açılmaz ġonce-i baḫtum murādum[3170] naḫl[i][D] ber virmez

---

[3166] ayaġın: zülfin BRD.
[3167] Kılınç, 2021, s. 375. Şiir, FD’de 7 beyittir.
[3168] tenüm: başum FD.
[3169] Kılınç, 2021, s. 481. Şiir, FD’de 7 beyittir.
[3170] murādum: ümīdüm FD.

2. Döküp göz yaşını sensüz helāküm isterüm ammā
   Ecel peykine seyl-i eşk-i gird-ābı güẕer virmez

3. Gözümde mesken it ḫār-ı müj[e]mden ictināb[3171] itme
   Gül-i ḫandāna hergiz[3172] ḫāra yār olmaḳ żarar [virmez]

4. Ḳıyās it şem‘den vehm eyle çarḫuñ inḳılābından
   Ki baş almaġa tā[3173] ḳaṣd itmeyince tāc-ı zer [virmez]

5. **Fużūlī** dehrden kām almaḳ olmaz ölmeden evvel[3174]
   Ṣadef ṣu almayınca ebr-i nīsāndan güher virmez

-1181-[3175]

Ẓarīfī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Senüñ ey la‘l-i ġonce bāġ-ı kūyuñ gülsitānumdur
   İden feryādı bülbül ṣanma anda murġ-ı cānumdur

2. Hilāl-i çarḫ[ı] ser-gerdān ider ey mihr ü meh-ruḫsār
   Benüm geh ṣarṣar-ı āhum gehī eşk-i revānumdur

3. Şafaḳ ṣanma ḳızardan çarḫı yir yir ey kemān-ebrū
   Viren bu rengi aña tīr-i āh-ı ḫūn-feşānumdur

4. Benüm ey ġonce-leb derd-i ruḫuñsuz bāġ-ı dehr içre
   Gülüm destümde dāġum bülbülüm āh u fiġānumdur

5. Ben ol sulṭān-ı ‘aşḳam kim **Ẓarīfī** mihr ü mehāsā
   Felekler başum üzre āsumānī sāyebānumdur

[3171] ictināb: iḫtirāz FD.
[3172] hergiz: ṣordum FD.
[3173] Ki baş almaġa tā: Kim ol baş almaġa FD.
[3174] ölmeden evvel: olmadın giryān FD.
[3175] Taşkın, 2009, s. 237, 238.

[405b]

-1182-[3176]

Müsebba‘-ı Fevrī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Bu[3177] dem ki ben faḳīr idüm ol yār-i cān idi
   Sāḳī idi ki[3178] nāzük idi nükte-dān idi
   Yārān idi ki her biri rind-i cihān idi
   Devrān-ı lāle vaḳt-i gül ü[3179] gülsitān idi
   Hengām-ı ‘ıyş u devr-i[3180] [mey-i][D] erġuvān idi
   Devr-i cevānān ile göñül şādmān[3181] idi
   Demler o demler idi zamān ol zamān idi

2. Ol dem ki rūḥ-perver idi bād-ı nev-bahār
   Reşk-i riyāż-ı ḫuld[3182] idi eṭrāf-ı lālezār[3183]
   Açılmış-ıdı gül gibi her ġonce-leb nigār
   Āsūde idi her kes ü rām[3184] idi rūzgār
   Cem eyler-idi ādemi bir cām-ı ḫoş-güvār
   Her kişi ‘ıyş u nūş ile[3185] olurdı kāmkār[3186]
   Demler o demler idi zamān ol zamān idi

3. Bir dem ki bezm-i bāġ ṣafā-iktisāb idi
   Ṣavt-ı[3187] hezār [u][D] nāle[-i] çeng ü rebāb idi
   Yāḳūt-ı bāde cāmda la‘l-i müẕāb idi
   Bezm ehli cümle ‘ārif-i rengīn-ḫiṭāb idi

[3176] Tarlan, 1948, s. 63-65.
[3177] Bu: Bir RF.
[3178] ki: vü RF.
[3179] lāle vaḳt-i gül ü: lāle idi dem-i RF.
[3180] devr-i: vaḳt-i RF.
[3181] Devr-i cevānān ile göñül şādmān: Şevḳ-ı cevān ile bu göñül kām-rān RF.
[3182] riyāż-ı ḫuld RF: riyāżı ḥulle N.
[3183] lālezār RF: gül-‘ıẕār N.
[3184] rām RF: İrem N.
[3185] nūş ile: nūşdan RF.
[3186] kāmkār: behre-dār RF.
[3187] Ṣavt-ı RF: Ṣoy N.

Bir elde [la‘l-i]^{D} sāḳī[3188] bir elde şarāb idi
Hengām-ı ‘ıyş u nūş idi devr-i şebāb idi
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

4. Evvel ki cümle ṣaḥn-ı cihān idi bezmgāh
Yeksān idi ṣafāda gedā-y-ıla pādişāh
İtmezdi kimse kimse[3189] ‘uyūbına h[ī]ç nigāh
Şimdi mürāy[ī] oldı cihān mīr eger sipāh
Daḫı ṣudūr eylemedin ṭutılur günāh
Döndi zamān[e]^{D} ‘aksine derdā hezār āh
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

[406a]

5. [Evvel zamān]^{D} ki ḫalḳ-ı cihān bī-riyā idi
Kār-ı zamāne ‘ālem-i ẕevḳ u ṣafā idi
[‘Iyş ile]^{D} ‘işret-ile gedā pādişāh idi
Her rind-i pāk bir güzele mübtelā idi
Māl u [menāl]^{D} u cān u dil aña fedā idi
Maḥbūb işi her[3190] ‘āşıḳa mihr [ü]^{D} vefā idi
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

6. Evvel zamānuñ olmaz-ıdı ḳīl ü ḳāli h[ī]ç
Diñlenmez-idi ehl-i riyānuñ maḳāli h[ī]ç
Urılmaz-ıdı kimsenüñ[3191] yüzine vebāli h[ī]ç
‘Add olmaz[3192] oldı şimdi kişinüñ kemāli [hīç]
Def‘ olmaz oldı ehl-i ṣafānuñ celāli h[ī]ç
Bulınmaz oldı eski zamānuñ miṣāli h[ī]ç
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

7. Ey **Fevrī** gibi miḥnet-i eyyāma mübtelā

[3188] sāḳī RF: sāḳī vü N.
[3189] kimse RF: kimsenüñ N.
[3190] Maḥbūb işi her: Maḥbūbuñ işi RF.
[3191] kimse RF: kimsenüñ N.
[3192] olmaz: olur RF.

Devr-i şebābı eyleme żāyi‘ ṣatup riyā
Ālām-ı pīrī[3193] eylemeden ḳaddüñi dü-tā
‘İşretler eyle dehrden al kām [u][D] sür ṣafā
Şāyed müsā‘id olmaya bu devr-i bī-vefā
Añup bu demleri diyesin bir zamān ola
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

-1183-[3194]

Müsebba‘-ı Meşāmī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Şol dem ki rūḥ ṭāyir-i ‘arş-āşiyān-ıdı[3195]
Cān bülbüline gülşen-i vaḥdet mekān-ıdı
Kān-ı ḫafāda cevher-i[3196] cān bī-nişān idi
Ketm-i ‘ademde ‘ālem ü ādem nihān-ıdı
Ḫalvet-serāy-ı sırda göñül kām-rān idi
[Bir cān idi hemān u bir ol yār-i cān idi][D]
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

[406b]

2. Daḫı ḳu[r]ılmamışdı ṭılısmāt-ı kāyināt
Yeksān idi henūz bu efrād-ı mümkināt
Ketm-i ‘ademde idi şu’ūn-ı mükevvenāt
Olmamış-ıdı mevc[-figen][D] ḳulzüm-i ṣıfāt
Çıḳmamış-ıdı ṣāḥil-i imkāna fülk-i z̲āt
Daḫı ẓuhūra gelmemiş-idi ta‘ayyünāt
Demler o demler idi zamān ol zamān idi[3197]

3. Ḳanı o dem ki sāḳī-i peymāne-i[3198] ezel
Ṣunardı rūḥ-ı pākümüze cām-ı lem-yezel
Mā-beynümüzde olmaz idi baḥs̲ ile cedel

[3193] pīrī RF: seyri N.
[3194] Yeniterzi, 2001, s. 326, 327. MŞ’de 2 ve 3. bendler arasında takdim-tehir vardır.
[3195] ‘arş-āşiyān-ıdı: ḳuds-āşiyān idi MŞ.
[3196] cevher-i: gevher-i MŞ.
[3197] MŞ’de bu bendin mısraları arasında takdim-tehir bulunmakta olup mısraların sıralaması şöyledir: 1, 2, 4, 5, 3, 6, 7. mısra.
[3198] peymāne-i: ḫum-ḫāne-i MŞ.

Bī-güft ü gūy olurdı ḳamu müşkilāt ḥal
Yoġ-ıdı āfet-i ecel-i[3199] ‘ömr-i bī-bedel
Rāḥatda idi cümle-i[3200] ervāḥ mā-ḥaṣal
Demler o demler idi zamān ol zamān [idi]

4. Nā-gāh kilk-i kātib-i dīvān-ı emr-i Hū
Çekdi berāt-ı ādeme ṭuġra-yı *ihbiṭū*[3201]
Ayru düşüp o gülşen-i lāhūtdan ḳamu
Ṭutduḳ egerçi şaḥn-ı serāy-ı vücūda rū
İtdük żarūrī külḫan-ı nāsūta ser-fürū
Dilde henūz bāḳīdür ol şevḳ [u][D] ārzū
Demler o demler idi zamān ol zamān idi[3202]

5. Ervāḥ-ı ins başdı ḳadem çün seyāḥate
Geldük ẓarūrī ‘ālem-i kevn-i ṣabāvete
Tebdīl olup bu deñlü leṭāfet kesāfete
Dest-i ḳażā bıraḳdı felekden felākete
Düşdi **Meşāmī** renc ü ‘anā[3203] vü seḳāmete
Bu ḫākdāna[3204] gerçi ki geldük iḳāmete
Demler o demler idi zamān ol zamān idi

-1184-[3205]

İlāhī

[Eşref Oġlı Rūmī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gezerken[3206] kend[ü] ḥālümde ‘aceb sevdāya düş oldum

[3199] ecel-i MŞ: ecel ü N.
[3200] cümle-i: zümre-i MŞ.
[3201] Bakara Sûresi 2/61: “Hani siz, ‘Ey Mûsâ! Biz bir tek yiyecekle dayanamayacağız. Bizim için rabbine dua et de bize toprağın mahsullerinden; sebzelerinden, kabakgillerinden, sarımsağından, mercimeğinden, soğanından bitirsin.’ demiştiniz. Mûsâ ise, ‘İyiyi kötü ile değişmek mi istiyorsunuz? Şehre **inin**; istedikleriniz orada var.’ dedi. Zillete, fakru zarûrete mahkûm oldular; Allah’ın gazabına uğradılar. Bu durum, Allah’ın âyetlerini inkâr etmeleri ve haksız yere peygamberleri öldürmelerinin, bütün bunlar da isyan etmeleri ve haddi aşmalarının sonucuydu.”
[3202] MŞ’de bu bendin 4 ve 5. mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[3203] ‘anā MŞ: ġınā N.
[3204] ḫākdāna: ḫānedāna MŞ.
[3205] Güneş, 1994, s. 431. Şiir, ERD’de 4 beyittir.
[3206] Gezerken: Yürürken ERD.

Gözüme ẕerr[e]ce gelmez fenā iḳlīminüñ[3207] varı
Sübḥāna'llāh sübḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

2. Seḥerde bülbüli gördüm [ki] ḳanlu aġzı[3208] lāl olmış[3209]
Meger [kim][D] nev-bahār[3210] olmış öñine düşdi gülzārı
Sübḥāna'llāh sübḥāna'llāh Ḥaḳ lā ilāhe illa'llāh

3. Ḥaḳīḳat bülbülüñ gördüm fenā gülzāra meyl itmez
Bilür mevsimi tez geçer ciger[ler] pāreler ḫārı[3211]
Sübḥāna'llāh sübḥāna'llāh lā ilāhe illa'llāh

4. Var **Eşref Oġlı Rūmī** sen[3212] fedā ḳıl cānuñı Ḥaḳḳa[3213]
Bu yolda baş u cān[3214] virmek budur 'āşıḳlaruñ kārı
[*Sübḥāna'llāh sübḥāna'llāh lā ilāhe illa'llāh*]

[407a]

-1185-

Ġazel-i 'Ulvī

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Bir ḳaṭre idüm şu'le[-i] 'ummāna yitişdüm
Bir ẕerre[3215] idüm mihr-i dıraḫşāna yitişdüm

2. Ya'ḳūb gibi vādī-i fürḳatde gezerken
Tevfīḳ irişüp Yūsuf-ı Ken'āna [yitişdüm]

3. Fetḥ oldı dil ü cāna çü esrār-ı müsemmā
Esmā[yı] bilüp añlayup īmāna yitişdüm

[3207] fenā iḳlīminüñ: bu fānī 'ālemüñ ERD.
[3208] aġzı: aġzumda N.
[3209] Seḥerde bülbüli gördüm [ki] ḳanlu aġzı: Seḥer bülbüllerin gördüm 'aceb efġāna başladı ERD.
[3210] nev-bahār: nūr-ı yār ERD.
[3211] Bu beyit ERD'de yoktur.
[3212] Var **Eşref Oġlı Rūmī** sen ERD: Gel imdi **Şems-i Tebrīzī** N.
[3213] cānuñı Ḥaḳḳa: Ḥaḳḳa cānuñı ERD.
[3214] baş u cān: cān u baş ERD.
[3215] Bir ẕerre: Berze N.

4. Cān gözi temāşā ideli muṣḥaf-ı vechüñ
   Bī-lafẓ-ı edā ma‘nī-i Ḳur’āna yitişdüm

5. Derd ü elem-i ẓulmeti çekdümse Ḫıżırveş
   Minnet Ḥaḳa kim çeşme[-i] ḥayvāna yitişdüm

-1186-[3216]

Ḫayālī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Derd ser-leşkerine[3217] bekledi Mecnūn vādī
   ‘Aşḳ der-bendine ṣaldı[3218] ḳaravul Ferhādı

2. İntiẓār-ıla biri cānını teslīm itdi
   Biri Şīrīn ġam[ı][D]_ile kūhdan aldı dādı

3. Göñlümi yıḳmaġa ol seng-dil almış ele ṭaş
   Līk ma‘mūr ideyin dir bu ḫarāb-ābādı

4. Servüñ eflāke eger başı irerse ṣanemā
   Ḳaddüñe bende iken istemez ol āzādī

5. Ṭayanup ḥüsnüñe cevr itme **Ḫayālī**ye şehā[3219]
   Bir ḳıl üstinde durur ḫūbluġuñuñ[3220] bünyādı

-1187-[3221]

Velehu

[Ḫayālī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Düşelden ayru şeydā ol[3222] meh-i nā-mihrbānumdan
   Gözin yummaz kevākib her gice āh [u][D] fiġānumdan

[3216] Tarlan, 1945, s. 422.
[3217] ser-leşkerine: ser-leşkeri-le HBD.
[3218] ṣaldı HBD: ṣalduḳ N.
[3219] şehā: ki çün HBD.
[3220] ḫūbluġuñuñ: ḫūbluġuñ HBD.
[3221] Tarlan, 1945, s. 303.
[3222] ol: dil HBD.

2. Maḥabbet-nāmelerdür kim saña irsāl ider cānum
Ben öldükde seg-i kūyuñ götürse üstüẖᵛānumdan

3. Ṣanavber gibi baġrum başlu olsa yiridür çünkim
Murādum mīvesi bitmez nihāl-i erġuvānumdan

4. Ben ol bāz-ı Hümā-ṣaydam ki ‘ālem murġzārında
Nice ‘Anḳā gibi yavrı uçurdum āşiyānumdan

5. **Ḫayālī** tekye-i ‘aşḳuñ olup mecẕūb abdālı
Gedālar gibi geçmek isterüm nām u nişānumdan

[407b]

-1188-[3223]

Veysī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Dil virelden āteş-i ruẖsāre-i cānāna ben
Dāġlar yaḳdum[3224] derūn-ı sīne-i sūzāna ben

2. Baş u cān ḳaydı reh-i ‘aşḳuñda olmaz pāy-bend
Bir gedāyam ḳalmazam yoluñda baş u cāna ben

3. Şöyle sūzān olmışam ‘aşḳuñla kim yanmaḳ[3225] degül
Tāb virdüm sūz-ı dilden āteş-i hicrāna ben

4. Ġayrı Leylī kūyına Mecnūn gibi yüz sürmezem
Sen gözi āhū ṭururken gitmezem yābāna ben

5. Yār nice maḥrem-i bezm-i viṣāl itsün beni
Veysiyā bir lā-ubālī ‘āşıḳ-ı dīvāne ben

[3223] Toska, 1985, s. 209.
[3224] yaḳdum: yaḳaram VD.
[3225] yanmaḳ VD: yanuḳ N.

-1189-[3226]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Zaḫm-ı dilden ḳan aḳar bu çeşm-i giryān bī-ḫaber
   Ġarḳ[a][D] virdi ‘ālemi bir ḳaṭre ‘ummān bī-ḫaber

2. Yār-ı bī-pervā Celālī gibi ḫaṭ ḳaldurdı baş
   Memleketde fitne peydā oldı sulṭān bī-ḫaber

3. Muttaṣıl[3227] atar dile peyveste müjgān oḳların
   Cāna geçdi zaḫm-ı tīr-i ġamze cānān bī-ḫaber

4. Mest olup uyurken öpmiş la‘l-i cānānı raḳīb
   Ehrimenler ḫātemi almış Süleymān[3228] bī-ḫaber

5. İtlerüñle her gice ġavġāda **Bāḳī** çākerüñ
   Ḫ[v]āb-ı ġafletde yatur aġyār-ı nā-dān bī-ḫaber

-1190-[3229]

Ġamī Efendi

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Dün görüp dil-beri olsun bre ġaddār didüm
   Gelmedüñ yanuma gitdüñ ḳanı iḳrār didüm
   Ne revādur ṭaḳına sen güli her ḫār didüm
   İdesün cā[n] u cihāndan beni bīzār didüm
   Bülbülüñ zārın işit ey gül-i gülzār didüm
   ‘Ahd ü peymānuña gel eyleme inkār didüm
   Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār didüm
   Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm

[3226] Köksal, 2013, s. 329. BDBŞ’de bu şiir “-ı çezer” redifiyle kayıtlıdır. BDBŞ’de 2. ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3227] Muttaṣıl: Durmadın BDBŞ.
[3228] ḫātemi almış Süleymān: aldılar mühr-i Süleymānı BDBŞ.
[3229] Şiirin her bendinin sonundaki mütekerrir mısralar, KTŞ’de Gamî’nin halk arasında meşhur olan terci-i bendinin vasıta beyti olarak kaydedilmiştir (Sungurhan, 2017, s. 647).

2. Ḳahr idüp döndi baña ḫışm ile ol yār didi
   Yā ne virdüñ alımazsın şu baña var didi
   Senüñ içün baña çoḳ ṭa‘n ider aġyār didi
   Varayın ḫāneñe bir şeb yiter ol zār didi
   Ṣunayum aġzuña ḫoş la‘l-i şeker-bār didi
   Dehenüñden bu ḫaber çıḳmaya zinhār didi
   Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār didüm
   Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm

3. Ey lebi mül ṣaçı sünbül yüzi gülzār didüm
   Başuma eyledi dünyāyı ġamuñ dar didüm
   Çekerüm çünki senüñ cevrüñi bisyār didüm
   Ḫizmetüñde ḳuluñam ḳuluñam bir dilegüm var didüm
   Ḥaṣretüñ eylemeden cān u dile kār didüm
   Merhem-i sīneñi ben ḫasteñe [gel] ṣar didüm
   Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār didüm
   Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm

4. Beni gerçek sever iseñ bre bī-kār didi
   Seg raḳībe dilüñ ile yüri yalvar didi
   Göndere saña beni şāyed o ber-dār didi
   Yāḫud öldür ol iti sen beni ḳurtar didi
   Göresün meyl-i vefā ḳanda olısar didi
   Nice ṣayd olur imiş ‘āşıḳa dil-dār didi
   Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār didüm
   Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm

5. Söylesem ‘aşḳuñ ile ṭañ mıdur eş‘ār didüm
   ‘Āşıḳuñ kārı degüldür güzelüm ‘ār didüm
   Künc-i ḥasretde yatam derd ile bīmār didüm
   Vaṣl ile eyler-iseñ ben ḳula tīmār didüm

Gelesin diyü seni cān ḳatı umar didüm

Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār [didüm]

Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār [didüm]

[408a]

6. Yiter olduñ **Ġamiyā** hecr ile ġam-ḫ^{v}ār didi

Ḫāne[-i] ḳalbüñi teng itmesün efkār didi

Varuram bekleyesin dār ile dīvār didi

Bu gice ‘arż iderüm ‘aşḳuña dīdār didi

Sırruñı eyleme tek kimseye iẓhār didi

Ṣubḥa dek saña ḳılam vaṣlını īṣār didi

Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār [didüm]

Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm

-1191-[3230]

Cevāb-nāme-i Ġazel-i Ḥāfıẓ

[Murādī]

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥāfıẓā Baġdāda imdād itmege er yoḳ mıdur

   Bizden istimdād umarsın sende ‘asker[3231] yoḳ mıdur

2. Düşmeni māt itmede ferzāneyem dirdüñ ezel[3232]

   Ḫaşma ḳarşu şimdi at oynamaġa yir yoḳ mıdur

3. Gerçi lāf urmaḳda yoḳdur saña hem-pā bilürüz

   Līk senden dād alur bir dād-güster yoḳ mıdur

4. Da‘vī-i merdī ḳılurken[3233] bu muḫanneṣlük neden

   Ḫavf idersin bārī yanuñda dil-āver yoḳ mıdur

5. Rāfiżīler aldı Baġdādı tekāsül eyledüñ

[3230] Uysal, 2010, s. 5, 6.
Nüshada makta beyti (mahlas beyti) yazıldıktan sonra “Tetimme” yazılarak 7-10. beyitler eklenmiştir.

[3231] ‘asker HAD: ġayret N.

[3232] itmede ferzāneyem dirdüñ ezel: itmege ferzāneyem ben dir idüñ HAD.

[3233] Da‘vī-i merdī ḳılurken: Merdlük da‘vā iderken HAD.

Saña ḫaşm olmaz mı Ḥażret rūz-ı maḥşer yoḳ mıdur

6. Çün[3234] Ḥanīfe şehrin ihmālüñle vīrān itdiler
   Sende āyā ġayret-i dīn ü peyam-ber[3235] yoḳ mıdur

7. Bī-ḫaberken salṭanat iḥsān iden Mevlā baña[3236]
   Yine Baġdādı ider iḥsān muḳadder yoḳ mıdur

8. Rüşvet ile cünd-i İslāmı perīşān eyledüñ
   İşidilmez mi ṣanursın bu ḫaberler yoḳ mıdur

9. ‘Avn-i Ḥaḳla intiḳām almaġa a‘dādan meger
   Bende rūşen bir[3237] vezīr-i dīn-perver yoḳ mıdur

10. Bir ‘Alī-sīret dilīri şimdi ser-dār eyledüm
    Ḫıżr [u][3238] Peyġam-ber mu‘īn olmaz mı reh-ber yoḳ mıdur

11. Şimdi ḫālī mi ḳıyās eyler ‘adūlar[3239] ‘ālemi
    Ey **Murādī** pādişāh-ı heft-kişver yoḳ mıdur

-1192-

Cevāb-ı Dīger Dürrī Çelebi

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Meyl-i rezm itmez ḫużūra batdı ‘asker ḳalmadı
   Cān u baş alur ele merdāne bir er ḳalmadı

2. Ḫayle ḳarşu nice varsun ruḫ-be-ruḫ ferzāneler
   Ṭutdı meydāna piyāde atluya yir ḳalmadı

[3234] Çün: Bū HAD.
[3235] peyam-ber HAD: peyġam-ber N.
[3236] Mevlā baña: Perverdigār HAD.
[3237] Bende rūşen bir: Bende-i dīrīn HAD.
[3238] Ḫıżr [u]: Ḥażret-i HAD.
[3239] eyler ‘adūlar: eylersin āyā HAD.

3. Çāre yoḳ şimden-girü seyl-i belā tuġyānına
Āşināda bir nefes ṭutar şināver ḳalmadı

4. Bī-hünerler başa çıḳdı kimse tīġ almaz ele
Hep ayaḳda ḳaldılar merd-i hünerver ḳalmadı

5. Yaġı dād itmez tekāsül gelse andan ṭañ degül
Rūz-ı ḥaşrı kimse añmaz ḫavf-ı maḥşer ḳalmadı

6. Āteş-i rezm-i ʻadūyı görse balıḳlar ḳaçar
Ṣuya batsun bir ocaḳda hīç semender [ḳalmadı]

7. Yolları zāġ u zeġan ṭutdı ḳuş uçmaz **Dürriyā**
Bir ḫaber uçırmaġa hergiz kebūter ḳalmadı

[408b]

-1193-[3240]

Ġazel-i Nevʻī Taḫmīs-i Beyānī

Mefʻūlü Fāʻilātü Mefāʻīlü Fāʻilün

1. Maġrūr olma devlet-i dünyāya şān ile
Bir kimse başa çıḳmadı bu ḫākdān ile
Ṣadrı gözetme ḳılma taḳayyüd mekān ile
Faḫr itme cāh [u][D] ʻizzet-i şāh-ı cihān ile
Hep bir cenāna[3241] maḥrem idük bir zamān ile

2. Her dem gözüm gözetme[de][D] ṭāḳ-ı revāḳ-ı dost
Bī-çāre ḳaldum artmadadur iştiyāḳ-ı dost
Yoḳdur bu fürḳatümde benüm ittifāḳ-ı dost
Kendümden oldı baña bu[3242] derd-i firāḳ-ı dost
Terk eyledüm hevā-yı cinānı cenān ile

[3240] Yapınca, 2017, s. 174, 175. Tahmis edilen gazel için bk. Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 494, 495.
[3241] cenāna: cenāba BKD.
[3242] baña bu: hep baña BKD.

3. Ṭutdum ḳulaḳ naṣīḥate āh itdüm iñledüm
Bu ḳalb-i derdnāküme dermān ola didüm
Bilmem ne didi ḳodı ne bildüm ne añladum
Dün şeyḫ-i şehri[3243] meclis-i vaʻẓında diñledüm
Bir nükte ḥall[3244] itmedi biñ dāstān ile

4. Bulsamdı ders-i ʻaşḳa mümeyyiz bir ehl-i Ḥaḳ
Ḳul olup aña ḫiẕmet ideydüm ölince çaḳ[3245]
Va'llāhī[3246] almaz-ıdum elüme daḫı varaḳ
Üstād öñinde çekmez-idüm miḥnet-i sebaḳ
Maʻlūm olaydı āyet-i ʻaşḳ imtiḥān ile

5. Çıḳmaz **Beyānī** ẓāhire genc-i nihānumuz
Yaʻnī ki naẓm-ı maʻnī-i gevher-feşānumuz
Güftāra gelse ṭūṭī-i şekker-dehānumuz
Ehl-i zamāne añlayımazlar lisānumuz
Nevʻī meger ki söyleşeler tercemān ile

-1194-[3247]

Ḳabūlī

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1. Ġubār-ı ḫaṭṭ-ı laʻlüñ ġayet ile ḫurde[3248] yazmışlar
Ṣanasın ṣūret-i Kevṯer durur bir dürde yazmışlar

2. Ölümlüdür diyü efvāh-ı ʻālemden işitmişler
Güzeller defter-i ʻuşşāḳa bizi mürde yazmışlar

3. Yaġan[3249] berf añlamañ gülzārda şeyḫ-i şitā gelmiş
Ḥarīm-i bāġa anı daʻvete bir yirde yazmışlar

[3243] şehri BKD: şimdi N.
[3244] ḫall: ḥallin BKD.
[3245] ölince çaḳ BKD: ölinceye dek N.
[3246] Va'llāhī: Bi'llāhi BKD.
[3247] Erdoğan, 2008, s. 582.
[3248] ḫurde KD: ḫūrde N.
[3249] Yaġan: Yatan KD.

4. Ne deñlü telḫ ise erbāb-ı ‘aşḳa ṣabr nāfi‘dür
   Yazanlar ḥikmet[i][D] ekṣer devāyı merde yazmışlar

5. Senüñ yoluñda ölmekden ḳaçar diyü münāfıḳlar
   Ḳabūlī ol şeh-i ḥüsne bizi öldürdeyazmışlar

-1195-[3250]

Rüşdī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Geldi ḫaṭ yāre ‘aceb dil yine[3251] şīvende midür
   Güle ḫār oldı bedel gül[3252] daḫı gülşende midür

2. Cümle ser-tā-be-ḳadem dīde-i ḥasret olduḳ
   N’içün ol ġonce açılmaz daḫı şermende midür

3. Dilde dāġ-ı hevesüñ mihr-i maḥabbet mi degül
   Mihrüñ ey rūḥ-ı revānum yalıñız tende midür[3253]

4. Dehenüñ ‘azm iderek ol daḫı nā-būd olur[3254]
   Dil-i ḥayret-zede yoḳ bende ‘aceb sende mi[dür]

5. Yine bir kāfir-i bed-kīşe esīr olduḳ āh
   Söyle ey dil bu güneh[3255] sende midür bende midür

6. Yiter ey şūḫ yiter beste-i zülfüñ oldı
   Saña **Rüşdī** ṭutalum ‘āşıḳ imiş bende midür

[409a]

-1196-[3256]

[3250] Ekici, 2006, s. 121, 122. Şiir, SRD’de 7 beyittir.
[3251] yine: daḫi SRD.
[3252] gül: ol SRD.
[3253] Bu beyit SRD’de ayrı bir müfreddir, bk. Ekici, 2006, s. 394.
[3254] olur: oldı SRD.
[3255] güneh: yine SRD.
[3256] Küçük, 2011, s. 98, 99. Şiir BD’de 6 benddir. Tahmis edilen gazel için bk. İlhan, 2023, s. 924.

[Ġazel-i Necātī Taḫmīs-i Bāḳī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Rāyet-i fitne çeküp ol ḳad-i dil-cū begler
   Üşdiler yanına her şūḫ-ı cefā-cū begler
   Bir yire geldi yine ġamzesi cādū begler
   Bir alay oldı perī şīvelü āhū begler
   Gözi āhūlaruñ alayına yā Hū begler

2. Ḳaynadup nār-ı[3257] ġam-ı ‘aşḳ ile ḫūn-ı cigeri
   Gözlerümden aḳıdur kendü görinmez o perī
   Ṣanmañuz nev‘-i beşerden gele bu şīveleri
   Bir perī içün aḳar iki gözüm çeşmeleri
   Ṣaḳınuñ bilmiş oluñ ılıdur o[3258] ṣu [begler]

3. Cān yidürseñ eger ol ḫusrev-i şīrīn-dehene
   Ġālib olsañ reh-i ‘aşḳuñda eger Kūh-kene
   Ne ḳadar naḳd-i revānuñ da revān olsa yine
   Bī-vefāluḳlar ider yolına cānlar virene
   ‘Acebā böyle mi_olur dünyede hep bu begler

4. Pāk-rū tāze cevāndur baña cānumdan e‘az
   Gelmedi yanuma zen ḳısmı meger duḫter-i rez
   Baḳmadum aṭlas u dībāsına dehrüñ hergiz[3259]
   Raḫt u baḫtum götürü oda ursañ tütmez
   Bir iki gün beni bu dünyede maḥbūb egler

5. Boynuña ḥīle kemendin biri baġlar nā-gāh
   Çıḳarur ṭoġrı yoluñdan biri eyler güm-rāh[3260]
   Bu belāya bulımaz çāre ne dervīş ü ne şāh

[3257] nār-ı BD: rāh-ı N.
[3258] o: ol BD.
[3259] hergiz: bir kez BD.
[3260] güm-rāh BD: N.

Kimseye uymasun ulaşmasun Allāh Allāh
Zülf-i bī-dīn ile ol ġamze-i cādū begler

-1197-[3261]

Rūḥī

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'ilü Fe'ūlün

1. Endūh [u][D] ġamuñ hem-reh-i cān u dilimüzdür
   Ser-ḥadd-i fenā[3262] arayalı menzilümüzdür

2. Deryā-yı muḥīṭüz dür-i vaḥdetle leb-ā-leb
   Kevneyn iki cānibde iki sāḥilümüzdür

3. Biz ṭālib-i esrār-ı nikāt-ı ḫaṭ-ı yārüz
   Ḥall eyleyenüñ bendesiyüz müşkilümüzdür

4. Ṣaḥrā-yı maḥabbetde şu dīvānelerüz kim
   Mecnūn-ı melāmet-zede eñ 'āḳilümüzdür

5. Aġyār elemin çekme yapış zülfine **Rūḥī**
   Men' eylemege cānumı var ḳatilümüzdür

-1198-[3263]

Bahāyī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Dil-i pür-āteş-i 'uşşāḳdur çünkim ḫarīdārı
   N'ola ol Yūsuf-ı ḥüsnüñ olursa germ bāzārı

2. Bitürmez şu'lezār-ı sīnesinde[3264] 'āşıḳ-ı zāruñ
   Gül-i dāġ-ı belādan ġayrı eşk-i çeşm-i ḫūn-bārı

3. 'Aceb mi şerḥalardan sīn[e]m üzre dallar ṣalsa

[3261] Ak, 2001, s. 527. BRD'de 3. ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3262] fenā: belā BRD.
[3263] Uludağ, 1992, s. 101.
[3264] şu'lezār-ı sīnesinde: şūrezār-ı sīnesinden ŞBD.

Dıraḫt-ı ġam ki ḫūn-āb-ı ciger nūş itmedür kārı

4. Ṣadāsın kūh diñlerdi fiġān itdükce iñlerdi
   Benüm gibi degüldi Kūh-ken var-ıdı ġam-ḫ[v]ārı

5. Ruḫ-ı rengīn ü la‘l-i sükkerīnin[3265] vaṣf ider dā’im
   Bahāyīnüñ n’ola rengīn ü şīrīn olsa güftārı

[409b]

-1199-[3266]

Lāmi‘ī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Şunda bir bikr ḳız oġlan bulınur mı dellāl
   Dili sükker sözi şīrīn yañaġı gül lebi bal

2. Beñi Hindū gözi cāzū ḳaşı ya kirpigi oḳ
   Zülf[i]D ‘anber nefesi misk[3267] [ü]D teni penbe-miṣāl

3. Deheni ḥoḳḳa-i mercān leb[i]D la‘l ü dişi dür
   Alnı ay [u]D yüzi gün ṣaçları şeb ḳaşı hilāl

4. Sā‘id ü sāḳı yoġun ince bili ḳaddi uzun
   Ḥarekātı[3268] sekenātı ḳamu pür-şīve vü al

5. Boynı ṣublaḳ teni ablaḳ ne ḳızıl ola ne aḳ
   Ne ḳatı şöyle yumışaḳ ser ü tā-pāy cemāl[3269]

6. Ola burnı gibi her parmaġı bir[3270] sīm elif

[3265] sükkerīnin: şekkerīnin ŞBD.
[3266] Burmaoğlu, 1983, s. 277. Şiir, LÇD’de 14 beyittir. LÇD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1-4, 6, 7, 8, 10, 11, X, 9, X, X, X. beyit.
[3267] misk: müşk LÇD.
[3268] Ḥarekātı: Ḥarekāt u LÇD.
[3269] Bu beyit LÇD’de yoktur.
[3270] parmaġı bir LÇD: bir parmaġı N.

Ḳıla[3271] zülfi gibi pür-ḫam ṣaçı[nı][D] fitneye dāl

7. Yürise[3272] fitne ola dursa ḳıyāmet ḳopara
   Söylese siḥr ide baḳsa ḳomaya tende mecāl

8. Gül gibi ḫār u ḫas irmemiş[3273] ola dāmenine
   Ġonceveş dürcini açmamış ola dest-i[3274] ḫayāl

9. Ṭaleb it şehri[3275] yüri bul bu ṣıfatla[3276] güzeli
   Lāmi'īden ne bahā ister-iseñ gel berü al

10. Ruḫı bāġını ṣabā[3277] her dem ide ġarḳ-ı 'araḳ
    Gelse yüz şevḳ ile biñ luṭf ile yā eylese[3278] ḳāl[3279]

11. Çār-deh-sāl[e][D] ola ḥüsn ile bedr ay gibi
    Arta günden güne serv-i ḳadi mānend-i[3280] nihāl

-1200-[3281]

Nesīmī Raḥmetu'llāh

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Her kişinüñ ṣorma aṣlın 'izzetinden bellüdür
   Ṣoḥbet-i 'irfān görenler ḫiẕmetinden bellüdür

2. Ḥaḳ Te'ālā 'ilm içinde çünki *sīmāhum*[3282] didi

[3271] Ḳıla LÇD: Düşe N.
[3272] Yürise: Yürürse LÇD.
[3273] irmemiş: ilmemiş LÇD.
[3274] dest-i LÇD: dürer-i N.
[3275] şehri: dehri LÇD.
[3276] ṣıfatla: ṣıfatlu LÇD.
[3277] ṣabā: ḥayā LÇD.
[3278] Gelse yüz şevḳ ile biñ luṭf ile yā eylese: Gülse yüz şerm ile yā eylese biñ luṭfla LÇD.
[3279] ḳāl LÇD: ḫāl N.
[3280] serv-i ḳaddi mānend-i LÇD: servi ḫūn tāze N.
[3281] Köksal, 2009, s. 122, 123. SNYŞ'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[3282] Fetih Sûresi 48/29: O, Allah'ın elçisi Muhammed'dir. Onunla beraber olanlar da kâfirlere karşı sert, kendi aralarında merhametlidirler. Onları, Allah'ın lutuf ve rızâsına talip olarak hep rükûda ve secdede görürsün. Secdenin tesiriyle **yüzlerine simaları oturmuştur**; Tevrat'ta onlar için yapılan benzetme budur. İncil'deki misalleri ise bir ekindir: Çiftçileri sevindirmek üzere filiz verir, onu güçlendirir, kalınlaşır ve kendi sapları üzerinde durur.

Her kişinüñ baḳ yüzine[3283] ṣūretinden bellüdür

3. Dervīşüñ pīrini ṣormaḳ didiler ‘ādet degül
‘Ārifāne yek[3284] naẓar ḳıl kisvetinden bellüdür

4. Her zerüñ ḳalbı miḥekde[3285] bilinür bellü beyān
Nite[kim][D] bīmār-ı ‘aşḳuñ ‘illetinden bellüdür

5. Ey **Nesīmī** naḳdüñi ṣarrāf[3286] eline virme kim
Gevheri merdān bilür[3287] kim ḳıymetinden bellüdür

-1201-[3288]

Raḥmī

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Çeşm-i cānānı ġamze-zen[3289] dirler
Laḳabına ciger delen dirler

2. Merd-i dānāları[3290] zebūn idici
Ḳarı dünyāya ḳaḥbe zen[3291] dirler

3. Beni ḫum-ḫānede görüp rindān
Böyle mest olduġuñ neden dirler

4. Görse ‘uşşāḳı[3292] çeşm-i cellāduñ
Meded ölsün mi [yā][D] seven dirler

Onlar (müminler) yüzünden kâfirler öfkeden kahrolsunlar diye (böyle olmuştur). Onlar arasından iman edip dünya ve âhirete yararlı işler yapanlara Allah bir bağışlama ve büyük bir ödül vaad etmektedir.

[3283] baḳ yüzine: şekline baḳ SNYŞ.
[3284] yek: bir SNYŞ.
[3285] miḥekde: miḥekden SNYŞ.
[3286] ṣarrāf: nā-dān SNYŞ.
[3287] Gevheri merdān bilür: Cevheri bilmez ne bilsün SNYŞ.
[3288] Erdoğan, 2017, s. 196. BURD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[3289] Çeşm-i cānānı ġamze-zen: Ġamze-i yāri tīr-zen BURD.
[3290] Merd-i dānāları: Merd ü merdāneler BURD.
[3291] ḳaḥbe zen: pīre-zen BURD.
[3292] ‘uşşāḳı: ‘uşşāḳ BURD.

5. **Raḥmī**[-i] çākerüñe pādişehüm
   Ḫusrev-i mülket-i suḫan dirler

-1202-[3293]

Velehu

[Şemsī]

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Firdevse döndi gel berü cānā kenār-ı bāġ
   Kevṣer-miṣāl oldı ḳamu cūybār-ı bāġ

2. Nāz[3294] uyḫusından aç gözüñ ey serv-ḳāmetüm
   Gel diyü el ṣalar saña ṭurmaz çenār-ı bāġ

-1203-[3295]

Tetimme

[Şemsī]

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilātün Fā'ilün

Yāre arż it **Şemsiyā** gelsün temāşā eylesün
Güller oldı dāġlar sīn[e]ñde her bir yara serv

[410a]

-1204-[3296]

Velehu

[Şemsī]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

1. Benümle ṣanma ki el ṣundı merḥabāya çenār
   İşitdi nāmuñı el ḳaldurur du'āya çenār

2. İdince ṭıfl-ı çemen sāyesinde ḫoş geçdi
   Elinde besledi gūyā ki oldı dāye çenār

-1205-

[3293] Akkaya, 1992, s. 752. Şiir, ŞPD'de 5 beyittir.
[3294] Nāz: Yaz ŞPD.
[3295] Akkaya, 1992, s. 753. Şiir, ŞPD'de 5 beyittir.
[3296] Akkaya, 1992, s. 753. Şiir, ŞPD'de 5 beyittir.

Nesīmī[3297]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Derdmend itdüñ beni hey derde dermān İrmeni
   Ḳalmadı ṣabrum göricek bende dermān[3298] İrmeni

2. ‘Īsī vü Meryem ḥaḳıyçün iḫtiyārum ḳalmadı
   Dīdemi giryān idersin baġrumı ḳan İrmeni

3. Ṣaḳla ol māh nūruñı kim çeşm-i bed-ḫū görmesün
   Yoḫsa dīninden döner çoḳ çoḳ Müselmān İrmeni

4. Ḳanda bir ḫāç ehli görsem ḳamusın seyr itmişem
   Bulmadum bir saña nisbet cāna cānān İrmeni

5. Ġonce aġzuñdan su’āl ister **Nesīmī** ṣormaġı
   Ṣıdḳ ile virgil cevāb ey rāḥat-ı cān İrmeni

-1206-

Naẓīre-i Dervīş Şevḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Zülfüñ ol dem itdi ‘aḳlumı perīşān İrmeni
   Anuñ içün olmışam ben mest ü ḥayrān İrmeni

2. ‘Īsī[3299] Meryem ‘aşḳına yandırmaz isem cismümi
   Ḳalayum tā ḥaşr olınca bī-ten ü cān İr[meni]

3. Küfr-i zülfüñ [kim] nice ‘uşşāḳın[ı] tārāc ider
   Yüzüñi görse ne ḳılsun ben Müselmān İrmeni

4. Gel baña eyle teraḥḥum bir ġarībem ey ṣanem

[3297] Nüshada “Ḥażret-i Seyyid Nesīmī” başlığıyla kaydedilen bu şiirin Seyyid Nesîmî’ye ait olduğu hususu şüphelidir. İlgili şiir, Kul Nesîmî’nin şiirleri arasında da neşredilmiştir (Öztelli, 1969, s. 54). Konuyla ilgili bk. Ayan, 1973, s. 24, 25.
[3298] dermān: fermān N.
[3299] ‘Īsī: ‘Īsī vü N.

Var mıdur āyīnüñüzde eylemek ḳan İrmeni

5. **Şevḳ**-ıla İncīl [ü] Tevrāta yemīn itsem n'ola
İtse dönmem ḫiẕmetinden her ne fermān İrmeni

-1207-

Āzerī-i Zār

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. N'içün ey gül unutduñ yāri aġyār iḫtiyār itdüñ
Bıraḳduñ 'andelīb-i zāruñı ḫār iḫtiyār itdüñ

2. Metā'-ı vaṣlı ḥayfā naḳd-i cāna virmedüñ gitdüñ
Varup a'dāya uyduñ ġayrı bāzār iḫtiyār itdüñ

3. Unutduñ āḫir-i kār ey perī yār-i vefā-dāruñ
Nice bed-ḫūya yār olduñ 'aceb kār iḫtiyār itdüñ

4. Göñül bir ḫusrev-i şīrīn-dehānuñ derd-i 'aşḳıyla
Yoluñ vādī-i Ferhād oldı kuhsār iḫtiyār itdüñ

5. Hezār iḥsān iderken **Āzerī**-i zāra sulṭānum
Ḳadīmī 'ādetüñden geçdüñ āzār iḫtiyār itdüñ

-1208-[3300]

Ḥayretī

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilün

1. Nice yazam bildürem ben bende saña 'arż-ı ḥāl
Ben gedā-yı kūy-ı ġam sen şāh-ı iḳlīm-i cemāl

2. Başumı tīġ-ı cefā-y-ıla keserseñ dostum
Rişte-i cānum benüm senden kesilmekdür muḥāl

3. Gel beni öldür hemān redd itme sulṭānum beni

[3300] Musluoğlu, 2022, s. 497.

Kim ne ẓulm olsun faḳīre ne saña olsun vebāl

4. Gün gibi ben ẕerre-i nā-çīzi refʿ it ḫākden
   Āfitāb-ı ʻıyşına düşmenlerüñ irsün zevāl

5. Gösterüp cāna cemālüñ nūrını āyīnevār
   Ḥayretīyi ḳıl yine bir ṭūṭī-i şīrīn-maḳāl

[410b]

-1209-[3301]

Ġazel-i Naḳşī

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

1. Sāḳī dergāh-ı dil-ārāda niyāz isterler
   ʻİlm-i esrār-ı dile maḥrem-i rāz isterler

2. Lālezārında bu gülzār-ı derūnın dā'im
   Āteş-i ḥasret ile sūz [u][D] güdāz isterler

3. Cevher-i sırr-ı ḥaḳīḳat ne imiş bilmezler
   Dā'imā nev-hevesān ʻaşḳ-ı mecāz isterler

4. Gülşenüñ bülbül-i şūrīde-dilinden ʻuşşāḳ
   Nāle-i evc ü nevā semt-i Ḥicāz isterler

5. Yār ile güşe-i mey-ḫāne-i dilden **Naḳşī**
   Naġme-i nāle-i ney söz ile sāz isterler

-1210-[3302]

Velehu

[Naḳşī]

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

1. Çeşm-i mestāneleri cām-ı şarāb isterler

[3301] Ayhan, 2000, s. 98.
[3302] Ayhan, 2000, s. 98, 99.

‘Āşıḳuñ sūz-ı derūnıyla kebāb isterler

2. Maḥrem olmaz dil-i dānālar o bezm-i ḫāṣṣa
Meclis-i cām-ı Ceme mest [ü] ḫarāb isterler

3. Ḳalb-i ‘uşşāḳı cefālar ile maḥzūn itme
Rūz-ı maḥşerde bu a‘māle ḥisāb isterler

4. Müşkilin ḥall idemez nüsḫa-i ‘aşḳuñ her kes
A‘lem ü ‘āḳıl-ı dil re’y-i ṣavāb isterler

5. **Naḳşī**ye merḥamet eyle ki ṭabībüm senden
Ḫaste-i ‘aşḳa ḥakīmāne cevāb isterler

-1211-

Fātiḥī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Öp fem-i cānānı fehm it lezzet-i dünyā nedür
Gör şarāb-ı la‘lini dünyā vü mā-fī-hā nedür

2. Cevher-i la‘l-i lebi yāḳūt-ı nāba beñzemez
Dür dişi yanında yārüñ lü’lü’-i lālā nedür

3. Bir dem içre şāhı dervīş ü gedāyı şāh ider
Sāḳiyā gördüñ mi cām-ı bāde-i ṣahbā nedür

4. Nāla döndi mū-miyān-ı yār fikriyle tenüñ
Yoḳ [yire] ‘ālemde bunca çekdügüñ ġavġā nedür

5. Pāy-māl-i kākül-i cānān degülseñ **Fātiḥī**
Tende devlet dilde miḥnet başda yā sevdā nedür

[411a]

-1212-[3303]

Velehu

[Naḳşī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ġonceler bülbül[i][D] gülşende nedīm isterler
   ‘Arż-ı ‘aşḳ itmede üslūb-ı ḥakīm isterler

2. Düşirüp cān u dili ẕevḳ-ı hevā-yı ‘aşḳa
   Bezm-i gülzār-ı maḥabbetde nesīm isterler

3. Sūz-ı[3304] āh ile münācāt ider ‘uşşāḳ-ı cihān
   Ṣoḥbet-i yār arayup[3305] ẕevḳ-ı na‘īm isterler

4. Bilmedi kimse mu‘ammā-yı viṣāl-i yāri
   Nüsḫa-i ‘ālem-i ma‘nāda fehīm isterler

5. Dā’imā ṣoḥbet-i ḫāṣṣ itmege diller **Naḳşī**
   Yār-i meh-rū gibi bir ḳalb-i selīm isterler

-1213-[3306]

Velehu

[Naḳşī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳaçan kim ‘āşıḳ-ı mestāne ‘azm-i kūy-i yār eyler
   Ġam-ı dünyā-yı mā-fī-hāyı ol dem tārmār eyler

2. Açılmış tāze güller bāġ-ı ruḫsārında cānānuñ
   Görenler gülşen-i ḥüsninde faṣl-ı nev-bahār eyler

3. Ḳaçan gīsū-yı ‘anber-būların pür-pīç ü tāb itse

[3303] Ayhan, 2000, s. 99.
[3304] Sūz-ı: Sūz u NŞD.
[3305] yār arayup: yāre irüp NŞD.
[3306] Ayhan, 2000, s. 99, 100.

Feleklerden Hümāyı tār-ı zülfiyle şikār eyler

4. Ṣafādan mest [ü] ser-gerdān olur ‘āşıḳlar ol demde
   Cemāl-i āfitāb-ı ṭal‘atın kim āşikār eyler

5. Yine ẕevḳ aldı **Naḳşī** būy-ı gülzār-ı viṣālinden
   Anuñ-çün bülbül-i şeydā gibi feryād [u] zār eyler

[411b]

-1214-[3307]

Ġazel-i Naḳşī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gülistān-ı ġamuñda ‘andelīb-i dil ġazel söyler
   Ruḫuñ gülzārını yād eylese ġāyet güzel söyler

2. Teveccüh eylese baḫṣ itmege rāz-ı ḥaḳāyıḳdan
   Yine taḥrīk ider ‘āşıḳları sırr-ı ezel söyler

3. Viṣālüñden ḫaber virmek murād itdükce ‘uşşāḳa
   Kitāb-ı ‘aşḳı yād eyler maḥabbetden maḥal söyler

4. Viṣālüñ bezmini naḳl itmege ṭāḳat mi var dilde
   Anuñ bir şemmesini ḥall iderse mā-ḥaṣal söyler

5. Nesīm-i ṣubḥgāhī gibi cānā nūr-ı feyż ile
   Saña ol ḥāleti **Naḳşī**-i ‘āşıḳ bī-bedel söyler

-1215-[3308]

Ġazel-i Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşıḳ öldürmekdür ol māhuñ hemān[3309] endīşesi
   Yolına cān virmedür eksüklünüñ kem pīşesi

[3307] Ayhan, 2000, s. 100, 101.
[3308] Küçük, 2011, s. 419, 420.
[3309] hemān: tamām BD.

2. Ben şārābuñ incesin cāmuñ ṭolusın gözlerin
   Fikr-i la‘lüñle leb-ā-leb olalı dil şīşesi[3310]

3. Her şerārın[3311] aḫter-i dost[3312] bilür idi kūh-ken
   Sīne-i ḫārādan āteşler çıḳarsa tīşesi[3313]

4. Cism-i pür-dāġ u ten-i zerd-ile merd-i ‘aşḳdan
   Ser-be-ser şīr [ü][D] peleng olmaḳ maḥabbet bīşesi

5. Tāze dil-ber sevdi **Bāḳī** şimdi fikr-i vaṣl ider
   Bir güzel eglencesi var bir laṭīf endīşesi

-1216-[3314]

İsḥāḳ

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

1. Bezm-i ġam muṭrıbınuñ sīne rebābın götürür
   Çeşm-i giryān ḳabaġı ṭolu şarābın götürür

2. ‘Ömr peymānesini sāġar-ı[3315] devrān kişiye
   İçürür ṣoñra döner mest-i ḫarābın götürür

3. Yāre yalvaramasa ḳalsa ḥicāb altında
   Bir ḳadeḥ mey kişinüñ cümle ḥicābın götürür

4. Ġonce ṭıflına Gülistān oḳıdur bād-ı ṣabā
   Ḳulıdur şāḫ-ı gül ardınca kitābın götürür

5. Ol cefā-pīşe[3316] ne cevr eylese **İsḥāḳ** çeker

[3310] şīşesi BD: pīşesi N.
[3311] şerārın BD: şerāret N
[3312] dost: devlet BD.
[3313] tīşesi BD: şīşesi N.
[3314] Keklik, 2014, s. 186. Şiir, ÜİÇD'de 7 beyittir. ÜİÇD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3315] sāġar-ı: sāḳī-i ÜİÇD.
[3316] cefā-pīşe: cefā yüki ÜİÇD.

Ne ḳadar olsa anuñ nāz u ʻitābın götürür

[412a]

-1217-[3317]

Bāḳī

Mefāʻilün Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

1. Çemende serv[i][D] ḳad-i dil-sitāna beñzetdüm
   Nihāli dil-ber-i nāzük-miyāna beñzetdüm

2. Nihāl-i bān ile her yanı şöyle zeyn olmış
   Çemen vilāyetini şehr-i bāna beñzetdüm

3. Diyār-ı Rūma gülistānın eyledüm teşbīh
   Benefşezārını Hindūsitāna beñzetdüm[3318]

4. Gül [ü][D] şaḳāyıḳuñ ol reng-i rūların gördüm
   Ḥicābı ġālib iki dil-sitāna beñzetdüm

5. Ṣabā-y-ıla ḥarekātın görüp nihāllerüñ
   Tevāżuʻ ehli birer nev-cevāna beñzetdüm

6. Tedārük eyle bu çaġlar geçer gider ḳalmaz
   Zamān-ı furṣatı seyl-i zamāna[3319] beñzetdüm

7. Cilā-yı āyīne-i āb-ı cūyı seyr itdüm
   Ṣafā-yı meşreb-i şāh-ı cihāna beñzetdüm

8. Güli çemende serīr-i zümürrüdīn üzre
   Selīm Ḫān-ı sipihr-āsitāna beñzetdüm

[3317] Küçük, 2011, s.308, 309.
[3318] Nüshada 3 ve 4. beyitlerin ikinci mısraları arasında takdim-tehir vardır. Mana gereği BD'deki sıralama tercih edilmiştir.
[3319] zamāna: revāna BD:.

9. Ḳolında şāhid-i baḫtı görince ol şāhı
   Şikāra pençe uran arslana beñzetdüm

10. Cemāl-i devleti gül gibi ḫurrem u ḫandān
    Bisāṭ-ı ‘işretini gülsitāna beñzetdüm

11. Edā-yı **Bāḳī**[yi][D] vaṣfında[3320] selsebīl ṣayup[3321]
    Riyāż-ı baḫtını bāġ-ı cināna beñzetdüm

[412b]

-1218-[3322]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḳanı bir şīrīn-suḫan la‘l-i şekker-bāruñ gibi
   Ḳanda gördi ṭūṭī bir āyīne ruḫsāruñ gibi

2. Göñlümüz alur ele zülf-i dil-āvīzüñ hele
   Vechden ḫāric degül ḫaṭṭ-ı siyehkāruñ gibi

3. Sīm-sīmā serv-i bālā dil-rübālar çoḳ velī
   Kimsede yoḳdur senüñ evżā‘ [u][D] eṭvāruñ gibi

4. Sen semen-ber serv-i sīm-endāma bir kez ṣarılan
   Başa iletdi işin ‘ālemde destāruñ [gibi]

5. Ögmesün ‘āşıḳlara vā‘iẓ riyāż-ı cenneti
   Bāġ-ı ḫurrem olmaz ehl-i ‘aşḳa dīdāruñ gibi

6. Ḳarşu ṭut şem‘-i ruḫuñ bi’llāhi ben dil-ḫasteye
   Künc-i tārīk içre ḳaldum çeşm-i bīmāruñ gibi

[3320] vaṣfında BD: vaṣfından N.
[3321] ṣayup: ṣanup BD.
[3322] Küçük, 2011, s. 401.

7. Tekye-i[3323] mihr ü maḥabbetdür ser-ā-ser **Bāḳiyā**
   Bulmaya ‘aşḳ ehli bir eglence dīdāruñ[3324] gibi

[413a]

-1219-[3325]

‘Aṭāyī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ḫān[e]mde ḳal didüm gice ol yāre ḳalmadı
   Ḥayfā ki gitdi derd ile çāre ḳalmadı

2. Cevr itmek ile ṣandı ki göñlüm ḳala o yār
   İtdügine anuñ dil-i āvāre[3326] ḳalmadı

3. Çeşmüm ‘alīl[3327] oldı o gitdükce tāb-dār
   Ruḫsār-ı yāre ṭāḳat-ı neẕẕāre ḳalmadı

4. Tīġ-ı firāḳı itmede her dem derūnı çāk
   Sīn[e]mde gerçi bir görinür yara ḳalmadı

5. Kesdüklerinde ḫil‘at-ı ḥüsni o dil-bere[3328]
   Andan **‘Aṭāyī** ḫūblara [bir][D] pāre ḳalmadı

-1220-[3329]

Nef‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Gider böyle şarābuñ ẕevḳ [u] keyfi bāde[3330] gelmez mi
   Meger hīç mevsim-i gül devr-i cām-ı bāde gelmez mi

2. N’olur yā ‘īd u nev-rūz irse yine ‘ālemüñ ḥāli

[3323] Tekye-i: Nükte-i BD.
[3324] dīdāruñ: eş‘āruñ BD.
[3325] Karaköse, 2017, g. 236.
[3326] āvāre: bī-çāre NAD.
[3327] ‘alīl: ‘alīli NAD.
[3328] Kesdüklerinde ḫil‘at-ı ḥüsni o dil-bere: Geldi ḳabā-yı ḥüsn ü bahā ḳadd-i yāre rest NAD.
[3329] Akkuş, 2018, g. 147.
[3330] böyle şarābuñ ẕevḳ [u] keyfi bāde: keyf-i şarābuñ ẕevḳı böyle yāda NFD.

Bu günler cām-ı mey ġam def‘ine imdāda gelmez mi

3. Ḫarāb oldı yıḳıldı ḳalb-i ‘āşıḳ gibi mey-ḫāne
Ḫarābāt ehli bilmem n’oldı kimse dāda gelmez mi

4. Görüp çarḫuñ bu ẓulmin derd ile def sīne dögmez mi
Ḳadeḥ ḳan aġlamaz mı çeng ü ney feryāda gelmez mi

5. Nice ülfet ṭutarsın zühd ile bilmem sen ey **Nef‘ī**
İçüp mest olduġuñ h[ī]ç ḫāṭır-ı nā-şāda gelmez mi

-1221-[3331]

Ġazel-i Ṣā’im

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Ṣaydına ol dil-berüñ zülfiyle el bir eyledüm
Ol meh-i ġarrāyı gör bir ḳılla tesḫīr eyledüm

2. Va‘dine gerçek inandum būsesin itdüm recā
Yoḳ yire ol ġonce-i ra‘nāyı dil-gīr eyledüm

3. Çāk çāk itse ġamıyla sīn[e]mi tīġ-ı cefā
Yine cān virmekde ben cānāna taḳṣīr eyledüm

4. Rişte-i āhum kemendiyle cihānı geşt idüp
Ḥamdüli’llāh ol gözi āhūyı naḫçīr eyledüm

5. Tekye-i zühdi yıḳup h[ī]ç ḳoymadum ṭaş üzre taş
Naḳżı ile ḫāne-i ḫammārı ta‘mīr eyledüm

6. Vaḳt-i nev-rūza irişdük geldi **Ṣā’im** nev-bahār
Ḥalḳa ḥalḳa mevce-i enhār[ı] zencīr eyledüm

[413b]

[3331] Bu şiirin 4-6. beyitleri 412b’de yer almaktadır.

-1222-[3332]

Ṣāḥib-Zemīn Yaḥyā

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. ‘Aşḳ-ı Leylā ile pür-āteş-i sūzān idi[3333] Ḳays
   Bilmeyüp dirdi görenler neye ‘uryān idi Ḳays

2. Cem‘ idüp bir nice ḫāşāk ile bir ḳaç murġı
   Ḥāşılı muntaẓır-ı maḳdem-i cānān[3334] idi Ḳays

3. Ne içün başına üşdürmiş idi murġānı
   Bunca ġavġā ne idi ṭut ki Süleymān idi Ḳays

4. Rūḥ vardı ḥarekāt u sekenātında anuñ
   Ẓāhirā gerçi ki bir ṣūret-i bī-cān idi Ḳays

5. Pā-bürehne ḥarekāt itse ‘aceb mi **Yaḥyā**
   Dā’imā çün ḥarem-i ‘aşḳda pūyān idi Ḳays

-1223-[3335]

Naẓīre-i Fā’izī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çıḳarup cāmesini şevḳ ile pūyān idi Ḳays
   İrmege menzil-i maḳṣūda şitābān idi Ḳays

2. Ḳoynına girmek ümīd eyler-idi Leylānuñ
   Deşt-i ḥayretde o sevdā ile ‘uryān idi Ḳays

3. Vaḥşet-ābād-ı ġam olmışdı aña meclis-i üns
   Neşve-i ḥayret ile mest ü ḫurūşān idi Ḳays

[3332] Kavruk, yty, s. 181.
[3333] pür-āteş-i sūzān idi: bir āteş-i sūzān iki ŞYD.
[3334] cānān: mihmān ŞYD.
[3335] Okatan, 1995, s. 196. KFD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.

4. Āşiyān [ṣanma][D] ḫas u ḫār-ıla pūyān olmış
   Gird-bād-ı reh-i deşt-i ġam-ı cānān idi Ḳays

5. Sāyebān itmiş idi başına murġān perini
   Fā'iżī mülk-i maḥabbetde Süleymān idi Ḳays

[414a]

-1224-[3336]

Naẓīre-i Ṣabrī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Reh-i vādī-i melāmetde ki pūyān idi Ḳays
   Geçmege seyl-i ġam u miḥneti 'uryān idi Ḳays

2. Lāne-sāz-ı ser-i pür-sūzı semenderler idi
   Ki mey-i 'aşḳ ile pür-āteş-i sūzān idi Ḳays

3. Gezdügi yirde idüp nāḳa-i Leylāyı ḫayāl
   Neşve-i cām-ı maḥabbetle Ḫudā-ḫᵛān[3337] idi Ḳays

4. Geldi Belḳīs-ṣıfat pāyına anuñ Leylī
   Ḫāṣılı taḫtgeh-i 'aşḳa Süleymān idi Ḳays

5. Cām-ı[3338] ġam her birin itmişdi tamām ey **Ṣabrī**
   Aña giryān idi Ferhād aña nālān idi Ḳays

-1225-[3339]

Naẓīre-i 'Aṭāyī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Geşt-gīr-i ġam olup gerçi ki 'uryān idi Ḳays
   Ṣadme-i miḥnet ile bī-ser ü sāmān idi Ḳays

[3336] Yılmaz, 2010, s. 150, 151. Şiir, SŞD'de 6 beyittir.
[3337] Ḫudā-ḫᵛān: ḫady ḫᵛān N.
[3338] Cām-ı: Cām u SŞD.
[3339] Karaköse, 2017, g. 107.

2. Sāyeveş atdı yābāna çıḳarup cāmesini
   Gülşen-i miḥnete bir serv-i ḫırāmān idi Ḳays

3. Fikr-i gīsū-yı girih-gīr ile pūyān olmış
   Merd-i zencīr-keş-i kūçe-i ḥırmān idi Ḳays

4. Mūy-ı jūlīde ile zerd ü nizār olsa n'ola
   Mürd[e]-i şem'-i seḥer fürḳat-i cānān idi Ḳays

5. Ṣavt-ı zencīr-i **'Aṭāyī**veş iderdi te's̱īr
   Nice sevdā-zed[e]ye silsile-cünbān idi Ḳays

-1226-[3340]

Emrī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Beni şol deñlü ża'īf eyledi ḫālüñ hevesi
   Biçsem olurdı ḳabā egnüme perr-i megesi

2. Müj[e]ler ṣanma ki yüz yire urup aġlamadan
   Yapışıpdur gözüme yollaruñuñ ḫār u ḫası

3. Çarḫa āhum şu ḳadar virdi ḥarāret nitekim
   Gündüzin düşmez elinden güneşüñ mervaḥası

4. Ṣanuram bād-ı ṣabā ḫāke ṣaçar[3341] berg-i güli
   Gelse reftāra ger ol şāh-süvāruñ feresi

5. Murġ-ı ḥüsnin[i][D] nigār elden uçurdı **Emrī**
   Ḳara telden yine yapar ki ḫaṭı[3342] bu ḳafesi

[414b]

[3340] Saraç, yty, g. 536.
[3341] ṣaçar: döker ED.
[3342] ki ḫaṭı: aña ḫaṭ ED.

-1227-[3343]

Yaḥyā

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ārām idemem būs [u][D] kenār eylemeyince
   Sīn[e]mde gelüp yār ḳarār eylemeyince

2. Fāriġ olamam deşt-i ṭalebde tek ü pūdan
   Ol gözleri āhūyı şikār eylemeyince

3. ‘Ayb eylemeñüz her gice feryād u fiġānum
   Rāḥat bulamam nāle vü zār eylemeyince

4. Ol yār işiginde bize yir ḳomadı aġyār
   Olmadı göñül terk-i diyār eylemeyince

5. Bāzār-ı maḥabbetde ruḫ-ı zerde baḳılmaz
   Tā ṣırma[-keş-i][D] ‘aşḳ[ı][D] ‘ayār eylemeyince

6. Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i **Yaḥyā**
   Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince

-1228-[3344]

Yaḥyā

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Cānā ḫaṭ-ı yāḳūtī yazan ol dehen üzre
   Bir noḳṭa ḳomış surḫ ile gūyā semen[3345] üzre

2. Ḫāl-i siyehüñ ‘arż-ı zībāña yaraşmış
   Zülfüñ ne güzel düşmiş o vech-i ḥasen üzre

3. Pīrāheni ḥıfẓ eyler eser yilden o māhı

[3343] Kavruk, yty, s. 350.
[3344] Kavruk, yty, s. 334. ŞYD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3345] semen: ẕeḳan ŞYD.

Ditrer ṭurur ol Yūsuf-ı gül pīrehen üzre

4. Zülfüñde göñül ġamzeñ ile eglenür ey māh
   Cān-bāz gibi tīġ ile oynar resen üzre

5. **Yaḥyā** o şehüñ cevhere-i[3346] la‘lini söylet
   Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ‘Aden üzre

-1229-[3347]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Göñül şevḳ-ı ruḫuñla yana geldi
   Cemālüñ şem‘ine pervāne geldi

2. Ḫam-ı zülfüñ ki devr eyler yañaġuñ
   İrem ṭāvūsıdur cevlāna geldi

3. Gelüp kāfir ṣaçuñ ruḫsāruñ üzre
   Yüzüñ nūrın görüp īmāna geldi

4. Dil-i pür-ḫūn baña bezm-i ġamuñda
   Leb-ā-leb bir dolu peymāne geldi

5. Zebūn olmaz ‘acūz-ı dehre **Bāḳī**
   Bu meydāna begüm merdāne geldi

[415a]

-1230-[3348]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Belürmez ḥüsnüñe ḳarşu çerāġ-ı ṣubḥ-dem nūrı
   Ne deñlü fer vire ḫurşīd öñinde şem‘-i kāfūrī

[3346] cevhere-i: cevherī-i ŞYD.
[3347] Küçük, 2011, s. 410.
[3348] Küçük, 2011, s. 400, 401. BD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

2. Raḥīḳ-ı cām-ı la‘lüñden alur bir cur‘a Cemşīdi
Şarāb-ı bezm-i ‘aşḳuñdan yıḳar bir kāse Faġfūrı

3. Gice ḳan oldı meclisde bulındı bu diyü muṭrıb
Bir iki tāziyāneyle bu gün söyletdi ṭanbūrı

4. Hezārān ‘öẕr-i leng eyler ḳaçar meydāna gelmezdi
Eger Tatar-ı ġamzeñ da‘vet itse cenge Timurı

5. Kemend-endāz-ı dehrüñ kimse bendinden ḫalāṣ olmaz
Zamāne gösterür Behrām olursañ ‘āḳıbet gūrı

6. Añarlar devlet-i şāh-ı cihānda nāmuñ ey **Bāḳī**
Süleymān yād olınduḳca bile meẕkūr olur mūrı

7. Ḫudāvend-i ‘aṭā-baḫş u kerem-güster ki devrinde
Gedā-yı bī-ser ü pālar giyer sincāb u semmūrı

-1231-[3349]

[Bāḳī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Sīne gencīnesini ḫançer-i berrān[3350] deldi
Bu gün ol şūḫ-ı dil-ārā yine bir kān deldi

2. Müje-i dīde-i pür-ġam[3351] gibi ter dest olmaz
Yine bir demde nice la‘l-i Bedaḫşān deldi

3. Cān ġam-ı ġamzeñ ile maḥbes-i tenden çıḳdı
Şanki bir merdüm-i maḥbūs idi zindān deldi

[3349] Küçük, 2011, s. 412.
[3350] berrān: cānān BD.
[3351] pür-ġam: pür-nem BD.

4. Tīrüñüñ ey ḳaşı ya manḳıra geçmez sa‘y[ı][D]
   Sīn[e]müñ dāġını ol ḫancer-i berrān deldi

5. **Bāḳiyā** bezm-i belāda neye döndi görseñ
   Nāyveş baġrumuzı nāle vü[3352] efġān deldi

[415b]

-1232-[3353]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḳomaz ser-keşlügi[3354] bu nefs-i ḫod-rāy
   Müdārā eyleseñ vay itmeseñ vay

2. Felek bir ejdehā-yı heft-serdür
   Ṭolanmış genc-i dünyāyı ser-ā-pāy

3. Ḫalāṣ eyler mi cānı bir[3355] kimesne
   Ki aña ḥalḳa-i ejder ola cāy

4. Gedāya ḳısmet-i rūz-ı ezelde
   Leked-kūb-ı melāmetdür degen pāy

5. ‘Aṭā ḳıl **Bāḳī**ye luṭfuñ İlāhī
   Saña muḥtāc eger yoḫsul eger bay

-1233-[3356]

[Fehīm]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Olmazam pejmürde-dil yā[3357] hem-nişīnüm tāzedür
   Ṭıfl-ı nev-res şūḫ-meşreb nāzenīnüm tāzedür

[3352] nāle vü BD: nāle-i N.
[3353] Küçük, 2011, s. 423.
[3354] ser-keşlügi: ser-keşlügin BD.
[3355] cānı bir: şol cānı BD.
[3356] Üzgör, 1991, s. 430.
[3357] yā: tā FHD.

2. Lāle-i māh u gül-i mihr olsa pejmürde n’ola
Ḥamdüli’llāh āfitāb-ı meh-cebīnüm tāzedür

3. ‘Ālem-i ‘aşḳ içre ben ṣāḥib-ḳırān-ı köhneyem[3358]
Cān u başa ḳalmazam yār-i[3359] ḳarīnüm tāzedür

4. Gerçi ḫāk oldum vücūdumdan eṣer ḳalmadı līk
Tā ḳıyāmet çarḫ-ı bed-evżā‘a kīnüm tāzedür

5. Oldı ṭab‘um nüsḫa-i āyīne-i feyż-i ezel
Ol sebebden ṣūret-i şi‘r-i metīnüm tāzedür

6. Gül-bün-i lafẓ u gül-i[3360] ma‘nī ṭarāvet-yāb ise
Ey **Fehīm** itme ta‘accüb kim zemīnüm tāzedür

-1234-[3361]

Zeyneb-i Ḳasṭamonī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ne zenler var ki meydān-ı hünerde
Biñ erden yig ururlar ṭopa çevgān

2. Müẕekkerlük kemāl olmaya şemse
Mü’enneṣlükden irmez māha noḳṣān

[416a]

-1235-[3362]

Rıżāyī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. La‘l-i güftārıyla eyler cām-ı Dārāyı şikest

[3358] köhneyem FHD: ger sīneyem N.
[3359] yār-i: yār u FHD.
[3360] lafẓ u gül-i: lafẓa degül FHD.
[3361] Toska, 2019, s. 505.
[3362] Topçu, 1997, s. 120. Şiir, RZD’de 6 beyittir.

Çīn ile ebrūsı[3363] eyler ṭāḳ-i kisrāyı şikest

2. Leylī itmezdi başında devlet olsa ‘āşıḳuñ
Kāse-i Mecnūn-ı bī-pervā-yı rüsvāyı şikest

3. Ġam degül olmaḳ şikeste itmiş Üstād-ı Ezel
Ser-nüvişt-i zümre-i ‘uşşāḳ-ı şeydāyı şikest

4. Māh-ı nev ṣanma urup seng-i cefā-yı rūzgār
Eyledi ḳandīl-i māh-ı ‘ālem-ārāyı şikest

5. Kelle germ olup felek ṣahbā-yı ‘aşḳ-ı yār ile
Eyledi ṭarf-ı külāh-ı māh-ı ġarrāyı şikest

6. Göñlümi yaḳma maḥabbet bezm[i] germ-ā-germ iken
İşümüz telḫ itme idüp cām-ı ṣahbāyı [şikest][3364]

7. Ey **Rıżāyī** eyler āḫir eşk-i germ [ü][D] āh-ı serd
‘Ālemi ṭūfān-ı ġam nüh çarḫ-ı mīnāyı şikest

-1236-[3365]

Naẓm[3366]

[Ḥayretī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Añlasa derd-i derūnum baña bir yār olsa
Bilse keyfiyyetümi[3367] vāḳıf-ı esrār olsa

2. Nükt[e]-dān olsa söz añlasa ẓarīf olsa güzel
Ḥāl-i dilden hele fi’l-cümle ḫaberdār olsa

[3363] Çīn ile ebrūsı: Çīn-i ebrūsıyla RZD.
[3364] Bu beyit RZD’de yoktur.
[3365] Musluoğlu, 2022, s. 646. Şiir, HYD’de 5 beyittir.
[3366] Naẓm: Ḳıṭ‘a N.
[3367] keyfiyyetümi HYD: keyfiyyet-i ḥālümi N.

-1237-[3368]

Ḫayālī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. N’ola gözlerse erbāb-ı naẓar ruḫsār-ı cānānı
   Alurlar ortaya pervāneler şem‘-i şebistānı

2. Ṣaçuñ Şeb-dīzine başlar ḳoşup yügrüklük eylerdi
   Bi-ḥamdi’llāh yaşum Gül-gūnı şimdi aldı meydānı[3369]

3. Binā-yı ‘aşḳa bir ṭaş ilteyin alup ele başum
   Gelenler bizden evvel böyle görmiş resm [ü][D] erkānı

4. Ferīdūn-ı zamānam devletinde Ḫusrev-i bezmüñ[3370]
   Elümde tāc-ı[3371] Keyḫusrev başumda tāc-ı[3372] ḫāḳānī

5. Ġażabla çekdi[3373] dil-ber tīġınuñ[3374] gösterdi yalmanın
   Ḫayālī öldi ol öldürmedin yalmanı yalmanı

[416b]

-1238-[3375]

Ḥażret-i Sulṭān Murād Güfte-i Bāḳī

-I-

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ṭāli‘ oldı neyyir-i[3376] iḳbāl ü devlet ṣubḥ-dem
   Ṣu‘le ṣaldı ‘āleme necm-i sa‘ādet[3377] ṣubḥ-dem

2. Kāyinātı ḳıldı mir’āt-ı cemāl-i Şāhdan

[3368] Tarlan, 1945, s. 426.
[3369] Bu beyit HBD’de yoktur.
[3370] ḫusrev-i bezmüñ: ḫusrev-i Rūmuñ HBD.
[3371] tāc-ı: cām-ı HBD.
[3372] tāc-ı HBD: tāc u N.
[3373] çekdi HBD: geçdi N.
[3374] tīġınuñ: tīġını HBD.
[3375] Küçük, 2011, s. 86-89.
[3376] neyyir-i BD: tīr-i N.
[3377] sa‘ādet: hidāyet BD.

Ġarḳ-ı envār-ı hidāyet Rabb-i ‘izzet ṣubḥ-dem

3. Çoḳdan eylerdi cemāl-i bā-kemālüñ ārzū
Ber-murād oldı hele tāc-ı hidāyet[3378] ṣubḥ-dem

4. Şeş-cihātı rūşen itdi ṭal‘atında[n][D] gün gibi
Buldı zīnet çār-şūy-ı mülk-i[3379] millet ṣubḥ-dem

5. Nā-gehān bir toz ḳopardı bād-pāy-ı devleti
Rūşen oldı dīde-i a‘yān-ı devlet ṣubḥ-dem

6. Nevbet ol şāh-ı cevān-baḫt-ı cihānuñdur diyü
Çaldılar eflākde kūs-ı beşāret ṣubḥ-dem

7. Āfitāb-ı ‘ālem-ārā gibi zerrīn-tāc ile
Taḫt-ı sīmīn üzre ṣaldı ferr-i devlet ṣubḥ-dem

8. Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn [ü] devlet Ḫān Murād
D[ā]ver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

-II-

1. Ṭab‘[ı][D] mir’āt-ı cemāl-i cān-fezā-yı salṭanat
Sīnesi āyīne-i ‘ālem-nümā-yı[3380] salṭanat

2. Āsitānı ṭopraġından tūtiyā-yı çeşm-i baḫt
Ḫāk-pāyı gevherinden[3381] kīmyā-yı salṭanat

[417a]

3. Çeşmesār-ı sebzezār-ı devletinden reşḥadur
Āb-ı rūy-ı ḫancer-i kişver-güşā-yı salṭanat

[3378] hidāyet: sa‘ādet BD.
[3379] mülk-i: mülk ü BD.
[3380] Sīnesi āyīne-i ‘ālem-nümā-yı BD: Sīnesin ‘ālem-nümā-yı ḫān-nümā-yı N.
[3381] gevherinden: cevherinden BD.

4. Gūşe-i destārına ṣandum otaġa ṭaḳdılar
   Sāye ṣalmış üstine ferr-i[3382] Hümā-yı salṭanat

5. Düşmene ṣalınsa ṭīġ-ı ḫūn-feşānı yaraşur
   Yiridür olsa ḫırāmān ol livā-yı salṭanat

6. Kim biri bir dil-ber-i zerrīn-külāh-ı baḫt ṭurur
   Ol biri bir şāhid-i laʻlīn-ḳabā-yı salṭanat

7. Kilk-i üstād-ı ḳader ḳılmış bu ġarrā maṭlaʻı
   Zīnet-i eyvān-ı ḳaṣr-ı kibriyā-yı salṭanat

8. Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn [ü] devlet Ḫān Murād
   Dāver-i devrān muʻizz-i salṭanat Sulṭān Murād

-III-

1. Sensin ey çeşm-i[3383] çerāġ-ı dūd-mān-ı maʻdelet
   Şemʻ-i nūr-efşān-ı bezm-i ḫānedān-ı maʻdelet

2. Ḥüsn-i reʾyüñ āfitāb-ı bī-zevāl-i mülk ü dīn
   Luṭf-ı ṭabʻuñ nev-bahār-ı bī-ḫazān-ı maʻdelet

3. Ẕāt-ı pāküñ vaṣf-ı dergāh-ı refīʻuñ ismidür
   Āfitāb-ı baḫt u devlet āsumān-ı maʻdelet

4. Şeb-çerāġ-ı ẓulmet-i ẓulm ol vücūd-ı pākdür
   Gevherin ḥaḳḳā ki iẓhār itdi kān-ı maʻdelet

5. Sidre vü Ṭūbāya baġlandı ṭınāb-ı kibriyā
   Çarḫdan aʻlā ḳurıldı sāyebān-ı maʻdelet

[417b]

[3382] üstine ferr-i: farḳına perr-i BD.
[3383] çeşm-i BD: çeşm ü N.

6. Salṭanat menşūrına ism-i şerīfüñ yazdılar
   Daḫı peydā olmadın nām u nişān-ı ma‘delet

7. Hep bu beyt-i dil-keş üzre baġlanur gūş eyleseñ
   Ṣavt u naḳş-ı bülbülān-ı gülsitān-ı ma‘delet

8. Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn [ü] devlet Ḫān Murād
   Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

-IV-

1. Şād ol[3384] kim pādişāh-ı dād-güsterdür gelen
   Ḫusrev-i ‘ādil şehen-şāh-ı muẓafferdür gelen

2. Dāver-i Dārā-ḥaşem Dārā-yı[3385] İskender-ḳadem
   Ḫusrev-i fermān-revā-yı heft-kişverdür gelen

3. Nefḥa-i müşkīn-nes[ī]m-i ḫulḳı ṭutdı ‘ālemi
   Her ṭarafdan şimdi būy-ı ‘ūd u ‘anberdür gelen

4. Ṣāḥib-i fażl u kemālüñ virdi ḥaḳḳın rūzgār
   Ol kemāl-i fażl-ı Ḥaḳdan luṭfa maẓhardur gelen

5. Devletinde[3386] miḥnet-i devrāndan ey **Bāḳī** ne ġam
   Ḥamdüli’llāh pādişāh-ı luṭfa maẓhardur[3387] gelen

6. Ṭab‘-ı pāküñ gevherinden feyż[in][D] eyler mi dirīġ
   Nūr-baḫş-ı çeşme-i ḫurşīd-i enverdür gelen

7. Dest-gīr-i ehl-i dil kimdür diyü fāl eyledüm
   İşbu beyt-i rūşen ü pākīze-gevherdür gelen

[3384] ol: oluñ BD.
[3385] Dārā-yı BD: dārı N.
[3386] Devletinde BD: Devletinden N.
[3387] luṭfa maẓhardur: bende-perverdür BD.

8. Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn [ü] devlet Ḫān Murād
Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

[418a]

-V-

1. Gül gibi ḫalḳı nesīm-i ḫulḳ[ı][D] ḫandān eylesün
Nev-bahār-ı ‘adli āfāḳı gülistān eylesün

2. Āsumānuñ gūşe-i bām-ı zümürrüdfāmına
Ḳadri ṭāvūs[ı][D] çıḳup gün gibi lerzān[3388] eylesün

3. Kārgāh-ı dīn [ü][D] devletde düşen düşvār işin
Ḥaḳ Te‘ālā ḥażret[i][D] luṭfından āsān eylesün

4. Tār-ı zülf ü ṭurre-i ḫūbān-ı miskīn-mū gibi
Sāl-i iḳbālin Ḫudā bī-ḥadd u pāyān eylesün

5. Ḳarşusında ayaġın ṭursun mülūk[3389] el baġlasun
Kendü çıḳsun bārgāh-ı ‘adle dīvān eylesün

6. Şevket-i İskender ü dārāt-ı Dārā bī-ḳuṣūr
Mesnedin şimden girü taḫt-ı Süleymān eylesün

7. Mülk-i Mışra nitekim bir bendesin sulṭān ider
Bir ḳulın ṣalsun diyār-ı Çīne ḫāḳān eylesün

8. Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫān Murād
Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād

-1239-[3390]

Rūḥī[-i] Baġdādī

[3388] lerzān: cevlān BD.
[3389] mülūk BD: belüñ N.
[3390] Ak, 2001, s. 370.

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Nedür o ḥüsn-i edā vü nedür o vech-i melīḥ
   ‘Aceb midür seni itsem güzellere tercīḥ

2. Lebüñle mürdelere vir ḥayāt kim görsün
   Felekde nice olur cān baġışlamaḳda Mesīḥ

3. Ḫaṭıyla ‘ārıż[ı][D] yārüñ iki güzeldür kim
   Birisi sebz-i melīḥ u biri beyāż-ı ṣaḥīḥ

4. Esīr-i dāne-i rızḳ[3391] oldı zāhid-i ḳallāş
   Elinde dām-ı riyādur çevirdügi tesbīḥ

5. Hemīşe mihr ü vefālar idersin aġyāra[3392]
   Degül mi **Rūḥī**-i bī-çāreye bu ẓulm ṣarīḥ

[418b]

-1240-[3393]

Tesdīs-i[3394] Ḥāletī Maṭla‘-ı Şefī‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yine devrān baña ẓulm eyleyüp ayırdı yārümden
   Yine ḫār-ı ġam oldı ḥāṣılum ol gül-‘ıẕārumdan
   Ṭaşup seyl-i belā ḫūn-ı dil adlu çeşmesārumdan
   Ḳanā‘at gelmeyüp hergiz bu çeşm-i eşk-bārumdan
   Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan
   Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan

2. Yazuḳlar baña şāhum itdügüñ iḳrārı bilmezseñ
   Vefā resmini ögrenmek gereksin bārī bilmezseñ
   Gözüm yaşına raḥm eyle bu āh u zārı bilmezseñ

[3391] rızḳ: zerḳ BRD.
[3392] aġyāra: ġayra BRD.
[3393] Kaya, 2017, s. 178, 179. Tesdis edilen beyit için bk. Çınarcı, 2019, s. 67. Nüshada 4 ve 5. bendlerde mütekerrir mısralar yerine “eyżan” yazılmıştır.
[3394] Tesdīs-i: Müseddes-i N.

Gel ey ‘Īsī-nefes derd-i dil-i bīmārı bilmezseñ
Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan
Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan

3. Benüm ey gülşen-i ḥüsn [ü][D] melāḥatde gül-i alum
Leṭāfet āsumānında meh [ü][D] ḫurşīd-timṣālüm
Ne var şeb-nem gibi yirden götürseñ cism-i pā-mālüm
Bulışduḳca saña h[ī]ç aġlamaḳ lāzım degül ḥālüm
Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan
Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan

4. Kenār itmek ümīdiyle seni ey gevher-i yek-tā
Gözüm yaşını deryā eylemişdi[3395] bu dil-i şeydā
Ne lāzım ayaġuñ tozına ḥālüm eylemek inhā
Ne ḥācet mā-cerāmı[3396] saña taḳrīr eylemek cānā
Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan
Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan

5. Zenaḫdānuñ senüñ cānā nişāndur çāh-ı Bābilden
Düşelden aña göñlüm h[ī]ç ḫalāṣ olmadı müşkilden
Dil-i bīmārumuñ ḥālin ne ḥācet ṣormaġa ilden
Ḫaberdār olmaġ isterseñ eger ḫūn-ābe-i dilden
Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan
Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan

[419a]

6. ‘Acebdür **Ḥāletī**ye cevrden daḫı uṣanmazsañ
Ḫudādan yoḳ mı ḫavfuñ ḫalḳ-ı ‘ālemden utanmazsañ
N’içün ṣormayasın cānā dilüm ṣad-pāre ṣanmazsañ
Eger ey ‘ahd ü peymānı yalan baña inanmazsañ
Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan

[3395] eylemişdi: eylemişdür AHD.
[3396] mā-cerāmı: mā-cerāyı AHD.

Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan

-1241-[3397]

Bāḳī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Āh kim sevdüm yine bir dil-ber-i ra‘nācuġı
   Şimdiden biñ var yanında ‘āşıḳ-ı şeydācuġı

2. Nice şīrīn olmasun kim süt yirine anası
   Sükker ile beslemiş ol ṭūṭī-i gūyācuġı

3. Ṭaḳınur göz degmesün diyü ḥamā’il boynına
   N’eylesün[3398] yavuz naẓardan ṣaḳınur[3399] anacuġı

4. Yalıñuz seyr itmege ḳorḳar daḫı nev-restedür[3400]
   Ḳanda gitse bilesince ṣalınur lālācuġı

5. Dünyede h[ī]ç öldügüme ġam yimezem[3401] **Bāḳiyā**
   Bir gice pehlūya çeksem o ḳamer-sīmācuġı[3402]

-1242-[3403]

Rāġıb

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. O ṭıfl-ı nāza eñ evvel [dil-i][D] şeydāyı ben virdüm
   Bu deñlü şöhret-i ḥüsni saña her-cāyī ben virdüm

2. Maḥaldür pāy-māl itse ġurūr-ı ḥüsn ile zīrā
   O şūḫuñ destine mir’āt-ı istiġnāyı ben virdüm

[3397] Küçük, 2011, s. 431, 432.
[3398] N’eylesün: Ṣaḳınur BD.
[3399] ṣaḳınur: n’eylesün BD.
[3400] seyr itmege ḳorḳar daḫi nev-restedür: nev-restedür seyr itmege ḳorḳar daḫi BD.
[3401] h[ī]ç öldügüme ġam yimezem: öldügüme hīç ġam yimezdüm BD.
[3402] ḳamer-sīmācuġı: melek-sīmācuġı BD.
[3403] Ekinci, 2018, s. 2840, 2841.

3. Dehānuñ nükte-i ser-bestedür[3404] ḥall itmemiş kimse
   O sırr-ı mübheme cānā yine ma‘nāyı ben virdüm

4. N’ola mestāne ḳaṣd-ı ḳatl-i ‘aşıḳ itse ‘ayb itmem
   Ki meclisde o yāre sāġarı ṣahbāyı ben virdüm[3405]

5. N’ola dīvāneveş **Rāġıb** cünūn ‘arż itse Mecnūna
   Dil-i şeydāya zīrā māye-i sevdāyı ben virdüm[3406]

-1243-[3407]

Rubā‘ī[3408]

[Bahāyī]

Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fa‘
Mef‘ūlü Mefā‘ilün Mefā‘īlün Fe‘ūl
Yā Rab dilüm eyle maḥrem-i rāz-ı şühūd
Olsun naẓarumda her dü ‘ālem nā-būd
Bir vech ile ṣayḳal-ı fenāyı ur kim
Āyīne-i dilde ḳalmasun[3409] jeng-i vücūd

[419b]

-1244-[3410]

‘Ulvī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ol şeh-i mülk-i melāḥat ben gedāsından ḳaçar
   ‘Ādeti ancaḳ güzeller[3411] mübtelāsından ḳaçar

2. Āh kim[3412] bīgānelük idüp beni yād eylemez

[3404] ser-bestedür: ser-bestini VF.
[3405] Bu beyit VF’de yoktur.
[3406] Bu beyit VF’de yoktur.
[3407] Uludağ, 1992, s. 110.
[3408] Rubā‘ī: Ḳıṭ‘a N.
[3409] ḳalmasun: ḳalmaya ŞBD.
[3410] Çetin, 1993, s. 256.
[3411] ‘Ādeti ancaḳ güzeller: ‘Ādet ancaḳ dil-rübālar DUD.
[3412] Āh kim: Ol perī DUD.

Yadlar ile seyre varur āşināsından ḳaçar

3. Zāhid-i nā-dān[3413] cemāl-i yār[i][D] görse dūr ider[3414]
Beñzer ol ḫuffāşa ḫurşīdüñ żiyāsından [ḳaçar]

4. Dolu içsem dolumı[3415] içmez o dil-ber nāz ider
Yārdan ḥaẓẓ eyler ammā merḥabāsından ḳaçar

5. Tevbe eylerdi şarāba ṣūfiyā[3416] **ʻUlvī** velī
Ḫavf ider pīr-i muġānuñ bed-duʻāsından ḳaçar

-1245-

ʻĀṣım

Mefʻūlü Fāʻilātü Mefāʻīlü Fāʻilün

1. Ey āsiyāb-ı baḫt yā dönmez misin daḫı
Ey dāne-i ümīdi ögütmez misin daḫı

2. Ey māh-pāre ʻarż-ı cemāl eyle tā-be-key
Revzende ḳaldı dīde görinmez misin daḫı

3. Gitdükce artdı sende nedür bu şerāreler
Ey āteş-i firāḳ sögünmez misin daḫı

4. Rüʻyāda yāri çekmiş-idüñ sīneye göñül
Ol z̲evḳ [u] şevḳı şimdi düşünmez misin daḫı

5. Bīgāne görmesün seni ey duḫter-i ʻineb
Şāl-ı ḥarīr-i[3417] mevce bürinmez misin daḫı

6. Düşdi recā maḥalli meded ey ruḫ-ı zībā

[3413] nā-dān: ḫod-bīn DUD.
[3414] ider: olur DUD.
[3415] dolumı: ṭoluyı DUD.
[3416] ṣūfiyā: ṣūfiyān DUD.
[3417] ḫarīr-i: cerīr N.

Sen ḫāk-pāy-i yāre sürinmez misin daḫı

7. Geldükde yāda fevt-i viṣāl **ʻĀṣımā** meded
   Sen de te’essüf ile döginmez misin daḫı

[420a]

-1246-

[Muṣliḥī]

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1. Seni maḳṣūdum ey rūḥ-ı revān pehlūya ṣarmaḳdur
   Ġaraż [v]a’llāhi bi’llāhi hemān pehlūya ṣarmaḳdur

2. Ümīd-i vuṣlatı ṣaḳlar dil ü cān āşikār itmez
   Murādı sīne-ber-sīne hemān pehlūya ṣarmaḳdur

3. Egerçi şerbet-i laʻlüñ marīż-i ʻaşḳa şāfīdür
   Velī dermān-ı zaḫmuñ da hemān pehlūya ṣarmaḳdur

4. Cihānuñ lezzeti öpmek öpilmekdür egerçi kim
   Ṣafā vü zevḳ ider göñlüm hemān pehlūya ṣarmaḳdur

5. Ġaraż ey **Muṣliḥī** budur cihānda vaṣl-ı dil-berden
   Ki ʻuryān eyleyüp cismin hemān pehlūya ṣar[maḳdur]

-1247-[3418]

Bāḳī

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1. Ne cām-ı bāde-i gül-gūna beñzer yār-i hem-dem var
   Ne ṣadr-ı gūşe-i mey-ḫāne gibi cāy-ı ḫurrem var

2. Beni ʻayb eylemeñ dā’im olursam mest-i lā-yaʻḳıl
   Ki bī-hūş olmasam āsūde ḳılmaz bende bir ġam var

[3418] Küçük, 2011, s. 139.

3. Ġam-ı hicrānda ḥālet var dimişler ehl-i derd ammā
Mülāyim dil-ber-i şūḫuñ dem-i vaṣlında ‘ālem var

4. Ruḫuñ bāġın raḳīb-i dīv-sīret seyr ider dā’im
Yüzüñi göremez yıllarca ammā bunda ādem var

5. Ṣafā-yı ṣafvet-i ṭab‘uñ yiter eglence ey **Bāḳī**
Bi-ḥamdi’llāh ne ġam yirsin elüñde sāġar-ı Cem var

-1248-[3419]

Ṣabrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Seni gördükce her gül şol[3420] ḳadar şerm [ü][D] ḥicāb eyler
Ki perr-i bülbüli ruḫsārına bulsa niḳāb eyler

2. Ne beñzer her ḥabāb-ı cū o rind-i ḫāne-ber-dūşa
Ki bī-ḳaydāne çıḳmış bir kenāra seyr-i āb eyler

3. Degüldür bir ḳarār üzre ḫayāl-i dil-rübā dilde
Şu ‘aks-i gül gibi kim āb içinde ıżṭır[ā]b [eyler]

4. Ne lāzım ḫum-ı ṭūfān-zā-yı mey ben gerd-i nā-çīze
Beni bir ḳaṭre mey sāḳī ḫarāb-ender-ḫarāb eyler

5. Ben ol maḥsūd-ı çeşm-i bülbülān-ı ‘aşḳam ey **Ṣabrī**
Ki meftūn olduġum gül baña tevcīh-i ḫiṭāb eyler

-1249-[3421]

Emrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yatur dil ḫaṭṭ-ı şeb-günında zülf-i yāre yaṣdanmış
Ne bilsün dün ḳarañusında miskīn māra yaṣdanmış

[3419] Yılmaz, 2010, s. 143, 144.
[3420] şol: ol SŞD.
[3421] Saraç, yty, g. 235. ED’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

2. Ḳolın pür-dāġ idüp künc-i belāda yaṣdanan ‘āṣıḳ
Şeh-i iḳlīm-i ġamdur bāliş-i zerkāra yaṣdanmış

3. Ölicek başı ucında bulınur nūrdan bālīn
Şu kim ḫaste yatur[ken][D] zānū-yı dil-dāra yaṣdanmış

4. Didiler ol[dı][D] raḫşān beş hilāl üstinde bir ḫurşīd
Meger kim pençe-i sīmīn-ten[3422] ol meh-pāre yaṣdanmış

5. Ṣorarsañ[3423] **Emrī**-i dil-ḫaste ḥālin kūşe-i[3424] ġamda
Yatur ol nā-tüvān ṭopraġa düşmiş ḫāra yaṣdanmış

-1250-[3425]

Bāḳī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Devr-i gül eyyām-ı ‘ıyş [u][D] nūş-ı ṣahbādur yine
Mevsim-i gül-geşt-i sünbül bāġ-ı[3426] ṣaḥrādur yine

2. Ṭurre-i müşkīn[i][D] sünbül ‘ārıż-ı rengīn[i][D] gül
Ṣubḥ-dem ruḫsār-ı ‘ālem şöyle zībādur [yine]

3. Günbed-i eflāke çıḳdı na‘re-i[3427] murġān-ı bāġ
Dem-be-dem başında servüñ şūr [u][D] ġavġādur [yine]

4. Gösterür ṣaḥn-ı gülistān çarḫ-ı mīnādan nişān
Ṣāḫ-ı nergis bāġda şekl-i Süreyyādur yine

5. Leblerüñ vaṣfında şekker-rīz olup güftār ider

[3422] sīmīn-ten: sīmīnin ED.
[3423] Ṣorarsañ: Ṣorarsa ED.
[3424] kūşe-i ED: bu şeh N.
[3425] Küçük, 2011, s. 381, 382. Şiir, BD’de 6 beyittir.
[3426] sünbül bāġ-ı: bāġ u seyr-i BD.
[3427] na‘re-i: ġulġul-i BD.

Bāḳī-i şīrīn-suḫan ṭūṭī-i gūyādur yine

[420b]

-1251-[3428]

Ḫayālī

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Oḳlarını[3429] ol ḳaşı kemān cānuma atdı
   Bir gün dimedi kim bunı da[3430] Tañrı yaratdı

2. Dilden geçen oḳlaruñı ben[3431] eyleyicek yād[3432]
   İncindi raḳībüñ 'aceb[ā][D] aña ne batdı

3. Yūsuf gibi aġır oluban düşmedi yeyni
   Bu Mıṣr-ı melāḥatde o meh[3433] kendüyi ṣatdı

4. Öykündügi-çün ḳaddüñe naḫl-i gül ü reyḥān[3434]
   Eller üşüben anı gülistānda ṭonatdı

5. Başdan aşurı itdi **Ḫayālī** saña cevri
   Tā kim ser-i zülfi ipin ol yār[3435] uzatdı

-1252-[3436]

Velehu

[Ḫayālī]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Bir 'āleme varmış[3437] durur erbāb-ı ḫarābāt
   Ki düşde daḫı görmez anı ehl-i münācāt

[3428] Tarlan, 1945, s. 423.
[3429] Oḳlarını: Derd oḳların HBD.
[3430] kim bunı da: bunı daḫi HBD.
[3431] ben: tīr HBD.
[3432] yād HBD: yir N.
[3433] o meh HBD: birüz N.
[3434] reyḥān: būstān HBD.
[3435] zülfi ipin ol yār: zülfeynini ol māh HBD.
[3436] Tarlan, 1945, s. 113.
[3437] varmış: irmiş HBD.

2. Mey telḫ olıcaḳ ḥālet olur anda ziyāde
   Ẕevḳ ehline yiter bu ḳadar keşf ü kerāmāt

3. Ārām idemez dil göricek sāġar-ı[3438] pür-mey
   Ḫurşīdi göricek n'ola raḳṣ eylese ẕerrāt

4. Ferzīn[3439] gibi keç-revlügi ḳo naṭ'-ı cihānda
   Çarḫ itse gerekdür seni çün[3440] lu'b ile şeh-māt

5. Sevdā-yı cihānı ḳoma göñlüñde **Ḫayālī**
   Ol Ka'be-i 'ulyāyı n'içün mesken ide[3441] Lāt

-1253-[3442]

Cevrī Çelebi

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Cān almaġ imiş ġamzesinüñ kārını bildük
   Yārüñ dil-i aġyār-ıla[3443] bāzārını bildük

2. Ser-māye-i kām olmaz imiş 'āşıḳ-ı zāra
   Biz naḳd-i sirişküñ hele miḳdārını bildük

3. Bir nüsḫa imiş çeşmine efsūn-ı ṣabādan[3444]
   Ḫaṭṭ-ı ruḫuñuñ nükte-i esrārını bildük

4. Dem-beste idi ḥayret ile ġonce gibi dil
   Būs-ı dehen-i yār-ımış efkārını bildük

5. Vaṣf eyledi ṣahbā-yı leb-i dil-beri **Cevrī**
   Ẕevḳ-ı eṣer-i neşve-i güftārını bildük

[3438] sāġar-ı: sāġarı HBD.
[3439] Ferzīn HBD: Zerrīn N.
[3440] çün: bir HBD.
[3441] ide: ider HBD.
[3442] Ayan, 1981, s. 235, 236.
[3443] aġyār-ıla: 'uşşāḳ ile CD.
[3444] ṣabādan: cefādan CD.

-1254-

Naẓm[3445]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Yavaş at yanına bağlansa güre
   Ṭutar ḫūyını anuñ göre göre

2. Yavuzlarla ṣaḳın sen hem-dem olma
   Ki ḳararur üzüm üzüme göre

[421a]

-1255-[3446]

Nef‘ī Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Dil-rübādur zülfi ammā dil-nişīndür ġamzesi
   Nāz iderse yaraşur pek nāzenīndür ġamze[si]

2. Çekme ġam bir āfet-i pā-der-hevādur ṭurresi
   Ġāfil olma fitne-i ser-der-kemīndür ġamzesi

3. Olmasun kāfir de böyle dil-rübāya mübtelā
   Āfet-i cāndur ġamı āşūb-ı dīndür ġamzesi

4. Bir nigehle bildürür dünyāya luṭf u ḳahrını
   Çeşmi sāḥir gūyiyā siḥr-i mübīndür ġamzesi

5. N’ola meftūn olsa diller güft ü gūy-ı çeşmine
   Ṭab‘-ı **Nef‘ī** gibi ma‘nā-āferīndür ġamzesi

-1256-[3447]

Velehu

[Nef‘ī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

[3445] Naẓm: Ḳıṭ‘a N.
[3446] Akkuş, 2018, g. 144.
[3447] Akkuş, 2018, g. 145.

1. Dil-nişīndür ġamze ammā dil-rübādur ṭurresi
   ‘Āşıḳ-ı bī-dillere ṭurfe belādur ṭurresi

2. Ġamze-i ‘ayyāra ġālibdür göñül ṣayd itmede
   Gerçi bir āşüfte-i ser-der-hevādur ṭurresi

3. Üstine ditrer ṭurur ol mest-i ḫᵛāb-ı nāz iken
   Ġamze-i şūḫına gūyā mübtelādur ṭurresi

4. Żabṭı bir bend ile müşkildür dil-i dīvānenüñ
   İki zencīr ister anuñ-çün dü-tādur ṭurresi

5. Ṭab‘-ı **Nef‘ī** gibi pervāz-ı bülend itse n’ola
   Āfītāba sāye ṣalmış bir Hümādur ṭurresi

-1257-

Ġazel-i Yetīmī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çıḳan tā çarḫa ‘aşḳuñla benüm āh-ı[3448] derūnumdur
   Viṣāle irgüren elbet beni ṣabr [u] sükūnumdur

2. Gehī ben ‘āşıḳ-ı zārı iden āşüfte vü ḥayrān
   Hevā-yı fikr-i zülfüñle bu sevdā-yı cünūnumdur

3. Müşābih ḳāmetüñ elfe dehānuñ noḳṭa-i cīme
   Ḳaşuñ gūyā ki ey meh-rū miṣāl-i kāf [u] nūnumdur

4. Maḥabbet bezm-i ḫāṣında seni eglendüren cānā
   Dem-ā-dem naġme-i āhum ṣadā-yı erġanūnumdur

5. Dimezsin künc-i miḥnetde **Yetīmī** ḫaste ḳalmışdur
   Aña luṭf eyleyem zīrā ḳatı zār [u] zebūnumdur

[3448] āh-ı: āh u N.

-1258-[3449]

Şemsī Paşa

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Hāy ẓālim da‘vī-i luṭf itdügüñ hep lāf mı
   ‘Āşıḳ-ı dil-ḫasteden[3450] ṣabr istemek inṣāf mı

2. Gördügince rūy-ı zerdinden bilür āşüftesin
   Bilmem ol sīmīn-beden zer-ger mi yā ṣarrāf mı

3. Cennet-i kūyında yir yoḳ keşret-i ‘uşşāḳdan
   Ey raḳīb-i rū-siyeh yoḳsa yirüñ A‘rāf mı

4. Yār dīdārın temāşā itmek istersin müdām
   Bilmezem mir’ātveş ey dil derūnuñ ṣāf mı

5. Yañılup bir gün yüzine ṭoġrı[3451] baḳmazsın gelüp
   Bu cefālar **Şemsī**ye ey māh-rū inṣāf mı

[421b]

-1259-[3452]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül dāġ-ı ġamuñla sīnede bir şem‘ uyandurmış
   Çerāġ-ı ḥüsne ġarrā ḳızıl altun[ı][D] yandurmış

2. Göñüller naḳdin almış yār girmiş ḥalḳa-i ẕikre
   Bir iki derdmend āvāreyi varmış ṭolandurmış

3. Dimeñ Mecnūna gelmiş ‘āḳıbet Leylādan istiġnā
   Belā-yı ‘aşḳ o ser-gerdān[ı][D] cānından uṣandurmış

[3449] Akkaya, 1992, s. 673. ŞPD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[3450] dil-ḫasteden: şūrīdeden ŞPD.
[3451] yüzine ṭoġrı ŞPD: bu gün yüzine N.
[3452] Küçük, 2011, s. 234, 235.

4. Bulup saḳḳā-yı hicrān teşne-dil ṣaḥrāda Mecnūnı
   Ecel peymānesin ṣunmış ḥayāt ābına ḳandurmış

5. Bu gün **Bāḳī**ye ol āfet visālin va‘deler itmiş
   Yalanlar söylemiş miskīn[i][D] gerçekden inandurmış

-1260-[3453]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Çerāġ-ı bezm-i vaṣl olmaġa bir şeb ‘ārıżı nūrı
   Kefīl[i][D] boynıdur ol meh-liḳānuñ şem‘-i kāfūrī

2. Ṭaḳılup yanına her gün bile ṣalınduġı yitmez
   Ayaġın öpmege ṣarḳar nigāruñ şāh destūrı

3. Güvāhī zūr-ı bāzūsın getürmiş Kūh-ken ‘aşḳa
   Bu devr içre ḳabūl itmezler ammā şāhid-i zūrı

4. Fenāsın bildi dünyānuñ çekildi dār-ı ‘uḳbāya
   Sa‘ādet mülkine Bārī muẓaffer ḳıldı Manṣūrı

5. Virildi cāna ey **Bāḳī** nigāruñ manṣıb-ı ‘aşḳı
   Elifler na‘llerdür sīnede tuġra-yı menşūrı

-1261-

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ṣafā-yı mey ṣadā-yı ney münāsib ḫūb-rūy sāḳī
Ṭutalum Bāyezīd imiş[3454] nice ṣabr eylesün **Bāḳī**

[422a]

-1262-[3455]

[3453] Küçük, 2011, s. 414.
[3454] imiş: almış N.
[3455] İlhan, 2023, s. 899.

Necātī

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Ġamz[e]ñ çalışur laḥẓada ḳan eylemek ister
   Būs[e]ñ dürişür anı yalan eylemek ister

2. Bir ādemi bir būsede biñ yıl yaşadurlar
   Sāḳīlerümüz ṭayy-ı mekān[3456] eylemek ister

3. Cānāne gelür ṣoḥbete gelmez degül ammā
   Kendüsini[3457] cān gibi nihān eylemek ister

4. Ben ḳaṣd iderin 'aşḳuñı ṣaḳlamaġa[3458] ammā
   Göñlüm ṭalabur āh [u][D] fiġān eylemek ister

5. El virmiş iken ayaġına baş ḳo **Necātī**
   K'ol şūḫ-ı cihān servi revān eylemek [ister]

-1263-

Su'āl-i Suḫte Bā-Nigār

Fā'ilātün Fā'ılātün Fā'ilün

Ger elüñe girmez ise elf mīm
Ḳoma elden cīm lām[ı] ḳāfı sen

-1264-

Cevāb-ı Suḫte

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilün

Ger elüñe girmez ise sīn kāf
Ḳoma elden żād bāyı ḳāf[ı] sen

-1265-[3459]

Yaḥyā

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

[3456] mekān: zamān NCD.
[3457] Kendüsini: Kendüzini NCD.
[3458] 'aşḳuñı ṣaḳlamaġa: ṣaḳlamaġa 'aşḳuñı NCD.
[3459] Çavuşoğlu, 2023, s. 372, 373. TYD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

1. ‘Azm-i sefer itdüm yine cānān ile gitdüm
   Bir mūr-ı żaʻīfem ki Süleymān ile gitdüm

2. Şādam aña kim oldı gic[e]m Ḳadr u günüm ‘īd
   Şarḳ illerine bir meh-i tābān ile gitdüm

3. Bī-hūş-ı ġam-ı ḥasret iken kendüme geldüm
   Yaʻḳūb gibi Yūsuf-ı Kenʻān ile gitdüm

4. Āsānluġ ile menzil-i maḳṣūda irişdüm
   Ṣūfī bu yola himmet-i merdān ile gitdüm

5. Cānān ile **Yaḥyā** gibi terk-i vaṭan itdüm
   Ölüp dirilüp ṣo[ñ][D] nefes īmān ile gitdüm

-1266-[3460]

Berḳī-i Sitanbulī

Feʻilātün Mefāʻilün Feʻilün

Bir dem içinde ġarbı vü şarḳı
Seyr ider yıldırım gibi **Berḳī**

-1267-[3461]

‘Amrī

Mefʻūlü Fāʻilātün Mefʻūlü Fāʻilātün

1. Şol ḳarşudan görinen āfet kıyāmet ancaḳ
   Biñ nāz ile ṣalınur ol serv-ḳāmet ancaḳ

2. ‘Uşşāḳ mey-perestüñ gelmezse meclisine
   Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ

[422b]

-1268-[3462]

Bāḳī

[3460] Sungurhan, 2017, s. 232.
[3461] Çavuşoğlu, 1979, s. 89. Şiir, ARD’de 5 beyittir.
[3462] Küçük, 2011, s. 175, 176.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Göñül[3463] alup ġonceveş al-ıla dil-teng itdiler
   Bülbül-i şūrīdeye güller ‘aceb reng itdiler

2. Ḳıldı murġān-ı çemen ḳadd-i nihāl-i[3464] servi ḫam
   Muṭrıb-ı bezm-i bahāra gūyiyā çeng itdiler

3. Cān u dil baḫṣ-i kitāb-ı ‘aşḳda bülbülleri
   Ġonceveş söyletmeyüp dem-beste vü deng itdiler

4. Dil derūn-ı sīnede la‘lüñle ḳıldı baḫṣ-i ‘aşḳ
   Birbiriyle iki bülbül gūyiyā ceng itdiler

5. Ruḫlaruñ medḥin ser-āġāz itdi **Bāḳī** bāġda
   Düşdiler hep yanına bülbüller āheng itdiler

-1269-[3465]

Velehu

[Bāḳī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Raḥm eyle āb-ı dīde-i gevher-niṣāra gel
   Emvāc-ı baḥr-ı eşkümi seyr it kenāra gel

2. Zāhid ne lāzım ehl-i dile kīne-i şütür
   Gir bezm-i ‘ıyş u ‘işrete sen de ḳıṭāra gel

3. Meydür mehekk-i tecrübe-i pīr-i mey-fürūş
   ‘Arż eyle naḳd-i ḳalbüñi ṣāḥib-‘ayāra gel

4. Gördüñ ḳabā-yı ‘ömre beḳā yoḳ bu bāġda
   Gül gibi sen de p[ī]reheni pāre pāre gel

[3463] Göñül: Göñlin BD.
[3464] nihāl-i BD: nihālin N.
[3465] Küçük, 2011, s. 287.

5. **Bāḳī** dem urma seyr-i maḳāmāt-ı ‘aşḳdan[3466]
   Geç āh u nāle naġmelerin[den]^{D} ḳarāra gel

-1270-[3467]

Ṣābit

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Nümāyān her kesüñ ḳoynında bir sā‘at ḳıyāmetdür
Bu sā‘at çoḳluġı hengāme-i eşrāṭ-ı sā‘atdür

[423a]

-1271-[3468]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül aḳdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dil-cūya
   N’içün meyl itmez ol serv-i ḫırāmānum aḳar ṣuya

2. Baña devlet yüzin göstermeyen baḫt-ı siyāhumdur
   Ḳara zülfüñ ki çekmiş perde ol ruḫsār-ı nīkūya

3. Şu ‘āşıḳ kim senüñ ‘aşḳuñ belāsından ḫalāṣ olmaz[3469]
   Ṣan ol bīmārdur ṣıḥḥat yitişdi vardı uyḫuya

4. Felekde ay [u]^{D} gün sen şehr-i yārüñ şehr-i ‘aşḳında
   Kesilmiş başlardur kim dikildi burc [u]^{D} bārūya

5. Yine cisminde **Bāḳī** ḫançerüñle yaralar çizdi
   Ṣanasın sāde-rū bir dil-rübāyı çekdi pehlūya

-1272-[3470]

‘Ubeydī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

[3466] seyr-i maḳāmāt-ı ‘aşḳdan BD: maḳāmāt seyrden N.
[3467] Karacan, 1991, s. 560.
[3468] Küçük, 2011, s. 383, 384.
[3469] ḫalāṣ olmaz: helāk oldı BD.
[3470] Arslan, 2013, s. 531, 532.

1. Rūze-i ġamla geçürsek n’ola eyyāmumuzı
   Eyledi bir ḫaṭı kāfir ḳara bayramumuzı

2. Cām idüp kāse-i serden içelüm ‘aşḳ meyin
   Bilmezüz n’olacaġın[3471] çünki ser-encāmumuzı

3. Bizi ol eyledi iḳlīm-i ḫarābāta emīr[3472]
   Ḳomasaḳ[3473] pīr-i muġāna n’ola ikrāmumuzı

4. Ḳaṭresin virür iseñ aña ḥarām olsun eger
   Ṣūfī gerçek mi ṣanur iç diyü ibrāmumuzı

5. Biz ki mey nūş idevüz yār ile bir meclisde
   ‘Arşa ḳandīl ideler sāḳī bizüm cāmumuzı

6. Meygede ḳapusına geçdi **‘Ubeydī** diyü yaz[3474]
   Luṭf it ey pīr-i muġān yirde ḳoma nāmumuzı

[423b]

-1273-[3475]

Raḥmī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Kātib-i Ḳudret ki Yūsuf ṣūretin itdi raḳam
   Şekl-i yāri[3476] yazmaġ içün imtiḥān eyler[3477] ḳalem

2. Nice ser-gerdān olam ey çarḫ ben pergārveş
   Noḳṭa gibi kūy-ı yār içinde it ṣābit-ḳadem

3. Murġ-ı miḥnet başuma ḳonsa n’ola Mecnūn-ṣıfat

[3471] n’olacaġın: n’olacaġuz UBD.
[3472] emīr: esīr UBD.
[3473] Ḳomasaḳ: Ḳomasun UBD.
[3474] yaz UBD: yār N.
[3475] Tılfarlıoğlu ve Temur, 2018, s. 1083.
[3476] yāri BURDB: yazı N.
[3477] eyler: itdi BURDB.

Kiştzār-ı dilde çün ḥāṣıl olupdur toḫm-ı ġam

4. Şāh-ı ‘aşḳam derd ü miḥnet ‘askerüm ġam kişverüm
   Nāle ṭablum şu‘le-i āhum durur zerrīn ‘alem

5. Dīdeden dilden derūn-ı sīneden eksük degül
   Gāh miḥnet gāh ḥayret gāh fürḳat geh elem

6. Revzeninden z̲erreveş girsem eger görmez nigār
   Şöyle ża‘f u nā-tüvān itdi beni hecr ü sitem

7. Teng olupdur **Raḥmiyā** ġamdan vücūdum kişveri
   Yiridür tā kim ola ser-menzilüm kūy-ı ‘adem

-1274-[3478]

Ḳabūlī

Fe‘ılātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Ḳalb-i kāmilde meyl-i māl olmaz
   Mā’il-i mālda [hīç]^{D} kemāl olmaz

2. Lām-ı zülfüñ[3479] ġamıyla ey meh-rū
   Bir elif-ḳad mi var ki dāl olmaz

3. Al olan göz[i]^{D} yaşıdur ancaḳ
   Ṣūfiyā ehl-i dilde al olmaz

4. Beni öldürse yāre nesne dimeñ
   Ḳātil-i ‘āşıḳa su’āl olmaz

5. Ṣorma ḥālin **Ḳabūlī** zühhāduñ
   Bī-riyā olmayanda ḥāl olmaz

[3478] Erdoğan, 2008, s. 606.
[3479] zülfüñ KD: zülfüñle N.

[424a]

-1275-[3480]

Yaḥyā

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dil-i şeydā n’ola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāna
   Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i[3481] hicrāna

2. N’içün cām-ı muṣaffāyı[3482] getürmez sāḳī-i meclis
   Bizümle ‘ahd ü peymān eyledi ṭurmaz mı peymāne

3. Nihāl-i bān[ı][D] ḳadd-i yāre beñzetmişdüm incinmiş
   Anı nice yitişdürmişler ol şāh-ı cihānbāna

4. Gice pervānelerle bezmi germ-ā-germ idi[3483] şem‘uñ
   Seḥer baḳduḳ ne şem‘-i meclis-ārā var ne pervāne

5. Bu meclisden hemān ‘uzlet-güzīn olmaḳ gerek **Yaḥyā**
   Taḥammül eylemez ‘āḳıl olan evżā‘-ı mestāna

-1276-[3484]

‘Iyānī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Nezāketde dehānuñ ġonce-i ra‘nā mıdur yoḫsa
   Leṭāfetde ruḫuñ berg-i gül-i ḥamrā mıdur yoḫsa

2. Bulınmaz ḳāmetüñ mānendi gezdüm gülşen-i dehri
   Senüñ gülzār-ı cennetde ḳadüñ Ṭūbā mıdur yoḫsa

3. Melāḥat āsumānına[3485] yāḫud ḳavs-i ḳuzaḥ mıdur

[3480] Kavruk, yty, s. 382. ŞYD’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3481] derd-i ŞYD: derd ü N.
[3482] muṣaffāyı ŞYD: muṣaffāya N.
[3483] idi ŞYD: itdi N.
[3484] Ergun, yty, s. 601. TŞ’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3485] āsumānına: āsumānında TŞ.

Ol ebrūlar ‘aceb ya ġurre-i ġarrā mıdur yoḫsa

4. Nice vaṣf eylesün ‘ālem[3486] o māh-ı ‘ālem-ārāyı
   Perī-peyker midür bilsem melek-sīmā mıdur yoḫsa

5. Ma‘ārif dürcini[3487] derc eyledüñ baḥr-ı ma‘ānīde
   ‘Iyānī baḥr-ı eş‘āruñ[3488] senüñ deryā mıdur yoḫsa

[424b]

-1277-[3489]

Ġazel-i Naḳşī

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Mest olup dil-ber ḳaçan ḳaṣr-ı dil-ārādan çıḳar
   Ṣanki āhū-yı Ḫotendür kūh [u]^{D} ṣaḥrādan çıḳar

2. Āfitāb-ı ṭal‘atı ruḫsār-ı yārüñ rūz [u]^{D} şeb
   Mihr-i enverdür ki mir’āt-ı mücellādan çıḳar

3. Şol ‘araḳ kim zeyn olur gül-güne-i ruḫsārına
   Bir gül-āb-ı tāzedür kim verd-i ḥamrādan çıḳar

4. Ḫāli üzre mūy-ı ‘anber-būyı yārüñ gūyiyā
   Bir siyeh Hindūya beñzer kim Buḫarādan çıḳar

5. La‘l-i nābın görmesün ol dil-berüñ erbāb-ı mey
   Mest olur sāḳī-i meclis cām-ı ṣahbādan [çıḳar]

6. Bāġ-ı gülşende meşām-ı ‘āşıḳ[ı] mest eyleyen
   Sünbül ü şeb-būdur ol gīsū-yı ra‘nādan [çıḳar]

[3486] ‘ālem: ādem TŞ.
[3487] Ma‘ārif dürcini: Ma‘ānī dürlerin TŞ.
[3488] baḥr-ı eş‘āruñ: gevher-i naẓmuñ TŞ.
[3489] Ayhan, 2000, s. 102, 103.

7. Ṭab‘-ı **Naḳşī**den ẓuhūr iden dil-ārā-yı suḫan
Gevher-i yek-tā-yı ‘ālemdür ki deryādan çıḳar

-1278-

Ġazel

[Dānişī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘Iz̲āruñ bir gül-i ter mi ḳadüñ bālā mıdur yoḫsa
Ruḫuñ bāġ-ı cemālüñde gül-i ra‘nā mıdur yoḫsa

2. Nice biñ mürdeyi iḥyā ider güftār-ı mevzūnuñ
Senüñ mu‘ciz kelāmuñ Ḥażret-i ‘Īsā mıdur yoḫsa

3. Ṣaçuñ başdan bir ejde[r] mi belā mı gözlerüñ ‘aynı
Dehānuñ içre dendānuñ dür-i yek-tā mıdur yoḫsa

4. Şeker mi sözlerüñ āyā lebüñ ḳand-ıla sükker mi
‘Aceb bilmem zebānuñ ṭūṭī-i gūyā mıdur yoḫsa

5. Anuñ meddāḥıdur ‘ālemde ey dil şi‘r-i rengīnüm
Senüñ ey **Dānişī** yārüñ melek-sīmā mıdur yoḫsa

[425a]

-1279-[3490]

Ġazel-i Naḳşī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Būy-ı ḫoş kim müşk-bār-ı çīn-i gīsūdan çıḳar
Bir güherdür[3491] nāfe-i müşkīn-i āhūdan çıḳar

2. Rūy-ı tābānında ḫāl-i ‘anberīni gūyiyā
Dil-ber-i Keşmīri Hindūdur ki ol ṣudan [çıḳar]

[3490] Ayhan, 2000, s. 103.
[3491] güherdür NŞD: gevherdür N.

3. Ol ḫayāl-i dilde hem bir güne ṣūret gösterür
Ḥabbe-i miskdür meger kāfūr-ı ḫoş-būdan çıḳar

4. El-ḥaẕer müjgān-ı dil-sūz-ı nigāh-ı yārdan
Tīr-i āfetdür kemān-ı germ-i ebrūdan çıḳar

5. **Naḳşiyā** eş‘āruñı taṣvīr Behzād eyledi
Her ġazel kim ḫāme-i ṣ[ī]rīn-i dil-cūdan çıḳar

-1280-[3492]

Ġazel-i Naḳşī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şu‘le-i ruḫsārı ḫaṭṭ-ı dil peyāhumdan (?)[3493] çıḳar
Bir şererdür kān-ı āteşdān-ı āhumdan çıḳar

2. Ḫāl-i müşkīni kenār-ı kākülinde ol şehüñ
Tāb-ı dildür āteş-i āh-ı siyāhumdan çıḳar

3. Nergis-i ḫūn-ḫ[ᵛ]ārı gūyā ṭal‘at-ı cānānedür
‘Āşıḳ-ı mestdür ḫayāl-i bezmgāhumdan çıḳar

4. Ḫāne[-i] ḳalbüm ḫarāb itme ḥaḳāretle ṣaḳın
Tīr-i āteşden kim ol ḫışm-ı nigāhumdan çıḳar

5. Āsumān-ı ṭab‘-ı **Naḳşī**den ẓuhūr iden ṣafā
Pertevi āyīne-i ḫurşīd [ü][D] māhumdan çıḳar

-1281-[3494]

Ġazel-i Naḳşī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Nev-bahārı seyr içün gülzāra ol gül-rū çıḳar

[3492] Ayhan, 2000, s. 103.

[3493] peyāhumdan (?): 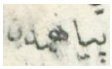

[3494] Ayhan, 2000, s. 104.

Ṣan çemen ṣaḥnında reftār itmege āhū çıḳar

2. Gerden-i sīminde zülf [ü]^{D} ḫāl[i]^{D} içün didiler
   Naḫl-i serv-i gülşene[3495] bir tāze-ḫaṭ Hindū çıḳar

3. Ṭīb-baḫş oldı meşām-ı ʻāşıḳa bād-ı nesīm
   Ḫaṭṭ-ı dil-ber bir muʻammādur ki ʻanber-bū çıḳar

[425b]

4. Al ruḫsārı ʻaraḳ-rīz olsa yārüñ gūyiyā
   Verd-i ḥamrādan nerīm āteşle ḫoş-bū ṣu çıḳar

5. Seyrine biñ cān ile müştāḳ olur erbāb-ı şevḳ
   Gūyiyā evc-i felekden ol hilāl-ebrū çıḳar

6. Reh-güẕār-ı bāġı serv olmış[3496] ser-ā-pā didiler
   ʻArż-ı dīdār itmege ol ḳāmet-i dil-cū çıḳar

7. Kūhsār āheng idüp feryād ider enhār-ı bāġ
   Bülbül-i ʻaşḳuñ ṣadā-yı nālesinden Hū çıḳar

8. **Naḳşī** taḥrīr eylese yārüñ kelāmı vaṣfını
   Lücce-i deryā-yı ṭabʻından nice lü'lü çıḳar

-1282-[3497]

Ġazel-i Naḳşī

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Lāleler kim gülsitānuñ ṣaḥn-ı bāġından çıḳar
   Āteş-i ḥasretdür ol kim dil çerāġından çıḳar

2. Dīde-i ʻibretle gör kim gülşenüñ sünbülleri
   Dūd-ı āteş-bār-ı dildür ʻaşḳ ocaġından [çıḳar]

[3495] gülşene NŞD: gülşende N.
[3496] bāġı serv olmış: bāġı seyr olmış N, bāġ-ı serv almış NŞD.
[3497] Ayhan, 2000, s. 104, 105.

3. Şol ‘araḳ kim ola tābende ruḫ-ı dil-dārda
Mā’-i ḫoş-būdur ki yārüñ gül yañaġından çıḳar

4. Meclis-i cānāna gūyā ‘azm iden bād-ı nesīm
Bir hevādur ol kim ‘uşşāḳuñ dimāġından çıḳar

5. Görinen evc-i felekde ṣanma kim anı şafaḳ
Şu‘ledür ki ġamze-i şemşīr-i zaġından çıḳar

6. Ṭurre-i ḥālet-fezā-yı ‘anberīn gīsūları
Ṣanki şāḫ-ı tāzedür servüñ budaġından [çıḳar]

7. Câme-ḫᵛābından ḫırām itdükce nāz u şīveden
Beñzer ol āhūya kim kūh-ı yataġından [çıḳar]

[426a]

8. Āh-ı ḳahrından ṣaḳın erbāb-ı[3498] ḥālüñ el-ḥaẕer
Murġ-ı ‘Anḳā-yı cihāndur Ḳāf dağından çıḳar

9. Ṭab‘-ı **Naḳşī**den ẓuhūr iden şehen-şāh-ı suḫan
Pādişāh-ı ‘ālem-ārādur otaġından çıḳar

-1283-[3499]

Ġazel-i Emrī Taḫmīs-i Ferāhī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Virür māh-ı cemālüñ gün gibi dehre żiyāluḳlar
Dil ü cānum bulur mir’āt-ı rūyuñda ṣafāluḳlar
Yazılmış başuma evvel ḳalemde mübtelāluḳlar
Helāk oldum nedür cānā bu fürḳatler cüdāluḳlar
N’olaydı olmayaydum āh ezelden āşināluḳlar

[3498] erbāb-ı: aṣḥāb-ı NŞD.
[3499] Tahmis edilen gazel için bk. Saraç, yty, g. 201.

2. Teraḥḥum ḳıl gedāyam bendeye devletlü sulṭānum
Ġamuñla çıḳdı yirden göklere feryād u efġānum
Cihānı ḳapladı seyl-i sirişk-i çeşm-i giryānum
Belā baḥrine ġarḳ oldum yitiş ey Ḫıżr-ı devrānum
Bu gözüm yaşını silmek demidür dil-rübāluḳlar

3. Derūnı bülbülüñ ey ġonce ṣanma ḳan ile ṭolmaz
Ḳanı bir gül bu bāġ içre açılup ‘āḳıbet ṣolmaz
Şehā bir kimse var mı bu cihānda itdügin bulmaz
Ṣaḳın maẓlūmuñ āhından bilürsin pāyidār olmaz
Efendi bu güzellikler begüm bu pādişāluḳlar

4. Cihānı ḳapladı şol būy-ı ḥüsnüñ nitekim nāfe
İrişdi ‘aşḳun-ıla āhumuz tā ḳulle-i Ḳāfa
Raḳīb-i bed-liḳādan gūş idüp aldanma her lāfa
Baña yār olmaduñ gitdüñ n’içün gelmezsin inṣāfa
Ben öldüm hey benüm ‘ömrüm nedür bu bī-vefāluḳlar

5. Gedālar ṭaş işigüñe ezelden baş urageldi
Der-i devlet-me’ābuñda şehā dāyim ṭurageldi
Ezelden bu **Ferāhī** nice iḥsānuñ göregeldi
Ṣuçın baġışla **Emrī**nüñ ḳapuña yüz süregeldi
İder yüz meskenet birle tevāżu‘lar gedāluḳlar

[426b]

-1284-

‘Aṭāyī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Her ḳaçan destüñde sāġar ṣāḳiyā yüz gösterür
Gūyiyā āyīne-i ‘ālem-nümā yüz gösterür

2. Bezme gelseñ bir ṭolu alsañ ele ey māh-rū
Ḳalbümüz pür-şevḳ olur her dem ṣafā yüz gösterür

3. Aç gözüñ ey zāhid-i nā-dān cemāl-i yāre baḳ
Gör ne vech ile saña ṣun‘-ı Ḫudā yüz gösterür

4. Ḫalḳa-i zülfinden itmiş ruḫların yir yir ‘ıyān
Nice yüzden ‘āşıḳa ol dil-rübā yüz gösterür

5. Ey **‘Aṭāyī** āsitānında gören ol yāri dir
Āsumānda āfitāb-ı pür-żiyā yüz gösterür

-1285-[3500]

Bāḳī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ḫoş geldi baña meygedenüñ āb [u][D] hevāsı
Va’llāhi güzel yirde yapılmış yıḳılası

2. Men‘ eyler-imiş mes’ele-i ‘aşḳı müderris
Ey ḫᵛāce anuñ var ise yaḳlaşdı ḳażāsı

3. Gitmez o mehüñ rā gibi ḫancer kemerinden
Üftādeleri[3501] öldürür āh işte burası

4. Diḳḳatle bu gün[3502] seyr iderüz yāri ser-ā-pā
Görmez mi idük biz de eger olsa vefāsı

5. Meddāḥ olalı çeşm-i ġazālān[e]ñe **Bāḳī**
Ögrendi ġazel ṭarzını Rūmuñ şu‘arāsı

[427a]

-1286-[3503]

Bāḳī

[3500] Küçük, 2011, s. 416.
[3501] Üftādeleri: Üftādelerin BD.
[3502] Diḳḳatle bu gün: Diḳḳatler ile BD.
[3503] Küçük, 2011, s. 373.

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ten pāy-māl ü serde ġam-ı ‘aşḳ-ı yār ise
   Ḳaldum ayaḳda elde degül iḫtiyār ise

2. Maḥbūb [u]D mey mülāzemetinden ḳaçardı dil
   Geldi yitişdi bir yañadan nev-bahār ise

3. Ḫāṭır kenāra māyil iken baḥr-ı ‘aşḳda
   Gird-āba ṣaldı fülk-i dili rūzgār ise

4. Cevr ü cefālar itmede ḫod başdan aşdı çarḫ[3504]
   Ṭurmaz ‘iṭāb [u]D nāz ider ol şīvekār ise

5. **Bāḳī** cihānda resm-i vefādan nişāne yoḳ
   Yār adın añma ‘aḳluñ eger saña yār ise

-1287-[3505]

Necātī

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. Zeḳan-ı yārda vefā n’eyler
   Ser-nigūn çāh içinde mā n’eyler

2. Dimedüñ yād idüp beni bir gün
   ‘Aceb ol derde mübtelā n’eyler

3. Bülbülüñ dūd-ı āhı ey yüzi gül
   Göresün ‘āḳıbet saña n’eyler

4. Hele derd ü belāya ṣabr idelüm
   Görelüm ṣoñ ucı ḫudā n’eyler

[3504] çarḫ BD: daḫi N.
[3505] İlhan, 2023, s. 873, 874.

5. Şol ki Naḳḳāş-ı Lem-yezel özler
   Dil-berüñ ḥüsnini bahāne_eyler

6. Şol çemende k'ide **Necātī** fiġān
   'Andelīb-i suḫan-serā n'eyler

-1288-[3506]

Rüşdī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Biz 'adem rāhını[3507] 'aşḳuñla ḫubūr eylemişüz
   Ẕerreveş mihr-i cemālüñle ẓuhūr eylemişüz

2. Dil degül[3508] 'āşıḳa terk-i ser imiş lāzım olan
   Bilmedük rāh-ı[3509] maḥabbetde ḳuṣūr eylemişüz

3. Bizde çün feyż-i tecellīye liyāḳat yoḳdur
   Dutalum kim yirümüz Eymen-i Ṭūr eylemişüz

4. Olalı cilvegeh-i pertev-i envār cemāl
   Şevḳ-ı ḫüsnüñle dili ġarḳa-i nūr eylemişüz

5. 'Āḳıbet dilde ḳarār eyledi tīr-i elemi
   Rüşdiyā şöyle kemān-ı ġama zūr e[ylemişüz]

[427b]

-1289-[3510]

Ṣāḥib-Zemīn Yaḥyā Efendi

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam
   Mest olanı sevem yine mestāne olmayam

[3506] Ekici, 2006, s. 153. SRD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[3507] 'adem rāhını: 'ademden rāh-ı SRD.
[3508] Dil degül: Ey göñül SRD.
[3509] rāh-ı: resm-i SRD.
[3510] Kavruk, yty, s. 263.

2. Hep rūy-ı luṭfdur görinen ehl-i meclise
   Ben şem‘-i ḥüsnüñe nice pervāne olmayam

3. Ḳaṣdum bu āşināluḳ idem ehl-i ẕevḳ ile
   Erbāb-ı ẕevḳla yine bīgāne olmayam

4. Re’yüm bu bend-i zülfe çekerse göñül beni
   Uymayam aña ben daḫı dīvāne olmayam

5. Kendüm bilelden oldum esīri güzellerüñ
   Yaḥyā olur mı ol şeh-i ḫūbāna olmayam

-1290-[3511]

Naẓīre-i Fā’iżī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Mümkin mi mā’il-i leb-i cānāne olmayam
   Sāḳī ola şarāb ola mestāne olmayam

2. ‘Āşıḳ olam revā mı ḫarābāta varmayam
   Mecnūn olam da sākin-i vīrāne olmayam

3. ‘Ahd eyledüm ki bir daḫı faṣl-ı bahārda
   ‘Uzlet-güzīn-i gūşe-i ġam-ḫāne olmayam

4. Şol dil-rübā ki kendüye ceẕb itmeye dili
   Ḫurşīd olursa şem‘ine pervāne olmayam

5. Taṣvīr olursa **Fā’iżiyā** itmeyem naẓar
   Hergiz esīr-i şāhid-i kāşāne olmayam

[428a]

[3511] Okatan, 1995, s. 217, 218.

-1291-[3512]

[Nābī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ḳızarmış ruḫları mānend-i gül şeftālū virmekden
   Bu gice nuḳl-ı bezm olmış gibi aġyāra besbellü

2. ‘Adūyı **Nābī**āsā ‘āşıḳ-ı ṣādıḳ ḫayāl[3513] itmiş
   Ḳocılmış zūr ile yoḳdur mecāl inkāra besbellü

-1292-[3514]

Ġazel

[Ṣābit]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Üftādeñem ey serv-i revānum diye düşdüm
   Düşmezdi[3515] bu söz ġaflet ile söyleye düşdüm

2. Ḫum-ḫāne-i ‘aşḳuñda ḳayup pāy-ı ṣebātum
   Endīşe-i ṣahbā-yı lebüñle meye düşdüm

3. Bir ney-zene[3516] üftāde olup dā’ire-der-kef
   Ālüfte maḳāmında hevā-yı neye düşdüm

4. Gögsinde bir īmānı bütün yāri düşirdüm
   Bir gün[3517] gibi berrāḳ güzel sīneye düşdüm

5. Mir’ātda görüp ḥüsnini[3518] ol māh dimez mi
   ‘Aḳlum gideyor ḳalduruñ āyīneye düşdüm

6. **Ṣābit** ḳalem ile hünerüñ kānını buldum

[3512] Bilkan, 1997, s. 1081, 1082. Şiir, NBD’de 5 beyittir.
[3513] ḫayāl: ḳıyās NBD.
[3514] Karacan, 1991, s. 476.
[3515] Düşmezdi: Düşmezdüm BSD.
[3516] ney-zene BSD: bezmine N.
[3517] gün: gül BSD.
[3518] görüp ḥüsnini: ḥüsnüñ görüp BSD.

Bir cevheri çoḳ māyeli gencīneye [düşdüm]

-1293-[3519]

Ḳabūlī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey göñül āvāresin pür-yarasın ṣad-pāresin
   Derd[i][D] çoḳ dil-ḫastesin dermān[ı][D] yoḳ bī-çāresin

2. Ẕevḳ odur[3520] yārüñ senüñ ile küse geh barışa
   Nāz ide ol gülmeye[3521] sen varasın yalvarasın

3. Açmasun ol ġonceye rāzuñ saña ol açılur
   Sen nihān itsen eger ol gül bilür āvāresin[3522]

4. Reng ü rū yoḳdur gül-i gülşende ruḫsāruñ gibi
   Var mıdur görsün ṣabā evrāḳ[ı][3523] [varsun][D] arasın

5. Müttehemdür[3524] kākül-i dil-ber göñül almaġ ile
   Söyle dil-dāra **Ḳabūlī** anı yusun ṭarasun

[428b]

-1294-[3525]

Bāḳī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Cevr ü cefāña ḳāyil olurdum velī şehā
   Maḫṣūṣ olaydı ol da cihānda hemān baña

2. Ṣabr u ḳarār u ‘aḳl alıcı bir perī imiş
   Ādem ṣanurdum ol ṣanemi gerçi ṣūretā

[3519] Erdoğan, 2008, s. 691.
[3520] odur KD: odur kim N.
[3521] gülmeye: gelmeye KD.
[3522] eger ol gül bilür āvāresin KD: ol gül-i ra‘nā yalvarasın N.
[3523] evrāḳ[ı]: gülzārı KD.
[3524] Müttehemdür KD: Arasun müttehemdür N.
[3525] Küçük, 2011, s. 107.

3. Bir kez ṭavāfın itmegi biñ ‘ömre virmezin
   Ey ḥācī saña Ka‘be bana kūy-ı dil-rübā

4. Evvel vefāya va‘deler itmişdüñ ey ṣanem
   Cevr itdüñ āḫir eylemedüñ va‘d[e]ye vefā

5. Vaṣṣāfısın o serv-ḳadüñ rāstı bu kim
   Ṭab‘-ı bülend-ṭarzuña aḥsent **Bāḳiyā**

-1295-

Ġazel-i Zühdī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Mütelevvin ruḫ[ı] gül şūḫ ile ülfet güçce
   Neş’e-yāb-ı mey-i gülfām ile ṣoḥbet güçce

2. Hedef itdi dil-i mecrūḥuma tīr-i müjesi
   Çeşm-i pür-ḫūn dil-i sengīnde ḥamiyyet güçce

3. Nice biñ dām ile bu göñlümi naḫçīr itdi
   Zülfi bendinden anuñ cāy-ı selāmet güçce

4. H[ī]ç bahā var mı güzeşte güzele ey ‘āşıḳ
   Ṭıfl-ı nev-reste cevān ile ma‘iyyet güçce

5. Ḥıfẓ idem diyü ṣaḳın eyleme it‘āb-ı vücūd
   Yāri aġyār-ı bed-endīşeden ‘işmet güçce

6. Ḳıble itdüm o kemān ebrūsını dil-dāruñ
   Līk miḥrāb-ı mu‘allāda imāmet güçce

[429a]

-1296-

Nef‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ruḫlarında zülf-i ‘anberfāma düşdüñ ey göñül
   Rūmı seyr itdüñ diyār-ı Şāma[3526] düşdüñ ey göñül

2. ‘Aşḳı tekmīl itmedin ḫaṭ geldi deyr-i dil-bere
   Menzile irişmedin aḫşama düşdüñ ey göñül

3. Ḥaḳ budur kim özge āb u tāba virdüñ göñl[i] sen
   Hem cevāna meyl idüp hem cāma düşdüñ ey göñül

4. Rişte-i cāndur diyü bend olduñ ammā zülfine
   Dānesi yoḳ ṣayd içün bir dāma düşdüñ ey [göñül]

5. Almaduñ **Nef‘ī** gibi derd ü belā-yı lezzeti
   Sen ṣafā ḳaydın çeküp ālāma düşdüñ [ey göñül]

-1297-[3527]

Nef‘ī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Diller nice bir çāh-ı zenaḫdānuña[3528] düşsün
   Sāy[e]ñ gibi zülfüñ de ḳo dāmānuña düşsün

2. Çöz zülfüñi bārī bu bahāneyle dil-i zār
   Gā[h] gerdenüñe gāh girībānuña düşsün

3. Şāne ḳo ciger pārelesün sīne degül tek[3529]
   Dil pāyuña yüz sürmek içün pāyuña dü[şsün]

4. Dil virdi ise ġamze-i ḫūn-rīzüñe **Nef‘ī**
   Bī-çāre hemān ḫancer-i berrānuña düşsün

-1298-[3530]

[3526] Şāma: şāha N.
[3527] Akkuş, 2018, g. 108. Şiir, NFD’de 5 beyittir.
[3528] zenaḫdānuña NFD: girībānuña N.
[3529] tek NFD: gül N.
[3530] Akkuş, 2018, g. 104. Şiir, NFD’de 6 beyittir. NFD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Nef‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Āşıḳa ṭa‘n itmek olmaz mübtelādur n’eylesün
   Ādeme mihr ü maḥabbet bir belādur n’eylesün

2. Göñli dil-berden kesilmezde ‘aceb mi ‘āşıḳuñ
   Ġamzelerle[3531] tā ezelden āşinādur n’eylesün

3. N’ola olsa mużṭarib ḥāl-i dil-i ‘uşşāḳdan[3532]
   Sīnesi āyīne-i ‘ālem-nümādur n’eylesün

4. Zülfine ḳalsa perīşān eylemezdi dilleri
   Anı da taḥrīk iden bād-ı ṣabād[ur][D] n’eylesün

5. Olmasa **Nef‘ī** n’ola dil-beste zülf-i dil-bere
   Ṭab‘-ı şūḫı dāma düşmez bir Hümādur n’eylesün

[429b]

-1299-[3533]

Ġazel

[‘Ulvī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Ey dil olalum maḥrem-i pīrān-ı maḥabbet
   Cāndan geçelüm çün budur erkān-ı maḥabbet

2. Ġarḳ itdi gözüm yaşı yine kevn ü mekānı[3534]
   Cūş eyledi deryā-yı firāvān-ı maḥabbet

3. Ḫaddüñde ḫaṭuñ sebze-i bārān-ı leṭāfet
   Cebh[e]ñde ‘araḳ ḳaṭre-i nisyān-ı maḥabbet[3535]

[3531] Ġamzelerle: Ġamzesiyle NFD.
[3532] ‘uşşāḳdan NFD: ‘āşıḳdan N.
[3533] Çetin, 1993, s. 225. Şiir, DUD’de 7 beyittir.
[3534] mekānı: mekān DUD.
[3535] Bu beyit DUD’de yoktur.

4. Ser-nāme-i ḥüsnüñdeki şāhā iki ebrū
   Ṭuġra-yı melāḥat mi [yā] ‘unvān-ı maḥabbet[3536]

5. **‘Ulvī** şeh-i iḳlīm-i suḫandur n’ola itse
   Tertīb ile eş‘ārını dīvān-ı maḥabbet

-1300-[3537]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gül gibi olmaḳ dilerseñ şād u ḫurrem ey göñül
   Lāleveş elden düşirme cāmı bir dem ey göñül

2. Devr elinden kāse kāse yutduġum ḳanlardur ol
   Ḳaṭre ḳaṭre ṭamlayan gözden dem-ā-dem ey göñül

3. Devlet-i dünyā içün her giz ne ġam-gīn ol ne şād
   Ber-ḳarār olmaz bilürsin ḥāl-i ‘ālem ey göñül

4. Gülşen-i kūyında me’vā bulsa ol ḥūrīveşüñ
   İḫtiyār eyler mi bāġ-ı ḫuldı ādem ey göñül

5. Devr ider **Bāḳī**-ṣıfat ḫurşīd o māhuñ menzilin
   ‘Aşḳ ser-gerdānıdur Allāhu a‘lem ey göñül

-1301-[3538]

Kemāl Paşa-zāde

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bildügüñ bilmedügüñ şaḫṣa muḳārin olma
   Hem-nişīni kişinüñ şöyle bil ey aḳbel-i nās

[3536] Bu beyit DUD’de yoktur.
[3537] Küçük, 2011, s. 285.
[3538] Saraç, 2021, s. 410, 411.

2. Ma‘rifet ṣāḥibi[3539] olmazsa seḫā ehli[3540] gerek
İkisi[3541] olmaz ise bārī ola[3542] ḳadr-şinā[s]

[430a]

-1302-[3543]

Bāḳī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Zāhidā ‘ibret gözin aç ṣūret-i zībāya baḳ
Bir naẓar āyīne-i ṣun‘-ı cihān-ārāya baḳ

2. Dildür ol baḥr-ı ḥaḳīḳatde vücūduñ mülkine
Şol derūnuñ ‘āleminde mevc uran deryāya baḳ

3. Baḫt-ı bī-bünyād içün renc-i ṭalebden fāriġ ol
Bārī bir ḳaç gün ḥużūr-ı ḳalb ile dünyāya baḳ

4. Cāmveş kimdür bu bezm içre ciger-ḫūn olmayan
Ġonce-i gülzār[ı][D] seyr it lāle-i ḥamrāya baḳ

5. Ḥāl-i zār-ı **Bāḳī**-i dilden sen[3544] isterseñ nişān
Ḳāmet-i çeng-i dü-tāya rūy-ı zerd-i nāya baḳ

-1303-[3545]

Bāḳī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Cāmuñ eṭrāfın ḳaçan kim seyr ider āvāreler
Çarḫ-ı mīnāfāmı[3546] gūyā devr ider seyyāreler

2. Yazamaz ebrūlaruñ rāsına[3547] beñzer bir hilāl

[3539] ṣāḥibi: ma‘deni KPD.
[3540] ehli: kānı KPD.
[3541] İkisi: Bunlar KPD.
[3542] ola: gerek KPD.
[3543] Küçük, 2011, s. 248.
[3544] **Bāḳī**-i dilden sen: **Bāḳī**-i bī-dilden BD.
[3545] Küçük, 2011, s. 136, 137.
[3546] mīnāfāmı BD: mīnāfāmın N.
[3547] rāsına BD: rāstına N.

Māh-ı tābān bunca yıllardur miṣālin ḳaralar

3. Sen meh-i bedrüñ żiyāsın virmek olmaz ‘āleme
İttifāḳī bir yire cem‘ olsalar meh-pāreler

4. Bir ḳul oġlı āfetüñ kūyında ḳaldı cān u dil
Ḳapuya çıḳmaz görinmez n’eylesün bī-çāreler

5. Sāḳiyā gül-güneveş gel bāde-i gül-gūnı sür
Lāle-reng olsun ḳızarsun ol iki ruḫsāreler

6. Derdine dil zaḫmınuñ ‘aşḳuñla dermān eyledüm
Şimdi ‘aşḳuñ derdine düşdüm bulınmaz çāreler

7. Şāh-bāz-ı ṭab‘umuñ pervāzın urmaz kimseler
Çāre ey **Bāḳī** hemān oldur[3548] öñince varalar

[430b]

-1304-[3549]

Nef‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gösterürken lebleri luṭf-ı tebessüm neydügin
Çeşmi ḳaṣd-ı cān ider bilmez teraḥḥum neydügin

2. Hem ‘itāb-ı zehrnāk eyler cihāna ġamzesi
Ögredür hem ehline[3550] zevḳ-ı tekellüm neydügin

3. Çeşmi merdümlük iderken öldürür ‘āşıḳların
Yoḫsa bilmez mi[3551] günāh-ı ḳatl-i merdüm neydügin

[3548] oldur: olur BD.
[3549] Akkuş, 2018, g. 103.
[3550] Ögredür hem ehline: Gösterür hem lāline NFD.
[3551] Yoḫsa bilmez mi: Ġamzesi bilmez NFD.

4. ‘Āşıḳ-ı giryān [u][D] ser-gerdān[a][D] ṣor bilmez ḥakīm[3552]
   Ḥikmet-i devrān-ı çarḫ [u][D] seyr-i encüm neydügin

5. Diñlesün gelsün ṣarīr-i ḫām[e]m ey[3553] **Nef‘ī** benüm
   Añlayan neyde mezāyā-yı[3554] terennüm neydügin

-1305-[3555]

Ġazel-i Nef‘ī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yāre derdüm diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ
   Cürmüm iḳrār idemem mest [ü] ḫarāb olmayıcaḳ

2. Āfitāb ol ruḫ-ı pür-tāba naẕīr olsun mı
   Bu yaḳar ‘ālemi bir laḥẓa niḳāb olmayıcaḳ

3. Ceẕbe-i ḥüsni göñül ḫaddüñe[3556] ta‘līḳ eyler
   Nice ḥall itmek olur anı kitāb olmayıcaḳ

4. Ṭutalum rūz-ı şümār olsa kim eyler da‘vī
   İtdügüñ ẓulme senüñ ḥadd ü ḥisāb olmayıcaḳ

5. Baña bir pīr didi kim içme güzellerle şarāb
   Her ḳadeḥ başına bir būse kenār olmayıcaḳ[3557]

6. Sāḳiyā tevbeler olsun daḫı mey içmeyeyüm
   Sāḳī-i ġonce-dehen lāle-‘ıẕār olmayıcaḳ[3558]

7. Sen bu rüsvāluġı ey **Nef‘ī** ḳomazsın elden
   Yārdan yine saña ḫışm u ‘itāb olmayıcaḳ

[3552] ṣor bilmez ḥakīm NFD: ṣorılmaz çünkim N.
[3553] ḫām[e]m ey: ḫāmemi NFD.
[3554] neyde mezāyā-yı NFD: bende fezā nāy N.
[3555] Akkuş, 2018, g. 73. Şiir, NFD’de 5 beyittir.
[3556] ḫaddüñe: ḫaṭṭuña NFD.
[3557] Bu beyit NFD’de yoktur.
[3558] Bu beyit NFD’de yoktur.

[431a]

-1306-[3559]

Nef‘ī

Mef‘ūlü Mefā‘īlün Mef‘ūlü Mefā‘īlün

1. Ġam cānuma kār itdi bilmem ne belādur bu
   Dil derd ile āsūde ammā ne ṣafādur bu

2. Feryādı mü’eṩsirdür her perdede ‘uṣṣāḳuñ
   Uymaz def ü ṭanbūra bir özge hevādur bu

3. Ġamz[e]ñden emīn olmaḳ mümkin mi dil-i ‘uṣṣāḳ[3560]
   Ġamze diyemem zīrā şemşīr-i ḳażādur bu

4. Bu naẓm-ı dil-āvīze daḫl eyleyemez ḥāsid
   Eş‘ār degül zīrā ilhām-ı Ḫudādur bu

5. Ḳalur mı yā ‘Urfīden söz söylemede **Nef‘ī**
   Ḫoş-lehce ise ger o pākīze-edādur bu

-1307-[3561]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Câme-ḫᵛāb ol āfeti alduḳca tenhā ḳoynına
   Ṣanuram ebrüñ girür māh-ı şeb-ārā ḳoynına

2. Ṣubḥ-dem ey fāḫte bī-hūde efġān eyleme
   Çün girürsin her gice bir serv-i ra‘nā[3562] ḳoynına

3. N’içün aġlarsın felekden bilsem ey şeb-nem seni
   Girmeseñ bārī hele bir verd-i ra‘nā ḳoynına

[3559] Akkuş, 2018, g. 114. Şiir, NFD’de 7 beyittir.
[3560] ‘uṣṣāḳ: ‘āşıḳ NFD.
[3561] Küçük, 2011, s. 367.
[3562] ra‘nā: bālā BD.

4. Dür dişüñ vaṣfında şi‘rüm defterin gördi meger
   Kim ṣadef mecmū‘asını ḳoydı[3563] deryā ḳoynına

5. Ruḫları[3564] şevḳıyla pür-dāġ itdi **Bāḳī** sīnesin
   Bir avuç berg-i gül-i ter ḳoydı gūyā ḳoynına

[431b]

-1308-[3565]

Naḥīfī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

1. ‘Aceb ḫayālüñe mevt ü türāb gelmez mi
   Saña bu daġdaġ[a]dan p[ī]ç ü tāb gelmez mi

2. Ḳuṣūr-ı ‘āliyeden ḳabre riḥletüñ yoḳ mı
   Esās-ı ‘ömrüñe vaḳt-i ḫarāb gelmez mi

3. Görüp tekāṣür-i emvāl ü cāhı ḫurremsin
   Derūna[3566] fikr-i ḥisāb u ‘iḳāb gelmez mi

4. Hemīşe itmedesin gerçi cem‘-i māl-ı ḥarām
   Ḫayāl ü[3567] fikrüñe ḫavf-ı ‘aẕāb gelmez mi

5. Egerçi farż-ı muḥāl ile olsa kesb-i ḥelāl
   Netīcesinde va‘īd ü[3568] ḥisāb gelmez mi

6. Nedür bu naḫvet ü kibr ü ġurūr ẕātında
   Saña Cenāb-ı Ḫudādan ḥicāb gelmez mi

[3563] ḳoydı: ṣaldı BD.
[3564] Ruḫları: Ruḫlaruñ BD.
[3565] Aypay, 1992, s. 513.
[3566] Derūna NHD: Derūnuña N.
[3567] Ḫayāl ü: Ḫılāl-i NHD.
[3568] va‘īd ü: va‘īd-i NHD.

7. Degül mi rif‘at ü iḳbālüñ āḫiri idbār
   Niẓām-ı ḥāle dem-i inḳılāb gelmez mi

8. Vüfūr-ı cürm ü günehden ḳuṣūr-ı ṭā‘atdan
   Ḥużūr-ı Ḥaḳda saña ıżṭırāb gelmez mi

9. Ümīd-i raḥmete söz yoḳ **Naḥīfiyā** ammā
   Biraz da ḫāṭıra bīm-i ‘itāb gelmez mi

-1309-[3569]

Ġazel-i Nābī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ẕevḳ-ı ġam dilde midür dāġda mı tende midür
   Neş’e bülbülde midür gülde mi gülşende midür

2. Oldı ser-māye-i ḥayret baña bīm ü ümmīd
   Bilemem eyleyecek girye midür ḫande midür

[432a]

3. Oldı bāzīçe-i ‘aşḳuñda nihān ḫātem-i dil
   Çīn-i zülfüñde midür sende midür bende midür

4. Gül [hem][D] açıldı hem ārāyiş-i destār oldı
   Bülbül-i bī-ḫaber āyā daḫı şīvende midür

5. Ḫᵛāh u nā-ḫᵛāh olur āvīze-i gūş-ı aḥbāb
   Nābiyā her ġazelüñ böyle ḫoş-āyende midür

-1310-[3570]

Ġazel-i Fehīm

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şem‘-i baḫtum pertev-i nūr ile itmez imtizāc
   Belki nūr-ı şu‘le-i Ṭūr ile itmez imtizāc

[3569] Bilkan, 1997, s. 620.
[3570] Üzgör, 1991, s. 344.

2. Ben o nāzük-meşrebem kim sāġar-ı mir’āt-ı dil
   Bāde-i ‘aks-i leb-i ḫūr ile itmez imtizāc

3. Sāde-rū olsa baña dil-ber ki ṭab‘-ı rūşenüm
   Tīregī-i ḫaṭṭ-ı pür-şūr ile itmez imtizāc

4. Ol ḳadar nāzük-mizācam[3571] oldı dil mestāne kim
   Çeşm-i dil-ber olsa maḫmūr ile itmez imtizāc

5. Hīç **Fehīm**-i ‘āḳile ḥāl-i dilinden ṣormañız
   Öyle bir bed-mest-i meşhūr ile itmez imtizāc

[432b]

-1311-[3572]

Ṣabrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Yazılsa yine göñlüm defteri[3573] cānāne ḳaydından
   Bir az āzāde olsam bu dil-i dīvāne ḳaydından

2. Ḳomaz bir laḥẓa kendü ‘āleminde şıḥne-i devrān
   Dil-i mestānemüz ḳurtılmadı bīgāne ḳaydından

3. Ne ġam dervīş-i ‘uryāna yoġ-ısa der-miyān[3574] bendi
   Hele cismi berīdür[3575] cāme-i şāhāne ḳaydından

4. Megesveş dāmgāh-ı ‘ankebūt-ı derde düşmişdür[3576]
   Nice dil var ki iñler şimdi bu dīvāne[3577] ḳaydından

[3571] nāzük-mizācam: nāzük-mizāc FHD.
[3572] Yılmaz, 2010, s. 169, 170.
[3573] defteri: defter-i SŞD.
[3574] der-miyān: zīr-miyān SŞD.
[3575] cismi berīdür: ḫasmı biridür SŞD.
[3576] düşmişdür: düşmendür SŞD.
[3577] dīvāne: vīrāne SŞD.

5. İdüp dām-ı riyāyı ber-ṭaraf al destüñe cāmı
   Ḫalāṣ ol sen de **Ṣabrī** sübḥa-i ṣad-dāne ḳaydından

-1312-[3578]

Riyāżī Efendi

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Senden ey dīde ne ḫūn-ābe ne ḫūn isterler
   Pāk-bāz[ī-i][D] naẓar sūz-ı derūn isterler

2. Hem alurlar dili bī-ṣabr u ḳarār eylerler
   Yine 'uṣṣāḳdan ārām [u][D] sükūn isterler

3. Zūr-ı bāzūsı ne kār eyledi gör Kūh-kene
   Bunda bīmār[ī-i][D] dil baḫt-ı zebūn isterler

4. 'Aşḳda būḳalemūna[3579] ḫıred el virmez imiş[3580]
   Sāde-dil 'āşıḳ-ı yek-reng-i cünūn isterler

5. Ey **Riyāżī** mey-i şevḳ içmek ile 'aşḳ olmaz
   Bunda ser-mestī-i ḫūn-āb-ı derūn isterler

-1313-[3581]

Meşāmī

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Dilā düş tīġ-ı yāre saña 'ālemden güẕer düşdi
   Sipāhīsin yaraġ üstinde ol çünkim sefer düşdi

2. Ben ol 'Anḳā-yı Ḳāf-ı lā-mekānam kim ḳanadumdan
   Numūne oldı Çīn naḳḳāşına bir dāne per düşdi

3. Başında kiminüñ murġ āşiyānı kiminüñ zer tāc

[3578] Açıkgöz, 1986, s. 317.
[3579] būḳalemūna: būḳalemūnī-i RYD.
[3580] virmez imiş: virmez RYD.
[3581] Yeniterzi, 2001, s. 327.

Naṣībi kiminüñ efser kiminüñ derd-i ser düşdi[3582]

4. Ṣafā geldüñ göñül bārī bir ḳaç cām iç de andan geç[3583]
   Budur yol menzil-i kūy-ı muġāna çün keder düşdi[3584]

5. **Meşāmī** dirler imiş nāmına kān-ı belāġatde
   Diyār-ı Rūma ḥayfā ḳıymeti yoḳ bir güher düşdi[3585]

[433a]

-1314-[3586]

Ġazel-i Fehīm

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bir hayāt içün ḳażā bilmem ne nāz eyler baña
   Ben şehīd-i ġamzeyem '[Ī]sī niyāz eyler baña

2. Bī-tekellüf maḥrem-i ḫalvet-serāy-ı ġamzeyem
   Çeşm-i şūḫ-ı dil-berān ifşā-yı rāz eyler [baña]

3. İstemez kālā-yı ḥüsni ola tārāc-ı nigāh
   Perde-i zülfin anuñ-çün nīm-bāz[3587] eyler baña

4. Seng-i mi'yār-ı cünūnam ben ki ṣarrāf-ı ḫıred
   Feyż-i temyīz ile 'arż-ı imtiyāz eyler baña

5. Şāh-ı istiġnā-sipāham ben **Fehīmā** çarḫ-ı dūn
   Ḫavf ile biñ dürlü vaż-ı dil-nevāz eyler [baña]

-1315-[3588]

Fehīm

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

[3582] Bu beyit MŞ'de yoktur.
[3583] Mısra vezne uymamaktadır.
[3584] Bu beyit MŞ'de yoktur.
[3585] Bu beyit MŞ'de yoktur.
[3586] Üzgör, 1991, s. 312.
[3587] nīm-bāz FHD: nīm niyāz N.
[3588] Üzgör, 1991, s. 318.

1. Ehl-i ‘aşḳa ġamze-i cānāne olmaz āşinā
   Ġāfil olma mest ile dīvāne olmaz [āşinā]

2. İ‘timād itme nigāh-ı çeşmine ey bü’l-heves
   Merdüm-i huşyār-ıla mestāne olmaz [āşinā]

3. Ġarḳa-i deryā-yı istiġnā gerek erbāb-ı ‘aşḳ
   Bunda ey dil şu‘leye pervāne olmaz āşinā

4. ‘Aşḳa yār ol ‘aḳl ile germ-iḫtilāṭ itme[3589] göñül
   Āşinā bīgāne vü bīgāne olmaz āşinā

5. Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger **Fehīm**
   Rind-i ‘aşḳa ‘āḳıl [u][D] ferzāne olmaz āşinā

-1316-[3590]

Bāḳī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Aġlayup iñlemeden derd ile dullāb gibi
   Oldı çehr[e]mde yaşum yolları mīzāb gibi

2. Aġlamaḳdan ġam-ı hicrān ile bī-hūş oldum
   ‘Aḳlumı ḳanlu yaşum aldı mey-i nāb gibi

3. Göñlümi rūşen ider şu‘le-i nār-ı ‘aşḳuñ
   Pertev-i meş‘ale-i mihr-i cihān-tāb gibi

4. Bād gīsūların açduḳca görinür ruḫ-ı yār
   Bāġ-ı cennetde açılmış gül-i sīr-āb gibi

5. Şāyed ol servi kenāra getürem ey **Bāḳī**

[3589] itme: olma FHD.
[3590] Küçük, 2011, s. 415, 416. Şiir, BD’de 6 beyittir.

Varayın yüz süreyin ayağına āb gibi

[433b]

-1317-[3591]

Yaḥyā Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ney gibi bir ‘āşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
   Sırr-ı ‘aşḳı söylerin hem-rāz buldum kendüme

2. Her kişi bir kebk-reftārı şikār itmekdedür[3592]
   Ben de bir ṣayd idecek şeh-bāz buldum kendüme

3. Ārzū eylerdi bir maḥbūb-ı müsteṣnāyı dil
   Bir münāsib dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

4. Çoḳ görür[3593] bir iki peymāne meyi[3594] nūş eylesek
   Ben teh-i ḫumda[3595] şarābın az buldum kendüme

5. Künc-i ġamda eglenilmez[3596] gördüm ey **Yaḥyā** bu şeb
   Nālemi taḥrīk [ider][D] bir sāz buldum kendüme

-1318-[3597]

Naẓīre-i Ṣabrī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ūdveş bir ‘aşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme
   Sāz-ı dilden söylerin[3598] hem-rāz buldum kendüme

2. Ġayrı ‘āşıḳ buldı çünkim yār terk itdi beni
   Ben daḫı bir dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

[3591] Kavruk, yty, s. 347.
[3592] itmekdedür: itmek diler ŞYD.
[3593] görür: mı gördüñ ŞYD.
[3594] meyi: mey ŞYD.
[3595] teh-i ḫumda: de bu ḫumuñ ŞYD.
[3596] Künc-i ġamda eglenilmez: Eglenilmez künc-i ġamda ŞYD.
[3597] Yılmaz, 2010, s. 182.
[3598] Sāz-ı dilden söylerin: Sūz-ı dilden yanarum SŞD.

3. ‘Āndelībi diñledüm gülşende añlatdum[3599] hele
Bir muṣāḥib yār-i ḫoş-āvāz buldum kendüme

4. Şāh-bāz-ı burc-ı ‘aşḳam kim dilā ‘Anḳāyı ben
Evc-i istiġnāda hem-pervāz buldum kendüme

5. Ṣan‘atumda gördüm ey **Ṣabrī** ḳuṣūrum var daḫı
Ben bir üstād-ı suḫan-perdāz buldum kendüme

-1319-[3600]

Naẓīre-i ‘Aṭāyī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Rengde yār-i muvāfıḳ az buldum kendüme
Bir nefes cāmı hele dem-sāz buldum kendüme

2. Sırr-ı meyden şīşe-i ṣahbāyı söyletdüm[3601] bir az
Ben daḫı gönlümce bir hem-rāz buldum kendüme

3. Seyre çıḳdı ḫūblarla gördüm erbāb-ı ṣafā
Arayup bir dil-ber-i mümtāz buldum kendüme

4. Tīşe-i āhı ḥavāle eyleyüp gerdūna ben[3602]
Bü’l-‘aceb mītīn-i kūh-endāz buldum kendüme

5. Ey **‘Aṭāyī** güş idüp efġānum uydı ‘andelīb
Bir hevā-dār-ı bülend-āvāz buldum kendüme

[434a]

-1320-[3603]

Fā’iż[ī]

[3599] diñledüm gülşende añlatdum: degüldüm gülşende eglendüm SŞD.
[3600] Karaköse, 2017, g. 210.
[3601] söyletdüm NAD: söyleşdüm N.
[3602] ḥavāle eyleyüp gerdūna ben: ḳılup bālā-yı çarḫ-ı bī-sütūn NAD.
[3603] Okatan, 1995, s. 220. KFD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Gönlüme[3604] bir daḫı fikr-i kūy-ı dil-ber gelmesün
   Anda yir yoḳ saña ‘āşıḳ ḫāṭıra yir gelmesün

2. Künc-i miḥnetden ne mümkin ḳaldurayın ẕerreyi
   Revzen-i ġam-ḫāneme ḫurşīd-i enver gelmesün

3. Lāzım olan rinde varmaḳdur ḫarābāta müdām
   Zāhid-i sālūs ister gelsün ister gelmesün

4. Varsun evvel ḫidmet-i pīr-i muġān itsün faḳīh
   Meclis-i ehl-i fenāya böyle ebter gelmesün

5. Bezm-i ‘aşḳa nükhet-i ṣahbā yiter ey **Fā’izī**
   Āteşīn sāġardan özge anda micmer gelmesün

-1321-[3605]

Bahāyī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. ‘İtāb-ı la‘l-i nābuñdan göñül pür-pīç ü tāb olmaz
   Bilür kim kān-ı āteşden çıḳan ḫancerde āb olmaz

2. Yıḳılmaz[3606] dil pey-ender-pey çekerken cām-ı āzārın
   Bu bezmüñ bāde-nūşı mest olur ammā ḫarāb olmaz

3. ‘Aceb mi küştegān-ı kūy-ı dil-ber bī-şümār olsa
   Şehīdān-ı belā-yı ‘aşḳa maḥşerde ḥisāb olmaz

4. Ṣaḳınsun seng-diller pertev-i nūr-ı cemālüñden
   Kitāb-ı[3607] tāb-ı ḥüsne dil degül ṭaġlarda tāb olmaz

[3604] Gönlüme: Gönlüñe KFD.
[3605] Uludağ, 1992, s. 75.
[3606] Yıḳılmaz ŞBD: Baḳılmaz N.
[3607] Kitāb-ı: Ki zūr-ı ŞBD.

5. **Bahāyī** her ne emr eylerse ol şāhen-şeh-i ḫūbān
   Ser-i teslīm [ü][D] ḫāk-i ‘aczden ġayrı cevāb olmaz

-1322-[3608]

‘İşmetī Çelebi

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. O dem Üstād-ı Ḥikmet vaż‘-ı ḳānūn-ı hevā itmiş
   Maḥabbet kārına naḳş-ı cefādan bir nevā[3609] itmiş

2. Güzel ṭarḥ eylemiş Üstād-ı Ḳudret[3610] ḫāne-i cānı
   Şeh-i ‘aşḳa münāsib bir maḳām-ı dil-güşā itmiş

3. Göñül mestāne fāş itmiş nigāh-ı germ-i pinhānı
   Meded ey ġamzekār-ı nāz ‘afv eyle ḫaṭā itmiş

4. Dil-i mehcūr gelmiş bezm-i meyde ḫāṭır-ı yāre
   Geçen aḥvāli añmış geh şikāyet geh ṣenā itmiş

5. Ḫudāyā **‘İşmetī** ṣad şükr ü minnet dāmen-i yāri
   Ser-i iḳbālüme çün sāye-i perr-i Hümā itmiş

[434b]

-1323-[3611]

Bahāyī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ruḫuñdan şem‘-i meclis var ise şerm ü ḥicāb eyler
   Ki pervāne perin ruḫsārına dā’im niḳāb eyler

2. Hücūm-ı cān-fürūşān-ı ġam-ı dil-dārı görmişdür
   Anuñ-çün tīri cān almaḳda çaḳ böyle şitāb [eyler]

[3608] Günaydın, 2020, s. 141.
[3609] bir nevā: ibtidā İSD.
[3610] Ḳudret: Ḥikmet İSD.
[3611] Uludağ, 1992, s. 66.

3. Giderse cūş-ı seyl-āb-ı sirişküm bir zamān böyle
Esāsından bu deyr-i saḫt-bünyādı ḫarāb eyler

4. Ḫam-ı zülfinde yārüñ dil o murġ-ı çāre-cūdur kim
Kemend-i dām-ı ṣayyād içre ṭurmaz ıżṭırāb eyler

5. **Bahāyī** ḫāne-i ümmīd ḳalmaz böyle der-beste
Nesīm-i luṭf eser elbette bir gün feṭḥ-i bāb eyler

-1324-[3612]

Yaḥyā

Mef'ūlü Mefā'īlün Mef'ūlü Mefā'īlün

1. Bu āhum ile yaşum bu nāle vü efġānum
Cānāna beyān eyler aḥvāl-i perīşānum

2. Ṭoġrıluġ ile sevdüm sen serv-i ḫırāmānı
Aġyāra ḳıyās itme ben ḳuluñı sulṭānum

3. Bir bir dimege ḫalḳa esrār-ı ġam-ı 'aşḳı
Gūyā dehen olmışdur bu çāk-i girībānum

4. Maḥbūbına[3613] 'āşıḳlar maḳdūrını ṣarf eyler
Cānum[3614] daḫı isterseñ olsun yoluña cānum

5. Yaşı gibi **Yaḥyā**nuñ ḳarşuya çıḳar cānı
Nāz-ıla ḳaçan gelse ol serv-i ḫırāmānum[3615]

-1325-[3616]

Fā'izī

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

[3612] Çavuşoğlu, 2023, s. 380. TYD'de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3613] Maḥbūbına: Sevdügine TYD.
[3614] Cānum TYD: Cānumı N.
[3615] gelse ol serv-i ḫırāmānum: gelseñ ey ḫusrev-i ḫūbānum TYD.
[3616] Okatan, 1995, s. 169.

1. Her ṣubḥ gelür bir yire rindān-ı ḫarābāt
   Gūyā ki ider meşveret erkān-ı ḫarābāt

2. Ḥaḳḳā ki Süleymānluḳ ise ancaḳ olur bu
   Cem gitdi bozılmaz daḫı dīvān-ı ḫarābāt

3. Cemden berü meclis mi ḳalurdı bize ey dil
   Ger basṭ-ı zamān itmese pīrān-ı ḫarābāt

4. Ancaḳ biz anuñ bir ḳurı cāmına yitişdük
   Cemşīd zamānında imiş şān-ı ḫarābāt

5. Ol şāh-ı cihān **Fā'iżiyā** bezme gelürmiş
   Cur'ayla ṣulansun yine meydān-ı ḫarābāt

[435a]

-1326-[3617]

Ṣabrī

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Cem gitdi bozılmaḳdadur erkān-ı ḫarābāt
   Bir cām ile ḳalsa n'ola eyvān-ı ḫarābāt

2. At başı ber-ā-ber 'araḳ u bāde sürilsün
   Dönsün ḳoşı meydānına meydān-ı ḫarābāt

3. Ceyş-i ġama virmez geçid āb-ı mey-i pür-cūş
   Āsūdedür andan hele yārān-ı ḫarābāt

4. Ey şıḥne ayaḳ başma aña bī-edebāne
   Cem taḫtı imiş taḫte-i vīrān-ı ḫarābāt

5. **Ṣabrī** varıcaḳ dergehine mey mi ṣunardı

[3617] Yılmaz, 2010, s. 128.

Gönlümdekini bilmese pīrān-ı ḫarābāt

-1327-[3618]

Medālī[3619]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Cān istese cānāna dime[3620] virmezem anı
   Bī-minnet alur yoḫsa ecel virmez emānı

2. Emdür lebi her derde vü ḥikmet nedür ammā
   Ben ḫast[e]ye ölsem de gelüp virmez em anı

[435b]

-1328-[3621]

Ġazel

[Yaḥyā]

Mef'ūlü Mefā'īlü Mefā'īlü Fe'ūlün

1. Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında
   Lü'lü' gibidür sübḥa-i mercān arasında

2. Zülf-i siyehinden kesilür mi dil-i şeydā
   Bir rābıṭadur cān ile cānān arasında

3. Olmaḳda güzellerde o meh Yūsuf-ı ṯānī
   Bir fitne ḳopar ḳorḳarın iḫvān arasında

4. Faṣl itmese aralarını ḫancer-i hicrān
   Ġavġā uzanurdı ten ile cān arasında

5. **Yaḥyā** beni mi buldı hemān kāfir-i zülfi
   Bend eyleyecek bunca Müselmān arasında

-1329-[3622]

[3618] Özdemir, 2017, s. 102, 103. Şiir, NMKM'de 5 beyittir.
[3619] Medālī: Hüdāyī N.
[3620] cānāna dime: cānān dime kim NMKM.
[3621] Kavruk, yty, s. 333.
[3622] Kavruk, yty, s. 336.

Ġazel-i Yaḥyā

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Olur gül gül ḳaçan şeftālūlar alsam ‘ıẕārından
   Bu bāġuñ mīvesi evvel irişürmiş bahārından

2. Degüldür gūşvār-ı la‘l bir lü’lü’-i lālādur
   Görinür surḫ yārüñ[3623] reng-i rūy-ı tāb-dārından

3. Şehā pür-dāġ sīn[e]m tāze tāze zaḫm-ı tīġuñla
   Baña yigdür cihānuñ gülşeninden lālezārından

4. İletdüñ būy-ı zülfüñ nāfenüñ baġrını ḫūn itdüñ
   O miskīni çıḳarduñ ey ṣabā āḫir diyārından

5. Yatur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb **Yaḥyā**
   İçürmez mi o ḫūnı daḫı tīġ-ı āb-dārından

-1330-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

İki nesne ḫarāb itdi cihānı
[Kölenüñ ṣūfīsi türküñ ʿavāmı][3624]

[436a]

-1331-[3625]

Ġazel-i Necātī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Ḳatl-i ‘ām itdükce artar çeşm-i fettān uyḫusı
   Keşret-i demden durur ḥikmetde insān uyḫusı

2. Ḫᵛāb-ı nāz eyler gözüñ ṣaġluḳlar olsun dostum
   Ṣıḥḥat āṣārı durur bīmāruñ ey cān uyḫusı

[3623] yārüñ ŞYD: yāri N.
[3624] İkinci mısra, 33b’de geçen ve ilk mısraı bu mısra ile ortak olan şiirden tamamlanmıştır.
[3625] İlhan, 2023, s. 1279, 1280.

3. Giceler uyḫuya nice vara[3626] miskīn zülfüñüñ
Her ḳılında bağludur nice Müselmān uyḫusı

4. Zemzem[e]yle ṭoldurur her gice gülşen saḥnını
Uçdı āhumdan meger murġ-ı seḥer-ḫᵛān uyḫu[sı]

5. Aġladuġumca ider ol gözleri mestāne ḫᵛāb
Ey **Necātī** ḫoş gelür insāna bārān uyḫusı

-1332-[3627]

Hāşimī

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılün

1. İrişürsin 'āḳıbet 'īd-i viṣāle ġam yime
Ṣavm-ı fürḳat içre çekdügüñ melāle[3628] ġam yime[3629]

2. Rūze-i hicrānı ḫoş ṭut 'īd-i vaṣl-ı yār içün
Ḳıl taḥammül ey göñül ṣavm-ı viṣāle ġam yime

3. Ṭālib-i dünyā olanlar yidügi hep cīfedür
Mālik olmaduñsa ger māl u menāle[3630] ġam yime

4. Ol ṭabīb-i cān didi ben ḫast[e]ye ṣabr eyleyüp
Teşnelükde irmeseñ āb-ı zülāle ġam yime

5. Rāh-ı fürḳatde ḳalursañ **Hāşimī** bī-rāḥile
Ḫᵛān-ı vuṣlatdan irer bir gün nevāle ġam yime

[436b]

-1333-[3631]

Ġazel

[3626] vara: döye NCD.
[3627] Karaca, 1995, s. 56, 57.
[3628] fürḳat içre çekdügüñ melāle: hecr ile dönerseñ ger hilāle HD.
[3629] HD'de bu beytin mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[3630] māl u menāle HD: māl viṣāle N.
[3631] Okatan, 1995, s. 177.

[Fā'iżī]

Müfte'ilün Mefā'ilün Müfte'ilün Mefā'ilün

1. Elde sebū ile ḳaçan bezme mey-āverān gelür
   Leşker-i ġam cevābına gürz ile pehlevān gelür

2. Tesliyetüñ ṭarīḳını pīr-i muġān bilür hemān
   Ġamla varan cenābına ḫurrem u şādmān gelür

3. Anı da böyle egdüren sāġar-ı zer-nigārıdur
   Yoḫsa bu güne Cem gibi çoḳ şeh-i kām-rān gelür

4. Cāmdan itmek isterin ben daḫı tevbe ṣūfiyā
   N'eyleyin üstüme ṭutar sāḳī-i dil-sitān gelür

5. Ġāfil iken bu rūzgār bezm-i ṣafādan al murād
   Meclis-i 'ıyşı telḫ ider **Fā'iżiyā** zamān gelür

-1334-[3632]

Yaḥyā

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Lisān-ı ehl-i dilde 'aşḳa gülzār-ı belā dirler
   Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnına naḫl-i cefā dirler

2. Yaḳın olmaz güzeller 'āşıḳ-ı mehcūr u şeydāya
   El öpmek ārzū itseñ ıraḳdan merḥabā dirler

3. Ḫarābātı egerçi ṣormaduñ[3633] ammā görenlerden
   İşitdüñ bir neşāṭ-efzā maḳām-ı pür-ṣafā dirler

4. Niyāz eyle cefādan vaz gelsün cān-ı maḥzūna
   Seni ey dil ġam-ı cānāne ile āşinā dirler

[3632] Kavruk, yty, s. 109.
[3633] ṣormaduñ: görmedük ŞYD.

5. Ḫalāṣ olmaya gibi ‘aşḳ elinden bir zamān **Yaḥyā**
Yine bī-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler

-1335-[3634]

[Fā’iżī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. ‘Āşıḳlara iḥsān idicek derd ü[3635] ġamından
Añmış bizi de ol şeh-i ḫūbān kereminden

2. Hep ḫalḳ ẓarīf oldı ḥaḳīḳatden eṣer yoḳ
Olsaḳ n’ola āzürde bu ‘aṣruñ siteminden

3. Fāş itme ġam-ı ‘aşḳı diyelden berü dil-ber
Dīvāne göñül söylemez oldı eleminden

4. Ol ‘āşıḳ-ı dīvāne ider ẕevḳ u ṣafā kim
Farḳ itmeye dehrüñ elemin ‘ıyş u deminden

5. Bir daḫı görem mi ‘aceb ey **Fā’iżī**-i zār
Kuḥl idine mi dīde ġubār-ı ḳademinden

[437a]

-1336-[3636]

Fā’iżī

Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ılātün Fe‘ilün

1. Yirümüz itseler āteş gibi külḫanda bizüm
Aḫkerāsā yine olur işümüz ḫande bizüm

2. Bu cefālar nedür inṣāf ide[3637] bi’llāh hele
Āşināmuz mısın ey çarḫ-ı felek sen de bizüm

[3634] Okatan, 1995, s. 221, 222.
[3635] derd ü: derd-i KFD.
[3636] Okatan, 1995, s. 218.
[3637] ide KFD: anda N.

3. İḫtilāṭum göricek ġamla dimiş cānāne
Olımadı daḫı ol ‘āşıḳ-ı efgende bizüm

4. Ṭafrasın bād-ı ḫazānuñ nice bir seyr idelüm
Bāġbānā işümüz yoḳ hele gülşende bizüm

5. Söz hemān birini tercīḥdedür **Fā’iżiyā**
Yoḫsa gülşen de bizüm gūşe-i külḫan da bizüm

-1337-[3638]

Fehīm

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Görse ḥüsnüñ āfitāb-ı pür-żiyā bī-tāb olur
Tāb-ı rūy-ı şermnāküñden[3639] ḥayā bī-tāb olur

2. Ġamzeye[3640] ṭāḳat getürmez baḳmaġa cellād-ı çarḫ
Bīm-i şemşīr-i nigāhuñdan ḳażā bī-tāb olur

3. Pertevüñden mużṭarib pervānelerdür cān u dil
Şem‘ hem-germiyyetüñden dā’imā bī-tāb olur

4. Tābiş-i rūyuñdan ey büt[3641] çeşm-i bīmāruñ gibi
Ser-be-ser āteşde her bir mübtelā bī-tāb olur

5. Bezm-i germ-ā-germde mestāne gelseñ nükteye
Maḥż-ı lāl olur[3642] **Fehīm**-i ḫoş-edā bī-tāb olur

-1338-[3643]

Nābī

[3638] Üzgör, 1991, s. 412.
[3639] şermnāküñden FHD: şermnākümden N.
[3640] Ġamzeye: Ġamzeñe FHD.
[3641] büt: gül FHD.
[3642] Maḥż-ı lāl olur: Lāl-i maḥż olup FHD.
[3643] Bilkan, 1997, s. 1259.

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlün Fa‘

Ṭab‘um o ḳadar düşmen-i ḫissetdür kim

Ṭutmam Ramażān ayını imsākiyçün[3644]

-1339-[3645]

Naẓīre-i Kāmī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

Gel gel kerem it ḫisseti ḳo rūze zamānı

Nābī göre imsāk ile yirmiş Ramażānı

[437b]

-1340-[3646]

‘İṣmetī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Fāriġ olmam āhdan dil-dāra kār itmezse de
   Sūziş-i dildür ġaraż yār i‘tibār itmezse de

2. Sen hemān ayrılma ey dil reh-güẕār-ı yārdan
   Pāy-māl-i esb-i nāz eyler şikār itmezse de

3. Uġrasa murġ-ı ḫadengi şād olur dil bir zamān
   Āşiyān-ı sīnede bir dem ḳarār itmezse de

4. Gāh olur ‘uşşāḳı cānından ider bīzār ‘aşḳ
   ‘Uzlet eyler yārdan terk-i diyār itmezse de

5. **‘İṣmetī** pā-māl-i cevr olmaḳ yiter ‘izzet dile
   Baḫt anı çeşm-i zaḫm-ı zülf-i yār itmezse de

-1341-[3647]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

[3644] Ramażān ayını imsākiyçün: Ramażānı bile imsākinden NBD.
[3645] Erişen Yazıcı, 2017, s. 328.
[3646] Günaydın, 2020, s. 166.
[3647] Küçük, 2011, s. 180, 181.

1. Ruḫuñ ‘aksiyle ṣaḥn-ı dīde bāġ u gülsitānumdur
   Nihāl-i ser-bülendüñ ḫaylīden ḫāṭır-nişānumdur

2. Göñül iñler ġamuñdan dem-be-dem rūḥ-ı revān aġlar
   Bu bāġuñ çeşmesārı hep benüm eşk-i revānumdur

3. Temāşā-yı gül-i[3648] gülşende ārām eylemez cānum
   Ser-i kūyında cānānuñ ġaraż ārām-ı cānumdur

4. Şerār-ı nār-ı āhumla sipührüñ ṭās-ı pūlādı
   Döner her şeb belā bezminde cānum zer-nişānumdur

5. Yaşum deryādur ey **Bāḳī** içinde şāḫ-ı mercānı
   Ḫayāl-i naḫl-i bālā-yı nihāl-i erġuvānumdur

-1342-[3649]

Şemsī Paşa

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Bir gerekdür ḫāne-i dilde yaraşmaz yār iki
   Bī-vefā olursa olsun olmasun zinhār[3650] iki

2. Gāh ḫayālüñ ḥükm ider şehr-i dile gāhī ġamuñ
   Görmedük cem‘ olduġın bir ḳal‘ada diz-dār iki

3. Dilde ġamz[e]ñ var iken tīrüñ daḫı[3651] gönderme kim
   ‘Askeri eyler perīşān olıcaḳ ser-dār iki

4. Ḳaşlaruñ tuġra çeker ‘uşşāḳa zülfüñ bend ider
   Mülket-i Rūm içre olmaz ḫod begüm hünkār iki

[3648] gül-i: gül ü BD.
[3649] Akkaya, 1992, s. 695. ŞPD’de 3 ve 4. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3650] zinhār: tek yār ŞPD.
[3651] Dilde ġamz[e]ñ var iken tīrüñ daḫi: Cān u dil ḳaṣdına ġamzeñ oḳların ŞPD.

5. Eyledi bāzār-ı ‘aşḳuñda saña cānın fedā
   Şemsīde iḳrār birdür eylemez iḳrār[3652] iki

[438a]

-1343-[3653]

Nef‘ī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ölmek āsān ‘āşıḳa bir dem firāḳ-ı yār güç
   Böyle müşkil derd esīri ḫast[e]ye tīmār güç

2. Gerçi ‘aşḳ iẓhārı bī-tāb olmayınca cürm olur
   Dil-ber ammā müdde‘ā fehm olıcaḳ inkār güç

3. Yār eger ‘āşıḳ ne eylerse maḥabbet iḳtiżā
   İtmemek olur maḥallinde anı iẓhār güç

4. ‘Aşḳ mühlik yār ġāfil mübtelālar n’eylesün
   Birbirine derdini inkār güç iḳrār güç

5. Olsa **Nef‘ī** n’ola her[3654] endīşesiyle hem-zebān
   N’eylesün yā ṣohbet-i yārān-ı nā-hemvār güç

-1344-[3655]

Nef‘ī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. O ebrūlar ki levḥ-i cebhe-i cānāna yazmışlar
   Cemāli maṭla‘ıdur kim[3656] ser-i dīvāna yazmışlar

2. Degül gird-i lebinde ḫaṭṭı ol ‘Īsī-demüñ gūyā
   Du‘ā-yı Ḫıżrı bir mercāndan fincāna yazmışlar

[3652] iḳrār: inkār ŞPD.
[3653] Akkuş, 2018, g. 30. NFD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[3654] her: ger NFD.
[3655] Akkuş, 2018, g. 34.
[3656] kim: ki NFD.

3. Muṣavvirler yazup Ferhādı kūh-ı Bī-sütūn üzre
Virüp destine tīşe ḫaylī üstādāne yazmışlar

4. Ṣanurlar ḥalḳa ḥalḳa dūd-ı āhum evc-i a‘lāda
Bir ejder[dür][D] ki saḳf-ı günbed-i gerdāna yazmışlar

5. Bu ṭarz-ı ḫāṣṣa ey **Nef‘ī** yine ṣūret viren sensin
Naẓīre söyleyenler ekṣerī efsāne yazmışlar

[438b]

-1345-[3657]

Ġazel-i Fā’iżī

Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ḥasretüñle tīġ-ı āteş-tāba urdum kendümi
Leşker-i ġamdan ḫalāṣa āba urdum kendümi

2. Baḥr-ı ġamdan itmege rāh-ı ümīdi ber-ṭaraf
Mevce ḳāni‘ olmayup gird-āba urdum kendümi

3. ‘Aşḳa düşdüm mekr-i zāl-i dehrden buldum ḫalāṣ
Çün Siyāvuş āteş-i pür-tāba urdum kendümi

4. Yā olam ġālib yāḫud ala ġam-ı fürḳat beni
Rezmgāh-ı ġuṣṣa-i aḥbāba urdum kendümi

5. Seng-i ser-tīz-i sitemdür sāḥili ey **Fā’iżī**
Bir ‘aceb deryā-yı bī-pāyāna urdum kendümi

-1346-[3658]

Fā’iżī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

[3657] Okatan, 1995, s. 244.
[3658] Okatan, 1995, s. 208.

1. Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i der-i yāre varursañ
   ‘Arż eyle ġubārum o sitemkāra varursañ

2. Unutma ḳadeḥ dostların diyesin aña
   Ol bāde-keş-i meclis-i aġyāra varursañ

3. Şāyed bulasın naḳd-i dil-i zārumı[3659] anda
   Ḫāk-i der-i dil-dārı meded ara varursañ

4. Şükrāne-i vuṣlat ne var ey bād-ı bahārī
   Bir nefḥa ile añ bizi gülzāra varursañ

5. Elbette olursın bilürin dāḫil-i meclis
   Añ **Fā’iżī**-i bī-kesi dil-dāra varursañ

-1347-[3660]

‘İṣmetī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilün

1. Fāriġ olmam āhdan dil-dāra kār itmezse de
   Sūziş-i dildür ġaraż yār i‘tibār itmezse de

2. Sen hemān ayrılma ey dil reh-güẕār-ı yārdan
   Pāy-māl-i dest-i[3661] nāz eyler şikār itmezse de

-1348-[3662]

Güftī

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Terāne-perver iden ‘andelīb-i cānumuzı
Firāz-ı şu‘le-i ġam ḳılmış āşiyānumuzı

[439a]

-1349-[3663]

[3659] zārumı KFD: rāzumı N.
[3660] Günaydın, 2020, s. 166. Şiir, İSD’de 5 beyittir.
[3661] dest-i: esb-i İSD.
[3662] Dîvân-ı Güftî, 52a. Şiir, TY01861’de 5 beyittir.
[3663] Okatan, 1995, s. 208, 209.

Ġazel

[Fā'iżī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Yā bār-ı miḥnetin ṭaġlarca çek her-cāyī yārānuñ
   Yā tenhāluḳda hem-vādīsi ol Mecnūn-ı şeydānuñ

2. Saña bezm-i ṣafādan künc-i tārīk-i belā yigdür
   Hele bārī yüzin görmezsin anda daḫı a'dānuñ

3. Cihān-ı bī-ṣebātuñ bir bilen iḳbāl ü idbārın
   Ne ḥaẓẓ itsün gelüp gitdüklerinden ehl-i dünyānuñ

4. Gelelden 'ömrümüz ġavġā-yı bed-mestān ile geçdi
   Nesin gördük ne vaḳt itdük ṣafāsın bezm-i dünyānuñ

5. Bu meclisden bizüm ey **Fā'iżī** çoḳluḳ ṣafāmuz yoḳ
   Gerekse cāmı gerdān olmasun ḫurşīd-i raḫşānuñ

-1350-[3664]

Fehīm

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Ol ki ḫurşīd-i cemāl-i yārdan maḥrūm olur
   Ẓulmet-i ġamda vücūdı zerreveş ma'dūm olur

2. Görinür naḳş-ı emel ġurbetde de zīrā gelür
   Levḥ-i pīşānīye evvel her ne kim mersūm olur

3. Çeşmüme gāhī ḫayāl-i Rūm ider şöyle hücūm
   Kim sevād-ı Mıṣr gūyā noḳṭa-i mevhūm olur

4. Dil-berüñ Mıṣr içre nā-yāb olduġın seyr eylese
   Ehl-i 'aşḳa ḳaḥṭ-ı Yūsuf vaḳ'ası ma'lūm olur

[3664] Üzgör, 1991, s. 416.

5. Mālik-i Yūsuf da olsañ Mışr zindāndur **Fehīm**
   Gönlümüz müştāḳ-ı ḥüsn-i dil-berān-ı Rūm olur

-1351-[3665]

[Ḫayālī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Cihānārā cihān içindedür arayı bilmezler
   Şu māhīler ki deryā içredür deryāyı bilmezler

2. Ḫarābāt ehline dūzaḫ aẕābın ṣorma[3666] ey zāhid
   Ki bunlar ibn-i vaḳt oldı ġam-ı ferdāyı bilmezler

3. Şafaḳ-gün ḳan içinde dāġını seyr itse 'āşıḳlar
   Güneşden ẕerre görmezler felekden[3667] ayı bilmezler

4. Ḫamīde ḳadlerine rişte-i eşki daḳup bunlar
   Atarlar tīr-i maḳṣūdı nedendür yayı bilmezler

5. **Ḫayālī** faḳr şālına çekenler cism-i 'uryānı
   Anuñla faḫr iderler aṭlas [u] dībāyı bilmezler

[439b]

-1352-[3668]

Fehīm

Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ılātün Fā'ilün

1. İltifāt-ı ġamze-i mestüñle siḥr i'cāz olur
   Neşve-i mey çeşmüñe gelse nigāh-ı nāz olur

2. Feyż-i te'ṯīr-i ḫayāl-i çeşm-i şūḫuñdan senüñ
   Beyża-i dīd[e]m mekān-ı beççe-i şeh-bāz olur

[3665] Tarlan, 1945, s. 125, 126.
[3666] ṣorma: añma HBD.
[3667] felekden: felekde HBD.
[3668] Üzgör, 1991, s. 424.

3. Yalıñuz ġamz[e]ñ degül āfet maḥall-i nāzda
Her biri müjgānuñuñ bir dil-ber-i ṭannāz olur

4. Öyle pinhān eyledüm kim rāzda bīgānedür
Ṣanma cāsūs-ı nigāhuñ āşinā-yı[3669] rāz olur

5. Rāzumı fāş eyleyüp rüsvā-yı ‘ālem itdiler[3670]
Dil olur dil-ber olur ol[3671] ġamze-i ġammāz olur

6. Bü’l-‘acebdür beyża-i dilde daḫı bī-bāl iken
Murġ-ı āh-ı ‘āşıḳ-ı bī-dil felek-pervāz olur

7. Bāġ-ı ṭab‘umda[n][D] **Fehīm** esse gülistān-ı nesīm
Her gül-i āteş-zebān bir şā‘ir-i mümtāz olur

-1353-[3672]

Ġazel-i Fehīm

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Tābiş-i mey kim ‘ıẕāruñ surḫ-reng-āmīz ider
‘Aks-i rūyuñ sāġar[ı][D] deryā-yı āteş-ḫīz ider

2. Çeşmüñi ḫ[v]āb-ı teġāfül şöyle bīmār eylemiş
Kim nigāh-ı ‘işve vü nāz itmeden perhīz ider

3. Her ne dem gelse ḳażā-yı nā-gehānī çarḫdan
Zaḫm-ı şemşīr-i nigāhuñ cāna dest-āvīz[3673] ider

4. Yād-ı müjgānuñla āh eylerse diller rūzgār
Ḫırmen-i cān üzre anı ebr-i ḫancer-rīz ider

[3669] āşinā-yı FHD: āşināsı N.
[3670] rüsvā-yı ‘ālem itdiler: rüsvāy iderler ‘āleme N.
[3671] ol FHD: dil N.
[3672] Üzgör, 1991, s. 374.
[3673] dest-āvīz FHD: dest-āmīz N.

5. Eylese bir dem ḡırām-ı ḳāmetüñ fikrin **Fehīm**
   Nālesi dünyāyı pür-ġavġā-yı rüstāḫīz ider

-1354-[3674]

[Muḥibbī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Benüm gibi meger cānā ruḫuña[3675] lāle 'āşıḳdur
   Anuñ-çün dāġ-ı ḥasretle[3676] dem-ā-dem baġrı yanuḳdur

2. Bahār-ı ḥüsnüñe ḳarşu benüm serv-i ḡırāmānum
   Aḳar cūlar gibi her dem gözüm yaşı bulanuḳdur

3. Gider boynuñdan ey meh-rū n'idersin zülf-i zencīri[3677]
   Çü ben dīvāne-i 'aşḳam benüm boynumda[3678] lāyıḳdur

4. Ne ġam cānā eger ẓāhir göz-ile seni görmezsem[3679]
   Bu cān gözin[3680] uyur ṣanma seni gözler uyanuḳdur

5. Nigārā ṣanma 'aşḳ içre **Muḥibbī** terk-i ser ḳılmaz
   Yoluñda cān virür cānā ezelden yār-ı[3681] ṣādıḳdur

[440a]

-1355-[3682]

Yaḥyā

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Ḳomayup ṭāḳatüm feryād[a][D] nālān olmasun dirsin
   Gözüm yaşını alursın da giryān olmasun dirsin

[3674] Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 647.
[3675] ruḫuña: yüzüñe MD.
[3676] ḥasretle: miḥnetle MD.
[3677] zülf-i zencīri: zülfi zencīrin MD.
[3678] boynumda MD: dīnümde N.
[3679] seni görmezsem: görmesem vechüñ MD.
[3680] gözin: gözi MD.
[3681] cān virür cānā ezelden yār-ı: öldügüm bi'llāh reh-i 'aşḳuñda MD.
[3682] Kavruk, yty, s. 310.

2. Cefā ṭaşıyla mir’āt-ı dilüm ṣad-pāre eylersin
Ne mümkindür yine ḫāṭır perīşān olmasun dirsin

3. Melāḥat mülkini tesḫīr idüp şemşīr-i ġamz[e]ñle
Güzellük kişverinde ġayrı sulṭān olmasun [dirsin]

4. Benüm ẓann itdügüm bu kim ġurūr-ı ḥüsn ile bir gün
Felekde māh-ı tābān mihr-i raḫşān[3683] olmasun dirsin

5. Nice ḳul olmasun **Yaḥyā** saña ey pādişāh-ı ḥüsn
Yolumda senden özge kimse ḳurbān olmasun dir[sin]

-1356-[3684]

Naẓīre-i Fā’izī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Atarsın seng-i cevri ḳalbe vīrān olmasun dirsin
Ururs ın mülk-i dil ḫāk-ile yeksān olmasun dirsin

2. Virürsin ġamze-i mestüñe ise[3685] ‘işveden ḫancer
Arasında yine ‘aşḳ ehlinüñ ḳan olmasun [dirsin]

3. Çıḳup kürsīye vā‘iẓ men‘ idersin bādeden ḫalḳı
Elinde kimsenüñ cām-ı dıraḫşān olmasun dirsin

4. Bozarsın sille-i bād-ıla aġzın ġoncenüñ ey çarḫ
Bu gülzār-ı fenāda kimse ḫandān olmasun dirsin

5. Ḫalāṣ ümmīd idersin **Fā’izī** ser-geştelükden sen
Meger bu günbed-i gerdānda[3686] gerdān olmasun dirsin

-1357-

[3683] māh-ı tābān mihr-i raḫşān: mihr-i raḫşān māh-ı tābān ŞYD.
[3684] Okatan, 1995, s. 225, 226.
[3685] mestüñe ise: mestüñ eline KFD.
[3686] gerdānda: gerdūnda KFD.

(…) Ṣofyevī (?)[3687]

Mefā'ilün Fe'ilātün Mefā'ilün Fe'ilün

Feżā-yı sīne ki hep şu'lezār-ı[3688] ḥasretdür

Ṣabā zemīne düşirmiş[3689] bahār-ı ḥasretdür

[440b]

-1358-[3690]

Ġazel-i Necātī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Bir ġazel didüm yine ol göz ü ol[3691] ḳaş üstine
   Kim götürür ehl-i ma'nī şevḳ ile baş üstine

2. Geh kemend-i zülfüñi ṣal gāh tīġ-ı ġamzeñi
   Boynumuz ḳılca ne ḥükmüñ var ise baş üstine

3. Ölürem derd ü ġamuñı virmezem nā-ehle ben
   Şimdi mi oldı begüm yoldaş yoldaş üstine

4. Ḳatı göñlüñden vefā gelmedi cānā gerçi kim
   Yaġmurından yaşumuñ otlar biter ṭaş üstine

5. Yazamaz bir serv kim ola müşābih ḳaddüñe
   Gerçi ḳuşlar ḳondurur yazmaḳda naḳḳāş üstine

6. Naḳş ider iḫlāsuñı dilde **Necātī** gūyiyā
   Ḳul hüva'llāhu[3692] yazar bir dāne ḫaşḫāş üstine

-1359-

Ġazel-i Rūḥī

[3687] (…) Ṣofyevī (?):

[3688] şu'lezār-ı: ş'ola zār N.

[3689] düşirmiş: düşirmesün N.

[3690] İlhan, 2023, s. 1178. NCD'de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 5, 2, 4, 6. beyit.

[3691] göz ü ol: göz ile NCD.

[3692] İhlâs Sûresi 112/1: "**De ki: 'O, Allah'tır**, tektir.'"

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Nice bir virmedesin kendüñe cānā pāye
   Seni nāz-ıla boyatmış gibi āyā dāye

2. Çekilür mi çile-i fürḳati çekseñ (?)[3693] bir kez
   Döndi ey ḳaşı kemān [döndi bu] ḳaddüm yaya

3. Her zamān va‘d-i viṣāl eyler-idüñ bendeñe sen
   ‘Acebā n’oldı sebeb başladuñ istiġnāya

4. Seni maġrūr ider oldı bu ḳumāş-ı ḥüsnüñ
   O meta‘ı da virür leşker-i ḫaṭ yaġmāya

5. Ey cefā-pīşe hemān cevr ü sitem **Rūḥī**ye mi
   Günde biñ luṭf u kerem itmedesin a‘dāya

[441a]

-1360-[3694]

Ġazel-i Raḥmī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ne dil-i ḫaste-i mecrūḥuma merhem bulınur
   Ne zamān ġuṣṣasınuñ[3695] def‘ine hem-dem bulınur

2. Ne perīşānluġını ḫāṭır-ı sevdā-zedenüñ
   Merḥamet eyleyüben bir ṣorar ādem bulınur

3. Ne ġam-ı ‘aşḳ-ı nigār-ıla şikeste dilümüñ
   Rāzını söylemege mūnis ü hem-dem[3696] bulınur

[3693] çekseñ (?):
[3694] Erdoğan, 2017, s. 189.
[3695] ġuṣṣasınuñ: ġuṣṣaları BURD.
[3696] hem-dem: maḥrem BURD.

4. Bulımazam nitekim[3697] sa‘y iderüm şādluġı
Şādīluḳ[3698] ister-iken belki nice ġam bulınur

5. **Raḥmiyā** yār viṣāline ḳarīb olduḳca
Āh kim bir yañadan ma‘nī-i muḥkem bulınur

-1361-

Ḫātemī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḥaşre dek ‘aşḳ āteşinden dilde dāġ ister göñül
Gün gibi bir kez söyinmez bir çerāġ ister göñül

2. Ne sipihrüñ ṭolusın nūş itmege ḫurşīdveş
Dā’imü’d-dehr elde bir zerrīn ayaġ ister göñül

3. Ṣalınup yanınca bir ser-der-hevādāruñ yine
Lāle-i pür-dāġveş gül-geşt-i bāġ ister göñül

4. Gördi her maḥbūbı bir meh-rū şarābı pür-cemāl
‘Ālemüñ ẕevḳ u ṣafāsından ferāġ ister göñül

5. **Ḫātemī** şemşīr-i āh-ı āteşīnümden benüm
Dem-be-dem yanumca bir yalın yaraġ ister göñül

[441b]

-1362-[3699]

Ġazel-i[3700] Fehīm

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Bilürem vāṣıl-ı cānān olacaḳsın āḫir
Līk zindānī-i hicrān olacaḳsın āḫir

[3697] nitekim: nice kim BURD.
[3698] Ṣādīluḳ: Ṣādluḳ BURD.
[3699] Üzgör, 1991, s. 392, 394.
[3700] Ġazel-i: Ḳaṣīde-i N.

2. Rāh-ı ümmīdde itme tek ü pū tā o ḳadar
Sālik-i vādī-i ḫırmān olacaḳsın āḫir

3. Ġonceyi gerçi ki āġūşa çekersin gül-bün
Bī-sebeb dest-i[3701] girībān olacaḳsın āḫir

4. Ey perī eyleme ḫurşīd gibi ʻarż-ı cemāl
Kendü nūruñda da pinhān olacaḳsın āḫir

5. Ṭıfl iken olma cefā itmede çarḫa hem-reng
Çünki bir āfet-i devrān olacaḳsın āḫir

6. Şīveyi[3702] ġamzelerüñle nigehüñden bilürem
Sen de ġamz[e]ñ gibi fettān olacaḳsın āḫir

7. ʻĀlemi ḫüsnüñe fermān-ber idüp itme şehīd
İtdügüñ kāra peşīmān olacaḳsın āḫir

8. İtme cemʻ-i dil-i ʻuşşāḳı perīşān ey zülf
Bād-ı āh-ıla perīşān olacaḳsın āḫir

9. Şād ol āġūş-ı girībānuma girdüñ ey māh[3703]
Būse-dād-ı leb-i dāmān olacaḳsın āḫir

10. Mest olup eyleme ḫurşīd-i cemāline naẓar
Ṣaḳın ey çeşm [ki][D] giryān olacaḳsın āḫir

11. Çeşmüme gelmedin ey ḳaṭre-i eşk itme ḫurūş
Bāʻiṣ-i cūşiş-i ṭūfān olacaḳsın āḫir

[3701] dest-i FHD: dest ü N.
[3702] Şīveyi: Şīve-i FHD.
[3703] māh FHD: çāk N.

12. ‘Aḳl-ı evvel de olursañ yine ey dil o mehüñ[3704]
Ḥüsnine vālih ü ḥayrān olacaḳsın āḫir

13. Zāhid encāmuñı bildüm senüñ İslāmuñdan
Kāfir-i ‘aşḳ-ı cevānān olacaḳsın āḫir

[442a]

14. Pāy-tā-ser edeb-ārā-yı leb ol ġonce-ṣıfat
Gül-i būs-ı der-i cānān olacaḳsın āḫir

15. Vecd [ü][D] zühd ile **Fehīm** eyleme yā Rab yā Rab
Berhemenlerle ṣanem-ḫᵛān olacaḳsın āḫir

-1363-[3705]

Ġazel

[Fā’iżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Baña yā Rab fenā mey-ḫānesin dā’im maḳām eyle
Ölürsem rūḥumuñ menzilgehin ḳandīl-i cām [eyle]

2. Ne rif‘atler görüpdür rūzgār-ıla oda ṣorsañ
Dilā ḫāk üzre pest olmış ġubāra iḫtirām [eyle]

3. Göñül gird-āb-ı ġamda ḳaldı ey mevc-i belā bizden
Varursañ sāḥile sen bārī yārāna selām [eyle]

4. Nihāl-i serv-i gülşen ḳanda ḳalur bāġbān görsün
Ne var ey naḫl-i gülzār-ı leṭāfet bir ḫırām eyle

5. Gel öldür **Fā’iżī**[-i] zārı bir çīn-i cebīn göster
Belā ġarḳ-ābınuñ bir mevc ile kārın tamām eyle

[3704] ey dil o mehüñ: sen ol māhuñ FHD.
[3705] Okatan, 1995, s. 233.
Nüshada bu şiirin redifi olan “olacaḳsın” kelimesi 1. beytin ilk mısraı ve 6. beyit dışında “ola çaḳsun/çıḳsun” şeklinde istinsah edilmiştir.

-1364-[3706]

Ġazel

[Fā’iżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Girer tevḥīde eyler iltifāt aġyār-ı nā-dāna
   Dönüp bir kerre baḳmaz ‘āşıḳ-ı bī-ṣabr u sāmāna

2. Belā-yı intiẓār öldürdi ‘uşşāḳ-ı dil-efgāruñ[3707]
   Meded iḥyāya gelsün söyleñ ol āşūb-ı devrāna

3. Daḫı çoḳ ṭolaşur ‘uşşāḳ-ı ser-gerdān bu meydānı
   Eli bir kez irince sā‘id-i sīmīn-i cānāna

4. Döner zārī ile dūlāb gibi ḥalḳa-i tevhīd
   Bir içim ṣudur anda gūyiyā ol dürr-i yek-dāne

5. Düşerler ṭurmayup ey **Fā’iżī** ‘uşşāḳ-ı ser-geşte
   Mey-i ‘aşḳıyla yārüñ oldılar şol deñlü mestāne

-1365-[3708]

‘Ulvī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Şehā kūyuñda göñlüm bir gedā-yı müstemendüñdür
   Erenler ḥaḳḳı baş u cāna ḳalmaz bir leve[nd]üñdür

2. Cefā ṭaşın atup luṭf-ıla yād itdükce ‘uşşāḳı[3709]
   Gerek dögsün gerek sögsün göñül ṣabr it [efendiñdür][D]

3. Sevüp her bir sitemkārı şikāyet ḳılma ṭāli‘den

[3706] Okatan, 1995, s. 240, 241.
[3707] dil-efgāruñ KFD: dil-figāruñ N.
[3708] Çetin, 1993, s. 289. DUD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 4, 2, 3, 5. beyit.
[3709] luṭf-ıla yād itdükce ‘uşşāḳı: incinme yār itdükce düşnāmı DUD.

Seni rüsvā-yı ‘ālem eyleyen hep[3710] kendü kendüñdür

4. Gülinden gül-büninden gülşenüñ ‘uzlet viren ḫalḳa
   Cemāl-i dil-pesend [güle][D] nihāl-i ser-bülendüñdür

5. Naẓar ḳıl **‘Ulvī**ye şāhā ḳapuñda[3711] bunca yıldur kim
   Faḳīrüñdür ġarībüñdür[3712] ḳuluñdur derdmendüñdür

[442b]

-1366-[3713]

[Maṭla‘-ı Nev‘ī Tesdīs-i ‘Aṭāyī]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şām-ı hicrān içre şem‘um[3714] āh-ı āteş-bār olur
   Görinen yanumda ancaḳ sāye-i dīvār olur
   Meskenüm künc-i belā yārüm ġam-ı aġyār olur
   Ülfet itmek derd ü miḥnetle ne müşkil kār[3715] olur
   Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
   Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫᵛār olur

2. ‘Āşıḳ-ı zāruñ kimi mehcūr-ı bezm-i dil-rübā
   Kiminüñ bār-ı ġam-ı aġyār-ıla ḳaddi dü-tā
   Ḳısmet olaldan cihāna miḥnet ü derd ü belā
   Her kişi bir ġamda her kes bir belāya mübtelā
   Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
   Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫᵛār olur

3. Gūşe-i rāḥatda iller eyleyüp ‘ıyş u demin
   ‘İşret-ābād itdiler dehrüñ serāy-ı mātemin
   Ḫalḳ-ı ‘ālem def‘-i ġam itmekde bulup[3716] hem-demin

[3710] rüsvā-yı ‘ālem eyleyen hep: ey dil iden rüsvā-yı ‘ālem DUD.
[3711] şāhā ḳapuñda: ḳapuñda şāhā DUD.
[3712] Faḳīrüñdür ġarībüñdür: Ġarībüñdür faḳīrüñdür DUD.
[3713] Karaköse, 2017, ms. 5. Tesdis edilen beyit için bk. Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 302.
[3714] şem‘um: şem‘uñ NAD.
[3715] kār NAD: ḫāl N.
[3716] bulup: buldı NAD.

Baña mı ışmarladılar cümle dünyānuñ ġamın
Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫʷār olur

4. Eyleyüp hecrüñ beni hem-ḥāl-i Ḳays u Kūh-ken
Gerçi olmışdur yirüm peyġūle-i derd ü miḥen
Her kesüñ ḥālince[3717] var eglencesi ey sīm-ten
Künc-i miḥnetde beni tenhā mı ṣanduñ şimdi sen
Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫʷār olur

[443a]

5. Çıḳsam eflāke eger āh-ı şerer-bārum gibi
Zīr-i ḫāke girsem eşk-i çeşm-i ḫūn-bārum gibi
Bulur elbette yine baḫt-ı siyehkārum gibi
Ġam-güsārum hem-demüm yār-ı vefā-dārum gibi
Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫʷār olur

6. Mübtelā-yı ‘aşḳ olaldan ḫāṭır-ı āşüfte-ḥāl
Deşt-i vaḥşetdür **‘Aṭāyī** menzilüm Mecnūn-miṣāl
‘Uzlet itmişken cihāndan ḳılmaġa def‘-i melāl
Ġuṣṣa vü ġamdan yine ḳurtılmaġa yoḳdur mecāl
Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur
Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫʷār olur

-1367-[3718]

Necātī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ey benüm gün yüzlü māhum gel berü
Göklere çıḳmasun āhum gel berü

[3717] ḥālince: göñlince NAD.
[3718] İlhan, 2023, s. 1150, 1151.

2. Ḳıble ḥaḳḳı Ka‘be yüzüñdür murād
   Ey ḳapusı secdegāhum gel berü

3. Ay u günden alnuñ açuḳ yüzüñ aġ
   Ey benüm zülf[i][D] siyāhum gel berü

4. Sensüzin dünyāya baḳmaḳ güç imiş
   Gel berü bildüm günāhum gel berü

5. Ölmesün bārī[3719] **Necātī** ḳuluña
   Ḳıl teraḥḥum pādişāhum gel berü

[443b]

-1368-[3720]

Tesdīs-i Ḥāletī Maṭla‘-ı ‘Ulvī[3721]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Marīż-i derd-i ‘aşḳ-ı dil-berem ölsem ‘ilāc itmem
   Eger ẓulmetde ḳalsam meş‘al-i māhı sirāc itmem
   Gedā-yı şāh-ṭab‘am şehler-ile imtizāc itmem
   Bütün dünyāya şāh olsaydı göñlüm ibtihāc itmem
   Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem
   Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḫtiyāc itmem

2. Dem-ā-dem cūşdan ḫālī degül bir baḥr-ı mevvācam
   Maḥabbet ‘arşasında pey-rev-i Manṣūr-ı Ḥallācam
   Ne dünyādan murādum var ne ḫod bir ferde muḫtācam
   Mezellet ḫākidür taḫtum külāh-ı faḳrdur tācum
   Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem
   Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḫtiyāc itmem

3. Bilürsin taḫt-ı şāhī taḫte-i tābūt olur āḫir

[3719] Ölmesün bārī: Olmasun yazuḳ NCD.
[3720] Kaya, 2017, s. 176, 177. Tesdis edilen beyit için bk. Çetin, 1993, s. 411.
[3721] Tesdīs-i Ḥāletī Maṭla‘-ı ‘Ulvī: Müseddes-i Ḥāletī Maṭla‘-ı Nev‘ī N.

Nice başlar yimişdür gördügüñ ol efser-i fāḫir
Bu deñlü şāhlardan ḳalmadı çünkim eṣer ẓāhir
Bunı fikr eyledüm kim taḫt u tāca olmayam nāẓır
Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem
Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḥtiyāc itmem

4. Şafālar eylerüm dünyā şafāsından cüdā ḳalsam
Elem çekmem ölince kūy-ı ‘aşḳ içre gedā ḳalsam
Ḳayırmaz ḥālümi ‘arż itmemekden bī-nevā ḳalsam
Eger bir olacaḳ yir bulmasam başı ḳaba ḳalsam
Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem
Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḥtiyāc itmem

[444a]

5. Şaḳın aldanma şāhum bu serāy-ı miḥnet-ābāda
Zümürrüd taḫtı zerrīn tācı ḳorsın hep bu dünyāda
Ḥaḳāretle naẓar ḳılma dil-i dervīş-i nā-şāda
Egerçi ṣūretā dervīşem ammā rūy-ı ma‘nāda
Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem
Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḥtiyāc itmem

6. Yiter baña ‘alem ḳılsam duḫān-ı āteş-i āhı
Fiġānum var-iken hergiz gerekmez nevbet-i şāhī
Bu dehrüñ minnet[iy]le[3722] istemem dil ‘izzet ü cāhı
Eger dünyā yıḳılsa **Ḥāletī** va’llāhi bi’llāhi
Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem
Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḥtiyāc itmem

-1369-[3723]

Tesdīs-i[3724] Ḥāletī Maṭla‘-ı Nev‘ī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Yāri gördüm yine ardınca idi aġyārı

[3722] minnet[iy]le: miḥnetiyle AHD.
[3723] Kaya, 2017, s. 180-182. Tesdis edilen beyit için bk. Tulum ve Tanyeri, 1977, s. 544.
[3724] Tesdīs-i: Müseddes-i N.

Gül-i gülzār gibi yanına almış ḫārı
Virmesün kimseye Ḥaḳ böyle olan dil-dārı
Nice almaya bu ġam cān u dil-i bīmārı
Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri

2. Mevsim-i bāġ gelüp gül gibi güldi dünyā
‘Azm-i gül-geşt-i çemen eyledi hep bay[3725] u gedā
‘Azm-i[3726] gülzāra göñül çekmez olupdur aṣlā
Ḳorḳarın düşmen ile rāst gelem diyü aña
Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri

[444b]

3. Ḳosa cevr eylemegi ol gül-i ra‘nā gelse
Olmasa dīde-i aġyāra hüveydā gelse
‘Ahd üstine ṭurup dönmese tenhā[3727] gelse
Gelicek ḫāne-i ‘uşşāḳına tenhā gelse
Māye[-i] naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri

4. Düşdi dil yārine[3728] aġyārı görelden pür-ġam
Olayazdı nice kez menzil[i][D] ṣahrā-yı ‘adem
Ṣubḥ[a]-dek varmasa ḫᵛāba n’ola çeşm-i pür-nem
Ḳorḳarın ḫᵛābda nā-geh anı illerle görem
Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek [yāri]

5. Ġam-ı aġyār-ıla ḫāk olsa eger kim bedenüm
Çāk olup cāme-i ten egnüme alsam[3729] kefenüm

[3725] bay: şāh AHD.
[3726] ‘Azm-i: Seyr-i AHD.
[3727] tenhā: dünyā AHD.
[3728] yārine: yār ile AHD.
[3729] alsam: giysem AHD.

Oḳıya ḥāl dili ile bunı her bir çemenüm
Yazıla ‘aşḳa[3730] gelüp seng-i mezārumda benüm
Māye[-i] naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri

6. Naẓar itsem eger aġyār yanında yāre
Zehr-i miḥnet içürür her biri ben bīmāra
Nevk-i āzār urur yara bu cism-i zāra
Zaḫm-ı şemşīr-i cefādan dil olur ṣad pāre
Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri

[445a]

7. Görüp aġyār-ıla olmışdı mükedder ḥālüm
Ża‘fdan ṣūret-i dīvāra dönüp timṣālüm
Dostlar **Ḥāletiyā** bilmek içün aḥvālüm
Açıcaḳ ‘aşḳ kitābını bu gelmiş fālum
Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı
Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri

-1370-[3731]

Maṭla‘-ı Fużūlī Tesdīs-i Sā‘ī[3732]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yār mā’il aña aġyār olduġıyçün n’eylesün
Gül ṭaḳılur yanına ḫār olduġıyçün n’eylesün
‘Aşḳ ḳātil cān bīmār olduġıyçün n’eylesün
Dost bī-pervā dil-i zār olduġıyçün n’eylesün
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün n’eylesün
Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün

2. Kūyına varsam o māhı görmek-içün bir naẓar
Ḫāk-i rāhından ṣabā bir ẕerre göstermez eṣer

[3730] Yazıla ‘aşḳa: Yaza ‘aşḳ ehli AHD.
[3731] Tesdis edilen beyit için bk. Beklen, 2025, s. 875.
[3732] Maṭla‘-ı Fużūlī Tesdīs-i Sā‘ī: Müseddes-i Sā‘ī N.

Gice ḳalsam işigi ṭaşına yaṣdansam eger
Ḫᵛāb girmez ‘aynuma hicrān ile şeb-tā-seḥer
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün n’eylesün
Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün

3. Ḳılmaġa ṣaḥn u çemende cūyveş geşt ü güẕār
Eyledük ol māh-sīmā ile dün ḳavl u ḳarār
Yollarında ḳaldı nergis gibi çeşm-i intiẓār
Gelmedi beñzer ki ḫᵛāb-ı nāza varmış ol nigār
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün n’eylesün
Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün

[445b]

4. Ḳaldı göñlüm bir ser-āmed dil-ber-i meh-pārede
Lāleveş dāġ-ı cefāsı sīne-i pür-yarada
Cāmveş yoḳdur ṣafā hergiz dil-i āvārede
Ṭutalum oldı ḥabāb-ı mey gibi neẕẕārede
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün [n’eylesün]
Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün

5. Cevr iden ṣanma ki yār-i dil-sitānumdur benüm
Ẓulm iden **Sā‘ī** yā şāh-ı kām-rānumdur benüm
Yār olan cānā bu cism-i nā-tüvānumdur benüm
Dā’imā bu şi‘r-i ter vird-i zebānumdur benüm
Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün n’eylesün
Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün

-1371-[3733]

Necātī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Şol ḳara ḫālüñ zenaḫdānında ey ḫurşīd-ḫad
Bir Ḥabeşdür Mıṣr zindānında maḥbūs-ı ebed

[3733] İlhan, 2023, s. 837. NCD’de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.

2. Mīm aġzuñ dāl zülfüñ cānum u ‘ömrüm durur
   Hey ala gözlüm meded şol mīm ü dāluñdan meded

3. Ey boyı servüm elif gibi yoluñda ṭoġrıyam
   Rā ḳaşuñla dāl zülfüñ itmesünler beni red

4. Ḳılletümden añlamañ peşmīne-pūş olduġumı
   Jeng-i ġamdan göñlümüñ āyīnesin ṣaḳlar nemed

5. Ey göñül bir sen degülsin derd-i yāre mübtelā
   Bu cihānda bu belādan ḳurtılamaz hiç aḥad

6. Bellüdür kim dūd-ı[3734] āhından yanar ‘āşıḳlaruñ
   Āteş-i ruḫsārı her ḥüsn ehlinüñ ey lāle-ḫad

7. Her kişi bir mesned ile irişüp[3735] bir devlete
   Pādişāhum işigüñ oldı **Necātī**ye sened

[446a]

-1372-[3736]

Ġazel-i Necātī

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. ‘Āşıḳlaruñ öldürmek ise saña[3737] mürüvvet
   Taḥsīn senüñ bāzūña ḳollaruña ḳuvvet

2. Ḫışm-ıla naẓar eyleyüp āşüfteñe her dem
   Öldürmege ḳaṣd eyleme hey gözleri āfet

3. Raḥm eyleyüben dār-ı şifāsında ṭabībüm
   Nāfi‘ diyü içürdi bu dīvān[e]ye şerbet

[3734] dūd-ı: bād-ı NCD.
[3735] irişüp: irişür NCD.
[3736] İlhan, 2023, s. 828. NCD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 5, 2, 4, 6, 7. beyit.
[3737] saña: sende NCD.

4. Cānına cefālar[3738] ideyin dir imiş ol yār
   Andan ne gelürse görürem cānuma minnet

5. Dā'im baña cevr-ile cefādur işüñ ammā
   Şimden-girü ḳıl mihr ü vefā *kār be-nevbet*[3739]

6. Ḳaddümi büküp çeng ider sīnemi çün def
   Aġyār ile ol māh ḳaçan kim ide ṣoḥbet

7. Ger ḫ[v][ā]r u ḥaḳīr itse **Necātī** seni yārüñ
   İncinme ki 'uşşāḳa budur 'izzet ü ḥürmet

-1373-

Ġazel-i Naḥīfī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Ḳıla döndi tenüm ey māh senüñ derdüñden
   Ṭāḳatüm yoḳ ki idem āh senüñ derdüñden

2. Kim ki derdüñ çeke dermān[ı] helāk olmaḳdur
   Ādemi ṣaḳlasun Allāh senüñ derdüñden

3. Bilesin 'āşıḳ-ı dil-ḫaste neler çekdügini
   Ḥaḳ seni eyleye āgāh senüñ derdüñden

4. Ne belādur ki ḫarāb olmaduḳ aṣlā şāhum
   Ne gedā ḳaldı ne ḫod şāh senüñ derdüñden

5. Ḳorḳaram yir ü gögi yaḳa **Naḥīfī** şāyed
   Derd ile āh ide nā-gāh senüñ derdüñden

[446b]

[3738] cefālar: cezālar NCD.
[3739] "İş sıra iledir." (İlhan, 2023, s. 2513).

-1374-[3740]

Ġazel-i Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ḫalḳ-ı ‘ālem gül seveydi kāşki bülbül gibi
   Ol lebi ġonce bańa ḳalurdı tenhā gül gibi

2. Zülf-i ‘anber-būyuñuñ sevdālarıdur dostum
   ‘Āşıḳuñ hālin perīşān eyleyen sünbül gibi

3. Eksük olmaz sīneden gül gibi tāze dāġlar
   Nāleler ḳılsam ‘aceb mi murġ-ı dil bülbül gibi

4. Kākülüñ sevdālarından düşdi göñlüm zülfüñe
   Bir belā daḫı ol oldı başuma kākül gibi

5. Çeşmüm üzre görinen ḫūn-ābe ṣanma **Bāḳiyā**
   Gözüme geldi şarāb-ı ‘aşḳ-ı dil-ber mül gibi

-1375-[3741]

Ġazel-i Nābī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Ruḫ-ı zībāsını vaṣf eyler-isem şem‘ uyanur[3742]
   Ḳadd-i bālāsını yād eyler-isem söz uzanur

2. Ṣafvet-i sīne-i sīmīni[3743] idersem taḳrīr
   Mi‘desi āb-ı ḥayātuñ ḥasedinden bulanur

3. Çarḫ keç-revlügi terk itdi disem kim diñler
   Dil-berān meyl-i vefā itdi disem kim inanur

[3740] Küçük, 2011, s. 406.
[3741] Bilkan, 1997, s. 509, 510. Şiir, NBD'de 17 beyittir.
[3742] uyanur: utanur NBD.
[3743] sīmīni: sīmīnin NBD.

4. Gird-i lebde ḫaṭ-ı nev-ḫīzini taḥrīr itsem
   Ḫām[e]nüñ lez̲z̲et-i taḳrīrden[3744] aġzı ṣulanur

5. Ḫᵛābda būsesin almaḳ nice mümkin zīrā
   Būsenüñ sāyesi ruḫsārına düşse uyanur

[447a]

6. Ḳalmaz ebrūda girih terk-i ‘itāb eylese yār
   Resmdür ceng ḫitāmında kemānlar yaṣanur

7. Beytler yapmadadur ṭurma ḳalem ey **Nābī**
   Bu fenā ṣafḥasını cāy-ı iḳāmet mi ṣanur

-1376-[3745]

Bāḳī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bahār-ı ‘ālem-i vuṣlatda ol sulṭān-ı ḫūbānı
   Temāşā itdügüm gündür baña nev-rūz-ı sulṭānī

2. Bahār oldı dem-i seyr ü temāşādur ḫudāvendā
   Semend-i ‘azmüñ itsün ‘arṣa-i ‘ālemde cevlānı

3. Yüri Rūm illerin seyr it ḫırāmān eyle yanuñca
   ‘Alem gibi sehī-ḳāmet nigār o pāk-dāmānı

4. Nihāl-i serv-i nāzāsā[3746] nesīm-i fetḥ [ü][D] nuṣretden
   Ṣalınsun nāz ile nīz[e]ñ ḫırāmānī ḫırāmānī

5. Cihānuñ ḫār u ḫāşākin götürsün āb-ı şemşīrüñ
   Gülistān eylesün rūy-ı zemīni düşmenüñ ḳanı

6. Felekden seyr idüp rezmüñ disün Behrām-ı ḫaşm-efgen

[3744] taḳrīrden: taḥrīrden NBD.
[3745] Küçük, 2011, s. 407, 408.
[3746] nāzāsā: bāġāsā BD.

Hezār aḥsent ey rūz-ı veġānuñ mīr-i meydānı

7. Du‘āmuz oldur ey **Bāḳī** Ḫudādan ṣaḳlaya[3747] bārī
   Ḫudāvend-i cihān sulṭān-ı ‘ādil [Şeh][D] Süleymānı

-1377-[3748]

Meşāmī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Ḫaṭṭ irdi rūy-ı dil-bere ben ḳaşdayam[3749] daḫı
   Aḫşam irişdi seyr-i kemān-keşdeyem[3750] daḫı

2. Ey ḳaşları kemān ḫalāṣ olmadum henūz
   Ḳullāb-ı zülfüñ ile keş-ā-keşdeyem daḫı[3751]

3. Ḳurtıldı cümle kāfire ṭutsaġ olan gelüp
   Ben ḳayd-i bend-i zülf-i müşevveşdeyem daḫı[3752]

4. Göñlümde bir ṣanem ġamı var gelme ey göñül
   Bir iki gün deyr-i münaḳḳaşdayam daḫı[3753]

5. ‘Aşḳ odı yaḳdı gerçi kül itdi vücūdumı
   Ben ey **Meşāmī** bir yanar āteşdeyem daḫı[3754]

[447b]

-1378-[3755]

(…)[3756] **Bāḳī**

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḳanā‘at ḳıl göñül pā-būs-ı yāre

[3747] ṣaḳlaya: ṣaḳlasun BD.
[3748] Yeniterzi, 2001, s. 327.
[3749] ḳaşdayam: ḳaşdayın MŞ.
[3750] kemān-keşdeyem: kemān-keşdeyin MŞ.
[3751] Bu beyit MŞ’de yoktur.
[3752] Bu beyit MŞ’de yoktur.
[3753] Bu beyit MŞ’de yoktur.
[3754] Bu beyit MŞ’de yoktur.
[3755] Küçük, 2011, s. 390. BD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 6, 2, 7, 3-5. beyit.
[3756] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

Elinden būse alınmaz ne çāre

2. Miyān-ı baḥr-ı istiġnādan āḫir
   Gelürsin rūzgār ile kenāra

3. Belādur gel bu sevdādan geç ey dil
   Ṭolaşma ḥalḳa-i zülf-i nigāra

4. Ḳıyām[ı][D] ḳāmet-i bālāña eyler
   Anuñ-çün mescide girmez menāre

5. Saña açmaz efendi gerçi **Bāḳī**
   Ġamuñdan gögsin itdi pāre pāre

6. Saña taṣvīr-i māhı beñzedince
   Ne gözler nūrını dökdi sitāre

7. Yıḳar bünyād-ı çarḫı bād-ı āhum
   Efendi nesne döymez rūzgāra

-1379-[3757]

ʻAṭāyī

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

1. Aġlayup būsesin alur dil-i şeydā her dem
   Sīm-i eşkini ṣatar dil-bere dirhem dirhem

2. Ḳahramānı baḳışıyla nʼola eylerse helāk
   Ġamzesinüñ ġamıdur ʻāşıḳa tīġ-ı Ġamġam[3758]

3. Rūyın öpdürse o dil-dār ʻaceb ʻālem idi
   Būse-i laʻlini luṭf eylese cān-ı ʻālem

[3757] Karaköse, 2017, g. 152.
[3758] Ġamġam NAD: ġamum N.

4. Diñlemez bülbül-i şūrīdelerüñ feryādın
   Güllerüñ gūşına ḳurşun mı aḳıtdı şeb-nem

5. ‘Anberīn ḫaṭṭına beñzetmege[3759] müşkīn raḳamın
   Ey **‘Aṭāyī** yine düşmiş ṭama‘-ı ḫāma ḳalem

[448a]

-1380-[3760]

Bāḳī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Çıḳsa eflāke n’ola āteş-i āhum şereri
   Çarḫdur encüm-i seyyārenüñ ey māh yiri

2. Şem‘dān sufresidür hāle degüldür görinen
   Ḳodılar encümen-i ‘aşḳa çerāġ-ı ḳameri

3. Gerçi şevḳ ehli geçer şem‘-i şeb-efrūz ammā
   Şevḳ pervānededür k’oda yaḳar bāl u peri

4. Gözüme ‘ālemi göstermez idüm nergisvār
   Ṣaḥn-ı gülşende alaydum elüme cām-ı zeri

5. Lebine öykinür ol ḫusrev-i şīrīn-dehenüñ
   Bāḳiyā ḫalḳ ‘aceb mi mezelense şekeri

-1381-[3761]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṭutsa cām-ı bāde-i gül-gūnı verd-i ter gibi
   Sā‘id-i sāḳī olur ṣāḫ-ı gül-i aḥmer gibi

[3759] ‘Anberīn ḫaṭṭına beñzetmege: Ḫaṭ-ı cānāneye beñzetmede NAD.
[3760] Küçük, 2011, s. 419.
[3761] Küçük, 2011, s. 410, 411.

2. Sāḳiyā ‘aks-i ‘ıẕāruñdan fürūġ-ı cām-ı mey
Rūşen eyler meclis[i] mihr-i[3762] żiyā-güster gibi

3. Murġ-ı cānı şöyle beñzer itmek isterler şikār
Ol ḳara gözler süzildi iki şāhinler gibi

4. Cūybār-ı eşküm içre çihre-i zerdüm benüm
Görinüp[3763] āb-ı revān içinde nīlūfer gibi

5. Ṣad hezārān nev-bahār olsa bu fānī bāġda
Bir gül-i bī-ḫār açılmaz **Bāḳi[yā]**[D] sāġar gibi

[448b]

-1382-[3764]

Bāḳī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Yār olup aġyāra ādemler begenmez ol perī
Kendüye hem-rāz idindi ya‘nī bizden yigleri

2. İtlerüñden ġayrıyı görmez raḳībüñ gözleri
Böyle ḫod-bīn eyleyen hep sensin anı ey perī

3. Şām-ı ġamda meskenüm bir künc-i ẓulmetdür benüm[3765]
Şu‘le-i āhum yaḳar her gice şem‘-i ḫāveri

4. Bezm-i meyde būse-i la‘l-i nigāra ḳaṣd ider
Gögsine ursa n’ola çekse[3766] ṣurāḥī ḫanceri

5. Almaz oldum **Bāḳiyā** ḳuḥl-i cilāyı ‘aynuma
Tūtiyā-yı çeşm idelden ḫāk-pāy-ı dil-beri

[3762] meclis[i] mihr-i: bezmi ḫurşīd-i BD.
[3763] Görinüp: Görinür BD.
[3764] Küçük, 2011, s. 420, 421.
[3765] benüm: velī BD.
[3766] çekse: cāmuñ BD.

-1383-[3767]

Ġazel

[Fā’iżī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Mey-i nābı görüp la‘l-i revān-baḫşuñ iderler yād
   N’ola mey-ḫānelerde çarḫa girse nāle vü feryād

2. Gelüp öldürmedüñ ḳurtarmaduñ dünyā belāsından
   Yine ġamla diri çıḳdum ṣabāḥa ey gözi cellād

3. Belā-yı ‘aşḳ ile ben ‘aynı oldum Ḳays u Ferhāduñ
   Cihānda var mıdur bir baña beñzer ‘āşıḳ-ı nā-şād

4. Benüm bir daḫı kārum yoḳdur ey dil ‘aşḳdan ġayrı
   Ne beñzer baña dāyim kūh-kenlük eyleyen Ferhād

5. Görür ey **Fā’iżī** çeşm-i ‘alīlüñ rūy-ı maḳṣūdın[3768]
   Hemān var ḫāk-i erbāb-ı fenādan eyle istimdād

[449a]

-1384-[3769]

Ġazel

[Fā’iżī]

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün

1. Fenn-i belāda oldı dil üstād-ı ehl-i derd
   Şākird olamaz aña Ferhād-ı ehl-i derd

2. Cemşīd girse içine Ya‘ḳūb-ı vaḳt olur
   Budur ‘alāmet-i ḥazen-ābād-ı ehl-i derd

3. Ḳays öldi gitdi derdine dermān bulınmadı

[3767] Okatan, 1995, s. 175, 176.
[3768] maḳṣūdın: maḳṣūdı KFD.
[3769] Okatan, 1995, s. 175.

Ṭutsa ‘aceb mi ‘ālemi feryād-ı ehl-i derd

4. Aġyār-ı dūna n’eyleyelüm nā-ḳabūldür
   Gerdūn yig-idi itmese bī-dād-ı ehl-i derd

5. Ḫalḳuñ ṭoḳınma yarasına nīşter-miṣāl
   Ey **Fā’iżī** budur saña irşād-ı ehl-i derd

-1385-[3770]

Ġazel-i Fā’iżī

Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün Müstef‘ilün

1. ‘Aşḳuñla dil her gördügin ser-geşte vü ḥayrān ṣanur
   Ser-geşte olsa bir kişi dünyāyı ser-gerdān ṣanur

2. Rūşen ḳılup bezmi seḥer nāz-ıla olsañ cilve-ger
   Rūy-ı ‘araḳ-rīzüñ gören ḫurşīd-i nūr-efşān ṣanur

3. Hecrüñde ey rūḥ-ı revān bir ḥāle vardı ‘āşıḳān
   Kim seyr iden anı hemān bir ṣūret-i bī-cān ṣanur

4. Bilmez yanup yaḳılduġın yanuñda nār-ı ġuṣṣadan
   Ol efser-i zerrīn ile şem‘i gören ḫandān ṣanur

5. Az eyler oldı cevrini luṭfı gibi ‘āşıḳlara
   Var ise dil-ber anı da ey **Fā’iżī** iḥsān ṣanur

-1386-[3771]

Bāḳī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Başdan meclisde sāḳīler ḳarārum aldılar
   Çekdiler evvel elümden iḫtiyārum aldılar

[3770] Okatan, 1995, s. 178, 179.
[3771] Küçük, 2011, s. 211.

2. Ḫār-ı hecrüñde görüp ḥālüm baña öyküdiler[3772]
   Bülbülān-ı bāġ-ı ‘ālem āh [u][D] zārum aldılar

3. Zāġlar bir kebk-i ra‘nādan üşüp ayırdılar
   Şāh-bāz-ı ‘aşḳ iken elden şikārum aldılar

4. Ṣaff-ı müfgānın görüp ol şāha dil virdüm hemān
   Ṭop-ı ġabġabla beden gibi ḥişārum aldılar

5. Sīn[e]me çekdüm[3773] elifler dāġlar yaḳsam n’ola
   Bāḳiyā bir serv-ḳāmet gül-‘ıẕārum aldılar

-1387-[3774]

Emrī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Ḳodı sīn[e]mde ol şeh dāġ-ı pür-ḫūn
   Gedāsına ‘aṭā ḳıldı bir altun

2. Dehānın isteyüp[3775] Leylīnüñ ey dil
   ‘Adem iḳlīmine dek gitdi Mecnūn

3. Ḫumār-ı ‘aḳl[ı] def‘ itmege[3776] cāndan
   Mey-i ‘aşḳ-ıla ṭolu kāsedür nūn

4. Sirişküm naḳdini her kim ki gördi
   Didiler[3777] bunda varmış māl-ı Ḳārūn

5. Ḫaṭ-ı şeb-dīz-i dil-dārı görelden
   Gözümden çıḳdı **Emrī** eşk-i gül-gūn

[3772] öyküdiler BD: itmedüñ N.
[3773] çekdüm: çeksem BD.
[3774] Saraç, yty, g. 400.
Bu şiirin 4. ve 5. beyitleri 448b’de yer almaktadır.
[3775] isteyüp: isteyü ED.
[3776] ‘aḳl[ı] def‘ itmege: ‘aḳlumuñ def‘ine ED.
[3777] Didiler: Didi ED.

[449b]

-1388-[3778]

Ġazel-i Fā'iżī

Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilātün Fe'ilün

1. Āh-ı şeb-gerd ile[3779] düşmenleri dil-ḫūn idelüm
   Ya'nī ser-dār-ı ġamuz ḫaşma şebī-ḫūn idelüm

2. Bir dem ayrılmasun artuḳ[3780] yanumuzdan ey dil
   Şöyle vaż' eyleyelüm kim ġamı meftūn idelüm

3. Cān u dille virelüm ḥükmini nā-kāmluġuñ
   Kām-baḫş olalum a'dāyı da memnūn idelüm

4. Dili şād eyleyelüm bārī ḫoş-āmedle bir az
   Derdmendi nice bir ye's ile maḥzūn idelüm

5. Nice bir **Fā'iżiyā** Ma'nī[-i] meşhūr-ı firāḳ
   Ḥālet-i vaṣlda bir tāzece mażmūn idelüm

-1389-[3781]

Ġazel-i Fā'iżī

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

1. Kūh-ı ġamda çün dil-i nā-şād feryād eyledi
   Ḥāline raḥm eyleyüp feryād feryād eyledi

2. Bī-sütūna eyledüm rāz-ı maḥabbetden su'āl
   Ḫākden her ẕerre-i Ferhād feryād eyledi

3. H[ī]ç degüldür ṭuydı esrār-ı maḥabbetden[3782] ḫaber
   Uġraduḳda neysitāna bād feryād eyledi

[3778] Okatan, 1995, s. 217.
[3779] şeb-gerd ile KFD: şeb-gīr dile N.
[3780] artuḳ: ülfet KFD.
[3781] Okatan, 1995, s. 246, 247.
[3782] ṭuydı esrār-ı maḥabbetden: ṭuymadı esrār-ı miḥnetden KFD.

4. Nāle-i dil şöyle te’sīr itmiş eczāsına kim
   Āh idince çarḫ-ı bī-bünyād feryād eyledi

5. Künc-i miḥnetde görüp bī-keslügüm bī-iḫtiyār
   Fā’iżī yanumca ḥüzn-ābād feryād eyledi

-1390-[3783]

Sulṭān Süleymān

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Gelmege[3784] başladı ḫaṭṭuñ ki[3785] ne çāre güzelüm
   Giceyi güne ḳatup ṣankim irişdi[3786] ecelüm

2. Ne ḳadar cehd iderüm Ka‘be-i kūyuña irem
   Sa‘y ile ola imiş vaṣl[3787] müyesser n’idelüm

[450a]

-1391-

‘Aṭāyī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Egerçi ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber bir emānsuzdur
   Velī peykār-ı derd ü ġuṣṣa vü[3788] miḥnet zamānsuzdur

2. Ḫaṭ-āverd’olmamış ol iki lebleri Mesīḥā-dem
   Şerār-ı nār[ı] la‘l-i nāb-ı rengīnüñ duḫānsuzdur

3. Mey-i nāb-ıla pür olmaz ṣurāḥī bezm-i va‘ẓ içre
   Çemenzār-ı riyā ḥaḳḳā nihāl-i erġuvānsuzdur

4. Çıḳup eflāke āhı ḳāmeti ‘aşḳıyla ṭoġrıldı

[3783] Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 1213. Şiir, MD’de 7 beyittir.
[3784] Gelmege: Gele MD.
[3785] ki: aña MD.
[3786] ṣankim irişdi: ṣanki irişür MD.
[3787] ola imiş vaṣl: olmaz imiş vaṣla MD.
[3788] ġuṣṣa vü: ġuṣṣa-i N.

Oḳın atdı yayın yaṣdı göñül tīr ü kemānsuzdur

5. **‘Aṭāyī**veş tenüm efsürde oldı miḥnet [ü] ġamdan
Leb-i la‘lüñden ayru[3789] ‘āşıḳ-ı şūrīde cānsuzdur

-1392-[3790]

Sulṭān Murād Ḫān Ḥażretlerinüñdür

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. İlāhī ‘izzetüñ ḥaḳḳı beni luṭfuñla yād eyle
Açup ṭab‘-ı ḥazīnüm gül gibi ḫāṭır-güşād eyle

2. Ṭarīḳ-i müstaḳīme girdürüp a‘lā vü ednāyı
Şerī‘atden ayırma işümüz ‘adl eyle dād eyle

3. Muẓaffer ḳıl hemīşe düşmen üzre ehl-i İslāmı
‘Adūyı ser-nigūn eyle bizi nuṣretle şād eyle

4. Murādum üzre devr itsün felek yā Rabbi luṭfuñdan
Niẓām-ı ‘ālem içün luṭf u iḥsānuñ ziyād eyle

5. **Murādī** bendeñi ayırma yā Rab luṭf u cūduñdan
Murādın vir murādı üzre luṭf it ber-murād eyle

-1393-[3791]

Bāḳī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Rindler cāmuñ ḥabābāsā yüzine baḳdılar
Mey gibi sāḳī[-i] bezmüñ ayaġına aḳdılar

2. Keştī-i ṣahbā keş-ā-keşden ḫalāṣ olmaz daḫı
Ṭutdılar ḳanlu gibi muḥkem resenler ṭaḳdılar

[3789] ayru:

[3790] Bu şiir, Ali Emîrî Efendi tarafından neşredilen Osmanlı Tarih ve Edebiyat Mecmuası’nın 30 Eylül 1336 [M. 1920] tarihli sayısında Sultan IV. Murâd’a ait olarak kaydedilmiştir (Erdoğan Çeltik, 2007, s. 77).

[3791] Küçük, 2011, s. 173.

3. Raḫt u baḫtuñ zevraḳın ḫışm āteşine yaḳmaġa
   Vardılar ġammāzlar şāh-ı cihāna çaḳdılar

4. Bir iki mismārına var-ısa göz dikdüñ diyü
   Başına ġammāzuñ erbāb-ı ẓarāfet ḳaḳdılar

5. **Bāḳiyā** ḳılsun mu‘aṭṭar bezm-i āfāḳ[ı][D] nesīm
   Pādişāhuñ micmer-i ‘adline[3792] ṣandal yaḳdılar

[450b]

-1394-[3793]

Nef‘ī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Āh u feryād ile dil her ne zamān dād ister
   Ḳahramān-ı nigehi ḫışm ile cellād ister

2. Olmaz ol ġamze-i cellād gibi bir āfet
   Ki ne tīġ-i müje[3794] ne ḫancer-i pūlād ister

3. Dil ise bend-i ḫam-ı silsile-i zülfinde
   Ne döyer miḥnete ne cānını āzād ister

4. O sitemkār-ı dil-āşūb ise dil-dādesini
   Dā’imā bend-i belā çekmege mu‘tād ister

5. Kimse taḳlīd idemez sözde saña ey **Nef‘ī**
   Böyle pākīze ġazel ṭab‘-ı Ḫudā-dād ister

6. Kimsede ṭab‘-ı Ḫudā-dād bulınmazsa eger

[3792] ‘adline: ‘adlinde BD.
[3793] Akkuş, 2018, g. 41.
[3794] müje NFD: ṭurre N.

Kilk-i ‘allāme-i ‘ālī[3795] gibi üstād ister

7. Müftī-i mu‘cize-perdāz ki [idrākinden
   ‘Aḳl-ı kül vādī-i endīşede imdād ister][D]

-1395-[3796]

Tārīḫ-i Vefāt-ı Ṣadāyī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Ayaġın çekdi çün Dervīş Ṣadāyī bezm-i fānīden
Ṭutup rāh-ı ‘adem sūy-ı beḳāya menzilin buldı

[451a]

-1396-[3797]

Ca‘ferī Fermāyed

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılün

1. Ol Muḥammed Muṣtafā kim ‘ālemüñ sulṭānıdur
   Enbiyānuñ serveri hem evliyānuñ cānıdur[3798]

2. Aṣfiyānuñ bihteri hem etḳıyānuñ mihteri
   Aḥmed-i Muḫtārdur ol kim seḥāb eyvān[ı]dur

3. Maḥşerüñ gerçi[3799] şefī‘idür Ḥabīb-i Z̲ü’l-celāl
   Kevs̲erüñ hem Şāh-ı Merdān sāḳī-i mestān[ı]dur

4. Her ne isterseñ sen ol şāh-ı keremden iste kim
   Menba‘-ı cūd [u][D] seḫāvet hem mürüvvet kān[ı]dur

5. Tāc-dār-ı *innemā*[3800] şāh-ı livā-yı *hel etā*[3801]
   Bü’l-Ḥasendür kim cihān sulṭānları der-bān[ı] dur

[3795] ‘ālī: ‘ālem NFD.
[3796] Donuk, 2017a, s. 749. Şiir, GRİ’de 2 beyittir.
[3797] Bedir, 2004, s. 197, 198. Şiir, CBD’de 20 beyittir.
[3798] cānıdur: ḫānıdur CBD.
[3799] gerçi: bil kim CBD.
[3800] İnsân Sûresi 79/9: “(Ve şöyle derler:) “Biz sizi Allah rızâsı için doyuruyoruz; sizden ne bir karşılık ne de bir teşekkür bekliyoruz.”
[3801] İnsân Sûresi 79/1: “Gerçek şu ki, insanın yaratılış tarihinde onun henüz anılan bir şey olmadığı bir dönem **gelip geçmiştir.**”

6. Tañrınuñ arslanı hem çeşm-i çerāġ-ı evliyā
   Ol ‘Aliyyü’l-Murtażā durur[3802] cihānuñ cān[ı]dur

7. *Laḥmüke*[3803] *laḥmī*[3804] ḥadīṣi geldi şāhuñ şānına
   Aḥmedüñ cismi anuñ cismi vü ḳanı ḳan[ı]dur

8. Ṭālib ol şol ‘ilme kim Ḥayderdür anuñ ḳapusı
   Ol ḳapudur ol ki ‘ālem faḫri şehristān[ı]dur

9. *Lā fetā illā ‘Alī lā seyfe illā Ẕü’l-fiḳār*[3805]
   On sekiz biñ ‘ālem anuñ ḥükminüñ[3806] fermān[ı]dur

10. Dest-gīridür Ḥasen şāhuñ ṭarīḳ ehlinüñ
    Şāh Ḥüseynüñ ḥaḳḳı-çün kim Kerbelā meydān[ı]dur

11. Kim ki bildi sırrını Zeyne’l-‘İbāduñ ẕerr[e]ce
    Gün gibi göñli evi ol nūr-ıla nūrān[ī]dür

12. Cān u dilden ger muḥibb[iy]señ Muḥammed Bāḳıruñ
    Ca‘fer-i Ṣādıḳ senüñ hem derdüñüñ dermān[ı]dur

13. Mūsī-i Kāẓım imāmıdur[3807] cihānuñ ser-be-ser
    Hem ‘Alī Mūsā Rıżā ‘āriflerüñ burhān[ı]dur

14. Ol Muḥammed kim aña dir[ler][D] ṭaḳiyy ey muttaḳī[3808]
    ‘Arş u ferş ü nüh felek her dem anuñ seyrān[ı]dur

[3802] ‘Aliyyü’l-Murtażā durur: ‘Aliyyü’l-Murtażādur CBD.
[3803] *Laḥmüke* CBD: Ekmel N.
[3804] “Etin etimdir.” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 101).
[3805] “Ali’den başka genç (yiğit er), Zülfikâr’dan keskin kılıç yoktur.” veya “Ali gibi kahraman kimse, onun kılıcı gibi kılıç yoktur.” anlamında bir söz (Yılmaz, 1992, s. 100).
[3806] ḥükminüñ: emrinüñ CBD.
[3807] imāmıdur: emīridür CBD.
[3808] ṭaḳiyy ey muttaḳī: ṭaḳiyy-i muttaḳī CBD.

15. Ṭut Naḳīnüñ meẕhebin k’oldur[3809] ṭarīḳ-i aṣl-ı Ḥaḳ
Dīn anuñ meẕheb anuñ īmān anuñ īmān[ı]dur

16. ‘Askerinüñ yolına cānlar fedā hem dem-be-dem
Mehdī[-i] ṣāḥib-zamānuñ cānumuz ḳurbān[ı]dur

17. Ārzūsında yiter bil **Ca‘ferī** bu cīf[e]nüñ[3810]
Gel bekā mülkin temennā ḳıl ki dünyā fānīdür

18. Nice leẕẕet alısarsın bu ḫarāb-ābāddan
Muṣṭafā ḳavlince çün mü’minlerüñ zindān[ı]dur

19. Ehl-i beytüñ rūḥına yüz biñ du‘ā yüz biñ ṣenā
Her nefesde eylemek ‘āṣıḳlaruñ[3811] erkānıdur

[451b]

-1397-

‘Ubeydī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Dilā ol zülfi Leylānuñ ġam-ı ‘aşḳını benden ṣor
Belā deştinde Mecnūn gibi bu derdi çekenden ṣor

2. Ne bilsün bāde-i hecrüñ ṣafāsın Ḫusrev [ü] Ferhād
Anı sen ey leb-i şīrīn-suḫan sen Kūh-kenden ṣor

3. Ne bilsün ḥasret-i Yūsufla giryān olmaġı Ya‘ḳūb
Ṣorarsañ anı sen ben sākin-i Beytü’l-Ḥazenden ṣor

4. Dilā ger fenn-i ‘aşḳuñ nükte-dānı olmaḳ isterseñ
Ṭarīḳ-i ‘aşḳda fāyiḳ ol gelenden ṣor gidenden ṣor

[3809] k’oldur: k’oldı CBD.
[3810] cīf[e]nüñ: ḥayfanuñ CBD.
[3811] ‘āṣıḳlaruñ: ‘āriflerüñ CBD.

5. **‘Ubeydī**nüñ şehīd olduġına dāġ-ı firāḳuñla
Şehā ḳabrinde biten lāle-i ḫūnīn-kefenden[3812] şor

-1398-[3813]

Ġazel-i Bāḳī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilün

1. Derd ü ġam bezmine ḳaddüm gibi bir çeng olmaz
Nāylar nālelerüm sāzına āheng olmaz

2. Ḳanḳı gündür ki senüñ seng-i ġamuñ zaḫmından
Günbed-i çarḫ-ı felek başumuza teng olmaz

3. Olımaz meşreb-i rindāna muvāfiḳ şol kim
Cāmveş bāde-i gül-gūn ile hem-reng olmaz

4. İçeyin ‘āleme rüsvāy olayın n’olsa gerek
‘Āşıḳam ‘āşıḳ-ı bed-nāma ġam-ı[3814] neng olmaz

5. Al ile ruḫlaruñ alsun dil-i **Bāḳī**yi hemān
Aña ey şūḫ-ı cihān böyle güzel reng [olmaz]

-1399-[3815]

[Pīrī-zāde Dervīş Çelebi]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

Sa‘ādet ister-iseñ ehl-i teslīm ol tevekkül ḳıl[3816]
Ḳabūl it cān ile **Dervīş**[3817] [bu][D] pend-i Ḥażret-i Pīri

[452a]

-1400-

Gevherī

[3812] ḫūnīn-kefenden: ḥazīn kefenden N.
[3813] Küçük, 2011, s. 225, 226.
[3814] ġam-ı BD: ġam u N.
[3815] Ergun ve Uğur 2015, s. 45. Şiir, KVH’de 7 beyittir.
[3816] ol tevekkül ḳıl: ü tevekkül ol KVH.
[3817] **Dervīş: Dervīşā** KVH.

11'li hece

1. Bir melek-sīmāya olmışam bende
   Māh yüzi Firdevis bāġıdur şimdi
   Dīvāne gönlümi uġradan derde
   Zencīr-i zülf[in]üñ aġıdur şimdi

2. Bir perīdür beni mecnūn eyleyen
   Cevr-ile baġrumı pür-ḫūn eyleyen
   'Aḳlum alup beni mecnūn eyleyen
   Ol yārümüñ gögsi aġıdur şimdi

3. Bulınmaz cihānda böyle nev-reste
   Gider gird-āb-ı ġam gülse meclisde
   Bu dil ü[3818] gönlümi eyleyen beste
   Sevdā-yı zülf[in]üñ aġıdur şimdi

4. 'Andelīb ġonceye mā'il olmışdur
   Envār-ı 'aşḳla 'aḳl[3819] żāyi' olmışdur
   Gevherī bir dosta mā'il olmışdur
   Henūz söylenecek çaġıdur şimdi

-1401-[3820]

Gevherī

11'li hece

1. Ṣar a dil-ber aḳ[3821] ḳolların boynuma
   Yüzüm oḳşar bu sīn[e]me el çalar[3822]
   Gidi düşmān bize bir dost çoḳ gördi[3823]
   Ḳābil olsa gözümüze mīl çalar

[3818] dil ü: dili N.
[3819] 'aḳl: 'aḳlı N.
[3820] Karasoy, Yavuz ve Yılmaz, 2017, s. 12, 13.
[3821] aḳ: Ḥaḳ GDK.
[3822] çalar: çeker GDK.
[3823] Gidi düşmān bize bir dost çoḳ gördi: Kelb raḳīb bize yāri çoḳ görür GDK.

2. Cānum ḳurbān olsun gögsüñ aġına
   Merhem itsün[3824] bu sīn[e]müñ dāġına
   Raḳībler girmesün[3825] ḥüsnüñ bāġına
   Gidi nā-dān furṣat bulur[3826] gül çalar

3. Yiyelüm içelüm sürelüm demi[3827]
   Giderelüm göñlümüzdeki ġamı[3828]
   Meded meded duymasun bu ‘ālemi[3829]
   Kötü gelür[3830] aramuzdan dil çalar

4. **Gevherī** dir ḫarābīdür bu[3831] emek
   ‘Ömrümüz günümüz geçmekde gerek[3832]
   Aldayup gezeyor yalancı[3833] felek
   Beş on[3834] gündür aġzumuza bal çalar

[452b]

-1402-

Gevherī

11’li hece

1. Nice bir yatursın ḫᵛāb-ı ġafletde
   Aç gözüñ ey göñül sen de uyan a
   Yan yatmış efendim ḫᵛāb-ı ġafletde
   Ḳurbān olam o miyāna o yana

2. ‘Āşıḳa ṭa‘n itmez kendüni bilen
   Kendün bilmeyendür ṭa‘n idüp gülen
   Beni ‘aşḳ odına yaḳan kül iden

[3824] Merhem itsün: Raḥm eyle gel GDK.
[3825] Raḳībler girmesün: Ḳoma engelleri GDK.
[3826] Gidi nā-dān furṣat bulur: Belki raḳīb furṣat bulup GDK.
[3827] Yiyelüm içelüm sürelüm demi: Dostlar işitsünler benüm nālemi GDK.
[3828] Giderelüm göñlümüzdeki ġamı: Cānuma kār eyledi fürḳat elemi (?) GDK.
[3829] Meded meded duymasun bu ‘ālemi: Raḳībler gözetür dīdem hālüm GDK.
[3830] Kötü gelür: Şāyed bekler GDK.
[3831] ḫarābīdür bu: dostla hevādur GDK.
[3832] ‘Ömrümüz günümüz geçmekde gerek: Yaḫşıluḳ[lar] ile günüm geçürmek GDH.
[3833] Aldayup gezeyor yalancı: Ġāyet yalancıdur mekkāre GDK.
[3834] Beş on: Bir ḳaç GDK.

‘Aşḳuñ āteşine düşüp o yana

3. Yirüñi bekleyüp ṣāḥib-i post ol
   Ma‘nīde yüksek ol ẓāhirā pest ol
   Zene meyl eyleme maḥbūb[a] dost ol
   Zendür dirler zen sözüne uyana

4. Dil-i dīvānedür meyl iden zene
   ‘İbret al Ḳays ile baḳ[up] Kūh-kene
   Göñül vir [gel] cevāna bir sīm-tene
   Sevme zen ḳısmını baḳma o yana

5. **Gevherī** yanına ṣanma ḳalayor
   Her kes itdügini bir bir bulayor
   Şeh-süvārum yaman sürüp geleyor
   Uydurmış semend-i nāzın o yana

-1403-

Gevherī

11’li hece

1. Görmedüm ‘ālemde bir ehl-i kerem
   Merḥamet ṣāḥibi ḥālden bilici
   Almaġa mā’il hep bu ḫalḳ-ı ‘ālem
   Yoḳdur bir virici cümle alıcı

2. Bulmadum gitdi bir üstād-ı ḥāẕıḳ
   Yazuḳlar hep geçen ‘ömrüme yazuḳ
[453a] Bulınmaz ‘ālemde bir yār-ı ṣādıḳ
   Zamāne ḫalḳı hep yüze gülici

3. Ḳanı Ḳayser Hūşeng ḳanı Dārā Cem
   Cümlesi [de] gitdi hep dostum ḫātem
   Bir işlek tekyedür bu fānī ‘ālem

Eksük olmaz bunda gidüp gelici

4. Derd ü[3835] miḥnet ile **Gevherī** mehcūr
   Diyār-ı ġurbetde ḳalmışam maġdūr
   Bul[a]madum bir yār sīnesi billūr
   Göñül āyīnesin ġamdan silici

-1404-[3836]

Gevherī

11'li hece

1. Meclis-i 'irfāndur ḥicāb[ı][D] ḳaldur
   Şeṭāretler olsun iç efendim iç
   Cemāl-i pāküñden niḳābı ḳaldur
   Ziyāretler olsun iç efendim iç

2. Perīsin yā melek[3837] ẓuhūr eyledüñ
   Meclis-i 'uşşāḳı ma'mūr eyledüñ
   Cām-ı erġuvānı pür-nūr eyledüñ
   'Āfiyetler olsun iç efendim [iç]

3. Çıḳ otur taḫtuñda sükūnet eyle
   Raḳīb-i bed-ḫ^{v}āha[3838] ḫuṣūmet eyle
   Bir şāhsın [sen] bu gün[3839] ḥükūmet eyle
   'Adāletler olsun iç efendim iç

4. **Gevherī** [dir][D] bu gün furṣat[3840] senüñdür
   Yār-ıla hem-dem[sin][D] ṣoḥbet[3841] senüñdür
   Al efendim cāmı nevbet senüñdür
   Āb ḥayātlar olsun [iç efendim iç]

[3835] Derd ü: Derdi N.
[3836] Elçin, 1984, s. 40.
[3837] melek: melek sen N.
[3838] bed-ḫāha: bed ḫār N, bed-ḫāhı GD.
[3839] Bir şāhsın [sen] bu gün: Bu gün pādişāhsın GD.
[3840] furṣat: devlet GD.
[3841] ṣoḥbet: furṣat GD.

[453b]

-1405-[3842]

Necātī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Ṭutalum ol zülf müşk-efşān [u][D] ‘anber-bū imiş
   Ey ṣabā[3843] lāzım degüldür diyesin iş bu imiş

2. Geh gözümde görinür gāhī göñülde bulınur
   Ġamze-i ḫūn-rīzi bir siḥr-āferīn cāẕū imiş

3. Gözlerümden göñlüme geldi ḫayāl-i ġamzesi
   Ṣu yolından bāġa girdi bī-naẓīr[3844] uġru imiş

4. Ḳanlu peykānuñ ciger büryānını yir dā’imā
   Şimdi bildüm beñzüñüñ ḳızarduġını o imiş

5. Ruḫlaruñdan[3845] çeşm-i mestüñ nice bīmār olmasun
   Kendüyi ṣaḳınmamış yatmış güneşde uyumış

6. Baġladı göñlin **Necātī** zülfüñüñ zencīrine
   İşidenler didiler kim ol kişi uṣlu imiş

-1406-[3846]

(…)[3847] **Yaḥyānuñ**

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. ‘Ālemüñ yoḳdur vefāsı[3848] derd-i bī-pāyān[ı][3849] var

[3842] İlhan, 2023, s. 1000, 1001. NCD’de beyitler arasında takdim-tehir bulunmakta olup beyitlerin sıralaması şöyledir: 1, 5, 4, 2, 3, 6. beyit.
[3843] ṣabā: göñül NCD.
[3844] bī-naẓīr: üstād NCD.
[3845] Ruḫlaruñdan: Ruḫlaruñda NCD.
[3846] Çavuşoğlu, 2023, s. 274, 275.
[3847]
[3848] vefāsı: ṣafāsı TYD.
[3849] bī-pāyān[ı]: bī-dermānı TYD.

Bu metā‘-ı vuṣlata aldanma kim[3850] hicrānı var

2. Cevr-i yār u[3851] ṭa‘n-ı aġyār u cefā-yı rūzgār
   Ġam degül ol ‘āşıḳ-ı şeydāya kim cānān[ı] var

3. Her cefānuñ bir vefāsı[3852] her belānuñ āḫiri
   Her firāḳuñ bir viṣāli[3853] her ġamuñ pāyānı var

4. Günde yüz biñ ‘āşıḳı[3854] giryān ider bülbül gibi
   Bu gülistān-ı cihānuñ bir gül-i ḫandānı var

5. Muḳteżā-yı yāre rāżī ol cefādan aġlama
   Ḫānḳāh-ı ‘aşḳuñ ey **Yaḫyā** yolı erkānı var

[454a]

-1407-

Ḫān Selīm

Mef‘ūlü Fā‘ilātün Mef‘ūlü Fā‘ilātün

1. Cānā bahār irişdi gel seyr-i gülsitāna
   Gösterdi ‘aks-i rūyuñ āyīne-i zamāne

2. Fikrüm cemālüñ ile ‘aḳlum menālüñ ile
   Oldı ḫayālüñ ile göñlüm nigār-ḫāne

-1408-[3855]

[Nābī]

Mefā‘ilün Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Bu nāleden saña bülbül kelāl gelmedi mi
Dimāġ-ı şevḳa daḫı iḫtilāl gelmedi mi

-1409-

[3850] aldanma kim: aldanmañuz TYD.
[3851] yār u TYD: yārı N.
[3852] cefānuñ bir vefāsı: firāḳuñ bir viṣāli TYD.
[3853] firāḳuñ bir viṣāli: cefānuñ bir vefāsı TYD.
[3854] ‘āşıḳı: ‘āşıḳın TYD.
[3855] Bilkan, 1997, s. 1117. Şiir, NBD’de 6 beyittir.

Vāḥidī Şeh-nāz

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Bezm-i yāri isteyen bīdār olur
   Bülbül-i şūrīdeveş pür-zār olur

2. Verd içün nālān olan bülbüllerüñ
   Āşiyān[ı] lā-cerem gülzār olur

3. Vuṣlat-ı cānān ṭalebkārı[3856] olan
   Derd-i cānān ile ol ġam-ḫ^{v}ār olur

4. Nār-ı ‘aşḳa yanduran her varını
   Ḫalḳ içinde ṣūretā bī-‘ār olur

5. Dost yolında varluġın talan iden
   Şübhesüz ol yoḳ olup hem var olur

6. Gel merātib seyrini ḳo **Vāḥidī**
   Ṭālib-i yār tārik-i eṭvār olur

-1410-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Ṣaḳın olma zülüf-i yāre ber-dūş
Anasın al da o şūḫın baba düş

[454b]

-1411-[3857]

Şarḳī Ṣabā

[Fevzī]

Mef‘ūlü Mefā‘īlü Mefā‘īlü Fe‘ūlün

1. Gel külbe-i aḥzānuma [ey][D] serv-i revānum
   Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı][D] unutma

[3856] Vuṣlat-ı cānān ṭalebkārı: Ṭalebkārı vuṣlat-ı cānān N.
[3857] Erdem, 1994, s. 243.

Ḳan aġlamadan ḳalmadı hīç tāb u tüvānum
Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı][D] unutma

2. Ben āh iderüm gūşe-i ġamda tek ü tenhā
Aġyār ile sen [gel] gül açıl ey gül-i raʻnā
Ḳalbüñde h[ī]ç inṣāf [u] kerem yoḳ mıdur āyā
Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı] unutma[3858]

3. Gözden nice demdür ki perī gibi nihānsın
Fevzī-i belā-dīde-i mihnet nigerānsın
Āhum ṣaḳın alma daḫı bir tāze cevānsın
Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı] unutma[3859]

-1412-[3860]

Tārīḫ

[Vehbī]

Mefʻūlü Mefāʻīlü Mefāʻīlü Feʻūl
Mefʻūlü Mefāʻīlü Mefāʻīlün Faʻ
Mefʻūlü Mefāʻīlü Mefāʻīlü Feʻūl
Mefʻūlü Mefāʻīlü Mefāʻīlün Faʻ
Şeyḫ-i Ġalaṭa Nāyī düketdi demini
İtdi mütesellī veled[i][D] ʻuşşāḳı
Vehbī didi tārīḫin anuñ mülhem-i ġayb
ʻOṣmān Dede göçdi ola sırrı bāḳī

-1413-

Ḳıṭʻa

Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün Mefāʻīlün

1. Güzeller olsa māl-[ā]-māl ʻālem ġayra ey dil
Nigāh-ı iltifāt itmem yemīnüm var yemīnüm var

2. Ḥarīṣ-i bezm-i vuṣlat mest-i nāz-ı bāde-i naḫvet

[3858] Bu bend RAZ'de yoktur.
[3859] Bu bend RAZ'de yoktur.
[3860] Dikmen, 1991, s. 432.

Daḫı maḥcūb-ı ülfet bir nigār-ı n[ā]zenīnüm var

-1414-[3861]

Rāsiḫ

Mef'ūlü Fā'ilātü Mefā'īlü Fā'ilün

1. Ey şūḫ 'aceb ki[3862] derd-i nihānı bilür misin
   'Aşḳuñ ne ḥālete ḳodı[3863] cānı bilür misin

2. Luṭfuñ dirīġ itmez idüñ bir zamān idi
   Ḳurbānuñ olduġum o zamānı bilür misin

3. Aġyāra luṭf [u][D] baña sitem öldürür beni
   İtme efendim itme emānı bilür misin

4. 'Uşşāḳa ṭa'n eyleme[3864] zāhid ṣaḳın ṣaḳın
   Ol āfeti o[3865] şūḫ-ı cihānı bilür misin

5. **Rāsiḫ** şikāyet itme kerem bil cefāsını[3866]
   Kimdir o şāh-ı memleket anı bilür misin

[455a]

-1415-[3867]

Gevherī

8'li hece

1. Gel efendim merhem eyle
   Ṭutmaz oldı yara bağlar
   Beni mecrūḥ itme böyle
   Ṭabīb olan yara [bağlar]

[3861] Öztekin, 1997, s. 309. RD'de 2 ve 3. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3862] şūḫ 'aceb ki: cān ṭabībi RD.
[3863] ne ḥālete ḳodı RD: ḳoydı ḥālete N.
[3864] 'Uşşāḳa ṭa'n eyleme: 'Uşşāḳa ṭa'n itme N, Erbāb-ı 'aşḳa ṭa'nı ḳo RD.
[3865] o RD: ol N.
[3866] cefāsını: cefāsın RD.
[3867] Elçin, 1984, s. 525. GD'de bendler arasında takdim-tehir bulunmakta olup bendlerin sıralaması şöyledir: 1, 3, 4, 2, 5. bend.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.

2. Dā’im yanmaḳdadur[3868] tenüm
İrişdi eflāke ünüm
Ḥalümden ṣorarsa[3869] benüm
Disünler ki[3870] yara bağlar

3. Lāle gibi yandı bağrum[3871]
Bir iken biñ oldı derdüm
Geşt idüp cihān[ı][3872] gördüm
Meyl eylemiş[3873] yara [bağlar]

4. Hümā gibi yüksek uçmaḳ
Gelüp üstümüzden geçmek
Lāyıḳ mıdur yara açmaḳ
Ṭabīb olan yara [bağlar][3874]

5. Pīrinden naṣīḥat alan
Odur gevher[3875] kānın bulan
Gevherīdür ‘āşıḳ olan
Bütün ṣıdḳın yāre bağlar

-1416-

Müsebba‘-ı Ümīdī

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Göñül dā’im tażarru‘ idüp isterdi İlāhından
Ki mihr ile vefālar göre ol gün yüzlü māhından
‘İnāyetler himāyetler ire hem pādişāhından
Ne yārinden vefā gördi ne şāh-ı dil-penāhından
Ḫalāṣ olmaḳ naṣīb olmadı çün baḫt-ı siyāhından

[3868] Dā’im yanmaḳdadur: Āhumdan yanmaḳda GD.
[3869] Ḥalümden ṣorarsa: Bir ḥālümden bilür GD.
[3870] Disünler ki: İçün duysa GD.
[3871] bağrum: odum GD.
[3872] Geşt idüp cihān[ı]: ‘Ālemi geşt idüp GD.
[3873] Meyl eylemiş: Müştāḳ olmış GD.
[3874] GD’de bu bendin mısraları arasında takdim-tehir bulunmakta olup mısraların sıralaması şöyledir: 3, 1, 2, 4. mısra.
[3875] gevher: cevher GD.

Meded yandum yaḳıldum sīn[e]müñ göynüklü āhından
Ferāġat ʻālemüñ şimden-girü bu ʻizz ü cāhından

2. Kimin ẕilletde iken devlet-ile kām-rān eyler
Murādātı virüp bir ḳaç gün anı şādmān [eyler]
(…)[3876]

[455b]

-1417-[3877]

Niyāzī

Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün Müstefʻilün

1. Bir şehre irişdi yolum dört yanı düz meydān ḳamu
Aña giren görmez ölüm içer āb-ı ḥayvān ḳamu

2. Bir ḫoş güzel yapusı var otuz iki ḳapusı var
Cümle şehirlerden ulu her yaña[3878] bāġ būstān ḳamu

3. Āb [u]^{D} hevāsı muʻtedil giren çıḳamaz ay [u]^{D} yıl
Ṭaġları lāle aḳ ḳızıl bāġlar[3879] gül-i ḫandān ḳamu

4. Bülbülleri nālān ider cān [u]^{D} dili ḥayrān ider
Bāġçeleri seyrān ider her gūşede ḫūbān ḳamu

5. Eşcārda sāzlar çalınur dallarda mīve ṣalınur
Sen ṣormadan ol bulınur[3880] her emrüñe fermān ḳamu

6. Kim Selsebīlden nūş ider raḥīḳ anı ser-ḫoş[3881] ider
Tesnīm ebed ser-ḫoş ider olur hemān[3882] mestān ḳamu

[3876] Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır.
[3877] Tatcı, 2022, s. 439-442. Şiir, NMD'de 32 beyittir.
[3878] yaña: yanı NMD.
[3879] bāġlar NMD: bāġları N.
[3880] bulınur: yolınur NMD.
[3881] ser-ḫoş: bī-hūş NMD.
[3882] hemān: içen NMD.

7. Bu didügüm cennet degül anlara ol minnet degül
   Bunuñ ṣafāsı ẕevḳına ehl-i cinān ḥayrān ḳamu

8. Şehr-i ḥaḳīḳatdür adı Ḥaḳ sırrını anda ḳodı
   Ol sırra ‘ārif olanı eyledi Ḥaḳ mihmān ḳamu

9. Olmaz olarda hīç fesād buġż [u]^{D} ḥased kibr ü ‘inād
   Cümle biliş yoġ aṣlā[3883] yad birbirine iḫvān ḳamu

10. Özleri cānlardan ‘azīz sözleri ballardan leẕīẕ
    Yoġ anda sen ben siz ü biz birlük ile yeksān ḳamu

11. Ol şehre mürsel gelmedi anları da‘vet ḳılmadı
    Anlar yolı yañılmadı evṣāfları Ḳur’ān ḳamu

12. Ḥaḳ meẕhebi meẕhebleri deryā-yı ẕāt meşrebleri
    Ḥāṣıl ḳamu maṭlabları ḳadr içredür her ān ḳamu

13. Yoḳdur olarda iḫtilāf günden ‘ıyān Ḥaḳ bī-ḫilāf
    Her işleri Ḥaḳḳa mużāf rūḥ eylemiş Yezdān [ḳamu]

14. Terk eylemişler ḳāl [u]^{D} ḳīl lāl olmış anlarda bu dil
    Her ḥālleri Ḥaḳḳa delīl hep maẓhar-ı Raḥmān ḳamu

15. Gerçi saña baḳup gözi ṣoḥbet ider söyler sözi
    Lākin Ḥaḳı bulmış[3884] özi söyleşdügi Furḳān [ḳamu]

16. Dünyāya anlar girmedi girdiyse de eglenmedi
    Şeyṭān oları görmedi andan olar pinhān ḳamu

[3883] aṣlā: anda NMD.
[3884] Ḥaḳı bulmış NMD: bulmış Ḥaḳḳı N.

17. Aña girerse bir kişi gider göñülden teşvīşi
Başına bu devlet ḳuşı ḳonan olur sulṭān ḳamu

[456a]

18. Hemān ki ol şehre gelür her ḳorḳudan āzād olur
Yollarda billerde ḳalur dīv [ü]^{D} perī şeyṭān ḳamu

19. Dārü'l-emāndur ol şehir lākin girer yüz biñde bir
Ṣanma aña dāḫil olur ḥūr [u]^{D} melek Rıḍvān ḳamu

20. Kim ki o şehri özledi erenler izin izledi
Ādāb-ı Ḥaḳḳı gözledi irşād ider pīrān ḳamu

21. Her semt o şehrüñ yolıdur lākin girenler velīdür
Anuñ içi ṭopṭoludur Türk [ü]^{D} 'Arab Süryān ḳamu

22. Ehlini bul o illerüñ ṣarpın geçürsün yollaruñ
Yırtar yalıñuz gideni ḳurd [u]^{D} peleng arslan ḳamu

23. Ehline anlar bellüdür bilür zīrā bir illüdür
Her birisi aḥsen ṣıfat her müşkile burhān [ḳamu]

24. Gir enbiyānuñ silkine bin bu vücūduñ fülkine
Ḳahr eyle nefsüñ 'askerin ġarḳ eylesün ṭūfān [ḳamu]

25. Var *ṣemme vechu'llāh*[ı][3885] bul tā görine saña o[3886] il
Senden saña eyle sefer kim idesin seyrān ḳamu

26. Cāndan riyāżāt-ı te'ab çekseñ anı idüp ṭaleb
Olur riyāżātuñ ṣoñı derdlerine dermān [ḳamu]

[3885] Bakara Sûresi 2/115: Doğu da Allah'ındır batı da. Nereye dönerseniz **Allah'ın zâtı** oradadır. Şüphesiz Allah (zât ve sıfatlarında) sınırsızdır, her şeyi bilmektedir.
[3886] o: ol NMD.

27. Çek sīneñe dāġ üzre dāġ şol ḫaste cānuñ ola ṣaġ
Şāyed ola daġ üsti bāġ yadlar olur yārān ḳamu

28. Cān irmeyince aṣlına bülbül gibi gül faṣlına
Hep cenneti ‘arż eyleseñ olur aña nīrān ḳamu

29. Cān ilidür vaṣf itdügüm derd ile ta‘rīf itdügüm
Bundan inüp dökildiler tenleri her cān ḳamu

30. Ṭut bu **Niyāzī**nüñ sözin bunda aça gör cān gözin
Bir gün gidersin añsızın küymez saña kārbān ḳamu

31. Var ol ḥaḳīḳat şehrine ir anda Ḥaḳḳuñ sırrına
Ṭolsun senüñ de ḳalbüñe[3887] deryā olup ‘irfān ḳamu

-1418-[3888]

Niyāzī-i Mıṣrī[3889]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

1. Yine dil na‘tını söyler Muḥammed
Dil [ü][D] cān mülkini ṭoylar Muḥammed

2. Ne ḳādirven seni medḥ itmege ben
Kemāl-i[3890] medḥ[i][D] ḥaḳḳ eyler Muḥammed

3. Sen ol sulṭān-ı kevneynsin ki maḫlūḳ
Senüñ medḥüñde ‘ācizler Muḥammed

4. Ḳaşuñdur *ḳābe ḳavseyni ev ednā*[3891]
Derüñden güller açılur Muḥammmed[3892]

[3887] ḳalbüñe: gönlüñe NMD.
[3888] Tatcı, 2022, s. 344. Şiir, NMD’de 13 beyittir.
[3889] Niyāzī-i Mıṣrī: Baba Ṭāhir N.
[3890] Kemāl-i: Kemāhī NMD.
[3891] Necm Sûresi 53/9: Öyle ki **iki yay hatta daha yakın** oldu.
[3892] Nüshada 4. beytin 2. mısraı ve 5. beytin 2. mısraı arasında takdim-tehir vardır. Mana gereği NMD’deki sıralama tercih edilmiştir.

5. Alup[3893] şems [ü][D] ḳamer nūrı yüzüñden
   Şaçuñ *ve'lleyli*[3894] yeldālar Muḥammed

6. Ne noḳṣān ire cāhuña ḳılursañ
   Bu **Mışrī**ye[3895] şefā'atler Muḥammed

[456b]

-1419-[3896]

Naẓm[3897]

[Ḳabulī]

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Maḳālüm ḥasb-i ḥālümdür ḥikāyet añlama cānā
   Ġaraż 'arż-ı maḥabbetdür şikāyet añlama cānā

2. Seg-i kūyuñ geçinmekden murādum maḫż-ı ḫiẕmetdür
   Anı aḳrān arasında riyāset añlama cānā

-1420-

Li-Nāmıḳıhi

Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün Mefā'īlün

1. Henūz āşüfte-sāmān olduġum dil-ber bilür bilmez
   O gül-ġoncem füsūn u 'işveler eyler bilür bilmez

2. (…)[3898] 'aẓīm oḳur āyāt-ı ruḫsāruñ
   Ḥadīṯ-i kākülüñ bād-ı ṣabā söyler bilür bilmez

-1421-

Dīger

Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilātün Fā'ilün

[3893] Alup: Alur NMD.
[3894] Leyl Sûresi 92/1: "**Yemin olsun**, bürüyüp örttüğünde **geceye**."
[3895] Bu **Mışrī**ye: **Niyāzī**ye NMD.
[3896] Erdoğan, 2008, s. 530. Şiir, KD'de 7 beyittir.
[3897] Naẓm: Ġazel N.
[3898] 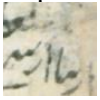

1. Cilvegāh itmiş ḫayāl-i ‘aşḳı bu çeşm-i teri
   Sīnede gūyā ki raḳṣ-āverlük eyler bir perī

2. Bāri (?) (…)[3899] ‘āḳıbet
   Çaldı naḳd-i ṣabr u sāmānum o çengī dil-beri

-1422-[3900]

Ḫıżr

[Ḥınnālı-zāde ‘Alī Çelebi]

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Ṣanma kim ancaḳ fiġāndan[3901] bülbül oldı bī-nevā
Oldı bu endūh ile ḫāruñ daḫı ḳaddi dü-tā

-1423-

Mūsī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

Kākülinüñ tāresi ser-rişte-i cāndur baña
Mihrinüñ her lem‘ası bir māh-ı tābāndur baña

-1424-

Aḥmed

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

Ölümlü ḫastesiyem çeşm-i yārüñ
Perīşān ḥāliyem zülf-i nigāruñ

-1425-[3902]

İlāhī [Der-Maḳām-ı] ‘Acem

[‘Āşıḳ Yūnus]

8’li hece

1. Ḳorḳdum ḳıyāmet güninde[n]
   Muḥammed unutma bizi

[3899]

[3900] Arslan, 2023, s. 203.
[3901] fiġāndan: ḫazāndan
[3902] Tatcı, 2019, s. 223. Şiir, BAY’de 4 benddir.
Bu şiir, nüshada beyitler hâlinde istinsah edilmiştir.

Her kes ḳalḳıcaḳ[3903] yirinden
Muḥammed unutma bizi

2. Saña gelür ḥulle Burāḳ
Nūruñ olmış ‘arşa direk
Ümmetüñe yardım gerek
Muḥammed unutma bizi

3. **Dervīş**[3904] **Yūnus** ḳalmış nā-çār
Yaş yirine ḳanlar ṣaçar
Senüñ sözüñ Ḥaḳḳa geçer
Muḥammed unutma bizi

-1426-[3905]

Li-Merḥūm ‘İṣmetī

Mef‘ūlü Fā‘ilātü Mefā‘īlü Fā‘ilün
Bāzū-yı baḫt ger pür iderse kemānumı
İster verā-yı Ḳāfa ḳosunlar nişānumı

-1427-

[Ḥasbī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün
Rūḥına Fātiḥa oḳı **Ḥasbī**
Aña tārīḫ ṭoḳuz yüz altmış ola

-1428-[3906]

[Monlā Ḥükmī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün
Na‘l kesdüm ḳolumda[3907] hem-çü ḳamer
Tābaḳan na‘lu bi’n-na‘lı[3908] didiler

[3903] kes ḳalḳıcaḳ: cān ḳalḳınca BAY.
[3904] **Dervīş**: **‘Āşıḳ** N.
[3905] Günaydın, 2020, s. 187. Şiir, İSD’de 5 beyittir.
[3906] İsen, 2017, s. 239.
[3907] ḳolumda: bedende KA.
[3908] “Birbiriyle uyuştu.” (İsen, 2017, s. 239).

-1429-

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Fe‘ūlün

‘Aceb midür nevme-i sīm (?)[3909] hemān mevt

Buyurmışlardur *en-nevmu aḫi’l-mevt*[3910]

-1430-[3911]

[Ḫayālī]

Fe‘ilātün Mefā‘ilün Fe‘ilün

Ḳaşı rastıḳlu ḳaḥbesiyle hemān

Şehrden şehre sürmelü gidisi

[457b]

-1431-[3912]

[Ẕātī]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu gün bir serv-ḳāmet yüzi gün ġarrā güzel gördüm
   Yanınca sāye gibi sürinür biñ mübtezel gördüm

2. Her engüşti anuñ bir ḫoş şu‘ā‘ u ayası ḫurşīd
   Yed-i beyżā-i Mūsā ṣandum anda bir ḫoş el gördüm

3. Cemāli pür-leṭāfetdür gözi cellād [u] āfetdür
   Kim anuñ tīġ-ı müjgānında naḳş olmış ecel gördüm

4. Ṭuṭaġı şerbet-i şāfī yüzi āyīne-i ṣāfī
   Düşinde görmemiş ṣūfī bu gün bir bī-bedel gördüm

5. Göñülden key ṣaḳın **Ẕātī** çıḳarma dā’imā anı
   Göñüller taḫtına şāh olmaġa ġāyet maḥal gördüm

-1432-

[3909] nevme-i sīm (?): 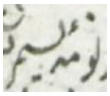

[3910] “Uyku ölümün kardeşidir.” anlamında bir hadis. Hadisin kaynakları için bk. Özpınar, 2021, s. 139.

[3911] Kılıç, 2018, s. 659. Şiir, AÇMŞ’de 2 beyittir.

[3912] Tarlan, 1970, s. 446.

ʻĀşıḳ ʻÖmer

Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilātün Fāʻilün

1. Ey cemāl[i] māh-ı enver ḫayr ola aḫşamuñuz
   Ey dudaġı āb-ı[3913] Kevs̱er ḫayr ola aḫşamuñuz
   Rāh-ı bāġuñ bekleşür ol bülbül-i gūyālaruñ
   Ey yanaġı verd-i aḥmer ḫayr ola aḫşamuñuz

2. Meclis-i ʻuşşāḳ[ı] pür-nūr eyledüñ cānā gelüp
   Bendeñi vaṣluñla mesrūr eyledüñ cānā gelüp
   Aradan eylükleri dūr eyledüñ cānā gelüp
   Kāküli misk-i muʻaṭṭar ḫayr ola aḫşamuñuz

3. Ḥüsnüñi seyr eyleyen ekṣer saña ʻāşıḳ olur
   ʻĀşıḳuñ ṭursun hele dil-ber saña ʻāşıḳ olur
   Seyr-i gülşen eyleseñ diller saña ʻāşıḳ olur
   Ḳāmet-i servi semendüm ḫayr ola aḫşamuñuz

4. Bir zamān çoḳ çekmişem cevr ü cefāñı ey perī
   Yoḳ naẓīrüñ şu cihānda dolaşdum baḥr u beri[3914]
   Ey **ʻÖmer** ben bendesine didi ḫandān ol yüri
   Ey benüm göñlümce dil-ber ḫayr ola aḫşamuñuz

[458a]

-1433-[3915]

Fehīm

Feʻilātün Feʻilātün Feʻilātün Feʻilün

-I-

1. Ey nigāh-ı ġażab[ı][D] mest-i mey-i naḫvet-i nāz
   Ġamzesi sāḳī-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz

2. Ey fürūġ-ı ruḫ-ı ḫūy-gerdesi ḫurşīd-güdāz

[3913] āb-ı: āb u N.
[3914] Mısra vezne uymamaktadır.
[3915] Üzgör, 1991, s. 264-270.

Ey leb-i nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz

3. Ḳorḳaram rāzumı fāş ide o çeşm-i ġammāz
Āşinā oldı dile ġamze-i peykān-nevāz

4. Şeb-i hecr ü ġam-ı zülf [ü]D dil-i sevdā-perdāz
İḫtiyārī degül eylersem eger[3916] dūr [u]D dırāz

5. Āh idersem n'ola sevdāñ ile ṭolmış göñlüm
Ḫaberüm yoḳ ki senüñ 'āşıḳuñ olmış göñlüm

-II-

1. Ḥüsnüñ evvel baḳışumda beni itdi meftūn
Eyledi sāḥir-i çeşmüñ baña biñ mekr ü füsūn

2. Zülfüñ itdi dilümi silsile-cünbān-ı cünūn
Āḫirü'l-emr bu sevdā ile oldum mecnūn

3. Gördüñ oldum elem-i 'aşḳuñ ile zār [u]D zebūn
Şerbet-i luṭf ile derd-i dilüm itdüñ efzūn

4. Doldı tā derd-i maḥabbetle derūn [u]D bīrūn
Başladuñ cevr [ü][3917] sitemle dilümi itmege ḫūn

5. Rūy-ı dil gösterüp itdüñ beni çün dīvāne
Olduñ ey āhū-yı vaḥşī giderek bīgāne

-III-

1. Bī-mürüvvet ne idi 'arż-ı maḥabbet evvel
Ne idi eyledügüñ luṭf [u]D mürüvvet evvel

[3916] eylersem eger: āh eyler isem FHD.
[3917] cevr [ü]: zehr-i FHD.

2. Neye virdüñ dil[e][D] neẕẕāreye ruḫṣat evvel
   N'içün itdüñ dil-i bī-çāreye şefḳat evvel

3. İtmek idi ġarażuñ çünki ferāġat evvel
   Ne idi tā bu ḳadar germī-i ülfet evvel

4. Üns idi elde iken şānuña 'ādet evvel
   Şāh-bāzum yoġ-ıdı sende bu vaḥşet evvel

5. 'Afv ḳıl ḥüsnüñe küstāḫ nigāh itdüm ise
   İḫtiyār elde degül girye vü āh[3918] itdüm ise

-IV-

1. Gerçi ben ser-ḫoş[ı][D] 'aşḳuñla şarāb itmez idüñ
   Āteş-i cevr-ile baġrum da kebāb itmez idüñ

2. Evvel ālüfteñe tā böyle 'itāb itmez idüñ
   Biñ su'āl eylese[3919] bir tünd cevāb itmez idüñ

3. Luṭf iderdüñ ġażab-ālūde ḫiṭāb itmez [idüñ]
   Beni gördükce ser-i rehde şitāb itmez idüñ

4. Çeşmümi āteş-i ḥasretle pür-āb itmez idüñ
   Dil-i vīrānumı güm-rāh [u][3920] ḫarāb itmez idüñ

5. Şimdi ḳurbānuñ olam söyle nedür n'oldı sebeb
   Āşinā-yı ezelīye bu tecāhül bu ġażab[3921]

[458b]

-V-

1. Mest-i şīrīn-suḫanam telḫī-i güftār nedür

[3918] āh FHD: zār N.
[3919] eylese FHD: eyleyene N.
[3920] güm-rāh [u]: tekrār FHD.
[3921] FHD'de bu bendin 3 ve 4. beyitleri arasında takdim-tehir vardır.

Luṭfuñ evvel ne idi şimdi bu āzār nedür

2. Pür-teġāfül nigeh-i nergis-i bīmār nedür
   Ġonce gibi gül-i laʻlīn-i şeker-bār nedür

3. Beni gördükce şitāb-ıla o reftār nedür
   Renciş-i bī-sebeb-i ġamze-i pergār nedür

4. Sitem-i ġamze yiter çeşm-i cefākār nedür
   Mübteläña nedür ey şūḫ bu eṭvār nedür

5. Sitem itmekde yine ḳādir iseñ eyle baña
   ʻĀşıḳam ʻāşıḳam ey şūḫ-ı cefākār saña

-VI-

1. Ḫod-perestüm reviş-i dīnüñe ḳurbān olayum
   ʻĀşıḳ-āyīnesin[3922] āyīnüñe[3923] ḳurbān olayum

2. Pīçiş-i ṭurre-i müşkīnüñe ḳurbān olayum
   Reşkden bister [ü][D] bālīnüñe ḳurbān olayum

3. Çeşm-i ʻayyār-ı suḫan-çīnüñe ḳurbān olayum
   Ol[3924] kemān-ebrū-yı pür-kīnüñe[3925] ḳurbān olayum

4. Nāvek-i ġamze-i pür-kīnüñe ḳurbān olayum
   Zehr-ḫand-ı leb-i şīrīnüñe ḳurbān olayum

5. Sīneñi kīneden ey āyīne-ruḫ ṣāf eyle
   Öleyüm mi ele mir'āt alup inṣāf eyle

-VII-

[3922] ʻĀşıḳ-āyīnesin FHD: ʻĀşıḳa āyīnesin N.
[3923] āyīnüñe FHD: āyīneñe N.
[3924] Ol: O FHD.
[3925] pür-kīnüñe: pür-çīnüñe FHD.

1. Ḥüsnüñi görse eger Yūsuf olur bende saña
   Ḫayl-i ‘uşşāḳ nice olmasun efgende saña

2. ‘Āşıḳ olurduñ eger görse idüñ sen de saña
   Ba‘d-ezīn bendeyem ey şāh-ı güzīn ben de [saña]

3. Ḫande it aġlasa ḥālin dil-i nālende saña
   Böyledür ḳısmet-i Ḥaḳ girye baña ḫande saña

4. Bir naṣīḥatdür ider ‘āşıḳ-ı şermende saña
   Ḳorḳaram yār olur aġyār-ı firībende [saña]

5. Gerçi bālīn-i gül-āgendesin idüp pür-ḫār[3926]
   Derd-i ġayretle helāk ola **Fehīm**-i bīmār

[459a]

-1434-[3927]

Muḥibbī

Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilātün Fā‘ilün

1. Zāhidüñ ‘ömri geçer ḫalvetde dā’im[3928] beng ile
   ‘Iyş ider gülşende ‘āşıḳ[3929] bāde-i gül-reng ile

2. Sāḳī-i gül-ruḫ elinden nūş ḳıl cām-ı ṣafā
   Ḳalmasun dirseñ eger mir’āt-ı ḳalbüñ jeng ile

3. Ġam şebinde ḳalmışuz[3930] açılmadı rūy-ı[3931] viṣāl
   Kimse mūnis olmadı ‘ālemde bu dil-teng ile

4. Ḫaddi ile zülfin[i][D] gördüm iderler ‘arbede

[3926] Gerçi bālīn-i gül-āgendesin idüp pür-ḫār: Girde-bālīn gül-āgende idüp pūte-i ḫār FHD.
[3927] Yavuz ve Yavuz, 2016, s. 1540.
[3928] Zāhidüñ ‘ömri geçer ḫalvetde dā’im: Zāhid olan geçürür ḫalvetde ‘ömrin MD.
[3929] ‘āşıḳ: ‘ārif MD.
[3930] ḳalmışuz: ḳalmışum MD.
[3931] rūy-ı: ṣubḥ-ı MD.

Rūm şāhı ceng ider ṣanki varup Efreng ile

5. Kim ki dil virmez cihāna geçer istiġnā ile
   Ey **Muḥibbī** bu ṭoḳuz mīnāyı ṣır bir seng ile

-1435-[3932]

[Ca‘fer]

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Bu gün bir lebleri şīrīn[3933] ṣaçı zencīr olasın sen
   N’içün dīvāneler ḥaḳḳında bī-tedbīr olasın sen

2. Cihānda sen cevān-baḫtuñ çü düşdüm derd-i ‘aşḳına
   Ḳamu naḳṣum kemāl oldı kemāl-i pīr olasın sen

3. Nice biñ şīr-i ner[3934] āhū gözüñe ṣayd olur-iken
   Raḳīb-i kelbe düşmez kim varup naḫçīr olasın sen

4. Kim ola şerḥ idebile senüñ ḥüsnüñ kitābını
   Ki ḳāṣırdur ‘ibāretler nice ta‘bīr olasın sen

5. Ne çekseñ ḳaşı yayuñdan şikāyet itme ey **Ca‘fer**
   Ola kim bir zamān ola nişān-ı tīr olasın sen

-1436-[3935]

[Maṭla‘-ı Ḫayālī] Tesdīs-i[3936] **Cevrī**

Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün Mefā‘īlün

1. Ṣafā-yı bezm-i gülşenden geçüp cām-ı mülinden[3937] hem
   Uṣandum naġmesinden ‘andelībüñ ġulġulından hem
   Ḳanā‘at geldi muṭrıbdan ṣurāḥī ḳulḳul[ın]dan hem
   İdüp ḳaṭ‘-ı naẓar yārüñ ruḫından kākülinden hem

[3932] Erünsal, 2018, s. 445.
[3933] bir lebleri şīrīn: kim lebleri şerbet TCD.
[3934] şīr-i ner: şīr ü ner N, şīr-merd TCD.
[3935] Ayan, 1981, s. 368. Tesdis edilen beyit için bk. Tarlan, 1945, s. 288.
[3936] Tesdīs-i: Taḫmīs-i N.
[3937] mülinden: gülinden CD.

Elüm çekdüm bu bāġuñ lālesinden sünbülinden hem
Ferāġum var bu gülzāruñ gülinden bülbülinden hem

2. Bu[3938] deştüñ lālesi perverde[-i] ḫūn-āb-ı miḥnetdür
Bu bāġuñ sünbüli āşüfte-i sevdā-yı ḥayretdür
[Bu gülzāruñ güli āzürde-i āsīb-i āfetdür
Dil-i zārum gibi bülbülleri pür-sūz-ı ḥasretdür
Elüm çekdüm bu bāġuñ lālesinden sünbülinden hem
Ferāġum var bu gülzāruñ gülinden bülbülinden hem]D

[459b]

-1437-

Ṣabrī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘īlün

1. Ġam beyābānında Mecnūna ayaḳdaş olmışam
Vāmıḳa ‘aşḳuñ kitābında sebaḳdaş olmışam

2. Anadan geçdüm ata mihrin cihānda görmedüm
Ehl-i dünyāya ne ḫoşam ben ne ḳardaş olmışam

3. İḥtisāb-ı ‘ömr geçdi ṭarḥ-ı rūzī görmedüm
Şıḥne-i şehrem velī sırdaş-ı evbāş o[lmışam]

4. Ḳomadum dünyāda ben bir ṭaş bir ṭaş üstine
Mülk-i dünyā istemez bī-kār u ḳallāş olmışam

5. Hüdhüde hem-bezm ü ‘Anḳā-yı cihāna rāz-dār
Sırr-ı ġaybā vāḳıfam Sīmurġ[a] yoldaş olmışam

6. Nice bir nice peleng-i nefs ile ceng eyleyüp
İntiḳām alur ‘adūdan merd-i ṣavaş olmışam

[3938] Bu CD: Nev N.

7. İl ḳaçar benden velī (?)[3939] ben daḫı ilden biñ beter
   Ṣabrīveş pinhān isem gün gibi ben fāş olmışam

-1438-

Ġubārī

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘īlün

1. Ḥasret-i la‘lüñ ile cān virem gibi gelür
   Murġ-ı rūḥı bu ḳafesden uçıram gibi gelür

2. Ḳatı ḫışm-ıla geleyor ben[i] öldürmege yār
   Almadın tīġ eline cān virem gibi gelür

3. Ḳarşudan nāz ile ol Sidre-ḫırāmuñ geliş[i]
   Rāst[ī-i] serv-i ḫırāmāna irem gibi gelür

4. Sākiyā elde ayaġuñ gelişüñden giderek
   Ben de bezmüñde bu gün pāye-gīrem gibi gelür

5. Ey **Ġubārī** şu‘arānuñ ayaġı ṭopraġıyam
   Diyemem şi‘r velī gelse direm gibi gelür

-1439-

[Mihrī]

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘īlün

1. Be ne nāz ehli güzel şīvelü dil-bercük olur
   Be ne fettān-ı cihān pīşe sitem-gercük olur

2. Be ne nāz u be ne şīve be ne zībā be ne ḫoş
   Be ne ḳāmet ne ḳıyāmet perī-peykercük olur

3. Be ne ḳaşdur be ne gözdür be ne kirpikleri var
   Be ne yadur be ne oḳdur be ne ḫancercük olur

[3939] velī (?):

4. Be ne ‘āşıḳlarını ḳırmaġa raḥm itmemege
   Be ne ḳan dökmege māhir ne dil-āvercük olur

5. Be ne ‘ārif be ne kāmil be ne sāḥir **Mihrī**
   Sevdügüñ ḫūb perī şīvelü dil-bercük olur

[460a]

-1440-[3940]

Rüşdī Efendi

Fā‘ilātün Fā‘ılātün Fā‘ilātün Fā‘īlün

1. Tāḳatüm yoḳ şimdi ey şūḫ itmege seyr-i cemāl
   Ol ḳadar bār-ı ġam-ı ‘aşḳuñla oldum bī-mecāl

2. Destüñe mir’āt alup baḳ kim ne āfet olduġuñ
   Var ḳıyās it ehl-i ‘aşḳuñ ḥālini itme su’āl

3. Bir naẕar ḳıl reh-güẕāruñda olan ‘uşşāḳuña
   Eyleme ey şeh-süvārum[3941] esb-i nāzum pāy-māl

4. Gerçi ḫoşdur vuṣlat ammā ẕevḳ-ı fürḳat başḳadur
   Hecrüñe mu‘tād olan h[ī]ç eylemez meyl-i viṣāl

5. Ben nice ḥüsnin anuñ mir’āta teşbīh ideyüm
   Ṣafḥa-i ruḫsār-ı yāre mihr ü meh olmaz miṣāl

6. [Ā]ḫiri āh-ı nedāmet evveli[3942] derd [ü] elem
   Nüsḫa-i ḫaṭṭ-ı ruḫından bu imiş ancaḳ me’āl

7. Vaṣf idüp esbāb-ı ḥüsnüñ gerçi çoḳ baḥṣ itdiler
   Mū-miyān-ı yāre ammā irmedi aṣlā ḫayāl

[3940] Ekici, 2006, s. 181-182. Şiir, SRD’de 9 beyittir.
[3941] şeh-süvārum: şeh-süvār-ı SRD.
[3942] evveli SRD: olalı N.

8. Nüsḫa-i derd [ü] ġamı gözden geçürdüm her varaḳ
   Gördüm olmış ehl-i ‘aşḳa **Rüşdiyā** hep ḥasb-i ḥāl

-1441-[3943]

Nesīmī

Fā‘ılātün Fā‘ılātün Fā‘īlün

1. Ey ṣanem sen maẓhar-ı Allāhsın
   Başdan ayaġa kelāmu’llāhsın

2. Sen bilürsin kāyinātuñ ḥālini
   Cümle ‘ālem sırrına āgāhsın

3. Çün melā’ik ḥüsnüñe ḳıldı sücūd
   Mescid ü miḥrāb u ḳıblegāhsın

4. Cümle ‘ālem ḥükmüñe fermān dur[ur]D
   Sen bularuñ arasında şāhsın

5. Şol ḳara zülfüñ arasında yüzüñ
   Gördüm ey dil-ber didüm ḫoş māhsın

6. Ḥüsn-i ruḫsāruñ sırāṭ-ı müstaḳīm[3944]
   Menzil-i a‘lāya toġrı rāhsın

7. Çün **Nesīmī**yi delü ḳılduñ şehā[3945]
   Kimden eylesün şikāyet şāhsın

[460b]

-1442-[3946]

Gevherī

[3943] Ayan, 2014, s. 611. NSD’de 5 ve 6. beyitler arasında takdim-tehir vardır.
[3944] sırāṭ-ı müstaḳīm: sırāṭu’l-müstaḳīm NSD.
[3945] şehā: ṣanem NSD.
[3946] Elçin, 1984, s. 394.

11'li hece

1. Dil-bere ‘arż itdüm bāde-i gül-gūn
   Nāz ider efendim içmez[3947] üç gündür
   Ṣaçı Leylām[3948] beni eyledi Mecnūn
   Cevr ider[3949] cefādan geçmez üç gündür

2. Bir[3950] güzeller şāhı ‘aḳlumı aldı
   İḳrārında ṭurmaz[3951] ferdāya ṣaldı
   Aġlayı aġlayı ḳan ile ṭoldı
   Gözlerüm dünyāyı seçmez üç gündür

3. Bülbülem gülini dermege geldüm
   ‘Arż-ı ḥālüm yāre ṣunmaġa[3952] geldüm
   Mübārek cemālüñ görmege geldüm
   Efendim niḳābın açmaz üç gündür

4. Sevdügüm aġlatma bu derdimendi
   Āhumdan sökilür sīn[e]müñ bendi
   Yārdan ayrılalı serüme ḳondı
   Ḳasāvet kervānı geçmez üç gündür

5. **Gevherī** murāda ireyüm diyü
   Pāyına yüzümi süreyüm diyü
   Mübārek cemālin göreyüm diyü
   Beklerüm yolını geçmez üç gündür[3953]

-1443-[3954]

Veysī

[3947] Nāz ider efendim içmez: Yüzini nāz ider açmaz GD.
[3948] Leylām: Leylā GD.
[3949] ider: ile GD.
[3950] Bir: Ol GD.
[3951] İḳrārında ṭurmaz: İḳrāra durmayup GD.
[3952] ‘Arż-ı ḥālüm yāre ṣunmaġa: Bir ‘arż-ı ḥālüm var vermege GD.
[3953] GD'de bu bendin 2 ve 3. mısraları arasında takdim-tehir vardır.
[3954] Toska, 1985, s. 195, 196.

Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘ilātün Fe‘īlün

1. Ḥālet-i vuṣlat-ı dil-ber ne ‘aceb berler olu[r]
   Ādemüñ ‘aḳlı gider ẕevḳ u ṣafādan yer [olur]

2. Tār-ı mūy-ı siyehüñ ādeme[3955] misk[ī]nlük ider
   Dil-i sevdā-zedeyi görse hemān ejder o[lur]

3. ‘Āşıḳuñ almaz iseñ teff-i semūm-ı āhın
   Mīve-i bāġ-ı cemālüñ daḫı nāzükter olur

4. İtme bu şīşe dili seng-i cefā-y-ıla şikest
   Ṣaḳın ey şūḫ ki her pāresi bir ḫancer o[lur][3956]

5. Def‘ iderler oturup bir yire hicrān e[lemin][D]
   Mey olur sāġar olur **Veysī**-i ġam-perver olu

[3955] ādeme: illere VD.
[3956] Bu beyit VD’de yoktur.

4.3. MESTAP'a Göre Tasnif

Yer Nu.	İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, TY 10197.						
Yaprak No.	Mahlas	Matla Beyti/Bendi	Makta Beyti/Bendi	Nazım Şekli/ Birim Sayısı	Nazım Türü	Vezin	Açıklamalar[3957]
1a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	N'ola pāyına yüz sürsem baña ʿālem şāhıdur hey Cümle güzeller içinde bedr olmış ʿīd māhıdur hey	**Ḥayretī**yi menʿ eyleme der-i devletüñden şāhum Zīrā ʿāşıḳ geldügi yol cümle ʿālem rāhıdur hey	Gazel/5		16'lı hece	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
1a	Ḥayātī Çelebi	Zāhid ol naḳid-pāk raḥmī-meşārib Ki yoḳ āsitān-ı ʿaṭāsında ḥācib	Sözüñ āḫir oldı duʿā eyle **Ḥayā** Ki söz āḫirinde duʿādur münāsib	Kaside/ 5	Medhiye	.--/.--/.--/.--	Güft Ḥayātī Çelebī
1a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Zāhid ol ḥaḳīr-i deniyyü'l-maṭālib Nesi var ki yoḳ āsitānında ḥācib	Ve lākin ʿināyet iderse aña Ḥaḳ İder ʿāciz ol her kim olsa muḫāṭıb	Kaside/ 7	Hicviye	.--/.--/.--/.--	Cevāb-ı Ḥaḳīr
1b	Ferdī (Ḥayretī /Selīmī)	Sevdügüñ ʿālemde şāh-ı bāz olsa Vefāsı çoḳ cefāsı hem az olsa	ʿAşḳ u sevdā ʿaceb kār imiş ammā Maḥabbet göñülde gizlü rāz olsa	Gazel/7		11'li hece	Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr
1b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Gine mevc urdı bu baḥr-ı ʿaşḳ ben oldum bī-ḳarār Başda sevdā ẓāhir oldı dilde miḥnet bī-şümār	Bilmezem bende ne sır var dā'imā yanmaḳdayam Dem-be-dem artmaḳda bu derdüm benüm hem-çü menār	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr
1b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bilürem ḫod bende yoḳ ʿaşḳ-ı ḥaḳīḳatden eṣer Līki ġam ġuṣṣa derūnum itmede zīr ü zeber Hem lisānum ṣāʿiriyyetden dahı virür ḫaber Ṣābit oldı bende çün ʿaşḳ-ı mecāz bi'l-ıżṭırār	Çün beni itdüñ bu ʿaṣr içre ferīd ey Lā-yezāl Tā ki ben iṣbāt idem ferdiyyetüm virme zevāl Ey Kerīm eyle müyesser baña lutfuña nevāl **Ḥayret**üm sākin idüp eyle beni ẕü'l-iʿtibār	Murabba/4		-.--/-.--/-.--/-.-	
2a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Kaşlaruñ *nūn ve'l-ḳalem* ḫaṭṭuñ yazar *mā yesṭurūn* Muṣḥaf-ı rūyuñda açmış gözlerüñ *mā yenẓurūn*	Ṣāʿirāna ʿarş-ı dilden şerʿ-i şiʿr okur velī **Ḥayretī**nüñ hīç şuʿūrı yoḳ *vehüm lā yeşʿurūn*	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
2a		Hevā-yı ʿaşḳ-ı cānānum ṭutupdur bāġ u gülzārı Dem-ā-dem cūylar aġlar ider derdiyle gül zārī	Naẓar ḳıl **Şems-i Tebrīzī** sözi Türkīde bend eyler Beyān ider ḥaḳīḳat vechi üzre cümle eṭvārı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
2b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Derde düşmiş gözlerinden yaş aḳıdur ḳara ṣu Yirlere sürer yüzin hem başın urur ḳara ṣu	Görmez oldı **Ḥayretī**nüñ yāri āġūş itdügin Şükr kim inmiş raḳībüñ gözlerine ḳara ṣu	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
2b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Kaşlaruñ *nūn ve'l-ḳalem* ḫaṭṭuñ yazar *mā yesṭurūn* Muṣḥaf-ı vechüñde oḳır gözlerüñ *mā yenẓurūn*		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	

[3957] "Açıklamalar" kısmında şiirlerin başlıkları yazılmıştır. Nüshadaki hatalı olduğu tespit edilen başlıklar tabloya alınmamıştır. Şiirin tespit edildiği kaynak, şiirle ilgili açıklamalar, nüsha farklılıkları, iktibasların anlamları metnin tamamının bulunduğu kısımda mevcut olduğu için tabloda bu hususlara yer verilmemiştir.

2b		Ṣabā būy-ı dil-ārādan ḫaber vir O mihr-i ʿālem-ārādan ḫaber vir	Çeküp menşūr ṭuġrayı cemāle Ḫaṭ-ı ebrū-yı ġarrādan ḫaber vir	Nazm/4		.---/.---/.--	
3a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ḫad mi bu yā bir ter gül-i raʿnā-yı melāḥat Açıldı hemāre Ḳad mi bu yā bir serv-i dil-ārā-yı melāḥat Naḳş urdı nigāra	Ey **Ḫayretī** cān gūşına virdi yine zīnet Baḳ **Ḫayretī**āsā Bu söz mi durur yā dür-i deryā-yı melāḥat Mevc urdı kenāra	Müsteza d/7		--./.--./.--./.-- --./.--	
3b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Geçdi dilden cevr-i dost ammā dil andan geçmedi Nūş-ı vaṣlından geçüp nīş-i ġamından geçmedi	**Ḫayretī** aḥvālümi ṣorduḳda dil-dāra didüm Geçdi gönlüm cümleden illā ki senden geçmedi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi
3b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Dilüm sūzān iden endīşe-i vuṣlat mıdur bilmem Yā hicrān āteşi var mı yāḫud ḥasret midür bilmem	Ṭıbāʿ-ı nāssı eşʿāra çeken ey **Ḫayretī** ʿaşḳ mı Yā sevdā-yı ḥuṣūl-ı ʿizz ü yā şöhret midür bilmem	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Li-Rāḳımıhi
4a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ḳul olup ḳapuñda hīç ṭuramadum Bāġ-ı vaṣluñ seyrine varamadum Gençlügüñ daḥı vaḳtinde iken El yaradı dosta ben yaramadum	**Ḫayretī** kemter gedā ey meh-liḳā Dā'imā işi mürüvvetdür saña İltifāt itmezsin aṣlā sen aña El yaradı saña ben yaramadum	Murabb a/5		-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
4a	Ferdī (Ḫayretī /Selīmī)	Ey nigārum bend-i zülfüñ boynuma ṭaḳ cumʿa gün Merḥamet ḳıl ʿāṣıḳuña ḥālüme baḳ cumʿa gün Gördügümce şevḳum artar ey ḳamer-çihre seni Āh u zārumla dirīġā ṭoldı āfāḳ cumʿa gün	**Ferdiyā** ḫayretde ḳalma aç gözüñi dört yaña Şiʿr-i mevzūnuñ işidenler ʿaceb ḳalmış ṭaña İltifāt itmez bu efsūn ile aṣlā yār saña Kim meger ḳıla ʿināyet saña Rezzāḳ cumʿa gün	Murabb a/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
4b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Nūş-ı cām-ı miḥnet ile mest [ü] ḫayrānam bu gün Cevr-i yār-ı bī-vefāyla zār u giryānam bu gün Gün-be-gün artmaḳda ġuṣṣ[a]m ey meded āh el-firāḳ İllā nār-ı fürḳat ile yire yeksānam bu gün	Baña ġālib olduġıyçün işbu ḫayret dā'imā Maḫlaṣum oldı benüm bil **Ḫayretī** ey meh-liḳā Bir zamān ḫālī degül benden taḫayyür sābıḳā Daḥı bedter ḫayret ile zār u nālānam bu gün	Murabb a/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
4b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey siyāh-rū baña hīç yār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş İşbu ġamlarda ḳafā-dār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş İtdüm uş ben baḫr-ı aşḳuñda senüñ faḳd-ı vücūd Raḥm idüp bir kerre arar olmaduñ ḫoş imdi ḫoş	Saña ḳalmaz **Ḫayretī** bī-çāreye itdüklerüñ Öñüñe geldükde bilürsin baña n'itdüklerüñ Beni aldayup ʿadū nā-dāna hem gitdüklerüñ Altun olsam da ḫarīdār olmaduñ ḫoş imdi ḫoş	Murabb a/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
5a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ger ṣabī ḳılsa ṣalātı bī-ṭahāret n'ola ḥāl Kim ne_olur aña cezā aʿnī ṣevāb [u] em ʿiḳāb	İşbu ẓāhirdür ʿiḳāb olmaz[dı ben] ḫoş bilürem Līkin īcāb-ı ṣevāb düşerdi bize ıẕṭırāb	Kıta/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Su'āl-i Ḥaḳīr ʿAn-Mevlānā Ḫalīl
5a	Ḫalīl	Bu su'āli eyleyüp bizden ṭaleb iden cevāb İstimāʿ it nicedür bizden aña şimdi cevāb	Ben ḥaḳīrüñ ben faḳīrüñ añladuġı bu durur Ḳıl ḳanāʿat bu cevāba *Allāh aʿlem bi'ṣ-ṣavab*	Kaside/ 8		-.--/-.--/-.--/-.-	Güft Ḫalīl Mucīben
5b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bārekallāh ḫoş münāsib bu cevāb u bu su'āl İde ʿirfānuñ ziyād günden güne Rabb-i Teʿāl	Nice bir bu gūşe-i miḥnetde sākin olasın Yüri [var] bir rāh-nümāya düş yire sāye-miṣāl	Kaside/ 12		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
5b	Ḫalīl	Sen ṣafā geldüñ mülāḳī olmayan Sābıḳā ḥaḳḳa mürāʿī olmayan		Matla		-.--/-.--/-.-	Li-Mevlānā El-Ḥācī Ḫalīl Lā-zāle Ebedā
5b	Ḫayretī (Selīmī/	Ben neyem ki size mülāḳī olam Meclis-i pür-nūruñı telvīṣ ḳılam	Sābıḳā ḥaḳḳa riʿāyet ne bilem Nice olur buyuruñ anı ḳılam	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	Cevāb-ı Ḥaḳīr

	Ferdī)						
5b	Ḫalīl	Mā-meżāyı ʿafv ḳıldı bī-riyā Mużmerinde kīn yaṭaġı olmayan		Müfred		-.--/-.--/-.-	
5b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ben ne cürm itdüm ben ʿafv idesiz Hīç günāh olmazsa ne maḥv idesiz	Nice kīn idem size ben bī-nevā Zīrā benüm kīnüm olısar hebā	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	
5b	Ḫalīl	Sen saña lāyıḳ olanı ṭut hemān Mü'min oldur kīn yaṭaġı olmayan		Matla		-.--/-.--/-.-	
5b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bilmezem ben baña lāyıḳ ne ola ʿİlmüñüze bunda lāḥıḳ ne ola	Mü'minüz bizde ne kīn ü ne kibr Farḳı yoḳ mīr ü gedā ḳatumda bir	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	
5b	Ḫalīl	Dīn naṣīḥatdür diyü buyurdılar Güç olur intiṣāḥ üzre olmayan[3958]		Müfred		-.--/-.--/-.-	
5b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ben naṣīḥat ṭutmamazluḳ itmezem İntiṣāḥ yolın bıraġup gitmezem	**Ḥayretī** ḳaṭʿ-ı maḳāl eyle hemān Zīrā bil āṣüftedür şimdi zamān	Mesnevi /6		-.--/-.--/-.-	
6a		Dostlar çoḳ istedüm bir yār-ı ṣādıḳ bulmadum Hem ṭalebde daḥı aṣlā [ben ki] taḳṣīr ḳılmadum	Ol cisr-i cedīde (?) ʿazīmetden ferāġat ḳılmadum Şaşırup yolumı maʿhūduñ emrine muntaẓır olmadu[m][3959]	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
6a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey beni ketm-i ʾademden var iden Perverdigār Ḳalmadı ṣabra mecālüm derdüm oldı bī-şümār Faḳr u fāḳa bir yaña hem cevr-i dil-dār bir yaña Hem ḥasūd atmaḳda her dem sīn[e]me tīr-i hezār	Her ne deñlü cürm ü ʿiṣyān itdüm ise ey Vedūd İtmedüm bir kerre aṣlā senden ayruġa sücūd Hem daḥı birlügüñe bir laḥẓa itmedüm ceḥūd Ḳıl ʿināyet **Ḥayretī**ye itme anı şermsār	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr
6b	Şāhīn Giray	Yār ki gelüp ʿāṣıḳuñ menzilini ḳılsa cāy İtmeye mi gün yüzi dīdeleri rūşenāy	Yār-ı ser-efrāz-ı men sende o göz ḳaş ki var Ḳatli içün ʿāṣıḳuñ yā ne gerek ok u yay	Gazel/13		-..-/-.-/-..-/-.-	Şāhīn Giray Sulṭān Ḥażretlerinüñ ʿArż-ı Hüner Dā'iresidür
7a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey ṭoḳuz eflāki cümle ḳāʿim iden bī-sütūn Vaḥş u ṭayr u ins ü cinne iden inʿāmı füzūn	Ḳıl ʿināyet **Ḥayretī** kemter gedāya ey Kerīm İtme ḫiẕlān idüben ol bī-nevāyı ser-nigūn	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
7a		Ey göñül bend-i hevādan bir dem āzād olmaduñ Gün-be-gün artmaḳda derdüñ aṣlā ber-şād olmaduñ		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
7a	Eş-Şeyḫ Ebī Bekr	Ben nefesüm nefḫ iderin Ḥaḳḳ nefesin nezʾ ider Ben nefesüm nezʾ iderüm Ḥaḳḳ nefesin nefḫ ider	Ketm idersin keşf idersin ʿāḳıbet sözüñ şūfī Anuñ-içün cümle ʿālem bu söze ḥayrān olur	Nazm/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ez-Güfte-i Eş-Şeyḫ Ebī Bekr Efendiyyü'l-Merḥūmü'l-Ḳırımī Min-Ḳaryeti Keriç
7a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bilmiş ol sevdā [vü] ʿaşḳ ile yüzüm nār[encīdür] Mekr ü ġadr u kīn ideni bī-gümān şār incidür	**Ḥayretī** ṭaḳma kilābuñ ʿunḳına sen dürleri Kendü ḳadrin bilmeyeni āḫir aġyār incidür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr

[3958] Mısra vezne uymamaktadır.

[3959] Beytin mısraları vezne uymamaktadır.

7b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yā İlāhī n’ideyüm ben ṭurmaz oldı bu lisān Ne gelürse söyler anı añlamaz ḫavf u ziyān Nice kez ḳılsam naṣīḥat ol daḫı bedter olur Yüz-be-yüz yār ile her dem vaṣlın eyler imtinān	**Ḫayretī** merd iseñ imdi dilüñe ḳayd uragör İşbu laġvī sözleri ḳo ṭoġrı yola varagör Gice gündüz yüz urup ol ḥażrete yalvaragör Ne ise ḳalbüñde ṭursun eyleme aṣlā ʿıyān	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi’l-Ḫaḳīr
7b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey nigārā bu lisānum żabṭ hīç ḳābil degül Dā’imā vaṣfuñı söyler ġayr[ı]ya mā’il degül	Bildüm uş ṣādıḳ degülmişsin sözüñde ey cevān **Ḫayretī** vāḳıf durur hep sözüñe cāhil degül	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi’l-Ḫaḳīr
7b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Zülf-i müşkīnüñ gibi ḥālüm perīşān ey güzel Āteş-i ʿaşḳuñla yanup oḳıdum bunca ġazel Hicret itmekdür murādı **Ḫayretī**nüñ çün ezel Dā’imā gördükce bunı yād ider olsañ ne var		Murabba/1		-.--/-.--/-.--/-.-	Remz
8a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yiter ey dil perīşān oluban hīç itme efġānı Neye varur işüñ ṣoñı gözetgil emr-i Sübḥānı	Etegüñ der-mıyān idüp ḳapusında ḳul olagör Anuñ meydān-ı ʿaşḳında yile vir ad-ıla ṣanı	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Li-Rāḳımıhi’l-Ḫaḳīr
8a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Dā’imā ebyāt u eşʿār ile aġlar **Ḫayretī** Sırrına vāḳıf olamaz cāhil [ü] dūn [u] denī		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
8a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey göñül ālūde olma yine söyle ḥasb-i ḥāl Çün bilürsin her kemāle ʿāḳıbet vardur zevāl Cevr-i dil-berle ne ḥāle uġraduñ ey bī-nevā Üstüñe ider telāṭum mevc urup baḥr-ı melāl	**Ḫayretī** ḥayretde ḳalduñ n’ola ḥalüñ ey zebūn Ḳalbüñe ider hücūmı ġam ḳasāvet güne-gün Bu mecāzī ʿaşḳ ile āḫir olursın ser-nigūn Ḍarb ider ḫalḳ aġlamaz kendü düşen diyü miṣāl	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi’l-Ḫaḳīr İnşād-ı Ḥasb-i Ḥāl
8b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey Ḫudāyā cümle işde saña itdüm iʿtiṣām Luṭfuñ ile ey Kerīm eyle beni saña ġulām	Ben muḳırram cürmüme çün sen Kerīm Ġaffārsın Fażluñ ile **Ḫayretī**nüñ vir umūrına niẓām	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi’l-Ḫaḳīr Dergāh-ı Ḫaḳḳa ʿÖzr-ḫvāh Āh
8b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yine baġrın ġamuñla ṭoġrayuban Cenāba ʿarż-ı ḥāle çārelenmiş Bu baḫr-ı ġamda bāda uġrayuban Vücūdum keştī başdan ḳaralanmış	Senüñ-çün göz yaşum al ideyüm ben Senüñ ʿaşḳuñı ḫoş-ḥāl ideyüm ben Yoluñda ḳaddümi dāl ideyüm ben Disünler (?)**Ḫayretī** (…)[3960]	Murabba/5		.---/.---/.--	Li-Rāḳımıhi’l-Ḫaḳīr
9a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yañaġuñ verd-i ḥamrādur ḥabībā ʿIẕāruñ ʿālem-ārādur ḥabībā	Ḫayālüñ **Ḫayretī**ye oldı hem-rāh Ezelden mest-i ṣahbādur ḥabībā	Gazel/5		.---/.---/.--	Li-Rāḳımıhi
9a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Cebīnüñ māh-ı nevrādur ḥabībā İki ḳaşuñ iki rādur ḥabībā	Suḫan fetḥinde çekdi **Ḫayretī** tīġ Yoluñda işi yaġmādur ḥabībā	Gazel/5		.---/.---/.--	Li-Rāḳımıhi
9b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bezm-i ʿişretde eger açsañ gülistānı dürüst Şermsār eyler idüñ bāġ-ıla būstānı dürüst ʿĀşıḳ-ı zāruñ dahi iderse efġānı dürüst Gül yüzüñ vaṣfında bülbül ḳılsa elḥānı dürüst Bāġda bir ġoncenüñ ḳalmaz girībānı dürüst	Bād-ı serdüñ ey cevānā intihāsı cüst olur Fıḍḍa-i leyyin ü zer ruḫuñ bahāsı üst olur Vaʿd-i vaṣluñla nice bī-çāreler ser-mest olur Dil-berüñ ʿahdi dürüst ammā vefāsı süst olur ʿĀşıḳuñ göñli şikeste ʿahd ü peymānı dürüst	Tahmis/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi

[3960] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

10a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Fāriġ ol ey dil bu nā-maʿḳūl u bed efkārdan Eyleme aṣlā kerem endīşesin aġyārdan	Añlamaz şimdiki ʿārifler bu eṭvārı begüm **Ḫayretī** ehl-i dil añlar nükte-i esrārdan	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr
10a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yüz çevirme ey göñül aşlā gül-i bī-ḫārdan Cehd idüp alġıl naşībüñ ḳāsım-ı envārdan	Virmez oldı kimse hīç bu köhne ṭanbūra düzen **Ḫayretī** zīrā bilür yoḳ naġme-i evtārdan	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
10b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey yüzi gül ḳāmeti serv-i revānum gelseñe Zülf-i müşkīnüm cemāli gülsitānum gelseñe	Ḳalmadı şabra mecāli **Ḫayretī** üftādeñüñ Ḫalḳı bīdār eyledi ey meh fiġānum gelseñe	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
10b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey cemāli neyyir-i bāġ-ı cihānum gelseñe Taḫt-ı dilde ḥākim-i sulṭān u ḫānum gelseñe	Gerçi ṣabr ider cefā vü miḥnete bu **Ḫayretī** Līki deyr-i ġamda geçdi çoḳ zamānum gelseñe	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
11a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ṣadā-yı bezm-i ġam feryādumuzdur Reh-i ʿaşḳda maḥabbet zādumuzdur	Taḥayyürde ḳalur erbāb-ı ḥikmet Bu sözde **Ḫayretī** ḥuṣṣādumuzdur	Gazel/5		.---/.---/.--	Li-Zābirihi
11a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Çünki pervāne-i ʿaşḳ olalı bī-feryāduz Biz erāzil degülüz ʿāşıḳ-ı merdüm-zāduz	Ehl-i dil sözümüz az fikr ile çoḳ feṭḥ idemez **Ḫayretī** luġaz u muʿammāda bu gün üstāduz[3961]	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Li-Zābirihi
11b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Meyl itme dilā dehr-i cefā-efkāra Nā-çār düşirür seni ḫaṭā efkāra	Cān gözüñi aç **Ḫayretī** ġāfil olma Cehd it gidegör rūḥ-ı hüdā-āṣāra	Gazel/5		--./.--./.---/-	Li-Rāḳımıhi
11b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Disem ruḫuña nūr yā nār benden hem ol ḫoş hem bu ḫoş Diseñ baña giryān yā zār senden hem ol ḫoş hem bu ḫoş	Bu **Ḫayretī**ye şefḳatüñ ḳılsañ nigāh u ülfetüñ Yāḫud cefā vü miḥnetüñ senden hem ol ḫoş hem bu ḫoş	Gazel/5		--.-/--.-/--.-/--.-	Li-Rāḳımıhi
12a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bi-ḥamdi'llāh melāl olsa ne ġam bir ḫoşca ḫālüm var Muḳābil leşker-i ḥüzne vü hem ġālib maḳālüm var	Şarāb-ı ʿaşḳ ile ser-mest olup ey **Ḫayretī** her dem Sipāh-ı maʿrifet ile ḳatı ceng ü cidālüm var	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Li-Rāḳımıhi
12a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ne ḫāletdür Ḫudāyā bu melāmet gitmedi benden Ḫalāṣ olmaz girībān-ı dilüm dest-i hem ü ġamdan	Çi ġam ey **Ḫayretī** jeng [ü] ġubār-ı maʿşiyyetden kim Çü maḥv itmiş anı bārān-ı raḥmet devr-i ādemden	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Li-Rāḳımıhi
12b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bī-nevā gel ġayrı ḳaydı ḳo hemān iḥsān ara Ṣaḫn-ı meydān-ı belāda cānuña cānān ara	Vādī-i ḥayretde sen ey **Ḫayretī** maḥbūssın Ṭur örü dīvāna var ıṭlākuña fermān ara	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
12b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Nār-ı ʿaşḳa dā'imā sūzān olan pervānedür Bülbül-i şūrīdenüñ efġānı hep yābānadur	Ḫalḳ-ı dünyā cemʿ-i māl içün nice ḳanlar yudar Ehl-i ʿaşḳuñ **Ḫayretī** meyli hemān efġānadur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
13a		Yine göñlüm perīşāndur Hevāñ ile hirāsāndur		Matla		.---/.---	

[3961] Mısra vezne uymamaktadır.

13a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yine göñlüm hevālandı Firāḳuñdan cefālandı Kerem ḳıl bu ḳuluña gel Kelāmuñdan ṣafālandı Yine şimdi hevālandı	Bu **Ḥayretī** saña meftūn Hevāñ ile dili maḥzūn Ḥayālüñle olup maġbūn Viṣālüñden cüdālandı Yine şimdi hevālandı	Muhammes/5		.---/.---	Li-Rāḳımıhi
13a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey felek cevr ü ġamuñdan incinür ṣanma beni Bī-vefāsın bilürem ḫod aldanur ṣanma beni	**Ḥayretī** şimdi atar yüzüñe virdügüñ senüñ Saña düşmen olmadan hīç ṣaḳınur ṣanma beni	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
13b	Ṣīrīnī	Bir ġarīb-i bī-nevāyam aġlarum ben ey Ḫudā *İstecib lī* refʾ idem duʿā idüp saña yedā	Ey **Ṣ[ī]rīnī** sen ḳuṣūr itme ṭalebüñde dahi Virür Allāh yolına sen cānuñı eyle fedā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ṣ[ī]rīnī
13b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yā İlāhī çün dūlāb-ı çarḫı devrān eyledüñ Zümre-i inse kerāmet ṭavrın iḥsān eyledüñ	Her birin bir ḥāl ile ḫoşnūd idüp Perverdigār Bu ne ḥikmet **Ḥayretī**yi zār u nālān eyledüñ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
13b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ġurbet-i rāh-ı fenāya çıḳmışuz biz yā Ḫudā Çün ġarīb olur mücābü'd-daʿvet eylerse duʿā	**Ḥayretī** cehd eyle tā saʿyüñde takṣīr eyleme Çi ġam imdi çünki ol sulṭānuñ olsa reh-nümā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
14a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yine esdi bād-ı ġam ṭutdı dil-i vīrān rān Dā'imā ṣunar felek aña hem-i cānān nān	Çünki itdi **Ḥayretī** kaddüñi bu ālām lām Çi ġam imdi yüri var ber-nār (?) bī-pāyān yan	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
14a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Gülsitān-ı bāġ-ı ʿālemde göñül dīvāne var Ḫoş-güẕer ider temāşā her yirin nā-dāna var	Ger iderlerse libās-ı fāḫir ile iftiḫār **Ḥayretī** sen hīç melūl olma yüri merdāne var	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr
14a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey göñül āsūde-ḥāl ol aḥsen-i ḥālāt budur Kendüñi kendüñde görgil zīrā bil mir'āt budur	Silsile-i ḥayreti ḳaṭʿ eylegil ey **Ḥayretī** Sālik-i rāh-ı Ḥaḳ ol kim ekber-i merżāt budur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
14b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bārekallāh ol Ḫudā-yı bī-şebīh ü bī-miṣāl Böyle bir kāmil yaratmış virmiş aña hem kemāl	**Ḥayretī** medḥ idemezsin sen maḳālüñle anı Līki anuñ vaṣfı ile eylegil medḥ-i maḳāl	Kaside/ 5	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
14b		ʿĀlim ü müşkil-güşā vü hem daḫı efṣaḥ-beyān Nuṭḳ iderse ʿāciz olur bülbül-i şīrīn-zebān	Meclis-i dersinde virür her dıraḫtı gülşenüñ Āyet-i *fenẓur ilā* āṣār-ı raḥmetden nişān	Kaside/ 12	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.-	
14b		Kim ḳatı (…)[3962] Cüml[e]den ebter (?) ḳuluñdur bu (…)[3963]		?		?	
14b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Teraḥḥum ḳıl esirge bī-nevāyı Ki yaʿnī **Ḥayretī** kemter gedāyı		Matla		.---/.---/.--	
15a	Bāḳī	Ruḫun berg-i gül-i sīr-āba beñzer Leb-i laʿlüñ ṣarāb-ı nā[ba] beñzer	Cihān efsānedür aldanma **Bāḳī** Ġam u ṣādī ḫayāl-i ḫᵛāba beñzer	Gazel/5		.---/.---/.--	
16a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ravża-i dilde ideli ṣāḫ-ı mihrüñ irtisāḫ Aḳdı terṭīb içün anı dīdelerden nice ṣāḫ	Geç hevādan **Ḥayretī** ṣavm-ı sivāyı ṭutagör ʿĪd-i vaṣl-ıla saʿīd ol olmasun dil infisāḫ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu

[3962] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[3963] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

16a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ḫūb cemālüñdür şehā Firdevs-i aʿlādan murād Şuʿle-i mihrüñ-durur nūr-ı tecellādan murād	**Ḥayretī** şems-i vücūduñ z̲erre-i nā-çīzisin Pes ʿaceb mi ger bulursañ feyż-i Raḥmāndan murād	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
16b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Būy-ı dīdāruñ meşām-ı cāna ʿanberden leẕīẕ Dil mez̲āḳına lebüñ ḳand-ı mükerrerden leẕīẕ	**Ḥayretī** şol kişi ṭutar vaṣl-ı cānāna ümīd Derd-i yār anuñ dilinde ki_ola zīverden leẕīẕ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
16b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Şol göñül kim itmeye vaṣl-ı dil-ārāya heves Şan muʿaṭṭal ḥavżdur ṭutmış yüzini ḫār u ḫas	ʿĀlem-i tecrīdi seyr it **Ḥayretī** abdāl olup Ne belādur bülbül-i cāna ʿalā'iḳden ḳafes	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
17a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	İderseñ vaṣl-ı yār içün fedā baş Sen olduñ ḫusrev-i ʿaşḳa ayaḳdaş	Yaḳuban sīneñe nār-ı nedāmet Gözüñden **Ḥayretī** dök ḳan-ıla yaş	Gazel/5		.---/.---/.--	Velehu
17a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Vādī-i ʿaşḳa düşen olmaz mez̲elletden ḫalāş ʿİzzete ṭālib olan olur mı z̲illetden ḫalāş	Aġzuma alsam revā dā'im taḥayyür barmaġın Olmadum çün **Ḥayretī** zencīr-i ḥayretden ḫalāş	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
17b	Fehmī	Dil nevā-yı nāy u cām-ı dil-güşādan geçmedi Muṭrıb-i gül-çihre-i ş[ī]rīn-edādan geçmedi Geçd[i] ʿömr ammā ki dil z̲evḳ [u] ṣafādan geçmedi H[ī]ç göñlüm rūy-ı ḫūb u ḫoş ṣadādan geçmedi Pīr olduḳca ḥarīş oldı hevādan geçmedi	Şol ki **Fehmī** ṭūṭī-i ṭabʿın şeker-ḫā eyledi Ḳanda eşʿār-ıla ol ṭūṭī-yi gūyā eyledi Yaʿnī kim bu naẓm-ı sükker-bārı peydā eyledi Ḳāmetin lām itdi **Meylī** ḳaddini tā eyledi Ol elif-ḳāmetden ol ebrūsı rādan geçmedi	Tahmis/ 5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Meylī Taḫmīs-i Fehmī
18a	Celālī	Nev-bahār irdi bezendi bāġ [u]^{D} şaḥrā bir yaña Seyre iḳdām itdiler aʿlā vü ednā bir yaña Çekmedi sensüz göñül ey serv-i bālā bir yaña Cümle ʿālem bir yaña bī-çāre tenhā bir yaña Cennet-i kūyuñ ḳomazam olsa dünyā bir yaña	Ben ḳara yazulu umarken **Celālī** vaṣl-ı yār Dürmek ister defter-i ʿömrümi ol lāle-ʿıẕār ʿĀşıḳuñ bu yolda ancaḳ yāre bir cān borcı var Cānına oldı **Necātī**nüñ ḥavāle ʿaşḳ-ı yār Ey ecel sen de gelüp itme teḳāżā bir yaña	Tahmis/ 7		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Necātī Taḫmīs-i Celālī
18b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yine raḫşān urdı dilde pertev-i envār-ı ʿaşḳ Himmet-i pīrümle açıldı gül-i gülzār-ı ʿaşḳ	Derdümüñ dermānı sensin ġayrıdan yoḳdur devā Raḥm idüp göster efend[i]m bir kezin dīdār-ı ʿaşḳ	Kaside/ 13	Medhiye		Li-Zābirihi
18b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Efend[i]m rūz u şeb dā'im ʻalīlem Yalıñuz deşt-i ḥayretde ġalīlem	Cemālüñ gülsitānı şād u ḫurrem Kemālüñ būstānı sebz-i pür-nem	Mesnevi /13			Meṣnevī
19a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Cānuma çün cān viren cānānedür Cān virmek yoluña cānā nedür		Matla		-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
19a	Seyyid Niẓām Oġlı	Bu ʿaşḳ [bir]^{D} baḥr-ı ʿummāndur buña hergiz kenār olmaz Delīlüm sırr-ı Ḳur'āndur bunı bilende ʿār olmaz	Şu Manṣūruñ baḳ işine üşürmiş ḫalḳ başına *Ene'l-Ḥaḳḳ*uñ firāşına düşenlerde ḳarār olmaz	Nazm/4		.---/.---/.---/.---	
19b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Pāyüñe aḳmazdı göñlüm cūy-ı pür-cūş olmasa ʻAşḳuña düşmezdi cānum murġ-ı medhūş olmasa	Lez̲z̲et-i güftār-ı dil-dār añlanılmaz **Ḥayretī** ʻĀşıḳuñ her ʿużvı ez-ser-tā-ḳadem gūş olmasa	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
19b	Ḥayretī (Selīmī/	Geçdi dilden cevr-i dost līki dil andan geçmedi Mā-sivādan geçdi ol serv-i semenden geçmedi	Murġ-ı cānum āşinā-yı baḥr-ı evṣāfuñ iken Cism-i zārum nehr-i vaṣluñ ḳaṭresinden geçmedi	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi

	Ferdī)						
20a		Eyle Bismi'llāh (…)[3964] Yā İlāhī feyż ü cūduñ ḫürmeti		?		-.--/-.--/-.-	
20a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Peymāne-i cānān ile mestānelerüz biz Ṣanma bizi zāhid aña bīgānelerüz biz	Nā-dān bizüm faẕlumuzı göremez aṣlā Faẕl ehli bilür **Ḥayretī** fāẕ(ı)lānelerüz biz	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Li-Zābirihi
20a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Rāh-ı ʿaşḳ içre bu gün bir mest ü şeydā benem ʿĀlem-i keşretde vaḥdet isteyen dānā benem		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi
20a		Māye-i ʿömr ise de dīdāruñ itmem iʿtibār Āfet-i cān olsa da hecrüñ iderüm iḫtiyār Aduñı yād itmeyem tā ḥaşr u tā yevmü'l-ḳarār Ey sitem-cū bī-mürüvvet ḫod-nümā küsdüm saña		Murabba/1		-.--/-.--/-.--/-.-	
20a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Cāna cānān laʿlin iḳrār eylemiş Almış ammā dönmiş inkār eylemiş	**Ḥayretī** küstāḫa yār idüp ʿitāb Tār-ı zülfin d[ām]-ı aġyār eylemiş	Gazel/5		-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
20b	Selīmī (Ḥayretī / Ferdī)	Ḳalbüñi nār-ı fırāḳ yaḳduḳca ḫandān oldı ṭut Meskenüñ kūy-ı ḫarābāt içre vīrān oldı ṭut Mülket-i ʿirfāna sen kendüñi sulṭān oldı ṭut Hem-demüñ her demde bir gül yüzlü cānān oldı ṭut Maḥremüñ dün gün meh [ü][D] ḫurşīd-i raḫşān oldı ṭut	Aḳmadı bu çarḫ-ı mekkār içre aṣlā cūy-ı luṭf Zīrā yoḳdur jāl-i dünyāda begüm hīç ḫūy-ı luṭf Ey **Selīmī** pes nice aça saña āb-rūy-ı luṭf Dehr bāġınuñ **Muḥibbī** yoḳ gülinde būy-ı luṭf Dāġlar cismüñde yir yir verd-i ḫandān oldı ṭut	Tahmis/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi Selīmī
21a	Selīmī (Ḥayretī /Ferdī)	Pūte-i ʿaşḳ içre yanmaḳdur bu sevdādan ġaraż Vech-i Ḥaḳdur bī-vefā vaṣlın temennādan ġaraż	ʿAḳlı ḫayretden ḫalāṣ eyle ki zīrā ey **Selīm** Ḳalbi ṣāfī eylemekdür ṣiʿr-i ġarrādan ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi
21a	Selīmī (Ḥayretī /Ferdī)	Ey göñül nedür saña bu ḳurı sevdādan ġaraż Bī-vefā gül-çihrenüñ vaṣlın temennādan ġaraż	Al taḫayyür barmaġın aġzuñdan ol rindāne sen Şöhret oldı ey **Selīmī** şiʿr-i ġarrādan ġaraż	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi
21b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Çenāruñ ḳadd-i yāre nisbeti var Yüz urur hem ʿināḳa minneti var Gülüñ dīdār-ı yāre raġbeti var Ḳapusına hediyye fikreti var Eli yufḳa velī ḫoş himmeti var	İki şīşe gözüm tozuñ ḳumından Alursa el çeker dünyā ġamından (…)[3965]	Taştir/3		.---/.---/.--	Ġazel-i Necātī Taḫmīs-i Ḥayretiyyü'l-Faḳīr
21b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ṣanma bizi cānān ile bīgānelerüz biz Peymāne-i cānān ile mestānelerüz biz Ṣanma bizi zāhid aña bīgānelerüz biz Tā rūz-ı ezel kāse-i tevḥīd ile mestüz ʿAşḳ ehli ile dā'imā hem-ḫānelerüz biz		Muhammes/1		--./.--./.--./.--	

[3964] Nüshada bu mısraın devamı yazılmamıştır.
[3965] Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır.

21b	ʻĀşıḳ ʻÖmer	Düşüp üftādeler cānā yatur meydāna yaşlanmış Şarāb-ı ʿaşḳ-ı dil-dāde içüp mestāne yaşlanmış	Ġarīb bülbül zār içinde ġonce güller ḫār içinde **ʻĀşıḳ ʻÖmer** nār içinde luṭf-ı Raḥmāna yaşlanmış	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Semāʿī
22a	Selīmī (Ḥayretī /Ferdī)	Çü feṯḥ-i bāb idüpdür baña Fettāḥ Ẓuhūra gelmek ister rūḥu'l-ervāḥ	Çü buldı burc-ı ḥayretden ḫalāṣ dil **Selīmī** maḫlaṣı idindi miftāḥ	Gazel/5		.---/.---/.--	Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr
22a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Çün oldı rāyet-i ʻaşḳum hüveydā Dilümde dürlü sevdā oldı peydā	Gel imdi keşreti ḳo **Ḥayretī** sen Nʿidesin ḫalḳı *emhilhüm rüveydā*	Gazel/5		.---/.---/.--	Li-Rāḳımıhi
22a	Necātī	Çenāruñ ḳadd-i yāre nisbeti [var]^{D} [Eli yufḳa velī ḫoş himmeti var]^{D}		Matla		.---/.---/.--	
22b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Nev-bahār irdükde cemʿ oldı dil-ārā semt semt Birbirine şundılar nāz-ıla şahbā semt semt Başladı efġāna hem murġān-ı şeydā semt semt Ġonce-femler ḳıldılar gül-geşt-i şaḥrā semt semt Bāġ u rāġı gezdiler idüp temāşā semt semt	**Ḥayretī** eşʿārını ger görseñ ey ḳaşı kemān Cām-ı ṣāfī gibi ʿaksüñ görinür anda hemān Mest iderdi ehl-i ʿirfānı velī ey nev-cevān Şiʿr-i **Bāḳī** sebʿa-i iḳlīme olmışdur revān Oḳınursa yiridür bu naẓm-ı ġarrā semt semt	Tahmis/ 5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Bāḳī Taḫmīs-i Ḥayretiyyü'l-Faḳīr
23a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Dil hevā-yı ʿaşḳuñ-ıla ider idi iḫtilāc Şol zamān kim çār ʿunṣur itmiş idi imtizāc		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
23a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Āb u āteşle ruḫuñ buldı revāc Āb u āteşdür bu gūne taḫt u tāc	Āb u āteş dinse n'ola şiʿrine **Ḥayretī**ye āb u āteşdür mizāc	Gazel/5		-.--/-.--/-.-	Velehu
23a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ḫayālüñle kim eylese fedā rūḥ Olur ebvāb-ı cennet aña meftūḥ	Ne ġam ẓāhirde ger ẕerre degülseñ Ḥakīḳatde olursañ **Ḥayretī** yūḥ	Gazel/5		.---/.---/.--	Velehu
23b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Dil levḥini ḳıl ṭalʿat-ı cānāneye mir'āt Ger keşf ola dirseñ saña esrār-ı hüviyyāt	Serd oldı gibi **Ḥayretiyā** bād-ı taḥayyür Ṭutdı yine naẓmuñ yüzin emvāc-ı ḫayālāt	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Velehu
23b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ġamzesiyle dil şehīd olmış-durur bī-irtişāş Gördügi dem gül-cemāli üzre ol ḫīlānı bāş (?)	Ġam degül ger **Ḥayretī** çekdüñse Leylī cevrini Vādī-i ḫayret saña Mecnūndan olmışdur türāş	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
24a		Çün hevā-yı ʿaşḳ-ı dil-dār eyledi cāna eşer Çün serāy-ı vaṣl-ı cānāna göñül itdi sefer Çün serāy-ı miḫneti dil eyledi cāy u maḳar Çün serāy-ı miḫneti Ḫaḳ ḳıldı ʿuşşāḳa ḳader Çün serāy-ı ḫüsn-i cānān içre dil gördi ḳamer Çün viṣāl-i yār içün dil yine baġlandı kemer	Mekteb-i kūh-ı belāda olmasaydı şīr-i ner Mekteb-i ʻaşḳ içre ger oḳımasa ḫaṭṭ-ı şecer Mekteb-i ʻaşḳ içre ger meşḳ itmeseydi ḫayr u şer Mekteb-i ʻaşḳ içre tekmīl itmese faẕl u hüner Mekteb-i miḫnetde ger oḳımasaydı nefʿ u żar	?/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫaṭṭ-ı Şecer Taşvīridür
24b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ne giyerseñ yaraşur serv-i dil-ārāsın hele Ne dir iseñ ḫoş gelür maḫbūb-ı zībāsın hele	Rūḫun itmiş **Ḥayretī** rūhıyla maʿnen ittiḥād Ṣūretā bir özge ḳālıbda hüveydāsın hele	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi
24b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Çün maḳām idindi nāz evcin nevā-sāz uyḳusı İtdi ʿuşşāḳuñ ʿadem iline pervāz uyḳusı	Vaṣl-ı rūḫānī-durur bāġ-ı maḥabbet ḫāṣılı Līki açmaz **Ḥayretī**nüñ kimseye rāz uyḳusı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
25a		Ḥamdüli'llāh bir ulu sulṭānuñ evsāfın beyān		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	

		İtmege idüp şürūʿı oldı dil raṭbü'l-lisān					
25a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Gine bir emr-i ḫaṭīra itdüñ ey dil imtişāl Virmeyüp aşlā ʿinānuñ beni itdüñ bī-mecāl	**Ḫayretī** medḥ idemezsin sen maḳālüñle anı Līki anuñ vaṣfın igen eylegil medḥ-i maḳāl	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
25a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Gülsitān-ı ḥüsnüñi seyr itse mürde cān yazar Bülbülāsā dā'im işin zār ile eġān yazar	**Ḫayretī** sen nā-ümīd-i vuṣlat olursañ ne ġam Fāriġu'l-bāl ol felek çün sāḳī-i devrān [yazar]	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
25a		İmdi varġıl ey varaḳ o māha di Yaʿnī ol sulṭān-ı ʿirfān şāhidi	Oḳıdup mesrūr u ḫandān eylegil Himmet idüp emr ü fermān eylegil	Mesnevi /3		-.--/-.--/-.-	
25b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ḫamdüm ol Allāhadur ki Lā-yemūt [u] Lā-yenām Rāzıḳ-ı vaḥş u ṭuyūr [u] ins ü cinn ü ḫāş u ʿām	Baʿde-ẕā budur murādum bir ḳaṣīde yād idem Ḥasb-i ḥālüm idem inşād anda hem kel(i)me kelām	Kaside/ 5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
25b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey göñül āsūde-ḫāl ol aḥsen-i ḥālāt budur Kendüni kendüñde gör kim zīrā bil mir'āt budur	Ḳo enāniyyet ʿinānın ḳıl tevāżuʿ iḫtiyār (…)[3966]	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
25b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bāreka'llāh ḳadd-i yāre naḫle-i dil-cū didük Şevḳa geldük mihr-i ruḫsārına ḳarşu Hū didük		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
25b	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Deşt-i ḫayretde egerçi çeşmüñe āhū didük Şevḳa geldük mihr-i ruḫsāruña ḳarşu Hū didük	Ẓāhirā aġyāra luṭf itdükde yār ey **Ḫayretī** Muḳteżā-yı ḥikmeti terk eyleme yā Hū didük	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
26a	Ḫayālī	Şular kim cürʿa-i cām-ı maḥabbet neydügin bilmez Cihān bezminde ẕevḳ u ʿıyş [u] ʿişret neydügin bilmez	**Ḫayālī** der[d]mende vāʿizā pend itmegil hergiz Ki medhūş-ı maḥabbetdür naṣīḥat neydügin bilmez	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
26a	Eşref Oġlı Rūmī	Baña sen cān yitersin cān gerekmez Gereksin sen baña kevnān gerekmez	Saña dost ʿaşḳı **Eşref Oġlı Rūmī** Yiter īmān daḫı īmān gerekmez	Gazel/7		.---/.---/.--	
26b	Ḫāmid	Bī-ḥurūf ez-berledi Mecnūn cünün dīvāncesin Rūy-ı Leylīde temāşā ḳıldı dost eyvāncesin	Ḫāmidüñ bir sūznāk āh deldi baġrını[3967] Bir nigāh-ıla ʿimāret ḳıl dil-i vīrāncesin	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
26b	Niyāzī-i Mışrī	Uyan ġafletden ey nā'im Ḫaḳa yalvar seḥerlerde Döküp acı yaşı gözden Ḫaḳa yalvar seḥerlerde	Seḥerde uyḳudan uyan **Niyāzī** durma derde yan Saña kim irişe dermān Ḫaḳa yalvar seḥerlerde	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
27a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	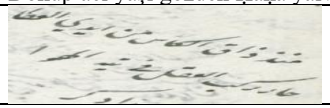	**Ḫayretī** ger dilesen bāḳī ḥayāt Mā-sivāyı terk idüp iste fenā	Gazel/5		-.--/-.--/-.-	Li-Zābirihi
27a	Ḫayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ẕikr-i Ḫaḳdur çünki miftāḥu'l-ġuyūb Aña bağlanmaḳ gerek dā'im ḳulūb	**Ḫayretī** gel rāh-ı Ḫaḳḳa sālik ol Çoḳ segirtdüñ bu serābı şu şanup	Gazel/5		-.--/-.--/-.-	Velehu

[3966] Nüshada bu beytin ikinci mısraı yazılmamıştır.
[3967] Mısra vezne uymamaktadır.

27b		Gül yüzlülerüñ şevḳına gel nūş idelüm mey ʿIyş eyleyelüm yār-ıla şimdi demidür hey Bu ḳavli oḳır bülbül-i gūyā oluban ney	Meclisde ayaġ üzre durur ḳarşuña begler İçüñ içelim diyü ḳoyar başına eller Bu ḳavli ṣurāḫī egilüp sāġara söyler	Müselles/2		--./.--./.--./.--	
27b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Cevrüñe muʿtād olan dil ġayrı iḥsān istemez Hem-dem-i derd ü ġamuñ çün özge yārān istemez	Ne ġam eylerse eger nā-ehle meyli dehr-i dūn Çün bilürsin **Ḥayretī** dānāyı nā-dān istemez	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
28a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Deşt-i ḥayretde egerçi çeşmüñe āhū didük Şevḳa geldük mihr-i ruḫsāruña ḳarşu Hū didük	Ẓāhirā aġyāra luṭf itdükde yār ey **Ḥayretī** Bāṭınā üftādeñe ḳahr eyleme yā hū didük	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
28a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Belā-yı ʿaşḳ bir yüzden melāmet daḫı bir yüzden Ne ise ṣabr iderdük yoḳ çü ṣıḥḥat daḫı bir yüzden	Ḥavāle oldı cāna **Ḥayretī** ol çeşm-i fettānuñ Ruḫ-ı zībāsı bir yüzden rū ḥaṭṭı daḫı bir yüzden	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
28b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	İlāh [u] Vāḥid [u] Ġaffār [u] Vehhāb Hüva'llāhü'l-Ġanī Fettāḥu'l-Ebvāb	Daḫı aṣḥāb u āl-i bā-vefāya Ṣalāt-ıla selām bī-ḥadd u ġāye	Mesnevi /35	Münacat	.---/.---/.--	Münācāt Li-Zābirihi
29a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Felekden maḥv ile iṣbāt ṣebāt üzre degül ṣādır Anuñ-çün dā'imā vird-i dilüm *lā* ile *illā*dur	Piyāde ol ʿalā'iḳden kesil gir baḥr-ı tevḥīde Tecerrüdle telāşı **Ḥayretī** özge temāşādur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Li-Zābirihi
29b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Resūl-i muḳtedā sensin şefāʿat yā Resūla'llāh Nebī-i reh-nümā sensin şefāʿat yā Resūla'llāh	Hevā-y-ıla dili ġamgīn kapuñda gözleri nemgīn Ḳuluñdur **Ḥayretī** miskīn şefāʿat yā Resūla'llāh	Gazel/5	Naat	.---/.---/.---/.---	Li-Zābirihi'l-Faḳīr
30a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Cümleten aʿyān-ı ʿālem feyż-i ḳudretden çıḳar Müstefīż-i vācib olup hem irādetden çıḳar Pes bunı inkār idüp küfrān-ı niʿmetde olan Şeksüz ol kes ḳaṭre-i bārān-ı raḥmetden çıḳar	Çār ʿunṣurdan yaratmış çünki insānı Ḫudā Nüsḫa-i kübrā ayaḳda ḳalmaġı degül revā Zīrā ādem ʿālem-i ekber düşüpdür bil şehā **Ḥayretī** anı rezīl itmek ḥamāḳatden çıḳar	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
30a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Yā İlāhī çarḫ-ı mekkāruñ elinden el-amān Dā'imā içürmededür baña zehrini zamān	**Ḥayretī** çekme elem sen āḫiri ḫayr olısar Bu meṣeldür ṭaġ başından eksük olmaz hīç ṭuman	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Faḳīr
30b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	*Elif* Allāhı severseñ al beni ey meh-liḳā *Bā* Berāt virüp āzād itme beni eyle ġulām *Tā* Teʿālā merḥabā dimekde baña ey fetā *Ṯā* Ṯiḳāt-i ʿaşra aşlā ḳıl kerem ṣorma kelām	*Yā* yaḳın oldı şebābum iderüm Ḫaḳdan ḫayā Bir ʿamel ḳılmadum aşlā Rabbüme ben bī-riyā Feyż-i cūduñla İlāhī vir bu ḳalbüme żiyā Fażluñ ile **Ḥayretī**nüñ ḳoma göñlinde ẓalām	Murabba/8		-.--/-.--/-.--/-.-	
30b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Aluban tīşe-i cevri eline Ki ẓulm ile ezer dīvānesini	Görüben ḫünkārını (?) **Ḥayretī** dir Ḳuşatmış hey bozar dīvān isini	Kıta/6		.---/.---/.--	Li-Rāḳımıhi
31a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Eyler idüm maʿṣūḳuñ menzilini yine cāy İdeydi ol meh-liḳā luṭfına beni sezāy	**Ḥayretī** ol bī-nevā göñlini virmiş saña Ṭut yüzüñ andan yaña rāżī_ola senden Ḫudāy	Gazel/5		-..-/-.-/-..-/-.-	Li-Rāḳımıhi'l-Ḥaḳīr ʿArż-ı Ḥāl-i Der-i Dil-dār Āh
31a		Ārzūlar dil vaṣl-ı yārı çāre olmaz n'eylesem Vaṣl-ı yāri mümkin olmaz ben ġarīb āh eylesem Çāre olmaz ben ġarīb āh eyleyü biñ söylesem N'eylesem āh eylesem biñ söylesem vaṣlı muḥāl		Murabba/1		-.--/-.--/-.--/-.-	

31a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Cūş idüp bu ḳalb-i nā-şād yine ister bir murād Yā İlāhī ʿizzetüñ ḥaḳḳıyçün eyle ber-murād	Eyle tevfīḳuñ refīḳ ey pādişāh-ı Lā-yezāl **Ḥayretī** kemter gedāya aġlayuban itdi dād	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
31a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Bir cevānuñ zülfine bend oldı göñlüm ey Ḥudā Zülfine bend olalıdan bilmez ol kim ne ḳıla Oldı göñlüm bilmez ol kim nice medḥ ide anı Ey Ḥudā kim ne ḳıla ide anı böyle edā	**Ḥayretī** sen çekdüñ imdi ġam u ġuṣṣa bī-ʿaded Çekdüñ imdi bunca miḥnet ʿāḳıbet Ḥaḳdan meded Ġam u ġuṣṣa ʿāḳıbet iḥrāḳ idüp eyler reme[d] Bī-ʿaded Ḥaḳdan meded eyler remed beni he[vā]	Murabba/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Saṭranc
31b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Ey göñül āşüfte olma ḫūb-rūya ʿāşıḳ ol Mā-sivādan fāriġ olġıl sen bu yolda ṣādıḳ ol	**Ḥayretī** ber-dār iderler mi ki hīç Ḥaḳ diyeni Ḳo ki ber-dār itse itsün Ḥaḳḳ ile sen nāṭıḳ ol	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
31b	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Artmadadur derd-i dilüm gün-be-gün ey gül-ʿıẕār ʿAşḳuña [ben] düşeliden iderüm āh ile zār	**Ḥayretī**ye ḳıl kerem ey yüzi gül [ü] ḳaşı yay Senüñ ile [çün] ider ol dü cihānda iftiḫār	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
31b	Cem Boylaḳ (?) İbrāhīm Çelebi	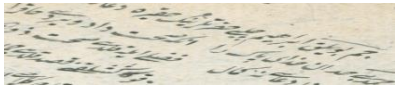	Fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün (…)[3968] duʿāda dün ü gün	Mesnevi/16		-.--/-.--/-.-	Cem Boylaḳ (?) İbrāhīm Çelebi Ḥażretlerinüñ Ḥaḳīre Duʿā-nāmesidür
32a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	ʿAcebdür ḫalḳ-ı ʿālem nār-ı ʿaşḳı nūrdur dirler Ġam-ı hecr ile vīrān göñlümi maʿmūrdur dirler	Firīb oldı şanurlar **Ḥayretī**yi ḫīn-i fürḳatde Dem-i vuṣlatda ammā bu ʿacībdür dūrdur dirler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Li-Rāḳımıhi
32a	Ḥayretī (Selīmī/ Ferdī)	Meyl-i fānī eylemezdüm yār-ı bāḳī olmasa Nūş-ı ṣahbā itmez idüm laʿl-i sāḳī olmasa	Bu dil-i vīrāne ḫoşca ḳaṣr idi ey **Ḥayretī** Nār-ı hicrān-ıla gāhī iḫtirāḳı olmasa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Rāḳımıhi
33a	ʿAlī	Hīç olursın iki olsa birlügüñ Hep olursın idecek hīç kendüñi	Evvel āḫir bir aña hīç söz mi var Hepsi birdür çöz ikilük bendüñi	Kıta/2		-.--/-.--/-.-	ʿAlī Efendi
33a		Yā İlāhī bendeñi dünyāda sen ac eyleme Ac iderseñ ġam degül ġayrıya muḥtāc eyleme		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
33a		Naẓar-ı pāk ile her kim baḳa vech-i ḥasene Yazıla defter-i aʿmāline yüz biñ ḥasene		Matla		..--/..--/..--/..-	
33a		Sen özüñden ṭuymayınca der-ṭarīḳ-i ʿaşḳ-ı yār Cān u teni virmeyince bil ele girmez nigār	Her nefesde şad hezārān bend vardur bu yola Ḳaṭʿ idersin bendleri Ḥaḳ saña olur āşikār	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Naṣīḥat
33a		Ehl-i ḥāl añlamaya derd-i dil-i nālānum Kime ʿarż eyleyeyüm söyle benüm sulṭānum	Dergeh-i Ḥaḳḳa niyāz it dir iseñ āmennā Göster ol semti senüñ yoluña ḳurbān cānum	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	
33a		Edebsüz cāhilüñ yoḳdur vücūdı Ḳabūl olmaz namāzı hem sücūdı		Matla		.---/.---/.--	Ferd
33a		Kişi ġurbet diyārında ʿālemīn şāhı olmadan Gedā olması efḍaldür gine kendü diyārında		Müfred		.---/.---/.---/.---	Müfred
33a		Diyār-ı ġurbete düşüp kişi şād olmadan her dem Gedā olması evlādur gine kendü diyārında		Müfred		.---/.---/.---/.---	Beyt

3968 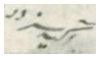

33a	Hāşim	Bilinmez şanma itme ġayrılarla ʿahd [ü]^{D} peymānı Duyılmaz nesne olmaz her ne deñlü olsa pinhānī		Matla		.---/.---/.---/.---	
33a		Meşveret ehli kişinüñ maḫzen-i esrārıdur Pes gerek bir kişi kim ṣıdḳ u emānet kārıdur	Ki ʿazīz [u] muḥteremdür yār-ı ṣādıḳ cümleden Muṣṭafānuñ nitekim Ṣıddīḳ yār-ı ġārıdur	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
33b		ʿAşḳ-ı İlāhī sırr-ı Ḫudādur Kim fāş iderse Ḫaḳdan cüdādur		Matla		--./-.-./.--	
33b	Nefʿī	Bize kāfir dimiş Müftī Efendi Biz anlara dirüz her dem Müselmān	Ḫużūr-ı Ḫaḳda yaʿnī rūz-ı maḥşer İkimiz de çıḳaruz bil ki yalan	Kıta/2		.---/.---/.--	Nefʿī Efendi
33b		Bu yolda cān virendür pek bahādır Kim ol ʿāşıḳa dīdār cān-bahādur		Matla		.---/.---/.--	
33b	Ḫayretī	Başdan gel ey ḳalender ḳīl u ḳāli ḳıl tırāş Yoḫsa ḳılca ne bıyıḳ virür żarar saña ne ḳaş		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
33b	Rūşenī	Taşavvuf yār olup bār olmamaḳdur Daḫı hergiz dil-āzār olmamaḳdur		Matla		.---/.---/.--	
33b	Hüdāyī	Ḫudāyı severseñ sivādan kesil *Tecevvaʿ terānī tecerred taşıl*		Matla		.--/.--/.--/.-	
33b	Hüdāyī	Ḫalvet [ü]^{D} ʿuzletde eylerseñ ḳarār Umılur ola müyesser vaṣl-ı yār		Matla		-.--/-.--/-.-	
33b	Hüdāyī	Çekmeyince erbaʿīn[i]^{D} rūzgār Aña yüz göstermemişdür nev-bahār		Matla		-.--/-.--/-.-	
33b	İsḥāḳ	Der-i Mevlāda yetmiş yıl ʿömür sürmek saʿādetdür Yılı yitmiş ḳulı āzād ider mevlāsı ʿādetdür		Matla		.---/.---/.---/.---	
33b	Yaḥyā	Aġardı rūy-ı siyāhumda ḳara döndi şaḳal Ḳarayı aġa boyarmış Ḫudā-yı ʿazze ve cell		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	
33b		Ḳaçan düşse şaḳaluña bir aḳ ḳıl Cihān sevdāların elden bıraḳḳıl		Matla		.---/.---/.--	
33b		İki nesne ḫarāb itdi cihānı Köl[e]nüñ ṣūf[ī]si Türküñ ʿavāmı		Matla		.---/.---/.--	
33b		Devlet-i dünyāyı n'eyler ʿāşıḳ-ı dīdār olan Ülfet-i şāhānı n'eyler vāṣıl-ı Mevlā olan		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
33b	ʿĀlī	Sebz destār ile baḳ ey [yü]zi gül ġoncelere Her biri āl-i Resūlüm diyü ṭutmış secere		Matla		..--/..--/..--/..-	
33b	Dervīş Çelebi	Ḳurı efsāne şanur ṣūfī ṣadā-yı nāyı Ney ile sālik idi görseñe Mevlānāyı		Matla		..--/..--/..--/..-	
33b		Ṭoludur nāyüñ içi āteşe sūz-ı dilden Anuñ içün başamaz parmaġı[nı] pek ney-zen		Matla		..--/..--/..--/..-	
33b		Karīn-i nefs-i emmāre ḳarīb olur begüm nāra Çeker ol şāḥibin nāra işi dā'im olur ifsād		Müfred		.---/.---/.---/.---	Beyt
33b		Yüz ur ol ulu dergāha şu kim meyl eylemez ḫ[ʸ]āha Dil ü cānı olur ābād iren bir ḳalb-i āgāha		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyt

33b		Mecmūʿa gibi naḳş-ı maʿānī olagör var Tā kim olasın ṣoḥbet-i cānāna sezāvār		Matla		--./.--./.--./.--	Beyt
34a	Beyānī	Ṣubḥ irüp oldı yine çünki şeb-i tār tamām Câme-ḫᵛābından o meh şîve ile ḳıldı ḳıyām Reviş-i rāh[a]^{D} ḳadem başmaġa itdi iḳdām Ḳıldı ol serv-i sehī nāz-ıla ḫammāma ḫırām Şemʿ-i ruḫsārı ile oldı münevver ḫammām	Çekeyin yāre **Beyānī** nice hemyān naḳdin Dökeyin ayaġına eşk-i firāvān naḳdin Hep nişār eyleyeyin dîde-i giryān naḳdin Müjde ḫammāma **Fużūlī** vireyin cān naḳdin Ḳılmasun şarf-ı zer ol serv-ḳad [u]^{D} sîm-endām	Tahmis/ 7		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Fużūlī Taḫmīs-i Beyānī
34b	Ḫāmī	Ṣafādayuz ḫum-ı bād[e]yle hem-civār olalı Daḫīl-i meygede pīr-i muġāna cār olalı	Ne gördi şerḥa-i dil dāġ-ı sīneden ġayrı Hünerle **Ḫāmī** nigīn gibi nāmdār olalı	Gazel/8		.-.-/..--/.-.-/..-	Ḫāmī Efendi
34b	Rūḥī-i Baġdādī	Ḫalḳa kīn eyleme var ise belāġat sende Seni zemm eyleyeni medḥ ile ḳıl şermende	Sākin-i künc-i tevekkül olagör ey **Rūḥī** Nefsine kāmil olan cāhile olmaz bende	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Rūḥī Efendi
34b	Ḫāverī	Vaṣl-ı yār olmaz ise derd ile fürḳat bāḳī Ḳaçan ise dil-i şūrīdeye miḥnet bāḳī	**Ḫāverī** n'ola eger mesned-i ʿizzet yoġ-ısa Kūy içre saña cāy ḫāk-i mezellet bāḳī	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Ḫāverī
34b	Faṣīḥī	Güherdür laʿl-i cānānum ne gevher gevher-i ġarrā Velī dendānıdur lü'lü' ne lü'lü' lü'lü'-yi lā[lā]	Ruḫuñ şevḳı ile ey gül **Faṣīḥī** çoḳ ider nāle Ne nāle nāle-i bülbül ne bülbül bülbül-i şeydā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Faṣīḥī
35a	Mūsā Dede	Bir ismi Muṣṭafā bir ismi Aḥmed Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed Rūz-ı maḥşerde ide bize meded Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed	**Dervīş Mūsā** ḫāliş eyle niyyetüñ Emrine imtiṣāl eyle ḥażretüñ İşte budur doġrı yolı cennetüñ [Allāhümme ṣallī ʿalā Muḥammed]	Koşma/ 4		11'li hece	
35a	Ḫayālī-i Gülşenī	Yitürdüm özümi şöyle ki ḫāli İdemem farḳ hicrānı viṣāli	Dilerseñ Rūşenīyi Gülşenīyi Gözüñ aç gör miṣālidür **Ḫayālī**	Gazel/6		.---/.---/.--	İlāhī [Der-Maḳām-ı] Segāh
35b	Naḳşī	Var ey zāhid bilmedüñ bu nefḫ olan cān nedür Şor anı bir kāmilden cān nedür cānān nedür	ʿĀrif añlar bu sözden kim görmişdür her yüzden **Naḳşiyā** biñ bu gözden seyr olan seyrān nedür	Gazel/8		14'lü hece	
35b	Şeyḫ Oġlı	Ey göñül çün ʿaşḳa düşdüñ ḳanı dermānum dime ʿAşḳa ḳurbān eyle cānuñ pek şaḳın cānum dime	Aşḳuñ ol sulṭān[uñ]a **Şeyḫ Oġlı** sen berk eyle gel Ġāfil olma pek şaḳın ġayr[ı]ya sulṭānum dime	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
36a	Yūnus Emre	Bu gün ṣoḥbet bizüm oldı bize bizüm diyen gelsün Bu ʿaşḳ bize zehir içürdi nūş idüp duyan gelsün	**Yūnus** misk[ī]ni görmişler eline bir dīvān almış ʿĀlimler oḳıyamamış bu maʿnīden ṭuyan gelsün	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
36a	Ḫabīb	Ey göñül Allāha yalvar tā bulasın ʿizzeti ʿĀṣıḳ ol dīdār-ı Ḥaḳḳa kim bulasın ülfeti	Gel **Ḫabībā** Ḥaḳ rıżāsın ḳıl[asın] her şeyde kim ʿĀrifi bi'llāh olagör ister iseñ vuṣlatı	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
36a	Seyyid	Dil virüp dergāh-ı Ḥaḳḳa yüz ṭutup Sübḥāna gel Nūr-ı zikru'llāh ile ḳalbüñ pür it meydāna gel	Bunca demdür geçdi ʿömrüñ zillet içre **Seyyidā** Mā-sivāyı terk idüp şimden girü uşlanagel	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
36a	Vaḥdetī	Ne īn vardur ne ān vardur ne gelmek var ne gitmek var Ḳıyās itme ki ayrıldum ne vaḥdetden ırılmaḳ var		Matla		.---/.---/.---/.---	Vaḥdetī
36b	Naḳşī	Olar kim olmadı ʿālemde fānī Beḳā buldı bulup ol bī-nişānı	Ne kim remz eyledüñ naẓm içre **Naḳşī** Oḳır ʿārif olan fehm eyler anı	Gazel/6		.---/.---/.--	
36b	Necīb	Bu serāy-ı ʿālem içre baḳ Ḫudā envārına Dîde-i pür-ḥikmet-ile ir liḳā esrārına	ʿIṭr-ı vaṣl-ı yār-ıla olsun muʿaṭṭar gül-meşām ʿAndelībāsā **Necībā** düş bu ʿaşḳ gülzārına	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	ʿİzze'd-dīn Efendi-zāde ʿAbdü'l-ḳādir Efendi
36b		Bir yirde ki çün āteş ile āb olmaz Dünyā hevesi ʿārife reh-yāb olmaz Bir ḳalbe iki maḥabbe mersūm olmaz		Rubai		--./.--./.---/-	

		Bir ḳıble-nümādan iki miḥrāb olmaz					
36b	Nev‘ī	‘Ālem-i rü’yādur ey ġāfil ḥaḳīḳatde cihān Gerçi hep eşyā muʿabbirdür lisān-ı ḥāl-ıla		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Min-Netāyici’l-Fünūn
37b	Şıddīḳ	[Biri iḫvānınuñ yazdı te’essüf birle tārīḫin]^{D} Zelīḫā-yı fenādan çekdi dāmen Yūsuf-ı Nābī		Müfred		.---/.---/.---/.---	Tārīḫ-i Vefāt-ı Nābī Li-Şıddīḳ
37b	İḳbāl	Nevāl-i emr-i mühim kim himem bozındısıdur Velīk mekr-i Süleymān kerem bozındısıdur	Sezā nişān-ı ḳabūle çü naẕmuñ [ey] **İḳbāl** Miḥekk-i ʿilm ü maʿārif ḥikem bozındısıdır	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	İḳbāl
37b	Dürrī	Ser-ā-ser mestdür ʿālem degül mest-i şarāb ammā Cihān pür nūr-ıla rūşen degüldür āfitāb ammā	Degüldür **Dürriyā** taḥsīne şāyān gerçi eşʿārum Bu şiʿri defter-i ṭabʿumdan itdüm intiḫāb ammā	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Dürrī
37b	Vehbī	Baḳmaz o ġurre-mest-i bahā cān-sipārına Bī-hūde pāy-māl oluruz reh-güẕārına	**Vehbī** zevāl-i devlet-i ḫüsnin ol āfetüñ İtdüñ ḥavāle fitne-i ḫaṭṭ-ı ʿıẕārına	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
38a	Vehbī	Düşmiş yire mestem diyü mey-ḫāne derinde Bu bābda ʿāḳil [ü]^{D} dil üftāde yirinde	Mey neş’esini virdi meẕāḳ-ı dile **Vehbī** Rengīn-suḫanam vaṣf-ı leb-i laʿl-i terinde	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
38a	Vehbī	O şūḫ olursa baña mihrbān murādumca Müsāʿid olmış olurdı zamān murādumca	Güzellerüñ severem cümlesin dimem **Vehbī** Fülān ḫilāf-ı ṭabīʿat fülān murādumca	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
38a	Vehbī	Şarāb-ı laʿlüñe leb teşnedür rūḥ-ı revān sāḳī Helāk oldum meded iḥyāya luṭf it el-amān sāḳī	Şeb-i ʿişret n’ola müstaġnī-i şemm olsa ey **Vehbī** Miṣāl-i kevkeb-i dürrī olur pertev-resān sāḳī	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
38a	Rüşdī	Nāfe-i Çīn-i Ḫoṭen ṭurreñe olmaz hem-bū Sünbül-i cennet eger olsa ġıdā-yı āhū	Fikr-i zülfüñ iderek **Rüşdī**-i baḫt-ı siyehüñ Perde-i rāḥat olur çeşmüñe gelse uyḫu	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
38b	Rāsiḫ	Der-miyān itmek-içün ol meh-i zībende-cemāl Virdi bir ḫancer-i zerrīn hilāl-i şevvāl	Ṭurma dem-beste yiter rūze gidüp ʿīd oldı Söyle bir şiʿr-i ter ey **Rāsiḫ**-i şūrīde-maḳāl	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	Rāsiḫ
38b	Neylī	Bes degül mi rūy-ı zerd [ü]^{D} nuḳre-i eşk-i teri Ḫʸāce-i bāzār-ı ʿaşḳuñ n’eylesün sīm ü zeri	Nev-şüküfte ġonce-i bāġ-ı maḥabbetdür sözüm Ehl-i ʿaşḳuñ **Neyliyā** olsa n’ola zīb-i seri	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Neylī
38b	Neylī	Rūyına mihr-i cihān dirler idi gerçek imiş Ḫüsnine reşk-i bütān dirler idi gerçek imiş	Böyle nev-ṭarz imiş eşʿārı meger **Neylī**nüñ Şāʿir-i tāze-zebān dirler idi gerçek imiş	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
39a	Ḳadrī	Çıḳarduñ başa cānā bāliş-i zerkāra yüz virdüñ Ḳoparduñ fitneler yir yir ḫaṭ-ı jengāra yüz virdüñ	Elüñ ḳo sīne-i inşāfa gel kim **Ḳadrī**-i zāra Eger bir dest-būsuñ virmedüñ aġyāra yüz virdüñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ḳadrī
39a	Ruḫṣat	Senüñ-çün ḫʸāb-ı rāḥat çeşm-i giryānumla düşmendür Firāş-ı istirāḥat cism-i sūzānumla düşmendür	Pey-ā-pey zīver-i ser nār-ı ġurbet olduġı bu kim Ṣebāt-ı gevher-i dil **Ruḫṣatā** kānumla düşmendür	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Ruḫṣat
39a	Fezāyī	Vefā taʿlīmin itdüm baña hicrān dil-berümdendür İṣābet eyleyen tīr-i sitem bāl [ü] perümdendür	**Fezāyī** nīk [ü] bed her ne ki vardur iki ʿālemde Degüldür ġayrıdan ḥükmi ezelden dāverümdendür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Fezāyī
39b	Neylī	Sermā-yı ġam tamāma irüp nev-bahār olur Naḫl-i ümīdümüz yine pür-berg ü bār olur	Tebdīl olur ḳabā-yı ümīde libās-ı ġam **Neylī** yine ʿināyet-i Perverdigār olur	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Neylī
39b	Vehbī	Ṣabr-ıla künc-i ġamda o kim yār-ı ġār olur Genc-i ümīde nā’il olup kāmkār olur	**Vehbī** göz açdurur mı felek düşmene müdām Anı da pür-ġubār ider rūzgār olur	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	Vehbī
39b	Ṣāḥib	Feyż-i nesīm-i luṭf-ı Ḫudā āşikār olur Her dāġ-ı sīne bir gül olup al bahār olur	**Ṣāḥib** ʿadūlaruñ daḫı bu rūzgārda Evrāḳ-ı ‘ıyşı bir gün ola tārmār olur	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Ṣāḥib
40a	Rāşid	Bir gün derūn-ı ġuşşada şevḳ āşikār olur Çeng-i neşāṭa rişte[-i] endūh tār olur	**Rāşid** ḳalur mı düşmene ser-mestī-i ġurūr Elbette tāb-refte-i renc-i ḫumār olur	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Rāşid
40a	Nedīm	Laʿl-i nābuñ çāşnī-senc-i ʿitāb itmez misin Luṭf idüp ḳahr-ıla olsun bir ḫiṭāb itmez misin	Yoḫ mı bir luṭfuñ **Nedīm**-i zāruña ʿīd üstidür Defter-i hicrānı sulṭānum ḥisāb itmez misin	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Nedīm

40a	Neylī	Cüdāyam gülşen-i kūyından ol gül ḳanda ben ḳanda Baña hem-derd-i ʿaşḳ olsun mı bülbül ḳanda ben ḳanda	Bu ṭāliʿle olur ser-māye-i derd-i ser ey **Neylī** Ṣafā-baḫş-ı dil olmaḳ [sāġar-ı mül][D] ḳanda ben ḳanda	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Neylī
40b	Māhir	Bu āb [u][D] tāb ile ne diyem şimdi ben saña Söz var mı ey semen-ber [ü] ġonce-dehen saña	Ġurbetde mehveşān ile germ-iḫtilāṭ iken **Māhir** gelür mi ḫāṭıra meyl-i vaṭan saña	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Māhir
40b	Rāsiḫ	Dil-i aġyārı der-bend itmege ṭurreñ kemendüñdür Şehā ḫūn-rīz ġamz[e]ñ Ḳahramān-ı dīv-bendüñdür	ʿAceb mi ṭabʿ-ı **Rāsiḫ** olsa bir mecmūʿa-i kübrā Kitāb-ı dilde sevdā-yı ḫaṭ-ı ʿālem-pesendüñdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Rāsiḫ
40b	Rāsiḫ	Süzme çeşmüñ gelmesün müjgān müjgān üstine Urma zaḫm-ı sīneme peykān peykān üstine	Hem mey içmez hem güzel sevmez dimişler ḫaḳḳına Eylemişler **Rāsiḫ**e bühtān bühtān üstine	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
40b	Vehbī	Beni bir ḫāle ḳodı hecri ki aġyār aġlar Ḥālüme dost degül düşmen-i ġaddār aġlar	Çeşm-i yārüñ o da **Vehbī** gibi dil-ḫastesidür Eşkdür jāle degül nergis-i bīmār aġlar	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
41b	Lemʿī	İtmez teraḥḥum olsa göñül şīven-āşinā Tek olmayayduḳ ol şeh[e] evvelden āşinā	İtmiş çü şāne **Lemʿī** dili çāk çāk ġam Ol zülf-i ʿanberīnüñ iden gerden-āşinā	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
41b	Lemʿī	Ṭutdı cihānı nāle vü feryād-ı ʿandelīb Rengīn-terāne[-i] feraḥ-ābād-ı ʿandelīb	**Lemʿī** güşāde eyledi ṭabʿ-ı suḫanveri Dil-keş-nevā-yı naḳş-ı nev-īcād-ı ʿandelīb	Gazel/10		--./-.-./.--./-.-	
41b	Lemʿī	Görince ʿārıżuñ ey reşk-i āfītāb şarāb Olur o dem ki ġarīḳ-i cūy-ı ḥicāb şarāb	Helāk-i ḫasret-i laʿlüñ olur ise de **Lemʿī** Giyāh-ı ḫāk-i mezārı diye şarāb şarāb	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
42a	Lemʿī	Gülistān-ı ġamuñ bülbülleri āteş-nevādur hep Anuñ-çün gülleri pejmürde[-i] tāb-ı hevādur hep	Ne añlar nükte-nā-fehmān mezāyāsın anuñ **Lemʿī** Zebān-ı gūşe-i çeşm-i bütān remz-āşinādur hep	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
42a	Lemʿī	Murġ-ı dili zaḫm-āver-i şemşīr-i celāl it Tek beste-i gīsū-yı dil-ārā-yı cemāl it	Şāyān ola dirseñ saña her ṣadr-ı muʿallā **Lemʿī** dili zānū-zede-i ṣaff-ı niʿāl it	Gazel/7		--./--./--./--	
42a	Lemʿī	Nergis-i gülzār-ı cān-ı ʿāşıḳāndur çeşm-i mest Ġıbṭa-baḫşā-yı ġazālān-ı cināndur çeşm-i mest	Ādeme hīç bir nigāh-ı āşināyī eylemez **Lemʿiyā** āhū-yı vaḥşī[-i] zamāndur çeşm-i mest	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
42b	Lemʿī	Dökilsün gülʿ-ıẕāruñdan bünāgūşa o kāküller Temāşā-yı cemālüñle açılsun ġonce-güller	Giderme fikr-i ḫāl-i rūy-ı yāri **Lemʿiyā** dilden Kebāb anuñla ḫūb olur ola üstinde fülfül[l]er	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
42b	Lemʿī	Zāhid şarāb-ı nāb ile kim neş’e-yāb olur Kettān-ı ʿıyş ferş-i reh-i māh-tāb olur	Zīr-i ḫaṭında oldı nihān rūyı **Lemʿiyā** Şeb perdedār-ı tāb-ı ruḫ-ı āfītāb olur	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
42b	Lemʿī	Sensüz baña gülzār-ı cihān beyt-i ḥazendür Çeşm-i tere her ġonce[-i] nev-reste dikendür	**Lemʿī** ḥaẕer it şīr-i nigāhından o şūḫuñ Aña göre ḫūnī gözi āhū[-yı] Ḫotendür	Gazel/5		--./--./--./--	
43a	Lemʿī	Bād-ı nesīm [ü] leb-i ter meşrebümcedür Mīnā-yı meyle defʿ-i keder meşrebümcedür	Pervānevār yanmadayuz şimdi **Lemʿiyā** Tāb-ı ʿıẕār-ı şuʿle-eser meşrebümcedür	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
43a	Lemʿī	Dilümüz ḥalḳa-i zülf-i ruḫ-ı pür-tāba düşer Beñzer ol keştīye kim sehv-ile gird-āba düşer	**Lemʿiyā** naẓm-ı ḫoş-āyendeñe taḥsīn itmek Rāst-fehmān-ı maʿānī olan aḫbāba düşer	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
43a	Lemʿī	Ṣahrā-yı ġamda ʿaşḳ-ıla dil pādişāh olur Āh-ı derūnı üstine çetr-i siyāh olur	**Lemʿī** helāk-i ġamze[-i] çeşm-i bütān olan Her bir giyāh-ı sebzi yine ʿöẕr-ḫᵛāh olur	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
43a	Lemʿī	Gūşe-i çeşm-i suḫan-gū keşf-i ḥarf-i rāz ider Her ne eylerse baña ol ġamze-i ġammāz ider	Pençe-i müjgān-ı ḫūn-āşāmdan **Lemʿī** ḥaẕer Ḫūn-ı murġ-ı cānı zīb-i çengel-i şeh-bāz ider	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
43b	Lemʿī	Niyāz-ıla o ṭıfl-ı bāġ-ı nāzı rām müşkildür Daḫı bir nev-ẓuhūr-ı ʿişvedür ibrām müşkildür	İder pür-şerḥa ālām cismin [anuñ] ḳayd-ı şöhretle Çü ḫātem **Lemʿiyā** olmaḳ esīr-i nām müşkildür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
43b	Lemʿī	Dil-i ʿuşşāḳa sebz-i ḫaṭṭı feyż-i şādmānīdür	İden ṭūṭī-i muʿciz-güy-ı maʿnī **Lemʿiyā** ṭabʿuñ	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	

		Hezār-ı bī-nevāya nev-bahār-ı cāvidānīdür	O mir’āt-ı ṣafānuñ lüknet-i şīrīn-zebānıdur				
43b	Lem‘ī	Piyāle-keşlügi ṣanma ṣafā[-yı] ḫātırdur Cihānda çekdügümüz her berāy-ı ḫātırdur	Kemān-ı ḥasrete ṭāḳat mi var meger **Lem‘ī** Cihānda çekdügümüz hep berāy-ı ḫātırdur	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
43b	Lem‘ī	Çekilsün sāġar-ı leb-rīz-i ṣahbā sāḳiyā bir bir Alınsun būse-i rengīn-i laʿl-i dil-rübā bir bir	Nice ṣad-pāre olmaz **Lem‘iyā** mir’āt-ı dil her dem Gelür dest-i sitemle yārdan seng-i cefā bir bir	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
44a	Lem‘ī	Cāy-ı fikr-i zülf-i pür-ḫam teng-nā-yı sīnedür Cilvegāh-ı mār-ı pīçīde der-i gencīnedür	Rūy-ı ruḫsār-ı bütāndur söyleden **Lem‘ī** beni Eyleyen ṭūṭī-i gūyā cevher-i āyīnedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
44a	Lem‘ī	Ḫaṭṭ-ı nev-ḫīz-i ʿızāruñ nev-bahārı añdurur Nāle-i cān-sūz-ı dil ammā hezārı añdurur	**Lem‘ī**veş tenhā-nişīn-i vādī-i ġurbet olan O meh-i Ṣıddīḳ-meşreb yār-ı ġārı añdurur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
44a	Lem‘ī	Bahār oldı yine ʿazm-i gülistān idecek demdür Ṣafādan gül gibi çāk-i girībān idecek demdür	Yine ġam-ḫāneñe dil-dār geldi mā-ḥażar **Lem‘ī** İnāāsā dü-çeşmüm dāne-rīzān idecek demdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
44a	Lem‘ī	Gülzār-ı ḥüsne sebz-i ḫaṭuñ nev-demīdedür Ġamdan dem-i bahār-ıla diller remīdedür	**Lem‘ī** ḫadeng-i ġamze[-i] çeşm-i bütān ile Bādām gibi cümle tenüm dīde dīdedür	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
44b	Lem‘ī	Çeşm-i girişme-sāz ki mihmān-ı fitnedür Ṣīrīn tebessümi nemek-i ḫᵛān-ı fitnedür	Mümkin mi dest-i ḫᵛāhişi gül-çīn-i kām idem Ḫāl-i ʿızārı **Lem‘ī** nigehbān-ı fitnedür	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
44b	Lem‘ī	Şikenc-i zülfüñ ile ızṭırābumuz vardur Derūnumuzda ʿaceb pīç ü tābumuz vardur	Girih-güşā-yı zülüf-i ümīde ey **Lem‘ī** Nesīm-i āh-ı seḥer intisābumuz vardur	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
44b	Lem‘ī	Çeşm-i girişme-sāzuñ sürme-keşīde göster Çek zaġa tīġ-i ġamz[e]ñ āteş-çekīde göster	Ḫavf [u] recāmı **Lem‘ī** hem-bezım-i ʿişret eyle Gül-çihre-i niyāzı reng-i perīde göster	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
44b	Lem‘ī	O meh-rūnuñ ruḫ-ı pür-tābı mir’āt-ı leṭāfetdür Görinse ḫaṭ yine ṣīrāze-i mihr ü maḥabbetdür	Çeker ser-rişte[-i] naẓma dür-i nā-yāb-ı maʿānī O dil kim **Lem‘ī**veş müstaġraḳ-ı deryā-yı fikretdür	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
45a	Lem‘ī	Sīne kim ġamze-i ser-tīze nişān olmışdur Nemek-i zaḫm-ı ġamı fikr-i dehān olmışdur	Düşen erbāb-ı suḫan vaṣf-ı dehān-ı yāre **Lem‘iyā** cümlesi bī-nām [u] nişān olmışdur	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
45a	Lem‘ī	Ġam-ı dīrīnüñ ey meh-pāre dilde neş’e-peymādur Ṣarāb-ı köhnenüñ bir ḳaṭresi keyf-i dü-bālādur	Ḫayāl itdükce **Lem‘ī** būse[-i] laʿl-i leb-i yāri Hemān ḫūn-āb ile çeşm-i terüm hem-reng-i mīnādur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
45a	Lem‘ī	Ne dem dil bir nigāh-ı vaʿde-i vaṣluñ niyāz eyler Siyeh çeşmüñ teġāfül-gūne müjgān-pūş-ı nāz eyler	Felekde tār-ı çeng-i Zühre işkeste gibi **Lem‘ī** Ki yoḳdur ʿişret-ābād-ı cihānda söz ü sāz eyler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
45b	Lem‘ī	Görüp o lāle-ruḫı çeşm-i dāġ rūşen olur Fürūġ-ı şemʿ-i ruḫından çerāġ rūşen olur	Gelince yāda **Lem‘ī** o şemʿ-i bezim-ārā Nühüfte-rāz-ı dil-i dāġ dāġ rūşen olur	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
45b	Lem‘ī	Çeşm-i ḫūn-ābe-feşān kim dem-be-dem nemnāk olur Çihre-i mir’āt-ı dil gerd-i kederden pāk olur	**Lem‘iyā** reşk-i şemīm-i zülf-i ʿanber-bārdan Nükhet-i pīrāhen-i Yūsuf girībān-çāk olur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
45b	Lem‘ī	Görseydi ḳadd-i yāri ne zībā ḫırām ider Ḫam-geşte olsa ḳāmet-i Ṭūbā ḳıyām ider	Vāṣıl olur netīce[-i] maḳṣūda **Lem‘iyā** Ol suḫte-dil ki terk-i temennā-yı ḫām ider	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
45b	Lem‘ī	Ḫaṭṭ-ı ruḫsār-ı semensā-yı leṭafet tāzedür Hīç ḫazān olmaz bahār-ı bāġ-ı cennet tāzedür	Şevḳ-ı laʿl-i yār-ıla söylendi **Lem‘ī** bu ġazel Żevḳ-ı taʿbīrinde āṣār-ı ḫalāvet tāzedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
46a	Lem‘ī	Fikr-i laʿlüñ ḳālıb-ı elfāẓa rūḥ-ı tāzedür Maʿnī-i rengīn-edānuñ nisbeti iʿcāzadur	Ḫāme[-i] rengīn taḥsīne olur **Lem‘ī** sezā Vaṣf-ı ḳadd-i yār-ıla şiʿrüm bülend-āvāzedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
46a	Lem‘ī	Bahār-ı neşve-i meyden ruḫuñ ki gül gül olur Hezār şevḳ ile dil hem-sürūd-ı bülbül olur	Elümde **Lem‘ī** benüm Ẕü’l-fiḳārdur ḫām[e]m Kümeyt-i dil giderek hem-ʿinān-ı Düldül olur	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
46a	Lem‘ī	Görse şükūh-ı ḥüsnini ʿuşşāḳ lāl olur	Fikr-i füsūn-ı çeşm-i bütān ile **Lem‘iyā**	Gazel/9		--./-.-./.--./-.-	

		Ol pādişāh-ı nāza nice ʿarż-ı ḥāl olur	Her tāze şiʿr ḫaḳ bu ki siḥr-i ḥelāl olur				
46b	Lemʿī	Çek cām-ı ʿaşḳı dime ki ʿaḳla ḫalel gelür ʿAḳluñ giderse yirine niʿme'l-bedel gelür	**Lemʿī** fesāne-sāz-ı niyāz olmadan henüz Ol mest-i nāza raḳde-i ḫᵛāb-ı kesel gelür	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
46b	Lemʿī	Rind-i ʿaşḳa cām-ı şahbā bī-keder āyīnedür Ḫāk-i rāh-ı mey-fürūşān ser-be-ser āyīnedür	Himmet-i rūşen-żamīrān iledür pervāz-ı dil Ṭūṭī-i gūyāya **Lemʿī** bāl u per āyīnedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
46b	Lemʿī	Beni bīdār iden şeb-tā-seḥer āh u enīnümdür Ḫadeng-i ġamze-i şūḫı o yārüñ dil-nişīnümdür	Ḫarābāt-ı şafāyı **Lemʿiyā** seyr ü temāşāya Elümde gerden-i mīnā-yı şahbā dür-bīnümdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
46b	Lemʿī	Ẕevḳ-ı elfāẓ-ı suḫan maʿnādadur Neş'e-i rengīn-dil mīnādadur	Pāyemüzdür ḫāksārī **Lemʿiyā** Pāy-ı būs-ı yāre dil üftādedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.-	
46b	Lemʿī	Bu zaḫm-ı tāze dile çeşm-i ser-ḫoşumdandur Bu pīç ü tāb o zülf-i müşevveşümdendür	Benüm bu mertebe bisyār-gūluġum **Lemʿī** Füzūnī-i ġam-ı dehr-ile āteşümdendür	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
47a	Lemʿī	Siyeh-rūzī[-i] dil sevdā-yı zülf-i dil-keşümdendür Hevāya munḳalib olduġı āhum āteşümdendür	Şuver-yāb-ı maʿānī olduġum naẓm-ı terüm **Lemʿī** Şafā vü tābiş-i mir'āt-ı ṭabʿ-ı bī-ġışumdandur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
47a	Lemʿī	Ol dil ki çü ġonce daḫı pīçīde degüldür Gül gibi bu gülzārda ḫandīde degüldür	Rengīn mi olur **Lemʿī** her ulü'n-naẓm-ı (?) güher-rīz Ḫūn-āb-ı ciger içre ki ġalṭīde degüldür	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
47a	Lemʿī	Nāle vü zār-ıla hem-zād ki dirler o bizüz Pey-rev-i bülbül-i nā-şād ki dirler o bizüz	Bir nümāyişle hemān şuʿle gibi ey **Lemʿī** Dāġ-ı sūz-ı dil-i ḫussād ki dirler o bizüz	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
47b	Lemʿī	Keştī-i himmetle baḫr-ı mā vü menden geçmişüz Māverā'ü'n-nehr-i dehr-i pür-miḥenden geçmişüz	Telḫ-kām-ı āşinā-yı baḫr-ı hicrān olalı **Lemʿī** şīrīnkārī-i fikr-i suḫandan geçmişüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
47b	Lemʿī	Serv ol şūḫ-ı ḫır[ā]mān ile reftār idemez Ġonce laʿl-i leb-i ḫandān ile güftār idemez	Tāzelendi yine bu köhne zemīn ey **Lemʿī** Ehl-i dil ṭavr-ı ḳadīmi hele inkār idemez	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
47b	Lemʿī	O şūḫuñ ʿāşıḳa her dem cefāsı artar eksilmez Anuñ-çün ʿāşıḳ-ı zāruñ recāsı artar eksilmez	Kemānuñ tīr ile çün ittiḥādı olmaz ey **Lemʿī** Sipihrüñ rāst-ṭabʿāna cefāsı artar ek[silmez]	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
47b	Lemʿī	Gösterdi ḫāl-i ʿanberin ol gül ʿıẕārumuz Sevdā-yı ḫāma düşdi dil-i dāġ-dārumuz	Düşmezdük ayaġına o muġ-beççenüñ müdām **Lemʿī** ne çāre elde degül iḫtiyārumuz	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
48a	Lemʿī	Dem olmaz kim raḳībe çeşmi yārüñ ʿözr-ḫᵛāh olmaz Ḳıyāmetdür bunuñ gibi günāh-ender-günāh olmaz	Ruḫın seyr eyledükce girye-sāz-ı minnet-i vaṣl ol Ki eşk-i çeşm-i ter **Lemʿī** girān-bār-ı nigāh olmaz	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
48a	Lemʿī	Yā Rab ḳarīn-i şoḥbet-i dil-dār olur mıyuz Künc-i elemde böyle ḳalup ḫᵛār olur mıyuz	**Lemʿī** güşād olur mı der-i ḫᵛāhiş-i derūn Nerd-i fenāda yoḳsa daḫı zār olur mıyuz	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
48a	Lemʿī	Sūziş-i ʿaşḳ ile āteş-ḫānedür mey-ḫānemüz Şuʿle[-i] cevvāledendür gerdiş-i peymānemüz	**Lemʿī** şemʿ-i vaṣla ʿarż-ı sūza māniʿdür felek Pertev-i meh-tābdandur sūziş-i pervānemüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Lemʿī	Bī-ḳarār oldı ārām-ı dil-i miskīnümüz Mevce[-i] bī-tābī[-i] sīm-ābdur temkīnümüz	Serv-i mevzūn-ı çemendür cūybār-ı ṭabʿla **Lemʿiyā** her mışraʿ-ı ber-ceste-i rengīnümüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Lemʿī	Oldı engüşt-i işāret ḫāme-i taḥrīrümüz Encümen-sāz-ı ḫamūşīdür leb-i taḳrīrümüz	Olmasun bī-hūde cūyān-ı devā zaḫm-ı ḥasūd Ḫāme-i müşkīn-raḳamdur **Lemʿiyā** şemşīrümüz	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Lemʿī	Tāb-ı ʿaşḳ-ı yārdur zīb-i dil-i vīrānemüz Nūr-ı ḫurşīd-i dıraḫşān oldı naḳş-ı ḫānemüz	Gevher-i eşʿāruña virdi fürūġ-ı iʿtibār Āşinā lafẓ ile **Lemʿī** maʿnī[-i] bīgānemüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
48b	Lemʿī	Ġayra bir kerre nigāh itmege yoḳdur çāremüz Bestedür zülf-i nigāra rişte-i neẕẕāremüz	Keşret-i seyr-i ruḫ-ı ḫūy-gerde-i dil-dārdan **Lemʿiyā** pür-gevher oldı dāmen-i neẕẕāremüz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
49a	Lemʿī	Ṭabībüm bister-i hecrinde dil bīmārdur sensüz	Çeker mi cām-ı leb-rīz-imtinān-ı sāḳī[yi] **Lemʿī**	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	

		Tenümde her ser-i mū neşter-i āzārdur sensüz	Dili ḫūn-āb-ı ġamla sāġar-ı ser-şārdur sensüz				
49a	Lem‘ī	Ḫūn-ābe-nūş-ı keş-me-keş-i ḫār-ı ḥasretüz Sīne-figār-ı neşter-i āzār-ı ḥasretüz	Ol bülbül-i ġarīb-nevāyuz ki **Lem‘iyā** Dām-ı ümīd-i vaṣla giriftār-ı ḥasretüz	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
49a	Lem‘ī	Tehī-dest-i kerīmü’ṭ-ṭabʿ olan hergiz baḫīl olmaz Ġarīz-i ḳadr-fehmān-ı hüner-güster zelīl olmaz	Mürüvvet mi gelür her ḥaşm-ı şuʿle-ḫūndan **Lem‘ī** Belī her āteş-i sūzında gülzār-ı Ḫalīl olmaz	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
49b	Lem‘ī	Serümde şemʿ gibi dūd-ı āh besdür bes Bürehne-cism-i ġama bir külāh besdür bes	Çü lāle **Lem‘ī** yiter serde dāġ-ı ḫūnīnüm Bürehne-cism-i ġama bir külāh besdür bes	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
49b	Lem‘ī	Ḫaṭ-ı nev-ḫīzi gülzār-ı cemālinde çemenlenmiş ʿIẕār-ı nāzüginde cāy-ı būse yāsemenlenmiş	Dil-i sevdā-peresti çekmege zencīr ey **Lem‘ī** Müselsel ḥalḳa ḥalḳa kākül-i ʿanber-şiken[len]miş	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	
49b	Lem‘ī	Gerdūn-ı kīneverden ümīd-i vefā ġalaṭ Bu cām-ı bāz-gūnede rāḥ-ı ṣafā ġalaṭ	ʿĀlemde ser-firāz mıdur naḫl-i ḫᵛāhişüm **Lem‘ī** zemīn-i şūrda neşv ü nemā ġalaṭ	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
50a	Lem‘ī	Dil-i şaḥrā-neverd-i ‘aşḳuña sevdā-fezādur ḫaṭ Hezār ‘uşşā[ḳı lāl-i vaḥşet eyler sürme-sādur ḫaṭ]^{Y}	Beyāż-ı şafḥa-i rūya esīr-i zülf içün **Lem‘ī** Midād-ı müşk ile tevḳīʿ-i menşūr-ı rehādur ḫaṭ	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	
50a	Lem‘ī	Ol ‘āşıḳuñ ki fikr-i leb-i cān-fezāsı yoḳ Āṣār-ı nuṭḳ-ı ‘Īsī-i muʿciz-edāsı yoḳ	Olsun mı naḫl-i ḫᵛāhiş-i dil mīve-dār-ı kām **Lem‘ī** bu şūr[e]zār-ı cihānuñ nemāsı yoḳ	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
50a	Lem‘ī	Göñülde ‘aşḳ-ı ruḫ-ı dil-rübāyı tāzeledük Kühen ḥikāyet-i mihr ü vefāyı tāzeledük	Ḫayāl-i şerbet-i laʿliyle **Lem‘ī** ol şūḫuñ Cigerde sūziş-i tāb-ı cefāyı tāzeledük	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
50b	Lem‘ī	Ne ‘āḳıllar ser-i zülfüñle şeydā olduġın gördük Düşüp şaḥrāya Mecnūn gibi rüsvā olduġın gördük	Baḳup āyīne[-i] eflāke **Lem‘ī** çeşm-i ‘ibretle Bu ‘ālem pāy-tā-ser ḥasret-efzā olduġın gördük	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
50b	Lem‘ī	Neden ter düşdüñ ey gül-ġonce[-i] bāġ-ı ḫayā n’olduñ Muḫālif naġme mi itdi hezār-ı bī-nevā n’olduñ	Nevā-yı dil-keş-i kilk-i terüñ **Lem‘ī** füzūn eyle Ṣalar reşk-i terāne ‘andelīb-i bī-nevā n’olduñ	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	
50b	Lem‘ī	Pīç ü tāb-ı ġama düşdük yine āh eylemedük Ser-i zülfüñ ḳoyup eflāke penāh eylemedük	**Lem‘iyā** ṭıfl-ı dili ġarḳ-ı yem-i eşk itdük Merdüm-i dīde gibi cūyda şināh eylemedük	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
50b	Lem‘ī	Ḫayāl it laʿl-i rengīn-i bütānı cām-ı şahbā çek Ḳıl endīşe miyānın tār-ı beyte dürr-i maʿnā çek	Eger cā-gīr ise ḫāṭırda [bīm-i]^{Y} laġziş [ü] iḳbāl Bu ‘işretgāhdan künc-i ferāġa **Lem‘iyā** pā çek	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
51a	Lem‘ī	Taḥṣīl-i şāhid-i emele cüst [ü] cū gerek Āh-ı seḥerle ḫāne-i dil rüft-rū gerek	**Lem‘ī** ṣalāt-ı şükr-i viṣāline ol şehüñ Eşk-i sürūr-ı dīde-i terden vużū gerek	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
51a	Lem‘ī	Olsa būy-ı gül-i cennetden eger pīrehenüñ Olur āzürde leṭāfetden o nāzük bedenüñ	**Lem‘iyā** p[ī]şgeh-i ḫażret-i üstāda gider Eyle kālā-yı ādāb-ıla müzeyyen suḫanuñ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
51a	Lem‘ī	İdüp mehcūr ġayrı ey kemān-ebrū siper itdüñ Degül ḳaṣduñ taḳarrüb tīr-i āhumdan ḫaẕer itdüñ	Taḫayyül eyledükce **Lem‘iyā** serv-i ḳad-i yāri Yine bir mışraʿ-ı ber-ceste dilde cilv[e]-ger itdüñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
51a	Lem‘ī	Gerdiş-i çeşm-i ġazāl olduḳca zih-gīrüñ senüñ Hīç ḳarār itsün mi cānā sīnede tīrüñ senüñ	**Lem‘ī** çün āyīne ḫayrānuz suḫan-sāz olmadan Ṭūṭī-i şekker-feşān olursa taʿbīrüñ senüñ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
51b	Lem‘ī	Esīr-i zülfüñe ḳaṣduñ cefā imiş bildük Ḫaḳīḳat ey büt-i raʿnā ḫaṭā imiş bildük	Çemende servden oldı [çü] **Lem‘ī** āzāde Esīr-i bend-i girān-ı ḳabā imiş bildük	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	
51b	Lem‘ī	Görse ser-geştelügüñ ‘āşıḳ-ı bī-tābларuñ Nāle vü zārı gülū-gīr ola dūlābларuñ	Olsa bālini eger dāmen-i maḥşer **Lem‘ī** Yine bīdār olamaz çeşmi girān-ḫᵛābларuñ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
51b	Lem‘ī	Feyż-i nesīm-i şubḥ iledür āb u tāb-ı gül Oldı güşāde ḫāṭır-ı rengīn-niḳāb-ı gül	Tārāc-ḫūrde-i ġam-ı bād-ı fenā olur **Lem‘ī** neşāṭ [u] devlet-i pā-der-rikāb-ı gül	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
51b	Lem‘ī	Fikr-i miyānuñ olmasa ger pīşe[-i] ḫayāl	**Lem‘ī** bu żaʿf-ı ḥasret-i ebrū-yı yār-ıla	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	

		Tā böyle ince olmaz idi riṣte[-i] maḳāl	Olsaḳ ‘aceb mi ġıbṭada yek-ṣeb[e-i] hilāl				
52a	Lem‘ī	Çek ayaġı künc-i ġamdan sākin-i mey-ḫāne ol Var yüri dest-i muġāndan bāde al mestāne ol	**Lem‘iyā** olduḳca mey-nūş-ı ḫayāl-i la‘l-i yār ‘Andelīb-i naġme-sāz-ı ma‘nī-i mestāne ol	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
52a	Lem‘ī	Mevce ṣevḳı ile deryā gibi pür-cūş oldı dil Gevher-i maḳṣūda ser-tā-pāy āġūş oldı dil	La‘l-i rengīn-i bütānı vaṣf idelden **Lem‘iyā** Cām-ı leb-rīz-i mey-i ma‘nīyle medhūş oldı dil	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
52a	Lem‘ī	Dehān-ı ḫᵛāhişi bāz itmenüñ zamānı degül Zebānı nāṭıḳa-sāz itmenüñ zamānı degül	Bahāne-ḫᵛāhdur ey **Lem‘ī** bu ġalaṭ-fehmān Dehān-ı ḫāmeyi bāz itmenüñ zamānı [degül]	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	
52b	Lem‘ī	Ḥayret-zede itdi beni ol ‘ārıż-ı māhum Maḥv oldı çü āyīne ser-ā-pāy nigāhum	Tīġ-ı nigehin itdi ḥavāle dile **Lem‘ī** Bir kerre su’āl eylemedüñ cürm ü günāhum	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
52b	Lem‘ī	Yād-ı ruḫuñla ṣāfdur āyīnemüz bizüm Hem-bezm-i āfitāb olur sīnemüz bizüm	**Lem‘ī** ḳabā-yı keş-me-keş-i cāh-ı devlete Tercīḥ olur mı ḫırḳa-i peşmīnemüz bizüm	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
52b	Lem‘ī	Şarāb-ı nāb-ıla sāḳī şüküfte-rū olalum Miṣāl-i bülbüle ser-şār-ı güft [ü] gū olalum	Dü çeşm-i mesti varur ḫᵛāb-ı nāza ey **Lem‘ī** Ḥarīm-i gülşen-i bezminde beẕle-gū olalum	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
52b	Lem‘ī	Ḫaṭ āver olmaġ ile der-kenār olur ṣandum Viṣāle bā‘iṣ [ü] bādī bahār olur ṣandum	Bu kārgāhı güṣād itmez idüm ey **Lem‘ī** Metā‘-ı ma‘rifete i‘tibār olur ṣandum	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
53a	Lem‘ī	Ḫayāl-i ḫaṭṭ-ı la‘l-i dil-beri dilde mekīn buldum Yem-i ‘aşḳ içre gūyā bir Süleymānī nigīn buldum	Olınca kāküli ḫam-der-ḫam-ı dest-i ṣabā **Lem‘ī** Dili pīçīde-i ġam ḫāṭırı zār [u] ḥazīn buldum	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
53a	Lem‘ī	Eyle[me]ʸ murġ-ı dili dāġ-ı cefādan maḥrūm Olmayam dirseñ eger berg [ü] nevādan maḥrūm	Gül-i rengīn-i ḫayāl-i suḫanuñ ey **Lem‘ī** Olmasun būy-ı dil-āvīz-i edādan maḥrūm	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
53a	Lem‘ī	Dāġ-ı serümi tāc-ı Ferīdūna degişmem ‘Uryānluġumı aṭlas-ı gerdūna degişmem	Gülşende ki serv-i ḳad-i yār olmaya **Lem‘ī** Ṣāḫ-ı güli bir mışra‘-ı mevzūna degişmem	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
53a	Lem‘ī	Gehī hicrān-ı yāri fikr-ile ġamnākdür göñlüm Gehī yād-ı ümīd-i vaṣl ile bī-bākdür göñlüm	Hemān ek toḫm-ı eşki dāne-çīn-i kām olam dirseñ Bu ‘arṣagāhda **Lem‘ī** bir avuç ḫākdür göñlüm	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
53b	Lem‘ī	Çekilsün gerd-i sürme cevher-i tīġ-i nigāh olsun Eger ser-tīz olursa ġamze[-i] çeşm-i siyāh olsun	Oḳırsa nāme-i naẓmum o maḫdūm-ı suḫan-pīrā Vücūdı **Lem‘iyā** tertīb-sāz-ı ‘izz ü cāh olsun	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
53b	Lem‘ī	Eyler remīde seng-i ḥavādiṣ zamāneden Murġ-ı dil-i şikeste-peri āşiyāneden	Mest oldı bülbülān-ı nevā-senc **Lem‘iyā** Rengīn-terāne[-i] ġazel-i ‘āşıḳāneden	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
53b	Lem‘ī	Ey dil ḥaẕer ol ġamze-i ḫūn-ḫᵛārı bilürsin Ḳan aġladur āḫir o sitemkārı bilürsin	Ḫᵛāhişger-i düşnāmı olursın yine **Lem‘ī** La‘linde olan lezẕet-i güftārı bilür[sin]	Gazel/6		--./.--./.--./.--	
53b	Lem‘ī	Bilindi sūziş-i dil āhumuñ ‘arşa ṣu‘ūdından Nümāyāndur vücūdı āteşüñ āsār-ı dūdından	Yanup yaḳılduġı şem‘uñ gice tā ṣubḥa dek **Lem‘ī** Şikāyetdür zebān-ı ḥāl ile dūd-ı kebūdından	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
54a	Lem‘ī	Ġamz[e]ñ girişme nāz-ıla mekkārelenmesün Bī-çāre ‘āşıḳuñ cigeri pārelenmesün	Elbet çıḳar beyāża naẓīre[-i] Raḥmīye Kilk-i terüñle **Lem‘ī** varaḳ ḳaralanmasun	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
54a	Lem‘ī	Müşevveş ḫāṭır-ı āşüfte gīsū-yı dil-ārādan Mükedder levḥ-i dil fikr-i ḫaṭ-ı ruḫsār-ı zībādan	Ḫarāb-ābād olur **Lem‘ī** binā-yı ṭāḳatüm āḫir Ḫurūş-ı mevc-i āb-ı tīġ-i ebrū-yı mücellādan	Gazel/9		.---/.---/.---/.---	
54a	Lem‘ī	Ey bād-ı ṣabā zülf-i dü-tādan mı gelürsin Vāreste misin dām-ı belādan mı gelürsin	Ey ḫāme-i **Lem‘ī** ne bu şīrīnī-i güftār Sen Nābī-i pākīze-edādan mı gelürsin	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
54b	Lem‘ī	Olur mı olsa da tebḫāle la‘l-i nāb nihān İder mi reng-i meyi perde-i ḥabāb nihān	Nühüfte remz-i tekellüm nigāh-ı şūḫında Su’āl-i **Lem‘ī**-i zāra virür cevāb nihān	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	
54b	Lem‘ī	Cism-i nizāra sensüz olur pīrehen diken Böyle ḳalursa hecrüñ olur cāna ten diken	Müjgānı ‘āḳıbet olur ey **Lem‘ī** çeşmine Ol şūḫa bed nigāh ile her göz diken diken	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
54b	Lem‘ī	Siyeh-mest-i cünūnam cām-ı nūş-ā-nūş-ı ḥasretden	Görelden şūret-i sāḳīde reng-i imtinān **Lem‘ī** Dehen-şūy-ı ferāġuz sāġar-ı ṣahbā-yı ‘işretden	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	

		Derūnum lāleveş pür-dāġ-ı ḫūndur ye’s-i vuşlatdan					
54b	Lem‘ī	İtse idrāk meyüñ ḫumdaki ẕevḳ-i cūşın Ḳurş-ı ḫurşīdden eylerdi felek ser-pūşın	Böyle rengīn-naġam-ı bülbül-i kilk-i hünere Ṭutsa aḫbāb [n’ola]^{Y} **Lem‘ī** gülāsā gūşın	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
55a	Lem‘ī	Der-kemīn fitne ser-i zülf-i füsūn-sāzından Dil-nişīn ġamze nigāh-ı suḫan-endāzından	Cilve-ger eşheb-i nāzı o şehüñ **Lem‘ī** yine Bizi pā-māle gibi ḳaşdı tek ü tāzından	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
55a	Lem‘ī	Kākülüñ dest-i nesīm ile girih-gīr olsun Dil-i şūrīde hemān beste-i zencīr olsun	Eyle meşşāṭa-i elfāẓ ile rengīn naẓmuñ **Lem‘iyā** ḫüsn-i edā şīve-i ta‘bīr olsun	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	
55a	Lem‘ī	Zaḫm-āşinā-yı ġamze olup yār[e] şimdiden Ol şāh-ı ‘işvekāra gönül yara şimdiden	Ṭaḳıl yanına **Lem‘ī** niyāz eyle vaşlını Pā-māl-i esb-i nāz ol o ġaddār[a] şimdiden	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
55b	Lem‘ī	Ḳaddüñ riyāż-ı ḫüsne bir serv-i nev-resīde Ol bāġa şaçlu sünbül gīsū-yı dil-keşīde	Dil-puḫtegāna **Lem‘ī** yoḳdur nigāh-ı raġbet Üftāde-i b[ī]-pādur çün dīde-i remīde	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
55b	Lem‘ī	Bāġa vardum gülsitān-ı kūy geldi ḫāṭıra Servi gördüm ḳāmet-i dil-cūy geldi ḫāṭıra	**Lem‘iyā** bu mışra‘-ı ber-ceste-i mevzūn ile Reşk-i Ṭūbā ḳāmet-i dil-cūy geldi ḫāṭıra	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
55b	Lem‘ī	Ol şeh güẕār itmede rūy-ı celāl ile Mümkin midür ki gün gice āsūde ḫāl ile	**Lem‘ī** şeker-feşān olıcaḳ ṭab‘-ı rif‘atı Söyletdi ṭūṭī-i dili şīrīn-maḳāl ile	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
56a	Lem‘ī	Yād-ı ser-i zülfüñ ile āh eylemeyince Ārām idemem zīb-i külāh eylemeyince	Mümkin mi rehā pençe-i şeh-bāz-ı müj[e]ñden **Lem‘ī** girih-i zülfi penāh eylemeyince	Gazel/6		--./.--./.--./.--	
56a	Lem‘ī	Çeker şahbā-yı ‘işve ġamzesi peymāne peymāne Süzer āhū-nigāh-ı çeşmini mestāne mestāne	Gönül bir dil-rübānuñ ser-girān-ı ‘aşḳıdur **Lem‘ī** Ḫayāl-i cām-ı la‘l ile gezer mey-ḫāne mey-ḫāne	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
56a	Lem‘ī	‘Āşıḳ-ı āşüfte-ḥālüz kākül-i şeb-bū ile Sāyeāsā pāy-mālüz ḳāmet-i dil-cū ile	Ḳāġıd-ı sūzen-zededür perde-i çeşm-i terüm **Lem‘iyā** farṭ-ı ḫayāl-i ġamze-i cādū ile	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
56a	Lem‘ī	N’ola şeydāluġum peydā olursa ḫalḳa her yirde Beni Mecnūna pey-rev itdi bir şūḫ-ı siyeh-çerde	Beyān-ı leẕẕet-i la‘linde **Lem‘ī** oldı şīrīn-kām Sezādur ṭūṭī-i ṭab‘ı şekerle olsa perverde	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
56b	Lem‘ī	Geh la‘lini vaṣf it gehī vaṣf-ı dehen eyle Murġ-ı dili bir ṭūṭī-i şekker-şiken eyle	Ey kilk-i hüner lü’lü’-i dendānını vaṣf it **Lem‘ī** güher-i naẓmuñı dürr-i ‘Aden eyle	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
56b	Lem‘ī	Şanma ḫāl-i ‘anberīn üzre ola mūy-ı siyāh Zengī-i müşkīn-nefesdür gülşen içre çekdi āh	‘Ömrler virsün Ḫudā-yı Lem-yezel ki bendesin **Lem‘iyā** aġyār-ıla bir görmez ol şehlā nigāh	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
56b	Lem‘ī	Cān ārzū çeker leb-i cānānı görmege Dil teşnedür o çeşme-i ḫayvānı görmege	Ādem helāk olur ġam-ı hecrüñle ey perī Mümkin mi bir daḫı seni pinhānī görmege	Nazm/4		--./-.-./.--./-.-	
56b	Lem‘ī	Bu dem ki ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı gül-‘ıẕārumuz yoġ-ıdı Hezārı bilmez idük nev-bahārumuz yoġ-ıdı	Ümīd-i būy-ı gül-i kām-ı dehr-ile **Lem‘ī** Derūnumuzda bizüm ḫārḫārumuz yoġ-ıdı	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
56b	Lem‘ī	Seyr-i gülşen sensüz ey gül bī-dimāġ eyler beni Şu‘le-i āvāz-ı bülbül dāġ dāġ eyler beni	**Lem‘ī** şem‘-i rūyına ruḫşat virürse sūzişe Devlet-i ḫüsninde ol meh bir çerāġ eyler beni	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
57a	Lem‘ī	Būse-i la‘l-i lebin ol mest-i bed-ḫū virmedi Ḫaste-i hicrānına gör bir içim şu virmedi	**Lem‘iyā** ḳaldı hilālāsā tehī āġūşumuz Der-kenāra hāleveş ol māh pehlū virmedi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
57a	Lem‘ī	Cünbiş-i bīgāne-vaż‘uñ derdnāk eyler beni Tīġ-i ḫūn-rīz-i teġāfül zaḫmnāk eyler beni	Ārzū[-yı] tīġ-i cevher-dār-ı ebrū-yı bütān **Lem‘iyā** miḥrābāsā sīne-çāk eyler beni	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
57a	Lem‘ī	Gönül ki gūşe-i zülf-i dü-tā yirin ṭutdı Sevād-ı ḫıṭṭa-i Çīn-i Ḫıṭā yirin ṭutdı	Çeker mi minnet-i nev-ṭarḥ-ı aṭlas-ı felegi Tecerrüd-i dil-i **Lem‘ī** ḳabā yirin ṭutdı	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
57b	Lem‘ī	Hevā-yı ‘aşḳ-ı dil-berle dil-i şeb-ḫīz dem çekdi Maḥabbet ney-zeni derd-ile vecd-engīz dem çekdi	Bu naẓm-ı tāzeye gül gibi gūş olmaḳ sezā **Lem‘ī** Naġam-perdāz-ı ma‘nī bülbül-i dil tīz dem çekdi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	

57b	Lem‘ī	Ruḫsār-ı cihān-tābuña ḫaṭ ḫoş eşer oldı Mir’āt-ı dil-i ‘āşıḳa ammā keder oldı	Ol deñlü nigāh-efgen-i ruḫsaruñam ey şūḫ Destümde ḳalem **Lem‘ī** benüm nīşger oldı	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
57b	Lem‘ī	Ferāġ-ı fikr-i vaṣluñ ‘āşıḳ-ı bīmāra mümkin mi Esīr-i ḫūlyā-yı ‘aşḳa hergiz çāre mümkin mi	Alınmaz hāle-i āġūşa ol meh her zamān **Lem‘ī** Murād üzre felekde gerdiş-i seyyāre mümkin mi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
57b	Lem‘ī	Mihr-i felek o mehveşe lerzān benüm gibi Āyīne daḫı olmada ḫayrān benüm gibi	Çün gird-bād virse fenāya vücūdını Olmazdı **Lem‘ī** bī-ser ü sāmān benüm gibi	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
57b	Lem‘ī	Dem-i fürḳatde çemen cāy-ı ḳarār olsun mı Sensüz ey ġonce-dehen şabra medār olsun mı	Pāy-būsına düşer yāri görince **Lem‘ī** Dil-i şeydā meger ādāb-şümār olsun mı	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
58a	Lem‘ī	Güş-ı ḳabūle almadı yār āh u zārumı Gelmiş fütūr dinlemeden köhne kārumı	Gird-āb-ı hecre düşdi yine keştī-i murād Gör **Lem‘iyā** müsā‘ade-i rüzgārumı	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
58a	Lem‘ī	Nice gül-būse-çīn-i kām ola[m]^{Y} ey lāle-ḫad şimdi Olur ḫaṭṭ-ı ruḫuñ rūy-ı nigāha dest-i red şimdi	Alur naḳd-i sirişküm kāle[-i] vaṣlın dirīġ eyler ‘Aceb müşkilter oldı **Lem‘iyā** dād u sited şimdi	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	
58a	Lem‘ī	Nedendür söyle bu çīn-i cebīn ey kīne-cū şimdi Yine bir ḫarf-i nā-ber-cā mı ‘arż itdi ‘adū şimdi	Miṣāl-i şāne **Lem‘ī** ṣad zebān ile olan ḫāmūş Olu[r] maḫrem ḫarīm-i zülf-i yāre mū-be-mū şimdi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
58a	Lem‘ī	Beyża-i ‘Anḳā-yı ‘uzletdür külāh-ı Mevlevī Gevher-i tāc-ı ḳanā‘atdür külāh-ı Mevlevī	**Lem‘iyā** (…)[3969] Nāfe-i āhū[-yı] cennetdür külāh-ı Mevlevī	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
58b	Lem‘ī	Bülbül yine gülzār-ı ṣafānuñ demi geldi Şimden-girü feryād u fiġānuñ demi geldi	Nāy-ı ḳalem-i rāst-ı nevā-sāzuña **Lem‘ī** Pey-revlük iden ḫoş-nefesānuñ demi geldi	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
58b	Lem‘ī	Ne bilür cilve-i reftār-ı ḳad-i ḫūbları Görmeyen şehr-i Sitanbuldaki maḫbūbları	**Lem‘ī** ferrāş-ı riyāż-ı ser-i kūyuñ olalı Müjeden eyledi ol dergeh-i cārūbları	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
58b	Lem‘ī	Alursa ol ruḫ-ı āyīne āh [u] zārumuzı O da görür eşer-i zaḫm-ı inkisārumuzı	Felek müsā‘ade eylerse **Lem‘iyā** göresin Bizüm de debdebe-i kūs-ı iştihārumuz[ı]	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
59a	Lem‘ī	Mīr-i mīrān-ı seḫāvet rāyet-efrāz-ı kerem Ḥācī İsma‘īl Paşa ol vücūd-ı bī-naẓīr	Hātif-i ġaybī didi **Lem‘ī** velādet tārīḫin ‘Ömr iḥsān eyleye Veysī Bege Rabb-i Ḳadīr	Kıta/7	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	İsmā‘īl Paşanuñ Ferzend-i Dil-pezīri Veysī Begüñ Tārīḫidür
59a	Lem‘ī	Pādişāh-ı Cem-himem Dārā-ḫaşem Ḥażret-i Ḫān Aḥmed-i ẓıll-ı Celīl	Biñ yüz on ṭoḳuzda geldi ‘āleme Yümn-ile Sulṭān Murād-ı bī-‘adīl	Kıta/7	Tarih	-.--/-.--/-.-	Tārīḫ-i Berāy-ı Ḥażret-i Şeh-zāde Murād
59a	Lem‘ī	Uçurdı murġ-ı rūḥın Ḳuş Dede çün kim bu gülşenden Didi aḥbāb yā Rabb anı cennetde muḳīm eyle	Didi tārīḫ-i fevtin **Lem‘ī** şeh-bāz-ı ecel anuñ İlāhī Ḳuş Dedeyi āşiyān-sāz-ı na‘īm eyle	Kıta/4	Tarih	.---/.---/.---/.---	Ḳuş Dedenüñ Tārīḫi
59b	Lem‘ī	Mīr-i zī-şān ya‘nī ‘Abdu’llāh Beg Nesl-i pāk-i maḫrem-i ‘iffet-güzīn	‘Arşa-i dehr içre çün urduñ nişān Ḳuvvet-i bāzūña mīrüm āferīn	Kıta/13	Tarih	-.--/-.--/-.-	Tārīḫ-i Tīr-endāḫten-i İbn Ḥasan Paşa ‘Abdu’llāh Beg
59b	Lem‘ī	Bārekallāh ‘ayn-ı Kevşer çeşme[-i] āb-ı zülāl Ṣāḥibü’l-bünyādına Ḫaḳ vire dūzaḫdan necāt	Çıkdı bir hātif ḫiṭāb idüp didi tārīḫini Eyledük icrā-yı āb-ı çeşme[-i] mā’ü’l-ḥayāt	Kıta/4	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	
59b	Lem‘ī	Ḥabbeẕā bu çeşmesāruñ ṣāḥibü’l-bünyādına Kendü ismin bā‘iṣ-i teẕkīr-i raḥmet eyledi	Āb aḳınca didiler tārīḫini dil-teşnegān [‘Ayn-ı]^{Y} āb ṣāḥib-i icrāsına himmet eyledi	Kıta/4	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	

[3969] Nüshada bu kısım boş bırakılmıştır.

60a	Lem‘ī	Evżā‘-ı sipihr-ile ciger-ḫūn olmam El virmedi dünyā diyü maḥzūn olmam Düşmem heves-i zülf-i siyehle ḳayda ‘Aḳlum var iken ḫāṣılı Mecnūn olmam		Rubai		--./.--./.---/-	
60a	Lem‘ī	Dilümüz neşter-i āzārdan āsūde midür Verd-i gülzār meger ḫārdan āsūde midür	Āşinā olalı dil çeşm-i siyeh-mestüñ ile Sīnemüz ġamze[-i] mekkārdan āsūde midür	Nazm/2			
60a	Lem‘ī	Sensüz nice mümkin ola gül-geşt-i çemen Her verdi olur sīnemüze dāġ-ı miḥen Biz şīfte-i zülf-i cemāl-i ‘aşḳuz Ey ṭurreleri sünbül-i şaḥrā-yı Ḫoten		Rubai		--./.--./.--./.- --./.--./.--./.- --./.--./.---/- --./.--./.--./.-	
60a	Lem‘ī	Sīn[e]ñde olan dāġ-ı ġam-ı nā-kāmī Bir nev-gül-i sīr-āb olur encāmı Çün vaḳtine merhūn ola ser-cümle umūr Hīç fā’ide virmez kişinüñ iḳdāmı		Rubai		--./.--./.---/- --./.--./.---/- --./.--./.--./.- --./.--./.---/-	
60a	Lem‘ī	Ne deñlü keşret-i ‘işyānum olsa ey **Lem‘ī** Şümārı mümkin olur intihā muḳarrerdür	Ve līk raḥmet-i Raḥmāna ḥadd ü pāyān yoḳ N’ola disem baña ‘afv-ı Ḫudā muḳarrerdür	Kıta/2		.-.-/..--/.-.-/..-	
60a	Lem‘ī	Bir dil-ber-i mümtāza esīrüz biz kim Bī-dām ider şayd-ı dil-i nā-kāmı La‘l-i lebi bir ḫande ile şavma‘adan Ṭaşra çıḳarur Bāyezīd-i Bisṭāmī		Rubai		--./.--./.---/- --./.--./.---/- --./.--./.--./.- --./.--./.---/-	
60a	Lem‘ī	Elinden sāḳī-i gül-çihrenüñ dil Çeküp cām-ı şarābı aldı virdi	İderken baña ṭa‘ne zāhid-i ḫar Görüp ol āfitābı aldı virdi	Kıta/2		.---/.---/.--	
60a	Lem‘ī	‘Aşḳuñ ile hem-ḥālet-i ṣāḥib-ḥālüz Envār-ı füyūżāt ile māl-ā-mālüz Gülzār-ı maḥabbetde gül-i maḳṣūda Biz bülbül-i elvān-naġam-ı āmālüz		Rubai		--./.--./.---/-	
60a	Lem‘ī	Demdür ki ḫumār-ı ġam-ı fürḳat çekerüz Ḫamyāze-i cām-ı [mey-i] vuṣlat çekerüz Yād-ı leb-i rengīn-bütān ile müdām Ṣad rıṭl-ı girān-ı mey-i ḥasret çekerüz		Rubai		--./.--./.--./.-	
60a	Lem‘ī	Ol şāha ki biz şimdi gedā-eşkālüz Ser-kūçe-i ‘aşḳında ġarībü’l-ḥālüz İtmez mi bizi lāyıḳ-ı çeşm-i raġbet Kim ḫāk-i der-i ‘izzetine rū-mālüz		Rubai		--./.--./.---/-	
60b	Lem‘ī	Yār olınca ārā-şinās olsa Gerçi ‘ālemde dil-rübā bulınur	Sür yüzüñ ḫāk-i pāy-ı cānāna Dīdeñe sürme-i cilā bulınur	Kıta/5		..--/.-.-/..-	
60b	Lem‘ī	Yād-ı gīsūñ ile āh itdükce İtdüm āyīne-i eflāki siyeh	Sensüz ey dil ḳafes-i müjgānda Iżṭırāb-āver olur murġ-ı nigeh	Kıta/2		..--/..--/..-	
60b	Lem‘ī	Berhem-zede-i ḫüsn-i zülüf-i yāram Āzürde[-i] dest-i sitem ü āzāram Ümmīd-i güşād-ı der-i maḳṣūdumla Şeş-ḫāne[-i] nerrād-ı cihānda zāram		Rubai		--./.--./.---/-	
60b	Lem‘ī	Lāle pür-dāġ-ı ḥaseddür ruḫ-ı gülfāmuñdan	Ġonce la‘lüñden ider ser-be-girībān-ı ḫayā	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	

		Serv ḫam-geşte olur ḳadd-i ḫoş-endāmuñdan	Sünbül āşüfte olur zülf-i siyehfāmuñdan				
60b	Lem‘ī	Yā Rabb baña bu şād u ġam senden Keyfiyyet-i derk-i sūr u mātem senden Luṭfuñla şifā-ḫāne-i ġufrānuñdan Zaḫm-ı dil-i ‘işyānuma merhem senden		Rubai		--./.-./.---/- --./.-./.---/- --./.--/.---/- --./.--/.---/-	
60b	Lem‘ī	Şeb-tā-be-seḥer dīdelerüñ nemnāk it Mir’āt-ı dilüñ gerd-i hevesden pāk it Dāmānuñı ālūde-i ‘işyān itme Fikr eyle hele kendüñe gel idrāk it		Rubai		--./.--/.---/-	
60b	Lem‘ī	Yād-ı gīsüñ ile āh itdüm ise ‘afv eyle Aṭlas-ı çarḫı siyāh itdüm ise ‘afv eyle	Tā-be-key çīn-i cebīn āteş-i āzār nedür Seni sevmekle günāh itdüm ise ‘afv eyle	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	
61a	Lem‘ī	Bülbül gibi feryāda gelince lālüz Pervāne-şıfat şem‘-i ruḫa meyyālüz Şāyeste[-i] tamġa-yı ḳabūl itmez mi Biz pūte-i ‘aşḳında o şūḫuñ ḳalüz		Rubai		--./.--/.---/-	
61a	Lem‘ī	Dīvānelerüñ bār-ı maḥabbet mi çeker Āvārelerüñ minnet-i ülfet mi çeker Yād eyleyen ol la‘l-i leb-i rengīni Hīç derd-i ḫumār-ı ġam-ı ḥasret mi çeker		Rubai		--./.--/.--/.- --./.--/.--/.- --./.--/.---/- --./.--/.--/.-	
61a	Lem‘ī	Ḫurrem oluruz ġamuñla nā-şād olsaḳ Maḫzūn oluruz ne dem ki dil-şād olsaḳ Ol tel-ḳafes-i zülf-i girih-gīrīden ‘Ālem başuma teng olur āzād olsaḳ		Rubai		--./.-./.---/- --./.-./.---/- --./.--/.---/- --./.--/.---/-	
61a	Lem‘ī	Çü gerd-i sürme dü-çeşm-i tere çekerdüm ele Düşerse sāye[-i] dīvār kūçe[-i] bāġ-ı vaṭan	Girerse destüme **Lem‘ī** düşirmeyem elden Bu ser-girān-ı ġam-ı hecr-ile ayaġ-ı vaṭan	Kıta/2		.-.-/..--/.-.-/..-	
61a	‘Adlī	Unutdurur ġamuñ eñ kām-rānı söyletseñ Zebūn-ı keş-me-keş-i ġam cihānı söyletseñ	Olurdı **‘Adlī**-i zāruñ meşaḳḳati ma‘lūm Şehā felekde dil-i nā-tüvānı söyletseñ	Nazm/2		.-.-/..--/.-.-/..-	
61b	Lem‘ī	Gördüm ḫırām idüp gelür ol serv-ḳāmeti Devrān ḳopardı başuma gūyā ḳıyāmeti		Matla		--./-.-./.--./-.-	
61b	Lem‘ī	Şafḥa-i ruḫsārda ol noḳṭa-i ḫāl-i siyāh Dest-i kilk-i şun‘ ile ḳonmış nişān-ı būsegāh		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Lem‘ī	Rūşen olmaz mı göñül şu‘le-i āvāzından Bülbülüñ o gül-i nev-resteye dil-dādelügi		Müfred		..--/..--/..--/..-	
61b	Lem‘ī	Kiṭab-ı ḫüsnine o çīn-i pīşānīsi mıṣṭardur Anuñ-çün mıṣra‘-ı ebrūları yārüñ ber-ā-berdür		Matla		.---/.---/.---/.---	
61b	Lem‘ī	Senüñ ol ḫāl-i ruḫsāruñ ki āteş üzre ‘anberdür Bu sūzişle dil-i pür-dāġumuzda ‘ūd-ı micmerdür		Matla		.---/.---/.---/.---	
61b	Lem‘ī	Oldı ḫaṭṭı demīde dil-dāruñ Pirelendi yiri ‘āşıḳ zāruñ		Matla		..--/..--/..-	
61b	Lem‘ī	Mecnūn ideyor bizi bu sevdā-yı merāḳī Leylī-i mey-i nābı yitişdür bize sāḳī		Matla		--./.--/.--/.--	
61b	Lem‘ī	Bahār geldi neşāṭa müdām gösterelüm Miṣāl-i lāle yine elde cām gösterelüm		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	

61b	Lem‘ī	Derd-i dāġ eksük degüldür sīne-i nālāndan Ḫane[-i] ehl-i kerem ḫālī degül mihmāndan		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Lem‘ī	Gūş-māl it muṭrıba ey sāḳī bezm-i meydügin Kār-ı ḳānūnı ḳosun bilmez mi ḥālet neydügin		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Lem‘ī	‘Āşıḳ-ı mehcūruña ṣavt-ı raḳībān ḫoş gelür Reh-rev-i güm-geşte[ye] āvāz-ı seg dil-keş gelür		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Lem‘ī	Ḳaṣduñ eger ki nūş-ı mey-i vecd-i ḥāl ise Çek yek dü cur‘a derd- derūn[uñ]a ḥāl ise		Matla		--./-.-./.--./-.-	
61b	Lem‘ī	Göñülden mīve-i cennet-meẕāḳa ārzū ḳopdı Yirinden ol nihāl-i ḫoş-ḫırām-ı tāze-rū ḳopdı		Matla		.---/.---/.---/.---	
61b	Lem‘ī	Cünbiş-i ḳāmet-i mevzūnına nisbet yārüñ Serv-i gülzār-ı cihān mışra‘-ı bī-ma‘nādur		Müfred		..--/..--/..--/..-	
61b	Lem‘ī	Ne zamān itmeyeyüm cürm didümse itdüm Tevbe bir daḫı büyük söylemeyem yā Rabbī		Müfred		..--/..--/..--/..-	
61b	Lem‘ī	Perde-i ḳānūn-ı dilden bir ṣadā ḫāric degül Keşret-i āhengde buldum [ben] maḳām-ı vaḥdeti		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Lem‘ī	Ḫaṭṭ-ı nev-ḫīzi fiten-sāz olduġın bilmez iseñ Rūy-ı alından tırāş eyle ne güne şeydügin		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	
61b	Lem‘ī	Gerçi ḫāş bāġcede būstāncıya beñzer lāle Bir ḳızılbaş-ı siyeh-ḫayme-nişīndür lāle		Matla		..--/..--/..--/..-	
61b	Lem‘ī	Hem-sāye gördi ġonceyi ḫār-ıla ‘andelīb Didi ṣabāya devr-i muḫālif degül midür		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
61b	Lem‘ī	Murġ-ı dil pervāz iderken nā-gehān Ḳapdı bir şāhīn baḳışlı esperi		Müfred		-.--/-.--/-.-	
62b	Feyżī	Nāz eyleme bahār-ıla ey bāġbān baña Cesbān görindi mevsim-i gülden ḫazān baña	**Feyżī** o murġ-ı bāġ-ı fenāyam ki dehrde Besdür şikeste bāl ü perüm āşiyān baña	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
62b	Feyżī	Mehveşān tünd [ü]^{D} fitne-cūdur hep Ḫaşm-ı ümmīd [ü]^{D} ārzūdur hep	**Feyżī** şimdi sirişk-i çeşmümden Şehr pür-naḳd-i güft [ü] gūdur hep	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
62b	Feyżī	Sāġardan olur efser-i şāhān-ı ḫarābāt Mey şu‘lesidür ḫil‘at-ı ḫāḳān-ı ḫarābāt	Dün cur‘a-i şahbā-y-ıla **Feyżī** ṣanasun kim Ṣahrā-yı Bedaḫşān idi meydān-ı ḫarābāt	Gazel/5		--./.--/.--./.--	
62b	Feyżī	Sū-be-sū bāġda itmekde cevānān gül-geşt Gül be-ser cām be-kef [ṭurre]^{D} perīşān gül-geşt	Ġonceler şerm ile **Feyżī** k’olalar ġarḳ-ı ‘araḳ İtse ol şīve-gerüm nāz-ıla ḫandān gül-geşt	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
62b	Feyżī	Çarḫ-ı çārümdür zemīn-i meclis-i a‘lā-yı mest Mihr-i raḫşān-ı felek de cām-ı istiġnā[-yı mest]	Böyledür ‘unvān-ı [**Feyżī**] mecma‘-ı rindānede Şūḫ-meşreb lā-ubālī[-ṭab‘]^{D} [u] ġam-fersā-yı mest	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
63a	Feyżī	Gice mihmānum o meh-ruḫsār idi şeb-tā-be-şubḥ Külbe-i tārīk [pür-envār] idi [şeb-tā-be-şubḥ]	Ol mehüñ [**Feyżī**] cebīn-i pāki tāb-endāz olup Külbe-i tārīk pür-envār idi [şeb]-tā-be-şubḥ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
63a	Feyżī	Ḳażā mevḳūf-ı īmā-yı nigāh-ı dil-pesendüñdür Belā merbūṭ-ı gīsū-yı siyāh-ı şūr-bendüñdür	Gehī yād eyle dest-āvīz-i derd-i tāzeden bārī Ṭabībā **Feyżī**-i dil-ḫaste eski derdmendüñdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
63a	Feyżī	Çeşmüñ ki şīr-i mest-i ḫarāb-ı girişmedür Ġamzeñ henüz esīr-i şarāb-ı girişmedür	Ḫırmengeh-i ümīdümi **Feyżī** ḫarāb ider Kemter şerārı berḳ-ı şarāb-ı girişmedür	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
63a	Feyżī	‘Uḳdeler kim zülfine ol āteşīn-ruḫsār ider Sīne-i aḫker-nihād-ı dilleri efgār ider	Selḫ idüp **Feyżī** vücūdum berhemen ba‘de vefāt Üstüḫᵛānumdan çelīpā reglerüm zünnār ider	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
63a	Feyżī	Muḳayyed-i ḫam-ı zülfe rehā ne müşkildür	Fesāne-gūyī-i efsāneden ne ġam **Feyżī**	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	

		Dirīġ olduḳ esīr-i belā ne müşkildür	Kelām-ı bī-hude[-i] āşinā ne müşkildür				
63b	Feyżī	Vaḳt-i ṣubḥ oldı pür olsun gūşe-i mey-ḫāneler Āfitābāsā ṭulū‘ itsün yine peymāneler	Her nefes ma‘mūr ola **Feyżī** ḫarābāt-ı muġān Raḫne-dār olsun bu dem isterse hep kāşāneler	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
63b	Feyżī	Ol ṣūḫ ki müjgānını nāvek-figen eyler Her nergisi biñ zaḫm ile mecrūḥ-ten eyler	[Çāk eyleye tā dāmene]^{D} dek ḥulleyi **Feyżī** O dil ki pelās-ı seg-i kūyuñ kefen eyler	Gazel/6		--./.--./.--./.--	
63b	Feyżī	Egerçi ḥāl-i dil-i dāġ dāġ müşkildür O ṣūḫdan yine ammā ferāġ müşkildür	Ḥasūdı diñleme **Feyżī** ki bülbül-i bāġa Telezzüz-i eşer-i ṣavt-ı zāġ müşkildür	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
63b	Feyżī	Destüme pīr-i muġān mey-ḫāneden sāġar ṣunar Bāġbān-ı gül-çīne gūyā ki verd-i ter ṣunar	Sāḳī-i mey-ḫāne **Feyżī** gör ne özge neş’edür Ger ḫumārum görse bir cām-ı ṣafā-güster ṣunar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
64a	Feyżī	Olup ḫancer-be-dest erbāb-ı ‘aşḳı zaḫmnāk eyler O bī-dāduñ bu vaż‘ı ādemi ey dil helāk eyler	Virür bir ḫūşe **Feyżī** bāġbān-ı dehr-i dūn ammā Dem-ā-dem giryelerle ādemi hem-ḥāl-i tāk eyler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
64a	Feyżī	Çıḳ seyr-i bāġa faṣl-ı gül [ü]^{D} gülsitān geçer Vaḳt-i sürūr [u]^{D} zemzeme-i bülbülān geçer	Pāk it ġubār-ı reh-güzerin eşk-i çeşm ile Şāyed ki **Feyżī** ol büt-i nā-mihrbān geçer	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
64a	Feyżī	Ne rind-i bāde-güsār [u]^{D} ne bezmgāh ḳalur Ne zāhid-i muta‘aṣṣıb ne ḫānḳāh ḳalur	Nedür tehālüki bilsek bizüm helākümüze Ne ḫaṣm-ı dūn u ne **Feyżī**-i ġam-penāh ḳalur	Gazel/8		.-.-/..--/.-.-/..-	
64a	Feyżī	Tecessüs eyleme ḫāricde āşinā yoḳdur Ne kim ṭaleb idesün ḥabbe[den] cüdā yoḳdur	Cihān yanarsa benüm-çün ne ġam ki ey **Feyżī** Bu ḫānḳāhda bir köhne būriyā yoḳdur	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
64b	Feyżī	O ġonce-fem ki cānuma her dem çemān olur Her dāġ-ı tāze reşk-i gül-i gülsitān olur	**Feyżī** ki ‘arż-ı dāġ ide pīş-i nigārda Ārāyiş-i ‘ızār o nā-mihrbān olur	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
64b	Feyżī	Reng-i meyde ‘ārifān-ı dehr ṣafvet buldılar Bāde-āşāmānda būy-ı ḥaḳīḳat buldılar	Deştgāh-ı Ḳaysı **Feyżī** itdiler ‘uşşāḳ geşt Her ser-i rāhında biñ seng-i melāmet buldılar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
64b	Feyżī	Cām-ı lebüñe her çi raḳībān nigerāndur Ḥıfẓ it ki o şāyeste[-i] ḫūnīn-cigerāndur	Sen ketm de ḳılsañ ḫaber-i müşkil-i ‘aşḳı **Feyżī** yine ma‘lūm-ı dil-i bā-ḫaberāndur	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
64b	Feyżī	Esīrān-ı neşāṭa bāde-i gülfām virsünler Bize ḫūn-ı cigerle pür bir iki cām virsünler	Bu bāġuñ çünki yoḳdur ḥışşemüz gül-berg-pūşından Bize **Feyżī** [yiter]^{D} bir ḫār-ı nīş-endām virsünler	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
65a	Feyżī	Zünnārumı seyr eyleyen efsūs disünler Mey-ḫāneye girdi gör o sālūs disünler	Öyle ‘alem ol deyr-i perestīde ki **Feyżī** Mescidde görürlerse de cāsūs disünler	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
65a	Feyżī	Mest olursa ġamze-i nāvek-figen şemşīr olur Ḥışm ile düşnām iderse her suḫan şemşīr olur	Ṣaf-şikāf-ı ehl-i ṭab‘ olsaḳ n’ola **Feyżī** gibi Destümüzde ḫāme-i i‘cāz-ı fen şemşīr olur	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
65a	Feyżī	Envār-ı ṣubḥ itdi ġulū derd-i niyāzuñ vaḳtidür Eşk-i nedāmetle vużū’ ḳıl kim namāzuñ vaḳtidür	Dil bü’l-heves ḫūbān güzel cūşān-ı şebāb bī-bedel **Feyżī** ḫaḳīḳat bu maḫal ‘aşḳ-ı mecāzuñ vaḳtidür	Gazel/5		--.-/--.-/--.-/--.-	
65b	Feyżī	Ḳo açılsun feżā-yı bāġda şād-āb ter güller Benüm-çün gūşe-i külḫanda besdür ḫuşk sünbüller	Dem-i bezm-i Elesti yād idüp olmış dehen pür-kef Belī **Feyżī** budur ḫum-ḫānelerde cūşiş-i müller	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
65b	Feyżī	Hem-dem ‘uşşāḳa eşk [ü]^{D} āh yiter ‘Aşḳına bu iki güvāh yiter	Ger hücūm eylese ṣafā **Feyżī** Dergeh-i şāh-ı ġam-penāh yiter	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
65b	Feyżī	Benüm peyġüle-i mey-ḫāne şādān olduġum yirdür O bāġ-ı bī-ḫazān gül gibi ḫandān olduġum yirdür	Zemīn-i meygede ḫūb olduġın vaṣf itme ey **Feyżī** Anuñ her gūşesi mestāne ġalṭān olduġum yirdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
65b	Feyżī	Dil-i ṭa‘ne-zen ḫāṭır-ı āgāh degüldür [Çün] ḫaṣm-reviş ‘ārif-i bi’llāh degüldür	Nesnās-mizācān-ı ta‘aṣṣub gibi **Feyżī** *El-minnetü li’llāh* hele güm-rāh degüldür	Gazel/7		--./.--./.--./.--	
66a	Feyżī	Girişme ile nigāh-ı teġāfülāne nedür	Hemīşe bī-hude efkār tā-be-key **Feyżī**	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	

		Pür eyle cām-ı mey[i]^{D} sāḳiyā bahāne nedür	Tefekkür it güẕer-i reh-rev-i zamāne nedür				
66a	Feyżī	Tā fetīl-i dāġ-ı miḥnet cism-i sūzānumdadur Şeb-çerāġ-ı rūşenā-yı beyt-i aḥzānumdadur	**Feyżī** ḥavrā-yı behişt ‘ıṭr-ı girībān itmege Ārzū-yı nükhet-i dāġ-ı gül-efşānumdadur	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
66a	Feyżī	‘Āşıḳa lāzım olan maḥv-ı vücūd itmekdür Terk-i ālūde-gī-i būd u nebūd itmekdür	Mest-i bī-bāk olana hem-dem olur mı **Feyżī** Zāhidüñ kārı ki hep şürb-i Yehūd itmekdür	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
66a	Feyżī	Ne rūy-ı dil ne dil-cūyī-i vaṣl-ı dil-rübāyīdür Benüm senden murādum bir nigāh-ı āşināyīdür	Olaldan dür **Feyżī**[-i] belā-keş ḫāk-i pāyüñden Pes-i zānū-nişīn-i künc-i ḥırmān-ı cüdāyīdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
66a	Feyżī	Dehre medār-ı şūr u şer ġamze[-i] fitne-zā mıdur Yoḫsa hevā-yı dil-keş-i ṭurre-i müşksā mıdur	**Feyżī**ye ṣadr-ı meygede cilve-geh-i neşāṭ ise Zāhide künc-i ṣavma‘a zühd ü riyā maḳāmıdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
66b	Feyżī	Tenümde şerḥa-i şemşīr-i hicrān āşikārādur Dilümde lāleāsā dāġ-ı pinhān āşikārādur	Nedür **Feyżī** temennā āb-ı çeşm-i eşk-bārumdan Baḳılsa şem‘a-i ruḫsār-ı cānān āşikārādur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
66b	Feyżī	Bahār irişdi gül üşküfte bād ġāliye-būdur Yine nişīmen-i pākīze-meşrebān leb-i cūdur	Ṣenāya başlasa eṭfāl-i gülsitān n’ola **Feyżī** Yem-i çemende yine mevc-i lāle tā-be-gülūdur	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
66b	Feyżī	Sāḳī n’içün ol sāġar-ı zerkār çekilmez Şimden-girü ḫamyāze-i āzār çekilmez	Besdür bize keyfiyyet-i ḫūn-ı dilümüz bes **Feyżī** mey-i pür-minnet-i ḫammār çekilmez	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
66b	Feyżī	Dime ol mey-şiken ḫūn-rīzī[-i] çeşm-i ‘alīl itmez O müstaġnī ḫayāl-i ḳatl-i ṣaḫş-ı Cebra’īl itmez	O reh-berden ümīd-i reh-nümāyī ḳılma ey **Feyżī** Sürāġın saña neşter zār-ı elmāsa delīl itmez	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
66b	Feyżī	Ḫandeyi telḫī-i ḥırmān ile giryān buluruz Giryeyi lezẕet-i ümmīd ile ḫandān buluruz	Der-i mey-ḫāneye cārūb ideli ey **Feyżī** Müjemüz ḫūşe-i Pervīn-i dıraḫşān buluruz	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
66b	Feyżī	O müstaġnī [dü çeşmüm]^{D} böyle [ḫūn-pāş olduġın bilmez]^{D} Ḫarīf-i ġamzesi ol meyle ‘ayyāş olduġın bilmez	‘Aceb ġāfil degül mi ḥaşm-ı ṭab‘-ı şūḫı **Feyżī**nüñ Zebān-ı ḳudsiyāndan aña sāpāş olduġın bilmez	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
67a	Feyżī	Dil-i ye’s-ülfet-i ‘āşıḳ felekden kām-cū olmaz Derūn-ı sāde-levḥ-i [dilde naḳş-ı ārzū olmaz]^{D}	Göñülden söyleşürler bunda **Feyżī** böyledür āyīn Bu ḫalvet-ḫāne-i işrāḳıyāndur güft [ü]^{D} gū olmaz	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
67a	Feyżī	Mey-āşāmān-ı ‘aşḳuñ sāġar-ı zerrīni olmazmış Sirişk-i dīdeden ġayrı mey-i rengīni olmazmış	Temāşā-yı cemāl-i yāre ruḫṣat yoḳ anı bildüm Riyāż-ı ḫüsnüñ ey **Feyżī** meger gül-çīni olmazmış	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
67a	Feyżī	Olalı merdümek-i çeşm-i temāşā āteş Bülbül āteş çemen āteş gül-i ra‘nā āteş	Devr-i ‘ālemde o Hindū-menişüz kim **Feyżī** Görinür mıṣṭaba-i gūşe-i tenhā āteş	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
67a	Feyżī	Pūşīde ḳıldı cism-i nizārum libās-ı dāġ Daḫı henüz itmedeyem iltimās-ı dāġ	Tā āġūş-ı naẕarda nihān eyledi anı **Feyżī** gibi görilmedi ḳıymet-şinās-ı dāġ	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
67a	Feyżī	Geh sākin olur ḫāne-i ḫammārda ‘āşıḳ Geh cilveler eyler ser-i bāzārda ‘āşıḳ	Bir naẕrada hep naḳş-ı ġarīb-i dü-cihānı **Feyżī** görür āyīne-i dīdārda ‘āşıḳ	Gazel/7		--./.--./.--./.--	
67b	Feyżī	Zūr-ıla ‘arşı yıḳar pençe-i dīvāne-i ‘aşḳ Çeng-i Nāhīdi ḳırar na‘re-i mestāne-i ‘aşḳ	Ḳıl ḳalemlerle yazup nāme-i çeşmüm **Feyżī** Buldı ārāyiş-i ser-levḥa-i kāşāne-i ‘aşḳ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
67b	Feyżī	Yiter ey dil yiter āvāre-i deşt-i cünūn olduñ Sır-ı dil-ḫ^{v}āhuñ üzre nā-şikībā vü sükūn olduñ	Muḳīm-i mesned-i peyġūle-i ye’s ol hemān **Feyżī** Yiter ser-geştelükde pey-rev-i gerdūn-ı dūn olduñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
67b	Feyżī	‘Aceb mi ḫūn-ı dil nūş eyledükce nālesi cānuñ Bilürsin eksük olmaz nālesi bāde-perestānuñ	Ḫayāl-i cām-ı la‘lüñle n’ola ḳan aġlasa **Feyżī** Gehī meclisde girye de’bidür ‘işret-güẕārānuñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
67b	Feyżī	Ne berg-i sebzini ne nev-resīde bārını gördük Hemān ḥadīḳa-i dehrüñ ḥırāş-ı ḫārını gördük	Ṣafīr-i zār ile **Feyżī** çemen çemen gezer el-ḥaḳ Ṭarīḳ-i ‘aşḳda biz bülbülüñ de kārını gördük	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
67b	Feyżī	Cām-ı raḫşānumuzı pür-mey-i gül-gūn itdüñ Bizi ey muġ-beçe sen kendüñe meftūn itdüñ	Tā-be-key ey felek-i düşmen-i rind [ü] mey-i nāb Tīġ-ı zehr-āb gibi **Feyżī**-i dil-ḫūn itdüñ	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
68a	Feyżī	Görüp eyledüñ teġāfül yine pür-cefāluġ itdüñ	Gül-i ter didüñ murāduñ ruḫ-ı yār-i dil-fezādur	Gazel/5		..-.-/.--/..-.-/.--	

		Hele ey büt-i cefā-cū yine bī-vefāluġ itdüñ	Saña **Feyżī** tāze taḥsīn ḳatı ḫoş-edāluġ itdüñ				
68a	Feyżī	Dīvāne ‘āşıḳ-ı ruḫ-ı tābānuñam senüñ Āşüfte-‘andelīb-i gülistānuñam senüñ	Gül-deste-i niyāzumı luṭf it ḳabūl ḳıl Ey şāh-ı ḫüsn **Feyżī**-i nālānuñam senüñ	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
68a	Feyżī	Sāġar-ı Cemşīdāsā gerçi bī-ġışsın göñül Ḫānumān-sūz olmada ammā pür-āteşsin göñül	Cūybār-ı ṭab‘-ı **Feyżī**veş egerçi şāfsın Ḫānumān-sūz olmada ammā pür-āteşsin göñül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Feyżī	Sāġar-ı mihr olsa da peymāne-i ḫūn-āb-ı dil Bād[e]veş la‘l-i müẕāb eyler o cāmı tāb-ı dil	Ḥükm-i rind-i Hindū-yı ḫāli-le **Feyżī** ol mehüñ Şimdi deyr-i dūzaḫ oldı gūşe-i miḥrāb-ı dil	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Feyżī	Nāleler ḳıl ey göñül bülbül-ṣıfat şūrīde ol Çār-bāġ-ı hūşdan ye’s ile dāmen-çīde ol	Rind-i ‘ālem-sūz olup **Feyżī** bu ‘uzletgāhda Güft [ü]^{D} gūy-ı zāhid-i ḫuşkı hemān neşnīde ol	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68a	Feyżī	Eşer eyler muḥaşşal āh-ı āteş-zāduñ ey bülbül Girer bir dem gelür güş-ı güle feryāduñ ey bülbül	Maḳāmuñ **Feyżī**[-i] şūrīdeāsā ḫār u ḫārādur Fenā ẕevḳın ṭuyaldan ḫāṭır-ı nā-şāduñ ey bülbül	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
68b	Feyżī	Hevā-yı sünbülinde seyr-i ezhār u gül ister dil Nesīm-i gülşenāsā geşt-i deşt-i sünbül ister dil	Müheyyā cümle esbāb-ı ṭarab meclisde ey **Feyżī** Hemān bir şūḫ-ı raḳḳāṣ-ı perīşān-kākül ister dil	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
68b	Feyżī	Hezār nāle ile iltimās ider bülbül Gül-i teri müteraḫḫim ḳıyās ider bülbül	Çemende āteş-i feryādumuzdan ey **Feyżī** Bu sūziş-i naġamı iḳtibās ider bülbül	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
68b	Feyżī	Mübtelā-yı rūyıdur kāküllerin n’eyler göñül Gülşenüñ gül var-iken sünbüllerin n’eyler göñül	Dāġlar besdür bize **Feyżī** gerekmez dūd-ı āh Gülşenüñ gül var iken sünbüllerin n’eyler göñül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68b	Feyżī	Ne muḳīm-i ḫāne-i ḫammār u ne seccādeyem Bī-nevā ser-kūçe-i dil-berde bir üftādeyem	Eyledüm b[ī]rūn **Feyżī** sīnede[n]^{D} cānı daḫı Meclis-i ḫāṣṣ itmege cānān ile āmādeyem	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
68b	Feyżī	Bir ḫāş-ı ‘aşḳa şevḳ ile merdāne girmişem Nūş-ı mey-i şehādete meydāna girmişem	**Feyżī** ne kār ide baña ṭa‘n-ı ‘adū-yı ḫaşm Bir ḫāş-ı ‘aşḳa şevḳ ile merdāne girmişem	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
68b	Feyżī	Mey-ḫāneyi ben mülket-i Maḥmūda degişmem Mey ġulġulesin naġme-i Dāvūda degişmem	**Feyżī** ben o müstaġnī-i ‘aşḳam ki behiştüñ Sünbüllerini āhdaki dūda degişmem	Gazel/5		--./.--/.--./.--	
69a	Feyżī	Dürdī-keş-i ‘aşḳa mey-i gülfām ne lāzım Peymāne ḫazef-pāre yiter cām ne lāzım	Bī-ḳayd gerek rind-i cihān-sūz çü **Feyżī** Endīşe-i bīm-āver-i encām ne lāzım	Gazel/6		--./.--/.--./.--	
69a	Feyżī	Fiġān kim dest-i ġamla çāk çāk oldı girībānum İlişdi ḫārzār-ı vādī-i ḥırmāna dāmānum	O daḫı görmesün **Feyżī** hemīşe rūy-ı āsāyiş Beni seyl-āb-ı cūş itdi dil-i bī-ṣabr u sāmānum	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
69a	Feyżī	Bāde şun bāde şun ki maḫmūram N’ola küstāḫ isem de ma‘ẕūram	Tā ki ḫamyāze-ülfetem **Feyżī** Derdümi söylemekde mecbūram	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
69a	Feyżī	Merdān-ı ‘aşḳ meşġale-i cānı n’eylesün Āzāde-ser tekellüf-i sāmānı n’eylesün	Besdür serinde şu‘le-i dāġ-ı şerer-nihād **Feyżī** henūz efser-i şāhānı n’eylesün	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
69b	Feyżī	Ey bād-ı şubḥ sen de ‘aceb fitnekārsın Āşüftegī-i kākül-i yāre medārsın	Sen de hevā-yı ṭurre-i pür-pīç ü tāb ile **Feyżī**-i zār gibi siyeh rūzgārsın	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
69b	Feyżī	Hūş-yār olmaz ġubār-ı ‘aşḳ ile ḫayrān olan Ḫandeyi düşinde görmez derd ile giryān olan	Çekmez el gül-çīnī-i gülzārdan **Feyżī**-miṣāl Bāġbān-ı gülsitān-ı gül-bün-i müjgān olan	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
69b	Feyżī	Bī-şererdür şu‘le-i aḥvāl-i dāġ-ı bī-kesān Bü’l-‘aceb vīrānedür künc-i ferāġ-ı bī-kesān	Dün temāşā eyledüm **Feyżī** ne bülbül var ne gül Ġālibā vaḳt-i ḫazāndur şaḫn-ı bāġ-ı bī-kesān	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
69b	Feyżī	Her eşk-i çeşmi la‘l-i Bedaḫşān şanur gören Fikr-i leb-ile dīdelerüm ḳan şanur gören	Gencīne-i dilüm hele pür-naḳd-i ‘aşḳdur **Feyżī** o genci gerçi ki vīrān şanur gören	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
69b	Feyżī	Maḥabbet sīnede pinhān iken meşhūr olur bir gün Bu ‘ālem sū-be-sū şevḳ-ıla reşk-i Ṭūr olur bir gün	Olursın şubḥ-ı rūz-ı vaṣl ile rūşen-derūn **Feyżī** Şeb-i tārīk-i fürḳat künc-i dilden dūr olur bir gün	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
69b	Feyżī	Ḳatlüme gerçi benüm berzede-dāmānsın sen	Bilürem ben seni āfet-i bīgāne-nümā	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	

		Āh ammā bilürem zūr (?) peşīmānsın sen	Ḫānumān-sūz-ı dil-i **Feyżī**[-i] nālānsın sen				
70a	Feyżī	Serümde sīnede dilde cigerde dāġ olsun O şūre yirleri ḳo reşk-i çār-bāġ olsun	Ben ārzū-yı şehādetle gelmişem **Feyżī** O tünd-ḫū eger öldürmez ise şaġ olsun	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
70a	Feyżī	Būy-ı zülf-i ye’s ile pürdür meşām-ı ārzū Bāde-i ḥırmān ile leb-rīz cām-ı ārzū	Bāġ-ı tenhā-yı taṣavvurda gül-i şevḳı dirīġ Eyledi pejmürde **Feyżī** izdiḥām-ı ārzū	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
70a	Feyżī	Gehī o serv-i revān cūybār seyrinde Gehī nihāl-i gülāsā bahār seyrinde	Görince maḥv-ı vücūd eyledüm hemān **Feyżī** Bu inkişāf nedür la‘l-i yār seyrinde	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
70a	Feyżī	Tā şu‘le-i derūn ki bu gūne bülend ola Ḫurşīd [ü]^{D} meh o şu‘leye necm-i sipend ola	Ṣıḥḥatde **Feyżī** reşk-i şifā oldı sözlerüñ Ṣā‘irler ol şifāyı görüp derdmend ola	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
70b	Feyżī	Nice olmaz göñülde berg-i ‘ıyş-ı cāvidān tāze Gülistān tāze gül tāze nevā-yı bülbülān tāze	Çek ey **Feyżī** bu şeb āġūşuña bir tāze maḥbūbı Yine sīn[e]ñde olsun penbe-i dāġ-ı nihān tāze	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
70b	Feyżī	Tā ezel feyż-dih-i cilve-i [ẕāt-ı]^{D} girye Eylemiş dīdemi saḳḳā-yı Fırāt-ı girye	Nuḳre-i dāġ ile çün oldı nişāba mālik Farżdur **Feyżī**ye īṣār-ı ẕekāt-ı girye	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
70b	Feyżī	Ruḫuñ pertev-figen olsa şarāb-ı āteşīn üzre Nesīm-i ḫaclet eyler mevc-i cām[ı]^{D} çīn çīn üzre	Çemende ḫᵛāb-ı nāza varmasun mecrūḥ ider **Feyżī** Düşerse sāye-i gül ger [o]^{D} cism-i nāzenīn üzre	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
70b	Feyżī	Pīç-i zülfüñ çözse dil āzürde olmaz şāneye Sūziş-i zencīr bir ḫālet virür dīvāneye	‘Ālem-i [hej-]^{D}deh-hezāra müjdeler **Feyżī** o şeh Virdi tīġ-ı ḫışmı dest-i ġamze-i mestāneye	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
70b	Feyżī	Bu dil ṭurur mı gözüm giryekāra eylemeyince Alev olur mı nişār-ı şerāre eylemeyince	Olur mı ruḫṣat-ı deryūze [hīç]^{D} ‘āşıḳa **Feyżī** Çerāġ-ı dāġ-ı dili āşikāre eylemeyince	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
71a	Feyżī	Añılsa kāh[ī]de bir dil ‘aceb mi yār yanında Ki ẕerre yād olınur mihr-i tāb-dār yanında	Ola vücūdı hemīşe ḳarīn-i ḥıfẓ-ı İlāhī ‘Adūları ola hemvāre ḫᵛār [u] zār yanında	Gazel/9		.-.-/..--/.-.-/..-	
71a	Feyżī	Rāst gelmiş gibi ḫışm-ı nigeh-i cānāna Ki ider ḫaste göñül cünbiş-i bī-tābāne	Zāhid-i zemzeme-düşmenden ol ey **Feyżī** [dūr]^{D} Eyle feryād-künān ‘azm-i reh-i cānāna	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
71a	Feyżī	Fikr-i zülfi mübtelā ḳıldı beni sevdālara Ḳaṣdum oldur Ḳaysveş ben de düşem şaḥrālara	İtse küstāḫāna **Feyżī** n’ola ḫayretle nigāh Nāẓır olmaz yār ‘ayb-ı ‘āşıḳ-ı rüsvālara	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
71a	Feyżī	Çerāġ-ı lāleāsā dāġ-ı sīn[e]m rūşen olmaḳda Riyāż-ı dil muṭarrāluḳda reşk-i gülşen olmaḳda	Gelür **Feyżī** o şūḫuñ ġālibā gülzār-ı kūyından Ki bād-ı ṣubḥ nār-ı ‘aşḳuma dāmen-zen olmaḳda	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
71a	Feyżī	Rind mi dirdüm dil-i şeydāya mey-ḫᵛār olmasa Meşrebinde ẕevḳ-ı bī-hūşīden āşār olmasa	**Feyżī**ye mestāne [mi]^{D} dirlerdi mey-nūşān-ı ‘aşḳ Sāġar[ı]^{D} ḫūn-āb ile her laḫẓa ser-şār olmasa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
71b	Feyżī	Olup cūş-ı sirişkümden dil-i şad-pāre āvāre Gezer cūy üzre berg-i gül gibi āvāre āvāre	Nice temkīn[i]^{D} olsun **Feyżī**[-i] āşüfte-aḥvālüñ Ki ‘aḳl āşüfte cān mecnūn dil-i pür-yara āvāre	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	
71b	Feyżī	Alurdı her gice teng olmasaydı pervāne Hezār şem‘-i şeb-efrūz[ı]^{D} zīr-i dāmāna	Sirişk-i dīde-i **Feyżī**den alsa māye-i feyż Dönerdi sāḥa-i şūre reh-i ḫıyābāna	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
71b	Feyżī	Olmasa ẓāhir cemāl-i yārda ḥüsn-i İlāh ‘Āşıḳānuñ ḫāl-i zārı böyle olmazdı tebāh	Ḫālet-i vecde varur dil ḫalḳa-i tevḥīdde Şeyḫ-zāde yanuma geldükce **Feyżī** gāh gāh	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
71b	Feyżī	Efsūs o nā-tüvāna ki ḫāli ḫarāb ola Kārı [belā-yı]^{D} ‘aşḳ ile hep ıżṭırāb ola	Mādām esās-ı meygede [**Feyżī**] ḫarābdur Ṣadrında o ḫānḳahda şeh-i kām-yāb ola	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
71b	Feyżī	Bir dem gele nühüfte olan rāz fāş ola ‘Aşḳ āteşi derūnına çün şu‘le-pāş ola	Elden düşirmeye yine [**Feyżī**] piyāleyi Pīrāne-ser ki elleri pür-irti‘āş ola	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
72a	Feyżī	Beni ḫammār-ı ġam mey-ḫāne ḳılsa Dili bir la‘lden peymāne ḳılsa	Mekān itmezdi būm-ı şūma daḫı Felek ger [**Feyżī**yi] vīrāne ḳılsa	Gazel/7		.---/.---/.--	
72a	Feyżī	Dil ḫaste vü zār oldı senüñ tāb [u] tebüñle Bir şerbet-i ṣāfī ṣun o bīmāra lebüñle	Ey pādişeh-i nāz güzel başuñ-içün gel [**Feyżī**yi] helāk itme nigāh-ı ġażabuñla	Gazel/5		--./.--./.--./.--	

72a	Feyżī	Bir seḥer necm-i seḥer gibi leb-i deryāda Bir güzel ṭoġdı ki yoḳ ḫüsni meh-i ġarrāda	Diñ aña [**Feyżī**] bu fenlerde begüm māhirdür Perveriş bul güzelüm ḫidmet idüp üstāda	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	
72b	Feyżī	İdüp seḥer girev-i mey muraḳḳa‘ vü şālı Yine ele alalum cām-ı bāde-i alı	Şikeste mey-zede ḫamyāze-keş [ḫumār-]^{D}ālūd Dirīġ [**Feyżī**-i] zāruñ ḫarābdur ḫāli	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
72b	Feyżī	Muṭrıbā çarḫ-resān eyle nevā-yı nāyı Getüre ṣevḳı semā‘a mele’-i a‘lāyı	Ney gibi çihreñi zerd eyle fiġān ḳıl [**Feyżī**] Yüri terk eyle bu ‘ālemde olan ġavġāyı	Gazel/10		..--/..--/..--/..-	
72b	Feyżī	Eyledi bī-hūde feryādum figān-ı bülbüli Külḫan itdi tāb-ı āhum āşiyān-ı bülbüli	Eyleyen insānı [**Feyżī**] luṭf ile raṭbu’l-lisān [**Feyżī**-i] nālānı ḳılmış tercemān-ı bülbüli	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
72b	Feyżī	Pür-ḫurūşam dem-be-dem ḫum-ḫānelerde mey gibi Her nefes ḳılmaḳdayam ṣad ṭurfe nāle ney gibi	Āşikār olsa ne ġam her dāġ-ı [**Feyżī**]den hevā Āteş-efrūz-ı nedīmān-ı Ḫudādur ney gibi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
73a	Feyżī	Seyr-i rūy-ı āteş-i ter bī-şu‘ūr eyler beni Şu‘le-i zevḳı ser-ā-pā naḫl-i Ṭūr eyler beni	Eylemezdük āhı da āgāh būy-ı rāzdan Iżṭırāb-ı ‘aşḳ [**Feyżī**] nā-ṣabūr eyler beni	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
73a	Feyżī	N’ola şūḫ olsa bu bāġuñ murġınuñ ġulġulleri Beyżasındayken fiġāna meşḳ ider bülbülleri	Def‘-i zaḫm-ı çeşm içün [**Feyżī**] o büt yaḳmış sipend Yoḫsa rūy-ı āteşīninde degül fülfülleri	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
73a	Feyżī	İtmez o künişt-i hevesüñ ‘arbede-cūyı Peymāne-i īmānı sifāl-i seg-i kūyı	[**Feyżī**] nice biñ ḫırmen-i dīne şalar āteş Her laḥẓa o şūḫuñ nigeh-i bārika-cūyı	Gazel/5		--./.--/.--/.--	
73b	Feyżī	Bu ‘alemde dil-i ġam-perverüm şād olmadı gitdi Giriftār-ı belā vü ġamdur āzād olmadı gitdi	‘Adū-yı ġamla [**Feyżī**] tā-be-key tenhā idem peykār Beni bende eyleyor ṭāli‘den imdād olmadı gitdi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
73b	Feyżī	Eyyām-ı bahār irdi hevā mu‘tedil oldı Ṭarf-ı çemen ārāmgeh-i ehl-i dil oldı	[**Feyżī**] görinen jāle degül verd-i ter üzre Dāġum göricek pür-‘araḳ oldı ḫacel oldı	Gazel/5		--./.--/.--/.--	
73b	Feyżī	‘Aceb o şūḫ-ı sitem-pīşe va‘degāha gelür mi Neẕāre cāy-ı esīrān-ı ġam-penāha gelür mi	Hemīşe gūş-ı yār-āzmā-yı (?) dil-berüm ammā O māh ḫāne-i [**Feyżī**-i] vāye-ḫ^{v}āha gelür mi	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
73b	Feyżī	‘Andelībi nāle-mu‘tād itmek ey gül tā-be-key Gūşına hīç girmeye feryād-ı bülbül tā-be-key	[**Feyżī**] kāruñ şekvedür hep rūzgāruñdan senüñ Bu perīşānī miṣāl-i tār-ı kākül tā-be-key	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
73b	Feyżī	Ser-ā-ser oldı pejmürde riyāż-ı ārzū şimdi Gülinde yāsemīninde bulınmaz reng ü bū şimdi	Şeb-i tīre baña meh-tāb olurdı bi’llāh ey **Feyżī** Gireydi hāle-i āġūşuma ol māh-rū şimdi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
74a	Feyżī	Ḳays olmadın āşinā-yı Leylī Hem-rāzı idi belā-yı Leylī	**Feyżī** gile eylemezdi Mecnūn Luṭf idi [aña]^{D} cefā-yı Leylī	Gazel/6		.---/.---/.--	
74a	Feyżī	Olduḳ o bezimgehüñ ḫarābı K’efsürde-i mihrdür şarābı	Ol ẕāta ġulām olam ki [**Feyżī**] Tesbīḥ ola hep nefīr-i ḫ^{v}ābı	Gazel/5		--./.-.-/.--	
74a	Feyżī	Bāġa ol nev-nihāl gelmez mi Gül-i pür-mekr [ü]^{D} al gelmez mi	Geldi hep bir yire suḫan-sencān [**Feyżī**-i] ḫoş-ḫayāl gelmez mi	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
75a	‘İşmetī	İtmesün mi murġ-ı dil kendün perīşān her zamān Tünd-bād-ı ġam güzergāhında ṭutmış āşiyān	Yüz sürilmez pāyına ol nā[ze]nīnüñ **‘İşmetī** İtmeyince ḫüsnini yıllarca ḫāk-i āsitān	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
75a	‘İşmetī	Dir ise nāleyi ‘uşşāḳ dırāz eylemesün O perī cevrini çoḳ luṭfını az eylemesün	**‘İşmetī** mu‘tekif-i künc-i ferāġuz şimdi Baḫt isterse der-i vuṣlatı bāz eylemesün	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
75a	‘İşmetī	Çün o şūḫuñ āsitānın şeb-i ġam penāh idersin Ne gerek ya daḫı ey dil yine böyle āh idersin	İşiginde yir gerekse saña **‘İşmetī** o māhuñ Dil [ü]^{D} cānı bir dem evvel aña rū-be-rāh idersin	Gazel/5		..-.-/.--/..-.-/.--	
75a	‘İşmetī	Dil-ḫaste-i ‘aşḳa nigeh-endāz degülsin	Nāleñ ide mi **‘İşmetiyā** ol güle te’şīr	Gazel/5		--./.--/.--/.--	

		Derd-i dil-i bīmāra şifā-sāz degülsin	Bülbül gibi ḫoş-ḫᵛān-ı ḫoş-āvāz degülsin				
75a	‘İşmetī	Nigāhum būse-çīn olmaḳda la‘l-i dilsitānında[n] Şikārın eyleyen şeh-bāz çıḳmaz āşiyānından	Hemān ey **‘İşmetī** ‘arż-ı ‘ubūdiyyetden ayrılma Seni kim dūr ider ol şāh-ı ḫusnüñ āsitānından	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
75b	‘İşmetī	Ḫaber-dār olmadı gitdi dilüñ āh u enīninden Şikāyet şehr-i ḫusnüñ bir cevān-ı nāzenīninden	Münāsibdür kümeyt-i kilk-i ṭab‘um cilvegāh itse Bu şi‘rüñ **‘İşmetī** ḫaẕẕ eyledüm ġāyet zemīninden	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
75b	‘İşmetī	Nāme-i süziş-i dile āb-ı niyāz degmesün Āyīne-i ḫaḳīḳate jeng-i mecāz degmesün	Gönlümi yār **‘İşmetī** ḳā’ilem almasun ele Ḫāṭıruma tek ol meh-i sifle-nevāz degmesün	Gazel/5		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
75b	‘İşmetī	Geldükde ḫaṭuñ ‘āşıḳuña nāz idemezsin Mānend-i Hümā evcde pervāz idemezsin	Ṣad rıṭl-ı girān olsa çeker **‘İşmetī**[-i] zār Sāḳī anı sen mest-i ser-endāz idemezsin	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
76a	‘İşmetī	Vaż‘-ı nā-sāzını dehrüñ gören ādem ne disün Bilinür nesne degül meşreb-i ‘ālem ne disün	**‘İşmetī** süz-ı dilin didi o şūḫa ammā Şimdi fürḳatde dem-i hecr-ile hem-dem ne disün	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
76a	‘İşmetī	Demidür ḫayāl-i ġamz[e]ñ dil-i ġam-güsāra gelsün Bizi künc-i ġamda tenhā ḳomasun kenāra gelsün	Daḫı **‘İşmetī** cihānda işidilmedük nemüz var O perī gelürse bezme ne var āşikāre gelsün	Gazel/5		..-.-/.--/..-.-/.--	
76a	‘İşmetī	Olursa dilde n’ola dāġ-ı ārzū tāze Henüz açıldı o gül daḫı reng [ü]^{D} bū tāze	Cefā-yı mihr ile gelmekde **‘İşmetī**ye fütūr Her-āyīne yine bed-ḫᵛāh-ı herze-gū tāze	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
76a	‘İşmetī	Ḫaṭ-ı ruḫın o mehüñ cān-ı zāra gösterme Dem-i ḫazānı Ḫudāyā hezāra gösterme	Niyāz-nāme-i dil **‘İşmetī** perīşāndur O şekl ile anı zinhār yāre gösterme	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
76b	‘İşmetī	Ol degüldür derd-i dil kim ḳābil-i ta‘bīr ola Şanmañuz bī-çāreden ‘arż itmede taḳṣīr ola	[Bir dem evvel]^{D} ṭayy olınsa deşt-i hicrān **‘İşmetī** [Sevmem ol]^{D} vādīyi kim pür-tāb u bī-naḫçīr ola	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
76b	‘İşmetī	Bāġ-ı ḫusnüñde ḫazān yir yir nümāyān olmada Daḫı zülfüñle ḫaṭun dest-i girībān olmada	Baḫt-ı ser-keş sehldür fermān-ber olmaḳ **‘İşmetī** Söz hemān ‘ālemde bir nā-merd-i nā-dān olmada	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
76b	‘İşmetī	Fāriġ olmam āhdan dil-dāra kār itmezse de Sūziş-i dildür ġaraż yār i‘tibār itmezse de	**‘İşmetī** pā-māl-i cevr olmaḳ yiter ‘izzet dile Baḫt anı çeşm-i zaḫm-ı zülf-i yār itmezse de	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
77a	‘İşmetī	Yāre ‘azm itdüm vücūdum ḫāk-i dergāh itmege İstemem sāy[e]m bile bu yolda hem-rāh itmege	Virmedi bir dem ḥicāb-ı ‘aşḳ ruḫşat **‘İşmetī** Meclis-i vuṣlatd[a]^{D} dil-ḫᵛāh üzre bir āh itmege	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
77b	‘İşmetī	‘Ārif-i Cem-meşrebüñ mestāne dirler göñline Her belā-keş ‘āşıḳuñ dīvāne dirler göñline	**‘İşmetī**nüñ ḫāṭırı biñ kerre ābād olsa da Derdmendüñ çāre yoḳ vīrāne dirler göñline	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
77b	‘İşmetī	Bahār-ı ḫusnüñ[üñ]^{D} bil ḳadrin ey meh cāvidān [şanma] O gevher degme [bir]^{D} kānda bulınmaz rāygān şanma	Mey-i dūşīne virmiş yāre dārū-yı ferāmūşı Gice mestāna nāleñ **‘İşmetī** ḫāṭır-nişān şanma	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
77b	‘İşmetī	Gönlümi vīrān idüp a‘dāyı dil-şād eyleme Ey şeh-i ḫusn ü bahā dād eyle bī-dād eyleme	Bezm-i rindān**‘İşmetī** ḫalvetgeh-i esrārdur Mest-i şevḳ olduñsa da zinhār feryād eyleme	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
78a	‘İşmetī	Açılsa ġoncaveş dil geşt-i bāġ itsem bahār olsa Bir elde sāġar-ı la‘līn bir elde dest-i yār olsa	İder bir bir ḥikāyet eşk ü āhuñ **‘İşmetī** yāre Ne deñlü mācerā-yı derd-i ‘aşḳuñ bī-şümār olsa	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
78a	‘İşmetī	Ġam-ı cihānı ne bilsün o şūḫ-ı her-cāyī Çeken bilür ġam-ı ṭāḳat-rübā-yı dünyāyı	Cihāna āteş urur sūz-ı ‘aşḳ **‘İşmetiyā** Eger güşāde idersem dehān-ı şekvāyı	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
78a	‘İşmetī	Bāzū-yı baḫt ger pür iderse kemānumı İster verā-yı Ḳāfa ḳosunlar nişānumı	Elbette **‘İşmetī** görinür sāḥil-i ümīd Mühlet virüp Ḫudā eger almazsa cānumı	Gazel/4		--./-.-./.--./-.-	
78a	‘İşmetī	Āh-ı dil-sūz o mehi şayda medār olsun mı Pençe-i dūd-ı derūn mihr[e]^{D} şikār olsun mı	**‘İşmetī** bezmde luṭf eyleye sāġar şuna yār Dil-i şūrīdede hīç ṣabr u ḳarār olsun mı	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
78b	‘İşmetī	Ey māh dil çeker ten-i pür-yaraya seni	Şimdi ḫazefle yoḳ güherüñ farḳı **‘İşmetī**	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	

		Pür-āteş itseler de o bī-çāreye seni	Kim raġbet eyler almaġa bir pāreye seni				
78b	‘İşmetī	Ḫᵛāstkār-ı cāma vir ey meh o zer peymāneyi Ben ḳomam elden sifāl-i köhne-i mey-ḫāneyi	Vaḳti geçdi bāġda ‘ıyş u şafānuñ **‘İşmetī** Şimdi ben dünyāya virmem gūşe[-i] vīrāneyi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
78b	‘İşmetī	Baḫr-ı ‘aşḳuñ fülk-i dil hīç bir kenārın bulmadı Zevraḳ-ı mihr-i maḥabbet rūzgārın bulmadı	Gerdiş-i cām-ı emel bulmaz nihāyet **‘İşmetī** Kimse ol bezm ehlinüñ bir hūş-yārın bulmadı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
78b	‘İşmetī	Āhına hem-reh oldı dil şīb [ü]ᴰ firāzı bulmadı Şevḳ-ı ruḫuñla zaḥmet-i dūr [u]ᴰ dırāzı bulmadı	Naḳş-ı bahārı **‘İşmetī** bāġda ‘andelīb-i mest Gördi ḫaḳīḳat añladı naḳş-ı mecāzı bulmadı	Gazel/5		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
79a	‘İşmetī	Elinden içmemek yārüñ ne mümkin cām-ı pür-şūrı Çeker meclisde ḫancer sīn[e]m üzre çeşm-i maḫmūrı	Umılmaz **‘İşmetī** ‘uşşāḳa meyl ol serv-ḳāmetden Berāt-ı ḥüsnine ebrūsı çekmiş ḫaṭṭ-ı maġrūrı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
79a	‘İşmetī	Hecrinde dil-i zāra belā rūz [u]ᴰ şeb oldı Ḫaḳḳā ki ġam-ı ‘aşḳ ile ḫālüm ‘aceb oldı	Kesb-i emelüm feyż-i hevā eyledi şād-āb Maḫṣūl-i recā **‘İşmetiyā** bī-te‘ab oldı	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
79a	‘İşmetī	Eyyeda’llāh zehī ẕāt-ı mekārim-üslūb Eyledi kāh-rübā-yı keremi ceẕb-i ḳulūb	Gösterürler beni engüşt ile mānend-i hilāl Ḫāk-i dergāhına bir kāh da olsa mensūb	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	
79a	‘İşmetī	İstemem ol yāri kim miḫnet-keş-i cān olmaya Tünd-bād-ı āhdan zülfi perīşān olmaya	Ḫᵛān-ı luṭfından ide lāyıḳ mı ġayrı behre-yāb Dest-i mihmānında kemter pāre-i nān olmaya	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
79a	‘İşmetī	Mehcūr ideli bendesini cānāne Hem-sāyeler oldı cümle [hep]ᴰ bīgāne Yārān-ı şafā gibi belā küncinde Ayrılmadı āferīn ġam-ı hicrāna		Rubai		--./.--./.---/- --./.-./.---/- --./.-./.---/- --./.-./.---/-	
79a	‘İşmetī	Dil-beste olan zülfine hem-çün şāne Bir çāre bulur mı çākī-i dāmāna Bī-ḳayd görindi dil bu şeb zülfinde Zencīrini ḳırmasun şaḳın dīvāne		Rubai		--./.--./.-./- --./.-./.---/- --./.-./.---/- --./.-./.---/-	
79b	‘İşmetī	Her [ne]ᴰ zamān ki vaṣf idem naẓm-ı ṣafā-şi‘ārumı Ḥüsn-i ḳabūl-i būs ider dāmen-i iftiḫārumı		Matla		-..-/.-.-/-..-/.-.-	
79b	‘İşmetī	Dimeñ ki rāh-ı viṣāl içre ḫār u ḫaş çoḳdur O ḫārzārı açar āteşīn nefes çoḳdur		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	
79b	‘İşmetī	Ṣabā ḳaldurmasun mı şāhid-i gül-berg-i ra‘nāyı Yine rāh-ı çemende öyle bir mümtāz mestāne		Müfred		.---/.---/.---/.---	
79b	‘İşmetī	Ey pādişāh-ı ḥüsn ne şeh-bāz olur gözüñ Dil murġı n’itsün aña Hümālar şikār olur		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
79b	‘İşmetī	Bil ḳadr-i ‘aşḳ-ı pākümi gūş it niyāzumı Ḫarf-ı recā zebān-ı temennāya bir gelür		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
79b	‘İşmetī	Dil senüñ memnūn-ı luṭfuñdur gerek şād eyleme Bende-i dīrīnedür isterseñ āzād eyleme		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
80b	‘İşmetī	Bilmezin ḫālüm n’olur ‘aşḳuñla ey meh-rū senüñ Ḥüsnüñ efzūn itmede ol zülf-i müşkīn[-bū] senüñ	Luṭf-ı dīdāruñ bilü[p] ḳadrin o mest-i ‘işve kim **‘İşmetī**veş yolına biñ cān virür bir būs[e]nüñ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
80b	Ḫāmid	Māh eger beñzemese vechine şöhret bulmaz Dönmese bāde eger la‘line ḫürmet bulmaz	Ḫaste-i ‘aşḳuñ olan **Ḫāmid**-i dil-ḫaste senüñ Şormayınca leb-i cān-baḫşını şıḥḥat bulmaz	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
81a	Ḫāmid	Geldi ḫaber getürdi şabā zülf-i yārdan	Zehr-āb-ı derd çekmez imiş **Ḫāmidā** meger	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	

		Alduḳ peyām ḳāfile-i Zengibārdan	Bir sāġar-ı neşāṭ çeken dest-i yārdan				
81a	Ḥāmid	Yine sevdā şarıldı naḫl-i serv-i ḳadd-i cānāna Yine rū-māldür dil ‘aşḳ-ı bī-cān gibi dāmāna	Seni bend eyleyen zencīr-i zülf-i yārdur **Ḥāmid** Şaḳın uşlanma ‘aḳluñ var-ısa bi’llāh dīvāne	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
81b	‘Ārif	Ey şabā luṭf eyle ‘arż it ḥālümi cānānuma Merḥamet ḳılsun yiter kār itdi ‘aşḳı cānuma	Kimlerüñ cānına cānlar ḳatmada yārüñ senüñ Ben hemān **‘Ārif** reh-i ‘aşḳında ḳıydum cānuma	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Mīr ‘Ārif
81b	‘Ārif	‘Āḳıbet ey bī-vefā aġyārı sen yār itdüñ āh Başuma derd-i ġamuñla ‘ālemi dar itdüñ āh	**‘Ārif**i derd-i ġam-ı ‘aşḳuñla bīmār itdüñ āh Āh ey her-cāyī bi’llāh cānuma kār itdüñ āh	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
82a	‘Ārif	Ey naḫl-i nāz ey çemen-i cānumuñ güli Yād it unutma gülşen-i ḫusnüñde bülbüli	Ṣaġ ol hemān cihānda sen ey melek-i nāz **‘Ārif** ölürse ḳoçmadan ol nāzenīn bili	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Velehu
82a	‘Ārif	Gördükde tārmār [ki] o zülf-i sünbüli Çaldum bir iki tārın uṣūlca [o] muṭrıbuñ		Müfred		--./-.-./.--./-.-	Velehu
82a	‘Ārif	Ey felek yaḳduñ derūnum cāna kār itdüñ bu şeb ‘Aḳl u fikrüm ṭāḳatüm hep tārmār itdüñ bu şeb	Sen de inṣāf it felek ṭāḳat gelür mi n’işleyem Göz göre dil-dārumı aġyāra yār itdüñ bu şeb	Nazm/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
82b	‘Ārif	Görse bir kerre gözüm yaşını dil-dār aġlar Baġrı ṭaş olsa daḫı ḥālüme nā-çār aġlar	Yār a‘dālara yār oldı dirīġ **‘Ārif**-i zār Yine bilmem niye bu dīde-i bīmār aġlar	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
83a	Ḥāmid	Neler ider dile sevdā-yı yāri gördüñ mi O zülf-i ḫam-be-ḫam-ı tārmārı gördüñ mi	Ġam-ı cihānla kim āh eylemez meger **Ḥāmid** Meded meded sitem-i rūzgārı gördüñ mi	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
86b	Kelīm-i Eyyūbī	Cāy-ı āsāyiş derūn-ı künc-i külḫandur baña Künc-i külḫan pīş-i iḳbālümde gülşendür baña	Kevkeb-i baḫtum naẓar ḳılmaz **Kelīm** aḥvālüme Ol da mānend-i felek gūyā ki düşmendür baña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Kelīm-i Eyyūbī
86b	Kelīm-i Eyyūbī	Acıyan künc-i belāda zaḫm-ı sīn[e]mdür baña Aġlayan ḥālüm görüp bu çeşm-i pür-nemdür baña	‘Aḳd-i silk-i naẓma çekdüm hecr-ile bir bir **Kelīm** Şimdi ebkār-ı ma‘ānī cümle maḥremdür baña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
86b	Kelīm-i Eyyūbī	Ḳays kim şākird-i ders-i dāġ-ı hicrāndur baña İtmemek āġūş o māh-ı bedri noḳṣāndur baña	Yā tecellī ḳıl yāḫud ḳıl öldür **Kelīm**-i ḫasteñi Derd-i hecrüñ çekmeden cān virmek āsāndur baña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
86b	Kelīm-i Eyyūbī	Şād olur dil gelse her [bir]^{D} demde yüz biñ ġam [baña] Meclis-i üns-i şafādan yig gelür mātem baña	Derd-ile bir ‘āleme vardum **Kelīmā** kim gelür Sāġar-ı Cemşīd cām-ı zehr ile tev’em baña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
87a	Kelīm-i Eyyūbī	İtmiş ezelden ol ki seni āşinā baña Ḳılmış beni ġarīḳ-i yem-i ibtilā baña	Şalma **Kelīm**-i ḫaste-dili tīḥ-i ḫasrete Ḥāk-i derüñde ölmek iken müdde‘ā aña	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	
87a	Kelīm-i Eyyūbī	Lebüñdür eyleyen ey ġonce-fem bülbülleri gūyā Şaçuñdur hep ḳılan sünbülleri ‘anber-şıfat būyā	Recā destin uzatma gūşe-i dāmān-ı ümmīde **Kelīm** ‘uzlet-güzīn ol şāh-ı dehre eyle istiġnā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
87a	Kelīm-i Eyyūbī	Gāh eylersin teġāfül geh nigāh-ı āşinā Her dem eylersin dili bir gūne derde mübtelā	Aldı dil murġın **Kelīm** ol ṭıfl-ı mekteb nāz-ıla Kim nigāhından ḳażā öñmiş sebaḳ-ḫ^{v}ān-ı belā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
87a	Kelīm-i Eyyūbī	Ol perīveş kim görinmez ṭıfl-ı mektebdür baña Ey mu‘allim müjde kim bulduñ görinmez bir belā	Dil nice olmaz **Kelīm** āzürde kim ol māh ola Āşinā bīgāne hem bīgānelerle āşinā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
87b	Kelīm-i Eyyūbī	Sen nigāh itmezsin [ey]^{D} şūḫ-ı cefā-güster baña Raḥm ider derdüñle seyr iden eger kāfir baña	Maṭlabumdur sīne-i dil-berden el çekmem **Kelīm** Zülfinüñ her tārını eylerse bir ejder baña	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
87b	Necīb	‘Ālem-i ‘uḳbāyı menzilgāh ider pīr ü cevān Tīr-i ḳaddi her kesüñ elbet olur ḫam-geşte yay	Ḳalb-i şāf ile **Necībā** didiler tārīḫini Vire Sa‘de’d-dīne Bāḳī cennet-i a‘lāda cāy	Kıta/5	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	Tārīḫ
88a	Ṣabīḥ	Gel ey sāḳī donandı meclis-i mey gülsitānāsā Açıldı ḫāṭır-ı ġam-keş ‘ıẕār-ı dil-berānāsā	**Ṣabīḥā** ol güşāde-sīne tīr-i cevrine yine Ol ebrūlar çekilmiş cebhe-i yāre kemānāsā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ṣabīḥ
88a	Neylī	Dehri sūzān eyler āh-ı āteşīnüm var benüm Pür-ṭanīn eyler cihānı bir enīnüm var benüm	Vādī-i tanẕīre düşsün reh-neverdān-ı suḫan Mülket-i ma‘nāda **Neylī** nev-zemīnüm var benüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Neylī

88a	Neylī	Ḫaṭ-āver oldı ten-i dāġ-dāra gelmez mi Bahār geldi o gül lālezāra gelmez mi	Ḳalur gider mi bu cevri sipihrüñ ey **Neylī** Bilüp günāhın ‘aceb i‘tiẕāra gelmez mi	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	Neylī
88a	Neylī	Ol kim ezelī ‘aşḳı baña pīşe düşirdi Cevr itmegi ol āfet-i bed-kīşe düşirdi	Üftādelük el virse n’ola **Neylī**-i zāra Āvāre dili bir büt-i bed-kīşe düşirdi	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Neylī
88b	Neylī	Fenn-i cefāda çarḫ saña hem-sebaḳ degül Meh nüsḫa-i cemālüñe nisbet varaḳ degül	Cümle dürūġdur dir ise kim ki **Neyliyā** Āb-ı ḥayāta bu ġazeli mā-ṣadaḳ degül	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	Neylī
88b	Neylī	İdüp tefaḫḫuş-ı dil kūy-ı yāre dek giderüz Ḳarārgāh-ı dil-i bī-ḳarāra dek giderüz	İdüp ġubār-ı dehen tūtiyā-yı dīde-i cān Zehī ṣafā diyerek kūy-ı yāre dek giderüz	Nazm/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
88b	Ṣadīḳ	Ruḫuñdan kesb-i feyże māh-ı ġarrā intiẕār üzre Ṭulū‘ it āfitābum saña dünyā intiẕār üzre	**Ṣadīḳā** bir zemīn-i tāze buldum mülk-i ma‘nāda Ki her beytin temāşāya eḥibbā intiẕār üzre	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ṣadīḳ
89a	Ṣadīḳ	Fürḳat-i cānānedür ‘ālem-i ġam didükleri Vuṣlat-ı aġyārdur ḥüzn [ü] elem didükleri	Heft deryā eşküme nisbet sīr-āb olmaz **Ṣadīḳ** Şimdi ‘ālemde sirişküm oldı yem didükleri	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ṣadīḳ
89a	Feyżī	Ṣuraḥī bezme ne dem naġme-rīz-i ḳulḳul olur Sebū sebūlara söyler hezār bülbül olur	Cenāb-ı yekke-süvār-ı feżā-yı devlet kim Ḳabā-yı aṭlas-ı gerdūn raḫşına cul olur	Gazel/6		.-.-/..--/.-.-/..-	
90a	‘İzzet	Resen-i ḥayāle **‘İzzet** ṭolu geldi delv-i tārīḫ Teh-i çāh-ı laḥde ṣoḳdı Ḳuyucaḳlı-zādeyi merg		Müfred	Tarih	..-.-/.--/..-.-/.--	
90a	‘İzzet	Oḳınsun bezm-i fānīde bu tārīḫ İçe Şürbī şarāb-ı nāb-ı ‘Adni		Müfred	Tarih	.---/.---/.--	Lehu
90a	‘İzzet	Bulmayup derde şifā söyledi **‘İzzet** tārīḫ A‘lem-i nās idi Şāfiyeci fevt oldı		Müfred	Tarih	..--/..--/..--/..-	
90a	‘İzzet	Sürūrī-i müverriḫ kim uyurken bulmasa tārīḫ Ġamından bir daḫı varmazdı aṣlā ‘ālem-i ḫ‘āba	Te’essüf eyledi üstādına **‘İzzet** didi tārīḫ Sürūrīnüñ vefātı mūcib-i ḥüzn oldı aḥbāba	Kıta/2	Tarih	.---/.---/.---/.---	
90a	‘İzzet	İtdi **‘İzzet** dāne-i sübḥayla tārīḫin ḥisāb Şeyḫ Bāḳī buldı fānīden rehā Allāh diyüp		Müfred	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	
90a	‘İzzet	Şu‘arā yazdı cevherī tārīḫ Pertevi gitdi şem‘-i aḳlāmuñ		Müfred	Tarih	..--/.-.-/..-	
90a	‘İzzet	[Dem-i fevtinde söyledüm tārīḫ]^{D} Şundı Şürbīye cām-ı mevti ecel		Müfred	Tarih	..--/.-.-/..-	
90a	‘İzzet	[Dimiş ṭāvūs-ı cennet bülbül-i ḳudsī gibi tārīḫ]^{D} İlāhī eylesün Ṭayyār Paşa āşiyān ‘Adni		Müfred	Tarih	.---/.---/.---/.---	
90a	‘İzzet	İḫtiyārı gidüp elden didi **‘İzzet** tārīḫ Pīr idi mīr-i ‘alem eyledi Firdevsi maḳām		Müfred	Tarih	..--/..--/..--/..-	
90a	‘İzzet	Şerer-efşān olup āteş gibi yazdum tārīḫ Keştī-i cismini aldurdı Ḳapudan Paşa		Müfred	Tarih	..--/..--/..--/..-	
90a	‘İzzet	Sürūşān söyledi tārīḫ-i fevtin Maḳarr-ı Rūḥ-ı Ḳudsī oldı lāhūt		Müfred	Tarih	.---/.---/.--	
90a	‘İzzet	[Söndi kānūn-ı ḥayātı söyledüm tārīḫini]^{D} Aşçı-zāde maṭbaḫ-ı Me’vāyı menzil eyledi		Müfred	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	
90a	‘İzzet	**‘İzzetā** tīz-āb-ı eşk-i terle yaz tārīḫini Sābıḳā Ṣāḥib-‘Ayāruñ naḳd-i ‘ömri oldı ḳal		Müfred	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	
90a	‘İzzet	İrtiḥāl itdi re’īsü’ş-şu‘arā Vehbī-i pīr Ḥaşr ide Ḥażret-i Ḥassān ile Ḥaḳ ‘uḳbāda	Riḥlet itdükde rebī‘ içre yazıldı tārīḫ Gülşen-i cennet ola mesken-i Sünbül-zāde	Kıta/2	Tarih	..--/..--/..--/..-	
90a	‘İzzet	Behişti seyr idenler söyledi mu‘cemle tārīḫin		Müfred	Tarih	.---/.---/.---/.---	

		Ḫayālī perde ḳurdı tā verā-yı bezm-i Firdevse					
95a	Rif‘atī	Besmeleyle rāh-ı ‘uḳbāya sefer ḳıldı hemān Reh-nümā olsa ‘aceb mi aña ol peyk-i Celīl	‘Abd-i dā‘ī **Rif‘atī** di mevtinüñ tārīḫini Ḳıldı Mıṣrī Ka‘be-i maḳṣūda çü ‘azm-i sebīl	Kıta/6	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥażret-i Mıṣrīnüñ Dār-ı Fenādan Dār-ı Beḳāya Riḥletlerine Tārīḫdür
95a	‘Aḳlī	İdüp ilhām mu‘cemle didi tārīḫini **‘Aḳlī** Muḥammed Mıṣrīye ide şefā‘at rūz-ı maḥşerde		Müfred	Tarih	.---/.---/.---/.---	Tārīḫ- Dīger
95a	Belīġ	Düşdi çār eṭrāfa mātem didiler tārīḫini Rūḥ-ı Mıṣrī maḥfil-i ‘ālīye pervāz eyledi		Müfred	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	Tārīḫ-i Belīġ
95a	Yaḥyā Naẕīm	Ḳuṭb-ı sipihr-i ‘irfān ġavṣ-ı zamāne Mıṣrī Riḥlet idüp fenādan mülk-i beḳāya göçdi	Pervāz idince ‘Adne didüm **Naẕīm** tārīḫ Cānı ‘azīz Mıṣrī bir ḳumrī gibi uçdı	Kıta/3	Tarih	--./-.--/--./-.--	Tārīḫ-i [Vefāt-ı] Ḥażret-i Mıṣrī
95b	Niyāzī-i Mıṣrī	Ey Allāhum seni sevmek Ne güzeldür ne güzeldür Yolında cān u baş virmek Ne güzeldür ne güzeldür	**Niyāzī** yārini bulmaḳ Yanında eglenüp ḳalmaḳ Varup bir ile bir olmaḳ Ne güzeldür ne güzeldür	Murabba/5		.---/.---	İlāhī[-i] Niyāzī
95b	Niyāzī-i Mıṣrī	Çıḳup ḫüccāc ile gitmek Ne güzeldür ne güzeldür Yolında terk-i cān itmek Ne güzeldür ne güzeldür	**Niyāzī**ye naṣīb olsa Varup maḳṣūdını bulsa Ṣafā vü ẕevḳ ile ṭolsa Ne güzeldür ne güzeldür	Murabba/7		.---/.---	
95b	Niyāzī-i Mıṣrī	Vaṣl-ı Ḥaḳḳ olmaġa eylerseñ heves ‘Aşḳa ulaş ġayrıdan gönlüñi kes	Bāġ-ı cennet de olursa oda yaḳ Ey **Niyāzī** ḳoma dilde ḫār [u]^{D} ḫas	Gazel/7		-.--/-.--/-.-	İlāhī[-i] Niyāzī
96a	Niyāzī-i Mıṣrī	Zāhidā ṣūret gözetme içerü gel cāna baḳ Vechi üzre gör ne yazmış defter-i Raḥmāna baḳ	‘Ālem anuñ ḫüsninüñ şerḥinde olmış bir kitāb Metnin isterseñ **Niyāzī** ṣūret-i insāna baḳ	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī[-i] Niyāzī
96a	Niyāzī-i Mıṣrī	Ol menem kim vāḳıf-ı esrār-ı ‘ilm-i Ādemem Kāşif-i genc-i ḫaḳīḳat hem ḫayāt-ı ‘ālemem	Ben o **Mıṣrī**yem vücūdum Mıṣrına şāh olmışam Ḫādişem gerçi velī ma‘nīde sırr-aḳdemem	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī[-i] Mıṣrī
96b	Niyāzī-i Mıṣrī	Ey Kerīm Allāh ey Ġanī sulṭān Derdlüyüz senden umaruz dermān Luṭfuña ḥad yoḳ iḥsāna pāyān Derdlüyüz senden umaruz dermān	Bu **Niyāzī** çün ẕikrüñe düşdi Dün ü gün göñli fikrüñe düşdi Ẕātına iren şükrüñe düşdi Derdlüyüz senden umaruz dermān	Koşma/5		10’lu hece	İlāhī[-i] Niyāzī
96b	Niyāzī-i Mıṣrī	Uyan gözüñ aç ṭurma yalvar güzel Allāha Yolından izüñ ırma yalvar güzel Allāha	Gel imdi **Niyāzī**-le dergāha niyāz eyle Ḥācāt[ı]^{D} dırāz eyle yalvar güzel Allāha	Gazel/9		--./.---/--./.---	İlāhī[-i] Niyāzī
97a	Niyāzī-i Mıṣrī	Ẓuhūr-ı kā’inātuñ ma‘denisin yā Resūlallāh Rumūz-ı *küntü kenz*üñ maḫzenisin yā Resūlallāh	Şefā‘at ḳılmasañ varluḳ bu **Mıṣrī** yoġ ider idi Vücūdı zaḫmınuñ sen merhemisin yā Resūlallāh	Gazel/7	Naat	.---/.---/.---/.---	İlāhī[-i] Mıṣrī
97a	Niyāzī-i Mıṣrī	Ṭālib-i Ḥaḳḳuñ devāsuz derd durur ser-māyesi Anuñ içün āh u zār olur hemīn hem-sāyesi	Kim ki *mā zāġa’l-baṣar* sulṭānınuñ ṭıflı ola **Mıṣrıyā** şol feyż-i Ḥaḳ dost yüzi oldı dāyesi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī[-i] Mıṣrī
97b	Niyāzī-i Mıṣrī	Ey şeh zen-i dünyānuñ çün alına aldanma Şem‘-i ruḫ[ı]^{D} nārına pervāne gibi yanma Fānīdür anuñ ḫüsni va[r]^{D} rengine boyanma ‘Ahdine vü va‘dine göñül virüp inanma Ḥaḳdur bu sözüm ḥaḳla inkārına ṭayanma Gerçeklere teslīm ol her sözi yalan şanma	**Mıṣrī** saña dir bu söz cehd it alagör ‘ibret Faḳr-ıla ider faḫrı itme aña sen minnet Ṭutma şaḳın aşlā hīç bir kimseye var küd(ū)ret Emrāż-ı cehilden sen bulduñsa eger şıḥḥat Ḥaḳdur bu sözüm ḥaḳla inkārına ṭayanma Gerçeklere teslīm ol her sözi yalan şanma	Müseddes/5		--./.---/--./.---	

98a	Niyāzī-i Mıṣrī	Ey derde dermān isteyen yitmez mi derd dermān saña Ey rāḥat-ı cān isteyen ḳurbān olandur cān saña	Yüzüñ **Niyāzī** eyle ḫāk derd-ile ḳıl baġruñı çāk Ḳalbüñ serāyın eyle pāk şāyed gele sulṭān saña	Gazel/12		--.-/--.-/--.-/--.-	İlāhī[-i] Niyāzī
98a	Niyāzī-i Mıṣrī	Ey çarḫ-ı dūn n'itdüm saña Hīç virmedüñ rāḥat bana Güldürmedüñ öñden şoña Āh miḥnetā vāh miḥnetā	Yanar **Niyāzī** derd-ile Ḥīç kimse yoḳ ḥālin bile Nālān idüp girdi yola Āh riḥletā vāh riḥletā	Murabba/7		--.-/--.-	İlāhī[-i] Niyāzī
98b	Niyāzī-i Mıṣrī	Ẓulmet-i hecrüñde bīdār olmışam yā Rab meded İntiẓār-ı ṣubḥ-ı dīdār olmışam yā Rab meded	Bu **Niyāzī** düşdi varluḳ çāhına Yūsuf gibi Al elüm ḳurtar ki nā-çār olmışam yā Rab meded	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī[-i] Niyāzī
98b	Niyāzī-i Mıṣrī	Serāy-ı dīn esāsıdur şerī'at Ṭarīḳ-i Ḥaḳ hüdāsıdur şerī'at	Cemī'-i enbiyā vü evliyānuñ **Niyāzī** reh-nümāsıdur şerī'at	Kaside/28		.---/.---/.--	İlāhī[-i] Niyāzī
99b	Niyāzī-i Mıṣrī	Bir şehre irişdi yolum dört yanı düz meydān ḳamu Aña giren görmez ölüm içer āb-ı ḥayvān ḳamu	Var ol ḥaḳīḳat şehrine ir anda Ḥaḳḳuñ sırrına Ṭolsun senüñ de göñlüñe deryā olup 'irfān ḳamu	Kaside/32		--.-/--.-/--.-/--.-	İlāhī[-i] Niyāzī Efendi
101b	Niyāzī-i Mıṣrī	Ẕāt-ı Ḥaḳda maḥrem-i 'irfān olan añlar bizi 'İlm-i sırda baḫr-ı bī-pāyān olan añlar bizi	Ḫalḳı ḳoyup lā-mekān ilinde menzil ṭutalı **Mıṣrıyā** şol cānlara cānān olan añlar bizi	Gazel/8		-.--/-.--/-.--/-.-	Mıṣrī
101b	Nihālī	Ḳaṭre ḳaṭre aġlayup giryān olan añlar bizi Ṣubḥa dek āh eyleyüp nālān olan añlar bizi Añlamaz bir kimse hīç ḥayrān olan añlar bizi Ẕāt-ı Ḥaḳda maḥrem-i 'irfān olan añlar bizi 'İlm-i sırda baḫr-ı bī-pāyān olan añlar bizi	Deşt-i vaḥdetde kim itdük zāhir ü bāṭın velī Böyle bulduḳ ey **Nihālī** leẕẕeti biz ḥāṣılı Mā-sivāyı terk ile ḳat' iderek bu menzili Ḫalḳı ḳoyup lā-mekān ilinde menzil ṭutalı **Mıṣrıyā** şol cānlara cānān olan añlar bizi	Tahmis/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
102a	Niyāzī-i Mıṣrī	'Āriflere esrār-ı Ḫudādan ḫaberüm var 'Āṣıḳlara dil-dār-ı beḳādan ḫaberüm var	Ādemde bulup vaṣf-ı İlāhīyi **Niyāzī** Ol mecma'-ı evṣāf-ı 'amādan ḫaberüm var	Gazel/7		--./--./--./--	Nā'ilī Sellemehu'llāh
102a	Nā'ilī	'Iẕāruñ gül gül olmış büseden dil dāġ dāġuñdur Ḫased ol bāġbān-ı 'aşḳa kim gül-çīn-i bāġuñdur	Bu hengām-ı şeġabda **Nā'ilī** maḫbūb ile meyden Çemenler cūyda āyīne-i naḳş-ı ferāġuñdur	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	
102b	'Āşıḳ 'Ömer	İrişsün ḳadd-i dil-dārı bülend olsun da seyr eyle Cemāl-i yār ola Yūsuf menend olsun da seyr eyle	**'Ömer** bilmez nedür ḫālüm ṭıfıldur çeşm-i ḳattālüm Ne ḳanlar içer ol ẓālim levend olsun da seyr eyle	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	'Āşıḳ 'Ömer
102b	'Āşıḳ 'Ömer	Aġlayan derd-ile her ān Güler lā-şekk [ü] lā-şübhe Murādı üzre bu devrān Döner lā-şekk [ü] lā-şübhe	Dün [ü] gün ḳulına şādıḳ Olandur vaṣlına lāyıḳ Aranursa merd-i 'āşıḳ **'Ömer** lā-şekk [ü] lā-şübhe	Semai/5		8'li hece	Dīger 'Āşıḳ 'Ömer
102b	'Āşıḳ 'Ömer	Ḫālümi 'arż itsem gül yüzlü yāre Luṭf idüp selāmum alur mı bilmem Gün-be-gün artmaḳda āh u fiġānum Mevlām aña inṣāf virür mi bilmem	Dir ki **'Āşıḳ 'Ömer** bilmezem n'oldum Yārüñ ḫasretinde[n][D] şarardum şoldum Yārüm şefḳat itmezse işte öldüm Ḫasret ḳıyāmete ḳalur mı bilmem	Koşma/4		11'li hece	Dīger 'Āşıḳ 'Ömer
104a	'Āşıḳ 'Ömer	Mu'cizāt-ı Muṣṭafā İslām içinde gizlüdür Beñzer ol [bir][D] ḳadre kim aḫşam içinde gizlüdür Mā-sivā pasın silüp pāk eyledi mir'ātını Şem'veş nūr-ı Ḫudā ol cām içinde gizlüdür	Ehl-i faḳra sen gedā-çeşm olma ey **'Āşıḳ 'Ömer** Köhnesine ḫ[v][ā]r baḳup şuç bulma ey **'Āşıḳ 'Ömer** Al du'āsın bed-du'āsın alma ey **'Āşıḳ 'Ömer** Ḳuṭb-ı 'ālem belki ol iḥrām içinde gizlüdür	Murabba/4		-.--/-.--/-.--/-.-	'Āşıḳ 'Ömer
104a	'Āşıḳ 'Ömer	'Andelībem her seḥer gülşānı gözler gözlerüm Ḫār elinden ġāzīler hicrānı gözler gözlerüm Bir 'acāyib derde yārüm Ḥażret-i Ya'ḳūb gibi Ḫażret-i Yūsuf gibi bir cānı gözler gözlerüm	Dir ki **'Ömer** ṭoġrı yoldan ayırmazam dā'im gözüm Ḳatmazam aşla ḫilāfı söylerüm şādıḳ sözüm Günde yüz biñ 'aybumuzı örter [ol] Ḫaḳ [kim] bizüm	Murabba/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Dīger 'Āşıḳ 'Ömer

			Cümlemüzi var iden Sübhānı gözler gözlerüm				
104 b	Kātibī	Her ḳaçan meydāna çıḳsam yārı gözler gözlerüm Āsitān-ı devletin ḫünkārı gözler gözlerüm	Tā ezel *ḳālū belā*dan ṣā[dı]ḳāne **Kātibī** Ol Elest bezmindeki iḳrārı gözler gözlerüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	‘Āṣıḳ ‘Ömere Naẕīre-i Kātibī
104 b	Yūnus	Vücūdum ḫoş ‘imāretdür ḫarāb olmaḳ ne müşkildür Çüriyüp yirler altında türāb olmaḳ ne müşkildür		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyt
104 b	‘Āṣıḳ ‘Ömer	Aġlarum rūz şeb bu mātemler ḫayālümdür benüm Gitdi ‘işret ẕevḳı ‘ālemler ḫayālümdür benüm Bir gözi āhū güzel cānān ucından her zamān Yār elinden içdügüm semler ḫayālümdür benüm	Gelmesün **‘Āṣıḳ ‘Ömer** bu ġurbet iller başına Kimse[ler]^{D} raḥm eylemez oldı aḳan çeşm [yaşına]^{D} Giceler tā ṣubḥa dek yārüñ işigi ṭaşına Gözlerümden dökdügüm nemler ḫayālüm[dür benüm]	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	‘Āṣıḳ ‘Ömer
104 b	‘Āṣıḳ ‘Ömer	Ṣanasın nār-ı cehennem Olur baña mekān sensüz Muḥaḳḳaḳ ey şeh-i ‘ālem Oda yansun cihān sensüz	**‘Āṣıḳ ‘Ömer** diler dīdār Gerçi nār imiş āṣikār Görinmez gözüme ey yār Cihān-ı gülistān sensüz	Semai/5		8’li hece	Semā‘ī[-i] ‘Āṣıḳ ‘Ömer
105 a	İḥsān	Ṣanmañuz kim gülşen-i ḥüsn-i fenā ṣeydāsıyuz Gülsitān-ı aḳdesüñ biz bülbül-i gūyāsıyuz	Pey-rev olsa naẕmuma ehl-i hüner ṣāyestedür Ḥażret-i üstādumuñ manẕūr-ı müsteṣnāsıyuz	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i İḥsān
105 a	‘Aṭā	Yūsuf-ı mir’āt-ı ḥüsnüñ ‘aks-i bī-hem-tāsıyuz Nuṭḳa gelsek Mıṣr-ı dil ṭūṭī-i ṣekker-ḫāsıyuz	Vādī-i İḥsāna gitmekdür **‘Aṭāyā** ṣānumuz Nükte-baḫṣāluḳda ḫaylī ṣā‘irüñ bālāsıyuz	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẕīre-i ‘Aṭā
105 a		Gündüz [ol] ḫammāl[dür] gice ḫamār Çelebim bu ḫāl ile cennet umar		Matla		-.--/-.--/-.-	Müfred
105 b	‘Āṣıḳ Yūnus	Ġaflet ile Ḥaḳḳı buldum diyenler Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur Āḫiret yaraġın gördüm diyenler Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur	**Dervīş Yūnus** söyler *ḳālū belā*dan Mu‘cizāt Nebīden mür(üv)vet ‘Alīden Biz de bunı böyle gördük uludan Yarın Ḥaḳ dīvānında bellü olur	Koşma/4		11’li hece	İlāhī[-i] Ḥażret-i Yūnus Der-Maḳām-ı Bayatī
105 b	Yūnus	Evvel īmānuñ bünyādı Ḳurıldı ẕikru’llāh ile Ol Allāhuñ biñ bir adı Oḳınur ẕikru’llāh ile	Yüri **Dervīş Yūnus** yüri Terk eyle bu ḳīl u ḳāli Evliyāu’llāhuñ yolı Bulındı ẕikru’llāh ile	Koşma/4		8’li hece	İlāhī[-i] Yūnus Dede
106 a	Eşref Oġlı Rūmī	Göñül dostuñ cemāl āyīnesidür Göñül kim pas ola dostuñ nesidür	Bu **Eşref Oġlı** mücrim **Rūmī** göñli Ṣınuḳ mecrūḥ u hem vīrānesidür	Gazel/5		.---/.---/.--	İlāhī[-i] [Eşref Oġlı] Rūmī
106 a	Eşref-i Ṣānī	Göñülde āteş-i ‘aşḳuñla yanmış tāze dāġum var Benüm bu tekyegāh içre söyinmez bir çerāġum var	Bu **Eşref Ṣānī**nüñ h[ī]ç kims[e]den ‘arż iḫtiyācı yoḳ Muḥammed Muṣṭafā gibi şefā‘atci penāhum var	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	İlāhī[-i] Eşref
106 a	Eşref-i Ṣānī	Ḳarārum yoḳdur ey dil-ber görelden sen dil-ārāyı Cemālüñ görmek içün ben açarum cānda yarayı	Ḥabībüñ ḥürmeti yā Rabb bu **Eşref Ṣānī**ye raḥm it Şühūdı ‘ayn-ıla dā’im göre ol bedr olan ayı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	İlāhī
107 a	Nābī	N’ola āhumla çeksem ṭāḳ-ı ‘arşa ‘anberīn perde Beni leb-rīz-i sevdā itdi bir şūḫ-ı siyeh-çerde	Bu deñlü **Nābiyā** itmezdi vaż‘-ı ḫod-pesendāne Ruḫ-ı sāḳī nümāyān olmasa mir’āt-ı sāġarda	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
107 a		Bārgāh-ı feyż-i Ḥaḳda ol müdām Maẕhar ol sırr-ı Ḥudāya ṣubḥ u şām	Vird-i Mevlāda [müdām sen] ḳıl maḳām *El-muḳadder lā-yuġayyer* ve’s-selām	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	Ḳıṭ‘a

107 a	Es‘ad-ı Baġdādī	Tāb-ı ḫüsnüñ şu‘le[-i] ḫurşīd[i][D] şeb-gūn eylesün Gülleri reng-i ruḫuñ gülşende dil-ḫūn eylesün	Ḳıl o şūḫuñ zīver-i silk-i şenā dendānını Ḫāme **[E]s‘ad** naẓm-ı pāküñ dürr-i meknūn eylesün	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel
107 a	Ḥayātī	Bu cism-i nā-tüvān içün bu çeşm-i ḫūn-feşān aġlar Benüm ḥālāt-ı vecdümden zemīn [ü] āsumān aġlar	Dehān açmaġa yoḳdur ey **Ḥayātī** şimdi dermānum Dehānum depredürsem aġzum içinde zebān aġlar	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
107 a		Beni dürd içdügüm-çün ṭa‘n [u] teşnī‘ itme ey zāhid Ne añlarsın feżā-yı cilve-pīrā-yı derūnumdan		Müfred		.---/.---/.---/.---	
107 b	Cezmī	Semt-i Vefāya ‘azm iderek şāmgāh mest Gitdi o şūḫ ḫāne-i aġyāra āh mest	Dün gördüm eylemiş der-i mey-ḫānede dirīġ Rū-māl-i ḫāk **Cezmī**-i ġalṭān-külāh [mest]	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
107 b	Sırrī	Zīnhār olma esīr-i nām mānend-i nigīn Rū-siyāhīdür hemān encām mānend-i nigīn	Kendüye pā-bend ider bī-hūde **Sırrī** eyleyen Sīm ü zerden tekye-i endām mānend-i nigīn	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
107 b	Nābī	Dem-i viṣāl ẓuhūr-ı ḫaṭ-ı nigāra düşer Ḫudā virürse eger ‘īdümüz bahāra düşer	Serīr-i çarḫa çıḳar rūzgār-ıla **Nābī** O dil ki ḫāk-ṣıfat [cāy-ı][D] rūzgāra düşer	Gazel/7		.-.-/..--/.-./..-	
107 b	Nedīm-i Ḳadīm	Yā Rab sebeb nedür yine ol yār söylemez Bir söz mi söyledi ‘aceb aġyār söylemez	İtmiş lebiyle ‘ahd meger kim **Nedīm** o şūḫ Eyler nigāh-ı ḫışm ile āzār söylemez	Gazel/6		--./-.-./.--./-.-	
108 a	Rāmī	N’ola iḫvānı olsa Yūsufa ġadr [u] nifāḳ üzre Degül mi cümle ebnā-yı zamāne bu siyāḳ üzre	Ḫıdīv-i mülk-i ma‘nā Ḥażret-i Nābī Efendi kim Mehābet ṣaldı naẓm u neṣr-ile Rūm u ‘Irāḳ üzre	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	
108 a	Raḥīmī	Leb-i şīrīn-i dil-ber vaṣf olınmış ittifāḳ üzre ‘Acebdür meşreb-i erbāb-ı dil hep bir meẓāḳ üzre	**Raḥīmī** şöyle ‘ālī-rütbe her bir beyti bu naẓmuñ Sezā seyyāreveş naḳş olmaġa seb‘-i ṭıbāḳ üzre	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Naẓīre-i Ḥabeş-zāde [Raḥīmī]
108 b	Nāmī	Ey ḫaṭ riyāż-ı çihrede sünbül misin nesin Reyḥān mısın benefşe misin gül misin nesin	**Nāmī** ne şi‘rdür bu ġazel ṣaldı ‘āleme Gülzār-ı mülk-i Rūmda bülbül misin nesin	Gazel/7		--./-.-./.--./-.-	
109 a	Nev‘ī-zāde ‘Aṭāyī	Muraṣṣa‘ ḳabżalı ḫancerle bir zaḫm ursa cānānum Bir avuç gevher iḥsān eylemişce ḥaẓẓ ider cānum	**Aṭāyī** gūyiyā La‘līn Ḳabādur ḳalb-i ḫūnīnüm Oḳır ez-ber o şāha ḳıṣṣa-i ālām-ı hicrānum	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	‘Aṭāyī Merḥūm
109 a	Nev‘ī-zāde ‘Aṭāyī	Aġlayup būsesin alur dil-i şeydā her dem Sīm-i eşkini ṣatar dil-bere dirhem dirhem	Ḫaṭ-ı cānāneye beñzetmede müşkīn raḳamın Ey **‘Aṭāyī** yine düşmiş ṭama‘-ı ḫāma ḳalem	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Velehu
109 a	Ṣabrī	Şevḳ her dilde bulınmaz dil-i dānāda olur Şeb-çerāġı arama cūyda deryāda olur	Naẓm-ı **Ṣabrī**de n’ola reng-i tekellüf yoġ-ısa Böyle pākīze ġazel āyīneveş sāde olur	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
109 b	Ṭırsī	Fikr-i sefer virmedi rāḥat baña Turşī ṣuyı virdi ḥarāret baña	Şi‘rüm aḳar şu gibidür **Ṭırsiyā** Mühtedīyem oldı hidāyet baña	Gazel/5		-..-/-..-/-.-	
109 b	Ṭırsī	Bedel olmaz hele dünyāda saña Hīç yaḳışmaz boġaşı sāde saña	Seni bu vaṣf ile tavṣīf ideler **Ṭırsiyā** devlete dünyāda saña	Gazel/5		..--/..--/..-	
109 b	Ṭırsī	Mercümek çorbasına ḳayġana olmaz āşinā Bāmya vü mülḥiyyeye terḫāne olmaz āşinā	Tīġ-fürūşān añlar ancaḳ cevher-i naẓmum benüm **Ṭırsiyā** güftāruma bīgāne olmaz āşinā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
109 b	Ṭırsī	Bir zamān besledüm evlād yirine bir merkeb Ḳatı iẕ‘ānsuz idi yoġ idi ẕerr[e]ce edeb	Aġlayup göz yaşı dökdi didi **Ṭırsī** ġam-gīn Ayaġı sivri imiş geçdi yire āh merkeb	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
109 b	Ṭırsī	Yolda bir yolcı görürseñ ṭut hemān şalvārın öp Bindügi bār-gīre ḫürmet eyle de çulṭarın öp	Zevraḳ-ı İslāmı deryāda görürseñ **Ṭırsiyā** Ser-fürū eyle yanaş var yanına lunbarın öp	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
110 a	Ṭırsī	Ev içinde ḫaṭab[um][D] gürgen olursa ne ‘aceb Alevinden ocaġum külḫan olursa ne ‘aceb	**Ṭırsiyā** pīşe-i çinganeye ṭa‘n itme şaḳın Funda baḫşında keçi reh-zen olursa ne ‘aceb	Gazel/11		..--/..--/..--/..-	

110 a	Ṭırsī	Ḥālümi şormaz eḥibbā oldı ḳab-ı ḫal şikest Çıḳdı içinden ḳatı çoḳ fāre-i mühmel şikest	Bir manava tablakār olmaḳ murādum **Ṭırsiyā** Dil şikest mīzān şikest hem tabla-i [döngel şikest][D]	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
110 b	Ṭırsī	Dükkān-ı tehīde oturup gāhī sinek ṭut Hem cibre-i engūr ile gel yimleyerek ṭut	‘Īd irdi şalıncaḳ ḳuruñ ey **Ṭırsī** Zekīyle Şıbyānı gezindürmege yaldızlu eşek [ṭut]	Gazel/8		--./.--./.--./.--	
110 b	Ṭırsī	Sürmiş böregi pāçe-i ṭummanı mülevveṣ Ḳoḳmışluġı şol deñlü ki her yanı mülevveṣ	Bu vaż‘ ile **Ṭırsī** işiden bay u gedā hep Nice dimesünler saña ‘unvānı mülevveṣ	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
110 b	Ṭırsī	Ben zāre raḳıṣ itmege vāsi‘ yire muḥtāc Cāẕū gibi pervāza da bāl u pere muḥtāc	Ben **Ṭırsī**-i zāram ki bu ‘illet ile maḫlūṭ Ḥācī Receb itmez beni ġayrılara muḥtāc	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
110 b	Ṭırsī	Çekilmezse şoḳaḳlardan şular çamur müşkildür Piyāde ‘askere ġāyetle olur zūr müşkildür	Ḥaẕer eyle şovuḳ ṭaş üstine oturma ey **Ṭırsī** Ola taḥrīke bā‘iṣ ‘illet-i bāsūr müşkildür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
111 a	Ṭırsī	Ḳantār ile virür ise saña rızḳı baḳḳāl Yanına yaḳlaşagör semn ile ḳantārına baş	Gitme şākird-i mutāf gibi girü ey **Ṭırsī** Düşme pā-bende meded köstegi ḳır bārına baş	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	
111 a	Ṭırsī	Reftār-ıla bā-suḫte revişān (?) baña maḫşūş Kendüm begenüp sāḫte ‘unvān baña maḫşūş	**Ṭırsī** yüzinüñ ḳarasına baḳma keçinüñ Hep ḫalṭ-ı kelām eyleme el-ān baña maḫşūş	Gazel/6		--./.--./.--./.--	
111 a	Ṭırsī	Mevżi‘-i cerdür velī bāb-ı kibārāndan ġaraż Orta yirlerinde sürinmekdür efġāndan ġaraż	**Ṭırsiyā** pendüm ḳabūl it düşme bu sevdālara Cerr-ile geçin yine geçinmedür andan [ġaraż]	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
111 b	Lāyiḥ	Rūyuñ gibi bir gülşen-i nev-ḫīz bulınmaz La‘lüñ gibi ter ġonce-i gül-rīz bulınmaz	Ey mihr-i cihān-tāb saña cirm-i felekde **Lāyiḥ** gibi bir zerre-i nā-çīz bulınmaz	Gazel/7		--./.--./.--./.--	Ġazel-i Lāyiḥ
111 b	Besīm	Bu gice sīneye çekdüm hele ol sīm-keşi Naḳd-i vaḳtümle geçürdüm heves-i keş-me-keşi	Naḳd-i vaḳtümle tel-i vuṣlat-ı yāri şardum Eyledüm şimdi **Besīm** işüm[i] şırma gümüşi	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	Besīm
111 b		Vefā gelmek muḥāl oldı nigār-ı dil-pesendümden Ölümüm iḫtiyār itdüm uşandum kendü kendümden	Beni öldürmege ‘ahd itmiş iken şimdi el çekdi Umılmazdı bu deñlü bī-vefāluḳ şeh-levendümden	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	
111 b	Münīf	Bir zamān Rūmda iken deryā-keş idük sāḳī Şimdi Īrānda ḳanā‘at iderüz çay ile biz		Müfred		..--/..--/..--/..-	Münīf
111 b	Surḫ-ser	Ger müsāfür gele sīr-āb iderüz çay ile biz Telḫ-kām eylemezüz kimseyi deryā-y-ıla biz		Matla		..--/..--/..--/..-	Naẓīre-i Surḫ-ser
112 a	Nergisī	Dönmesün çarḫ-ı felek ḫāk ile yeksān olsun Doġmasun mihr-i cihān ol daḫı pinhān olsun	Dilerin yirlere geçsün bu kühen kāḫ-ı felek Ḫāne-i ḫāṭır-ı yārān gibi vīrān olsun	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	Mersiye-i Nergis-zāde Efendi Der-Ḥaḳḳ-ı Ḳāf-zāde Efendi
112 a		Ġam gelse dile ziyāde şādān oluruz Cem‘iyyet-i ḫāṭıra perīşān oluruz Bir ṭā’ife-i belā-pesendüz biz kim Vaṣla yerinüp firāḳa ḫandān oluruz		Rubai		--./.-./.---/.- --./.-./.---/.- --./.-./.---/- --./.-./.---/.-	
112 a		Dīvāne-i ‘aşḳa ḳayd-ı der baġ olmaz Şoḫbet-i gül [ü] hezār olur zāġ olmaz Biz bir nigehe hezār ḥasret çekerüz Bu derde düşen muḫāldür şaġ olmaz		Rubai		--./.-./.---/- --./.-./.---/- --./.-./.---/.- --./.-./.---/-	
113 a	Bahāyī	Şol dil k’ola cāyı sāḥil-i istiġnā Bir ḫāl ile olsa ġarḳa-i baḥr-ı recā Āġūşına almayup anuñ emvācın Ancaḳ leked-i pāy ile eylerdi şinā		Rubai		--./.-./.---/- --./.-./.---/.- --./.-./.---/- --./.-./.---/.-	Bahāyī Merḥūm

113 a	Bahāyī	Bāz ideli dil ṣalā-yı ‘aşḳa gūşı Āġūşuma irdi şāhid-imedhūşı Taḥrīme-i ehl-i derd sedd itmekdür Engüşt-i melāmet-ile gūş-ı hūşı		Rubai		--./.-.-/.---/-	Lehu
113 a	Bahāyī	Bāzār-ı belāda müşterī oldı bu cān Bir Yūsuf-ı ḥüsne bī-ser ü bī-sāmān Olmaya anuñla hem-terāzū hergiz Bir keffeye ḳonsa naḳd-i ‘ömr-i dü-cihān		Rubai		--./.-.-/.---/.- --./.-.-/.---/- --./.-.-/.---/- --./.-.-/.---/.-	Lehu
113 b		Ḳarşuda mura ṭaġlar Gök giymiş mura ṭaġlar Kimi yitmiş murāda Kimi nā-murād aġlar		Mâni		7’li hece	
113 b		Ḳarşuda murād aġlar Gök giymiş mura ṭaġlar Bu ġarīblükde ney tek Nice [nā-]murād aġlar		Mâni		7’li hece	
113 b		Kim gider oldı yāre Cān fedā oldı yāre Aġla ḥasret gözlerüm El yitmez oldı yāre		Mâni		7’li hece	
113 b		Bir göz eyle ‘ārsuzam Yārsuzam ġam-ḫ[ᵛ]ārsuzam Yār menüm terküm urupdur[3970] Ney ḳılam [ben] ‘ārsuzam		Mâni		7’li hece	
113 b		Ṣabāḥda dañ sesine Mü’ezzin bañ sesine Dost beni zülfi gibi Ṣalupdur eñsesine		Mâni		7’li hece	
113 b		Bayram bayramuñ olsun Bāġçem seyrānuñ olsun Bayram ḳurbānsuz olmaz Cānum ḳurbānuñ olsun		Mâni		7’li hece	
113 b		Nedür bu āhū gözler Āhū olup dāġı gözler[3971] Yār beni yaralı ḳodı[3972] Varup bir ṣaġı gözler		Mâni		7’li hece	
113 b		Arżuñ üsti bāġlar[3973] Yār virmez küsdi bāġlar		Mâni		7’li hece	

[3970] Mısra vezne uymamaktadır.
[3971] Mısra vezne uymamaktadır.
[3972] Mısra vezne uymamaktadır.
[3973] Mısra vezne uymamaktadır.

		Yār meni abdāl itdi Ṣırtuma postı bağlar					
113 b		Ṭağlar ṭağumdur benüm Ġam otağumdur benüm İncitme ḳan ağlarum Yaman çağumdur benüm		Mâni		7'li hece	
113 b		Babadur belā-yı ġam Düşdüm mübtelā-yı ġam Didüm ġamdan ḳurtılam Ġam gelür bala-yı ġam		Mâni		7'li hece	
113 b		Babadur belā-yı ġam Düşdüm mübtelā-yı ġam Sen ḥüsnüñ erbābısın Men saña ne lāyıḳam		Mâni		7'li hece	
113 b		Ṣabāḥ [er] ṭurdı göñlüm Dükkānın ḳurdı göñlüm 'Āşıḳlar menzilgāhı Ġarībler yurdı göñlüm		Mâni		7'li hece	
113 b		Bu ṭağlar ulu ṭağlar Çeşmelü şulu ṭağlar Pusuñdan yār geçüpdür Ḫayırsuz ulu ṭağlar		Mâni		7'li hece	
113 b		Yār benüm yar[a]m ağrır Bilmezem nerem ağrır Yār gelse elüm irse Men disem oram ağrır		Mâni		7'li hece	
113 b		Yār benüm yārüm düzdür Yaralarum göz gözdür Baña ḥekīm n'eylesün Gel yaraya göz gezdür		Mâni		7'li hece	
113 b		Gitme gitme ṭayan ṭur Ḥālüm saña 'ıyāndur Gögsüñde ter memeler Meskenümdür mayamdu[r] (?)		Mâni		7'li hece	
114 a		Dağlar başı ḥa senden Gül açıldı ḥa senden Nice belālar çekdüm Ḫa felekden ḥa senden		Mâni		7'li hece	
114 a		Yār menden nārın diler Nār[ī]ndür nārın diler Kendü bir būse ḳıymaz 'Ömrümüñ varın diler		Mâni		7'li hece	

114 a		Esīrüm ḫāna düşer Yār mihr-i cāna düşer Yil eser zülf dağıdur Her tel bir yana düşer		Mâni		7’li hece	
114 a		Ṭaġlaruñ ḳarı yaman ‘Āşıḳuñ zārı yaman Hīç bende-i Müslimān Olmasun yāri yaman		Mâni		7’li hece	
114 a		Hīç bilemem ḳandayam Ne günāhkār bendeyem Uçurdum göñlüm ḳuşın Her gün bir vaṭandayam		Mâni		7’li hece	
114 a		Ḳapuña kör disünler Yār ilen bir disünler El ele göñül Ḥaḳḳa Dergāhdan sür disünler		Mâni		7’li hece	
114 a		Aḳ alma ḳızıl alma Ṭabaġuma diz alma Seni dostum viripdür Ṣaḳlarum biñ yüz alma		Mâni		7’li hece	
114 a		Seped aydur nār getür Var nūrından ‘ār getür Dikilmemiş aġaçdan Kesilmemiş nār getür		Mâni		7’li hece	
114 a		Ḳarşumuzda ol ‘Alī Ol Muḥammed ol ‘Alī Müşkil işüm düşüpdür Meded senden yā ‘Alī		Mâni		7’li hece	
114 a		Ṭaġlar oldı yataġum Ṣarardı ṣoldı dāġum Dost ḫālüm ṣoragelse Ġam-ḫānedür otaġum		Mâni		7’li hece	
114 a		Bu ṭaġlar meşelükdür Yolları eşelekdür Yār bir şeftālū virse Ol daḫı düşelekdür		Mâni		7’li hece	
114 a		Kebābda köz izi var Ma‘nīde söz izi var Yüzüñe yadlar baḳmış Yüzüñde göz izi var		Mâni		7’li hece	
114 a		Avcıyam avum senden Çaḳmaġam ḳavum senden Biñ yıl ṭopraḳda yatsam		Mâni		7’li hece	

		Kesmezem ṭavum senden					
114 a		Kebābum oda beni Çevirdüñ oda beni Bu miḥnetli sözlerle Şalma sen oda beni		Mâni		7’li hece	
114 a		Mey senüñ şarāb senüñ Bu ḫūyuñ ḫarāb senüñ Lebüñden būse virseñ Neñ gider ‘aceb senüñ		Mâni		7’li hece	
114 a		Piyāleyi bir gezdür Bir iç gülin bir gezdir Saña yaman şundursam Gözlerüme mīl gezdür		Mâni		7’li hece	
114 a		Oḳlar beni_oḳlar beni Ne güzel yoḳlar beni Ḳaşları kemān olmış Kirpigi oḳlar beni		Mâni		7’li hece	
114 b	Ḫayrī	Cefāsı münḥaşır erbāb-ı ‘irfāna cevānānuñ Cefāya ḫāżır ol ey dil eger var-ısa ‘irfānuñ	Süvār-ı eşheb-i ṭab‘ oldı **Ḫayrī** şaldı meydāna Şalādur hem-rikāb olsun suḫan-sencānı yārānuñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ḫayrī
114 b	Bülendī	Raḳīb inşāf iderken yine raḥmı yoḳ o cānānuñ Gülinden ḫārınuñ luṭfı ziyāde bu gülistānuñ	Eger erbāb-ı dille ṭartılursañ ḫiffet eylersin Ki mīzānından aġmazsın **Bülendī** nükte-sencānuñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bülendī
114 b	Semendī	Alurmış cānını cevr-ile ‘uşşāḳ-ı perīşānuñ Yüri var kūyına ey dil tenüñde var-ısa cānuñ	Ferīdisin cihānuñ ey **Semendī** ‘ālem-ārāsın Ne mümkin hem-zebān olmaḳ senüñle ṭab‘ı yārānuñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Semendī
115 a	Rūḥī-i Baġdādī	Yuf ḫārına dehrüñ gül-i pür-ḫārına hem yuf Aġyārına yuf yār-i vefā-dārına hem yuf Bir ‘ıyş ki mevḳūf ola keyfiyyet-i ḫamra ‘Ayyāşına yuf ḫamrına ḫammārına hem yuf Ẕī-ḳıymet olınca n’idelüm cāh u celāli Yuf anı şatan dūna ḫarīdārına hem yuf Çün ehl-i vücūduñ yiri şaḥrā-yı ‘ademdür Yuf ḳāfile vü ḳāfile-sālārına hem yuf ‘Ārif ki ola müdbir ü nā-dān ola muḳbil İḳbāline yuf ‘ālemüñ idbārına hem yuf ‘Alemde ki bengīler ola vāḳıf-ı esrār Ḫayrānına yuf anlaruñ esrārına hem yuf Çarḫ-ı felegüñ sa‘dına vü naḥsine la‘net Kevkeblerinüñ sābit ü seyyārına hem yuf Çün ehl-i Ḥaḳa ola ḫarām dünyā vü ‘uḳbā Cehd eyle ne dünyā ola ḫāṭırda ne ‘uḳbā	Virdük dil ü cān-ıla rıżā ḫükm-i każāya Ġam çekmezüz uġrarsaḳ eger derd ü belāya Ḳoyduḳ vaṭanı ġurbete bu fikr ile çıḳduḳ Kim renc-i sefer bā‘iş olur ‘izz ü ‘alāya Devr eylemedük yir ḳomaduḳ bir nice yıldur Uyduḳ dil-i dīvāneye ol uydı hevāya Olduḳ nereye varduḳ ise ‘aşḳa giriftār Alındı göñül bir ṣanem-i māh-liḳāya Baġdāda yoluñ düşse ger ey bād-ı seḥer-ḫīz Ādāb ile var ṣoḥbet-i yārān-ı ṣafāya **Rūḥī**yi eger [bir][D] ṣorar ister bulınursa Dirlerse buluşduñ mı o bī-berg ü nevāya Bu maḳṭa‘-ı ġarrāyı oḳı ebsem ol anda[n][D] Ma‘lūm olur aḥvālümüz erbāb-ı vefāya Ḫālā ki biz üftāde-i ḫūbān-ı Dımışḳuz Ser-ḫalḳa-i rindān-ı melāmet-keş-i ‘aşḳuz	Terkib-i bend/7		--./.--./.--./.--	
116 a	Ṣaḥṣī	Sevdügüm olmış iken saña ezel hem-sāye Görmiş iken kerem [ü] luṭfuñı fevḳa’l-ġāye Ṣoḥbetüñ bulmış iken devletüme ser-māye	Rāzuñı maḥrem idüp bendeñi cānā her gāh İtmez idüñ baña evvel ġażab-ālūde nigāh Baḳmaz olduñ yüzüme bir iki gündür ṣad āh	Tesdis/5		..--/..--/..--/..-	Ṣaḥṣī

		Āh şalduñ mı begüm bendeñi de ferdāya İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya	Var-ısa ḥāl-i dil-i **Şaḥşī**den oldun āgāh İltifātuñ degül evvelki gibi şeydāya Duyalı sevdügümi başladuñ istiġnāya				
116 b		Benüm serv-i ḫırāmānum Güzel gel şarılalum gel Benüm cānum benüm ‘ömrüm Aman gel şarılalum gel	Gedā ḳul geçmiyor senden (…)[3974]	Murabba/5		.---/.---	Şarḳī
116 b	Cevherī	Şabā fürḳat serāyında dil-i ġam-ḫ[v]ārı gördüñ mi Esīr-i kākül-i dil-ber o miḥnetkārı gördüñ mi	Nice mecmū‘alar gördüñ hezārān defter [ü][D] dīvān Felek bu **Cevherī** gibi dür-i şehvār[ı] gördüñ mi	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Şarḳī
116 b		Rāygān ismüm benüm cihān içinde bülbülem Ehl-i suḫandan belī meydān içinde bülbülem Hem ‘araḳ pūşīdesinde kān içinde bülbülem Ehl-i diller derdine dermān içinde bülbülem Vird-i cānān oḳırum ben cān içinde bülbülem Ṭanımaz lā-dān (?) beni ‘irfān içinde bülbülem	Ey kifli (?) musaḫḫar luṭf-ı Ḫudā Perverdigār Aġladan ‘āşıḳına sīne gösterür elbette dīdār Gerçi biñ yıl eyler-iseñ dünyā küncini güẕār Kimseye bāḳī degüldür en-netīce (?) pāy-dār Perverānam (?) ‘āḳıbet yeksān içinde bülbülem Ümmet-i Muḥammedem (?) īmān içinde bülbülem	Müseddes/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Müseddes
117 a	‘Ālī	Süzilsün çeşm-i mestüñ devlet-i bīdār[ı] görsünler Bozılsun bend-i zülfüñ bendeler dīdār[ı] görsünler Çözilsün dügmeler mir’āt-ı pür-envār[ı] görsünler [Çıḳar pīrāhenüñ tā ḳudret-i Settārı görsünler][D] Meded rūḥ-ı muṣavver nice_olurmış bārī görsünler	O dil-d[ār] [baḫt-ı][D] **‘[Ā]lī** gibi ġaddār olmaḳ istermiş Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmaḳ istermiş Ḳırup ‘āşıḳların cellād-ı ḫūn-ḫ[v]ār olmaḳ istermiş Muḥaṣṣal ẓulme meyl itmiş cefākār olmaḳ istermiş Yitişsünler meded üftādeler yalvarı görsünler	Muhammes/5		.---/.---/.---/.---	Muḫammes
117 b	Gevherī	Dil esīr-i ‘aşḳuñ oldı ey gözi āhū güz[el] Mest [ü][D] medhūş itdi cānā kākül-i şeb-bū gü[zel] Ey melāḥat bāġınuñ verd-i leṭāfet-güster[i][D] N[ī]m tebessüm n[ī]m şüküfte ne edādur bu güzel	Ḳıymet olmaz bir nigāh-ı luṭfuña dün[yā][D] senüñ Kim didi gelmiş naẕīrüñ ey melek[-sīmā][D] sen[üñ] **Gevherī** Mecnūnuñ oldı ey şaçı Leylā senüñ Dağlara düşmem muḳarrerdür seni yā hū güzel	Murabba/4		-.--/-.--/-.--/-.-	
117 b		Dünki gün seyr eyledüm ben ḫūblar içre bir perī Gelmemiş mişli cihāna devr-i Ādemden berü Velvele virmiş cihān ḫalḳına ḫüsn-i enveri Şöyle bir dayı ḳıyāfet dil-rübālar serveri Nice ādem sevmesün ḫikmetle uyġun her yiri	Ḳırmızī fes üzre şarmış fustuḳī şāl başına Al aġa mintan[ı]dur egninde zīnet başına (…)[3975]	Muhammes/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Muḫammes
117 b		Ner(e)lerde doġdum ner(e)lerde büyüdüm Şimdi mekānumuz çöllerdür bizüm	Ḫaḳ dost diyüp şu çöllerde gezerüm Cānum anda tenüm bunda gezerüm	?/6		11’li hece	
118 a	Ümīdī	Sīnede şanma dilā na‘l ile dāġ Medḫüñe cān ile dil açdı kulaġ	Ḳaldı ayaḳda **Ümīdī** sāḳī Dest-gīr olup aña şun bıraġ	Gazel/5		..--/..--/..-	Ümīdī
118 a	Ḫayālī	Fer viren māha cemāl-i bā-kemālüñdür senüñ Mihre ḫancerler çeken iki hilālüñdür senüñ	Ġayrılarla yārdur şimdi **Ḫayālī** dir-iseñ *Ḫāşe lillāh* pādişāhum ol ḫayālüñdür senüñ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫayālī
118 b	Emrī	Ḳarār ḳılmaġa bir dem mekānumuz yoḳdur Ḫuẕūra varmaġa aşlā zamānumuz yoḳdur	Ḫādeng-i ġamze ile nīm-küşteyüz **Emrī** Bütün cihānda bizüm yār-i cānumuz yoḳdur	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	Emrī

[3974] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

[3975] Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır.

118 b	Faẕlī	Göñül virme ḫaṭ u ḫāline yārüñ Ṣaḳın aldanma naḳşına nigāruñ	Yeñerdüñ **Faẕliyā** nerrād-ı dehri Murāduñ naḳşını gösterse zāruñ	Gazel/5		.---/.---/.--	Faẕlī
119 a	Vaḥdetī	Mihr-i ʻaşḳuñ ey meh-i ḥüsn eylemek inkār güç Zāhid olsa müddeʻī inkār güç iḳrār [güç]	Müşterīlenme dehān-ı laʻl-i yāre **Vaḥdetī** Olmaya cān naḳdi elde yoḳ yire bāzār güç	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Vaḥdetī
119 a	Şemsī	Āşināluḳ var egerçi bī-sebeb güftār güç Böyle istiġnā ṣatan dil-dār-ıla bāzār [güç]	Ġarḳ idersin **Şemsī**yi ey merdüm-i dīde ṣaḳın Bir binā āb üstine olsa çeker miʻmār güç	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Şemsī
119 b	Fevrī	Kendü miḳdāruñdan ey dil her kesi aʻlā gözet Zerreyi mihr-i münevver ḳaṭreyi deryā gözet	ʻAşḳ içinde kenz-i *lā-yefnā* dilerseñ **Fevriyā** Her neye olsa ḳanāʻat eyle istiġnā [gözet]	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fevrī
119 b	ʻUlvī	Çekdügüñ cevri diyem dil-ber-i raʻnādan bil Bir belā kim gelür ey dil saña Mevlādan [bil]	Zen-i gerdūna göñül virme ṣaḳın ey **ʻUlvī** Görmedi mihr [ü]^{D} vefā kimse bu dünyādan bil	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	ʻUlvī
120 a	ʻUlvī	Sīneye dāġ-ı maḥabbet yaḳalum lāle gibi Ḳaṭre ḳaṭre dökelüm göz yaşını jāle [gibi]	Gerçi kim ʻazm-i sefer eyledi **ʻUlvī**[-i] ġarīb ʻAḳl u fikr ü dili dil-ber ile ḳala gibi	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	ʻUlvī
120 a	Nevʻī	Ḳurş-ı dāġ-ı tenüme şerḥalar açar dil-ber Benüm ol ḳan içici ḳanuma etmek ṭoġrar	**Nevʻiyā** ʻaşḳ hevāsı ile mānend-i çenār Elüm ol servi ḳaçan kim göre dir dir ditrer	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Nevʻī
120 b	Nevʻī	Āsitānı mey-für[ū]şuñ ḳıble-i aḥbāb imiş Bābınuñ her naʻli bir ʻaşḳ ehline miḥrāb imiş	Bülbül-i dil özge bir gülzāra düşdi **Nevʻiyā** Kim aña ser-çeşme mihr olmış u meh dūlāb imiş	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nevʻī
120 b	Nevʻī	Şikāf oldı tenüm tīr-i cefādan Ḳoyup cānum beni çıḳdı aradan	Bu şiʻrüm sāde-rū maḥbūba beñzer Libāsı **Nevʻiyā** rengīn edādan	Gazel/5		.---/.---/.--	Nevʻī
121 a	Fevrī	Dil görelden o zülfi Leylāyı Oldı Mecnūn-miṣāl ṣaḥrāyī	Yiter it **Fevrī**ye cefāyı bu gün Hey ḳıyāmet uzatma ferdāyı	Gazel/5		..--/.-./..-	Fevrī
121 a	Emrī	Eglenür göñlüm o miskīn ṣaç ile Ġonce gibi ki bulıtdan açıla	Geçile bādeden **Emrī** līkin Ṣanma kim cām-ı lebinden geçile	Gazel/5		..--/..--/..-	Emrī
121 b	Emrī	Ehl-i diller leb-i şīrīnüñe [şekker]^{D} dirler Lebüñ içre sözüñe ḳand-ı mükerrer dirler	Zer disem ayaġı ṭopraġına ol sīm-tenüñ **Emriyā** baña sözüñ yüzüñe beñzer dirler	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Emrī
121 b	Fevrī	Yüri hey yāri şem‘-i bezm-i aġyār eyleyen ṭāli‘ Ḳara baḫtum gibi rūz u şeb[i] tār eyleyen ṭāli‘	Yüri hey çeşm-i dil-ber gibi ḫᵛāb-ālūd idüp baḫtum Dem-ā-dem dīde-i **Fevrī**yi bīdār eyleyen ṭāli‘	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Fevrī
122 a	Meylī	Düşdi göñlüm yine bir cevr ü cefā-cū güzele Aġlayu aġlayu gelmezse ʻacebdür göz ele	Şiʻri bir daʻv[ī]ye iltürdi bu **Meylī** ammā N’idelüm meyli yoḳ ol vaḫşī ġazāluñ ġazele	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Meylī
122 a	Re’yī	Egerçi muḳteżāsı ʻaşḳuñuñ şāhum gedāluḳdur Benüm yanumda va’llāhi gedāluḳ pādişāluḳdur	Olupdur pāy-māl-i rāh-ı ġam ṭıfl-ı dil-i **Re’yī** Elin almaḳluḳ ey pīr-i muġān şimdi ataluḳdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Re’yī
122 b	Süheylī	Bu gün bir heftedür yārüm görinmez Meh-i nev gibi dil-dārum görinmez	**Süheylī** cüst ü cū idüp cihānı Bütün gün aġlarum yārüm görinmez	Gazel/5		.---/.---/.--	Süheylī
122 b	Ḳabūlī	Ṭarāvet zülf-i sünbülsāña maḫṣūṣ Leṭāfet ḫod ezelden saña maḫṣūṣ	**Ḳabūlī** aġlamaḳ gülmek muḥaṣṣal Birisi saña biri baña maḫṣūṣ	Gazel/5		.---/.---/.--	Ḳabūlī
123 a	Resmī	Rūzgāruñ bize bu ẓulm-i firāvānına yuf Dādumuz virmez-ise Dāver-i devrānına yuf	**Resmiyā** bunlara meddāḥ olanuñ ʻālemde Ḥüsn-i üslūb ile [itdükleri] iḥsānına yuf	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Resmī
123 a	Raḥmī	Bār ġam nāle ceres āteş-i dil meş‘alemüz Çekilüp vādī[-i] ʻaşḳ içre gider ḳāfilemüz	Tācir-i ʻaşḳ olalı **Raḥmī** belā şehrinde Zādumuz ġuṣṣa durur miḥnet [ü]^{D} ġam rāḥilemüz	Gazel/5			
123 b	Fevrī	Baña ḫod besdür ol mehüñ cevri Kim çeker yā bu miḥnet-i devri	Kim durur dirseñ ʻāṣıḳ-ı zāruñ Oñmaduḳ **Fevrī** gülmedük **Fevrī**	Gazel/5		..--/.-./..-	Fevrī
123 b	Emrī	Dil düşüp fürḳate eyler ḫaṭ-ı dil-dārı recā Ecelin ister o kim ola giriftār-ı belā	ʻAksine sāyesine ḫālümi dirdüm n’ideyin Anları göremezin yārdan **Emrī** [ki]^{D} cüdā	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Emrī

124 a	Fevrī	Ṣorarsañ ḥālümi hecrüñde ey rūḥ-ı revān sensüz Düşüp ḫāke ber-ā-ber oldı cism-i nā-tüvān [sensüz]	Cihānda gerçi **Fevrī** nesneye ḳādir degül ammā Gerekmez virseler bir ḥabbeme mülk-i cihān [sensüz]	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Fevrī
124 a	Nev‘ī	İdüp ḳaṭ‘-ı ta‘alluḳ tīġ-ı hecr-ile gedālardan Neden düşdi kesilmek pādişāhum āşinālar[dan]	Göñül her-cāyī dil-ber bī-ḥaḳīḳat n’eylesün **Nev‘ī** Şikāyet bī-vefālardan şikāyet bī-vefālardan	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Nev‘ī
124 b	Cinānī	‘Andelībāsā baña maḥṣūṣ olaldan zārluḳ Ol gül-i ter gösterür benden ḳaçup bīzārluḳ	Dīde[-i] taḥḳīr-ile baḳma **Cinānī** mest iken Besdür ey zāhid ḫarābāt ehline mey-ḫᵛārluḳ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Cinānī
124 b	Bāḳī	Ḳarşu ṭutdum sīne[-i] ṣad-çāki senden cānibe Gönder ey ḳaşı kemānum tīri benden cānibe	Ḫusrevā yıllar durur yoluñda Ferhāduñ geçer Mā’il ol gel **Bāḳī**[-i] şīrīn-suḫandan [cānibe]	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
125 a	Ḫayālī	Dil-berā ‘ıyş idelüm şimdi şafālar vaḳtidür Ḳaçma ‘āşıḳdan perī yüzlüm vefālar vaḳtidür	Bī-nevā olġıl **Ḫayālī** ḳaçmasun dirseñ ḥabīb Ehl-i derde ḥürmet olmaz bī-nevālar vaḳtidür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫayālī
125 a	Āzerī	Neşāṭ-ı bāde-i ‘aşḳuñ ciger-ḫᵛār olmayan bilmez Ṣafā-yı gevher-i tīġuñ dil-efgār olmayan bilmez	Neden mest-i mey-i ġaflet olupdur **Āzerī** dā’im Nigārı bāde-nūş-ı bezm-i aġyār olmayan bilmez	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Āzerī
125 b	Ḫusrev	Bizi iḥyā it ‘adū-yı kāfiri ferdāya ṣal Hey ḳıyāmet ḫan[e]me tenhāca bir şeb sāye ṣal	Naẓm ile geçdük suḫan meydānınuñ yürüklerin Esb-i ṭab‘ı **Ḫusrevā** şimden-girü alaya ṣal	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫusrev
125 b	Peyāmī	Cilve ḳılduñ yine biñ nāz-ıla ey tāze nihāl Ruḫıdur bāġ-ı leṭāfetde açılmış gül-i al	Ey **Peyāmī** yine bir serve hevā-dāram kim Ḳadd-i āzādesine oldı laḳab tāze nihāl	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Peyāmī
126 a	Sāmī	Yā İlāhī bu tuḥfe mecmū‘a Ser-be-ser ṭolduġın naşīb eyle	Ḫaṭṭ-ı dil-berle zülf-i yār gibi Dil-firīb olduġın naşīb eyle	Kıta/2		..--/.-.-/..-	Ḳıṭ‘a
126 a		Güher-i naẓm ile bu mecmū‘a Ma‘rifet baḥrinüñ sefīnesidür	Her şaḫīfe ma‘ārif-ile ṭolu Gūyiyā ehl-i ‘aşḳ sīnesidür	Kıta/2		..--/.-.-/..-	Ḳıṭ‘a
126 a		Mecmū‘am içre bülbül ü gül vaṣfın oḳıma[ḳ] Ġam-ḫānede muḳīm-i gülistān ider beni	Cem‘iyyet-i ḳulūbuma şīrāze_iken sebeb Mecmū‘amı kim alsa perīşān ider beni	Kıta/2		--./-.-./.--./-.-	Ḳıṭ‘a
127 a		Uḫuvvet ḳaşdı her bir ādem-ile Degüldür ‘āḳile ḥüsn-i edebden	Ve ger şabr eyler ise ḳıymet olmaz Aña yüz biñ şemen sīm ü zehebden	Kıta/4		.---/.---/.--	
127 a		Rāzuña n’eylerseñ it aġyārı vāḳıf eyleme Āşinā ol yār ile bīgāne bilsün il seni		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	
127 a	‘Ulvī	Ne ‘aceb tīz geçer ẕevḳ u sürūr eyyāmı İrmedin nıṣf-ı nehārı irişür aḫşamı		Matla		..--/..--/..--/..-	
127 a	Bāḳī	Biz ḫᵛāb-ı ġaflet içre ḫayāl-i muḫālde Geçdi nesīm-i ṣubḥ gibi ‘ömr-i nāzenīn		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
127 b	Kemāl Paşa-zāde	Ma‘rifet gerçi ki beg-zādelere lāzımdur Oḳıyup yazmaz ise yine beg oġlı begdür	Ehl-i ‘ilm oġlı olup ḫānḳah-ı dünyāda Cāhil olmaḳdan ise ṭoġmadan ölmek yigdür	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	Ḳıṭ‘a-i Kemāl Paşa-zāde El-Müftī Raḥmetu’llāh
127 b	Kemāl Paşa-zāde	‘Ālimüñ faẓlı degüldür cāh ile Cāh ile gelmez faẓīlet cāhile	Cāhil oldur pīr-i nā-bāliġ ola Cehli gitmez çihl ile pencāh ile	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	Ḳıṭ‘a Velehu Li’llāhi Derre Ḳā’iluhu
127 b		Çelebilükde begüm medḫali yoḳdur nesebüñ ‘İlm ile muttaṣıf olan kişi olur çelebi		Müfred		..--/..--/..--/..-	Beyt Velehu
127 b		Ḥadden ziyāde eyleme bir şaḫṣa iltiyām Ẕü’l-kibriyāya bende-i şāḥib-sipās iseñ	Her bir kişiye ḳadrine göre tenezzül it Mīzān gibi sende maḳādir-şinās iseñ	Kıta/2		--./-.-./.--./-.-	Ḳıṭ‘a
127 b	‘Ālī	İns ü cin emrüñe rām olsa Süleymān mānend Dükeli dürrini baḫş itse saña [ḳulzüm-i heft][D]	Şaḳın aldanma ġurūr itme beḳāsı yoḳdur Bu fenā mülketidür her ne ki [var āmed ü reft][D]	Kıta/3		..--/..--/..--/..-	Ḳıṭ‘a Velehu

127 b		Āsiyāb-ı dehr-i dūnuñ ḫāṣılı Ġırre olma devr-i nā-hemvār[ına]	Gerçi bir ḳaç gün murāduñca döner Degmez iḳbāli velī idbā[rına]	Kıta/2		-.--/-.--/-.-	Ḳıṭ‘a Lehu
128 a	Bāḳī	Nedür bu ḫandeler bu şīveler bu nāz u istiġnā Nedür bu ‘işveler bu cilveler bu ḳāmet-i bālā	Vefā ummaz cefādan yüz çevirmez **Bāḳī** ‘āşıḳdur Niyāz itmek aña cānā yaraşur saña istiġnā	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Bāḳī Efendi
128 a	Sīretī	O şīvelerle tebessüm o nāzlarla ‘itāb O ḫandelerle tekellüm o ‘işvelerle ḫiṭāb	Girişmelerle nigāh idicek o şehr-āşūb Ḳalur mı **Sīretī** dil olmaya ḫarāb u yebāb	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	Ġazel-i Sīretī
128 a	Gedāyī	O sāḥirāne baḳışlar o ‘işvelerle cevāb O şā‘irāne kelām u o nüktelerle ḫiṭāb	**Gedāyī** ġamze-i fettān ile o şehr-āşūb N’ola bu mülket-i sīnem benüm iderse ḫarāb	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	Gedāyī
128 a	Kemāl Paşa-zāde	Şaḳın selb eyleyüben iḫtiyārı İdüp cürmi dime kim andan oldı	Anuñ-çün girü maḳbūl oldı ādem İdüp cürmi didi kendümden oldı	Kıta/3		.---/.---/.--	
128 a		Ḳadr [u] ḳıymet fehm iden elden düşirmez cevheri Raġbet itmez mi görüp kāmil ‘ıyār olan zeri	Kimse ḫāk-i tīreden bulmaz ḫazefden ġayrısın Şol ki pākīze ṣadef buldı lü‘lü‘ dürr-i teri	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Mevlānā-yı Mūmāileyh Fermāyed
129 a	Ḳabūlī	Göñlüm aldı al ile bir gözleri ala yine Gözleri alalaruñ cānlar fedā alayına	Al ṭūṭīdür femüñ gūyā şekerdür leblerüñ Anı seyr itmek dilerseñ destüñe al āyīne	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥüseynī Ḥafīf ‘Iṭrī
129 b	Bāḳī	Ḫalḳ-ı ‘ālem gül seveydi kāşkī bülbül gibi Ol lebi ġonce baña ḳalurdı tenhā gül gibi	Çeşmüm üzre görinen ḫūn-ābe ṣanma **Bāḳiyā** [Gözüme geldi ṣarāb-ı][D] ‘aşḳ-ı dil-ber mül gibi	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	[Ḥü]seynī Şarḳī Devr-i Revān
129 b		[Gü]l ġoncelerin yine bahār itdi küşūde Her bergini reşk-āver idüp ‘anber-i būda	Ḥasret gözümüz ḫāk-i rehüñ kuḫline şāhum Emr eyle Ṣıfahān oḳısunlar leb-i cūda	Nazm/2		--./--./--./.--	
129 b		Günden güne derd-i dilüm efzūn idersin Feryād elinden cigerüm ḫūn idersin	Oldum girih-i zülfüñe biñ cān ile ḳurbān Mecnūn idersin beni mecnūn idersin	Nazm/2		--./--./--./.--	
131 a	Kemāl Paşa-zāde	Sen beni yā Rab kemāl-i ḥırş ile Der-be-der gezdürme gel bī-fā’ide	Aç idüp nā-merde muḥtāc eyleme *Rabbenā enzil ‘aleynā mā’ide*	Kıta/2		-.--/-.--/-.-	Ḳıṭ‘a
131 a	Fevrī	Beni ne mübtelā-yı imtilā eyle ne ḫod aç it Ne senden eyle müstaġnī ne senden ġayra muḥtāc it		Matla		.---/.---/.---/.---	Fevrī
131 a	Yaḥyā	Dime āyā neye ḳılsam teveccüh Ki ġāyet ḫarc çoḳdur daḫl yoḳdur	Tevekküldür faḳīrüñ ḳıblegāhı Ḳanā‘at ḫod hemān altun oluḳdur	Kıta/2		.---/.---/.--	Ḳıṭ‘a-i Yaḥyā Efendiyyü’l-Müftī
131 a	Kemāl Paşa-zāde	Maṭbaḫ-ı dehr içinde aç olsañ Kimsenüñ ni‘metine itme ḫased	Rızḳ içün fi’l-ḫaḳīḳa ġam yime kim *Żaminallāhu rızḳa külli aḥad*	Kıta/2		..--/.-.-/..-	Ḳıṭ‘a
131 b		Ey ki ḫalḳ-ı zamāne ḥākimisin İtme maḥkūmuñı hemīşe melūl	Mīr mes’ūl olur ra‘iyyetden Böyle buyurdı bu hadīṣ-i Resūl	Kıta/2		..--/.-.-/..-	Terceme
132 a	Fevzī	Gel külbe-i aḥzānuma ey serv-i revānum Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma Ḳan aġlamadan ḳalmadı ḥ[ī]ç tāb u tüvānum Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma	Gözden nice demdür ki perī gibi nihānsın **Fevzī**ye belā derd-i maḥabbet nigerānsın Alma şaḳın āhumı benüm tāze cevānsın Cevr itme yiter bende-i maḥzūnı unutma	Murabba/3		--./--./--./.--	(…)[3976] Semā‘ī Der-Maḳām-ı Ṣabā

[3976] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

132 a		Ruḫuñ bir cām ile ey şāh[ı] ḥüsnüñ gül gül olmışdur Dil-i şūrīde ol şevḳ ile gūyā bülbül olmışdur	Çemende zülf [ü] ruḫsāruñ añup sūzişle āh itdüm Anuñ her bir şerārı gül-dehānum sünbül olmışdur	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	Ṣabā
133 b	Vecdī	Sīnede bir şūḫ-ı mest-i kec-külāh ister göñül Bā'iş-i āh-ı nedāmet bir günāh ister göñül	Eski rüsvāluḳlar ey **Vecdī** gelüp yāda yine Nām u neng ü 'işmeti itmek tebāh ister [göñül]	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Vecdī Beg
133 b	Vecdī	Dil-i çeşm-āşinā sāmān ile bīgāne olmaz mı Hemīşe mest ile ülfet iden mestāne olmaz mı	Bu maḥsūd-ı ṭabāyi' sözleri ḳanda bulursın sen Küdüret virmeseñ **Vecdī** 'aceb yārāna [olmaz mı]	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Velehu
134 b	Hem-demī	Ḫaṭālardan emīn eyle İlāhī Āl-i 'Oṣmānı Çün itdüñ bunları sen ehl-i īmānuñ nigehbānı	İlāhī 'ömrin efzūn eyle anlar yirde yatduḳca İlāhī sen ḳabūl eyle du'ā-yı müstemendānı	Kaside/ 92		.---/.---/.---/.---	Ḳaṣīde Der-Vaṣf-ı Rābi' Meḥemmed Ḫān u Nesl-i Āl-i 'Oṣmān u Tārīḫ-i Cülūs u Vefāt-ı Şāhān Raḥmetu'llāh
138 a	Rüşdī-zāde Reşīd	Selefde Hem-demī merḥūm idüp Fihrist-i Şāhānı İrişdürmiş idi Sulṭān Meḥemmed vaḳtine anı	Cülūsı oldı biñ yüz ḳırḳ üçinci sālde vāḳi' Şeref-yāb itdi taḫt-ı devleti ol ẓıll-ı Yezdānī	Kaside/ 19		.---/.---/.---/.---	Tetimme-i [Rüşdī-zāde] Reşīd Efendi
139 a	Sūzī	Benüm ey şāh-ı devrānum baġışla cürm ü 'işyānum Ḫaṭā ise dimek cānum aġam paşam a sulṭānum	Efendim **Sūzī**-i şeydā yoluñda 'aşḳ ile rüsvā Dimez mi saña bī-pervā aġam paşam a sulṭānum	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Şarḳī 'Irāḳ
139 a		Kār itdi ġamuñ cānuma sulṭānum efendim Raḥm eyle bu efġānuma sulṭānum efendim	(…)[3977] aḥvālümi şormaz (…)[3978] sulṭānum efendim	Nazm/4		--./.--./.--./.--	'Irāḳ Şarḳī Semā'ī
139 a		'Āşıḳ oldur yārine cānın u mālın beẕl ide Cānı tenhā beẕl ḳor (?)yārüñ olur bī-iḫtiyā[r]		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Beyt
139 b		İç ḳanumı gözüñle şarāb istemez misin Yaḳ baġrumı ġamuñla kebāb istemez misin	Baḳ cūy-ı eşk-i sīneme gel ey nihāl-i nāz Ẕevḳ-ı kenār-ı 'ālem-i āb istemez misin	Nazm/2		--./-.-./.--./-.-	'Irāḳ Ḫafīf Li-Ḥāfıẓ Çelebi
139 b	Sezāyī	Şāh-ı istiġnāya mülk oldum recā bilmem nedür İlticā-yı Ḫaḳdan özge mültecā bilmem nedür	Her ne eylerse revā cānān men-i dil-ḫasteye Ben **Sezāyī**yem anuñ-çün nā-sezā bilmem nedür	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī Der-Maḳām-ı Evc-'Irāḳ
139 b	Hüdāyī	Ṭīnet-i ādemde ḳonmasa ezel sevdā-yı 'aşḳ Cenneti bir dāneye ṣatmazdı ol dānā-yı 'aşḳ		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Hüdāyī Ḳuddise Sırruh
140 a	Kerīmī	Ṣalāt içre vużū şarṭ olduġı budur dem-i mīṣāḳ Vücūdından kişi yunmasa bulmaz vaṣla istiḥḳāḳ	**Kerīmi** ṭarz-ı maḳbūl eyledüñ sırr-ı ṣalāt içre Umarum ḫaṭṭ ide remz ü nikātın işiden 'uşşāḳ	Kaside/ 9		.---/.---/.---/.---	Güfte-i Kerīmī Efendi Fī Esrār-ı Vużū
140 b	Ṣun'ī	Ḫudā Rabbüm nebīm ḥaḳḳā Muḥammeddür Resūlu'llāh Hem İslām dīnidür dīnüm kitābumdur Kelāmu'llāh	Diliyle_iḳrārını ḳalb-ile taṣdīḳ eyledi **Ṣun'ī** Senüñ ḥıfẓ u emānuñda emānet ola yā Allāh	Kaside/ 50		.---/.---/.---/.---	Manẓūme-i Merġūbe
142 a	Ḳāḍī-zāde	Vefāt idüp çü defn olına insān Gelür iki melek anda mehībān	Virürseñ ger cevābı nā-muvāfıḳ Çekersin anı kim çekdi münāfıḳ	Mesnevi /8		.---/.---/.--	Manẓūme-i Ḳāḍī-zāde Berāy-ı Su'āl-i Münker ü Nekīr

[3977] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[3978] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

	Meḥmed						‘Aleyhi’s-Selām Fi’l-Ḳabri
142 b		Ḥamd lāyıḳdur saña ey pādişāh-ı ins ü cān Kim vücūduñ pertevindendür bu kevn-ile mekān	Ḥamdüli’llāh işbu şīrīn terceme oldı tamām Muṣṭafā Ḥażretlerinüñ rūḥına yüz biñ selām	Mesnevi /76		-.--/-.--/-.--/-.-	
148 a	Maḳālī	Bir būse vir **Maḳālī**ye ey şāh-ı mülk-i ḥüsn Senden budur cihānda murādum hemān hemīn		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
148 a	Maḳālī	**Maḳālī** ṭa‘n-ı a‘dādan ne ġam erbāb-ı ‘irfāna Atarlar ṭaşı elbette dıraḫt-ı mīvedār üzre		Müfred		.---/.---/.---/.---	
148 a	Kāmī	Ḫāl-i siyeh ki gerden-i nāzükterindedür Bir būsesine cānı virürsem yirindedür		Matla		--./-.-./.--./-.-	Kāmī Efendiyyü’l-Edirnevī
148 a	Kāmī	Öp la‘l-i lebinde vaṣfın eyle Ṭatlu yi efendi ṭatlu söyle		Matla		.---/.---/.--	Velehu
148 a	Nābī	Ḫaṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuṣlatda Başḳa bir ẕevḳ virür geçdi zamānum diyerek		Müfred		..--/..--/..--/..-	Nābī
148 b	Ḫayālī	Noḳṣānı olmaz ol kişinüñ kim seve seni Her kim ki saña ‘āşıḳ ola ol tamām olur		Müfred		--./-.-./.--./-.-	Ḫayālī-i Vardariyyü’l-Meşhūr
148 b	Ḫayālī	‘Ārıżuñ meyden ‘āraḳ-rīz olsa ey ḥūr-ı cemīl Şanuram cennetde ṭuġyān eylemişdür selsebīl	Āfitābı nice teşbīh eyleyem ruḫsāruña Sen sa‘ādet nūrısın ol ḫāke düşmiş bir ẕelīl	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
149 a	Şākir	Dimāġ-ı cāna būy-ı kākül-i ‘anber-şemīm aldum Ḥevā-yı sünbülī dirler meşāma bir nesīm aldum	Niṣār-ı naḳd-i vaḳt-i sa‘y-i pey-der-peyle ey **Şākir** Ḳumāş-ı ṭab‘-ı ‘azmi kāle-i fehm-i selīm aldum	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ḥüseynī Şarḳī
149 a	Sūzī	‘Īdgāha çıḳ şalın nāz-ıla ey serv-i revān Muntaẓırdur ḫūb cemālüñ görmege hep ‘āşıḳān Her ṭarafdan çaġrışup biñ cān ile üftādegān ‘Īd-i nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān	Merḥabā ey nāzenīnüm meh-cebīnüm merḥabā Dest-būsuñ benden itme ey dirīġā dil-rübā Dem-be-dem budur du‘āsı **Sūzī**-i zāruñ saña ‘Īd-i nev-rūzuñ mübārek olsun ey şāh-ı cihān	Murabba/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Şarḳī Bayatī
149 b		Görmesem bir laḥẓa ey serv-i ḫırāmānum seni Ārzū eyler dil-i āşüfte-sāmānum seni Hep güzellerden güzelsin şūḫsın meh-pāresin Cümleden a‘lā begendüm şāh-ı ḫūbānum seni	Cā-be-cā ruḫṣat virüp nezẓāre-i ruḫsārına İltifāt itmez mi yoḫsa ‘āşıḳ-ı bīdārına Ben ḳuluñ ġāyet ḳapıldum ḫüsnine eṭvārına İ‘timād eyle efendim pek sever cānum seni	Murabba/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Segāh Devr-i Revān Şarḳī
149 b		Ey seḥer yili benüm-çün yāre aġlar diyesin Hep senüñ-çün giceler baġrını dāġlar diyesin Yüz sürüben ayaġına benden īṣāl it selām Aġlamaḳdan göz yaşı seyl oldı çaġlar diyesin		Murabba/1		-.--/-.--/-.--/-.-	Devr-i Revān
151 a	Ẕihnī	Yār çāh-ı ẕeḳanum ‘ayn-ı vefādur dir ise Ṣaḳın ey ‘āşıḳ-ı üftāde inanma çeñedür		Müfred		..--/..--/..--/..-	Ẕihnī
151 a	Ḫātemī	Görüp nāfında dil-dāruñ siyeh bir ḫāl-i ‘anber-bū Nedür didüm göbek miski didi ol gözleri āhū		Matla		.---/.---/.---/.---	Ḫātemī
151 a	Ḫātemī	Şīvesinden ṭuramaz bir dem ayaġ üstine yār Tāze şāḫuñ yine kendüye olur mīvesi bār		Matla		..--/..--/..--/..-	Velehu
154 a	Kemāl Paşa-zāde	Beyża-ı zāġı ḳosañ ṭāvūs-ı ḳudsī altına Cennet-i ḫuld-ı berīn içre aña yir eyleseñ	Ni‘met-i cennetle āb-ı gevher ile besleseñ Zāġdur peydā olan biñ dürlü tedbīr eyleseñ	Kıta/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu

154 a		Elinde bir gedānuñ la‘l ḫātem Görürse müşterī virür bahā kem	Ṭaḳına şāh eline şırça ḥalḳa Bedaḫşī görinür ol şırça ḥalḳa	Nazm/2		.---/.---/.--	Ḳıṭ‘a Velehu
154 a	Kemāl Paşa-zāde	Bir pīşe ögren olma tehī aḳce pul ḳazan Tā pişe maṭbaḫuñda pilāvlar ḳazan ḳazan	Görmez misin bir aḳce alur sā’il-i mezār Yigirmi otuz aḳce alur maḳbere ḳazan	Nazm/2		--./-.-./.--./-.-	Velehu
154 b		Ḳarīnüñ Ḥātem-i Ṭay olsa iẓhār eyleme ‘aczüñ Şikest eyler benüm cānum kişinüñ istemek ḳadrin		Müfred		.---/.---/.---/.---	
154 b	‘Āşıḳ Çelebi	Elinden yir yüzinde çünki mūr incinmedi anuñ ‘Aceb mi gökde taḫtın yil götürdiyse Süleymānuñ		Matla		.---/.---/.---/.---	
154 b	Fennī	Sikender-seyr iseñ de sedd-i nuṭḳ it pīş-i kāmilde Felāṭūn-ı ḥaḳīḳat-bīne naḳl-i mā-cerā olmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	
154 b	Bāḳī	‘Ālemde ẕerre deñlü degülken vücūdumuz Müşkil budur ki ẕerreden artuḳ ḥasūdumuz		Matla		--./-.-./.--./-.-	Bāḳī Efendi
154 b	Bāḳī	Yār defterden yine **Bāḳī** ḳazınmaḳ var dimiş Yañlış añlatmış ‘adūlar ben ḳulın sulṭānuma		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
154 b		Ḥayā vü ḫavf ile dā’im nedāmet Taṣadduḳla rıżā maḫlūḳa şefḳat	Bu şeş ḫaşlet kime olsa müyesser Cināna perr açup uçmaḳ muḳarrer	Nazm/2		.---/.---/.--	Ḳıṭ‘a
154 b		Her kimüñ kim refīḳi nāṣıh ola Ne ḳadar ṭāliḥ ise ṣāliḥ ola		Matla		..--/.-.-/..-	Li’llāhi Derre Ḳā’iluhu
154 b		Şol ki Ḥaḳ diñlemeyüp midḥat-ı şeyṭāna uya Ḫaberüñ ṣıḥḥatini irte muṣallāda ṭu[ya]		Matla		..--/..--/..--/..-	
155 a		Ḳarār itmez ebed bir dem bu cism-i nā-tüvān sensüz Ne dirlük baña ‘ālemde gel ey rūḥ-ı revān sensüz	Beni tenhā ḳoyup gitdüñ belā küncinde añmazsın Neler eyler baña görseñ bu çarḫ-ı bī-emān sensüz	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	Bayatī Devr-i Revān
155 a		Cānā baḳamam ḫüsnüñe ġāyet ḫaẕerümden Göz degmeye diyü saña kendü naẕarumdan	Aḥvālümi ‘arż eyleyemem saña bükādan Ya ben kime ḳan aġlayayum çeşm-i terümden	Nazm/2		--./.--./.--./.--	Semā‘ī Bayatī
155 a	Ṣā‘id	Kimüñ ḳoynındasın sīne-be-sīne hem-demüñ kimdür Ṣaḳın ketm itme rāzuñ ṭoġrı söyle maḥremüñ kimdür	Ṣorarsañ **Ṣā‘id**üñ ḫālin ḳadīmī bendeñ olmışdur Senüñ cānā enīs ü yār-i ġār-ı ekremüñ kimdür	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	
157 b	Bāḳī	Sūz-ı ‘aşḳuñla ḳaçan kim dilde āh u zār olur Āh dūd u dūd ebr ü ebr āteş-bār olur	Ġonceye baḳsa lebüñsüz çeşm-i **Bāḳī** bir naẕar Ġonce berg ü berg ḫār u ḫār ḫancerdār olur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Bāḳī Efendi
160 b	Niyāzī-i Mışrī	Bu risāle ḫoş olupdur ḫayret ehline delīl Şerbet-i ġaybīden içerse şifā bulur ‘alīl	**Mışrıyā** āb-ı ḫayāt elfāẕuñuñ bu tārīḫi Aḳdı gūyā bezm-i cennet içre āb-ı selsebīl	Nazm/2	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	Tārīḫ-i Te’līf-i Risāle Li-Mü’ellifihi’l-‘Azīz
162 a	Bāḳī	Ḳanā‘at ḳıl göñül pā-būs-ı yāre Elinden būse alınmaz ne çāre	Saña açmaz efendim gerçi **Bāḳī** [Ġamuñdan gögsin itdi pāre pāre]^{D}	Nazm/2		.---/.---/.--	
163 b	Ṣābit	Ḫoşā ferḫunde-aḫter leyle-i mümtāz ü müsteṣnā Ki ‘unvān-ı berāt-ı ḳadridür ser-sūre-i İsrā	Ḫudādan ravża-i pür-nūruña her rūz [u]^{D} şeb olsun Ṣalāt-ı bī-ḥad ü ġāyet selām-ı bī-‘ad u iḥṣā	Kaside/ 109	Naat	.---/.---/.---/.---	[Der-Medḥ-i] Ḥażret-i [Ri]sālet-penāh Ṣalla’llāhü ‘Aleyhi ve Sellem

							[El-]Fāżıl (?) Ṣābit Efendiyyü'l-Bosnevī
165 a	Rūşenī	**Rūşenī**nüñ armaġanı ṭap[u]ña yoḳluḳ durur Yoḳ durur yoḳluḳdan özge ġayrı anuñ nesnesi		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥażretü'ş-Şeyḫ Rūşenī Fermāyed
165 b	Muḥibbī	Ḫalḳ içinde mu'teber bir nesne yoḳ devlet gibi Olmaya devlet cihānda bir nefes ṣıḥḥat gibi	Ger ḥużūr itmek dilerseñ ey **Muḥibbī** fāriġ ol Olmaya vaḥdet maḳāmı gūşe-i 'uzlet gibi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Sulṭān Süleymān Ḫān 'Aleyhi'r-raḥmetü Ve'l-ġufrān
165 b	Bāḳī	Vaḳtine mālik olan dervīşdür sulṭān-ı vaḳt 'İzz ü cāh u salṭanat degmez cihān ġavġāsına	Geç otur sedd-i Sikender gibi künc-i 'uzlete Başun egme dehr-i dūnuñ efser-i Dārāsına	Kıta/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
165 b	İsma'īl Ḫaḳḳī	Düşdi cāna 'āḳıbet sevdā-yı 'aşḳ Eyledi şeydā beni Leylā-yı 'aşḳ	Gözlerüm yaşı ḳo aḳsun **Ḫaḳḳıyā** Böyle olur lü'lü'-i lālā-yı 'aşḳ	Gazel/10		-.--/-.--/-.-	İlāhī Li-Ḫaḳḳī İsma'īl Efendi Ḳuddise Sırruh
166 a	İsma'īl Ḫaḳḳī	İki ḳaşuñ arasında oldı ḫālüñ sırr-ı ẕāt Oldı ol miḥrābda gūyā imām-ı kā'ināt	Göreli sende tecellī-i *ena'llāh*ı 'ıyān Ġā'ib oldı çeşm-i **Ḫaḳḳī**dan bu gün sitt-i cihāt	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
166 b	Nedīm	Eyledi bir iki peymāneyle ser-gerdān bizi Āh o şahbā ṣatıcı 'aḳl alıcı kāfir ḳızı	Var mıdur bilmem **Nedīmā** bir daḫı anuñ gibi Dīn ü dil ḫaşmı riyā cellādı taḳvā ḫırsızı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Nedīm Efendi
166 b	Nedīm	Zülf ü külāhı virdi ḫalel Maġrib u Fasa Çeşm-i kebūdı virdi aḳın mülk-i Çerkese	Ebrūlar üstine dökilüp kāküli **Nedīm** Taṣvīr-i Çīnī yazmış o tāḳ-ı muḳarnasa	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Velehu
166 b	Ḫaḳḳī	**Ḫaḳḳıyā** Ḫaḳḳa mu'īn ol yüri mānend-i 'Ömer Maḫlaşuñ ḥükmini vir ḫalḳa cür'et (…)[3979] Ḳılıcuñ 'arşa aşılsun dir iseñ (…)[3980] Ehl-i ilḥāda yüri 'azmle (?) ġazā-yı ekber		Murabba/1		..--/..--/..--/..-	
166 b		Cām-ı 'aşḳuñ müsteḥaḳḳın gözle luṭf (…)[3981] Ḳāyil-i feyż olmayan yārānı irşād (…)[3982]		?		-.--/-.--/-.--/-.-	Beyt
167 a	Yaḥyā	Bilmezüz bir dil ki ṭūṭī gibi güftār eyleye Söyledür mi yoḳ cihānda bilmezüz söyler mi yoḳ		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Yaḥyā El-Müftī
167 a		Ey göñül ṣāf ise ger rūz-ı ezelde gevherüñ Tā ebed gelmez küdüret saña ṣafvetdür yirüñ	Ger naṣībüñ var ise ṣol feyż-i aḳdesden senüñ Menba'ısın çeşme-i ḥayvān u ḥavż-ı Kevṣerüñ	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
167 a	İsma'īl Ḫaḳḳī	Her kime tevfīḳ-i lāhūtī müsā'id olmasa 'Āḳıbet ma'būdı anuñ 'ālem-i nāsūt olur	Dest-i ḳahrı degmesün bir kimseye bi'llāh kim İbtilā çāhına düşmiş ol da bir Hārūt olu[r]	Kıta/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Nuṭḳ-ı Ḥażret-i Şeyḫ İsma'īl Ḫaḳḳī Ḳuddise Sırruhu'l-'Azīz
167 b		Ṣūret-i āyīne-i sırr-ı 'Alī Nā'ib-i peyġamber ol şāh-ı velī	Olmasaydı merd-i meydān-ı hüner Dinmez-idi *lā* [*fetā illā 'Alī*]	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	Nuṭḳ-ı Hażret-i Şeyḫ-i Müşārunileyh

[3979] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[3980] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[3981] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.
[3982] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

168 a	Ḥüsāme ’d-dīn-i Bursevī	Ḫalvetī de Celvetī de ḳalmadı merdān-ı Ḥaḳ Ṣīr olanlar gitdi geldi yirine rūbāhlar	Aġlasun[lar] gerçek ehl-i derd olanlar işbu gün Meclisi ṭutdı mürāyīler dilinden āhlar	Kıta/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Eş-Şeyḫ Ḥüsāme’d-dīn-i Bursevī
168 b	Ḳabūlī	O nezāket o leṭāfet o ṭarāvet o ṣafā O ẓarāfet o feṣāḥat o belāġat o edā	Nedür ol yāre **Ḳabūlī** bu ḳadar ‘izzet ile O teşevvuḳ o ta‘aṣṣuḳ o ta‘alluḳ o hevā	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Ḳabūlī
168 b	Niṣārī	Uṣūl-i devri çün Ādem Efendinüñ tamām oldı Didüm āyā bu kār-ı dil-nevāza kim muḳayye[d]dür	Didi kim ey **Niṣārī** böyle taḥrīr eyle tārīḫin Degüldür devr-i Ādem geçdi bu devr-i Muḥammeddür	Kıta/3	Tarih	.---/.---/.---/.---	Yeñi Ḳapu Şeyḫi Ādem Efendi Ḳuddise Sırruhu’l-‘Azīzüñ Fevti Tārīḫi
168 b	Hüdāyī	Ṭolarsa sırruña nūr-ı ḥaḳīḳat Gerekdür ẓāhirinde farż u sünnet		Matla		.---/.---/.--	Hüdāyī
169 b	İsma‘īl Ḥaḳḳī	Nice doysun fürḳate bī-çāreler Tīġ-ı fürḳat ḳalbi ṭoġrar pāreler Nice itsün ey göñül āvāreler Gitdi açıldı yürekde yaralar	**Ḥaḳḳıyā** zühdüñ riyāsından kesil ‘Aşḳ ile iḫlāṣa düş var muttaṣıl Levḥ-i ḫāṭırdan rüsūm-ı ġayrı sil Nice bir efkār-ı ḳalbüñ ḳaralar	Murabba/5		-.--/-.--/-.-	İlāhī
169 b		‘Aḳl-ı külle yār olanlar derdine dermān bulur Cümle maḫlūḳāt içinde şöhret ü hem şān bulur	Bir dür-i şehvāra beñzer ḥaḳ naẓarda ‘aḳl-ı kül Anı eṣdāf-ı cihānda kāmil-i insān bulur	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
170 b	Pīrī-zāde Dervīş Çelebi	Ḥakīm-i Muṭlaḳuñ olmazsa ger bir işde taḳdīri Müfīd olmaz hezār erbāb-ı ‘aḳluñ re’y ü tedbīri	Sa‘ādet ister-iseñ ehl-i teslīm ü tevekkül ol Ḳabūl it cān ile **Dervīş** bu pend-i Ḥażret-i Pīri	Kaside/9		.---/.---/.---/.---	Naẓm-ı Laṭīf
171 a		Yumazsa āb-ı raḥmet ehl-i cürmüñ cirmini yā Rab Ya ol bī-ḥadd ü bī-pāyān olan deryāyı n’eylersin		Müfred		.---/.---/.---/.---	Beyt
171 a	Bāḳī	Ġarḳ ider ‘ālemleri bir ḳaṭre āb-ı maġfiret Var ḳıyās it vüs‘at-i deryāyı raḥmet neydügin		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	[Bāḳī] Efendi
171 a	Bāḳī	Biñ günāh eylese bir ḳul yine rızḳın kesmez Şükr-i in‘ām-ı şeh-i bende-nevāz eyleyelüm		Müfred		..--/..--/..--/..-	Beyt Velehu
171 a	‘Azmī	Cum‘a gün çünkim şalāt-ı cum‘aya ola şalā Mü’min olanlara ḳılmaḳ lāzım oldı evvelā	Ḳılmış olur ol şalāt-ı cum‘ayı aşlı ile Bu şürūṭ-ıla ri‘āyet eyler-ise **‘Azmiyā**	Kaside/9		-.--/-.--/-.--/-.-	Manẓūme-i ‘Azmī Efendi Fī Beyān-ı Ṣalāt-ı Cum‘a
172 a	İsmā‘īl Ḥaḳḳī	Dilā bil Şeyḫ-i Ekber nāfe-yi āhū-yı ‘ālemde Meşāmm-ı cān-güşād olan ḳatında misk-i ezferdür	Hele ben bildügüm **Ḥaḳḳī** bu gün ‘aḳl-ile keşf-ile Velāyet ehli hep ṭıfl-ı şaġīr-i Şeyḫ-i Ekberdür	Kaside/12	Medhiye	.---/.---/.---/.---	
172 a	İsmā‘īl Ḥaḳḳī	[Çeşm-i][D] cāna rūy-ı maḳṣūdı şühūd-ı tām içün Keşf-i kāmilden şular kim itmedi nūr iḳtibās	[Ebr-i][D] nīsānveş bu gün **Ḥaḳḳī** revādur aġlasañ Yoḳ durur zīrā cihānda lü’lü’-i lālā-şināS	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
172 b	Hüdāyī	Sīb aşlayıcaḳ bīde Evvelki resim gide Bāḳī ki ẓuhūr ide Fānī eriyüp aḳa		Murabba/1		.---/.---	
173 b	İsmā‘īl Ḥaḳḳī	Aḥadden Aḥmedi farḳ itmez illā mīm-i imkānı Ḫudā ol mīm içinde gizlemişdür cümle elvānı	İmāmü’l-müttaḳīn oldur ‘ibādetgāh-ı ‘ālemde Uyanlar **Ḥaḳḳıyā** aña ider mi‘rāc-ı rūḥānī	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	Nuṭḳ-ı Ḥażret-i Şeyḫ İsma‘īl Ḥaḳḳī

							Ḳuddise Sırruhu'l-ʻAzīz
175 b	Rāsiḫ	Yā Rab nice_olur ḥāl-i dil-i nālānum Günden güne olmaḳda füzūn ʻiṣyānum Ey mücrim ü ʻāṣīlere Erḥam Allāh Cürmüm sebeb-i maġfiret it sulṭānum		Rubai		--./.--./.---/-	Rubāʻī-i Rāsiḫ Çelebi
175 b	Yüsrī	Degül ḥāl-i siyeh ol nev-resüñ gird-i dehānında Dil-āzār olduġıyçün dāye-i ḳudret büber ḳoymış		Müfred		.---/.---/.---/.---	Beyt
175 b	Necātī	Diyem Cenāb-ı Ḥażrete yevm-i su'āl eger Luṭf-ıla şefḳat-ıla ḳulından cevāb ala	Dünyā evine ḳonduḳ oturduḳ bir iki gün Bu var mıdur Kerīme ḳonuḳdan ḥisāb ala	Kıta/2		--./-.-./.--./-.-	Ḳıṭʻa-i Necātī Beg
175 b	Nevʻī	Ser-ḥadd-i rāh-ı mülk-i ʻademden sefer ḳılup Geldük cihān serāyına ḳonduḳ müsāfirüz	Yolından gelür ża'īf ü ġarībüz şikeste-ḥāl Maʻẕūr ṭut cenābuña ḫidmetde ḳāṣıruz	Kıta/2		--./-.-./.--./-.-	Ḳıṭʻa-i Nevʻī Efendi
175 b	ʻAzmī-zāde Ḥāletī	Kāruñ senüñ şefāʻate ḳaldıysa **Ḥāletī** ʻArż eyle ḥasb-i ḥāli Ḫudānuñ Ḥabībine	Girdükde zīr-i ḫāke ider şefḳati ẓuhūr Ehl-i kerem mürüvvet ider yir ġarībine	Kıta/2		--./-.-./.--./-.-	Ḳıṭʻa-i ʻAzmī-zāde Ḥāletī Efendi
176 a	Cevrī	Ḳalb-i kāmilde meyl-i māl olmaz Mā'il-i mālda kemāl olmaz		Matla		..--/.-.-/..-	
176 a	Güvāhī	Ġurūra ṭutma yüz devlet olınca Zevālīdür ḳanatlansa ḳarınca		Matla		.---/.---/.--	
176 a	Necātī	Ġurūr itme cihānuñ ʻizzetine **Necātī** düşde sulṭān olmaduñ mı		Müfred		.---/.---/.--	
176 a	Zekeriyā	Dilerseñ ḳalbüñe dā'im ṣafā gelsün keder gitsün Göñülden ārzū-yı devlet ü cāhı gider gitsün		Matla		.---/.---/.---/.---	Zekeriyyā Efendiyyü'l-Müftī
176 a	Hātifī	Māl içün çift idinme pīre-zeni Ger boyuñca batursa altuna	La'net olsun aña vü mālına Mālı mel'ūn u kendü mel'ūne	Kıta/2		..--/.-.-/..-	Ḳıṭʻa
176 a		Bu iki pendümi her kim ki benüm ṭutmaz ise ʻÖmri eyyāmı anuñ mā-ḥaṣalı şerde ola	Duḫter-i ḳayser ise baḳmaya ʻavret yüzine Borç idinmeye eger vaʻdesi maḫşerde ola	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	Ḳıṭʻa
176 a		Her kimüñ taḫt-ı nikāḥında olursa dü [zeni] Bozılur ḫānesinüñ çāre degüldür düze[ni]		Matla		..--/..--/..--/..-	
176 a		Eski ʻuṣṣāḳı itmez olduñ yād Yeñi ʻāṣıḳ begüm mübārek bād		Matla		..--/.-.-/..-	
176 a	Ḳāḍī-zāde Ḥasan Çelebi	Gelür gider diyü rencīde itme bendelerüñ Duʻāsın alagör āyende vü revendelerüñ		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	
179 a	Dānişī	Sevmesünler diyü oġlın ḳaçırur çoḳ kimse Bir gidinüñ yanına virür o da ʻālem ider	Kim ki ṭaʻn itse bu vech-ile virür aña cevāb Çekmezem ġam ne iderse hele bir ādem ider	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	Dānişī
179 a		Aġzuñ küçücükdür o ḳadar ey boyı servüm Bir noḳṭa olur aġzuña nisbet boy ovası (?)		Müfred		--./.--./.--./.--	
181 b	Cevrī	**Cevrī** ḳo disün her ne ki söylerse edānī Yoldan ḳaluruz diñler isek biz eger anı		Matla		--./.--./.--./.--	
181 b		Zen ṣafāsı yigirmi yaşına dek Dil-berüñ ʻālemi tırāşına dek		Matla		..--/.-.-/..-	

183 a		Her kim ider kend[ü]ye_ider Ger eyü_ider ger kem ider		Matla		--.-/--.-	
183 b	Fā’iż	Teşrīfüñ ile ḫānemi reşk-i İrem eyle Aġlatma beni iki gözüm gel kerem eyle	Ḳānūn-ı belāġatde yine naḳş-ṭırāz ol Ey ḫāme-i ḫoş-lehce-i **Fā’iż** naġam eyle	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
183 b		Ḳadem başduñ göñül behcet-serāsın eyledüñ ḫurrem ‘İbāret bilmenem Türkīce ḫoş geldüñ ṣafā geldüñ		Müfred		.---/.---/.---/.---	
183 b		Şi‘rüme ḳāfiye itsem n’ola māhı āhı Bir bahāne ararum añmaġa Feyżu’llāhı		Matla		..--/..--/..--/..-	
183 b	Kāmī	Bāreka’llāh zehī pādişeh-i mülk-ārā Ḳıldı bir miṣli bulınmaz güheri mühre sezā	Mühr ile mükrem olınca didi **Kāmī** tārīḫ Mührüñüñ ola felek rāmı Muḥammed Paşa	Kaside/ 5	Tarih	..--/..--/..--/..-	
183 b	Naẓīr	Yazılmış idi levḥ-i ḫāṭırumda Elif ḳaddi o [serv-i dilsitānuñ]D	Bir iken derd-i dil biñ oldı ammā [Görüp fülfül gibi üç dāne ḫālüñ]D	Kıta/2		.---/.---/.--	Naẓīrā Efendi
184 a	Tā’ib	Zebūn-ı ḳayd-ı ‘aşḳam şimdi ḳullāb-ı maḥabbetden Muḥaṣṣal fāriġam eyyām-ı ber-vefḳ-ı şeṭāretden	Ne ḫāletdür bu kim dil-dār her-cāyī felek ġaddār Meger başum alup hicret idem **Tā’ib** bu mülketden	Gazel/8		.---/.---/.---/.---	
184 a	Faṣīḥ	Göñül pervāneveş bir lem‘adan rāz-ı beyān ister O gül-ruḫsār ise mānend-i bülbül dāstān ister	Baġışlar ‘ālemi bir cām ile maḫmūr-ı Cem eyler **Faṣīḥ** ādem çü pīr-i mey-fürūşān kām-rān ister	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	Çenber ‘Iṭrī
184 a	Niẓāmī	Tebessüm ile nigārum ki ḳatl-i merdüm ider Bu ḫasteyi daḫı öldür disem tebessüm ider	Raḳīb ḫālüme n’içün teraḫḫum eylemeye Ki görse ḫālümi kāfır daḫı teraḫḫum ider	Nazm/2		.-.-/..--/.-./..-	Zencīr Tanbūrī
184 b	Sırrī	Fiġān u nālede taḳlīdümüz hezāra degüldür Bizüm enīnümüz ey ġonce āşikāre degüldür	Ḳarīn-i mihr-i kemāl olmaz ol ki cāme-i cānı Miṣāl-i pīrehen-i ṣubḥ pāre pāre degüldür	Nazm/2		.-.-/..--/.-./..-	Semā‘ī Muḫayyer Ḥāfız
185 b	Müsellem	Ḫaṭṭuñla olup ṣaf-zede dīvān-ı nigāhum Maġlūbter-i mūr-ı Süleymān-ı nigāhum	Baḳduḳca olur levḥa-i zānūya **Müsellem** Cibrīl-i hüner mirvaḥa-cünbān-ı nigāhum	Gazel/7		--./.--./.--./.--	
185 b	‘İşmetī	Bezme rindān mey ü sāġarla keder virmezler Āfitāb olsa gelen meclise yir virmezler	‘**İşmetī** ser-zeniş-i dehre taḥammül nice bir Derd-i ḳahrın çekene ‘ömr-i dīger virmezler	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
186 b	Nā’ilī	Nişār-ı naḳd-i niyāz itmege şitābum var Benüm o āfet ile başḳa bir ḥisābum var	Piyāle ṭutmaġa yoḳ elde **Nā’ilī** ḳudret Elümde ra‘şe derūnumda ıżṭırābum var	Nazm/2		.-.-/..--/.-./..-	‘Arażbār Frenkçīn Ḥāfız
188 a	Sırrī	Mürūr-ı dehr-ile resmi bozılmış ḫaṭṭı maḥv olmış Kerem ḳalmış bir eski nüsḫadur Ḫātem zamānından		Müfred		.---/.---/.---/.---	
188 a		Nedīm-i bezm-i ḫāṣṣu’l-ḫāṣṣ idi eyyām-ı Ḫātemde Kerem didükleri bī-kes ‘aceb şimdi ne ‘ālemde		Matla		.---/.---/.---/.---	
188 a		Bezl idersek n’ola cān naḳdini cānān[e]müze Ḳā’ilüz biz de faḳīrāne ‘arīfānemüze		Matla		..--/..--/..--/..-	
188 a	Nābī	Bürūdet vaṣf iden efsāne-peymā kendü zu‘mınca ‘Adem saḥrāsına bir ḳaç mülebbes şaḫṣı ḳondurdı	Ḳo dursun ol ḥakīm-i ṭurfe-ma‘cūn [u] ġalaṭ-pīrā Ki_uçıḳ başında bir semmūr-ı fāḫir kürki döndürdi	Kıta/2		.---/.---/.---/.---	Ḳıṭ‘a[-i] Nābī
188 a	Rüşdī	Eyledüm ḥaddüm ḳadar ey ḫāme gūşiş naẓma ben Ḳalmadı çün bende ṭāḳat işte kāġıd işte sen		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
188 a	Nābī	Rüsūm-ı şīve vü nāzı bilen şehrī güzellerdür Kenāruñ dil-beri nāzük de olsa nāzenīn olmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	Nābī

189 b	Feyżī	Ṭılısm-ı genc-i ḥüsni ol şehüñ mār-ıla beklenmiş Serinde ḥalḳa ḥalḳa ejder-i zülfi çöreklenmiş	Bu gice ‘ālem-i rü’yāda **Feyżī** bendesi anuñ Ḳapılmış bir ferişte ḫūba dil virmiş meleklenmiş	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel
191 b		(…)[3983] Şa‘bān Aġa-zāde Efendiye Cenāb-ı Ḥaḳ İdüp bir necl-i pāk iḥsān u ġamdan ḳıldı āzāde	İki üç kimse geldi müjdeye çünkim didüm tārīḫ Muḥammed ‘ömr ile yā Rab mu‘ammer ola dünyāda	Kıta/2	Tarih	.---/.---/.---/.---	
200 b	Emrī	Cāmi‘u’s-Sulṭān Selīm [Ḫān][D] bin Süleymān Ḫān mıdur Yoḳla bu mışra‘ı tārīḫ añladum çoġ olmasun	Dikḳat ister bu mu‘ammā ḳısmıdur ġāfil me-bāş Kim ḥisāb eyler ise yañlış diyüp yañılmasun	Kıta/3	Tarih	-.--/-.--/-.--/-.-	Emrī
203 b		Şu kim bir işini ḳoya yarına Ne yār aña uyar ne o yārine		Matla		.---/.---/.--	
203 b	Nābī	Ne deñlü olsa ḳavī hem esās u hem erkān Binā-yı ḫāṭır olur rāh-ı gūşdan vīrān		Matla		.-./..--/.-./..-	Nābī
207 a		Kişi ger üç ḳonaḳ yire gide iki ḳılur farżı Velī taġyīr olınmaz bil ṣalāt-ı fecr ile aḫşam	Muḳīm ammā uyar muṭlaḳ müsāfir olana dā’im Müsāfir ḳaṣr ider bu kez muḳīm olan ider itmām	Kıta/7		.---/.---/.---/.---	
207 a		Göñlüm bilür ḫayālini didüm neden bilür Bilmez efendi çoḳ yaşayan çoḳ gezen bilür		Matla		--./-.-./.--./-.-	Ferd
207 a	Müsellem Dede	Pīne-dūzīde gören izbede ol sīm-teni Çāha üftāde ṣanur Yūsuf-ı gül-pīreheni		Matla		..--/..--/..--/..-	Müsellem Dede
207 a	Feyżī	İzbede biz kefş-dūz bir sīb-ġabġab görmişüz Çāh-ı Naḫşeb içre gūyā māh-ı Naḫşeb görmişüz		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Li-Muḥarririhi’l-Faḳīr Feyżī
207 b	Ḥamdī	İtdi ẓuhūr farḳ-ı felekde hilāl-i ‘īd Mesrūr ḳıldı ‘ālemi zevḳ-ı viṣāl-i ‘īd	Çeng [ü] rebāb [u] cām [u] şarāb eksük olmasun **Ḥamdī** ṣafā vü zevḳ ile geçsün leyāl-i ‘īd	Gazel/9		..--/..--/..--/..-	
207 b		Ḥażret-i sulṭānuma bende-i nā-çīzden Naḳl-i kelām eylemiş anda varup bir meġak (?)	Ben dimedin Ḥaḳ bilür farż idelüm ki didüm Ḳavl-i eṣaḥdur bu söz *sebbeke men belaġek*	Kıta/2		-..-/-.-/-..-/-.-	
208 a		Yük götürici ṣıġır daḥı eşekler Ādem incidici ādemlerden yigdür		Müfred		12’li hece	
211 b		Bir tüylü mūylu kelbdür aġyār-ı seg-ṣıfat Var ise ol köpek didügüm ḳıl baraḳludur		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
212 b		Bāreka’llāh çeşme-i ‘ayn-ı serāb Teşne-diller itmesün ümmīd-i āb	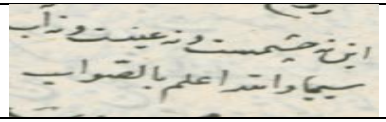	Kaside/ 13	Hicviye	-.--/-.--/-.-	Der-Vaṣf-ı Binā-yı Çeşme-i Bī-āb Berāy-ı Çeşme-i Baḥrī Paşa
212 b		Behey zāhid bize bezm-i ṭahāretden ṣunılmışdur Baña ṣahbā-yı rūḥ-efzā saña ibrīḳ-i istincā		Müfred		.---/.---/.---/.---	
212 b	Ḥüsnī	Tā-be-key ḥasret-i la‘lüñle ciger ḳan olsun Dīdede surḫ sirişküm nite cūyān olsun	Ben dimem muttaşıl it mihr ü vefañı cānā Ṭıfl-ı dil bir gice āġūşuña mihmān olsun	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	Ḳıṭ‘a[-i] Ḥüsnī
212 b	Nābī	Dirhemi ṣarf eyle girdükçe ele Olmaya tā cem‘ ġayr-ı munṣarif	Anuñ-içün cem‘ ider anı baḫīl Kim olur cem‘ olıcaḳ lā-yünṣarif	Kıta/2		-.--/-.--/-.-	Ḳıṭ‘a
212 b	Kāmī	Diñle ey teşne-i zülāl-i ḥayāt Cümle ‘ālem bu söze ḳāyildür	Bir içüm şu ise yu andan elüñ Sevdügüñ çünki ġayra māyildür	Kıta/2		..--/.-.-/..-	Ḳıṭ‘a[-i] Kāmī

[3983] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

213 a	Ṣābit	Perī-ṣıfatları tesḫīrde tekellüf ider Cenāb-ı ṣeyḫe sözüm yoḳ güzel taṣarruf ider		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	Ṣābit
213 a	Ṣābit	Temāşā eyledüm ḥammāmı her kes ‘ālem üstinde ‘Aceb bir girme çıḳma var ki ādem ādem üstinde		Matla		.---/.---/.---/.---	Velehu
213 a	Nevāyī	Māvī cavlıḳ baġlaġan alnına ol al ḳılġuçı Ṣan bulutġa kirdi ṣandım nā-geh ayıñ bir uçı		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Nevāyī
213 a	Nevāyī	Ger ikimüzüñ ‘aksi bulınġay ṣuda peydā Ol ṣu ne ṭaraf barsa biterken gül-i ra‘nā		Matla		--./.--./.--./.--	Velehu
213 a	‘İffet	Bir kerre ne tedbīr-i ma‘āş eylemişüz Āsāyiş içün ne bir telāş eylemişüz Biz ḥarf-i recāyı gezlik-i himmet ile Ser-ṣafḥa-i sīneden tırāş eylemişüz		Rubai		--./.-.-/.---/.-	‘İffet Efendi
213 a	‘İffet	Maḳbūl olan zamānede destār u cāmedür Ḫalḳuñ nigāhı tīġa degüldür niyāmadur	Sıḥḥatledür maḥabbeti ölseñ tamām olur Ebnā-yı dehr cümle be-ṣarṭü’s-selāmadur	Nazm/2		--./-.-./.--./-.-	‘İffet
213 a	Naẓīr	Başduġın rūy-ı zemīne gördi çünkim āfitāb Didi reşkinden o dem *yā leytenī küntü türāb(ā)*		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
213 b	Ṣābit	Nişān-ı pāyını görmiş derinde ‘āşıḳ-ı zār Ne semte gitdi o her-cāyī bunda bir iz var		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	Ṣābit
213 b	Nābī	Ẕillet erbābı olur bāb-ı İlāhīde ‘azīz Ḫalḳ cāmi‘de el üzre götürür pā-pūşı		Müfred		..--/..--/..--/..-	Nābī
213 b	Naẓīr	Ḫażret-i Baḫtī Efendiyi Ḫudāvend-i Kerīm Ḳıldı bir necl-i necīb ile cihānda sermed	Didi tārīḫini bir kimse gelüp müjde ile ‘İzzet ü devlet ile geldi cihāna Aḥmed	Kıta/2	Tarih	..--/..--/..--/..-	Tārīḫ Li-Naẓīr Efendi
213 b	Naẓīr	Ḫavf-ıla o yārüñ leb-i gül-rengi ḳabarmış Emsemle ‘ilāc eyleyelüm ki bire birdür		Müfred		--./.--./.--./.--	Lehu
213 b	Naẓīr	Ġamzesinden olamaz kimse o bī-dāduñ emīn Muṣḥaf-ı ḥüsnine eylerse de biñ kerre yemīn		Matla		..--/..--/..--/..-	Lehu
213 b	Naẓīr	Baña bir būse va‘diyle o dil-dār Didi terk eyleme ‘āşıḳ ṣenāyı	Didüm ben daḥı luṭf eyle efendim Erenler naḳde ḳılmışlar du‘āyı	Kıta/2		.---/.---/.--	
213 b	Emrī	Küşte-i ṭīġ-ı ġam-ı ‘aşḳ olduġum-çün ey melek Bir zümürrüd ḳubbe oldı üstüme ṭāḳ-ı felek		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
216 b	Cemālī	Geçer ḫīzān ulu manṣıblara ḫūb Olur lā-büd begüm mef‘ūl manṣūb		Matla		.---/.---/.--	Cemālī
216 b	Cemālī	Bir māh-ı nev yeñi çeri sevdüm yine dilā Eyvāh eger ki gelmez-ise bu gice ḳola		Matla		--./-.-./.--./-.-	Velehu
216 b	Cemālī	Gel berü mey-ḫāneye nūş it ṣarāb Yidürelüm saña ḳuş başı kebāb		Matla		-.--/-.--/-.-	Velehu
216 b		Ey ḫāk-i pāyı sürme-i a‘yān-ı i‘tibār Çeşm-i ümīdüm oldı sefīd intiẓār ile	İtsün nigāh-ı merḥametüñ ḳadrümi bülend Ref‘ eyle ḫākden beni bir i‘tibār ile	Kıta/2		--./-.-./.--./-.-	Ḳıṭ‘a
216 b	Naẓīr	Zülfüñle o ḫāl-i siyehüñ gülşen-i ḥüsne Murġ-ı dili ṣayda biri dām u biri dāne		Matla		--./.--./.--./.--	Ferd
216 b	Naẓīr	Aldurur elden ‘inān-ı iḫtiyārın şübhesüz Çifte ḫālin seyr iden yārüñ dağıdur çifteyi		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Ferd

216 b		Hüner derd-i dili bilmek degüldür āh-ı serdinden O derdüñ bundadur ḥikmet ki dermānın da bulsunlar		Müfred		.---/.---/.---/.---	Lā
216 b	Nev‘ī	Māye-i naḳd-i ḥayāt ola eger dīdārı Ölümümdür benüm aġyār ile görmek yārı		Matla		..--/..--/..--/..-	
216 b		Ḳaçan bu çeşmesārı itdi bünyād Süleymān Ḫān sulṭān-ı muẓaffer	Didi tārīḫin anuñ ehl-i tārīḫ Yine aḳdı cihāna āb-ı Kevṡer	Kıta	Tarih	.---/.---/.--	
216 b		Sa‘yini ‘ibāduñ gördükde melek dir *El-‘abdu yudebbir va’llāhu yuḳaddir*		Matla		--./.--/--./.--	
216 b	Remzī	Hīç kendümi bilmem göreli dāne-i ḫālüñ İtdi dilümi ḫırmen-i āteş ruḫ-ı aluñ		Matla			Remzī
216 b	Naẓīr	Bilenler āh-ı serdinden dilā ‘āşıḳlaruñ derdin Bulup cānānı dermānı anuñ yanında bulsunlar		Müfred		.---/.---/.---/.---	Naẓīr
218 a	Fużūlī	Gerçi devā maḳṣaduñ itme ‘ilāc ey ṭabīb Żāyi‘ olur merḥemüñ bende biter yara yoḳ		Müfred		-..-/-.-/-..-/-.-	
218 a		Göñül bir nāzuña biñ kez niyāz eyler hezārāsā Ne deñlü az ise anı çoġa ṭut ey gül-i ra‘nā		Matla		.---/.---/.---/.---	
218 b	Levnī	Ṭut atalar sözin ḳalb-i selīm ol Göñülden göñüle yol var dimişler Gider yavuzluġı ṭab‘-ı ḥalīm ol Ṣarp sirke kabına żırār dimişler	**Levnī** naṣīḥati pīrlerüñ böyle Ḍurūb-ı emṡāli naẓm ile söyle Mīzān-ı hünerde aġırluḳ eyle Aġır başsa yegni aġar dimişler	Koşma/ 20		11’li hece	Levnī[-i] Muṣavvir Ki Miṡli Nādirātdan
220 a	Naẓīr	Bu şeb muṭrıb benüm derd-i derūnum tāzelendürdüñ Gelüp ḳānūn-ı bezm-i ‘işreti āvāzelendürdüñ	Virüp eczā-yı ṣi‘rüñ bir mücellid ṣūḫına āḫir **Naẓīr** el-ḥaḳ kitāb-ı naẓmuñı ṣīrāzelendürdüñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Naẓīr Efendi
220 b		Çeşm-i siyehüñ dirler imiş ‘ayn-ı vefādur Ebrūlaruñ ammā ki dile ḳavs-i każādur	Āzāde iken ey dil ‘aceb ḳayda ṣataşduñ O zülf-i siyeh başuña püsküllü belādur	Nazm/2		--./.--./.--./.--	
221 a	‘Oṡmān Çelebi	Ṭutuşdurduñ ṭoluya sāḳiyā meclisde rindānı Bizi bir mertebe mest eyledüñ kim el ayaḳ ṭutmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	‘Oṡmān Çelebi
224 b	Kāmī	Ḳadeḥ şikeste olursa şurāḥī ṣaġ olsun Sebū-keşān eline girmeyen ayaġ olsun	Ne iḥtiyāc temāşā-yı gülşene **Kāmī** Ḫayāl-i yār ile dil gül-zemīn-i bāġ olsun	Gazel/7		.-.-/..--/.-.-/..-	
225 a	Kāmī	Ol ne tāc-ı nühüfte-pīrāye Ḫod-fürūşāna gizlü ser-māye	Kendü bir ḫᵛāce-i müşekkeldür Nāmı yārān içinde heykeldür	Mesnevi /6		..--/.-.-/..-	
226 b		Ey ṣanem zünnār-ı zülfüñ ḫalḳı bī-dīn eyledi Her kime ḥācī disem āḫir çıḳar ḳoynında ḫāç		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	
226 b		Üştür-i nefsi zebūn eyle eger ṣāliḥ iseñ Köçegümdür diye tā kim saña Veyse’l-Ḳaranī		Müfred		..--/..--/..--/..-	
226 b	Naẓīr	Pey-ā-pey vir bize cām-ı ṣarāb-ı la‘lüñi sāḳī Bu işretgāh-ı ‘ālem çün degüldür kimseye bāḳī		Matla		.---/.---/.---/.---	Naẓīr
226 b	‘Ālī	‘İnāyet her kime yüz tutsa ‘işyānı niḳāb olmaz Güneş ṭoġduḳda zīrā perde-i ẓulmet ḥicāb olmaz	Ḫabībüñ sev severseñ maġfiret taḳrībin ey **‘Ālī** Raḳīb olmaḳ gibi Mevlāya rengīn intisāb olmaz	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	
227 a	Rāşid	[İder insānı giriftār-ı elem ḳayd-ı ma‘āş][D] Murġ kim dāne telāşında ola dāma düşer		Müfred		..--/..--/..--/..-	

227 a	Ḳara Faẕlī	Dili ṭurmaz ‘aceb ne ḳuṣdur bu Bilmezem ki nice ötüṣdür bu	Nice yañṣar bu nice yañṣaḳdur Öte ṭur dirseler aña ḥaḳdur	Nazm/2		..--/.-.-/..-	
227 a	Rāṣid	‘Āṣıḳ-ülfet tāzenüñ taḥṣīli tedbīr istemez Murġ-ı dest-āmūzı ṣayd itmek ḳolaydur dāmsuz		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	
227 a		Edānī ile ḳonuṣma bülend-pervāz ol Hümāya nice yitiṣdür ġurābı n’eylersin		Müfred		.-.-/..--/.-.-/..-	
227 a		Ṣadr olur her nereye varsa yirüñ Var ise elde eger bir hünerüñ		Matla		..--/..--/..-	
227 b		Çün ḥuṣūl-i devlet-i vaṣluñ muḥāl oldı bāña Ḳuş dili ile ıraḳdan merḥabā olsun saña		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
227 b	‘Azmī-zāde Ḥāletī	Düşirdüñ çünki āḫir dām-ı hicrāna meded gel kim Göñül murġında cānā sen gelince bāl ü per ḳalmaz		Müfred		.---/.---/.---/.---	
227 b	‘Azmī-zāde Ḥāletī	İlet nām[e]m eger kūy-ı nigāra bilmezem dirseñ Bile al murġ-ı cānı ey kebūter reh-nümā eyle		Müfred		.---/.---/.---/.---	
227 b	Kāmī	Çoḳdur ey ser-māye-i ‘ömrüm cemālüñ seyr ider Reşküm oldur dīde-i aḥvel yekin yek ḫayr ider		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Kāmī
227 b	Fużūlī	Ḳalem olsun eli ol kātib-i bed-taḥrīrüñ Ki fesād-ı raḳamı birle sözi şūr eyler	Gāh bir ḥarf ḳuṣūrıyla ḳılur nāṣırı nār Gāh bir noḳṭa ḳuṣūrıyla gözi kūr eyler	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	Ḳıṭ‘a
227 b	Sezāyī	Ṣām u ‘Iraḳ u Hinde gider ṭālib-i viṣāl Bir ḥaṭve deñlü ‘āṣıḳa Baġdād ıraḳ degül		Müfred		--./-.-./.--./-.-	Sezāyī Sellemehu’llāh
227 b	Nev‘ī	Ṣām-ı ġamuñda kūyuña cān-ı ża‘īfümi Ḳıldum revāne ‘āṣıḳa Baġdād uzaḳ degül		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
227 b		Vefāsuz yāre ṣefḳatsüz nigāra Bulınmaz aġlamaḳdan ġayrı çāre		Matla		.---/.---/.--	
227 b	‘Ulvī	Bādenüñ olup ḫumārı ‘ālem-i ‘aṣḳuñ ġamı Her ṣafānuñ bir ġamı var her ġamuñ bir ‘ālemi		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
227 b		Zīr-i destüñde zebūn olmış iken bunca nücūm Ne ‘aceb nekbet-i bī-kevkeb olursañ maḥrūm		Matla		..--/..--/..--/..-	
227 b		Güzelce ḳıṭ‘a imiş līk ḫakk u nesḫ olmış Revācı ḳalmamış ey dil ṣirāsı fesḫ olmış		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	Der-ḫaḳḳ-ı Güẕeştegī[-i] Ḥüsn
229 a		El yüz üstine ḳomaḳ meẕmūmdur Ġabġabı altına ḳomaḳ ṣūmdur	Mümkin olduġınca eyle ictināb Söz budur va’llāhu a‘lem bi’ṣ-ṣavāb	Mesnevi /9		-.--/-.--/-.-	
229 b	Bāḳī	Ḳomaz ser-keşlügin bu nefs-i bed-rāy Müdārā eyleseñ vāy itmeseñ vāy		Matla		.---/.---/.--	Bāḳī
230 b	‘Adnī	Gözüm yaşına raḥm it sürme derden Ki merdüm-zādedür düşmiş naẕardan		Matla		.---/.---/.--	
231 a	Kāmī	Gitdükce oldı bu māh-ı nev ma Ḥüsnüñ ziyāde ānen-fe-ānā		Matla		--./-.--/.--	Kāmī
231 a	Kāmī	Gelince ḫaṭṭı ḥüsün yüz ṭutarmış idbāra Melāḥatüñ ser-i mū yoḳ vefāsı dil-dāra		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	Merḥūm Kāmī Efendi

231 a		Bir silsile ḳaydıyla müdām ehl-i medāris Dīvāne-ṣıfat beste-i zencīr-i elemdür		Müfred		--./.--./.--./.--	
231 a	Ṣābit	Hezāra naḫle-i çūbīn ṭoḳınsa sendeledür O tāze gül ne bilür serçeye çubuḳ beredür		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	
231 a	Naḥīfī	Ḳalsa gerekdür ol meh sāḳī bu gice tenhā Saña direm bu rāzı söz bunda ḳalsun ammā		Matla		--./-.--/--./-.--	
231 b		Her kes ki ol bir yirdedür bil anı kim her yirdedür Her kim ki ol her yirdedür bil anı bir yirde degül		Müfred		--.-/--.-/--.-/--.-	
231 b	Bāḳī	Gitdi ḳaṣrı Ḳayṣerüñ tāḳ [u]^{D} revāḳı ḳalmadı Nice Kisrā geçdi tāḳ [u]^{D} ṭumṭurāḳı ḳalmadı	Ġam degül **Bāḳī** beḳā semtine ḳılsa irtiḥāl Nice şehler bu fenā mülkinde bāḳī ḳalmadı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Der-Ḥālet-i Nez‘ Güfte Est
231 b		Esirgemek gereke ‘āşıḳ-ı dil-efgārı ‘Ale’l-ḫuṣūṣ ki bir bī-vefā ola yārı	Ne derd-i ‘aşḳı bilürsiñ ne miḥnet-i hecri Ey āfet-i dil ü cān ḳadr-i ḥüsni bil bārī	Nazm/2		.-.-/..--/.-.-/..-	
231 b		İrişdi diyü sinn-i iyāsa zen-i dünyā Ferzend-i recāyı ḳoma *el-leyletü ḥublā*		Matla		--./.--./.--./.--	
231 b		Leylāyı ‘arūs eyledüginde zen-i dünyā Mecnūn işidüp didi ki *el-leyletü ḥublā*		Matla		--./.--./.--./.--	
231 b	Naẓīr	Ey ṭālib olan vaṣlına gül yüzlü nigāruñ Ümmīdüñi ḳaṭ‘ eyleme *el-leyletü ḥublā*		Müfred		--./.--./.--./.--	Naẓīrā
237 b	Oḳcı-zāde Meḥmed	Bülend-himmet olup ḳāni‘ ol miṣāl-i Hümā *Erāde rabbüke en yeblüġā eşüddehümā*		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	
239 a		Yoḳdu[r] (?)ey ḥallāl-i eşkāl-i felek Şā‘irüñ mışra‘-ı tefsīrinde seg	Bā-ḫuṣūṣ ehl-i ma‘ānī vü beyān Eylemiş[dür] bu söze daḫl-i girān	Mesnevi/4		-.--/-.--/-.-	
240 b		Al elin düşmişlerüñ saña sa‘ādet yār iken Elde furṣat başda devlet tende ḳuvvet var iken		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
247 b	İbrāhīm Ḥaḳḳī	Hemān ḥıfẓ it yedi lafẓı yedi gün bil yedi kevkeb Edes debīr cehaḫ [u] deld hesey ü reh (?) Züḥaldür hep	Yedi seyyāre aḥkāmı bu tertīb üzre ḳānūndur Gel ey **Ḥaḳḳī** bil ol Ḥaḳḳı ki cümle ḥükm anuñdur	Mesnevi/16		.---/.---/.---/.---	
247 b	‘Aṭūfī	Ey vāḳıf-ı mevāḳıf-ı evlād-ı zenbe’īl (?) Rāh-ı ṣafā-yı cevher-i ẕāta budur delīl	Terbī‘-i şekl-i şan‘at [u]^{D} teşlīṣ-i ḥālet it Bevv-i ṣaḳīle lāzım olur bü’bü’-i celīl	Nazm/2		--./-.-./.--./-.-	
261 b	Ṣābit	Naḳl ider Çorlıda bir kāṣif-i rāz Bir cevān-pāre-i dil-dāde-nevāz	Açılup kāle-i ‘ıyş-ı cāvīd Çıḳdı külçeyle tefāruḳ-ı ümīd	Mesnevi/111		..--/..--/..-	
268 a	İbrāhīm Ḥaḳḳī	Ḳadr-i faḳrı bil fenā ol yār-i sulṭān olma hīç Faḳr imiş cem‘iyyet-i ḫāṭır perīşān olma hīç	Ger sa‘ādetmend iseñ tenhāya gel ḫalḳı unut **Ḥaḳḳī** iseñ Ḥaḳḳı bul seyr it peşīmān olma hīç	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Hū
269 b	Dilīrī	*Küntü kenz*üñ gevherini şol ki īṣār eyledi Kendüyi bildürmek içün bunca āṣār eyledi Çün şehādet ‘ālemin mir’āt-ı envār eyledi Bu meẓāhir kim vücūdı muṭlaḳ iẓhār eyledi Kendüdür kim kendüye ol ‘arż-ı dīdār eyledi	Ṭıfl-ı dil mihmān olaldan bu serāy-ı miḥnete Meyl idüp her dem fenā bezminde ‘ıyş [u] ‘işrete Cehl ile hem-çü **Dilīrī** düşmüş-iken keşrete Ḥamdüli’llāh irgürüp dārü’ş-şifā-yı vaḥdete **Ża‘fī**-i bī-çārenüñ derdine tīmār eyledi	Tahmis/13		-.--/-.--/-.--/-.-	
270 b	Nedīm	Sepīde-dem ki olup dīde ḫ^{v}ābdan bīdār Ḫurūşa başladı nā-gāh serde derd-i ḫumār	Cenāb-ı ḫażret-i düstūr-ı āsumān-mesned Ki mihr ẕātına bir gird-bāliş-i zerkār	Kaside/36	Hammamiye	.-.-/..--/.-.-/..-	

276 a	Müfîd	Baḳ sā‘ate kim daḳīḳa fevt eyleyüp Oynatmada raḳḳāṣ-ı derūnın her gāh Miftāḥ-ı nābetle ḳur işlet sen de Dil sā‘atini be-ṣavt-ı Allāh Allāh		Rubai		--./.-.-/.---/- --./.--./.---/- --./.--./.---/- --./.-.-/.---/-	
285 b	Çeşmī-zāde Reşīd	Çeng-i ḳaddüm vaḳf-ı dest-i muṭrıbān itsem gerek Bezm-i dil-berde o ḥāletle fiġān itsem gerek	Olsun āmāde müdām esbāb-ı cāh-ı rif‘ati Bu du‘āyı ṣıdḳ ile vird-i zebān itsem [gerek]	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.-	
285 b	Nedīm	Ṣal zülf-i siyeh-tābuñ o ruḫsāre-i ala Semmūruñı ḳaplat bu sene ḳırmızī ṣāla		Matla		--./.--./.--./.--	
285 b	Nedīm	Ḫaṭ ṣanmañuz ruḫında ki yazmış Debīr-i Ṣun‘ Bir al kāġıd üstine sünbül ḳaṣīdesin		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
286 a	Çeşmī-zāde Reşīd	Göñül çün vaṣl-ı yāre irmeyüp nā-kāmdur kemdür Sirişküm cūşişin seyr it nice eyyāmdur yemdür	**Reşīd**-i zārı gördüm ṭālib-i būs-ı lebüñ olmış Hemīşe ẕikr ü fikri bāde-i gülfāmdur femdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
295 b	Eşref Oġlı Rūmī	Tecellī şevḳ-ı dīdāruñ beni mest eyledi ḥayrān *Ene’l-Ḥaḳ* sırrını cānā anuñ-çün ḳılmazam pinhān	Şanursın **Eşref Oġlı**yam ne Rūmīyem ne İzniḳī Benem ol dā’im ü bāḳī görindüm ṣūretā insān	Gazel/18		.---/.---/.---/.---	
309 a		Ḫūn-ı sirişk-i alumı ṣanma niṣār olur Bu sūziş-ile dīdelerüm ṣu‘le-bār olur	Olsam cevān-meniş n’ola geçdükde erba‘īn Ḫamsīn içinde gāhī zamān nev-bahār olur	Nazm/3		--./-.-./.--./-.-	
310 a		Yine ey ḫāme ḳıl dür-efşānī Yazalum vaṣf-ı şāh-ı devrānı	Ya‘nī ‘Oṣmānīnüñ ser-efrāzı Ḫān Murād İbni Aḥmed-i Ġāzī	Mesnevi/5		..--/.-.-/..-	
324 b	‘Āṭıf	Gider bu naḳş-ı ḫayāl-i cihānı sāde bulın Hemīşe āyīneāsā göñül ṣafāda bulın	Bu nev-zemīnde meydān alanlara **‘Āṭıf** Semend-i ṭab‘uñı sür pey-rev ol ḳażāda bulın	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
330 b		Ḫaṭṭ-ı nev-i ‘ıẕārı melāḥat ṣuyındadur Bir ṭop benefşedür ki leṭāfet ṣuyındadur		Matla		--./-.-./.--./-.-	
330 b		Ḫaṭṭ-ıla aldı dest-i ḫüsünden melāḥati Cüzdān-ı ‘ārıżında imiş oldı dāl ḫaṭ		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
330 b	Nābī	İki per gibi ẓuhūr eyledi ḫaṭ rūyında Murġ-ı ḫüsnüñ ‘acebā niyyeti pervāza mıdur		Müfred		..--/..--/..--/..-	
330 b	Elīfī-zāde Feyżī	Şitā tārīḫini eṭfāl oḳırlar rūy-ı deryāda Münāsib geldi ḳaymaḳ Südlüceden şehr-i Eyyūba		Müfred		.---/.---/.---/.---	Elīfī-zāde Feyżī
330 b	Seyyid Ḥākim	Buz üstinden geçen bir kimse geldi didi tārīḫin Deñiz altmış sekizde ṭoñdı buzdan bendeñüz geçdüm		Müfred		.---/.---/.---/.---	
330 b	Nedīm	Ḫaṭ ṣanmañuz ruḫında ki yazmış Debīr-i Ṣun‘ Bir al kāġıd üstine sünbül ḳaṣīdesin		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
330 b	Ṣābit	Dil-dār ḫaṭṭı başumuzuñ yazısı imiş **Ṣābit** götürmez a bu ḳadar ḳīl u ḳāl ḫaṭ		Müfred		--./-.-./.--./-.-	
330 b	Nedīm	‘Āşık ki gördi ḫaṭṭ-ı ruḫ-ı nev-demīdesin Sāyīde itdi sürme[-i] ḫayretle dīdesin		Matla		--./-.-./.--./-.-	
330 b	Nābī	Ḫaṭ ber-āverde olan tāze dem-i vuṣlatda Başḳa bir ẕevḳ virür geçdi zamānum diyerek		Müfred		..--/..--/..--/..-	

330 b		İtdi tırāş şanma ḫaṭ-ı nev-demīdesin Ol büt beyāża çekdi melāḥat cerīdesin		Matla		--./-.-./.--./-.-	
330 b	Meşāmī	Ḫaṭ geldi rūy-ı dil-berde ben ḳaşdayam daḫı Aḫşam irişdi seyr-i kemān-keşdeyem daḫı		Matla		--./-.-./.--./-.-	
331 b	Elīfī-zāde Feyżī	Şitā tārīḫini eṭfāl oḳırlar rūy-ı deryāda Münāsib geldi ḳaymaḳ Südlüceden şehr-i Eyyūba		Müfred		.---/.---/.---/.---	Elīfī-zāde Feyżī
331 b	Seyyid Ḥākim	Buz üstinden geçen bir kimse geldi didi tārīḫin Deñiz altmış sekizde ṭoñdı buzdan bendeñüz geçdüm		Müfred		.---/.---/.---/.---	Seyyid Ḥākim
332 b	Elīfī-zāde Feyżī	Bi-ḥamdi'llāh ki şādān olduñ ey dil 'izzetüñ geldi Yine i'zāz ile mihre veliyyü'n-ni'metüñ geldi	İfāde eyle aḥvāl-i dil-i zībāyı ey **Feyżī** Maḥall-i mesned-i iclāle ṣāhib-i ref'etüñ geldi	Kaside/ 5	Tarih	.---/.---/.---/.---	Elīfī-zāde Feyżī
343 b	Yaḥyā	Bismi'llāhi'r-raḥmāni'r-raḥīm Ḳāfile-i 'ilm-i 'Alīm ü Ḥakīm	Ben ḳuluñı itdügüñi buldı ṭut Cānına biñ dürlü 'aẕāb oldı ṭut	Mesnevi /315		-..-/-..-/-.-	Kitāb-ı Gülşen-i Envār-ı Yaḥyā Behcetü'l-'Uṣṣāḳ
353 a	Laṭīfī	Ey nice ẓann iden özin mes'ūd Uyanup buldı kendüyi merdūd	Ḫaḳ civārındadur saḫī dāyim Ḥażret-i Muṣṭafādur aña refīḳ	Mesnevi /321		..--/.-.-/..-	
367 b	Vuṣūlī	Ol miyān da güzel ol zülf-i semen-bū da güzel Ḳılca yoḳ 'ayb[ı]^{D} begüm o da güzel bu da güzel		Matla		..--/..--/..--/..-	
367 b	Cenābī	[Olsa]^{D} peydā dūd-ı āhum gözlerüm giryān olur [Ebr-i]^{D} ẓulmet ẓāhir olsa lā-cerem bārān olur		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b	Ḫākī	[Ey]^{D} çāre-i bī-çāregān raḥm eyle ben bī-çāreye [Senden]^{D} ki çāre olmaya daḫı ne çāre çāreye		Matla		--.-/--.-/--.-/--.-	Ḫākī
367 b	Dürrī	Sen gidersin senüñ arduñca gözüm yaşı gider [Müşkil]^{D} oldur ki kişi ḳalur u yoldaşı gider		Matla		..--/..--/..--/..-	Dürrī Çelebi
367 b	Ẕihnī	[Maḥbūb]^{D} odur ki nāzük ola echel olmaya ['Āşıḳ]^{D} odur ki 'ārif ola engel olmaya		Matla		--./-.-./.--./-.-	
367 b		[Ḳış]met-i rūz-ı ezel ḫalḳa şafā-baḫş olıcaḳ [Ẓulme]t-i derd ü elem düşdi bizüm payumuza		Müfred		..--/..--/..--/..-	
367 b		[Kū]şe-i vīrānuma bir laḥẓa iḥsān eyle gel [Külbe]-i aḥzānumı tāze gülistān eyle gel		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b		[Çeşm-i] mestüñ ḳan idüp 'uṣṣāḳı her dem öldürür [Ey pe]rī-rū cünbişüñ günde biñ ādem öldürür		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b	Āhī	[Şaçların]^{D} çözsün buludlar ra'd ḳılsun nāleler [Ḳabrüm]^{D} üzre ḫaşr[e]^{D} dek yansun yaḳılsun lāleler		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b	İsḥāḳ	[Bu]^{D} çeşmüm çeşmesārınuñ 'aceb ḫūnīn aḳar yaşı [Meger]^{D} var ise ol 'aynuñ ciger dāġındadur başı		Matla		.---/.---/.---/.---	
367 b		Didüm ey dil-ber giderseñ yādigāruñ vir bana Didi fikrümle ḫayālüm yādigār olsun saña		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	

367 b	Yūsufī	Şehā bu şan‘at-ı ‘aşḳuñ şu resme oldum üstā[dı] Ḳul itsem olur-ıdı nice Mecnūn-ıla Ferhādı		Matla		.---/.---/.---/.---	
367 b	Āhī	Ne muşāḥib bulınur derd ü ġam-ı yār gibi Ne ferāġat yiri [var][D] gūşe-i ḫammār gibi		Matla		..--/..--/..--/..-	
367 b		Geh cāna cefā gönlüme gāhī sitem eyle Benden naẕaruñ eyleme eksük kerem eyle		Matla		--./.--./.--./.--	
367 b	Muḥibbī	Cevr ider dil-ber baña şanur [ki][D] miḥnet arturur Anı bilmez miḥnet artduḳca maḥabbet arturur		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b	Āhī	Nigārā çeşm-i fettānuñ be-ġāyet ġamzekār ancaḳ Cigerden tīġ-ı müjgānuñ geçüp cāna ḳıyar ancaḳ		Matla		.---/.---/.---/.---	
367 b		Varmaġa ser-i kūyuña itsem n’ola diḳḳat Varduḳca ziyād’oldı derūnumda maḥabbet		Matla		--./.--./.--./.--	
367 b	Necātī	Vireliden gönlümi şol gözleri sāḥirlere Nesne yoḳ ḫālümde Allāh virmesün kāfirlere		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b		‘Ālem içre derd-i ḥasret hey ne müşkildür ḳatı Ḫaḳ Te‘ālā cānum alsa görmesem bu fürḳati		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	
367 b	Ḫākī	Melāmet çekmezem her dem ki hicrānuñ kemāl eyler Ki bir nesne kemāl olsa felek anı zevāl eyler		Matla		.---/.---/.---/.---	
368 a	Niyāzī-i Mıṣrī	Derdlüyem dermāna geldüm derdi olan iñiler Yanmışam ‘aşḳuñ odına oda yanan iñiler	Ey **Niyāzī** ne yatursın aç gözini uyḫudan Şol ḳıyāmet günlerinde çoḳ günehkār iñiler	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	
368 a	Dervīş Aḥmed Sālik	Geçeyüm cān-ıla tenden beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl Ḫaberdār olayum sırdan beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl	Semā‘-ı vecd-i ḥāletle bu **Dervīş Aḥmed**i yā Rab Girince ḥalḳa-i ẕikre beni ‘aşḳuñla şeydā ḳıl	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
368 b	‘Āşıḳ Yūnus	Şehīdlerüñ ser-çeşmesi Evliyānuñ gözi yaşı [E]nbiyānuñ bağrı başı Ḫasan-ıla Ḥüseyindür	**Dervīş Yūnus** dünyā fānī Senden evvel gelen ḳanı Biliñ uçmaġuñ sulṭānı Ḫasan-ıla Ḥüseyindür	Koşma/ 6		8’li hece	İlāhī [Der-Maḳām-ı] Bayatī
369 a		Ne senüñ gibi baña dil-ber-i mümtāz bulınur Ne benüm gibi saña ‘āşıḳ-ı hem-rāz bulınur		Matla		..--/..--/..--/..-	Ferd
369 a		Yār içün aġyāre minnet itdügüm ‘ayb itme kim Bāġbān bir gül içün biñ ḫāra ḫizmetkār olur		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Ferd
369 b	Uşūlī	Şūretā gerçi nigāruñ rūy-ı zībāsındayuz Līk ma‘nīde ṣıfāt-ı Ḫaḳ temāşāsındayuz	Ey **Uşūlī** ‘ārif-i a‘rāf-ı ‘irfānuz bu gün Ne caḥīminde ne ḫod Firdevs-i a‘lāsındayuz	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel
369 b	Ebu’s-Su‘ūd	Terk it edā-yı şi‘ri ki sevdā-yı ḫāmdur Siḥr-i ḥelāl olursa da dime ḥarāmdur		Matla		--./-.-./.--./-.-	
369 b		Hātif-i ġayb[ī][D] didi tārīḫin Va‘dī nā-gāh cennete gitdi		Müfred	Tarih	..--/.-.-/..-	Tārīḫ-i (…)[3984]
370 a	‘Āşıḳ Yūnus	Behey ḳardaş Ḫaḳḳı bulam mı dirsin Ḫaḳḳa yarar ‘amel işlemeyince Bu sırruñ ötesin duyam mı dirsin	‘Aşḳum ġālib oldı yüregüm ḫārlar ‘Aşḳı olan ‘ārı namūsı n’eyler Behey **Yūnus** saña söyleme dirler	Koşma/ 3		11’li hece	İlāhī [Der-]Maḳām-ı Ḥüseynī

[3984] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

		Mürşid-i kāmile söylemeyince	Yā ben öleyüm mi söylemeyince				
370 a	‘Adlī Ḥasan	Yandı göñülden mā-sivā çün nār-ı ẕikru’llāh ile Oldı münevver cān dili envār-ı ẕikru’llāh ile	Dirseñ kemāle iresin varup cināna giresin **‘Adlī** gözüñ aç göresin dīdār-ı ẕikru’llāh ile	Gazel/5		--.-/--.-/--.-/--.-	İlāhī [Der-Maḳām-ı] Rāst
370 b	Necīb	Ẕikrüñ-ile olmışam raṭbü’l-lisān Yā ġıyāṣe’l-müstaġīṣīn el-amān ‘Aşḳuñ ile eylerüm āh u fiġān [Yā] Ġıyāṣe’l-müstaġīṣīn el-amān	[İ]ki ‘ālemde eyā Rabbe’l-Mucīb Cümlenüñ maḳṣūdını eyle naşīb Ẕerre-i ‘aşḳuñ niyāz eyler **Necīb** Yā Ġıyāṣe’l-müstaġīṣīn el-amān	Murabba/3		-.--/-.--/-.-	
370 b	Dervīş Aḥmed Sālik	Eyā reh-ber olan rāh-ı viṣāle Muḥammed Muṣṭafā sulṭān-ı kevneyn Senüñle irdiler nūr-ı cemāle Muḥammed Muṣṭafā sulṭān-ı kevneyn	Ḥabīb-i Ḥażret-i Yezdān Muḥammed Yoluñda sāliküñ bu **Dervīş Aḥmed** N[e] var ‘afv it kuṣūrın eyleme red Muḥammed Muṣṭafā sulṭān-ı kevneyn	Murabba/2	Naat	.---/.---/.--	
371 a	Yūnus Emre	Benem zārī ḳılan ol yāre ḳarşu Göñülden cān viren dil-dāra ḳarşu	Bu gün ġurbetde ḳaldı **Yūnus Emrem** Ki ‘aşḳı söyledi aġyāra ḳarşu	Gazel/5		.---/.---/.--	
371 a	‘Azīzī	Cemāl-i Ḥaḳḳa ey ṭālib teveccüh eyle Mevlāya Viṣāl-i Ḥaḳḳa ey rāġıb teveccüh eyle Mevlāya	Bu deryāda olan ġavvāṣ olur elbette ḫāṣṣu’l-ḫāṣ **‘Azīzī** sen de ayaḳ baş teveccüh eyle Mevlāya	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
371 b	Ḥācī Bayram-ı Velī	N’oldı bu göñlüm n’oldı bu göñlüm [De]rd [ü]^{D} ġamuñla ṭoldı bu göñlüm [Ya]ndı bu göñlüm yandı bu göñlüm [Yan]mada dermān buldı bu göñlüm	**Bayram**am imdi **Bayram**am imdi Bayram idersin yār ile şimdi Ḥamd [u]^{D} senāda ḥamd [u]^{D} senāda Dost ile bayram itdi bu göñlüm	Koşma/3		10’lu hece	
371 b	Seyyid Niẓām Oġlı	Cemī‘-i derdlere dermān Muḥammed Cihān ten gibi aña cān Muḥammed	Senüñ **Seyyid Niẓām Oġlı** ḳuluñdur H[ī]ç āzād eyleme sulṭān Muḥammed	Gazel/4	Naat	.---/.---/.--	
371 b		Eşege ḫācī dinilmez biñ kez varsa Mekk[e]ye Eşek dervīş olur mı [hīç] ṭaş ṭaşısa tekk[e]ye		Matla		14’lü hece	
372 a	Niyāzī-i Mışrī	‘Āriflere esrār-ı Ḥudādan ḫaberüm var ‘Āşıḳlara dil-dār-ı beḳādan ḫaberüm var	Kendüñde bulup vaṣf-ı İlāhīyi **Niyāzī** Ol mecma‘-ı evṣāf-ı ‘amādan ḫaberüm var	Gazel/6		--./--./--./.--	
372 a	Şeyḫ Meḥmed Faḫrī	Ez-cān [u]^{D} dil peyġam-bere ‘āşıḳ iseñ *ṣallū ‘aleyh* Ṣāḥib çıḳar rūz-ı cezā şekk itmegil *ṣallū [‘aleyh]*	Ta‘ẓīm ile tekrīm ile leyl [ü]^{D} nehār hem şevḳ ile Ey **Faḫriyā** her ḥāl-ıla ez-cān [u]^{D} dil *ṣallū ‘aleyh*	Nazm/3	Naat	--.-/--.-/--.-/--.-	
372 b	Fā’iż	Ḳaçan kim maḳdem-i pāküñle ‘ālem muḥterem oldı Ne şübhe ser-te-ser rūy-ı zemīn bāġ-ı İrem [oldı]	Kerem bābın güşād it **Fā’iż**-i nā-çāra luṭf eyle Ki zīrā cürm [ü]^{D} taḳṣīr ile ġāyet pür-elem oldı	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	
372 b	Eşref Oġlı Rūmī	Yüzini göreli ḫayrān olmışam Bilmezem ben ben mi yā sen olmışam	Gerçi kim ben **Eşref Oġlı Rūmī**yem Cümlenüñ istedügi ben olmışam	Gazel/4		-.--/-.--/-.-	
373 a	‘Āşıḳ Yūnus	Bülbül n’içün böyle feryād idersin Ötme bülbül [ötme] baġrumı deldüñ Varup yād illerde mekān ṭutarsın Ötme bülbül ötme baġrumı deldüñ	**Dervīş Yūnus** ḳanaduñ vardur uçduñ Acı deryāları öte mi geçdüñ Ayruluḳ şerbetin sen de mi içdüñ Ötme bülbül ötme baġrumı deldüñ	Koşma/4		11’li hece	
373 b	Eşref Oġlı Rūmī	Ey göñül var kim bu derdden sen ḫaberdār olmaduñ Anuñ-içündür bu yolda sen cigerdār olmaduñ	**Eşref Oġlı Rūmī**ye yoldaş oluban ey göñül Geçüben aşşı ziyāndan dosta gider olmaduñ	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	

373 b	Yūnus Emre	Senüñ ‘āşıḳlaruñ ḳılmaz naẓar Firdevs-i a‘lāya Ne ḥūrīden ḫaber ṣorar ne meyl eyler muṣaffāya	Gel ey **Yūnus** gözüñi yum bu ġayrı mā-sivā’llāhdan Bu gün gör bunda dīdārın ne lāzım va‘de ferdāya	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Yūnus Emre
374 a	Meḥmed Muḥyi’d-dīn Üftāde	İlāhī yārī ḳıl baña ki senden ġayrı yārüm yoḳ Ne yüz-ile varam saña günehden ġayrı kārum yoḳ	Benem ‘āṣī yüzi ḳara ġarīb **Üftāde** bī-çāre Ṭutışmışam ki bir nāra yanumca bir yanarum yoḳ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
374 b	‘Āşıḳ Yūnus	Ḫayıf benüm bunca geçen ‘ömrüme Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş Hū diyüben ṣafā virür cānuma Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş	Baḳma mısın şu dünyānuñ ḥāline Pādişāhlar çāre bulmaz ölüme Gel **Yūnus** sen daḫı şükr it ḥāline Dervīşlük ne güzel sulṭānluġ imiş	Koşma/5		11’li hece	Yūnus
374 b	Ṣābit	‘Araḳ cāmında gerdān itseler aḫbāb leb-ber-leb Bu şeb tābende ṭās-ı şīr ider meh-tāb leb-ber-leb	Kenār-ı ḥavżda meh-tāba ḳarşu sīne-çāk olmış [İdüp ‘aks ile ḥavżı ma‘den-i sīm-āb leb-ber-leb]D	Nazm/3		.---/.---/.---/.---	Ṣābit
375 a	Niyāzī-i Mıṣrī	Belürse vech-i cānānī bu cism [ü]D cānı n’eylerler Görinse şemsüñ envārı meh-i tābānı n’eylerler	**Niyāzī** *küntü kenz*üñ sırrını kendüñde ṭuyduñsaSüleymān taḫtını yā ḥikmet-i Loḳmānı n’eylerler	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	Mıṣrī
375 a	Eşref Oġlı Rūmī	Ben dost hevāsına düşdüm ġayrı hevā neme gerek Başumda dost sevdāsı var özge sevdā neme gerek	Ben **Eşref Oġlı Rūm[ī]**yem ben bāḳ[ī]yem ḳadīmīyem Ben ol murġ-ı lāhūtīyem arż u semā neme gerek	Gazel/6		16’lı hece	Der-Maḳām-ı ‘Irāḳ
375 b	Vehbī	Ḥāline ḳılsun naẓarlar Moşḳovuñ yedi ḳıral ‘İbret alsun reh(ī)nesinden her ‘adū-yı bed-fi‘āl Ḫaşm[ı]dur maġrūruñ elbet ol Ḫudā-yı Lā-yezāl ‘Aksine döndi derūnından geçen bāṭıl ḫayāl Eyledi āḫir la‘īnüñ kendü ‘ırżın pāy-māl	Vaḳtidür medḥ [u] şenālar eyler iseñ **Vehbiyā** Eyledi manşūr İslām ‘askerin Bār-ı Ḫudā Uġrı ‘adli şevket[i] ḳıldı cihānı pür-żiyā Ḫażret-i Sulṭān Aḥmed Ḫāna virdi Ẕü’l-celāl Heybet-i şemşīri şaldı her ‘adūya gūş-māl	Muhammes/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
376 a	Sā‘ī	Bu dil-i nā-şād birdür ġamze-i bī-dād iki ‘Aşḳ meydānında şāhum küşte bir cellād [iki]	Şi‘r-i Bāḳī gibi **Sā‘ī** naẓm-ı rengīnüñ senüñ N’ola ‘ālem-gīr olursa naḳş bir üstād iki	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Sā‘ī
376 a		Bu bāġuñ bāġ-bānı lāleden çoḳ murġ uçırmışdur Benüm gibi nice bī-çāre ḳondurmış göçirmişdür		Matla		.---/.---/.---/.---	Beyt
376 a	Pertev Paşa	Göñül mehc[ū]r-ı vuṣlat çeşm-i terdür cām-ı leb-rīzi Ne itsem neyle dem-sāz eylesem āh-ı seḥer-ḫīzi	‘Aceb mi beklesem yatsam ṣabāḥ-ı maḥşer-engīzi Uzandı leyle-i ḥasret yitiş yā Şems-i Tebrīzi	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	
376 b	Niyāzī-i Mıṣrī	Ḫaḳuñ ḳullarını ba‘żı ḳul eyler Ādemi ḳul eylemez yine ol eyler	Bu sözüñ Yūnusı **Mıṣrī** degüldür Luġaz andan mu‘ammāsın ol eyler	Gazel/21		.---/.---/.--	Mıṣrī
377 b	Niyāzī-i Mıṣrī	Bu fenānuñ ‘izz [ü]D cāhı ‘ıyş [u]D nūşı bir ḫayāl Görmedüm bir ‘izzetin kim bulmaya āḫir zevāl	Līk gitdükde ‘azīzüm Şeyḫ Muḥammed dünyeden Ḳalbümüzi yaḳdı derdi ḳaddümizi itdi dāl	Nazm/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Mıṣrī
378 a	Niyāzī-i Mıṣrī	Terk idüp cümle ḳuyūdātı irişe şırfa ol Şırfa irse bir göñül içi anuñ ‘ummān gerek	**Mıṣriyā** terk-i iżāfāt itmege lāyıḳ olan Kümmel-i insān içinde biñde bir insān gerek	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	
378 a	Eşref Oġlı Rūmī	Naḳḳāşumuz bizi ezel bī-levn ü reng yazup durur Levḥ-i göñülden ġayrınuñ naḳşını hep bozup durur	Bu **Eşref Oġlı Rūmī**yi ‘aşḳ deryāsınuñ mevcleri Ṭaşdan ṭaşa çala çala maḥv eyleyüp ezüp durur	Gazel/6		--.-/--.-/--.-/--.-	
378 b	Şemsī-i Sivasī	Biz ol ‘uşşāḳ-ı ser-bāzuz bize ‘aḳl issi yār olmaz	İrişdi çün bu **Şemsī**nüñ vücūdı ḳaṭresi baḥre Ne ḳaṭre ‘ayn-ı baḥr oldı aña ḳa‘r [u]D kenār olmaz	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	

		Mey-i ‘aşḳ ile ser-mestüz bize hergiz ḫumār olmaz					
378 b	Ḫayālī-i Gülşenī	Muṣaffā eyle dil levḥin bu gün nūr-ı tecellādan Cemālin gösterür dil-ber çü mir’āt-ı mücellādan	**Ḫayālī** bes ‘ıyān itgil bu esrārı beyān itgil Mekānuñ lā-mekān itgil cevāb alġıl Müsemmādan	Gazel/6		.---/.---/.---/.---	Gülşenī-zāde [Ḫayālī]
380 b	Rūḥī-i Baġdādī	Gel ey sāḳī ki kesb itsün ḳudūmuñdan ṭarab meclis Ṣafā-yı seyr-i dīdāruñla geçsün rūz [u]^{D} şeb meclis	Bir iki şīşe mey ḥāżır gerek ḫān[e]ñde ey **Rūḥī** Gele ol māh şāyed lāzım ola nīm-şeb meclis	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Rūḥī
380 b	Rūḥī-i Baġdādī	Ṣafā ol ehl-i ẕevḳuñdur kim eyler dā’imā meclis Göñülde ġam ḳomaz zīrā olınca dil-güşā meclis	Bu ta‘rīf itdügüm meclis kime maḫṣūṣdur dirseñ O ‘ālī-ḳadre kim rūz [u]^{D} şeb eyler **Rūḥiyā** meclis	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
381 a	Yaḥyā	Gel vücūduñ perdesin ḳaldur cemāl-i yāri gör Cān gözinden sil ġubārı çihre-i dil-dārı [gör]	Beyt-i ma‘mūr oldı **Yaḥyā**nuñ bu beyt-i dil-keşi ‘Ayn-ı ‘ibretle yine ma‘mūra baḳ mi‘mārı gör	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī [Der-Maḳām-ı]‘Irāḳ
381 a	Yūnus	A benüm sevgülü Mevlām senüñ ‘aşḳuñ kimde var Sen bilürsin senüñ ‘aşḳuñ cān içinde cānda var	Bī-çāredür **‘Āşıḳ Yūnus** Ḫaḳḳa armaġan gerek Armaġanum Ḫaḳḳa tevḥīd güllerini der de var	Gazel/5		15’li hece	
381 b	Şeyḫ Himmet	Bu gün meydān-ı ‘aşḳ içre ki yāre āşināyuz biz Fedādur cānumuz Ḫaḳḳa anuñ-çün rūşenāyuz biz	Cihāna itmezüz raġbet budur āyīnümüz **Himmet** Yiter ‘uşşāḳa bu ‘izzet mürīd-i Muṣṭafāyuz biz	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	İlāhī [Der]-Maḳām-ı Beste-nigār
381 b	İḳbālī	Şermsār itme Ḫudāyā rūz-ı maḥşerde beni Ḥürmetine Ḫātemüñ yandurma dūzaḫda beni Mu‘terifem ben günāhuma muḳırram cürmüme Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni	Şimdilük **İḳbāliyā** ṭaldum ‘amīḳ-i ḥayrete Luṭf idüp destümi al yā Rabbi düşdüm kürbete Diler-iseñ ḳo caḥīme diler-iseñ cennete Enbiyā vü mürselīn içre ḥacīl itme beni	Murabba/3		-.--/-.--/-.--/-.-	Sulṭān Muṣṭafā
381 b	Meḥmed Naṣūḥī	Derdümüñ dermānı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā Göñlümüñ sulṭānı sensin yā Muḥammed Muṣṭafā	Eyledi bār-ı günāh ḳadd-i **Naṣūḥī**yi dü-tā El-meded āh çāre sensin yā Muḥammed Muṣṭafā	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Segāh
382 a	Yaḥyā	Çalmazuz çaġırmazuz her sāza meyyāl olmazuz Dīnsüz īmānsuz hevā ehline Deccāl olmazuz	Cāhı içün cāhile baş egmezüz **Yaḥyā** bu gün Aġniyānuñ bārına bir laḥẓa ḫammāl olmazuz	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
382 a	Sāmī	Yā İlāhī bu tuḥfe mecmū‘a Ser-be-ser ṭolduġın naṣīb eyle	Ḫaṭṭ u ḫāl-ıla rūy-ı yār gibi Dil-fırīb olduġın naṣīb eyle	Kıta/2		..--/.-.-/..-	
382 a	‘Āşıḳ Yūnus	Muḥammed devri gelince yirinden Dökile ṭoprāġı ṣaġ u ṣolından Ümmetlerin yoḳlar bir bir ḫālinden Āh ümmetüm diyüp aġlar Muḥammed	**Yūnus** eydür gelüñ ḳadrin bilelüm Furṣat elde iken tevḥīd idelüm Rūḥı içün çoḳ ṣalavāt virelüm Āh ümmetüm diyüp aġlar Muḥammed	Koşma/5		11’li hece	İlāhī [Der-Maḳām-ı] Nevā
382 b	Gevherī	Ey ġāzīler benden ‘ibret alıñuz Lā-büd ‘āşıḳlaruñ ḫāli böyle_olur Terk itdi bendesin ḳaldum yalıñız ‘Āşıḳa ḫūblaruñ alı böyle_olur	**Gevherī** bu yolda çoḳ ‘ibret alduñ Dil-berde vefādan ġayrısın gördüñ Ḫarāca kesilmiş sekbāna döndüñ Mür(üv)vetsüz paşanuñ ḳulı böyle_olur	Koşma/5		11’li hece	Gevherī
382 b	Yaḥyā	Umma **Yaḥyā** çarḫ-ı keç-revden meded Āsitān-ı pādişāhı bil sened	Ḥażret-i Sulṭān ‘Oṡmānuñ Ḫudā Devletin itsün mü’ebbed tā ebed	Nazm/2		-.--/-.--/-.-	
382 b	Gevherī	Yüz süreyüm ḫāk-i pāyına yārüñ Amān ey ḳaşları kemān diyeyüm Niyāza gelmişdür ‘āşıḳ-ı zārıuñ Uyan mest-i nāzum uyan diyeyüm	**Gevherī** hecrüñle ölmeden her gāh Bārī kendüñ öldür rāżīdur bi’llāh Var ise günāhı ney amān Allāh Hemān öldür virme emān diyeyüm	Koşma/4		11’li hece	Gevherī

383 a	Şemsī	İtmedüm dil-dār-ıla bir merḥabā dünyāda ben Çekdügüm zaḥmetleri ḳıldum hebā dünyāda ben Ṭañ mı dībā yirine giysem ‘abā dünyāda ben Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben	Her ḳaçan seyr eyledüm ol dil-berüñ zībā yüzin Añladı meyl itdügüm gösterdi istiġnā yüzin **Şemsiyā** gün gibi geşt itdüm bütün dünyā yüzin Bulmadum bir yār-ı ṣādıḳ bu fenā dünyāda ben	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Murabba‘-ı Şemsī Paşa
383 a	Ṣafāyī	Dil-i bīmāra eglence ġam-ı cānānı bulmışlar Neşāṭ-ı vaṣla aḳrebdür anuñ-çün anı bulmışlar	**Ṣafāyī** āteş-i ‘aşḳa debīr-i (?) külḫan-ı ġamda Güzeller mübtelālarda dil-i sūzānı bulmışlar	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ṣafāyī
383 a	Şāhidī	‘Andelīb-i dil düşelden ol yüzi gülzārsuz Laḥẓa yoḳdur kim ola ḫār-ı belāda zārsuz	Yoluña terk itdügi nām-ıla nengi **Şāhidī** Bu meseldür kim dinür ‘āşıḳ gerekdür ‘ārsuz	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Şāhidī
383 b	Feyżī-i Kefevī	Ol şeh-i ḥüsnüñ dirīġā bir gedāsı ḳalmamış Cümle müstaġnī eḥibbā mübtelāsı ḳalmamış	Naḳd-i diller rāygān olmış alur yoḳ **Feyżiyā** Şehr-i ‘aşḳuñ var ise bir dil-rübāsı ḳalmamış	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Feyżī
383 b	Feyżī-i Kefevī	Ḳāmet-i bālānuñ ey dil yoḳ belāsın çekmedük Ol kemān-ebrūların h[ī]ç var mı yasın çekmedük	**Feyżiyā** cān ṣoḥbetin yād itmezüz cānān ile Ḥaẓẓ-ı nefsüñ daḫı gülbāng-ı fenāsın çekmedük	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
383 b	Feyżī-i Kefevī	Nev-bahār oldı gelüñ ‘işrete āheng idelüm Ṭab‘umuz bāde-i gül-reng ile hem-reng idelüm	Deheni şevḳı ile āh idelüm ey **Feyżī** Düşmenüñ başına dünyāyı yine teng idelüm	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Velehu
383 b	Fevrī	Ḥarāret şöyledür kim öldügümden nice yıl ṣoñra Seg-i kūyuñ yaḳar aġzın yapışsa üstüḫ^{v}ānumdan		Müfred		.---/.---/.---/.---	Fevrī
383 b	Emrī	Ḳanlu yaşum üzre **Emrī** bu felek beñzer hemān Şol ḥabāba kim şarāb-ı erġuvān üstindedür		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Emrī
383 b	Emrī	Başumda ḫāli sevdāsı ḫam eyler bu ten-i zerdüm Şararmış bir giyāh idüm meges ḳonmış dü-tā itmiş		Müfred		.---/.---/.---/.---	Velehu
383 b		Cāmi‘-i Sulṭān Aḥmed ḳubbesi oldı tamām		Mısra		-.--/-.--/-.--/-.-	Tārīḫ-i İtmām-ı Cāmi‘-i Sulṭān Aḥmed
384 a	Ṭab‘ī	Mū-miyān ise güzel kākül-i ḫoş-bū da güzel Ḳılca h[ī]ç söz yiri yoḳ o da güzel bu da güzel	**Ṭab‘iyā** ḳavs-i każādur görinen çīn-i cebīn Nāvek-i ġamze ile ol iki ebrū da güzel	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Ṭab‘ī
384 a	Ḥāfıẓ Aḥmed Paşa	Aldı eṭrāf[ı][D] ‘adū imdāda ‘asker yoḳ mıdur Dīn yolında baş virür merdāne bir er yoḳ mıdur	Dergeh-i ‘ālem-medāra nāmemüz īşāline Bād-ı şarşar gibi **Ḥāfıẓ** bir kebūter yoḳ mıdur	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥāfıẓ Aḥmed Paşa
384 a	Ḥüsām-zāde	Āh kim ister isem yar[a]ma merhem hem olur Bu ne ḥikmet ki neden çāre umarsam sem olur	Sa‘y içün Ka‘be-i maḳṣūda gözm şīşeleri Āḫir-i ‘ömre degin cümle ṭolu zemzem olur	Nazm/3		..--/..--/..--/..-	Ḥüsām-zāde Efendi
384 a	Yaḥyā	Öykünür gülzāra şeb-nem tāze dāġum güllenür Gül ruḫuñ şevḳına dil feryād ider bülbüllenür	Bāġa sünbül seyrine varmaġa ḥācet ḳalmadı Seng-i cevrüñ zaḫmı cānā sīnede sünbüllenür	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	
384 b	Nā’ilī	Söyleñ ol āfete dünyāyı ḫarāb eylemesün Sell-i seyf-i nigeh-i ḫışm u ‘itāb eylemesün	**Nā’ilī** tāb [u][D] teb-i nā’ire-i ḫışm-ı Ḥudā H[ī]ç bir ferdi esīr-i teb [ü][D] tāb eylemesün	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Şarḳī
384 b	Nā’ilī	‘Adū beñzer nifāḳ itmiş Bizümle yār söyleşmez Lebiyle ittifāḳ itmiş Bizümle yār söyleşmez	Düşersin pāyına tenhā İdersin āh u vāveylā Ne çāre ey göñül ammā Bizümle yār söyleşmez	Murabba/3		.---/.---/.--	Şarḳī
384 b	Muḥibbī	Bir yalıñ yüzlü ġoncedür dil-dār Yaḳsa yandursa ehl-i ‘aşḳı ne var	Öldi şanma **Muḥibbiyā** Mecnūn Cevr-i Leylīden itdi terk-i diyār	Gazel/5		..--/.-.-/..-	
384 b	Ebu’s-Su‘ūd	Ḳad ḳıyāmet ġamze āfet ḫaṭ güzel ruḫsār ḫūb Şimdi sensin ḫūb-rūlar içre maḥbūbü’l-ḳulūb		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Ebu’s-Su‘ūd

384 b		N’ola mektūb-ı şerīfüñle benüm gitse ġamum Ḫaṭṭ-ı ḫūbuñ naẓarı cānı feraḥnāk eyler		Müfred		..--/..--/..--/..-	
384 b	Yaḥyā	Egler faḳīri va‘de-i vaṣluñ ne ḥāl ise Cāndur umar efendi ne deñlü muḥāl ise		Matla		--./-.-./.--./-.-	
385 a	Şāh Ṭahmās b	Şāh-ı Merdān devletinde giydügüm nārencīdür Nāra ḳarşu ṭurmazam zīrā beni nār incidür	**Şāh Ṭahmās**am cihānda Şāh ‘Alīnüñ nesliyem Yār-ıla yār olmışam şanma beni yār incidür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Şāh Ṭahmāsb
385 a	Muḥibbī	Āl-i ‘Oṣmān devletinde giydügüm turuncīdür Dāyimā mürted olanı yol yider nār incidür	**Şāh Süleymān**am cihānda Şāh ‘Alīnüñ ḳulıyam Sancaġ-ı īmān benümdür küfri īmān incidür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Cevāb-ı Ḥażret-i Sulṭān Süleymān
385 a	Muḥibbī	Mey-i ḥamrā yirine kendü ḳanum içdügüm cānā Derūnı lāle gibi ṭopṭolu ḳan olmayan bilmez	**Muḥibbī**nüñ ta‘accüb eylemeñ āh u fiġānından Anuñ ḥālini bülbül gibi nālān olmayan bilmez	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	Velehu
385 a	Muḥibbī	Kimden ögrendüñ ey semen-sīmā K’eyledüñ bunca şīveler peydā	Ġarażı şi‘rden **Muḥibbī**nüñ Saña bir ‘arż-ı ḥāldür maḥżā	Gazel/5		..--/.-.-/..-	Muḥibbī
385 a	Muḥibbī	Ben belāda şehā ḥayālüñ ile İl ṣafālar sürer viṣālüñ ile	Ey **Muḥibbī** ola kim añla sen Ölicek şi‘r ü yā kemālüñ ile	Gazel/5		..--/.-.-/..-	Velehu
385 a	Muḥibbī	Çün gördi bu reftār-ı ḥırāmānuñı cānā Ḳul oldı senüñ ḳāmetüñe serv-i dil-ārā	Zībā ruḫuñı ḥaṭla ṭolu gördi **Muḥibbī** Ḥayfā didi ol la‘li ki kāfir ide yaġmā	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Velehu
385 b	Fiġānī	Zaḫım zerd ü yaşum al oldı dirsem yāre al añlar Miyānuñ fikr[i]^{D} mū ḳıldı tenüm dirsem ḥayāl añlar	**Fiġānī** sūz-ı Ḫusrevden yaḳarsın şimdi eş‘ārı Nezāketde Ḥasansın sen maḳālātuñ Kemāl añlar	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Fiġānī
385 b	Ḥāletī-i Gülşenī	Cān virmeyicek derd-ile cānān ele girmez Müşkil bu durur ol daḫı āsān ele girmez	Ey **Ḥāletī** sür yüzüñi dergāhına anuñ ‘Ālemde Ḫayālī gibi sulṭān ele girmez	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Ḥāletī-i Gülşenī-zāde
385 b	Feyżī	Şeh-i ‘aşḳam ġam u ġuṣṣa yiter ḫayl ü ḥaşem şimdi Şu‘ā‘-ı nār-ı dil besdür baña zerrīn ‘alem şimdi	Gedāya dest-gīr olmaz felekde kimse ey **Feyżī** Mürüvvet bābını sedd itdi erbāb-ı himem şimdi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Feyżī
385 b	Kemāl Paşa-zāde	Ravża-i ḫüsnini dil-ber şöyle tezyīn eylemiş Kim görüp cennetde Rıḍvān anı taḥsīn ey[lemiş]	Dil lebüñ vaṣf eylemiş görseñ ne şīrīn söylemiş Ruḫlaruñ medḫinde şi‘rin nice rengīn eylemiş	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Kemāl Paşa-zāde
386 a	Nev‘ī	Bize meydān-ı ‘aşḳ içre döner āvāreler dirler Ḫarābāt içre ḫ^{v}[ā]r olmış gezer mey-ḫ^{v}āreler dirler	Kitāb-ı ‘aşḳa baḳdum **Nev‘iyā** bir bābda gördüm Der-i dil-dāra ‘āşıḳlar varup yalvaralar dirler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Nev‘ī Efendi
386 a	Rif‘atī	Gözüñ cellādı bir dem çekmez el şemşīr-zenlükden Müj[e]ñ bir laḥża geçmez dil-berā nāvek-figenlükden	Ele al **Rif‘atī**nüñ göñlin iḥsān eyleyüp her dem Dil almaḳdur ġaraż ey verd-i ter ġonce-dehenlükden	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Rif‘atī Çelebi
386 a	Mānī	Ey ḫaṭṭ-ı siyeh ‘ārıż-ı cānāna ṭolaşma Yüz ḳaraluġın eyleme īmāna ṭolaşma	Āġūş-ı miyānın ṭaleb itme kemerāsā **Mānī** meded ol serv-i ḫırāmāna ṭolaşma	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Mānī
386 a	Vālihī	Ġam-ı zülfüñle siyeh şāla bürinsün yürisün Sāyeveş ‘aşḳ eri pāyüñde sürinsün yürisün	Yād ḳıl **Vālihiyā** vaṣf-ı ḫaṭ [u]^{D} reftārı Ġazelüñ ger diler-iseñ ki oḳınsun yürisün	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Vālihī Efendi
386 b	Nüvīdī	Her ḳaçan çeşmüm dūçār-ı rūy-ı āteşnāk olur Sīne-i ‘āşıḳ gibi ‘aḳlum girībān-çāk olur	Ey **Nüvīdī** ‘azm-i rāh-ı vādī-i naẓm eylesem Esb-i ma‘nī zīr-rān-ı ḫāme-i çālāk olur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nüvīdī Çelebi
386 b	Sipāhī	Ṣūfī geçgin ser-ḫoşam şorma baña ‘uḳbā nedür Kim ḳatı lā-ya‘ḳılam bilmem ġam-ı ferdā nedür	Başuma üşüp **Sipāhī** dün gice dünyā ġamı İrgürüp gūş-ı ḫurūs-ı ‘arşa bāng [u] nāl[e]mi	Tahmis/ 5		-.--/-.--/-.--/-.-	Taḫmīs Velehu Ġazel-i Fużūlī

		Añlamam öz kendü ḥālümden ḫaber ḥālā nedür Eyle ser-mestem ki idrāk itmezem dünyā nedür Men kimem sāḳī olan kimdür mey-i ḥamrā nedür	Ḳuşġulanmış çıḳmaz oldı bülbülüñ āh u demi Āh u feryāduñ **Fużūlī** incidüpdür ‘ālemi Kerbelā-yı ‘aşḳ ile ḫoşnūd iseñ ġavġā nedür				
387 a	‘Ulvī	Derdüñ baña kār eyledi dermāna el irmez Cānum lebe geldi leb-i cānāna el irmez	**‘Ulvī** gibi ġavvāṣ-ı ma‘ānī olımazsın Ḳa‘rına anuñ ey dil-i dīvāne el irmez	Gazel/5		--./.--./.--./.--	‘Ulvī
387 a	Muḥibbī	Ḥüsn-ile ṭarāvet ezelī sen güle düşdi Cevr-ile cefā ḳur‘ası ben bülbüle düşdi	Bir būseñe irişmedi el didi **Muḥibbī** Ẓāhirde ḳabūl itmedi ihmāl ile düşdi	Gazel/6		--./.--./.--./.--	Sulṭān Süleymān
387 a	Sipāhī	Ġayrı maḥbūba baḳar mı gören ol sīm-beri Berīdür cümleden ol ‘āşıḳ-ı pāküñ naẓarı	Seri cān-ıla fedā itdi **Sipāhī** yoluña İşini başa iletdi sözinüñ oldı eri	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	Sipāhī
387 b		Ferāġat eyle ey dil gel ümīd-i vaṣl-ı dil-berden Bilürsin kim vefā gelmez cihān içre güzellerden		Matla		.---/.---/.---/.---	
387 b	Naḳḳāş Muḥammed Çelebi	İnsān vücūdı ‘aşḳ ile memlū ḫazīnedür Zīr-i zemīne ḳonsa ‘aceb mi defīnedür		Matla		--./-.-./.--./-.-	Naḳḳāş Muḥammed Çelebi
387 b	Naḳḳāş Muḥammed Çelebi	Bir ben iki gönlüm biri de rūḥ-ı revānum Bir birlüge yitmiş iki üç pāre ẓarīfüz		Müfred		--./.--./.--./.--	Velehu
387 b	Naġzī	Bu gün ol ḳuṭb-ı ‘ālem Ḫażret-i Maḥmūd Efendi kim Ḳoyup işbu mekānı ‘azm-i bāġ-ı lā-mekān itdi	Cihānda göz yumup gitdükde **Naġzī** didi tārīḫin Hüdāyī Hū çeküp rūḥı hemān ‘azm-i cinān itdi	Kıta/2	Tarih	.---/.---/.---/.---	Tārīḫ-i Vefāt-ı Merḥūm Üsküdārī Maḥmūd Efendi
387 b	Vaḳtī	‘Aks-i ruḫsāruñla gül gülşende ra‘nālanmasun Bülbül-i dil reng alup yoḳ yire ġavġālanmasun	Vaṣf-ı la‘lüñ ile **Vaḳtī** bir ġazel tarḥ itdi kim La‘l ḳıymet ‘arż idüp yāḳūt ḥamrālanmasun	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
387 b	Nābī	Der döker nūş-ı ‘araḳdan dür gibi rūyuñ senüñ Sāḳī ādem öldürür āh işte bu ḫūyuñ senüñ	İşigüñde[n] var-ısa kesmek diler anı şehā Diş bilermiş **Nābī**ye yavuz seg-i kūyuñ senüñ	Gazel/4		-.--/-.--/-.--/-.-	Nābī Efendi
388 a	Vücūdī	Çoḳ ġażā eyledi Sinān Paşa Raḥmet-i Ḥaḳ o pīre lāyıḳdur	Didi fetḥuñ **Vücūdī** tārīḫin Bu ġażā ġayrdan beş artuḳdur	Kıta/3	Tarih	..--/.-.-/..-	Tārīḫ-i Fetḥ-i Ḳal‘a-i Yanıḳ
388 a	Riyāżī	Her zamān ḫaste gönül bir ġam-ıla ‘ālem ider Mātem eylerse de fevt-i ġam içün mātem ider	Zehr-i ġam kām-ı **Riyāżī**ye virür lezzet-i ḳand Bāde-i ‘ıyş [u][D] şafā görse yüzin derhem ider	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Riyāżī
388 a	Riyāżī	Nām-ı maḳṣūd [u] emel sehv-i lisānumdur benüm Şükr-ḫᵛān-ı derd ü ġam vird-i zebānumdur benüm	Ey **Riyāżī** ‘andelīb-i feyż-i ḳudsī-meşrebem Her gül-i gülzār-ı lāhūt āsumānumdur benüm	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
388 a	Riyāżī	Hep seni fikr eylerüm ẓāhirde ben ḫāmūş isem ‘Aḳl u fikrüm sendedür cānā eger bī-hūş isem	Ey **Riyāżī** ḫizmetüm bārī hele yārānadur Çün nihāl-i ġonce hemvāre sebū-ber-dūş isem	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
388 b	Ehlī	Baġrumı yaḳdı dile nār-ı maḥabbet düşdi N’ola āh eyler-isem cāna ḫarāret düşdi	Seyr ḳıldum ten-i sīmīnini ḫammām içre ‘Arż-ı ḥāl eyledüm ol dil-bere ḫalvet düşdi	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	Ehlī
388 b	Bāḳī	Ne mümkindür naẓar bir laḥẓa ḥüsn-i ṭal‘at-ı yāre Degül çünkim müyesser lem‘a-i ḫurşīd[e][D] neẓẓāre Ġubār-ı dergehin kuḥl itmedin çeşm-i güher-bāra Nice ṭāḳat getürsün çeşm-i ‘āşıḳ rūy-ı dil-dāra Getürmez tāb çün bir laḥẓa berḳ-ı tāb-ı envāra	Marīż-i ‘illet-i ‘aşḳa şarāb-ı la‘lidür şerbet Bulur cām-ı viṣālinden ölümlü ḫasteler şıḥḥat Ġaraż dermān ise **Bāḳī** yüri var derde ḳıl himmet **Murād**uñ sözlerinüñ gösterür her ḫarfi bir ḥikmet Ne ḥikmet belki ‘ibretdür devādur cümle bīmāra	Tahmis/ 5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Hümāyūn-ı Pādişāh-ı ‘Ālem-penāh Ḫalleda’llāhu Devletehü Taḫmīs-i Bāḳī Efendi

389 a	Fużūlī	Ḳıldı ol serv seḥer nāz ile ḥammāma ḥırām Şem‘-i ruḫsārı ile oldı münevver ḥammām	Müzd-i ḥammāmı **Fużūlī** virürem cān naḳdin İtmesün ṣarf-ı zer ol serv-ḳad-i sīm-endām	Gazel/11	Hammamiye	..--/..--/..--/..-	
389 a	Bāḳī	Lebüñi al ile öpmiş ola mı peymāne İçeyin ölmez isem ḳanını ḳana ḳana	‘Iyş [u]^{D} ‘işret demidür añma ġam-ı ferdāyı **Bāḳiyā** gel berü sāġar çekelüm rindāne	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
389 a	Süheylī	Ḳāmetüm nār-ı ġamuñ ḳıldı dü-tā n’eyleyeyin Çekdügüm derd ü belā oldı hebā n’eyleyeyin	Ey **Süheylī** baña mā’il degül ol ḳaşları ya Nice bir hecr ile ḳaddümi kemān eyleyeyin	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel
389 b	Behişţī	Ḳanı bir ṭālib-i Ḥaḳḳ ehl-i fenā şeklinde Ṣūret uġrusı çoġaldı fuḳarā [şeklinde]	Menba‘-ı mülk-i fenāda ḳatı nādir bulınur Şimdi bir mürşid-i kāmil budalā şeklinde	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
389 b	Semā‘ī	Çemende seyr iderken nāz-ıla dil-dārı görsünler Ṣalınmaḳ nice olur ol serv-i ḫoş-reftārı görsünler	**Semā‘ī** bendesin dūr itmesün aḥbāba minnetdür Düşüp ol ser-keşüñ ayaġına yalvarı görsünler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Semā‘ī Bende
389 b	Sipāhī	Kerāmetin ne bilür olmayan ḫarābātī Ki pīr-i meygedenüñ çoḳ durur ḥikāyātı	Edā-[y]ı Cāmīyi oḫşar **Sipāhī** ebyātuñ Yitişdi saña meger cezbe-i kerāmātı	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
389 b	Riyāżī	Gördüm leb-i mey-gūnuñı mestāneye döndüm Almış mey-i ‘aşḳuñ beni dīvāneye döndüm	Bu fażl [u]^{D} kemālümle **Riyāżī** vaṭanumdan Ġurbetde olan merdüm-i bīgāneye döndüm	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Riyāżī Efendi
390 a	Sipāhī	Būs u kenār iderdüm ol ḫūb-ı ser-tırāşı Dūr olsa ger yanından aġyār-ı nā-tırāşı	Ġam çekme ey **Sipāhī** başa gelür yazılan Ol ser-tırāşuñ geldi diyü baḳma tırāşı[3985]	Gazel/5		--./-.--/--./-.--	
390 a	Sipāhī	Ṭutup ‘uşşāḳa yüz öpdür gehī ol ḫāl-i merġūbı Güzel şāhum budur ṭavr-ı levendī ṭarz-ı maḥbūbī	**Sipāhī** ol hilāl-ebrū melek ġarrāsıdur devrüñ Anuñ şeb-tāb u encüm gibidür yanında Eyyūbī	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
390 a	Mānī	Ḫāṭıruñdan çıḳmasun senden gözüm mehcūr olan Olmasun bārī gönülden dūr gözden dūr o[lan]	Fürḳat eyyāmı ‘aceb geldi yitişdi **Māniyā** Tīz irmiş derd-i hecre vuşlata maġrūr olan	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Mānī
390 a	‘Azīzī	Fenn-i ‘aşḳı pīr-i ‘aşḳ ‘uşşāḳa telḳīn eylemiş Ṣūfī-i ṣāfī-dili bu nev‘a ġam-gīn eylemiş	Kākülüñ medḥ eyleyüp başa iletmiş ehl-i dil Leblerüñ vaṣfın **‘Azīzī** līk rengīn eylemiş	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	‘Azīzī
390 b	‘Azmī-zāde Ḥāletī	H[ī]ç muḳayyed olmadı ḥal-i dil-i bīmār-ıla Var-ısa bir ḥāli vardur dil-berüñ aġyār-ıla	Bülbüli pervāneye reşk itdürürdi **Ḥāletī** Gelse dil-ber gülşene ol āteşīn ruḫsār-ıla	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ṣāḥib-Zemīn ‘Azmī-zāde
390 b	Nüvīdī	Lāl ider ṭūṭīleri dil-dār bir güftār-ıla Söyleşilmez oldı ḳaldı ol perī-ruḫsār-ıla	Çāk çāk eyle libās-ı cismüñi şemşīr-ile Ey **Nüvīdī** ġamdan ol demler ki cānuñ ṭarıla	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre-i Nüvīdī Çelebi
390 b	Bezmī Çelebi	Cümleden merġūb olursam n’ola ḫūb eş‘ār-ıla Ādemüñ ẓāhir mükerrem olduġı güftār-ıla	Her ne cevr eylerseñ incinmez dil-i **Bezmī**-i zār Şöyle mu‘tād ey büt-i Āzer göñül āzār-ıla	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre-i Bezmī Çelebi
390 b	Ḫātemī	Göñül şūrīde vü şeydā olup āvāre düşmişdür Şu Mecnūn gibidür kim gūyiyā ṭaġlara dü[şmişdür]	Şu deñlü gözlerüm pür-ḫūn olupdur tīr-i ġamz[e]yle Şanasın **Ḫātemī** bir ġoncedür kim ḫāra düşmişdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ḫātemī
391 a	Ḫalīlī	Ben ki dervīşem faḳīrem pādişāh-ı ‘ālemem Rūḥ-ı bī-rengem egerçi renge geldüm ādemem	Ey **Ḫalīlī** çün her iş taḳdīr elinden işlenür Fāriġam dünyādan u ‘uḳbā ġamından bī-ġamam	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫalīlī Efendi
391 a	Semtī Dede	Yār işiginde yatan ‘āşıḳa h[ī]ç neng olmaz Aña bālīn-i sa‘ādet gelür ol seng olmaz	Al ile leblerini būse kenār eylemege **Semtiyā** bāde gibi dil-bere h[ī]ç reng olmaz	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Semtī Dede
391 a	Ḫātemī	Eylemiş Mi‘mār-ı Ḳudret ḳaṣr-ı ḥüsnüñ al-gūn Ḳāmetin ḳılmış aña ey serv bir sīmīn sütūn	Fenn-i ‘aşḳı başa iletdüm bu gün ey **Ḫātemī** N’ola olursam cihān içinde ben de ẕū-fünūn	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫātemī
391 a	Yaḥyā	Daġıdur dil-dār zülfin zīnet-i ruḫsār ider Gülsitānın bāġbāna ḥüsn-i sünbülzār ider	Gülden añlar bülbül ey **Yaḥyā** meger gūş-ı ḳabūl Meclisinde itdügi her naġmeyi tekrār ider	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Yaḥyā Efendi

[3985] Mısra vezne uymamaktadır.

391 b		Maḥmil-i Leylīyi yā ḳanda bulurdı Mecnūn Ceres-i nāḳa aña itmese dil-dārluġı	Ser-fürū itse ṣurāḫī n'ola sāḳī ḳadeḥe Nice ser-dārı ṣalar ayaġa el darluġı	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	Ḳıṭ'a
391 b		Felekden fi'l-meṣel ṭaş yaġsa yire Ṭoḳınmaz kimseye illā faḳīre	'Aceb ḥāl oldı bu ben ġayġuluya Ḳaçup yaġmurdan uġradum ṭoluya	Nazm/2		.---/.---/.--	Ḳıṭ'a
391 b	Nef'ī	Āferīn ey rūzgāruñ şeh-süvār-ı ṣaf-deri 'Arṣa aṣ şimden-girü tīġ-ı Süreyyā-cevheri	Bir avuç gevher ṣaçardı 'āleme gūyā kefüñ Ṣalduġuñca düşmene gāhī muraṣṣa' şeş-peri	Kaside/ 21	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.-	Ḳaṣīde-i Nef'ī
392 a	Sipāhī	Gül-geşt-i çemen seyr-i feżā demleri geldi Nūş-ı mey-i ḥamrā vü ṣafā demleri geldi	Öldürme cefā-y-ıla begüm şāhı severseñ Raḥm it **Sipāhī**ye vefā demleri geldi	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Sipāhī
392 b	Yaḥyā	İki göñül bir olup vaṣl-ı yār yaḳlaşsa Hevālar olsa mülāyim bahār yaḳlaşsa	Göñül açılmaġa meyl itse ġonceveş **Yaḥyā** Zamān-ı şevḳ u neşāṭ-ı hezār yaḳlaşsa	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	
392 b	Şeyḫī	Ezel mest-i şarāb-ı 'aşḳ olan maḫmūr olur ṣanma Elinden 'āşıḳuñ cām-ı leb-ā-leb dūr olur [ṣanma]	Gedā şeklindedür ammā ki şāh-ı 'aşḳdur **Şeyḫī** Anı her pādişāhuñ emrine me'mūr olur ṣanma	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Şeyḫī
392 b	Şeyḫī	Piyāle bir gül-i ḫandān degül mi dest-i sāḳīde Ne lāzım faṣl-ı gül bülbülüñ itmez mi ṣurāḫīde	Şaḳın ālām-ı hicrān-ıla dil-gīr olma ey **Şeyḫī** Şafādur ārzū-yı vaṣl ile yārüñ firāḳı da	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Çelebi Efendi Ḫażretleri
392 b	Monlā	Kişver-i ḥüsni Ḫudā ol māha ta'yīn eylemiş 'Ārıżın al eyleyüp zülfini tezyīn eylemiş	Görüp ey **Monlā** bu şi'r-i nāzük ü nev-bāveyi Bezm-i 'aşḳa cem' olan rindān taḥsīn eylemiş	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Monlā
393 a	Fedāyī	Mest-i cām-ı 'aşḳ-ı yārüz 'āşıḳ-ı şeydālaruz Çār-sūy-ı 'aşḳ içinde baş açuḳ rüsvālaruz	Bülbül-i gülzār-ı ḳudsüz biz **Fedāyī** nuṭḳ ile Kāşif-i sırr-ı ḥaḳāyıḳ olmışuz gūyālaruz	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Fedāyī Beg
393 a	'Ālī	Nice_olur ḥāl meded baña naṣīḥat eyle Gitdi dil mülki ḫarāb oldı 'imāret eyle	Fürḳatüñ miḥneti çoḳ vuṣlat ise bī-bünyād **'Āliyā** 'aşḳ odını añma ferāġat eyle	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	'Ālī Efendi
393 a	Emrī	Oldı yaşum ġarḳası fülk-i felekle kāyināt Kim bulupdur ser-nigūn zevraḳla deryādan necāt	Dil ḫaṭ-ı ebrūsını görüp olur ġamdan emīn Nitekim ey **Emrī**[-i] miskīn bir nişānlanmış berāt	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Emrī Çelebi
393 a	Fiġānī	Güneş yüzüñde ḥāyil zülf-i pür-ḫam Şeb-i fürḳat baña nev-rūz-ı ḫurrem	'Alāyıḳdan mücerred ol **Fiġānī** Yirüñ gök ola çün 'Īsī_İbni Meryem	Gazel/5		.---/.---/.--	Fiġānī
393 b	Yaḥyā	Mūydan ince miyān-ı dil-rübādur var-ısa Yoḳ dehānından eşer sırr-ı Ḫudādur var-ısa	Dostum **Yaḥyā**ya da bir niyyetüm vardur didüñ Neydügin bildürmedüñ ḳaṣduñ cefādur var-ısa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ṣāḥib-Zemīn Yaḥyā Efendi
393 b	Fā'iżī	Nāyveş nālān olur dil mübtelādur var-ısa Cūybār-ı āb-ı luṭfuñdan cüdādur var-ısa	İşte meydān-ı belāġat ḳaçmazuz gelsün berü Ḫınk-ı ṭab'-ı **Fā'iżī**yle baḫşe ḳādir var-ısa	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre-i Fā'iżī
393 b	Nev'ī-zāde 'Aṭāyī	Ten hilāle döndi ġamdan mübtelādur var-ısa Yine bir meh-pāre dil-berden cüdādur var-ısa	Āfitāb-ı 'ālem-ārā şandılar vaḳt-i seḥer H[ī]ç degül ol dil-ber-i zerrīn-ḳabādur var-ısa	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre[-i] 'Aṭāyī
393 b	Medālī	Cān istese cānāna dime virmezem anı Bī-minnet alur yoḫsa ecel virmez emānı	Emdür lebi her derde vü ḥikmet nedür ammā Ben ḫast[e]ye ölsem de gelüp virmez em anı	Nazm/2		--./.--./.--./.--	
393 b	Veysī	**Veysī-**i bī-çāreyem oldum ġamuñla pāy-māl Ḫāṭırum maḥzūn [u]^{D} baġrum ḫūn [u]^{D} çeşmüm bī-mecāl Böyle-y-iken pādişāhum ḥāl-i ḳalbüm pür-melāl Eylemem ölsem de ben gerdūn-ı dūna 'arż-ı ḥāl [Bir efendim var iken dünyāda sulṭānum gibi]^{D}		Muhammes/1		-.--/-.--/-.--/-.-	Tetimme

393 b		O (…)[3986] şeb-i deycūr-ı hicrānam ferūm yoḳdur Der-āġūş itmege ya‘nī ki şu‘ā‘ [u] nūrum yoḳdur	Elinde her kesüñ gül-deste-i ümmīd ü maḳṣūdı Benüm bu gülşen-i ‘ālemde bir berg-i terūm yoḳdur	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	
394 a	Cāhidī	Çün teferruḥ eyleyüp baḳdum cihānuñ yüzine Her neye baḳdum ise ‘ibret görindi gözüme ‘Āḳil iseñ cān gözüñ aç ṭut ḳulaḳ bu sözüme Bir degirmendür bu dünyā un ider bir gün bizi	**Cāhidī** geç bu fenādan baḳma bunuñ alına Zehr olur her kim yir-ise şunma anuñ balına ‘Āḳil iseñ ḳıl seyāḥat gir Resūlüñ yolına Bir degirmendür bu dünyā un ider [bir gün bizi]	Murabba/5		-.--/-.--/-.--/-.-	İlāhī [Der-Maḳām-ı] ‘Acem
394 a	Fehīm-i Ḳadīm	Destine alduḳca şemşīr-i ḳażāyı ġamzesi Bir nigāh-ıla şehīd eyler belāyı ġamzesi	Bī-vefādur ḳıl cefāsın ārzū yārüñ **Fehīm** Saña ta‘līm eylesün luṭf u cefāyı ġamzesi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fehīm
394 b	Ġubārī	Baña dirsin cefāma ṣabr it a serv-i ḫırāmānum Cefāma ṣabr iden ‘āşıḳ görür elbette iḥsānum Tecellī-i cemāl itseñ ṭutışur cism-i ‘uryānum Viṣālüñ ‘arż ḳılsañ h[ī]ç yiñilmez çeşm-i giryānum Vefā vü luṭfuña doymaz taḥammül eylemez cānum Cefāña nice ṣabr itsün benüm devletlü sulṭānum	Didi olmaḳ dilerseñ ḫayl-i ‘uşşāḳ içre müstesnā **Ġubārī**veş cefā vü cevrüme ṣābr eyle ey şeydā Bilürsin ḫod ṣabırlu ḳulları dirler sever Mevlā Didüm başum yüzüm üstine her emrüñ şehā ammā Vefā vü [luṭfuña doymaz] taḥammül [eylemez] cānum Cefāña [nice ṣabr itsün] benüm [devletlü] sulṭānum	Müseddes/5		.---/.---/.---/.---	Müseddes-i Ġubārī
394 b	Re’yī	Niyāz itdükce ‘āşıḳlar efendim ṭurma nāz eyle Vefā itme benüm çoḳ sevdügüm tek cevri az eyle	Dehānı sırrını açmış raḳībe yār incinmiş Saña kim didi ey **Re’yī** ‘adūya keşf-i rāz eyle	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Re’yī Efendi
395 a	Muḥibbī	Gel şarāb-ı ‘aşḳı nūş eyle şafā vü lezzet al Derdi dermāna degiş ya‘nī belā vü miḥnet al		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Sulṭān Süleymān
395 a	Muḥibbī	Maḥabbet bādesin içdüm yine ser-mest ü ḫoş-ḥālem Ṭutuşdum āteş-i ‘aşḳa eridüm zer gibi ḳalam		Matla		.---/.---/.---/.---	Velehu
395 a	Nābī	Nev-bahār oldı cünūn el virdi şellāḳīlere Düşdi mānend-i şurāḥī ser-fürū sāḳīlere	Rūḥdur maḳṣūd olan ṣūret degüldür **Nābiyā** Vāṣıl-ı enfüs olan meyl itmez āfāḳīlere	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Nābī
395 a	Ebu’s-Su‘ūd	Terk it edā-yı şi‘ri ki sevdā-yı ḫāmdur Siḥr-i ḥelāl olursa da dime ḥarāmdur		Matla		--./-.-./.--./-.-	
395 b	Hem-demī	Ḫaṭālardan emīn eyle İlāhī Āl-i ‘Oṣmānı Çün itdüñ bunları sen ehl-i İslāmuñ nigehbānı	İlāhī ‘ömrin efzūn it ki anlar yirde yatduḳca İlāhī sen ḳabūl eyle du‘ā-yı müstemendānı	Kaside/92		.---/.---/.---/.---	Tevārīḫ-i Āl-i ‘Oṣmān
400 a	Rüşdī-zāde Reşīd	Selefde Hem-demī merḥūm idüp Fihrist-i Şāhānı İrişdürmiş idi Sulṭān Meḥemmed vaḳtine anı	**Reşīdā** mihr ü meh tā kim żiyā-baḫş ola ‘ālemde Ḫatālardan emīn itsün Ḫudā şāh-ı cihānbānı	Kaside/36		.---/.---/.---/.---	Rüşdī-zāde [Reşīd]
402 a	‘Ālī	Süzilsün çeşm-i mestüñ devlet-i bīdār[ı] görsünler Bozılsun bend-i zülfüñ bendeler dīdār[ı] görsünler Çözilsün dügmeler mir’āt-ı pür-envārı görsünler Çıḳar pīrāhenüñ tā ḳudret-i Settārı görsünler	O meh-rū baḫt-ı **‘Ālī** gibi ġaddār olmaḳ istermiş Kerem semtinden el çekmiş sitemkār olmaḳ istermiş Ḳırup ‘āşıḳların cellād-ı ḫūn-ḫʸār olmaḳ istermiş Muḥaṣṣal ẓulme meyl itmiş cefākār olmaḳ istermiş Yitişsünler meded üftāde[ler][D] yalvarı görsünler	Muhammes/5		.---/.---/.---/.---	

3986

		Meded rūḥ-ı muṣavver nice_olurmış bārī görsünler					
402 b	Sipāhī	Yāre diḳḳatle naẓar ḳıldum cefāya başladı Ġamzesi uydurdı ḳaşın yayḳaraya başladı	Naẓm ile Ḥassān-ı ṣānīdür **Sipāhī** fi'l-meṣel Muntaẓam eş'ār-ıla ḥüsn-i edāya başladı	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Sipāhī
402 b	Bāḳī	İtdi şehri şeref-i maḳdem-i Sulṭān-ı cihān Reşk-i bāġ-ı İrem ü ġayret-i gülzār-ı cinān	Ḳılıcuñ [üstün ola niteki tīġ-ı ḫurşīd Sāye-i salṭanatuñda ola āsūde cihān][D]	Kaside/ 41	Medhiye	..--/..--/..--/..-	Der-Sitāyiş-i Sulṭān Süleymān Ḫān-ı Ġāzī
404 a	Bāḳī	Göñül bir rind-i 'ālem-sūz u şūḫ-ı şeh-levend ister Ki 'aşḳ odına yaḳmaġa dil ü cān[dan][D] sipend ister	Ḳarār itmez göñül murġı bu bāġuñ degme şāḫında Nihāl-i ḳamet-i dil-ber gibi serv-i bülend ister	Nazm/4		.---/.---/.---/.---	Bāḳī Efendi
404 b	Rūḥī-i Baġdādī	İlāhī 'izzetüñ ḥaḳḳıyçün ol servi ser-efrāz it Kemāl-i ḥüsn ile dā'im cevānān içre mümtāz it	Bir ehl-i derddür **Rūḥī** du'āsın müstecāb eyle İlāhī 'izzetüñ ḥaḳḳıyçün ol servi ser-efrāz it	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Rūḥī[-i] Baġdādī
404 b	Rūḥī-i Baġdādī	Yā beni maḳtūl-i tīġ-ı ġamze-i ḫūn-ḫ^{v}āruñ it Yā temāşāgāhumı āyīne-i ruḫsāruñ it	**Rūḥī**yi yā zehr-i ḳahr-ı fürḳatüñle ḳıl helāk Yā devā-yı derdüñ ey meh şerbet-i dīdāruñ it	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
404 b	Rūḥī-i Baġdādī	Ruḫuñdan ḥayretüm bilmez beni zāhid ḥamūş añlar Ġam-ı la'lüñle bī-hūş olduġumdan bāde-nūş añlar	Ḥaṭınaḳşında cānānuñ felek 'āciz melek ḥayrān Nuḳūşuñ sırrın ey **Rūḥī** yine şāḥib-nuḳūş añlar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
404 b	Rūḥī-i Baġdādī	Ḳaddüñe irmek umar dil ne temennādur bu İremez kimse buña 'ālem-i bālādur bu	İstemezsin ḳoyasın bir dem elüñden ayaġın Ḳoya ey **Rūḥī**-i şūrīde ne sevdādur bu	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Velehu
405 a	Fużūlī	Cānumuñ cevheri ol la'l-i şeker-bāra fedā 'Ömrümüñ ḥāṣılı ol şīve-i reftāra fedā	Ey **Fużūlī** n'ola ger şaḳlar isem cānı 'azīz Vaḳt ola kim ola bir şūḫ-ı sitemkāra fedā	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Fużūlī
405 a	Fużūlī	Baña bād-ı ṣabā ol serv-i gül-ruḫdan ḫaber virmez Açılmaz ġonce-i baḫtum murādum naḫl[i][D] ber virmez	**Fużūlī** dehrden kām almaḳ olmaz ölmeden evvel Ṣadef ṣu almayınca ebr-i nīsāndan güher virmez	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
405 a	Ẓarīfī	Senüñ ey la'l-i ġonce bāġ-ı kūyuñ gülsitānumdur İden feryādı bülbül ṣanma anda murġ-ı cānumdur	Ben ol sulṭān-ı 'aşḳam kim **Ẓarīfī** mihr ü mehāsā Felekler başum üzre āsumānī sāyebānumdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ẓarīfī
405 b	Fevrī	Bu dem ki ben faḳīr idüm ol yār-i cān idi Sāḳī idi ki nāzük idi nükte-dān idi Yārān idi ki her biri rind-i cihān idi Devrān-ı lāle vaḳt-i gül ü gülsitān idi Hengām-ı 'ıyş u devr-i [mey-i][D] erġuvān idi Devr-i cevānān ile göñül şādmān idi Demler o demler idi zamān ol zamān idi	Ey **Fevrī** gibi miḥnet-i eyyāma mübtelā Devr-i şebābı eyleme żāyi' ṣatup riyā Ālām-ı pīrī eylemeden ḳaddüñi dü-tā 'İşretler eyle dehrden al kām [u][D] sür ṣafā Ṣāyed müsā'id olmaya bu devr-i bī-vefā Añup bu demleri diyesin bir zamān ola Demler o demler idi zamān ol zamān idi	Müsebb a/7		--./-.-./.--./-.-	Müsebba'-ı Fevrī
406 a	Meşāmī	Şol dem ki rūḥ ṭāyir-i 'arş-āşiyān-ıdı Cān bülbüline gülşen-i vaḥdet mekān-ıdı Kān-ı ḫafāda cevher-i cān bī-nişān idi Ketm-i 'ademde 'ālem ü ādem nihān-ıdı Ḫalvet-serāy-ı sırda göñül kām-rān idi [Bir cān idi hemān u bir ol yār-i cān idi][D] Demler o demler idi zamān ol zamān idi	Ervāḥ-ı ins başdı ḳadem çün seyāḥate Geldük ẓarūrī 'ālem-i kevn-i ṣabāvete Tebdīl olup bu deñlü leṭāfet kesāfete Dest-i ḳażā bıraḳdı felekden felākete Düşdi **Meşāmī** renc ü 'anā vü seḳāmete Bu ḫākdāna gerçi ki geldük iḳāmete Demler o demler idi zamān ol zamān idi	Müsebb a/5		--./-.-./.--./-.-	Müsebba'-ı Meşāmī

406 b	Eşref Oġlı Rūmī	Gezerken kend[ü] ḥālümde ‘aceb sevdāya düş oldum Gözüme ẕerr[e]ce gelmez fenā iḳlīminüñ varı	Var **Eşref Oġlı Rūmī** sen fedā ḳıl cānuñı Ḥaḳḳa Bu yolda baş u cān virmek budur ‘āşıḳlaruñ kārı	Gazel/4		.---/.---/.---/.---	İlāhī
407 a	‘Ulvī	Bir ḳaṭre idüm şu‘le[-i] ‘ummāna yitişdüm Bir ẕerre idüm mihr-i dıraḫşāna yitişdüm	Derd ü elem-i ẓulmeti çekdümse Ḥızırveş Minnet Ḥaḳa kim çeşme[-i] ḥayvāna yitişdüm	Nazm/5		--./.--./.--./.--	Ġazel-i ‘Ulvī
407 a	Ḫayālī	Derd ser-leşkerine bekledi Mecnūn vādī ‘Aşḳ der-bendine ṣaldı ḳaravul Ferhādı	Ṭayanup ḥüsnüñe cevr itme **Ḫayālī**ye şehā Bir ḳıl üstinde durur ḫūbluġuñuñ bünyādı	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ḫayālī
407 a	Ḫayālī	Düşelden ayru şeydā ol meh-i nā-mihrbānumdan Gözin yummaz kevākib her gice āh [u]^{D} fiġānumdan	**Ḫayālī** tekye-i ‘aşḳuñ olup mecẕūb abdālı Gedālar gibi geçmek isterüm nām u nişānumdan	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
407 b	Veysī	Dil virelden āteş-i ruḫsāre-i cānāna ben Dāġlar yaḳdum derūn-ı sīne-i sūzāna ben	Yār nice maḥrem-i bezm-i viṣāl itsün beni **Veysiyā** bir lā-ubālī ‘āşıḳ-ı dīvāne ben	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Veysī
407 b	Bāḳī	Zaḫm-ı dilden ḳan aḳar bu çeşm-i giryān bī-ḥaber Ġarḳ[a]^{D} virdi ‘ālemi bir ḳaṭre ‘ummān bī-ḥaber	İtlerüñle her gice ġavġāda **Bāḳī** çākerüñ Ḥᵛāb-ı ġafletde yatur aġyār-ı nā-dān bī-ḥaber	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
407 b	Ġamī	Dün görüp dil-beri olsun bre ġaddār didüm Gelmedüñ yanuma gitdüñ ḳanı iḳrār didüm Ne revādur ṭaḳına sen güli her ḫār didüm İdesün cā[n] u cihāndan beni bīzār didüm Bülbülüñ zārın işit ey gül-i gülzār didüm ‘Ahd ü peymānuña gel eyleme inkār didüm Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār didüm Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm	Yiter olduñ **Ġamiyā** hecr ile ġam-ḫᵛār didi Ḫāne[-i] ḳalbüñi teng itmesün efkār didi Varuram bekleyesin dār ile dīvār didi Bu gice ‘arż iderüm ‘aşḳuña dīdār didi Sırruñı eyleme tek kimseye iẓhār didi Şubḥa dek saña ḳılam vaşlını īṣār didi Meded Allāh[ı] severseñ meded ey yār [didüm] Va‘de-i vaṣla ḫilāf eyleme zinhār didüm	Müsemmen/6		..--/..--/..--/..-	Ġamī Efendi
408 a	Murādī	Ḥāfıẓā Baġdāda imdād itmege er yoḳ mıdur Bizden istimdād umarsın sende ‘asker yoḳ mıdur	Şimdi ḫālī mi ḳıyās eyler ‘adūlar ‘ālemi Ey **Murādī** pādişāh-ı heft-kişver yoḳ mıdur	Gazel/11		-.--/-.--/-.--/-.-	Cevāb-nāme-i Ġazel-i Ḥāfıẓ
408 a	Dürrī	Meyl-i rezm itmez ḫużūra batdı ‘asker ḳalmadı Cān u baş alur ele merdāne bir er ḳalmadı	Yolları zāġ u zeġan ṭutdı ḳuş uçmaz **Dürriyā** Bir ḫaber uçırmaġa hergiz kebūter ḳalmadı	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Cevāb-ı Dīger Dürrī Çelebi
408 b	Beyānī	Maġrūr olma devlet-i dünyāya şān ile Bir kimse başa çıḳmadı bu ḫākdān ile Ṣadrı gözetme ḳılma taḳayyüd mekān ile Faḫr itme cāh [u]^{D} ‘izzet-i şāh-ı cihān ile Hep bir cenāna maḥrem idük bir zamān ile	Çıḳmaz **Beyānī** ẓāhire genc-i nihānumuz Ya‘nī ki naẓm-ı ma‘nī-i gevher-feşānumuz Güftāra gelse ṭūṭī-i şekker-dehānumuz Ehl-i zamāne añlayımazlar lisānumuz **Nev‘ī** meger ki söyleşeler tercemān ile	Tahmis/5		--./-.-./.--./-.-	Ġazel-i Nev‘ī Taḫmīs-i Beyānī
408 b	Ḳabūlī	Ġubār-ı ḫaṭṭ-ı la‘lüñ ġayet ile ḫurde yazmışlar Ṣanasın ṣūret-i Kevṣer durur bir dürde yazmışlar	Senüñ yoluñda ölmekden ḳaçar diyü münāfıḳlar **Ḳabūlī** ol şeh-i ḫüsne bizi öldürdeyazmışlar	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ḳabūlī
408 b	Rüşdī	Geldi ḫaṭ yāre ‘aceb dil yine şīvende midür Güle ḫār oldı bedel gül daḫı gülşende midür	Yiter ey şūḫ yiter beste-i zülfüñ oldı Saña **Rüşdī** ṭutalum ‘āşıḳ imiş bende midür	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	Rüşdī
409 a	Bāḳī	Rāyet-i fitne çeküp ol ḳad-i dil-cū begler Üşdiler yanına her şūḫ-ı cefā-cū begler Bir yire geldi yine ġamzesi cādū begler Bir alay oldı perī şīvelü āhū begler Gözi āhūlaruñ alayına yā Hū begler	Boynuña ḫīle kemendin biri baġlar nā-gāh Çıḳarur ṭoġrı yoluñdan biri eyler güm-rāh Bu belāya bulımaz çāre ne dervīş ü ne şāh Kimseye uymasun ulaşmasun Allāh Allāh Zülf-i bī-dīn ile ol ġamze-i cādū begler	Tahmis/5		..--/..--/..--/..-	
409 a	Rūḥī-i Baġdādī	Endūh [u]^{D} ġamuñ hem-reh-i cān u dilimüzdür Ser-ḥadd-i fenā arayalı menzilümüzdür	Aġyār elemin çekme yapış zülfine **Rūḥī** Men‘ eylemege cānumı var ḳatilümüzdür	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Rūḥī

409 a	Bahāyī	Dil-i pür-āteş-i ‘uşşāḳdur çünkim ḫarīdārı N’ola ol Yūsuf-ı ḥüsnüñ olursa germ bāzārı	Ruḫ-ı rengīn ü la‘l-i sükkerīnin vaṣf ider dā’im **Bahāyī**nüñ n’ola rengīn ü şīrīn olsa güftārı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bahāyī
409 b	Lāmi‘ī	Şunda bir bikr ḳız oġlan bulınur mı dellāl Dili sükker sözi şīrīn yañaġı gül lebi bal	Çār-deh-sāl[e][D] ola ḥüsn ile bedr ay gibi Arta günden güne serv-i ḳadi mānend-i nihāl	Gazel/11		..--/..--/..--/..-	Lāmi‘ī
409 b	Seyyid Nesīmī	Her kişinüñ ṣorma aşlın ‘izzetinden bellüdür Ṣoḥbet-i ‘irfān görenler ḫizmetinden bellüdür	Ey **Nesīmī** naḳdüñi ṣarrāf eline virme kim Gevheri merdān bilür kim ḳıymetinden bellüdür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nesīmī Raḥmetu’llāh
409 b	Raḥmī	Çeşm-i cānānı ġamze-zen dirler Laḳabına ciger delen dirler	**Raḥmī**[-i] çākerüñe pādişehüm Ḫusrev-i mülket-i suḫan dirler	Gazel/5		..--/.-.-/..-	Raḥmī
409 b	Şemsī	Firdevse döndi gel berü cānā kenār-ı bāġ Kevser-miśāl oldı ḳamu cūybār-ı bāġ	Nāz uyḫusından aç gözüñ ey serv-ḳāmetüm Gel diyü el şalar saña ṭurmaz çenār-ı bāġ	Nazm/2		--./-.-./.--./-.-	Velehu
409 b	Şemsī	Yāre arż it **Şemsiyā** gelsün temāşā eylesün Güller oldı dāġlar sīn[e]ñde her bir yara serv		Müfred		-.--/-.--/-.--/-.-	Tetimme
410 a	Şemsī	Benümle ṣanma ki el ṣundı merḥabāya çenār İşitdi nāmuñı el ḳaldurur du‘āya çenār	İdince ṭıfl-ı çemen sāyesinde ḫoş geçdi Elinde besledi gūyā ki oldı dāye çenār	Nazm/2		.-.-/..--/.-.-/..-	Velehu
410 a	Nesīmī	Derdmend itdüñ beni hey derde dermān İrmeni Ḳalmadı ṣabrum göricek bende dermān İrmeni	Ġonce aġzuñdan su’āl ister **Nesīmī** ṣormaġı Ṣıdḳ ile virgil cevāb ey rāḥat-ı cān İrmeni	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥażret-i Seyyid Nesīmī
410 a	Dervīş Şevḳī	Zülfüñ ol dem itdi ‘aḳlumı perīşān İrmeni Anuñ içün olmışam ben mest ü ḫayrān İrmeni	**Şevḳ**-ıla İncīl [ü] Tevrāta yemīn itsem n’ola İtse dönmem ḫizmetinden her ne fermān İrmeni	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre-i Dervīş Şevḳī
410 a	Āzerī	N’içün ey gül unutduñ yāri aġyār iḫtiyār itdüñ Bıraḳduñ ‘andelīb-i zāruñı ḫār iḫtiyār itdüñ	Hezār iḥsān iderken **Āzerī**-i zāra sulṭānum Ḳadīmī ‘ādetüñden geçdüñ āzār iḫtiyār itdüñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Āzerī-i Zār
410 a	Ḥayretī	Nice yazam bildürem ben bende saña ‘arż-ı ḥāl Ben gedā-yı kūy-ı ġam sen şāh-ı iḳlīm-i cemāl	Gösterüp cāna cemālüñ nūrını āyīnevār **Ḥayretī**yi ḳıl yine bir ṭūṭī-i şīrīn-maḳāl	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥayretī
410 b	Naḳşī	Sāḳī dergāh-ı dil-ārāda niyāz isterler ‘İlm-i esrār-ı dile maḥrem-i rāz isterler	Yār ile güşe-i mey-ḫāne-i dilden **Naḳşī** Naġme-i nāle-i ney söz ile sāz isterler	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Naḳşī
410 b	Naḳşī	Çeşm-i mestāneleri cām-ı şarāb isterler ‘Āşıḳuñ sūz-ı derūnıyla kebāb isterler	**Naḳşī**ye merḥamet eyle ki ṭabībüm senden Ḫaste-i ‘aşḳa ḥakīmāne cevāb isterler	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Velehu
410 b	Fātiḥī	Öp fem-i cānānı fehm it leẕẕet-i dünyā nedür Gör şarāb-ı la‘lini dünyā vü mā-fī-hā nedür	Pāy-māl-i kākül-i cānān degülseñ **Fātiḥī** Tende devlet dilde miḥnet başda yā sevdā nedür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fātiḥī
411 a	Naḳşī	Ġonceler bülbül[i][D] gülşende nedīm isterler ‘Arż-ı ‘aşḳ itmede üslūb-ı ḥakīm isterler	Dā’imā ṣoḥbet-i ḫāṣṣ itmege diller **Naḳşī** Yār-i meh-rū gibi bir ḳalb-i selīm isterler	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Velehu
411 a	Naḳşī	Ḳaçan kim ‘āşıḳ-ı mestāne ‘azm-i kūy-i yār eyler Ġam-ı dünyā-yı mā-fī-hāyı ol dem tārmār eyler	Yine ẕevḳ aldı **Naḳşī** būy-ı gülzār-ı viṣālinden Anuñ-çün bülbül-i ṣeydā gibi feryād [u] zār eyler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Velehu
411 b	Naḳşī	Gülistān-ı ġamuñda ‘andelīb-i dil ġazel söyler Ruḫuñ gülzārını yād eylese ġāyet güzel söyler	Nesīm-i ṣubḥgāhī gibi cānā nūr-ı feyż ile Saña ol ḥāleti **Naḳşī**-i ‘āşıḳ bī-bedel söyler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Naḳşī
411 b	Bāḳī	‘Āşıḳ öldürmekdür ol māhuñ hemān endīşesi Yolına cān virmedür eksüklünüñ kem pīşesi	Tāze dil-ber sevdi **Bāḳī** şimdi fikr-i vaṣl ider Bir güzel eglencesi var bir laṭīf endīşesi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Bāḳī
411 b	İsḥāḳ	Bezm-i ġam muṭrıbınuñ sīne rebābın götürür Çeşm-i giryān ḳabaġı ṭolu şarābın götürür	Ol cefā-pīşe ne cevr eylese **İsḥāḳ** çeker Ne ḳadar olsa anuñ nāz u ‘itābın götürür	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	İsḥāḳ
412 a	Bāḳī	Çemende serv[i][D] ḳad-i dil-sitāna beñzetdüm Nihāli dil-ber-i nāzük-miyāna beñzetdüm	Edā-yı **Bāḳī**[yi][D] vaṣfında selsebīl ṣayup Riyāż-ı baḫtını bāġ-ı cināna beñzetdüm	Gazel/11		.-.-/..--/.-.-/..-	Bāḳī
412 b	Bāḳī	Ḳanı bir şīrīn-suḫan la‘l-i şekker-bāruñ gibi Ḳanda gördi ṭūṭī bir āyīne ruḫsāruñ gibi	Tekye-i mihr ü maḥabbetdür ser-ā-ser **Bāḳiyā** Bulmaya ‘aşḳ ehli bir eglence dīdāruñ gibi	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī

413 a	Nev‘ī-zāde Aṭāyī	Ḫān[e]mde ḳal didüm gice ol yāre ḳalmadı Ḥayfā ki gitdi derd ile çāre ḳalmadı	Kesdüklerinde ḫil‘at-ı ḥüsni o dil-bere Andan **‘Aṭāyī** ḫūblara [bir]^{D} pāre ḳalmadı	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Aṭāyī
413 a	Nef‘ī	Gider böyle şarābuñ ẕevḳ [u] keyfi bāde gelmez mi Meger hīç mevsim-i gül devr-i cām-ı bāde gelmez mi	Nice ülfet ṭutarsın zühd ile bilmem sen ey **Nef‘ī** İçüp mest olduġuñ h[ī]ç ḫāṭır-ı nā-şāda gelmez mi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Nef‘ī
413 a	Ṣā’im	Ṣaydına ol dil-berüñ zülfiyle el bir eyledüm Ol meh-i ġarrāyı gör bir ḳılla teshīr eyledüm	Vaḳt-i nev-rūza irişdük geldi **Ṣā’im** nev-bahār Ḫalḳa ḫalḳa mevce-i enhār[ı] zencīr eyledüm	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Ṣā’im
413 b	Yaḥyā	‘Aşḳ-ı Leylā ile pür-āteş-i sūzān idi Ḳays Bilmeyüp dirdi görenler neye ‘uryān idi Ḳays	Pā-bürehne ḫarekāt itse ‘aceb mi **Yaḥyā** Dā’imā çün ḫarem-i ‘aşḳda pūyān idi Ḳays	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ṣāḥib-Zemīn Yaḥyā
413 b	Fā’iżī	Çıḳarup cāmesini şevḳ ile pūyān idi Ḳays İrmege menzil-i maḳṣūda şitābān idi Ḳays	Sāyebān itmiş idi başına murġān perini **Fā’iżī** mülk-i maḥabbetde Süleymān idi Ḳays	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Naẓīre-i Fā’iżī
414 a	Ṣabrī	Reh-i vādī-i melāmetde ki pūyān idi Ḳays Geçmege seyl-i ġam u miḥneti ‘uryān idi Ḳays	Cām-ı ġam her birin itmişdi tamām ey **Ṣabrī** Aña giryān idi Ferhād aña nālān idi Ḳays	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Naẓīre-i Ṣabrī
414 a	Nev‘ī-zāde Aṭāyī	Geşt-gīr-i ġam olup gerçi ki ‘uryān idi Ḳays Ṣadme-i miḥnet ile bī-ser ü sāmān idi Ḳays	Ṣavt-ı zencīr-i **‘Aṭāyī**veş iderdi te’sīr Nice sevdā-zed[e]ye silsile-cünbān idi Ḳays	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Naẓīre-i Aṭāyī
414 a	Emrī	Beni şol deñlü ża‘īf eyledi ḫālüñ hevesi Biçsem olurdı ḳabā egnüme perr-i megesi	Murġ-ı ḥüsnin[i]^{D} nigār elden uçurdı **Emrī** Ḳara telden yine yapar ki ḫaṭı bu ḳafesi	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Emrī
414 b	Yaḥyā	Ārām idemem būs [u]^{D} kenār eylemeyince Sīn[e]mde gelüp yār ḳarār eylemeyince	Ḳan aġlamaġa başladı zaḫm-ı dil-i **Yaḥyā** Açılmadı çaḳ cānına kār eylemeyince	Gazel/6		--./.--./.--./.--	Yaḥyā
414 b	Yaḥyā	Cānā ḫaṭ-ı yāḳūtī yazan ol dehen üzre Bir noḳṭa ḳomış surḫ ile gūyā semen üzre	**Yaḥyā** o şehüñ cevhere-i la‘lini söylet Yāḳūtı neden kim ṭuta dürr-i ‘Aden üzre	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Yaḥyā
414 b	Bāḳī	Göñül şevḳ-ı ruḫuñla yana geldi Cemālüñ şem‘ine pervāne geldi	Zebūn olmaz ‘acūz-ı dehre **Bāḳī** Bu meydāna begüm merdāne geldi	Gazel/5		.---/.---/.--	Bāḳī
415 a	Bāḳī	Belürmez ḫüsnüñe ḳarşu çerāġ-ı ṣubḥ-dem nūrı Ne deñlü fer vire ḫurşīd öñinde şem‘-i kāfūrī	Ḫudāvend-i ‘aṭā-baḫş u kerem-güster ki devrinde Gedā-yı bī-ser ü pālar giyer sincāb u semmūrı	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
415 a	Bāḳī	Sīne gencīnesini ḫançer-i berrān deldi Bu gün ol ṣūḫ-ı dil-ārā yine bir kān deldi	**Bāḳiyā** bezm-i belāda neye döndi görseñ Nāyveş baġrumuzı nāle vü efġān deldi	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Bāḳī
415 b	Bāḳī	Ḳomaz ser-keşlügi bu nefs-i ḫod-rāy Müdārā eyleseñ vay itmeseñ vay	‘Aṭā ḳıl **Bāḳī**ye luṭfuñ İlāhī Saña muḥtāc eger yoḫsul eger bay	Gazel/5		.---/.---/.--	Bāḳī
415 b	Fehīm-i Ḳadīm	Olmazam pejmürde-dil yā hem-nişīnüm tāzedür Ṭıfl-ı nev-res ṣūḫ-meşreb nāzenīnüm tāzedür	Gül-bün-i lafẓ u gül-i ma‘nī ṭarāvet-yāb ise Ey **Fehīm** itme ta‘accüb kim zemīnüm tāzedür	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
415 b	Zeyneb	Ne zenler var ki meydān-ı hünerde Biñ erden yig ururlar ṭopa çevgān	Müẕekkerlük kemāl olmaya şemse Mü’enneslükden irmez māha noḳṣān	Kıta/2		.---/.---/.--	Zeyneb-i Ḳasṭamonī
416 a	Rıżāyī	La‘l-i güftārıyla eyler cām-ı Dārāyı şikest Çīn ile ebrūsı eyler ṭāḳ-i kisrāyı şikest	Ey **Rıżāyī** eyler āḫir eşk-i germ [ü]^{D} āh-ı serd ‘Ālemi ṭūfān-ı ġam nüh çarḫ-ı mīnāyı şikest	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Rıżāyī
416 a	Ḫayretī	Añlasa derd-i derūnum baña bir yār olsa Bilse keyfiyyetümi vāḳıf-ı esrār olsa	Nükt[e]-dān olsa söz añlasa ẕarīf olsa güzel Ḫāl-i dilden hele fi’l-cümle ḫaberdār olsa	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	
416 a	Ḫayālī	N’ola gözlerse erbāb-ı naẓar ruḫsār-ı cānānı Alurlar ortaya pervāneler şem‘-i şebistānı	Ġażabla çekdi dil-ber tīġınuñ gösterdi yalmanın **Ḫayālī** öldi ol öldürmedin yalmanı yalmanı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ḫayālī

416 b	Bāḳī	Ṭāli‘ oldı neyyir-i iḳbāl ü devlet ṣubḥ-dem Şu‘le ṣaldı ‘āleme necm-i sa‘ādet ṣubḥ-dem Kāyinātı ḳıldı mir’āt-ı cemāl-i Ṣāhdan Ġarḳ-ı envār-ı hidāyet Rabb-i ‘izzet ṣubḥ-dem Çoḳdan eylerdi cemāl-i bā-kemālüñ ārzū Ber-murād oldı hele tāc-ı hidāyet ṣubḥ-dem Şeş-cihātı rūşen itdi ṭal‘atında[n]^{D} gün gibi Buldı zīnet çār-şūy-ı mülk-i millet ṣubḥ-dem Nā-gehān bir toz ḳopardı bād-pāy-ı devleti Rūşen oldı dīde-i a‘yān-ı devlet ṣubḥ-dem Nevbet ol şāh-ı cevān-baḫt-ı cihānuñdur diyü Çaldılar eflākde kūs-ı beşāret ṣubḥ-dem Āfitāb-ı ‘ālem-ārā gibi zerrīn-tāc ile Taḫt-ı sīmīn üzre ṣaldı ferr-i devlet ṣubḥ-dem Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn [ü] devlet Ḫān Murād D[ā]ver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād	Gül gibi ḫalḳı nesīm-i ḫulḳ[ı]^{D} ḫandān eylesün Nev-bahār-ı ‘adli āfāḳı gülistān eylesün Āsumānuñ gūşe-i bām-ı zümürrüdfāmına Ḳadri ṭāvūs[ı]^{D} çıḳup gün gibi lerzān eylesün Kārgāh-ı dīn [ü]^{D} devletde düşen düşvār işin Ḫaḳ Te‘ālā ḫażret[i]^{D} luṭfından āsān eylesün Tār-ı zülf ü ṭurre-i ḫūbān-ı miskīn-mū gibi Sāl-i iḳbālin Ḫudā bī-ḥadd u pāyān eylesün Ḳarşusında ayaġın ṭursun mülūk el baġlasun Kendü çıḳsun bārgāh-ı ‘adle dīvān eylesün Şevket-i İskender ü dārāt-ı Dārā bī-ḳuṣūr Mesnedin şimden girü taḫt-ı Süleymān eylesün Mülk-i Mışra nitekim bir bendesin sulṭān ider Bir ḳulın ṣalsun diyār-ı Çīne ḫāḳān eylesün Sāye-i Yezdān penāh-ı dīn ü devlet Ḫān Murād Dāver-i devrān mu‘izz-i salṭanat Sulṭān Murād	Terci-i Bend/5	Medhiye	-.--/-.--/-.--/-.-	Ḥażret-i Sulṭān Murād Güfte-i Bāḳī
418 a	Rūḥī-i Baġdādī	Nedür o ḫüsn-i edā vü nedür o vech-i melīḥ ‘Aceb midür seni itsem güzellere tercīḥ	Hemīşe mihr ü vefālar idersin aġyāra Degül mi **Rūḥī**-i bī-çāreye bu ẓulm ṣarīḥ	Gazel/5		.-.-/..--/.-.-/..-	Rūḥī[-i] Baġdādī
418 b	‘Azmī-zāde Ḥāletī	Yine devrān baña ẓulm eyleyüp ayırdı yārümden Yine ḫār-ı ġam oldı ḥāṣılum ol gül-‘ıẕārumdan Ṭaşup seyl-i belā ḫūn-ı dil adlu çeşmesārumdan Ḳanā‘at gelmeyüp hergiz bu çeşm-i eşk-bārumdan Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan	‘Acebdür **Ḥāletī**ye cevrden daḫı uşanmazsañ Ḫudādan yoḳ mı ḫavfuñ ḫalḳ-ı ‘ālemden utanmazsañ N’içün ṣormayasın cānā dilüm ṣad-pāre ṣanmazsañ Eger ey ‘ahd ü peymānı yalan baña inanmazsañ Naẓar ḳıl her dem aḳan ḫūna çeşm-i dāġ-dārumdan Benüm her tāze dāġum ḳanlar aġlar rūzgārumdan	Tesdis/6		.---/.---/.---/.---	Tesdīs-i Ḥāletī Maṭla‘-ı Şefī‘ī
419 a	Bāḳī	Āh kim sevdüm yine bir dil-ber-i ra‘nācuġı Şimdiden biñ var yanında ‘āşıḳ-ı şeydācuġı	Dünyede h[ī]ç öldügüme ġam yimezem **Bāḳiyā** Bir gice pehlūya çeksem o ḳamer-sīmācuġı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
419 a	Rāġıb	O ṭıfl-ı nāza eñ evvel [dil-i]^{D} şeydāyı ben virdüm Bu deñlü şöhret-i ḫüsni saña her-cāyī ben virdüm	N’ola dīvāneveş **Rāġıb** cünün ‘arż itse Mecnūna Dil-i şeydāya zīrā māye-i sevdāyı ben virdüm	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Rāġıb
419 a	Bahāyī	Yā Rab dilüm eyle maḥrem-i rāz-ı şühūd Olsun naẓarumda her dü ‘ālem nā-būd Bir vech ile şayḳal-ı fenāyı ur kim Āyīne-i dilde ḳalmasun jeng-i vücūd		Rubai		--./.-./.---/.- --./.-./.---/- --./.-./.---/- --./.-./.---/.-	
419 b	‘Ulvī	Ol şeh-i mülk-i melāḥat ben gedāsından ḳaçar ‘Ādeti ancaḳ güzeller mübtelāsından ḳaçar	Tevbe eylerdi şarāba şūfiyā **‘Ulvī** velī Ḫavf ider pīr-i muġānuñ bed-du‘āsından ḳaçar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	‘Ulvī
419 b	‘Āṣım	Ey āsiyāb-ı baḫt yā dönmez misin daḫı Ey dāne-i ümīdi ögütmez misin daḫı	Geldükde yāda fevt-i viṣāl **‘Āṣımā** meded Sen de te’essüf ile döginmez misin daḫı	**Gazel/7**		--./-.-./.--./-.-	‘Āṣım
420 a	Muṣliḥī	Seni maḳṣūdum ey rūḥ-ı revān pehlūya ṣarmaḳdur Ġaraż [v]a’llāhi bi’llāhi hemān pehlūya ṣarmaḳdur	Ġaraż ey **Muṣliḥī** budur cihānda vaṣl-ı dil-berden Ki ‘uryān eyleyüp cismin hemān pehlūya ṣar[maḳdur]	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Muṣliḥī

420 a	Bāḳī	Ne cām-ı bāde-i gül-gūna beñzer yār-i hem-dem var Ne ṣadr-ı gūşe-i mey-ḫāne gibi cāy-ı ḫurrem var	Ṣafā-yı ṣafvet-i ṭab‘uñ yiter eglence ey **Bāḳī** Bi-ḥamdi’llāh ne ġam yirsin elüñde sāġar-ı Cem var	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
420 a	Ṣabrī	Seni gördükce her gül şol ḳadar şerm [ü]^{D} ḥicāb eyler Ki perr-i bülbüli ruḫsārına bulsa niḳāb eyler	Ben ol maḥsūd-ı çeşm-i bülbülān-ı ‘aşḳam ey **Ṣabrī** Ki meftūn olduġum gül baña tevcīh-i ḥiṭāb eyler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ṣabrī
420 a	Emrī	Yatur dil ḫaṭṭ-ı şeb-gūnında zülf-i yāre yaṣdanmış Ne bilsün dün ḳarañusında miskīn māra yaṣdanmış	Ṣorarsañ **Emrī**-i dil-ḫaste ḥālin kūşe-i ġamda Yatur ol nā-tüvān ṭoprağa düşmiş ḫāra yaṣdanmış	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Emrī
420 a	Bāḳī	Devr-i gül eyyām-ı ‘ıyş [u]^{D} nūş-ı şahbādur yine Mevsim-i gül-geşt-i sünbül bāġ-ı şaḥrādur yine	Leblerüñ vaṣfında şekker-rīz olup güftār ider **Bāḳī**-i şīrīn-suḫan ṭūṭī-i gūyādur yine	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
420 b	Ḫayālī	Oḳlarını ol ḳaşı kemān cānuma atdı Bir gün dimedi kim bunı da Tañrı yaratdı	Başdan aşurı itdi **Ḫayālī** saña cevri Tā kim ser-i zülfi ipin ol yār uzatdı	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Ḫayālī
420 b	Ḫayālī	Bir ‘āleme varmış durur erbāb-ı ḫarābāt Ki düşde daḫı görmez anı ehl-i münācāt	Sevdā-yı cihānı ḳoma gönlüñde **Ḫayālī** Ol Ka‘be-i ‘ulyāyı n’içün mesken ide Lāt	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Velehu
420 b	Cevrī	Cān almaġ imiş ġamzesinüñ kārını bildük Yārüñ dil-i aġyār-ıla bāzārını bildük	Vaṣf eyledi ṣahbā-yı leb-i dil-beri **Cevrī** Zevḳ-ı eser-i neşve-i güftārını bildük	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Cevrī Çelebi
420 b		Yavaş at yanına baġlansa güre Ṭutar ḫūyını anuñ göre göre	Yavuzlarla şaḳın sen hem-dem olma Ki ḳararur üzüm üzüme göre	Nazm/2		.---/.---/.--	
421 a	Nef‘ī	Dil-rübādur zülfi ammā dil-nişīndür ġamzesi Nāz iderse yaraşur pek nāzenīndür ġamze[si]	N’ola meftūn olsa diller güft ü gūy-ı çeşmine Ṭab‘-ı **Nef‘ī** gibi ma‘nā-āferīndür ġamzesi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nef‘ī Efendi
421 a	Nef‘ī	Dil-nişīndür ġamze ammā dil-rübādur ṭurresi ‘Āşıḳ-ı bī-dillere ṭurfe belādur ṭurresi	Ṭab‘-ı **Nef‘ī** gibi pervāz-ı bülend itse n’ola Āfitāba sāye şalmış bir Hümādur ṭurresi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Velehu
421 a	Yetīmī	Çıḳan tā çarḫa ‘aşḳuñla benüm āh-ı derūnumdur Viṣāle irgüren elbet beni ṣabr [u] sükūnumdur	Dimezsin künc-i miḥnetde **Yetīmī** ḫaste ḳalmışdur Aña luṭf eyleyem zīrā ḳatı zār [u] zebūnumdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Yetīmī
421 a	Şemsī	Hāy ẓālim da‘vī-i luṭf itdügüñ hep lāf mı ‘Āşıḳ-ı dil-ḫasteden ṣabr istemek inṣāf mı	Yañılup bir gün yüzine ṭoġrı baḳmazsın gelüp Bu cefālar **Şemsī**ye ey māh-rū inṣāf mı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Şemsī Paşa
421 b	Bāḳī	Göñül dāġ-ı ġamuñla sīnede bir şem‘ uyandurmış Çerāġ-ı ḥüsne ġarrā ḳızıl altun[ı]^{D} yandurmış	Bu gün **Bāḳī**ye ol āfet visālin va‘deler itmiş Yalanlar söylemiş miskīn[i]^{D} gerçekden inandurmış	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
421 b	Bāḳī	Çerāġ-ı bezm-i vaṣl olmaġa bir şeb ‘ārıżı nūrı Kefīl[i]^{D} boynıdur ol meh-liḳānuñ şem‘-i kāfūrī	Virildi cāna ey **Bāḳī** nigāruñ manṣıb-ı ‘aşḳı Elifler na‘llerdür sīnede tuġra-yı menşūrı	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
421 b	Bāḳī	Ṣafā-yı mey ṣadā-yı ney münāsib ḫūb-rūy sāḳī Ṭutalum Bāyezīd imiş nice ṣabr eylesün **Bāḳī**		Matla		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
422 a	Necātī	Ġamz[e]ñ çalışur laḥzada ḳan eylemek ister Būs[e]ñ dürişür anı yalan eylemek ister	El virmiş iken ayaġına baş ḳo **Necātī** K’ol şūḫ-ı cihān servi revān eylemek [ister]	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
422 a		Ger elüñe girmez ise elf mīm Ḳoma elden cīm lām[ı] ḳāfı sen		Müfred		-.--/-.--/-.-	Su’āl-i Suḫte Bā-Nigār
422 a		Ger elüñe girmez ise sīn kāf Ḳoma elden żād bāyı ḳāf[ı] sen		Müfred		-.--/-.--/-.-	Cevāb-ı Suḫte
422 a	Yaḥyā	‘Azm-i sefer itdüm yine cānān ile gitdüm Bir mūr-ı ża‘īfem ki Süleymān ile gitdüm	Cānān ile **Yaḥyā** gibi terk-i vaṭan itdüm Ölüp dirilüp ṣo[ñ]^{D} nefes īmān ile gitdüm	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Yaḥyā
422 a	Berḳī	Bir dem içinde ġarbı vü şarḳı Seyr ider yıldırım gibi **Berḳī**		Matla		..--/.-.-/..-	Berḳī-i Sitanbulī

422 a	‘Amrī	Şol ḳarşudan görinen āfet kıyāmet ancaḳ Biñ nāz ile ṣalınur ol serv-ḳāmet ancaḳ	‘Uşşāḳ mey-perestüñ gelmezse meclisine Zāhid selāmet olsun bunlar melāmet ancaḳ	Nazm/2		--./-.--/--./-.--	‘Amrī
422 b	Bāḳī	Göñül alup ġonceveş al-ıla dil-teng itdiler Bülbül-i şūrīdeye güller ‘aceb reng itdiler	Ruḫlaruñ medḥin ser-āġāz itdi **Bāḳī** bāġda Düşdiler hep yanına bülbüller āheng itdiler	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
422 b	Bāḳī	Raḥm eyle āb-ı dīde-i gevher-niṣāra gel Emvāc-ı baḥr-ı eşkümi seyr it kenāra gel	**Bāḳī** dem urma seyr-i maḳāmāt-ı ‘aşḳdan Geç āh u nāle naġmelerin[den]^{D} ḳarāra gel	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Velehu
422 b	Ṣābit	Nümāyān her kesüñ ḳoynında bir sā‘at ḳıyāmetdür Bu sā‘at çoḳluġı hengāme-i eşrāṭ-ı sā‘atdür		Matla		.---/.---/.---/.---	Ṣābit
423 a	Bāḳī	Göñül aḳdı gözüm yaşı gibi ol ḳadd-i dil-cūya N’içün meyl itmez ol serv-i ḫırāmānum aḳar ṣuya	Yine cisminde **Bāḳī** ḫançerüñle yaralar çizdi Şanasın sāde-rū bir dil-rübāyı çekdi pehlūya	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
423 a	‘Ubeydī	Rūze-i ġamla geçürsek n’ola eyyāmumuzı Eyledi bir ḫaṭı kāfir ḳara bayramumuzı	Meygede ḳapusına geçdi **‘Ubeydī** diyü yaz Luṭf it ey pīr-i muġān yirde ḳoma nāmumuzı	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	‘Ubeydī
423 b	Raḥmī	Kātib-i Ḳudret ki Yūsuf ṣūretin itdi raḳam Şekl-i yāri yazmaġ içün imtiḥān eyler ḳalem	Teng olupdur **Raḥmiyā** ġamdan vücūdum kişveri Yiridür tā kim ola ser-menzilüm kūy-ı ‘adem	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Raḥmī
423 b	Ḳabūlī	Ḳalb-i kāmilde meyl-i māl olmaz Mā’il-i mālda [hīç]^{D} kemāl olmaz	Şorma ḫālin **Ḳabūlī** zühhāduñ Bī-riyā olmayanda ḫāl olmaz	Gazel/5		..--/.-.-/..-	Ḳabūlī
424 a	Yaḥyā	Dil-i şeydā n’ola meyl eylemezse vaṣl-ı cānāna Ne zaḥmetler çeküpdür alışınca derd-i hicrāna	Bu meclisden hemān ‘uzlet-güzīn olmaḳ gerek **Yaḥyā** Taḥammül eylemez ‘āḳıl olan evżā‘-ı mestāna	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Yaḥyā
424 a	‘Iyānī	Nezāketde dehānuñ ġonce-i ra‘nā mıdur yoḫsa Leṭāfetde ruḫuñ berg-i gül-i ḫamrā mıdur yoḫsa	Ma‘ārif dürcini derc eyledüñ baḫr-ı ma‘ānīde **‘Iyānī** baḫr-ı eş‘āruñ senüñ deryā mıdur yoḫsa	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	‘Iyānī
424 b	Nakşī	Mest olup dil-ber ḳaçan ḳaşr-ı dil-ārādan çıḳar Şanki āhū-yı Ḫotendür kūh [u]^{D} şaḥrādan çıḳar	Ṭab‘-ı **Nakşī**den ẓuhūr iden dil-ārā-yı suḫan Gevher-i yek-tā-yı ‘ālemdür ki deryādan çıḳar	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Nakşī
424 b	Dānişī	‘Iẕāruñ bir gül-i ter mi ḳadüñ bālā mıdur yoḫsa Ruḫuñ bāġ-ı cemālüñde gül-i ra‘nā mıdur yoḫsa	Anuñ meddāḥıdur ‘ālemde ey dil şi‘r-i rengīnüm Senüñ ey **Dānişī** yārüñ melek-sīmā mıdur yoḫsa	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel
425 a	Nakşī	Būy-ı ḫoş kim müşk-bār-ı çīn-i gīsūdan çıḳar Bir güherdür nāfe-i müşkīn-i āhūdan çıḳar	**Nakşiyā** eş‘āruñı taṣvīr Behzād eyledi Her ġazel kim ḫāme-i ṣ[ī]rīn-i dil-cūdan çıḳar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Nakşī
425 a	Nakşī	Şu‘le-i ruḫsārı ḫaṭṭ-ı dil peyāhumdan (?) çıḳar Bir şererdür kān-ı āteşdān-ı āhumdan çıḳar	Āsumān-ı ṭab‘-ı **Nakşī**den ẓuhūr iden ṣafā Pertevi āyīne-i ḫurşīd [ü]^{D} māhumdan çıḳar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Nakşī
425 b	Nakşī	Nev-bahārı seyr içün gülzāra ol gül-rū çıḳar Şan çemen şaḥnında reftār itmege āhū çıḳar	**Nakşī** taḥrīr eylese yārüñ kelāmı vaṣfını Lücce-i deryā-yı ṭab‘ından nice lü’lü çıḳar	Gazel/8		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Nakşī
425 b	Nakşī	Lāleler kim gülsitānuñ şaḥn-ı bāġından çıḳar Āteş-i ḫasretdür ol kim dil çerāġından çıḳar	Ṭab‘-ı **Nakşī**den ẓuhūr iden şehen-şāh-ı suḫan Pādişāh-ı ‘ālem-ārādur otaġından çıḳar	Gazel/9		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Nakşī
426 a	Ferāhī	Virür māh-ı cemālüñ gün gibi dehre żiyāluḳlar Dil ü cānum bulur mir’āt-ı rūyuñda şafāluḳlar Yazılmış başuma evvel ḳalemde mübtelāluḳlar Helāk oldum nedür cānā bu fürḳatler cüdāluḳlar N’olaydı olmayaydum āh ezelden āşināluḳlar	Gedālar ṭaş işigüñe ezelden baş urageldi Der-i devlet-me’ābuñda şehā dāyim ṭurageldi Ezelden bu **Ferāhī** nice iḫsānuñ göregeldi Şuçın bağışla **Emrī**nüñ ḳapuña yüz süregeldi İder yüz meskenet birle tevāżu‘lar gedāluḳlar	Tahmis/ 5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Emrī Taḫmīs-i Ferāhī
426 b	‘Aṭāyī	Her ḳaçan destüñde sāġar şāḳiyā yüz gösterür Gūyiyā āyīne-i ‘ālem-nümā yüz gösterür	Ey **‘Aṭāyī** āsitānında gören ol yāri dir Āsumānda āfitāb-ı pür-żiyā yüz gösterür	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	‘Aṭāyī

426 b	Bāḳī	Ḫoş geldi baña meygedenüñ āb [u]^{D} hevāsı Va'llāhi güzel yirde yapılmış yıḳılası	Meddāḥ olalı çeşm-i ġazālān[e]ñe **Bāḳī** Ögrendi ġazel ṭarzını Rūmuñ şu'arāsı	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Bāḳī
427 a	Bāḳī	Ten pāy-māl ü serde ġam-ı 'aşḳ-ı yār ise Ḳaldum ayaḳda elde degül iḫtiyār ise	**Bāḳī** cihānda resm-i vefādan nişāne yoḳ Yār adın añma 'aḳluñ eger saña yār ise	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Bāḳī
427 a	Necātī	Zeḳan-ı yārda vefā n'eyler Ser-nigūn çāh içinde mā n'eyler	Şol çemende k'ide **Necātī** fiġān 'Andelīb-i suḫan-serā n'eyler	Gazel/6		..--/.-.-/..-	Necātī
427 a	Rüşdī	Biz 'adem rāhını 'aşḳuñla ḫubūr eylemişüz Ẕerreveş mihr-i cemālüñle ẓuhūr eylemişüz	'Āḳıbet dilde ḳarār eyledi tīr-i elemi **Rüşdiyā** şöyle kemān-ı ġama zūr e[ylemişüz]	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Rüşdī
427 b	Yaḥyā	Mümkin mi mest-i ġamze-i cānāne olmayam Mest olanı sevem yine mestāne olmayam	Kendüm bilelden oldum esīri güzellerüñ **Yaḥyā** olur mı ol şeh-i ḫūbāna olmayam	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Şāḥib-Zemīn Yaḥyā Efendi
427 b	Fā'iżī	Mümkin mi mā'il-i leb-i cānāne olmayam Sāḳī ola şarāb ola mestāne olmayam	Taşvīr olursa **Fā'iżiyā** itmeyem naẓar Hergiz esīr-i şāhid-i kāşāne olmayam	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Naẓīre-i Fā'iżī
428 a	Nābī	Ḳızarmış ruḫları mānend-i gül şeftālū virmekden Bu gice nuḳl-ı bezm olmış gibi aġyāra besbellü	'Adūyı **Nābī**āsā 'āşıḳ-ı şādıḳ ḫayāl itmiş Ḳocılmış zūr ile yoḳdur mecāl inkāra besbellü	Kıta/2		.---/.---/.---/.---	
428 a	Ṣābit	Üftādeñem ey serv-i revānum diye düşdüm Düşmezdi bu söz ġaflet ile söyleye düşdüm	**Ṣābit** ḳalem ile hünerüñ kānını buldum Bir cevheri çoḳ māyeli gencīneye [düşdüm]	Gazel/6		--./.--./.--./.--	Ġazel
428 a	Ḳabūlī	Ey göñül āvāresin pür-yarasın ṣad-pāresin Derd[i]^{D} çoḳ dil-ḫastesin dermān[ı]^{D} yoḳ bī-çāresin	Müttehemdür kākül-i dil-ber göñül almaġ ile Söyle dil-dāra **Ḳabūlī** anı yusun ṭarasun	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḳabūlī
428 b	Bāḳī	Cevr ü cefāña ḳāyil olurdum velī şehā Maḫşūş olaydı ol da cihānda hemān baña	Vaṣṣāfısın o serv-ḳadüñ rāstı bu kim Ṭab'-ı bülend-ṭarzuña aḫsent **Bāḳiyā**	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Bāḳī
428 b	Zühdī	Mütelevvin ruḫ[ı] gül şūḫ ile ülfet güçce Neş'e-yāb-ı mey-i gülfām ile şoḫbet güçce	Ḳıble itdüm o kemān ebrūsını dil-dāruñ Līk miḥrāb-ı mu'allāda imāmet güçce	Gazel/6		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Zühdī
429 a	Nef'ī	Ruḫlarında zülf-i 'anberfāma düşdüñ ey göñül Rūmı seyr itdüñ diyār-ı Şāma düşdüñ ey göñül	Almaduñ **Nef'ī** gibi derd ü belā-yı leẕẕeti Sen ṣafā ḳaydın çeküp ālāma düşdüñ [ey göñül]	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nef'ī
429 a	Nef'ī	Diller nice bir çāh-ı zenaḫdānuña düşsün Sāy[e]ñ gibi zülfüñ de ḳo dāmānuña düşsün	Dil virdi ise ġamze-i ḫūn-rīzüñe **Nef'ī** Bī-çāre hemān ḫancer-i berrānuña düşsün	Gazel/4		--./.--./.--./.--	Nef'ī
429 a	Nef'ī	'Āşıḳa ṭa'n itmek olmaz mübtelādur n'eylesün Ādeme mihr ü maḥabbet bir belādur n'eylesün	Olmasa **Nef'ī** n'ola dil-beste zülf-i dil-bere Ṭab'-ı şūḫı dāma düşmez bir Hümādur n'eylesün	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nef'ī
429 b	'Ulvī	Ey dil olalum maḥrem-i pīrān-ı maḥabbet Cāndan geçelüm çün budur erkān-ı maḥabbet	**'Ulvī** şeh-i iḳlīm-i suḫandur n'ola itse Tertīb ile eş'ārını dīvān-ı maḥabbet	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Ġazel
429 b	Bāḳī	Gül gibi olmaḳ dilerseñ şād u ḫurrem ey göñül Lāleveş elden düşirme cāmı bir dem ey göñül	Devr ider **Bāḳī**-ṣıfat ḫurşīd o māhuñ menzilin 'Aşḳ ser-gerdānıdur Allāhu a'lem ey göñül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
429 b	Kemāl Paşa-zāde	Bildügüñ bilmedügüñ şaḫṣa muḳārin olma Hem-nişīni kişinüñ şöyle bil ey aḳbel-i nās	Ma'rifet şāḥibi olmazsa seḫā ehli gerek İkisi olmaz ise bārī ola ḳadr-şinā[s]	Kıta/2		..--/..--/..--/..-	Kemāl Paşa-zāde
430 a	Bāḳī	Zāhidā 'ibret gözin aç şūret-i zībāya baḳ Bir naẓar āyīne-i şun'-ı cihān-ārāya baḳ	Ḥāl-i zār-ı **Bāḳī**-i dilden sen isterseñ nişān Ḳāmet-i çeng-i dü-tāya rūy-ı zerd-i nāya baḳ	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
430 a	Bāḳī	Cāmuñ eṭrāfın ḳaçan kim seyr ider āvāreler Çarḫ-ı mīnāfāmı gūyā devr ider seyyāreler	Şāh-bāz-ı ṭab'umuñ pervāzın urmaz kimseler Çāre ey **Bāḳī** hemān oldur öñince varalar	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
430 b	Nef'ī	Gösterürken lebleri luṭf-ı tebessüm neydügin Çeşmi ḳaṣd-ı cān ider bilmez teraḫḫum neydügin	Diñlesün gelsün şarīr-i ḫām[e]m ey **Nef'ī** benüm Añlayan neyde mezāyā-yı terennüm neydügin	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nef'ī

430 b	Nef‘ī	Yāre derdüm diyemem bezm-i şarāb olmayıcaḳ Cürmüm iḫrār idemem mest [ü] ḫarāb olmayıcaḳ	Sen bu rüsvāluġı ey **Nef‘ī** ḳomazsın elden Yārdan yine saña ḫışm u ‘itāb olmayıcaḳ	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Nef‘ī
431 a	Nef‘ī	Ġam cānuma kār itdi bilmem ne belādur bu Dil derd ile āsūde ammā ne ṣafādur bu	Ḳalur mı yā ‘Urfîden söz söylemede **Nef‘ī** Ḫoş-lehce ise ger o pākīze-edādur bu	Gazel/5		--./.---/--./.---	Nef‘ī
431 a	Bāḳī	Câme-ḫ^{v}āb ol āfeti alduḳca tenhā ḳoynına Ṣanuram ebrüñ girür māh-ı şeb-ārā ḳoynına	Ruḫları şevḳıyla pür-dāġ itdi **Bāḳī** sînesin Bir avuç berg-i gül-i ter ḳoydı güyā ḳoynına	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
431 b	Naḥīfī	‘Aceb ḫayālüñe mevt ü türāb gelmez mi Saña bu daġdaġ[a]dan p[ī]ç ü tāb gelmez mi	Ümīd-i raḥmete söz yoḳ **Naḥīfiyā** ammā Biraz da ḫāṭıra bīm-i ‘itāb gelmez mi	Gazel/9		.-.-/..--/.-.-/..-	Naḥīfī
431 b	Nābī	Ẕevḳ-ı ġam dilde midür dāġda mı tende midür Neş’e bülbülde midür gülde mi gülşende midür	Ḫ^{v}āh u nā-ḫ^{v}āh olur āvīze-i güş-ı aḥbāb **Nābiyā** her ġazelüñ böyle ḫoş-āyende midür	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Nābī
432 a	Fehīm-i Ḳadīm	Şem‘-i baḫtum pertev-i nūr ile itmez imtizāc Belki nūr-ı şu‘le-i Ṭūr ile itmez imtizāc	Hīç **Fehīm**-i ‘āḳile ḫāl-i dilinden şormañız Öyle bir bed-mest-i meşhūr ile itmez imtizāc	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Fehīm
432 b	Ṣabrī	Yazılsa yine göñlüm defteri cānāne ḳaydından Bir az āzāde olsam bu dil-i dīvāne ḳaydından	İdüp dām-ı riyāyı ber-ṭaraf al destüñe cāmı Ḫalāṣ ol sen de **Ṣabrī** sübḥa-i ṣad-dāne ḳaydından	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
432 b	Riyāżī	Senden ey dîde ne ḫūn-ābe ne ḫūn isterler Pāk-bāz[ī-i]^{D} naẓar sūz-ı derūn isterler	Ey **Riyāżī** mey-i şevḳ içmek ile ‘aşḳ olmaz Bunda ser-mestī-i ḫūn-āb-ı derūn isterler	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Riyāżī Efendi
432 b	Meşāmī	Dilā düş tîġ-ı yāre saña ‘ālemden güẕer düşdi Sipāhīsin yaraġ üstinde ol çünkim sefer düşdi	**Meşāmī** dirler imiş nāmına kān-ı belāġatde Diyār-ı Rūma ḫayfā ḳıymeti yoḳ bir güher düşdi	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Meşāmī
433 a	Fehīm-i Ḳadīm	Bir hayāt içün ḳażā bilmem ne nāz eyler baña Ben şehīd-i ġamzeyem ‘[Ī]sī niyāz eyler baña	Şāh-ı istiġnā-sipāham ben **Fehīmā** çarḫ-ı dūn Ḫavf ile biñ dürlü vaż-ı dil-nevāz eyler [baña]	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Fehīm
433 a	Fehīm-i Ḳadīm	Ehl-i ‘aşḳa ġamze-i cānāne olmaz āşinā Ġāfil olma mest ile dīvāne olmaz [āşinā]	Maḥrem-i rāz eyleme Cibrīl olursa ger **Fehīm** Rind-i ‘aşḳa ‘āḳıl [u]^{D} ferzāne olmaz āşinā	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fehīm
433 a	Bāḳī	Aġlayup iñlemeden derd ile dullāb gibi Oldı çehr[e]mde yaşum yolları mīzāb gibi	Şāyed ol servi kenāra getürem ey **Bāḳī** Varayın yüz süreyin ayaġına āb gibi	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Bāḳī
433 b	Yaḥyā	Ney gibi bir ‘āşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme Sırr-ı ‘aşḳı söylerin hem-rāz buldum kendüme	Künc-i ġamda eglenilmez gördüm ey **Yaḥyā** bu şeb Nālemi taḥrīk [ider]^{D} bir sāz buldum kendüme	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Yaḥyā Efendi
433 b	Ṣabrī	‘Ūdveş bir ‘aşıḳ-ı dem-sāz buldum kendüme Sāz-ı dilden söylerin hem-rāz buldum kendüme	Ṣan‘atumda gördüm ey **Ṣabrī** ḳuşūrum var daḫı Ben bir üstād-ı suḫan-perdāz buldum kendüme	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre-i Ṣabrī
433 b	Nev‘ī-zāde ‘Aṭāyī	Rengde yār-i muvāfıḳ az buldum kendüme Bir nefes cāmı hele dem-sāz buldum kendüme	Ey **‘Aṭāyī** güş idüp efġānum uydı ‘andelīb Bir hevā-dār-ı bülend-āvāz buldum kendüme	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Naẓīre-i ‘Aṭāyī
434 a	Fā’iżī	Göñlüme bir daḫı fikr-i kūy-ı dil-ber gelmesün Anda yir yoḳ saña ‘āşıḳ ḫāṭıra yir gelmesün	Bezm-i ‘aşḳa nükhet-i ṣahbā yiter ey **Fā’izī** Āteşīn sāġardan özge anda micmer gelmesün	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fā’iż[ī]
434 a	Bahāyī	‘İtāb-ı la‘l-i nābuñdan göñül pür-pīç ü tāb olmaz Bilür kim kān-ı āteşden çıḳan ḫancerde āb olmaz	**Bahāyī** her ne emr eylerse ol şāhen-şeh-i ḫūbān Ser-i teslīm [ü]^{D} ḫāk-i ‘aczden ġayrı cevāb olmaz	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bahāyī
434 a	‘İşmetī	O dem Üstād-ı Ḥikmet vaż‘-ı ḳānūn-ı hevā itmiş Maḥabbet kārına nakş-ı cefādan bir nevā itmiş	Ḥudāyā **‘İşmetī** şad şükr ü minnet dāmen-i yāri Ser-i iḳbālüme çün sāye-i perr-i Hümā itmiş	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	‘İşmetī Çelebi
434 b	Bahāyī	Ruḫuñdan şem‘-i meclis var ise şerm ü ḥicāb eyler Ki pervāne perin ruḫsārına dā’im niḳāb eyler	**Bahāyī** ḫāne-i ümmīd ḳalmaz böyle der-beste Nesīm-i luṭf eser elbette bir gün feṭḥ-i bāb eyler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bahāyī
434 b	Yaḥyā	Bu āhum ile yaşum bu nāle vü efġānum Cānāna beyān eyler aḥvāl-i perīşānum	Yaşı gibi **Yaḥyā**nuñ ḳarşuya çıḳar cānı Nāz-ıla ḳaçan gelse ol serv-i ḫırāmānum	Gazel/5		--./.---/--./.---	Yaḥyā

434 b	Fā’iżī	Her ṣubḥ gelür bir yire rindān-ı ḫarābāt Gūyā ki ider meşveret erkān-ı ḫarābāt	Ol şāh-ı cihān **Fā’iżiyā** bezme gelürmiş Cur‘ayla ṣulansun yine meydān-ı ḫarābāt	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Fā’iżī
435 a	Ṣabrī	Cem gitdi bozılmaḳdadur erkān-ı ḫarābāt Bir cām ile ḳalsa n’ola eyvān-ı ḫarābāt	**Ṣabrī** varıcaḳ dergehine mey mi ṣunardı Gönlümdekini bilmese pīrān-ı ḫarābāt	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Ṣabrī
435 a	Medālī	Cān istese cānāna dime virmezem anı Bī-minnet alur yoḫsa ecel virmez emānı	Emdür lebi her derde vü ḥikmet nedür ammā Ben ḫast[e]ye ölsem de gelüp virmez em anı	Nazm/2		--./.--./.--./.--	
435 a	Yaḥyā	Her ḳaṭre-i eşküm ki aḳar ḳan arasında Lü’lü’ gibidür sübḥa-i mercān arasında	**Yaḥyā** beni mi buldı hemān kāfir-i zülfī Bend eyleyecek bunca Müselmān arasında	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Ġazel
435 b	Yaḥyā	Olur gül gül ḳaçan şeftālūlar alsam ‘ıẕārından Bu bāġuñ mīvesi evvel irişürmiş bahārından	Yatur deşt-i belāda tāb-ı ġamdan teşne-leb **Yaḥyā** İçürmez mi o ḫūnı daḫı tīġ-ı āb-dārından	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel-i Yaḥyā
435 b		İki nesne ḫarāb itdi cihānı [Köl[e]nüñ ṣūf[ī]si Türküñ ʿavāmı]		Matla		.---/.---/.--	
436 a	Necātī	Ḳatl-i ‘ām itdükce artar çeşm-i fettān uyḫusı Keşret-i demden durur ḥikmetde insān uyḫusı	Aġladuġumca ider ol gözleri mestāne ḫʿāb Ey **Necātī** ḫoş gelür insāna bārān uyḫusı	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Necātī
436 a	Hāşimī	İrişürsin ‘āḳıbet ‘īd-i viṣāle ġam yime Ṣavm-ı fürḳat içre çekdügüñ melāle ġam yime	Rāh-ı fürḳatde ḳalursañ **Hāşimī** bī-rāḥile Ḫʿān-ı vuṣlatdan irer bir gün nevāle ġam yime	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Hāşimī
436 b	Fā’iżī	Elde sebū ile ḳaçan bezme mey-āverān gelür Leşker-i ġam cevābına gürz ile pehlevān gelür	Ġāfil iken bu rūzgār bezm-i şafādan al murād Meclis-i ‘ıyşı telḫ ider **Fā’iżiyā** zamān gelür	Gazel/5		-..-/.-.-/-..-/.-.-	Ġazel
436 b	Yaḥyā	Lisān-ı ehl-i dilde ‘aşḳa gülzār-ı belā dirler Cevānuñ ḳāmet-i mevzūnına naḫl-i cefā dirler	Ḫalāṣ olmaya gibi ‘aşḳ elinden bir zamān **Yaḥyā** Yine bī-çāreyi bir dil-rübāya mübtelā dirler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Yaḥyā
436 b	Fā’iżī	‘Āşıḳlara iḥsān idicek derd ü ġamından Añmış bizi de ol şeh-i ḫūbān kereminden	Bir daḫı görem mi ‘aceb ey **Fā’iżī**-i zār Kuḫl idine mi dīde ġubār-ı ḳademinden	Gazel/5		--./.--./.--./.--	
437 a	Fā’iżī	Yirümüz itseler āteş gibi külḫanda bizüm Aḫkerāsā yine olur işümüz ḫande bizüm	Söz hemān birini tercīḥdedür **Fā’iżiyā** Yoḫsa gülşen de bizüm gūşe-i külḫan da bizüm	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Fā’iżī
437 a	Fehīm-i Ḳadīm	Görse ḥüsnüñ āfitāb-ı pür-żiyā bī-tāb olur Tāb-ı rūy-ı şermnāküñden ḫayā bī-tāb olur	Bezm-i germ-ā-germde mestāne gelseñ nükteye Maḫż-ı lāl olur **Fehīm**-i ḫoş-edā bī-tāb olur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fehīm
437 a	Nābī	Ṭab‘um o ḳadar düşmen-i ḥissetdür kim Ṭutmam Ramażān ayını imsāki-çün		Müfred		--./.--./.---/-	Nābī
437 a	Kāmī	Gel gel kerem it ḥisseti ḳo rūze zamānı Nābī göre imsāk ile yirmiş Ramażānı		Matla		--./.--./.--./.--	Naẓīre-i Kāmī
437 b	‘İşmetī	Fāriġ olmam āhdan dil-dāra kār itmezse de Sūziş-i dildür ġaraż yār i‘tibār itmezse de	**‘İşmetī** pā-māl-i cevr olmaḳ yiter ‘izzet dile Baḫt anı çeşm-i zaḫm-ı zülf-i yār itmezse de	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	‘İşmetī
437 b	Bāḳī	Ruḫuñ ‘aksiyle şaḥn-ı dīde bāġ u gülsitānumdur Nihāl-i ser-bülendüñ ḫaylīden ḫāṭır-nişānumdur	Yaşum deryādur ey **Bāḳī** içinde şāḫ-ı mercānı Ḫayāl-i naḫl-i bālā-yı nihāl-i erġuvānumdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Bāḳī
437 b	Şemsī	Bir gerekdür ḫāne-i dilde yaraşmaz yār iki Bī-vefā olursa olsun olmasun zinhār iki	Eyledi bāzār-ı ‘aşḳuñda saña cānın fedā **Şemsī**de iḳrār birdür eylemez iḳrār iki	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Şemsī Paşa
438 a	Nefʿī	Ölmek āsān ‘āşıḳa bir dem firāḳ-ı yār güç Böyle müşkil derd esīri ḫast[e]ye tīmār güç	Olsa **Nefʿī** n’ola her endīşesiyle hem-zebān N’eylesün yā ṣohbet-i yārān-ı nā-hemvār güç	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Nefʿī
438 a	Nefʿī	O ebrūlar ki levḥ-i cebhe-i cānāna yazmışlar Cemāli maṭla‘ıdur kim ser-i dīvāna yazmışlar	Bu ṭarz-ı ḫāṣṣa ey **Nefʿī** yine ṣūret viren sensin Naẓīre söyleyenler ekserī efsāne yazmışlar	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Nefʿī
438 b	Fā’iżī	Ḥasretüñle tīġ-ı āteş-tāba urdum kendümi Leşker-i ġamdan ḫalāṣa āba urdum kendümi	Seng-i ser-tīz-i sitemdür sāḥili ey **Fā’iżī** Bir ‘aceb deryā-yı bī-pāyāna urdum kendümi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Fā’iżī

438 b	Fā’iżī	Ey bād-ı ṣabā ḫāk-i der-i yāre varursañ ‘Arż eyle ġubārum o sitemkāra varursañ	Elbette olursın bilürin dāḫil-i meclis Añ **Fā’iżī**-i bī-kesi dil-dāra varursañ	Gazel/5		--./.--./.--./.--	Fā’iżī
438 b	‘İṣmetī	Fāriġ olmam āhdan dil-dāra kār itmezse de Sūziş-i dildür ġaraż yār i‘tibār itmezse de	Sen hemān ayrılma ey dil reh-güẕār-ı yārdan Pāy-māl-i dest-i nāz eyler şikār itmezse de	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	‘İṣmetī
438 b	Güftī	Terāne-perver iden ‘andelīb-i cānumuzı Firāz-ı şu‘le-i ġam ḳılmış āşiyānumuzı		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	Güftī
439 a	Fā’iżī	Yā bār-ı miḥnetin ṭaġlarca çek her-cāyī yārānuñ Yā tenhāluḳda hem-vādīsi ol Mecnūn-ı şeydānuñ	Bu meclisden bizüm ey **Fā’iżī** çoḳluḳ ṣafāmuz yoḳ Gerekse cāmı gerdān olmasun ḫurşīd-i raḫşānuñ	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel
439 a	Fehīm-i Ḳadīm	Ol ki ḫurşīd-i cemāl-i yārdan maḥrūm olur Ẓulmet-i ġamda vücūdı ẕerreveş ma‘dūm olur	Mālik-i Yūsuf da olsañ Mıṣr zindāndur **Fehīm** Gönlümüz müştāḳ-ı ḥüsn-i dil-berān-ı Rūm olur	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Fehīm
439 a	Ḫayālī	Cihānārā cihān içindedür arayı bilmezler Şu māhīler ki deryā içredür deryāyı bilmezler	**Ḫayālī** faḳr şālına çekenler cism-i ‘uryānı Anuñla faḫr iderler aṭlas [u] dībāyı bilmezler	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
439 b	Fehīm-i Ḳadīm	İltifāt-ı ġamze-i mestüñle siḥr i‘cāz olur Neşve-i mey çeşmüñe gelse nigāh-ı nāz olur	Bāġ-ı ṭab‘umda[n][D] **Fehīm** esse gülistān-ı nesīm Her gül-i āteş-zebān bir şā‘ir-i mümtāz olur	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Fehīm
439 b	Fehīm-i Ḳadīm	Tābiş-i mey kim ‘ıẕāruñ surḫ-reng-āmīz ider ‘Aks-i rūyuñ sāġar[ı][D] deryā-yı āteş-ḫīz ider	Eylese bir dem ḫırām-ı ḳāmetüñ fikrin **Fehīm** Nālesi dünyāyı pür-ġavġā-yı rüstāḫīz ider	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Fehīm
439 b	Muḥibbī	Benüm gibi meger cānā ruḫuña lāle ‘āşıḳdur Anuñ-çün dāġ-ı ḥasretle dem-ā-dem baġrı yanuḳdur	Nigārā ṣanma ‘aşḳ içre **Muḥibbī** terk-i ser ḳılmaz Yoluñda cān virür cānā ezelden yār-ı ṣādıḳdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
440 a	Yaḥyā	Ḳomayup ṭāḳatüm feryād[a][D] nālān olmasun dirsin Gözüm yaşını alursın da giryān olmasun dirsin	Nice ḳul olmasun **Yaḥyā** saña ey pādişāh-ı ḥüsn Yolumda senden özge kimse ḳurbān olmasun dir[sin]	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Yaḥyā
440 a	Fā’iżī	Atarsın seng-i cevri ḳalbe vīrān olmasun dirsin Ururın mülk-i dil ḫāk-ile yeksān olmasun dirsin	Ḫalāş ümmīd idersin **Fā’iżī** ser-geştelükden sen Meger bu günbed-i gerdānda gerdān olmasun dirsin	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Naẓīre-i Fā’iżī
440 a		Feżā-yı sīne ki hep şu‘lezār-ı ḥasretdür Şabā zemīne düşirmiş bahār-ı ḥasretdür		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	
440 b	Necātī	Bir ġazel didüm yine ol göz ü ol ḳaş üstine Kim götürür ehl-i ma‘nī şevḳ ile baş üstine	Naḳş ider iḫlāsuñı dilde **Necātī** gūyiyā *Ḳul hüva’llāhu* yazar bir dāne ḫaşḫāş üstine	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Necātī
440 b	Rūḥī	Nice bir virmedesin kendüñe cānā pāye Seni nāz-ıla boyatmış gibi āyā dāye	Ey cefā-pīşe hemān cevr ü sitem **Rūḥī**ye mi Günde biñ luṭf u kerem itmedesin a‘dāya	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Rūḥī
441 a	Raḥmī	Ne dil-i ḫaste-i mecrūḥuma merhem bulınur Ne zamān ġuṣṣasınuñ def‘ine hem-dem bulınur	**Raḥmiyā** yār viṣāline ḳarīb olduḳca Āh kim bir yañadan ma‘nī-i muḥkem bulınur	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Raḥmī
441 a	Ḫātemī	Ḥaşre dek ‘aşḳ āteşinden dilde dāġ ister göñül Gün gibi bir kez söyinmez bir çerāġ ister göñül	**Ḫātemī** şemşīr-i āh-ı āteşīnümden benüm Dem-be-dem yanumca bir yalın yaraġ ister göñül	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫātemī
441 b	Fehīm-i Ḳadīm	Bilürem vāṣıl-ı cānān olacaḳsın āḫir Līk zindānī-i hicrān olacaḳsın āḫir	Vecd [ü][D] zühd ile **Fehīm** eyleme yā Rab yā Rab Berhemenlerle ṣanem-ḫ^{v}ān olacaḳsın āḫir	Gazel/15		..--/..--/..--/..-	
442 a	Fā’iżī	Baña yā Rab fenā mey-ḫānesin dā’im maḳām eyle Ölürsem rūḥumuñ menzilgehin ḳandīl-i cām [eyle]	Gel öldür **Fā’iżī**[-i] zārı bir çīn-i cebīn göster Belā ġarḳ-ābınuñ bir mevc ile kārın tamām eyle	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel
442 a	Fā’iżī	Girer tevḥīde eyler iltifāt aġyār-ı nā-dāna Dönüp bir kerre baḳmaz ‘āşıḳ-ı bī-ṣabr u sāmāna	Düşerler ṭurmayup ey **Fā’iżī** ‘uşşāḳ-ı ser-geşte Mey-i ‘aşḳıyla yārüñ oldılar şol deñlü mestāne	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel

442 a	‘Ulvī	Şehā kūyuñda göñlüm bir gedā-yı müstemendüñdür Erenler ḥaḳḳı baş u cāna ḳalmaz bir leve[nd]üñdür	Naẓar ḳıl **‘Ulvī**ye şāhā ḳapuñda bunca yıldur kim Faḳīrüñdür ġarībüñdür ḳuluñdur derdmendüñdür	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	‘Ulvī
442 b	Nev‘ī- zāde ‘Aṭāyī	Şām-ı hicrān içre şem‘um āh-ı āteş-bār olur Görinen yanumda ancaḳ sāye-i dīvār olur Meskenüm künc-i belā yārüm ġam-ı aġyār olur Ülfet itmek derd ü miḥnetle ne müşkil kār olur Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫ^{v}ār olur	Mübtelā-yı ‘aşḳ olaldan ḫātır-ı āşüfte-ḥāl Deşt-i vaḥşetdür **‘Aṭāyī** menzilüm Mecnūn-miṣāl ‘Uzlet itmişken cihāndan ḳılmaġa def‘-i melāl Ġuṣṣa vü ġamdan yine ḳurtılmaġa yoḳdur mecāl Ḳanda bir ġam yārsuz ḳalsa benümle yār olur Bir belā kim ṣāḥibin bulmaz baña ġam-ḫ^{v}ār olur	Tesdis/6		-.--/-.--/-.--/-.-	
443 a	Necātī	Ey benüm gün yüzlü māhum gel berü Göklere çıḳmasun āhum gel berü	Ölmesün bārī **Necātī** ḳuluña Ḳıl teraḥḥum pādişāhum gel berü	Gazel/5		-.--/-.--/-.-	Necātī
443 b	‘Azmī- zāde Ḥāletī	Marīż-i derd-i ‘aşḳ-ı dil-berem ölsem ‘ilāc itmem Eger ẓulmetde ḳalsam meş‘al-i māhı sirāc itmem Gedā-yı şāh-ṭab‘am şehler-ile imtizāc itmem Bütün dünyāya şāh olsaydı göñlüm ibtihāc itmem Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḫtiyāc itmem	Yiter baña ‘alem ḳılsam duḫān-ı āteş-i āhı Fiġānum var-iken hergiz gerekmez nevbet-i şāhī Bu dehrüñ minnet[iy]le istemem dil ‘izzet ü cāhı Eger dünyā yıḳılsa **Ḥāletī** va’llāhi bi’llāhi Şeh-i ‘aşḳam sipihr ü āfitābı taḫt u tāc itmem Bir abdālam ki ölsem dehre ‘arż-ı iḫtiyāc itmem	Tesdis/6		.---/.---/.---/.---	
444 a	‘Azmī- zāde Ḥāletī	Yāri gördüm yine ardınca idi aġyārı Gül-i gülzār gibi yanına almış ḫārı Virmesün kimseye Ḥaḳ böyle olan dil-dārı Nice almaya bu ġam cān u dil-i bīmārı Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri	Görüp aġyār-ıla olmışdı mükedder ḫālüm Ża‘fdan ṣūret-i dīvāra dönüp timṣālüm Dostlar **Ḥāletiyā** bilmek içün aḥvālüm Açıcaḳ ‘aşḳ kitābını bu gelmiş fālum Māye-i naḳd-i ḥayāt olsa eger dīdārı Ölümümdür benüm aġyār-ıla görmek yāri	Tesdis/7		..--/..--/..--/..-	
445 a	Sā‘ī	Yār mā’il aña aġyār olduġıyçün n’eylesün Gül ṭaḳılur yanına ḫār olduġıyçün n’eylesün ‘Aşḳ ḳātil cān bīmār olduġıyçün n’eylesün Dost bī-pervā dil-i zār olduġıyçün n’eylesün Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün n’eylesün Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün	Cevr iden şanma ki yār-i dil-sitānumdur benüm Ẓulm iden **Sā‘ī** yā şāh-ı kām-rānumdur benüm Yār olan cānā bu cism-i nā-tüvānumdur benüm Dā’imā bu şi‘r-i ter vird-i zebānumdur benüm Baḫt uyur bu dīde bīdār olduġıyçün n’eylesün Ṭāli‘um yār olmadı yār olduġıyçün n’eylesün	Tesdis/5		-.--/-.--/-.--/-.-	
445 b	Necātī	Şol ḳara ḫālüñ zenaḫdānında ey ḫurşīd-ḫad Bir Ḥabeşdür Mışr zindānında maḥbūs-ı ebed	Her kişi bir mesned ile irişüp bir devlete Pādişāhum işigüñ oldı **Necātī**ye sened	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	Necātī
446 a	Necātī	‘Āşıḳlaruñ öldürmek ise saña mürüvvet Taḥsīn senüñ bāzūña ḳollaruña ḳuvvet	Ger ḫ^{v}[ā]r u ḫaḳīr itse **Necātī** seni yārüñ İncinme ki ‘uṣṣāḳa budur ‘izzet ü ḥürmet	Gazel/7		--./.--./.--./.--	Ġazel-i Necātī
446 a	Naḥīfī	Ḳıla döndi tenüm ey māh senüñ derdüñden Ṭāḳatüm yoḳ ki idem āh senüñ derdüñden	Ḳorḳaram yir ü gögi yaḳa **Naḥīfī** şāyed Derd ile āh ide nā-gāh senüñ derdüñden	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Naḥīfī
446 b	Bāḳī	Ḫalḳ-ı ‘ālem gül seveydi kāşki bülbül gibi Ol lebi ġonce baña ḳalurdı tenhā gül gibi	Çeşmüm üzre görinen ḫūn-ābe şanma **Bāḳiyā** Gözüme geldi şarāb-ı ‘aşḳ-ı dil-ber mül gibi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Bāḳī
446 b	Nābī	Ruḫ-ı zībāsını vaṣf eyler-isem şem‘ uyanur Ḳadd-i bālāsını yād eyler-isem söz uzanur	Beytler yapmadadur ṭurma ḳalem ey **Nābī** Bu fenā şafḥasını cāy-ı iḳāmet mi şanur	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Nābī
447 a	Bāḳī	Bahār-ı ‘ālem-i vuṣlatda ol sulṭān-ı ḫūbānı Temāşā itdügüm gündür baña nev-rūz-ı sulṭānī	Du‘āmuz oldur ey **Bāḳī** Ḫudādan şaḳlaya bārī Ḫudāvend-i cihān sulṭān-ı ‘ādil [Şeh]^{D} Süleymānı	Gazel/7		.---/.---/.---/.---	Bāḳī

447 a	Meşāmī	Ḫaṭṭ irdi rūy-ı dil-bere ben ḳaşdayam daḫı Aḫşam irişdi seyr-i kemān-keşdeyem daḫı	‘Aşḳ odı yaḳdı gerçi kül itdi vücūdumı Ben ey **Meşāmī** bir yanar āteşdeyem daḫı	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Meşāmī
447 b	Bāḳī	Ḳanā‘at ḳıl göñül pā-būs-ı yāre Elinden büse alınmaz ne çāre	Yıḳar bünyād-ı çarḫı bād-ı āhum Efendi nesne döymez rūzgāra	Gazel/7		.---/.---/.--	(…)[3987] Bāḳī
447 b	Nev‘ī-zāde ‘Aṭāyī	Aġlayup būsesin alur dil-i şeydā her dem Sīm-i eşkini ṣatar dil-bere dirhem dirhem	‘Anberīn ḫaṭṭına beñzetmege müşkīn raḳamın Ey **‘Aṭāyī** yine düşmiş ṭama‘-ı ḫāma ḳalem	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	‘Aṭāyī
448 a	Bākī	Çıḳsa eflāke n’ola āteş-i āhum şereri Çarḫdur encüm-i seyyārenüñ ey māh yiri	Lebine öykinür ol ḫusrev-i şīrīn-dehenüñ **Bāḳiyā** ḫalḳ ‘aceb mi mezelense şekeri	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Bāḳī
448 a	Bākī	Ṭutsa cām-ı bāde-i gül-gūnı verd-i ter gibi Sā‘id-i sāḳī olur ṣāḫ-ı gül-i aḥmer gibi	Ṣad hezārān nev-bahār olsa bu fānī bāġda Bir gül-i bī-ḫār açılmaz **Bāḳi[yā]**[D] sāġar gibi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
448 b	Bākī	Yār olup aġyāra ādemler begenmez ol perī Kendüye hem-rāz idindi ya‘nī bizden yigleri	Almaz oldum **Bāḳiyā** ḳuḫl-i cilāyı ‘aynuma Tūtiyā-yı çeşm idelden ḫāk-pāy-ı dil-beri	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
448 b	Fā’iżī	Mey-i nābı görüp la‘l-i revān-baḫşuñ iderler yād N’ola mey-ḫānelerde çarḫa girse nāle vü feryād	Görür ey **Fā’iżī** çeşm-i ‘alīlüñ rūy-ı maḳṣūdın Hemān var ḫāk-i erbāb-ı fenādan eyle istimdād	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	Ġazel
449 a	Fā’iżī	Fenn-i belāda oldı dil üstād-ı ehl-i derd Şākird olamaz aña Ferhād-ı ehl-i derd	Ḫalḳuñ ṭoḳınma yarasına nīşter-mişāl Ey **Fā’iżī** budur saña irşād-ı ehl-i derd	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Ġazel
449 a	Fā’iżī	‘Aşḳuñla dil her gördügin ser-geşte vü ḫayrān ṣanur Ser-geşte olsa bir kişi dünyāyı ser-gerdān ṣanur	Az eyler oldı cevrini luṭfı gibi ‘āşıḳlara Var ise dil-ber anı da ey **Fā’iżī** iḥsān ṣanur	Gazel/5		--.-/--.-/--.-/--.-	Ġazel-i Fā’iżī
449 a	Bākī	Başdan meclisde sāḳīler ḳarārum aldılar Çekdiler evvel elümden iḫtiyārum aldılar	Sīn[e]me çekdüm elifler dāġlar yaḳsam n’ola **Bāḳiyā** bir serv-ḳāmet gül-‘ızārum aldılar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
449 a	Emrī	Ḳodı sīn[e]mde ol şeh dāġ-ı pür-ḫūn Gedāsına ‘aṭā ḳıldı bir altun	Ḫaṭ-ı şeb-dīz-i dil-dārı görelden Gözümden çıḳdı **Emrī** eşk-i gül-gūn	Gazel/5		.---/.---/.--	Emrī
449 b	Fā’iżī	Āh-ı şeb-gerd ile düşmenleri dil-ḫūn idelüm Ya‘nī ser-dār-ı ġamuz ḫaşma şebī-ḫūn idelüm	Nice bir **Fā’iżiyā** Ma‘nī[-i] meşhūr-ı firāḳ Ḥālet-i vaṣlda bir tāzece maẕmūn idelüm	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Fā’iżī
449 b	Fā’iżī	Kūh-ı ġamda çün dil-i nā-şād feryād eyledi Ḥāline raḥm eyleyüp feryād feryād eyledi	Künc-i miḥnetde görüp bī-keslügüm bī-iḫtiyār **Fā’iżī** yanumca ḫüzn-ābād feryād eyledi	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Ġazel-i Fā’iżī
449 b	Muḥibbī	Gelmege başladı ḫaṭṭuñ ki ne çāre güzelüm Giceyi güne ḳatup ṣankim irişdi ecelüm	Ne ḳadar cehd iderüm Ka‘be-i kūyuña irem Sa‘y ile ola imiş vaṣl müyesser n’idelüm	Nazm/2		..--/..--/..--/..-	Sulṭān Süleymān
450 a	‘Aṭāyī	Egerçi ġamze-i ḫūn-rīz-i dil-ber bir emānsuzdur Velī peykār-ı derd ü ġuṣṣa vü miḥnet zamānsuzdur	**‘Aṭāyī**veş tenüm efsürde oldı miḥnet [ü] ġamdan Leb-i la‘lüñden ayru ‘āşıḳ-ı şūrīde cānsuzdur	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	‘Aṭāyī
450 a	Murādī	İlāhī ‘izzetüñ ḥaḳḳı beni luṭfuñla yād eyle Açup ṭab‘-ı ḥazīnüm gül gibi ḫāṭır-güşād eyle	**Murādī** bendeñi ayırma yā Rab luṭf u cūduñdan Murādın vir murādı üzre luṭf it ber-murād eyle	Gazel/5	Münacat	.---/.---/.---/.---	Sulṭān Murād Ḫān Ḥażretlerinüñdür
450 a	Bāḳī	Rindler cāmuñ ḥabābāsā yüzine baḳdılar Mey gibi sāḳī[-i] bezmüñ ayaġına aḳdılar	**Bāḳiyā** ḳılsun mu‘aṭṭar bezm-i āfāḳ[ı][D] nesīm Pādişāhuñ micmer-i ‘adline ṣandal yaḳdılar	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Bāḳī
450 b	Nef‘ī	Āh u feryād ile dil her ne zamān dād ister Ḳahramān-ı nigehi ḫışm ile cellād ister	Müftī-i mu‘cize-perdāz ki [idrākinden ‘Aḳl-ı kül vādī-i endīşede imdād ister][D]	Gazel/7		..--/..--/..--/..-	Nef‘ī
450 b		Ayaġın çekdi çün Dervīş Ṣadāyī bezm-i fānīden Ṭutup rāh-ı ‘adem sūy-ı beḳāya menzilin buldı		Müfred	Tarih	.---/.---/.---/.---	Tārīḫ-i Vefāt-ı Ṣadāyī

[3987] Bu kısım, maddi hasardan dolayı okunamamıştır.

451 a	Ca‘ferī	Ol Muḥammed Muṣṭafā kim ‘ālemüñ sulṭānıdur Enbiyānuñ serveri hem evliyānuñ cānıdur	Ehl-i beytüñ rūḥına yüz biñ du‘ā yüz biñ ṣenā Her nefesde eylemek ‘āṣıḳlaruñ erkānıdur	Kaside/ 19		-.--/-.--/-.--/-.-	Ca‘ferī Fermāyed
451 b	‘Ubeydī	Dilā ol zülfi Leylānuñ ġam-ı ‘aṣḳını benden ṣor Belā deştinde Mecnūn gibi bu derdi çekenden ṣor	**‘Ubeydī**nüñ şehīd olduġına dāġ-ı firāḳuñla Şehā ḳabrinde biten lāle-i ḫūnīn-kefenden ṣor	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	‘Ubeydī
451 b	Bāḳī	Derd ü ġam bezmine ḳaddüm gibi bir çeng olmaz Nāylar nālelerüm sāzına āheng olmaz	Al ile ruḫlaruñ alsun dil-i **Bāḳī**yi hemān Aña ey ṣūḫ-ı cihān böyle güzel reng [olmaz]	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġazel-i Bāḳī
451 b	Pīrī-zāde Dervīş Çelebi	Sa‘ādet ister-iseñ ehl-i teslīm ol tevekkül ḳıl Ḳabūl it cān ile **Dervīş** [bu]^{D} pend-i Ḥażret-i Pīri		Müfred		.---/.---/.---/.---	
452 a	Gevherī	Bir melek-sīmāya olmışam bende Māh yüzi Firdevis bāġıdur şimdi Dīvāne göñlümi uġradan derde Zencīr-i zülf[in]üñ aġıdur şimdi	‘Andelīb ġonceye mā’il olmışdur Envār-ı ‘aṣḳla ‘aḳl żāyi‘ olmışdur **Gevherī** bir dosta mā’il olmışdur Henūz söylenecek çaġıdur şimdi	Koşma/ 4		11’li hece	Gevherī
452 a	Gevherī	Ṣar a dil-ber aḳ ḳolların boynuma Yüzüm oḳṣar bu sīn[e]me el çalar Gidi düşmān bize bir dost çoḳ gördi Ḳābil olsa gözümüze mīl çalar	**Gevherī** dir ḫarābīdür bu emek ‘Ömrümüz günümüz geçmekde gerek Aldayup gezeyor yalancı felek Beş on gündür aġzumuza bal çalar	Koşma/ 4		11’li hece	Gevherī
452 b	Gevherī	Nice bir yatursın ḫ^{v}āb-ı ġafletde Aç gözüñ ey göñül sen de uyan a Yan yatmış efendim ḫ^{v}āb-ı ġafletde Ḳurbān olam o miyāna o yana	**Gevherī** yanına ṣanma ḳalayor Her kes itdügini bir bir bulayor Şeh-süvārum yaman sürüp geleyor Uydurmış semend-i nāzın o yana	Koşma/ 5		11’li hece	Gevherī
452 b	Gevherī	Görmedüm ‘ālemde bir ehl-i kerem Merḥamet ṣāḥibi ḥālden bilici Almaġa mā’il hep bu ḫalḳ-ı ‘ālem Yoḳdur bir virici cümle alıcı	Derd ü miḥnet ile **Gevherī** mehcūr Diyār-ı ġurbetde ḳalmışam maġdūr Bul[a]madum bir yār sīnesi billūr Göñül āyīnesin ġamdan silici	Koşma/ 4		11’li hece	Gevherī
453 a	Gevherī	Meclis-i ‘irfāndur ḥicāb[ı]^{D} ḳaldur Ṣeṭāretler olsun iç efendim iç Cemāl-i pāküñden niḳābı ḳaldur Ziyāretler olsun iç efendim iç	**Gevherī** [dir]^{D} bu gün furṣat senüñdür Yār-ıla hem-dem[sin]^{D} ṣoḥbet senüñdür Al efendim cāmı nevbet senüñdür Āb ḥayātlar olsun [iç efendim iç]	Koşma/ 4		11’li hece	Gevherī
453 b	Necātī	Ṭutalum ol zülf müşk-efşān [u]^{D} ‘anber-bū imiş Ey ṣabā lāzım degüldür diyesin iş bu imiş	Baġladı göñlin **Necātī** zülfüñüñ zencīrine İşidenler didiler kim ol kişi uşlu imiş	Gazel/6		-.--/-.--/-.--/-.-	Necātī
453 b	Yaḥyā	‘Ālemüñ yoḳdur vefāsı derd-i bī-pāyān[ı] var Bu metā‘-ı vuṣlata aldanma kim hicrānı var	Muḳteżā-yı yāre rāżī ol cefādan aġlama Ḫānḳāh-ı ‘aṣḳuñ ey **Yaḥyā** yolı erkānı var	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	(…)[3988] Yaḥyānuñ
454 a	Ḫān Selīm	Cānā bahār irişdi gel seyr-i gülsitāna Gösterdi ‘aks-i rūyuñ āyīne-i zamāne	Fikrüm cemālüñ ile ‘aḳlum menālüñ ile Oldı ḫayālüñ ile göñlüm nigār-ḫāne	Nazm/2		--./-.--/--./-.--	Ḫān Selīm
454 a	Nābī	Bu nāleden saña bülbül kelāl gelmedi mi Dimāġ-ı şevḳa daḫı iḫtilāl gelmedi mi		Matla		.-.-/..--/.-.-/..-	

3988

454 a	Vāḥidī	Bezm-i yāri isteyen bīdār olur Bülbül-i şūrīdeveş pür-zār olur	Gel merātib seyrini ḳo **Vāḥidī** Ṭālib-i yār tārik-i eṭvār olur	Gazel/6		-.--/-.--/-.-	Vāḥidī Şeh-nāz
454 a		Ṣaḳın olma zül**ü**f-i yāre ber-düş Anasın al da o şūḫın baba düş		Matla		.---/.---/.--	
454 b	Fevzī	Gel külbe-i aḥzānuma [ey][D] serv-i revānum Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı][D] unutma Ḳan aġlamadan ḳalmadı hīç tāb u tüvānum Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı][D] unutma	Gözden nice demdür ki perī gibi nihānsın **Fevzī**-i belā-dīde-i mihnet nigerānsın Āhum ṣaḳın alma daḫı bir tāze cevānsın Cevr itme yiter bende-i maḥzūn[ı] unutma	Murabba/3		--./.--./.--./.--	Şarḳī Ṣabā
454 b	Vehbī	Şeyḫ-i Ġalaṭa Nāyī düketdi demini İtdi mütesellī veled[i][D] ‘uṣṣāḳı **Vehbī** didi tārīḫin anuñ mülhem-i ġayb ‘Oṣmān Dede göçdi ola sırrı bāḳī		Rubai	Tarih	--./.--./.--./.- --./.--./.---/- --./.--./.--./.- --./.--./.---/-	Tārīḫ
454 b		Güzeller olsa māl-[ā]-māl ‘ālem ġayra ey dil Nigāh-ı iltifāt itmem yemīnüm var yemīnüm var	Ḥarīṣ-i bezm-i vuṣlat mest-i nāz-ı bāde-i naḫvet Daḫı maḥcūb-ı ülfet bir nigār-ı n[ā]zenīnüm var	Kıta/2		.---/.---/.---/.---	Ḳıṭ‘a
454 b	Rāsiḫ	Ey şūḫ ‘aceb ki derd-i nihānı bilür misin ‘Aşḳuñ ne ḥālete ḳodı cānı bilür misin	**Rāsiḫ** şikāyet itme kerem bil cefāsını Kimdir o şāh-ı memleket anı bilür misin	Gazel/5		--./-.-./.--./-.-	Rāsiḫ
455 a	Gevherī	Gel efendim merhem eyle Ṭutmaz oldı yara baġlar Beni mecrūḥ itme böyle Ṭabīb olan yara [baġlar]	Pīrinden naṣīḥat alan Odur gevher kānın bulan **Gevherī**dür ‘āṣıḳ olan Bütün ṣıdḳın yāre baġlar	Semai		8’li hece	Gevherī
455 a	Ümmīdī	Göñül dā’im taẕarru‘ idüp isterdi İlāhından Ki mihr ile vefālar göre ol gün yüzlü māhından ‘İnāyetler himāyetler ire hem pādişāhından Ne yārinden vefā gördi ne şāh-ı dil-penāhından Ḥalāş olmaḳ naṣīb olmadı çün baḫt-ı siyāhından Meded yandum yaḳıldum sīn[e]müñ göynüklü āhından Ferāġat ‘ālemüñ şimden-girü bu ‘izz ü cāhından	Kimin ẕilletde iken devlet-ile kām-rān eyler Murādātı virüp bir ḳaç gün anı şādmān [eyler] (…)[3989]	Müsebba/2		.---/.---/.---/.---	Müsebba‘-ı Ümmīdī
455 b	Niyāzī-i Mıṣrī	Bir şehre irişdi yolum dört yanı düz meydān ḳamu Aña giren görmez ölüm içer āb-ı ḥayvān ḳamu	Var ol ḥaḳīḳat şehrine ir anda Ḥaḳḳuñ sırrına Ṭolsun senüñ de ḳalbüñe deryā olup ‘irfān ḳamu	Kaside/31		--.-/--.-/--.-/--.-	Niyāzī
456 a	Niyāzī-i Mıṣrī	Yine dil na‘tını söyler Muḥammed Dil [ü][D] cān mülkini ṭoylar Muḥammed	Ne noḳṣān ire cāhuña ḳılursañ Bu **Mıṣrī**ye şefā‘atler Muḥammed	Gazel/6	Naat	.---/.---/.--	
456 b	Ḳabūlī	Maḳālüm ḥasb-i ḥālümdür ḥikāyet añlama cānā Ġaraż ‘arż-ı maḥabbetdür şikāyet añlama cānā	Seg-i kūyuñ geçinmekden murādum maḫż-ı ḫiẕmetdür Anı aḳrān arasında riyāset añlama cānā	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	

[3989] Nüshada bu bendin devamı yazılmamıştır.

456 b		Henüz āşüfte-sāmān olduġum dil-ber bilür bilmez O gül-ġoncem füsūn u ‘işveler eyler bilür bilmez	(…)[3990] ‘aẕīm oḳur āyāt-ı ruḫsāruñ Ḥadīs-i kākülüñ bād-ı ṣabā söyler bilür bilmez	Nazm/2		.---/.---/.---/.---	Li-Nāmıḳıhi
456 b		Cilvegāh itmiş ḫayāl-i ‘aşḳı bu çeşm-i teri Sīnede gūyā ki raḳṣ-āverlük eyler bir perī	Bāri (?) (…)[3991] ‘āḳıbet Çaldı naḳd-i ṣabr u sāmānum o çengī dil-beri	Nazm/2		-.--/-.--/-.--/-.-	Dīger
456 b	Ḥınnālı-zāde ‘Alī Çelebi	Ṣanma kim ancaḳ fiġāndan bülbül oldı bī-nevā Oldı bu endūh ile ḫārūn daḫı ḳaddi dü-tā		Matla	Muamma	-.--/-.--/-.--/-.-	Ḫıżr
456 b		Kākülinüñ tāresi ser-rişte-i cāndur bāña Mihrinüñ her lem‘ası bir māh-ı tābāndur bāña		Matla		-.--/-.--/-.--/-.-	Mūsī
456 b		Ölümlü ḫastesiyem çeşm-i yārüñ Perīşān ḫāliyem zülf-i nigāruñ		Matla		.---/.---/.--	Aḥmed
456 b	‘Āşıḳ Yūnus	Ḳorḳdum ḳıyāmet güninde[n] Muḥammed unutma bizi Her kes ḳalḳıcaḳ yirinden Muḥammed unutma bizi	**Dervīş Yūnus** ḳalmış nā-çār Yaş yirine ḳanlar ṣaçar Senüñ sözüñ Ḥaḳḳa geçer Muḥammed unutma bizi	Koşma/ 3		8’li hece	İlāhī [Der-Maḳām-ı] ‘Acem
456 b	‘İşmetī	Bāzū-yı baḫt ger pür iderse kemānumı İster verā-yı Ḳāfa ḳosunlar nişānumı		Matla		--./-.-./.--./-.-	Li-Merḥūm ‘İşmetī
456 b	Ḥasbī	Rūḥına Fātiḥa oḳı **Ḥasbī** Aña tārīḫ ṭoḳuz yüz altmış ola		Müfred	Tarih	..--/.-.-/..-	
456 b	Monla Ḥükmī	Na‘l kesdüm ḳolumda hem-çü ḳamer *Tābaḳan na‘lu bi’n-na‘li* didiler		Matla		..--/.-.-/..-	
456 b		‘Aceb midür nevme-i sīm (?) hemān mevt Buyurmışlardur *en-nevmu aḫi’l-mevt*		Matla		.---/.---/.--	
456 b	Ḫayālī	Ḳaşı rastıḳlu ḳaḥbesiyle hemān Şehrden şehre sürmelü gidisi		Müfred		..--/.-.-/..-	
457 b	Ẕātī	Bu gün bir serv-ḳāmet yüzi gün ġarrā güzel gördüm Yanınca sāye gibi sürinür biñ mübtezel gördüm	Göñülden key şaḳın **Ẕātī** çıḳarma dā’imā anı Göñüller taḫtına şāh olmaġa ġāyet maḫal gördüm	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
457 b	‘Āşıḳ ‘Ömer	Ey cemāl[i] māh-ı enver ḫayr ola aḫşamuñuz Ey dudaġı āb-ı Kevşer ḫayr ola aḫşamuñuz Rāh-ı bāġuñ bekleşür ol bülbül-i gūyālaruñ	Bir zamān çoḳ çekmişem cevr ü cefāñı ey perī Yoḳ naẕīrüñ şu cihānda dolaşdum baḫr u beri[3992] Ey **‘Ömer** ben bendesine didi ḫandān ol yüri	Murabb a/4		-.--/-.--/-.--/-.-	‘Āşıḳ ‘Ömer

3990 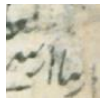

3991 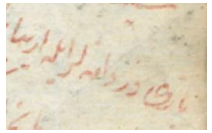

3992 Mısra vezne uymamaktadır.

		Ey yanaġı verd-i aḥmer ḫayr ola aḫşamuñuz	Ey benüm göñlümce dil-ber ḫayr ola aḫşamuñuz				
458 a	Fehīm-i Ḳadīm	Ey nigāh-ı ġażab[ı][D] mest-i mey-i naḫvet-i nāz Ġamzesi sāḳī-i cām-ı ecel-i ehl-i niyāz Ey fürūġ-ı ruḫ-ı ḫūy-gerdesi ḫurşīd-güdāz Ey leb-i nādire gül-berg-i gül-i gülşen-i rāz Ḳorḳaram rāzumı fāş ide o çeşm-i ġammāz Āşinā oldı dile ġamze-i peykān-nevāz Şeb-i hecr ü ġam-ı zülf [ü][D] dil-i sevdā-perdāz İḫtiyārī degül eylersem eger dūr [u][D] dırāz Āh idersem n'ola sevdāñ ile ṭolmış göñlüm Ḫaberüm yoḳ ki senüñ 'āşıḳuñ olmış göñlüm	Ḥüsnüñi görse eger Yūsuf olur bende saña Ḫayl-i 'uşşāḳ nice olmasun efgende saña 'Āşıḳ olurduñ eger görse idüñ sen de saña Ba'd-ezīn bendeyem ey şāh-ı güzīn ben de [saña] Ḫande it aġlasa ḥālin dil-i nālende saña Böyledür ḳısmet-i Ḥaḳ girye baña ḫande saña Bir naṣīḥatdür ider 'āşıḳ-ı şermende saña Ḳorḳaram yār olur aġyār-ı fırībende [saña] Gerçi bālīn-i gül-āgendesin idüp pür-ḫār Derd-i ġayretle helāk ola **Fehīm**-i bīmār	Terkib-i bend/7		..--/..--/..--/..-	Fehīm
459 a	Muḥibbī	Zāhidüñ 'ömri geçer ḫalvetde dā'im beng ile 'Iyş ider gülşende 'āşıḳ bāde-i gül-reng ile	Kim ki dil virmez cihāna geçer istiġnā ile Ey **Muḥibbī** bu ṭoḳuz mīnāyı şır bir seng ile	Gazel/5		-.--/-.--/-.--/-.-	Muḥibbī
459 a	Ca'fer	Bu gün bir lebleri şīrīn şaçı zencīr olasın sen N'içün dīvāneler ḥaḳḳında bī-tedbīr olasın sen	Ne çekseñ ḳaşı yayuñdan şikāyet itme ey **Ca'fer** Ola kim bir zamān ola nişān-ı tīr olasın sen	Gazel/5		.---/.---/.---/.---	
459 a	Cevrī	Ṣafā-yı bezm-i gülşenden geçüp cām-ı mülinden hem Uşandum naġmesinden 'andelībüñ ġulġulından hem Ḳanā'at geldi muṭrıbdan ṣurāḥī ḳulḳul[ın]dan hem İdüp ḳaṭ'-ı naẓar yārüñ ruḫından kākülinden hem Elüm çekdüm bu bāġuñ lālesinden sünbülinden hem Ferāġum var bu gülzāruñ gülinden bülbülinden hem	Bu deştüñ lālesi perverde[-i] ḫūn-āb-ı miḥnetdür Bu bāġuñ sünbüli āşüfte-i sevdā-yı ḫayretdür [Bu gülzāruñ güli āzürde-i āsīb-i āfetdür Dil-i zārum gibi bülbülleri pür-sūz-ı ḫasretdür Elüm çekdüm bu bāġuñ lālesinden sünbülinden hem Ferāġum var bu gülzāruñ gülinden bülbülinden hem][D]	Tesdis/2		.---/.---/.---/.---	
459 b	Ṣabrī	Ġam beyābānında Mecnūna ayaḳdaş olmışam Vāmıḳa 'aşḳuñ kitābında sebaḳdaş olmışam	İl ḳaçar benden velī (?) ben daḫı ilden biñ beter **Ṣabrī**veş pinhān isem gün gibi ben fāş olmışam	Gazel/7		-.--/-.--/-.--/-.-	
459 b	Ġubārī	Ḥasret-i la'lüñ ile cān virem gibi gelür Murġ-ı rūḥı bu ḳafesden uçıram gibi gelür	Ey **Ġubārī** şu'arānuñ ayaġı ṭopraġıyam Diyemem şi'r velī gelse direm gibi gelür	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Ġubārī
459 b	Mihrī	Be ne nāz ehli güzel şīvelü dil-bercük olur Be ne fettān-ı cihān pīşe sitem-gercük olur	Be ne 'ārif be ne kāmil be ne sāḥir **Mihrī** Sevdügüñ ḫūb perī şīvelü dil-bercük olur	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	
460 a	Rüşdī	Tāḳatüm yoḳ şimdi ey şūḫ itmege seyr-i cemāl Ol ḳadar bār-ı ġam-ı 'aşḳuñla oldum bī-mecāl	Nüsḫa-i derd [ü] ġamı gözden geçürdüm her varaḳ Gördüm olmış ehl-i 'aşḳa **Rüşdiyā** hep ḫasb-i ḥāl	Gazel/8		-.--/-.--/-.--/-.-	Rüşdī Efendi
460 a	Seyyid Nesīmī	Ey ṣanem sen maẓhar-ı Allāhsın Başdan ayaġa kelāmu'llāhsın	Çün **Nesīmī**yi delü ḳılduñ şehā Kimden eylesün şikāyet şāhsın	Gazel/7		-.--/-.--/-.-	Nesīmī
460 b	Gevherī	Dil-bere 'arż itdüm bāde-i gül-gūn Nāz ider efendim içmez üç gündür Şaçı Leylām beni eyledi Mecnūn Cevr ider cefādan geçmez üç gündür	**Gevherī** murāda ireyüm diyü Pāyına yüzümi süreyüm diyü Mübārek cemālin göreyüm diyü Beklerüm yolını geçmez üç gündür	Koşma/ 5		11'li hece	Gevherī
460 b	Veysī	Ḥālet-i vuṣlat-ı dil-ber ne 'aceb berler olu[r] Ādemüñ 'aḳlı gider zevḳ u ṣafādan yer [olur]	Def' iderler oturup bir yire hicrān e[lemin][D] Mey olur sāġar olur **Veysī**-i ġam-perver olur	Gazel/5		..--/..--/..--/..-	Veysī

BÖLÜM 5

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Mecmualar, farklı özelliklere sahip manzum ve mensur metinler ihtiva etmeleri bakımından klasik Türk edebiyatı araştırmaları ve edebiyat tarihimiz açısından önemli kaynaklardır. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 10197 numarada mecmua,"Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid" adıyla kayıtlı mecmua doküman incelemesi yöntemiyle tetkik edilmiş, elde edilen veriler betimsel analiz yaklaşımına göre incelenmiştir.

Giriş, Alan Yazın, Yöntem, Bulgular, Sonuç ve Öneriler şeklinde beş ana bölümden oluşan bu çalışmanın esasını, söz konusu mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metninin hazırlanması, incelenmesi ve MESTAP'a göre tasnif edilmesi oluşturmaktadır. Her şiir divan, mesnevi, tezkire vb. kaynaklarda taranarak tespit edilebilen şiirle mecmuada kayıtlı olan şiir karşılaştırılmıştır. Daha sonra şiirler şairleri, şairlerinin yaşadığı yüzyıllar, nazım şekilleri ve vezinlerine göre incelemelere tâbi tutulmuş ve MESTAP'a göre tasnif edilmiştir.

460 varaktan oluşan "Mecmû'a-i Eş'âr, Münşeât ve Fevâid", kurşun kalemle sonradan yapıldığı anlaşılan numaralandırma esnasında bazı sayfaların atlanması sebebiyle kataloğa 451 varak olarak kaydedilmiştir. Hem manzum hem mensur farklı metinlerin derlendiği mecmua "karışık manzum ve mensur eserler mecmuaları" arasında değerlendirilebilir. Nâ'ilî'ye (ö. 1666) ait bir şiirin başlığında geçen ve ekseriyetle hayatta olan kişiler için kullanılan "sellemehu'llâh" (Allah ona selamet versin.) ifadesinden ve Keçecizâde İzzet Molla'ya (ö. 1829) ait tarih manzumeleri ile Pertev Paşa'ya (ö. 1837) ait bir nazm örneğinin kaydedilmesinden hareketle mecmuanın 17. yy.da tertip edilmeye başlandığı ve 19. yy.a kadar tertip sürecinin devam ettiği söylenebilir.

Mecmuayı oluşturan varaklar arasındaki renk, düzen, boyut ve yapı farklılıkları ile hat karakterlerindeki belirgin farklılıklar eserin birden fazla mürettip eliyle tertip edildiğine işaret etmektedir. Hayretî (Selîmî, Ferdî) ve Feyzî mahlaslarını kullanan iki şaire ait şiirlerin başlıklarında yer alan "Li-Zâbirihi" "Li-Zâbirihi'l-Fakîr", "Li-Râkımıhi'l-Fakîr", "Li-Râkımıhi'l-Hakîr", "Li-Râkımıhi, "Li-Muharrihi'l-Fakîr" sözlerinden hareketle bu iki şairin mecmuanın mürettiplerinden olduğu söylenebilir. Ayrıca 126a'da kimliğini tespit edemediğimiz bir kişi tarafından annesinin vefatına dair düşürülen 1224 [M. 1809/1810] tarihli bir vefat kaydı ve 191b'de "Şaban Ağazade" tarafından oğlu Muhammed'in 1140 [M.

1727/1728] tarihli doğumuna düşülen bir kayıt ve tarih manzumesi mevcuttur. Söz konusu iki kişinin de nüshanın mürettiplerinden olması muhtemel görünmektedir.

1443 Türkçe şiirin derlendiği mecmuda 288 farklı şaire ait 1261 şiir kayıtlıdır. 182 şiirin şairi tespit edilememiştir. 14-19. yy. arasında yaşamış 174 şaire ait şiirin kaydedildiği mecmuada şiirleri bulunan 114 şairin ise hangi yüzyılda yaşadığı belirlenememiştir. Mecmuada en çok şiiri bulunan şair 18. yy. şairlerinden Lem'î (ö. 1137/1724-25)'dir (174 şiir). 75 şairin ise birer şiirine yer verilmiştir.

Mecmuada klasik Türk edebiyatı nazım şekillerinden hemen hepsine (gazel, matla, müfred, nazm, kıta, murabba, kaside, rubai, tahmis, mesnevi, muhammes, tesdis, müsebba, müseddes, terkib-i bend, mısra, müselles, müsemmen, müstezad, taştir, terci-i bend) yer verilmiş olup Türk halk edebiyatı nazım şekillerinden mâni, koşma ve semai örnekleri kaydedilmiştir. 5 şiirin ise nazım şekli tespit edilememiştir.

Mecmuada derlenen 1443 Türkçe şiirden 1377'inde aruz vezni, 65'inde hece vezni kullanılmış; 1 şiirin ise vezni tespit edilememiştir. 31 farklı aruz kalıbıyla yazılmış şiirlerin kaydedildiği mecmuada en çok kullanılan kalıp, 396 şiirde kullanılan *fā'ilātün fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün* kalıbıdır. Hece vezninin ise en çok 7'li kalıbı (33 şiir) kullanılmıştır.

Hayretî, Selîmî ve Ferdî mahlaslarını kullanan ve şimdilik kaynaklarda hakkında bir bilgiye ulaşılamayan bir şair tarafından müellif hattıyla farklı nazım şekillerinde 110 şiirin kaydedilmesi; "Dîvân-ı Lem'î Ağa" başlığı altında 18. yy. şairlerinden Lem'î'ye ait olan ve bir kısmı, eldeki bilgilere göre, başka herhangi bir yerde tespit edilemeyen 2'si Farsça 176 şiirin bulunması; Bâkî, Feyzî-i Kefevî, Muhibbî, Nâbî, Nazîr, Nef'î, Riyâzî, Tırsî adına kaydedilen ve şimdilik kaynaklarda tespit edilemeyen bazı şiirlerin derlenmesi ve kaynaklardaki varyantlarda yer almayan beyit/bendlerin mecmuada mevcut olması mecmuanın özgün taraflarındandır. Ayrıca 33 mâni örneğinin de kaydedilmesi bu noktada dikkate değerdir. Mecmuada "sâhib-zemîn" ve "nazire" başlıklarıyla kaydedilen şiirler, şairler arasındaki ilişkileri ve dönemin rağbet gören şiirlerini göstermesi açısından kıymetlidir.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi TY 10197 numarada kayıtlı mecmuada yer alan Türkçe şiirlerin transkripsiyonlu metninin hazırlandığı, incelendiği ve MESTAP'a göre tasnif edildiği bu çalışma ile mecmua çalışmalarına katkı sağlamak amaçlanmıştır. Mecmuada kayıtlı bulunan, çalışma kapsamı dışında tutulan mensur metinlerin ve Arapça, Farsça şiirlerin başka araştırmalara konu olabileceği düşünülmektedir.

Kütüphanelerde yer alan ve her biri gün yüzüne çıkarılmayı bekleyen metinleri ve müellifleri bünyesinde barındıran mecmualarla ilgili çalışmalarının artarak devam etmesinin, varlığı bilindiği hâlde elde bulunmayan veya varlığı dahi bilinmeyen metinlerin ortaya çıkmasını sağlayarak Türk edebiyatı tarihi çalışmalarına katkıda bulunması beklenmektedir.

KAYNAKLAR

Abdulkadiroğlu, A. (1985). İsmail Belîğ Nuhbetü'l-Âsâr Li-Zeyli Zübdeti'l-Eş'âr. Gazi Üniversitesi Yayınları.

Açıkgöz, N. (1986). *Riyâzî hayatı, eserleri ve edebî kişiliği (Dîvân, Sâkînâme ve Düstûrü'l-Amel'in tenkitli metni)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Fırat Üniversitesi.

Açıl, B. (2016). Hâverî (ö. 1565) ve Dîvânçesi. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8/16, 172-216.

Açıl, B., Yazar, S., Turgut, K. ve Kavak, Ö. (2022). *Tenkitli neşir kılavuzu (Osmanlı Türkçesi metinleri için)*. Türkiye Diyanet Vakfı Yayınları.

Ak, C. (2001). *Bağdatlı Rûhî Dîvânı*. Bursa Uludağ Üniversitesi Yayınları.

Akçay, G. (2020). *Hisarcıklızâde Mes'ûd Mecmû'a-i Eş'âr (İnceleme-metin).* Paradigma Akademi.

Akkaya, M. (1992). *Şemsî Paşa Dîvânı (İnceleme-edisyon kritikli metin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Akkuş, M. (2018). *Nef'î Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57741,nefi-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Akman, E. (2024). *Kastamonulu İshakzâde Hasan Fevzî Fusûl-ı Âşıkân*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını.

Aksoyak, İ. H. (2018). Gelibolulu Mustafa Âlî Dîvânlar. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58695,gelibolulu-mustafa-ali-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Alıcı, L. (2004). Tezkirelere göre Kahraman Maraşlı Dîvân şairleri. *Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 1/2, 65-72.

Altunel, İ. (1988). *Hâletî-i Gülşenî hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Dîvân'ının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Alvan, T. (1998). *Hayâlî-i Gülşenî Dîvânı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Alzyout, H. A. (2024). XVI. yüzyıl şair tezkirelerinde Arapça mesellerin kullanımı. *Bursa Uludağ Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25/46, 367-392. https://doi.org/10.21550/sosbilder.1321508

Arslan, M. (2018). *Mehmed Siraceddin Mecma'-ı Şu'arâ ve Tezkire-i Üdebâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58597,mecma-i-suara-ve-tezkire-i-udeba-pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Arslan, M. (2019). *Osmanlı padişahlarının manzum tarihçeleri fihrist-i şâhânlar*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Arslan, Ö. (2013). *Ubeydî Dîvânı (Metin ve inceleme)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Arslan, Ö. (2023). Kınalızâde Alî Çelebi'nin Muammeyâtı. *60. Doğum Yılı Münasebetiyle M. A. Yekta Saraç Armağanı*. DBY Yayınları.

Atak, M. (2016). *Yüsrî Ahmed Nazif Dede ve Dîvânı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Atik, H. (2003). *Nakşî Ali Akkirmanî Dîvânı (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Ayan, H. (1973). Kul Nesimî'ye ait sanılan şiirler. *Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Araştırma Dergisi*, 6, 21-33.

Ayan, H. (1981). *Cevrî hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Dîvânının tenkitli metni*. Atatürk Üniversitesi Basımevi.

Ayan, H. (2014). *Nesîmî hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Türkçe Dîvânının tenkitli metni*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Ayan, H. (2016). *Fuzûlî Leylâ vü Mecnûn*. Dergâh Yayınları.

Ayçiçeği, B. (2019). Kadim bir şifreleme yönteminin kültürümüzdeki yansıması: hatt-ı şecerî. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 16, 328-339. https://doi.org/10.29000/rumelide.618948

Aydemir, Y. (2007). Metin neşrinde mecmuaların rolü ve karşılaşılan problemler. *Turkısh Studıes-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 2/3, 122-137. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.118

Aydemir, Y. (2018). *Behiştî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56445,ramazan-behisti-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Ayhan, E. (2000). *Nakşî Dîvânı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Aypay, A. İ. (1992). *Nahîfî Süleyman Efendi (Hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve Divanının tenkitli metni)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Baltalı, S. (2016). *Mehmed Adlî Dîvânı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Kırklareli Üniversitesi.

Bedir, F. Z. (2004). *Caferî Baba ve Dîvânı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Beklen, S. (2025). Fuzûlî'nin bilinmeyen bir gazeli ve bu gazelin şerhi. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 14/3, 869-880. https://doi.org/10.7884/teke.1643474

Bilkan, A. F. (1997). *Nâbî Dîvânı*. MEB Yayınları.

Burmaoğlu, H. B. (1983). *Lâmi'î Çelebi Dîvânı (Hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Dîvân'ının tenkitli metni)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Canım, R. (2018*). Latîfî Tezkiretü'ş-Şu'arâ ve Tabsıratü'n-Nuzemâ (Tenkitli metin)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/60327,latifi-tezkiretus-suara-ve-tabsiratun-nuzamapdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Çakır, M. S. (2018). *Yahyâ Nazîm Dîvânı (İnceleme-tenkitli metin)* [yayımlanmamış doktora tezi] Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Çantay, H. B. (1990). *Kur'ân-ı Hakîm ve Me'âl-i Kerîm üçüncü cild (Nâşiri: Mürşid Çantay).*

Çapan, P. (2005). *Mustafa Safâyî Efendi Tezkire-i Safâyî (Nuhbetü'l-Âsâr Min Fevâ'idi'l-Eş'âr) inceleme-metin-indeks*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları.

Çavuşoğlu, M. (1979). *Amrî Dîvân tenkitli basım*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Çavuşoğlu, M. (2023). *Yahyâ Bey (Taşlıcalı) Dîvân tenkitli basım*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/118586,taslicali-yahya-bey-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Çavuşoğlu, M. ve Tanyeri M. A. (1981). *Hayretî Divan tenkitli basım*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Çelebioğlu, A. (1989). Akşemseddinzâde Hamdullah Çelebi ve Pendnâmesi. *I. Akşemseddin Sempozyumu*. Akşemseddin Vakfı Yayınları.

Çelen, A. (1994). *Kelîm hayatı, eserleri ve Dîvân'ının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Çelik, A. (2020). Molla Fenârî'ye atfedilen Şürûtü's-Salât adlı eserin manzum tercümesi. *Eski Türk Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 3/1, s. 25-57.

Çetin, İ. (1993). *Derzizâde Ulvî hayatı, edebî şahsiyeti ve Dîvânının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Çınarcı, M. N. (2019). *Şeyhülislam Ârif Hikmet Bey Tezkiretü'ş-Şu'arâ (İnceleme-metin)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/64059,seyhulislam-arif-hikmet-bey-tezkiresipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Çiftçi, Ö. (2017). *Fatîn Davud Hâtimetü'l-Eş'âr (Fatîn Tezkiresi)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55976,fatin-tezkiresi-pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Demir, T. (2006). *Edirneli Fâ'iz Dîvânı inceleme-metin-dizin* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Demirel, Ş. (2017). *16. yüzyıl şairlerinden Mânî Dîvân ve Şehr-engîz-i Bursa*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55755,divan-ve-sehr-engiz-i-bursapdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Dikmen, H. (1991). *Seyyid Vehbî ve Dîvânının karşılaştırmalı metni* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Donuk, S. (2017a). *Türk edebiyatında vefeyâtnâme ve İsmail Belîğ'in Güldeste-i Riyâz-ı İrfânı*. Gece Kitaplığı.

Donuk, S. (2017b). *Nev'îzâde Atâyî Hadâ'iku'l-Hakâ'ik Fî Tekmileti'ş-Şakâ'ik Nev'îzâde Atâyî'nin Şakâ'ik zeyli*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Eflatun, M. (2003). *Feyzî-i Kefevî Dîvânı: tahlil-metin* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Ekici, H. (2006). *Sahhaf Rüşdî ve Dîvânının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Balıkesir Üniversitesi.

Ekinci, R. (2017). *Hâfız Hüseyin Ayvansarâyî Vefeyât-ı Ayvansarâyî (İnceleme-tenkitli metin).* T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55730,vefeyat-i-ayvansarayipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Ekinci, R. (2018). *Şeyhî Mehmed Efendi Vekâyi'u'l-Fuzalâ*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Elçin, Ş. (1984). *Gevherî Dîvânı inceleme-metin-dizin-bibliyografya*. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Millî Folklor Araştırma Dairesi Yayınları.

Erdem, S. (1994). *Râmiz ve Âdâb-ı Zurafâ'sı inceleme-tenkitli metin-indeks-sözlük*. Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Erdoğan, M. (2008*). Kabûlî İbrahim Efendi, hayatı, edebî kişiliği ve Dîvânı (İnceleme-tenkitli metin-dizin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Erdoğan, M. (2017). *Bursalı Rahmî ve Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55910,bursali-rahmi-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Erdoğan Çeltik, S. (2007). *Ali Emîrî'nin Osmanlı Tarih ve Edebiyat mecmuası üzerine bir inceleme*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Eren, A. (2012). *Defterdarzâde Ahmed Cemâlî'nin Metâli'-i Cemâlî ve Şehrengiz-i İstanbul adlı eserleri (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Ergun, S. N. (1942). *Türk musikisi antolojisi birinci cild dinî eserler*. Rıza Koşkun Matbaası.

Ergun, S. N. (yty). *Türk şairleri cilt 2.*

Ergun, S. N. ve Uğur, M. F. (2015). *Konya vilayeti halkiyat ve harsiyatı (Sadeleştiren: Prof. Dr. Hüseyin Ayan).* T. C. Konya Valiliği İl Kültür ve Turizm Müdürlüğü Yayınları.

Erişen Yazıcı, G. (2017). *Edirneli Kâmî ve Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55977,kami-divani-pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Ertek Morkoç, Y. (2003). *Eğridirli Hacı Kemâl'in Câmi'ü'n-Nezâ'iri* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversitesi.

Erünsal, İ. E. (2018). *Tâcîzâde Cafer Çelebi Dîvân*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/59332,taci-zade-cafer-celebi-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Gıynaş, K. A. (2011). Şiir mecmuaları hakkında yapılan çalışmalar bibliyografyası. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 25, 245- 260.

Gıynaş, K. A. (2017). *Pervane b. Abdullah Pervane Bey Mecmuası*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55832,pervane-bey-mecmuasi-pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Gölpınarlı, A. (1948). *Yûnus Emre Dîvânı*. Ahmet Halit Kitabevi.

Gölpınarlı, A. (1963). *Mevlevî adap ve erkânı*. İnkılap ve Aka Kitabevleri.

Gölpınarlı, A. (1972). Niyâzî-i Mısrî. *Şarkiyat Mecmuası*, 7, 183-226.

Gültekin, H. (2021). *Nâbî Zeyl-i Siyer-i Nebevî*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını.

Günay, F. (2001). *Râşid (Vakanüvis) hayatı, edebî kişiliği, Dîvân'ının tenkitli metni ve incelemesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Trakya Üniversitesi.

Günaydın, E. (2020). *İsmetî Dîvânı (İnceleme-metin-dizin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

Güneş, M. (2013). *Manastırlı Celâl Bey Dîvânı (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi.

Güneş, M. (1994). *Eşrefoğlu Rûmî ve Dîvânı (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. İnönü Üniversitesi.

Gürbüz, M. (2012). Şiir mecmuaları üzerine bir tasnif denemesi. *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII mecmûa: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (Yay. haz.: Hatice Aynur-Müjgân Çakır-Hanife Koncu-Selim S. Kuru-Ali Emre Özyıldırım). Turkuaz Yayınları.

Gürbüz, M. (2013). Osmanlı Şiirinin Hazineleri: Mecmualar ve Cönkler Çalıştayı. *Turkısh Studıes-International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic,* 8/1, 2947-2949. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.4481

Gürbüz, M. (2018). *Kâbilî Sultân-ı Hûbâna Münâsib Eş'âr (inceleme-metin-şair ve şiir dizini)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/58582,sultan-i-hubana--munasib-esarpdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Hengirmen, M. (1983). *Güvâhî Pendnâme*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Horata, O. (1987). *Nedîm-i Kadîm Dîvânçesi*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

İlhan, D. (2020). *Üftâde Dîvânı (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

İlhan, E. (2023). *Necâtî Bey Dîvânı: metin-bağlamlı dizin-işlevsel sözlük* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

İlhan, E. (2023). Necâtî örnekleminde şiir mecmualarında yer alan bilinmeyen şiirlerin aidiyetine dair yöntem teklifi. *Çukurova Üniversitesi Türkoloji Araştırmaları Dergisi*, 8/1, 191-226. https://doi.org/10.32321/cutad.1263007

İlhan, N. (1992). *Nev'î Efendi Netâyicü'l-Fünûn ve Mehâsinü'l-Mütûn (Giriş-metin-dizinler)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

İnce, A. (2018). *Mîrzâzâde Mehmed Sâlim Efendi Tezkiretü'ş-Şu'arâ (İnceleme-metin)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/57124,mirza-zade-mehmed-salim-tezkiretu39s-su39arapdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

İpekten, H. (1974). *İsmetî Dîvânı*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.

İpekten, H. (2019). *Nâilî-i Kadîm Dîvân*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/67155,naili-i-kadim-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

İpekten, H. (2020). *Karamanlı Nizâmî Dîvân*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73032,karamanli-nizami-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

İpekten, H., İsen, M., Toparlı, R., Okçu, N., Karabey, T. (1988). *Tezkirelere göre divan edebiyatı isimler sözlüğü*. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

İsen, M. (2017). *Künhü'l-Ahbâr'ın tezkire kısmı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55739,kunhul-ahbarin-tezkire-kismpdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

İsen, M. (2020). *Usûlî Dîvânı*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Kaçalin, M. S. (yty). *Âhî Dîvân*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10590,ahidivanimustafakacalinpdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Kaçalin, M. S. (2024). Alî Emîrî'nin Durûb-ı Emsâl-i Osmâniyyesi. *Yapı, Anlam ve Kullanım Özellikleri Bakımından Türk Atasözleri (ed.: Engin Çetin)*. Paradigma Akademi.

Kadıoğlu, İ. (2018). *Ali Emîrî Efendi Tezkire-i Şu'arâ-yı Âmid*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/125212,ali-emiri-tezkire--i-suara--yi-amidpdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Kaplan, H. (2024). Ah şu mürettip, müstensih ve münekkitlerin ettikleri: bu şiirler Bâkî'nin mi? *Kültürk Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 9, 51-95.

Kaplan, Y. (2014). "Sîretî", *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sireti (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Kaplan, Y. (2020). Kayıp bir Dîvânın izinde: Nakkaş Sâ'î ve şiirleri. *Osmanlı Mirası Araştırmaları Dergisi*, 7/17, 119-149. https://doi.org/10.17822/omad.2020.151

Kaplan, Y. (2024). Lâle Devri şairlerinden Lem'î (Halil Ağa) ve dîvânı. *Korkut Ata Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 16, 91-146. https://doi.org/10.51531/korkutataturkiyat.1412303

Kaplan, Y. ve Efe, Z. (2021). *Klasik Türk edebiyatından bir kırkambar: Mecmû'a-i Musammat (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi "T 5480")*. Atatürk Üniversitesi Yayınları.

Kara, M. ve Atlansoy, K. (1997). *Mehmed Şemseddin Bursa Dergâhları Yadigâr-ı Şemsî I-II*. Uludağ Yayınları.

Karaca, O. S. (1995). *Hâşimî Dîvânı (Hayatı, sanatı, eserleri ve Dîvân'ının karşılaştırmalı metni)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Erciyes Üniversitesi.

Karaca, S. (2012). *Kadızâde Mehmed Efendi, Manzûme-i Akâ'id (İnceleme-tenkitli metin-sözlük-dizin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi.

Karacan, T. (1990). Bosnalı Sâbit'in Berbernâmesi. *Çevren*, 76, 37-44.

Karacan, T. (1991). *Bosnalı Alaeddin Sâbit Dîvân*. Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Yayınları.

Karahan, A. (1966). *Kanuni Sultan Süleyman Çağı şairlerinden Figânî ve Dîvânçesi*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Karaköse, S. (2017). *Nev'îzâde Atâyî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55734,nevi-zade-atayi-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Karasoy, Y. ve Yavuz, O. (2010). *Âşık Ömer Dîvânı*. İnci Ofset.

Karasoy, Y. Yavuz, O. ve Yılmaz, İ. (2017). Gevherî Dîvânı'na katkılar. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 42, 1-22. https://doi.org/10.21563/sutad.359448

Kavaklıyazı, A. (2015). 15. yy. şairlerinden Diyarbakırlı Halîlî'nin şiirleri. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*, 34, 1-88. https://doi.org/10.21497/sefad.55756

Kavruk, Hasan (yty). *Şeyhülislam Yahyâ Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10655,seyhulislamyahyadivanihasankavrukpdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Kaya, B. A. (2017). *Azmîzâde Hâletî Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56159,azmizade-haleti-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 06.03.2026).

Kaya, Ö. (1989). *Ali Şir Nevâyî Fevâyidü'l-Kiber (İnceleme-metin-dizin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Kayaokay, İ. (2018). Âşık Paşa'ya mâl edilen yeni bir Yûnus Emre gazeli üzerine. *Mecmua*, 3/5, 112-121. https://doi.org/10.32579/mecmua.412452

Kayhan, H. (1999). *Mahir Abdullah (Hayatı, eseri, edebî kişiliği ve Dîvân'ının tenkitli metni)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Kazan, Ş. (2003). *Üsküdarlı Sırrî hayatı, eserleri, edebî kişiliği, Dîvânı (Tenkitli metin-inceleme) ve Şerhu Medhi'n-Nebî* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Gazi Üniversitesi.

Keklik, M. (2014). *Üsküplü İshak Çelebi Dîvân (Metin-çeviri-açıklamalar-dizin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi.

Kemikli, B. (2001). *Popüler dinî kültürümüze dair bir manzume ve üç şair -"Huda Rabbim" manzumesi etrafında tartışmalar-. İslamî Araştırmalar Dergisi*, 14/3-4, s. 492-500.

Kesik, B. (1996). *Cenâbî Paşa Dîvân (Hayatı, edebî kişiliği, Dîvânının karşılaştırmalı metni)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Kesik, B. (2015). Kânûnî'nin Şah Tahmasb'ın gazeline cevabı. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 2/2, 203-210. 10.16990/SOBIDER.42

Kılıç, A. (1994). *Ahmed Neylî Dîvânı* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversitesi.

Kılıç, A. (2012). Mecmûa tasnifine dâir. *Eski Türk edebiyatı çalışmaları VII mecmûa: Osmanlı edebiyatının kırkambarı* (Yay. haz.: Hatice Aynur-Müjgân Çakır-Hanife Koncu-Selim S. Kuru-Ali Emre Özyıldırım). Turkuaz Yayınları.

Kılıç, F. (2017a). Âşık Çelebi Dîvânı. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55975,asik-celebi-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Kılıç, F. (2017b). Tezkire-i Şu'arâ-yı Şefkat-i Bağdâdî. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55753,sefkat-tezkiresi-pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Kılıç, F. (2018). Âşık Çelebi Meşâ'irü'ş-Şu'arâ. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/TR-210485/asik-celebi-mesairus-suara.html (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Kılıç, M. (1995). *Münîf Antakî hayatı, edebî kişiliği, eserleri, Dîvân'ının tenkitli metni ve incelemesi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Kılıç, M. (2022). "Risâle-i Nevâ-yı Uşşâk (Nev'î)", *Türk Edebiyatı Eserler Sözlüğü*. https://tees.yesevi.edu.tr/madde-detay/risale-i-neva-yi-ussak-nev-i-tees-1879 (Erişim Tarihi: 05.03.2026).

Kılınç, A. (2021). *Fuzûlî Dîvânı*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Kırkkılıç, H. A. (2015). *Murâdî Dîvânı Sultan Üçüncü Murad*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Köksal, M. F. (2009). Seyyid Nesîmî'nin yayımlanmamış şiirleri. *Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Velî Araştırmaları Dergisi*, 50, 77-135.

Köksal, M. F. (2013). Bâkî'nin bilinmeyen Veda Gazeli ve Dîvânında bulunmayan bazı şiirleri. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 10, 319-330.

Köksal, M. F. (2016). Şiir mecmûaları ve cönklerde Yûnus. *Yâ Kebîkeç Mecmûalar Arasında*. Kesit Yayınları.

Köksal, M. F. (2017). *Edirneli Nazmî Mecma'u'n-Nezâ'ir (İnceleme-metin)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56057,mecmaun-nezair-edirneli-nazmi-pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Köksal, M. F. (2017). Şiir mecmualarının önemi ve "Mecmuaların Sistematik Tasnifi Projesi" (MESTAP). *Eski Türk edebiyatında tenkit ve teori*. Kesit Yayınları.

Köprülü, M. F. (2004). *Saz şairleri I-V*. Akçağ Yayınları.

Kufacı, O. (2006). *Adnî Dîvânı ve Adnî Dîvânı'nda benzetmeler* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Kurumehmet, M. (2006). *XVIII. yy. şairlerinden Müsellem (Şeyh Ebu'l-Vefâ Edirnevî) hayatı, sanatı, Dîvânının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Marmara Üniversitesi.

Kut, G. (1986). "Mecmua". *Türk dili ve edebiyatı ansiklopedisi (C. VI)*, s. 170-174. Dergâh Yayınları.

Kut, G. (2003). *Ali Şir Nevâyî Garâ'ibü's-Sıgar inceleme-karşılaştırmalı metin*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Kut, G. ve Eldem E. (2010). *Rumeli Hisarı Şehitlik Dergâhı mezar taşları*. Boğaziçi Üniversitesi Yayınevi.

Kutlar Oğuz, F. S. (2017). *Arpaeminizâde Mustafa Sâmî Dîvân*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56084,arpaeminizade-mustafa-sami-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Kutlar Oğuz, F. S., Çakır, M. ve Koncu, H. (2017). *Mehmed Tevfik Kâfile-i Şu'arâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56163,mehmed-tevfik-kafile-i-su39arapdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Küçük, S. (2011). *Bâkî Dîvânı tenkitli basım*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Külahlıoğlu, M. (1997). *Kadrî hayatı, edebî kişiliği ve Dîvânının transkripsiyonlu metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Selçuk Üniversitesi.

Levend, Â. S. (1984). *Türk edebiyatı tarihi I*. Türk Tarih Kurumu Yayınları.

Macit, M. (2016). *Nedîm Dîvânı*. Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayını.

Musluoğlu, F. (2022). *Hayretî Dîvânı (Tenkitli metin-dil içi çeviri)*. Paradigma Akademi.

Okatan, H. İ. (1995). *Kafzâde Fâ'izî hayatı, eserleri, sanatı, tenkitli Dîvân metni* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ege Üniversitesi.

Okuyucu, C. (1994). *Cinânî (Hayatı-eserleri-Dîvânının tenkitli metni)*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Özden, S. (2009). *Şeyh Muhammed Fahrî Sünbülî Dîvânçesi (Tenkitli metin)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Karadeniz Teknik Üniversitesi.

Özdemir, M. (2017). *Nûh b. Mustafa Konevî Mecmûa-i Gazeliyyât (İnceleme-metin). T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı*, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55868,nuh-b-mustafa-konevi-mecmua-i-gazeliyyatpdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Özerol, N. (1996). *Topkapılı Feyzî hayatı, edebî kişiliği ve Dîvânının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Özpınar, Ö. (2021). Hadisler ve tıbb-ı Nebevî rivayetlerinde uykuya yaklaşım. *Tokat İlmiyat Dergisi*, 9/1, 129-155. https://doi.org/10.51450/ilmiyat.916783

Öztekin, Ö. (1997). *Râsih Dîvânı inceleme-tenkitli metin-özel adlar dizini* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Hacettepe Üniversitesi.

Öztelli, C. (1969). *On yedinci yüzyıl tekke şairi Kul Nesîmî*. Türk Etnografya, Folklor ve Turizm Derneği Yayını.

Öztoprak, N. (1993). *Klasik Türk edebiyatında manzum yüz hadisler* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.

Öztürk, F. (2020). *Nef'î Sihâm-ı Kazâ eleştirel basım*. Dün Bugün Yarın Yayınları.

Özuygun, A. R. (1999). *Hasan Sezâyî'nin hayatı, edebî kişiliği, eserleri Dîvân'ının tenkitli metni ve incelemesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Özyıldırım, A. E. (2020). "Hamdî, Akşemseddinzâde Mehmed Hamdullâh, *Hamdî* Çelebi, Hamdullâh Ahmed Çelebi". *Türk Edebiyatı İsimler Sözlüğü*. https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hamdi-aksemseddinzade-mehmed-hamdullah (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Sağlam, A. (2016). *Taşlıcalı Yahyâ Bey ve hamsesi* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dicle Üniversitesi.

Saraç, M. A. Y. (yty). *Emrî Dîvânı*. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10607,emridivanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Saraç, M. A. Y. (2016). *Bursalı Mehmed Tahir Osmanlı Müellifleri*. Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Saraç, M. A. Y. (2021). *Kemâl Paşazâde Dîvân ve diğer şiirler*. Türk Dil Kurumu Yayınları.

Selçuk, B. (2015). Nergisî'nin Kâfzâde Fâizî Mersiyesi. *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 25/1, 9-22. https://doi.org/10.18069/fusbed.10062

Selvi, M. (2008). *Ümîdî hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve Dîvân'ı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Afyon Kocatepe Üniversitesi.

Sevgi, A. (1994). Okçuzâde'nin manzum kırk ayet tercümesi. *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 1, 145-155.

Sofuoğlu, M. (1989). *Ebu Abdillah Muhammed İbn İsmail El-Buhârî Sahîh-i Buhârî ve tercemesi (On Beşinci Cild)*. Ötüken Neşriyat.

Söylemez, İ. (2013). *Seyfullâh Nizâmoğlu Dîvânı (İnceleme-tenkitli metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Sungurhan, A. (2017). *Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü'ş-Şu'arâ*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55834,kinalizade-hasan-celebipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Süngü, Z. (2020). Şiir mecmuaları hakkında yapılan yeni çalışmalar bibliyografyası ve MESTAP. *Divan Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 25, 917-1056.

Şahin, E. S. (2004). *Keçecizâde İzzet Molla'nın Dîvânları: Bahâr-ı Efkâr ve Hazân-ı Âsâr* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Ankara Üniversitesi.

Şengün, N. (2006). *Nazîr İbrahim ve Dîvânı (Metin-muhteva-tahlil)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.

Şenödeyici, Ö. (2012). *Osmanlının görsel şiirleri*. Kesit Yayınları.

Şentürk, A. A. (1995). Klasik Osmanlı edebiyatında tipler I. *Osmanlı Araştırmaları*, 15, 1-90.

Tarlan, A. N. (1945). *Hayâlî Bey Dîvânı*. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tarlan, A. N. (1948). *Şiir mecmualarında XVI ve XVII. asır divan şiiri Rahmî ve Fevrî*. İstanbul Üniversitesi Yayınları.

Tarlan, A. N. (1970). *Zâtî Dîvânı (Edisyon kritik ve transkripsiyon) gazeller kısmı II. cild*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Tarlan, A. N. (1992). *Necâtî Beg Dîvânı*. Akçağ Yayınları.

Taş, H. (2010). *Vusûlî Dîvân (İnceleme-metin-çeviri-açıklamalar-dizin)*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10660,vusuli-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Taşkesenlioğlu, L. (2013). *Edirneli Câhidî Ahmed Efendi hayatı, sanatı ve Dîvânı (İnceleme-tenkitli metin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Taşkın, G. (2009). *Çorlulu Zarîfî Dîvânı: inceleme-edisyon kritikli metin* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.

Tatcı, M. (2019). *Yûnus Emre'nin gönül çocuğu Bursalı Âşık Yûnus*. H Yayınları.

Tatcı, M. (2022). *Niyâzî-i Mısrî Halvetî Dîvân-ı İlâhiyât*. H Yayınları.

Tatcı, M. (2025). *Yûnus Emre hayatı ve Dîvânı*. H Yayınları.

Tatcı, M. ve Yıldız, M. (2005). *Aziz Mahmûd Hüdâyî Dîvân-ı İlâhiyât*. Üsküdar Araştırmaları Merkezi Yayınları.

Tavukçu, O. K. (yty). *Dede Ömer Rûşenî hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve Dîvân'ının tenkitli metni*, e kitap. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/10601,dede-omer-rusenipdf.pdf?0&_tag1=996F7C32D7C6FAEAEA37BAD6DEF222CAA2A64231&crefer=B9B1E710449689127931CC7C50517A1F088049A93C64C349C5BDB657933A2EE0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Tek, A. (2015). *Ankara'nın gönül sultanı Hacı Bayram-ı Velî*. Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları.

Temür, Z. (2023). *Resmî Dîvânı: bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi.

Tılfarlıoğlu, M. ve Temur, Z. (2018). Bursalı Rahmî'nin Dîvânında bulunmayan bazı gazelleri. *Littera Turca Journal of Turkish Language and Literature*, 4/4, 1071-1096. https://doi.org/10.20322/littera.404185

Topak, Z. ve Aljbori, H. H. I. (2024). Bağdatlı Es'ad'ın hayatına dair yeni bilgiler. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 13/4, s. 1296-1312. https://doi.org/10.7884/teke.1586143

Topal, M. (2004). *Pîrîzâde Mehmed Sâhib hayatı, edebî kişiliği, eserleri ve Dîvân'ının tenkitli metni* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Fırat Üniversitesi.

Toparlı, R. (2015). *Şemseddin Sivasî Dîvânı*. Sivas Belediyesi Yayınları.

Topçu, M. (1997). *Dîvân-ı Rızâyî (Tenkitli metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İnönü Üniversitesi.

Toska, Z. (1985). *Veysî Dîvânı (Hayatı, eserleri ve edebî kişiliği)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. İstanbul Üniversitesi.

Toska, Z. (2019). Dîvân şiirinde kadınların sesi. *Türk Edebiyatı Tarihi (ed. Talat S. Halman vd.), C. 2*. T. C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları.

Tulum, M. (2013). *Osmanlı Türkçesi büyük el sözlüğü*. Kapı Yayınları.

Tulum, M. ve Tanyeri, M. A. (1977). *Nev'î Dîvân tenkitli basım*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları.

Turan, V. (2018). *Emrî Dîvânı sözlüğü (Bağlamlı dizin ve işlevsel sözlük)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Adıyaman Üniversitesi.

Uçar, A. (2022). 18. yüzyıl şairlerinden Lem'î ve dîvânı. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, 31, 799-812. https://doi.org/10.29000/rumelide.1222122

Uğur, M. (2023). MESTAP (Şiir Mecmualarının Sistematik Tasnifi Projesi) bibliyografyası. *Kültürk Türk Dili ve Edebiyatı Araştırmaları Dergisi*, 8, 103-153.

Uludağ, E. (1992). *Şeyhülislam Bahâyî Dîvânı (İnceleme-karşılaştırmalı metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Atatürk Üniversitesi.

Uludağ, S. (2012). *Tasavvuf terimleri sözlüğü*. Kabalcı Yayıncılık.

Uluocak, M. (1998). *Çeşmîzâde Reşîd Dîvânı inceleme ve tenkitli metin* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

Uysal, A. (2010). *Hafiz Ahmed Paşa Dîvânı (Metin-inceleme)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi]. Gazi Üniversitesi.

Uzun, M. İ. (2003). "Mecmua". *TDV İslam ansiklopedisi (C. 28)*, s. 265-268.

Ünver, İ. (2008). Çevriyazıda yazım birliği üzerine öneriler. *Turkısh Studıes -International Periodical for the Languages, Literature and History of Turkish or Turkic*, 3/6, 1-46. http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.449

Üzgör, T. (1991). *Fehîm-i Kadîm hayatı, sanatı, Dîvân'ı ve metnin bugünkü Türkçesi*. Atatürk Kültür Merkezi Yayını.

Yalçın, T. (2019). *Dede Ömer Rûşenî'nin Âsâr-ı Aşk adlı mesnevisinin diliçi çevirisi* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] İstanbul Arel Üniversitesi.

Yanmaz, E. (1995). *Vecdî (Hayatı, edebî kişiliği ve Dîvân'ının karşılaştırmalı metni*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Atatürk Üniversitesi.

Yapınca, S. (2017). *Beyânî-i Karahisârî Dîvânı (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Kırıkkale Üniversitesi.

Yavuz, K. ve Yavuz, O. (2016). *Muhibbî Dîvânı bütün şiirleri Kânûnî Sultan Süleyman*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Yavuz, O. (2021). Muhibbî Divanı'nın yeni bir nüshası münasabeti ile. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 49, 151-167. https://doi.org/10.17133/tubar.923395

Yeniterzi, E. (2001). On altıncı yüzyılda Konyalı bir şair: Meşâmî. *Türk Dili,* 591, 317-328.

Yetkin, Y. (2016). *Bolulu Şeyh Himmet ve Dîvânçesi (Çeviriyazı-şerh-sözlük)*. [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Bozok Üniversitesi.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2021). *Sosyal bilimlerde nitel araştırma yöntemleri*. Seçkin Yayıncılık.

Yıldız, Â. (2009). Müellifi meçhul bir şürûtü's-salât mesnevisi. *Sivas Cumhuriyet Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 8/2, 175-187.

Yılmaz, D. (2013). *Erzurumlu İbrahim Hakkı Marifetnâme*. Ataç Yayınları.

Yılmaz, K. H. (2017). *Diyarbakırlı Hâmî Ahmed Dîvânı*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/56082,diyarbakirli-hami--ahmed-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Yılmaz, K. (2017). *İbrahim Tırsî ve Dîvânı inceleme-tenkitli metin*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/55911,ibrahim-tirsi-ve-divanipdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Yılmaz, M. (1992). *Edebiyatımızda İslamî kaynaklı sözler*. Enderun Kitabevi.

Yılmaz, M. C. (2010). *Sabrî-i Şâkir Dîvânı* [Yayımlanmamış yüksek lisans tezi] Dumlupınar Üniversitesi.

Yurtsever, M. M. (1990). *İsmail Hakkı Dîvânı (İnceleme-metin)* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Bursa Uludağ Üniversitesi.

Yurtsever, M. M. (2025). *Mahmud Nâsıh Sübhatü's-Sâlikîn İsmail Hakkı Bursevî'nin şiirleri ve takrirleri (İnceleme-metin)*. Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı Yayınları.

Zavotçu, G. (2017). *Rızâ Tezkiresi*. T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı, e-kitap. https://ekitap.ktb.gov.tr/Eklenti/73320,riza-tezkiresi2020pdf.pdf?0 (Erişim tarihi: 05.03.2026).

Elektronik Kaynaklar

https://islamansiklopedisi.org.tr/murad-iv (Erişim tarihi: 15.02.2026).

https://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/search/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:801374/one?qu=10197&qf=ITYPE%09Materyal+T%C3%BCr%C3%BC%091%3AYAZMA%09Yazma+Eser (Erişim tarihi: 04.03.2026).

https://kuran.diyanet.gov.tr (Erişim tarihi: 12.01.2026).

https://mecmualar.tr.gg (Erişim tarihi: 05.03.2026).

https://mestap.com/ (Erişim tarihi: 05.03.2026).

https://teis.yesevi.edu.tr/arama (Erişim tarihi: 15.02.2026).

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/abdullah-mahir-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adil-sah-tahmasb-sah-tahmas

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-seyh-hasan-adlullah-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adli-suleymanzade-mehmed-efendi

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/adni-mahmud-pasa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ahi-benli-hasan-dilsiz-danismend

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-celebi-kinalizade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-cesmi-gelibolulu-mustafa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ali-sir-nevai

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/amri-abdulkerim-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-celebi-seyyid-pir-mehemmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/asik-omer

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atai-nevizade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atif-mustafa-atif-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/atufi-mehmed-atufi-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ayani-suleyman

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/azizi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/bahayi-mehmed-efendi

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/baki

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/behisti-ramazan-abdulmuhsin

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/belig-ismail-bursali

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cafer-tacizade-cafer-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cahidi-ahmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/celal-celali-manastirli

https://teis.yesevi.edu.tr/%2520madde-detay/cemali-defterdarzade-ahmed-cemali

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cenabi-harfi-cenabi-ahmed-pasa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevheri-mustafa-aga-pasa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cevri-ibrahim-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cezmi-aziz-efendizade-mehmed-abdulkerim

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/cinani-mustafa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/salik-dervis-ahmed-salik-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/dervis-celebi-pirizade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ebusuud-efendi-hace-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ehli-tayyibzade-ehli-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/emri-emrullah

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrefi-sani-seyh-seyyid-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/esrefoglu-abdullah

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faiz-mustafa-borekcizade

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/faizi-kafzade-faizi-abdulhay

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fahri-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fazli

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fehimi-kadim

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fenni-mehmet-fenni

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevri-ahmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fevzi-gergerizade-mehmed-fevzi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzi-elifi-elifizade-feyzullah

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzi-mustafa-celebi

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/feyzii-kefevi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/figani

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/fuzuli-mdbir

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gami-yazici-yahyaoglu-mahmud-gami

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gevheri

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/gufti-ali

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/guvahi-mehmed

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haci-bayrami-veli

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hafiz-muezzinzade-hafiz-ahmed-pasa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haki-hakii-kastamoni-haki-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakim-seyyid-mehmed-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakki-bursali-ismail-hakki-bursevi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hakki-erzurumlu-ibrahim-hakki

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-azmizade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haleti-seyyid-mehmed-haleti-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/halili-halil-ibrahim

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hami-ahmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasim-mdbir

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hasimi-bakkalzade-seyyid-mehmed

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/haveri-acuk-kadioglu-ali-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayali-bey-hayali-mehmed-hayali

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayalii-gulseni

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti-dervis

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hayreti-mehmed-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hemdemi-solakzade-mehmed-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/himmet-abdi-seyh-himmet-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hudayi-aziz-mahmud

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hukmi-gelibolulu-hukmi-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/hulusi-menfi-yesari-huseyin-hulusi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/husameddin-bursevi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ibn-kemal

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ibrahim-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/inal-ibnulemin-mahmut-kemal

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ishak-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ismeti-mehmed-ismeti-celebi-mdbir

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/izzet-molla-kececizade-mehmed-izzet

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kabuli-gedizli

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kadri-abdulkadir-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kami-edirneli-mehmed-kami-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/karamanli-nizmi-nizamii-karamani

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kelim-eyub-kelim-celebi-eyyubi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/lamii-celebi-mahmud-osman

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/latifi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/levni

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/makali-mehmed-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mani

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/matemi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/medali

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/meftuni-ikbaliii-mustafa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mesami

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/mufid

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/munif-antaki-antakyali-munif-mustafa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/musa-musa-dede

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/musellem-ebulvefa-seyh-ahmed-musellem

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nabi-yusuf-nabi-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nahifi-suleyman

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nailii-kadim-mustafa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/naksi-ali

https://teis.yesevi.edu.tr/%20madde-detay/nakkas-mustafa-sai

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nasuhi-mehmed-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazim-yahya-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nazir-nazira-ibrahim-nazir-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necati-bey-isa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/necib-sultan-ahmedi-salis-sultan

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neciba-necib-esrefzade-seyyid-haci

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedim-ahmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nedimi-kadim-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nefi-omer-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nergisi-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nesimi-seyh-imaduddin-seyyid-nesimi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/nevi-yahya

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/neyli-mirzazade-ahmed-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/niyazii-misri

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pertev-pasa-seyyid-mehmed-said

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/pirizade-mehmed-sahib-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ragip-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahimi-habesizade-abdurrahim-rahimi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rahmi-bursali-pir-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rami-rami-mehmet-pasa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasid-mehmed-rasid-efendi-mdbir

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rasih-balikesirli-rasih-ahmed-bey

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resid-mustafa-resid-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resid-rusdizade-hasan

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/resmi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/riyazi-mehmed-riyazi-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rizayi-mehmed-ali-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruhi-bagdatli

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/rusdi-sahaf-eburresid-ahmed-rusdi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ruseni-dede-omer

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabit-alaaddin-ali

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sabri-mehmed-serif

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sahin-giray

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sakir-gumrukcu-huseyin-pasazade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sami-arpaeminizade-mustafa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-isfendiyarzade-semsi-ahmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/semsi-semseddin-sivasi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyh-galib-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyhulislam-yahya

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-seyfi-seyyid-nizamoglu-seyh

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/seyyid-vehbi-huseyin

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sezayi-seyh-hasan-sezayi-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sireti

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sirri-ibrahim-sirri-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sunullah-gaybi-kutahyali

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/sururi-huzni-hevayi-seyyid-osman

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tirsi-ibrahim

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/tokadizade-kadizade-seyh-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ubeydi-abdurrahman-celebi

http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/uftade-mehmed-muhyiddin

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/ulvi-terzizade-mehmed-ulvi-celebi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/umidi-ahmet

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/usuli

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vecdi-abdulbaki

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/veysi-uveys-celebi-uveys-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/vusuli-kucuk-bali-pasazade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yahya-bey-dukaginzade

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yunus-emre-yunus-kul-yunus-asik

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/yusufi-yusuf-efendi

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zarifi-corlulu

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zati-ivaz

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zeyneb-zeyneb-hatun-zeynunnisa

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zeyni-sahi-okcuzade-nisanci-mehmed

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-mdbir

https://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/zihni-bali-celebi

Yazmalar

Ahmed Efendi Fevrî. *Dîvân-ı Fevrî* (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: TY 02873).

Ali Efendi Edirneli Güftî. *Dîvân-ı Güftî* (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: TY 01861).

Âtıf Efendi. *Dîvân-ı Âtıf*. (Sivas Ziya Bey Kütüphanesi, No: 322).

Lem‘î. *Şiir Mecmûası*. (Türk Tarih Kurumu Kütüphanesi, No: Y/0022).

Mecmûa-i Eş'âr, Münşeat ve Fevâid. (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: TY 10197).

Mustafa Çelebi Topkapılı Feyzî. *Dîvân-ı Feyzî* (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: TY 00514).

Râmî Muhammed Paşa. *Gazeliyât-ı Râmî Paşa* (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: TY 05492).

Şâkir Hüseyin Vakanüvis. *Dîvân-ı Şâkir* (İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi, No: TY 02792).

Za‘fî-i Gülşenî. *Dîvân-ı Za‘fî-i Gülşenî* (Millet Kütüphanesi, No: Aemnz254).

EKLER

Mecmuadan Örnek Sayfalar

Çalışmaya konu olan mecmuanın hacimli olması ve şu an itibariyle internet üzerinden dijital görüntüsüne ulaşılabilmesi sebebiyle tıpkıbasımına yer verilmemiş, mecmuanın tertip hususiyetlerini yansıtması gayretiyle seçilen örnek sayfalar bu bölümde dikkatlere sunulmuştur.

Fotoğraf 1: 16b-17a

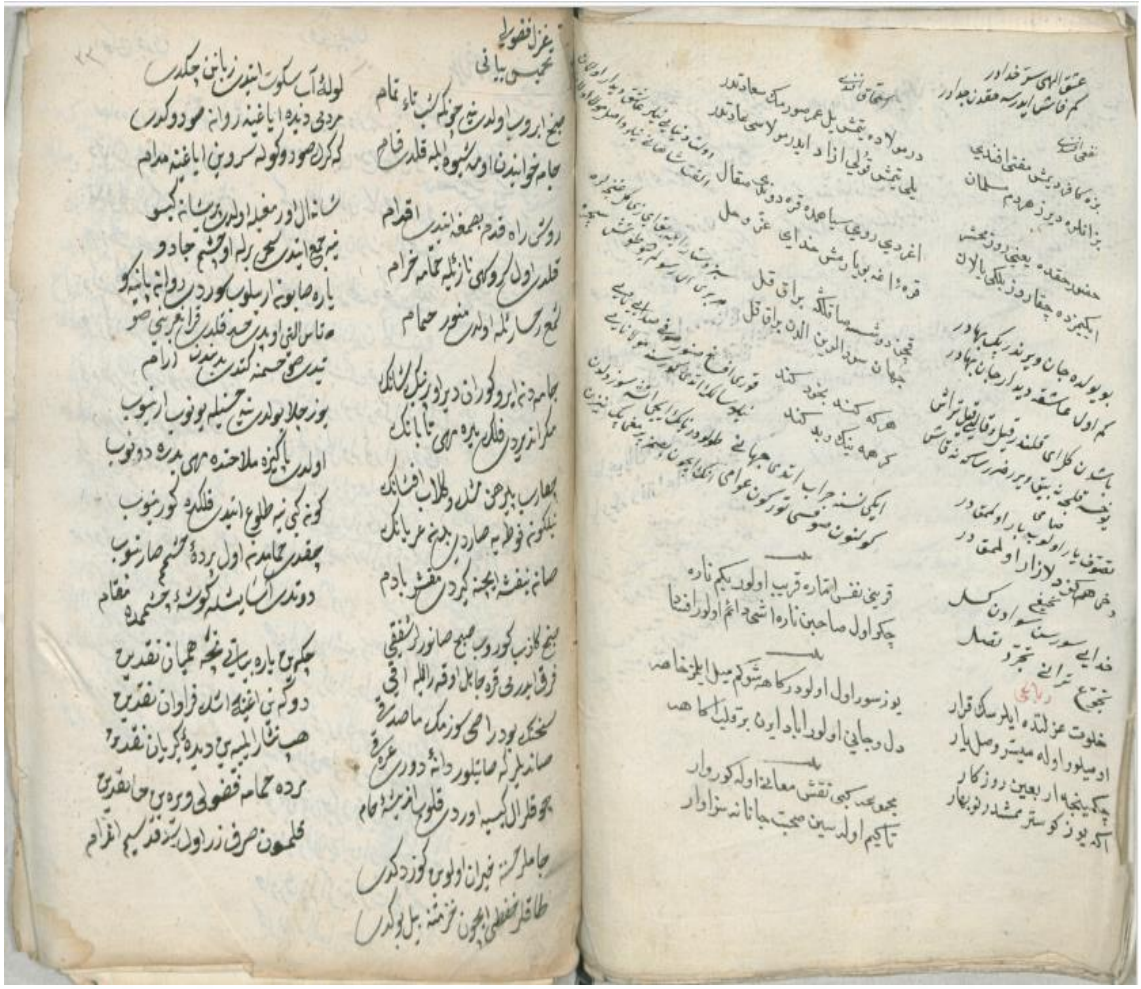

Fotoğraf 2: 33b-34a

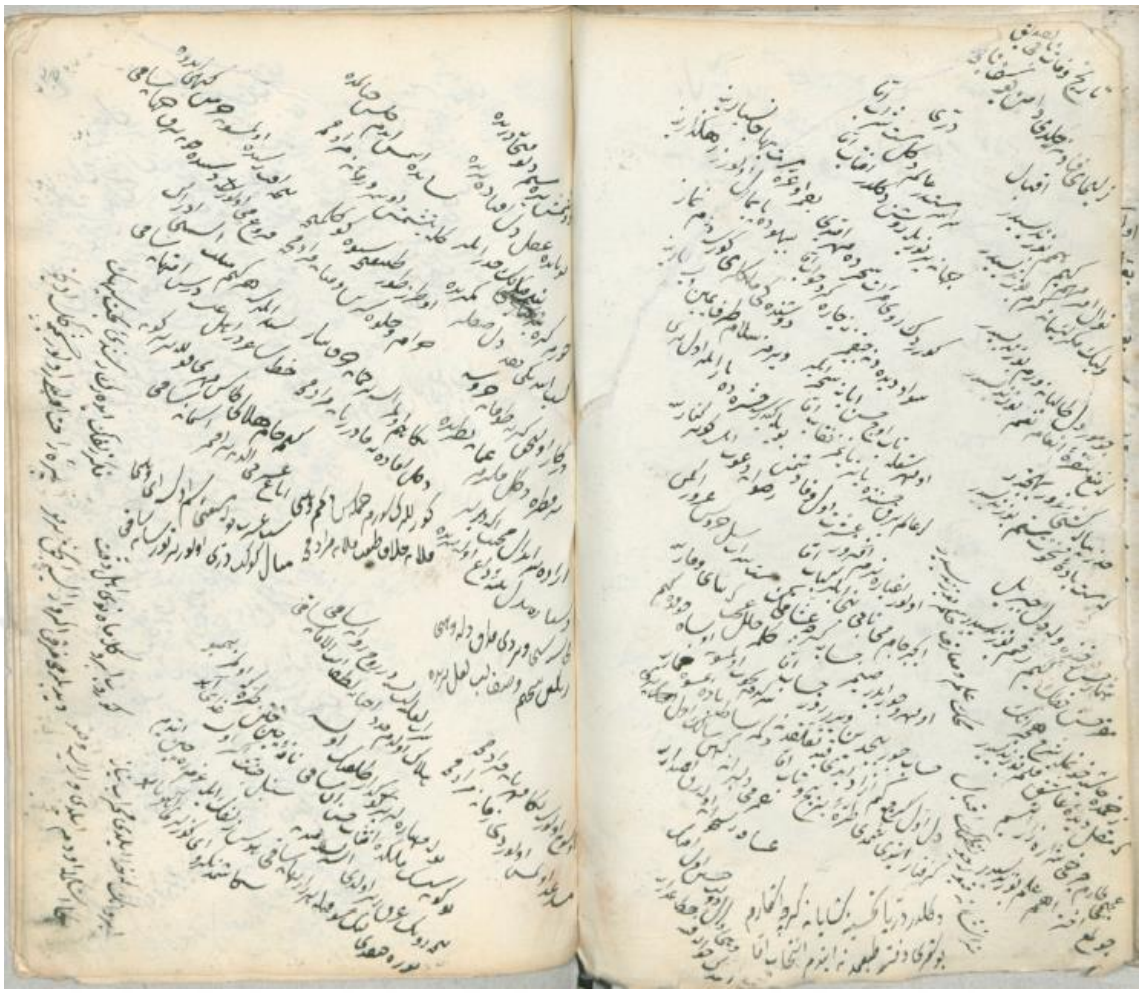

Fotoğraf 3: 37b-38a

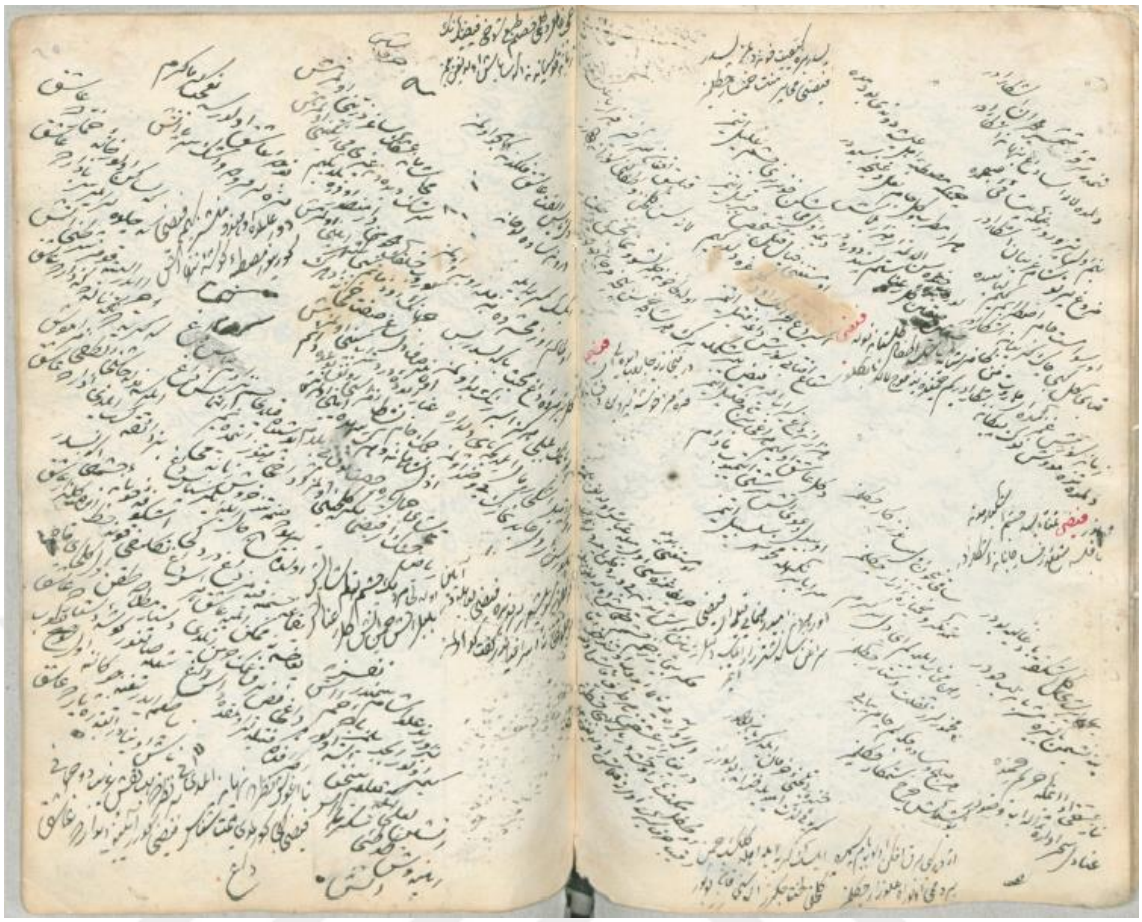

Fotoğraf 4: 66b-67a

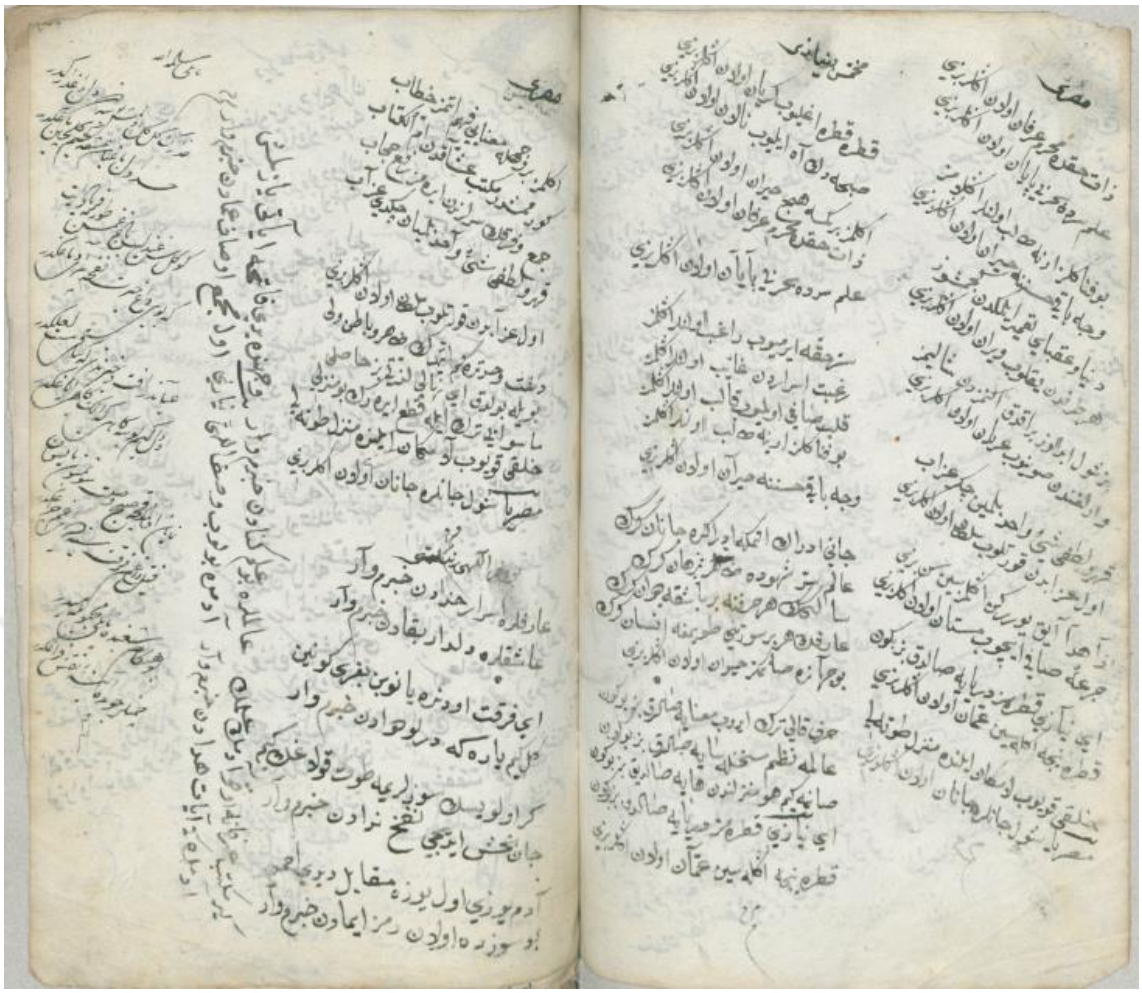

Fotoğraf 5: 101b-102a

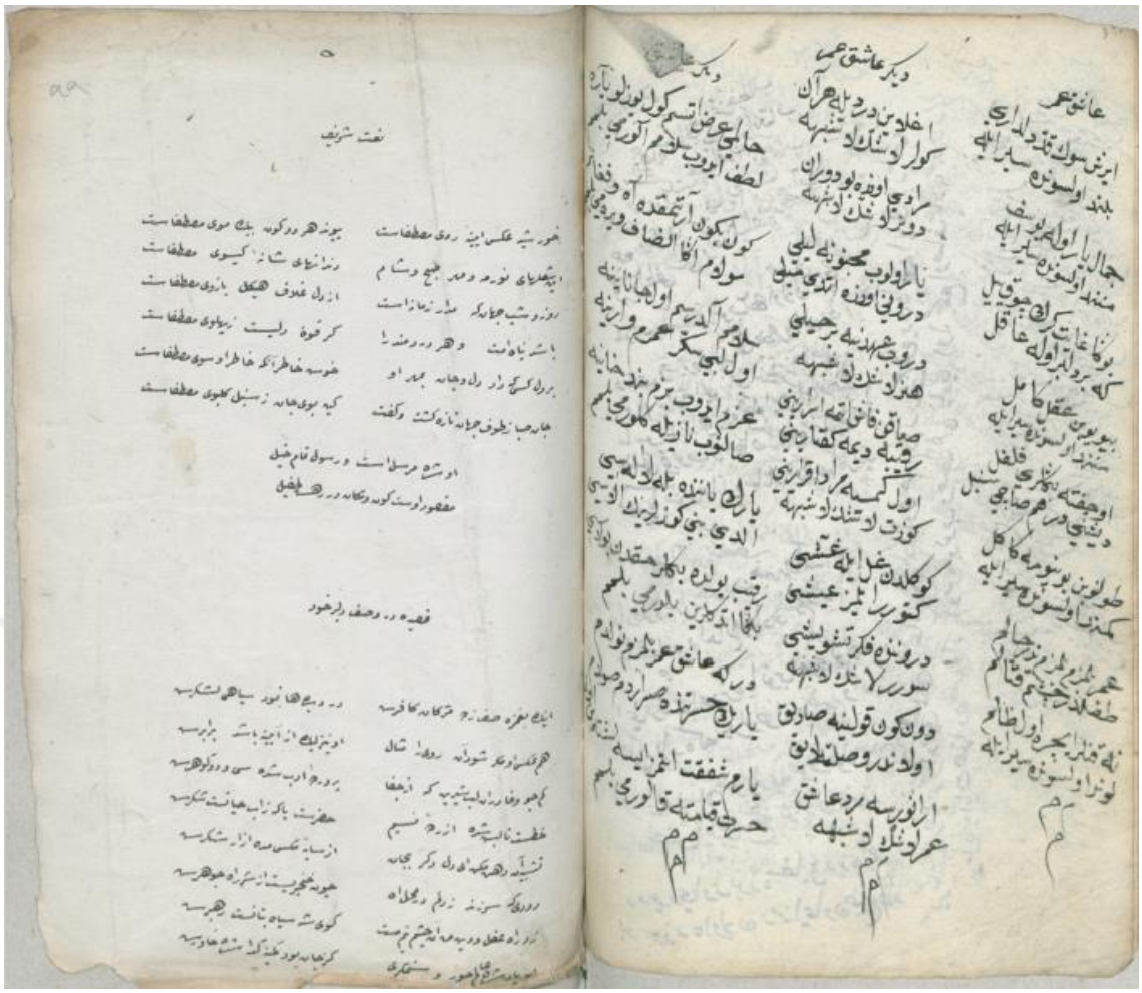

Fotoğraf 6: 102b-103a

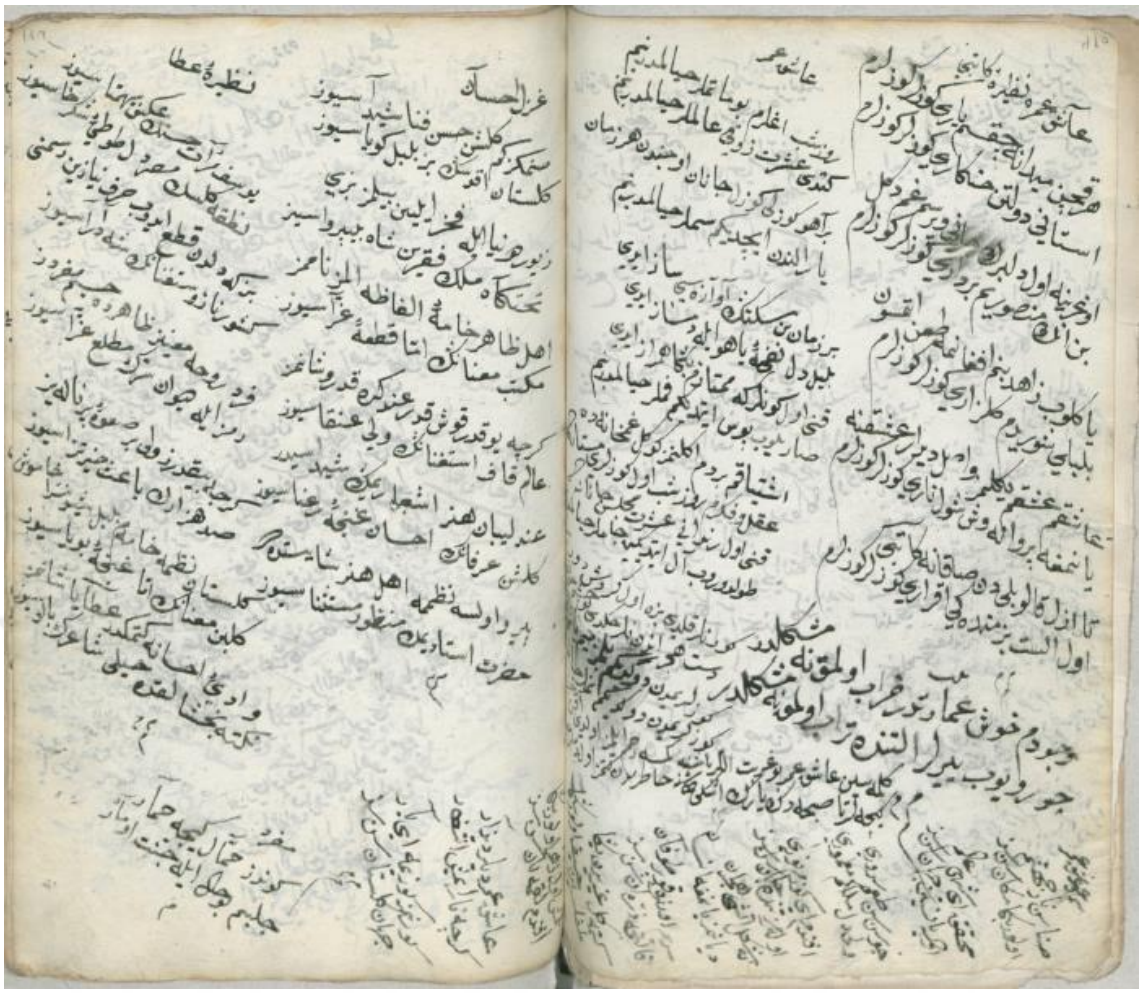

Fotoğraf 7: 104b-105a

Fotoğraf 8: 115b-116a

Fotoğraf 9: 117b-118a

Fotoğraf 10: 125b-126a

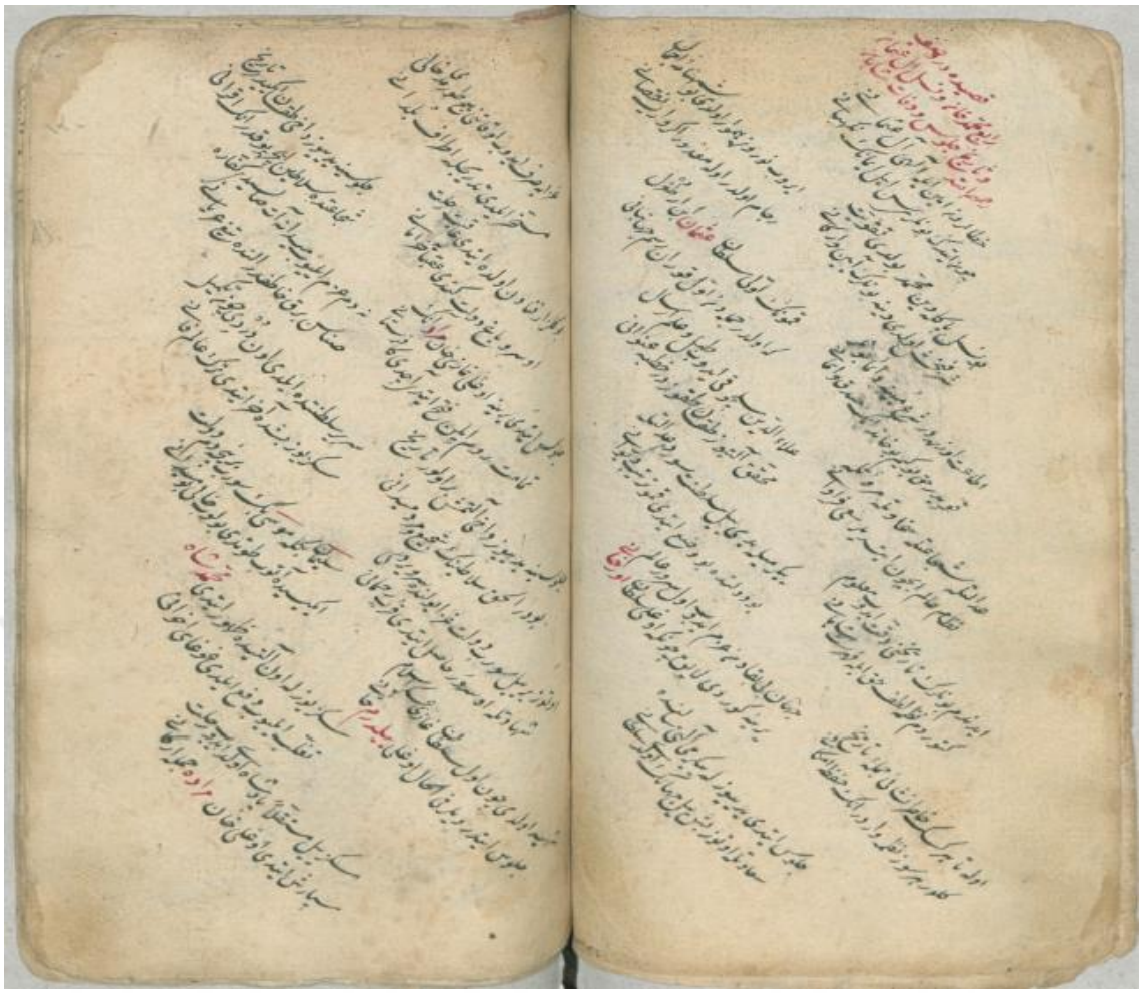

Fotoğraf 11: 134b-135a

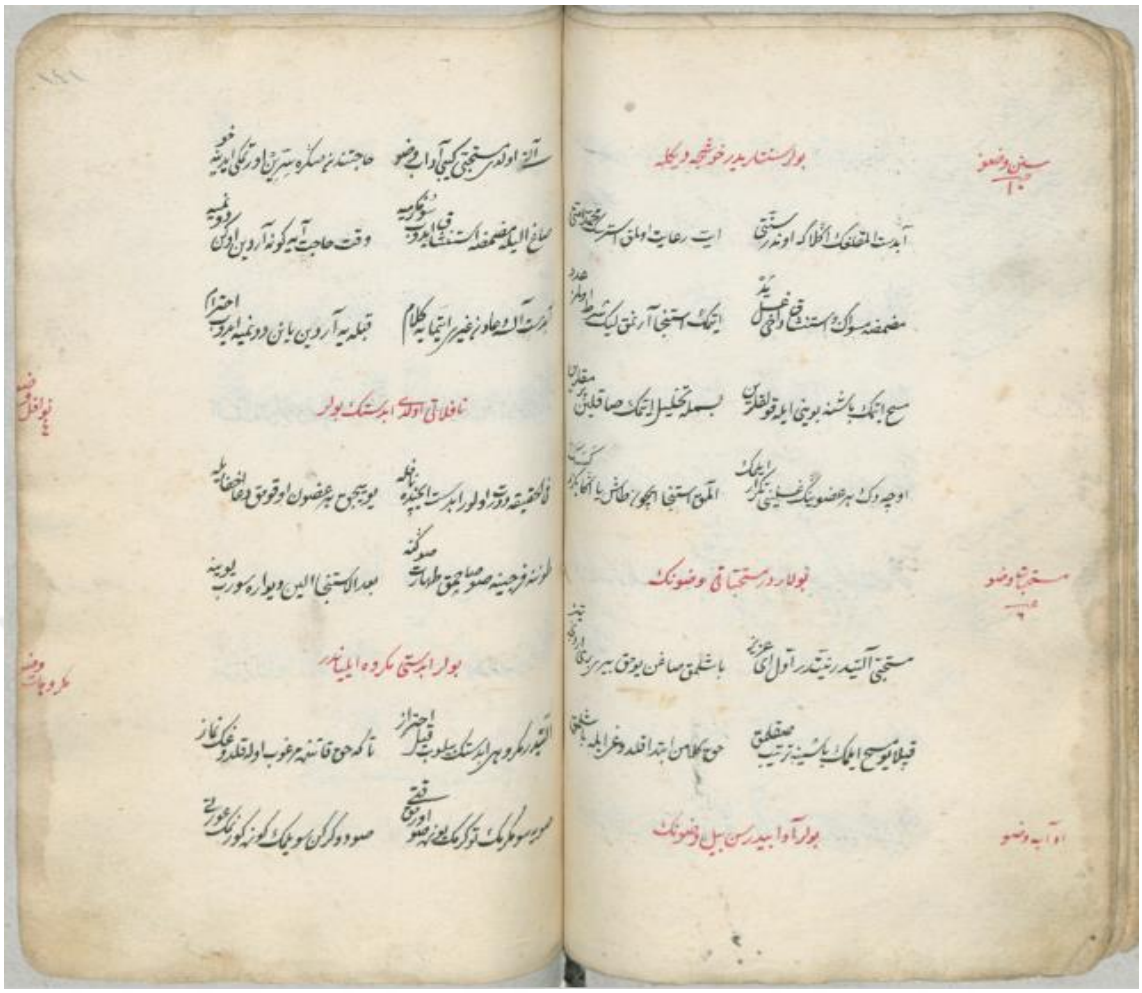

Fotoğraf 12: 145b-146a

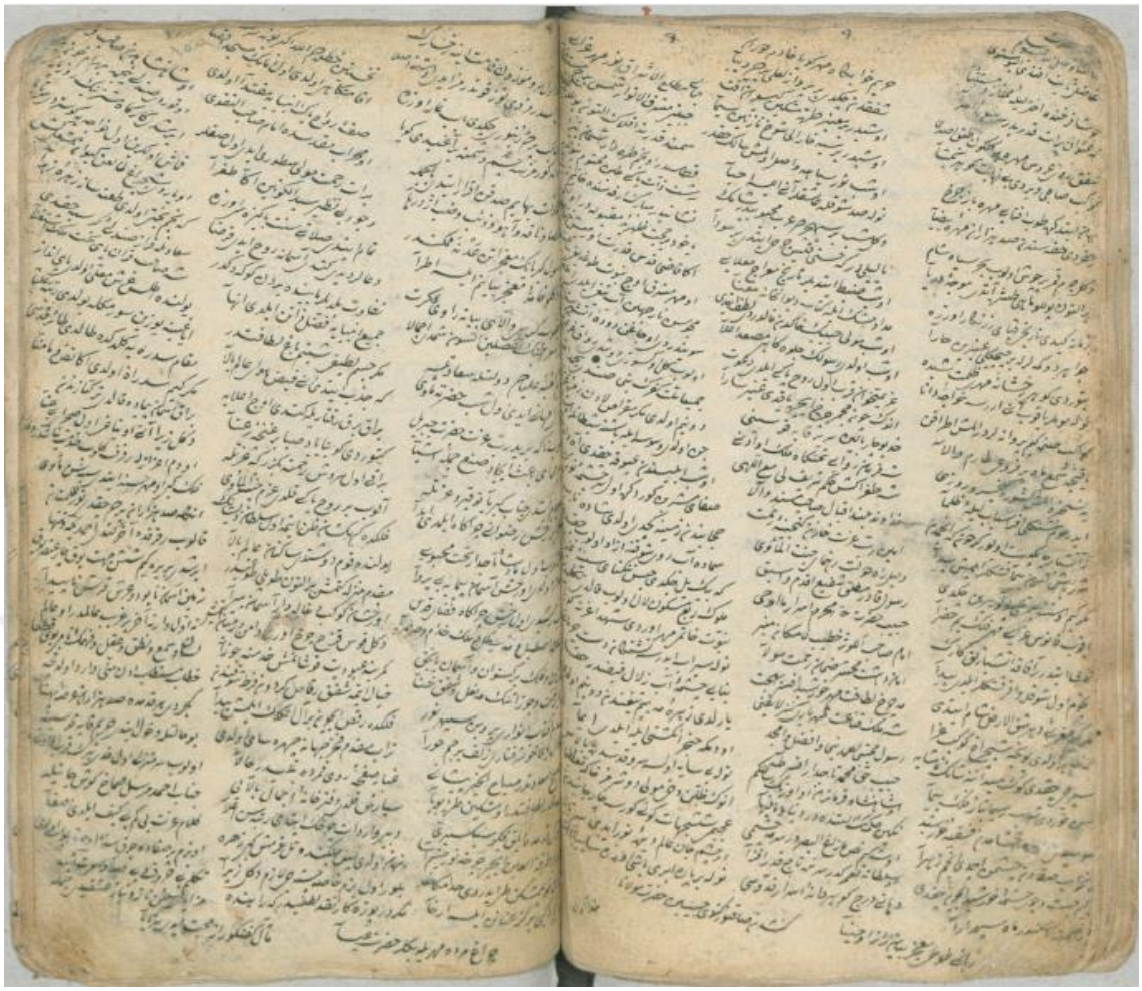

Fotoğraf 13: 163b-164a

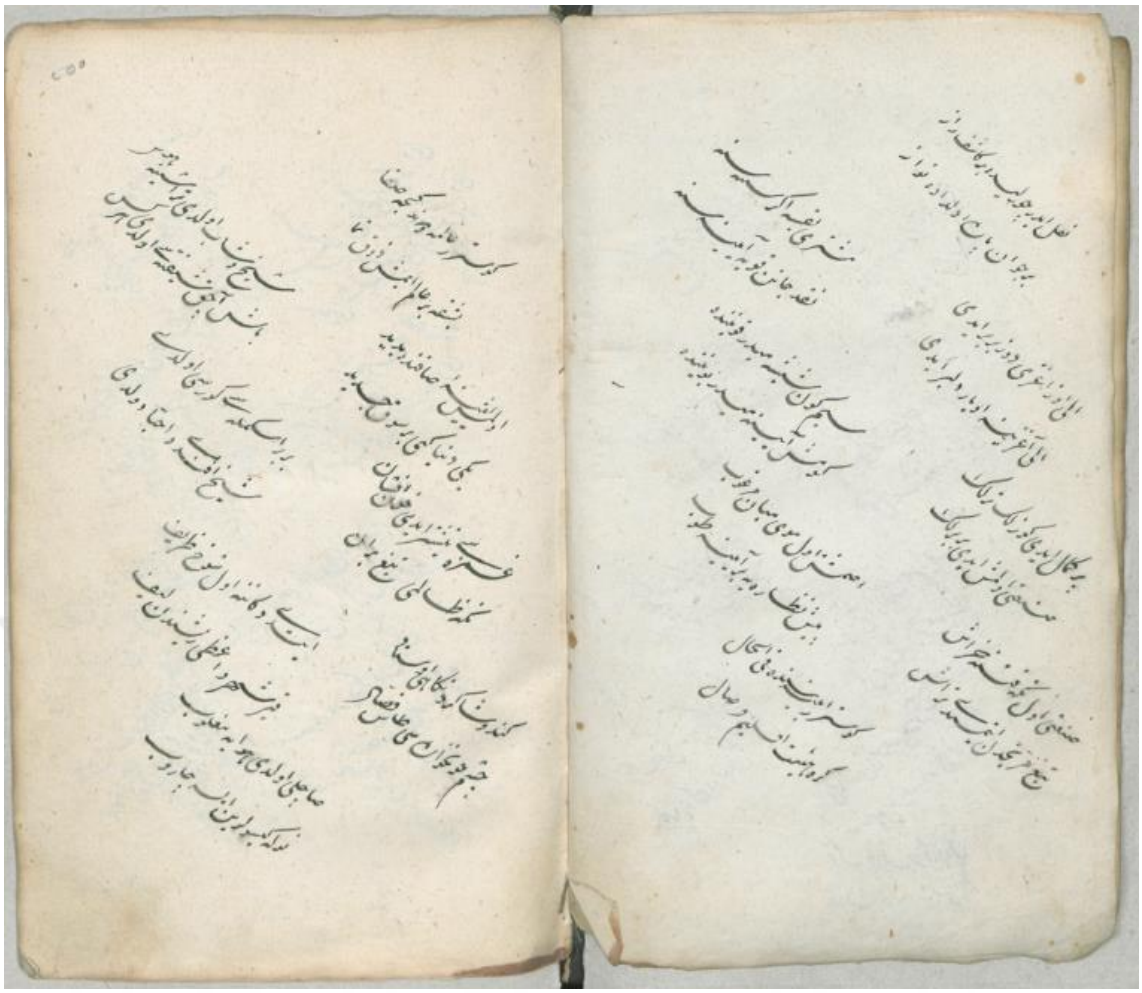

Fotoğraf 14: 261b-262a

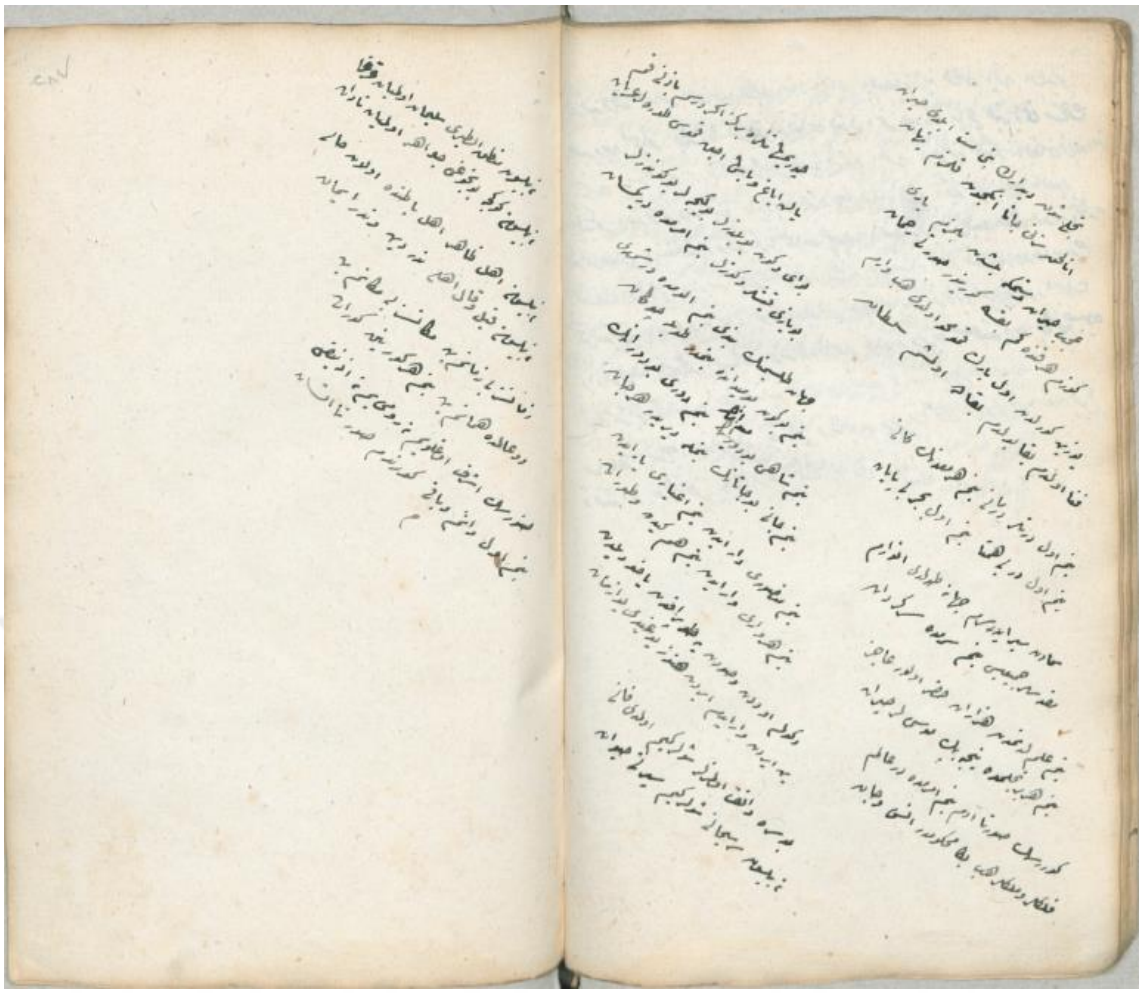

Fotoğraf 15: 295b-296a

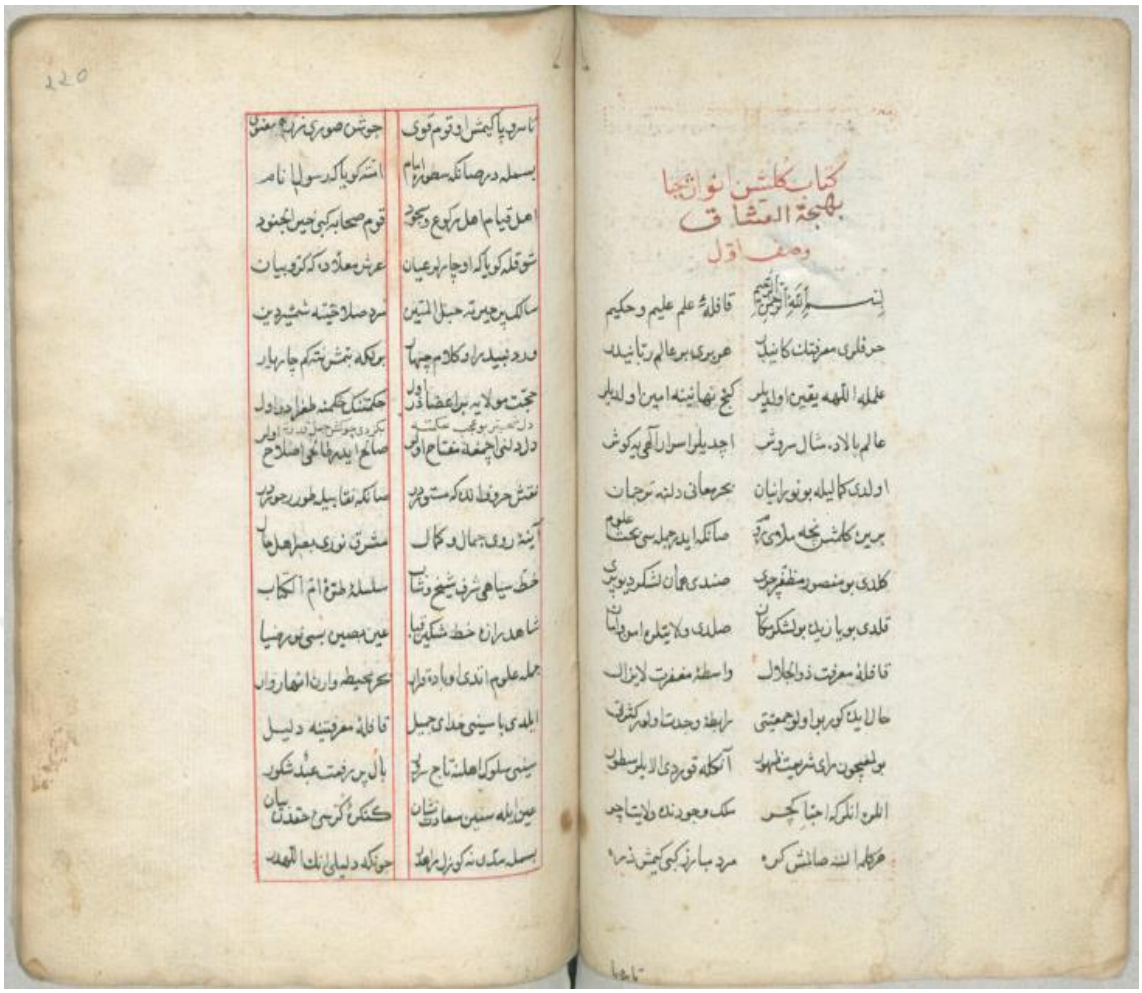

Fotoğraf 16: 343b-344a

Fotoğraf 17: 367b-368a

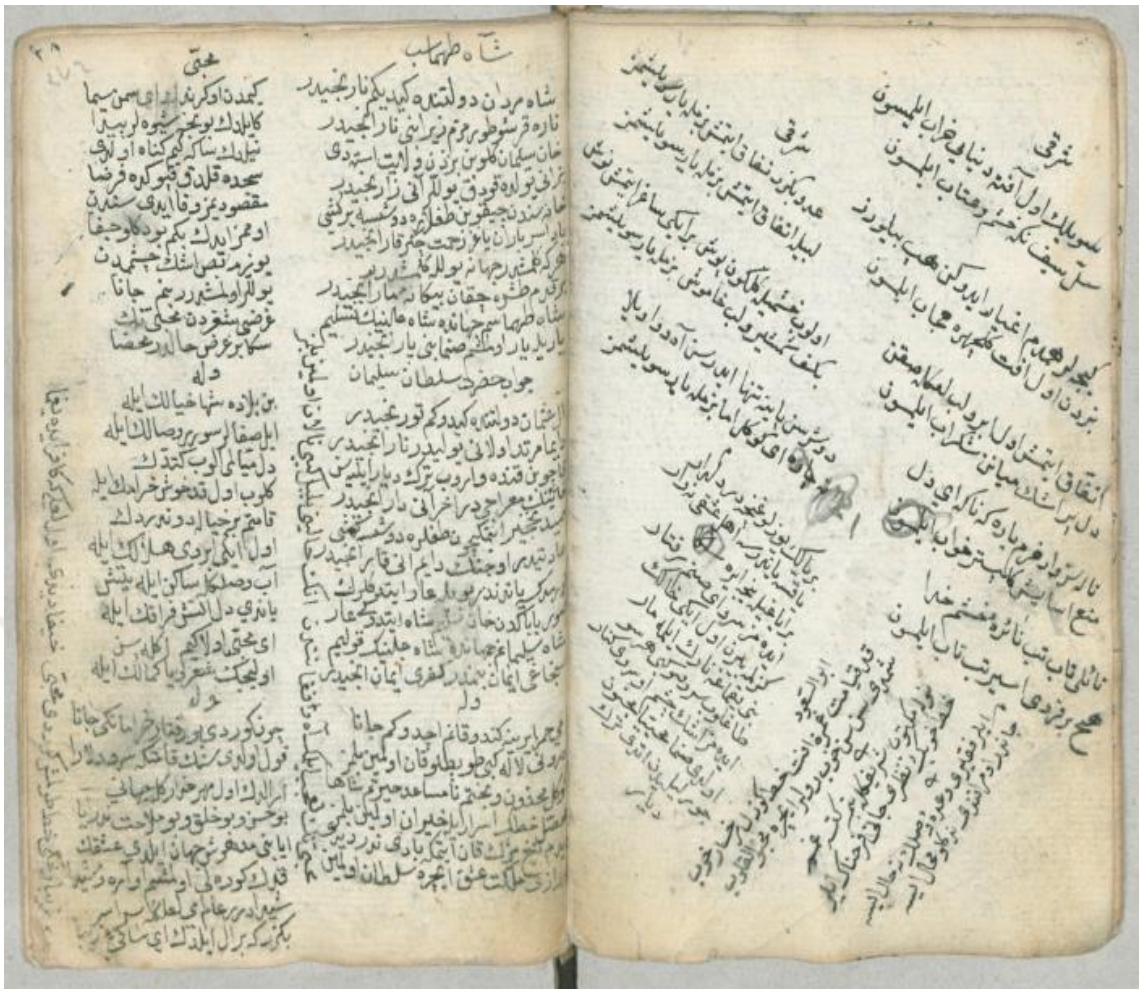

Fotoğraf 18: 384b-385a

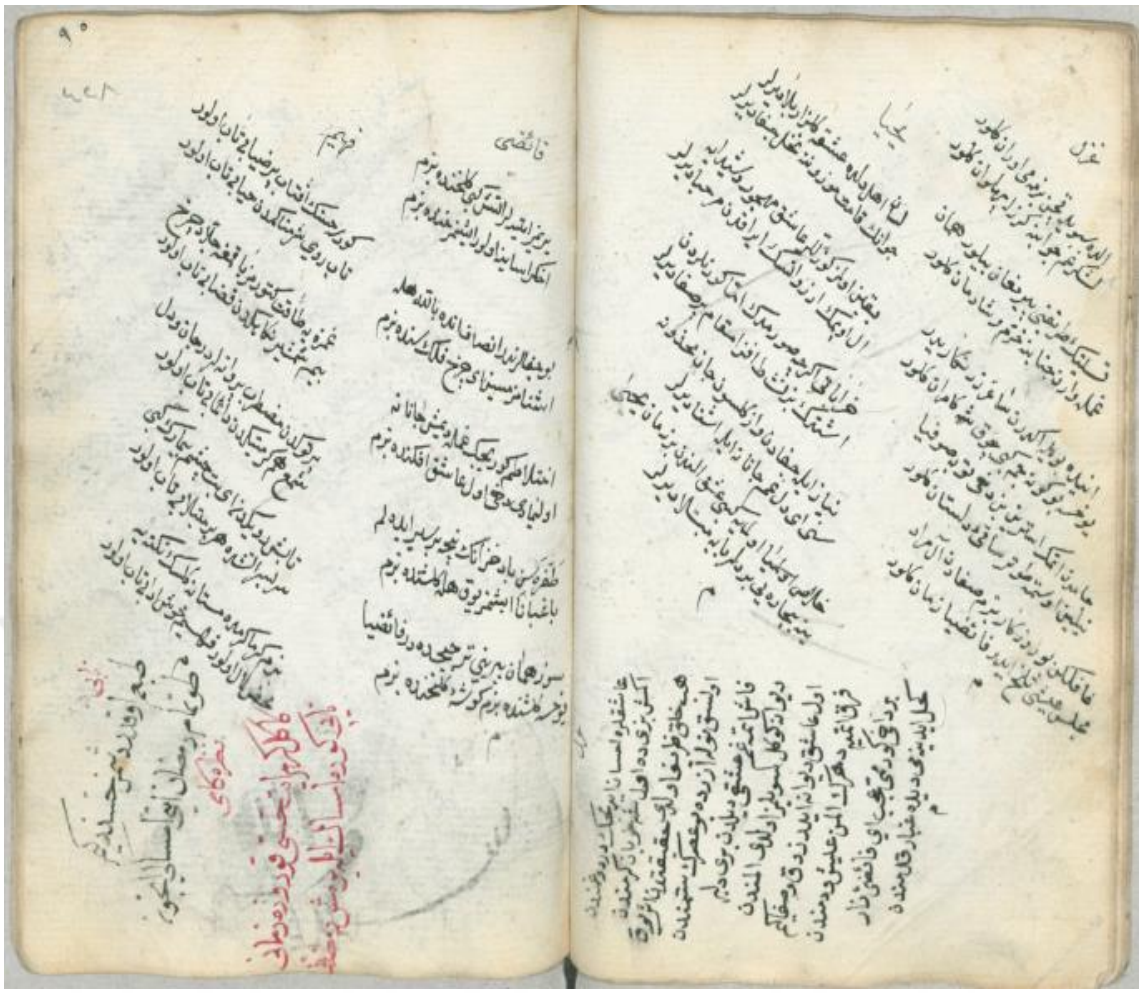

Fotoğraf 19: 436b-437a

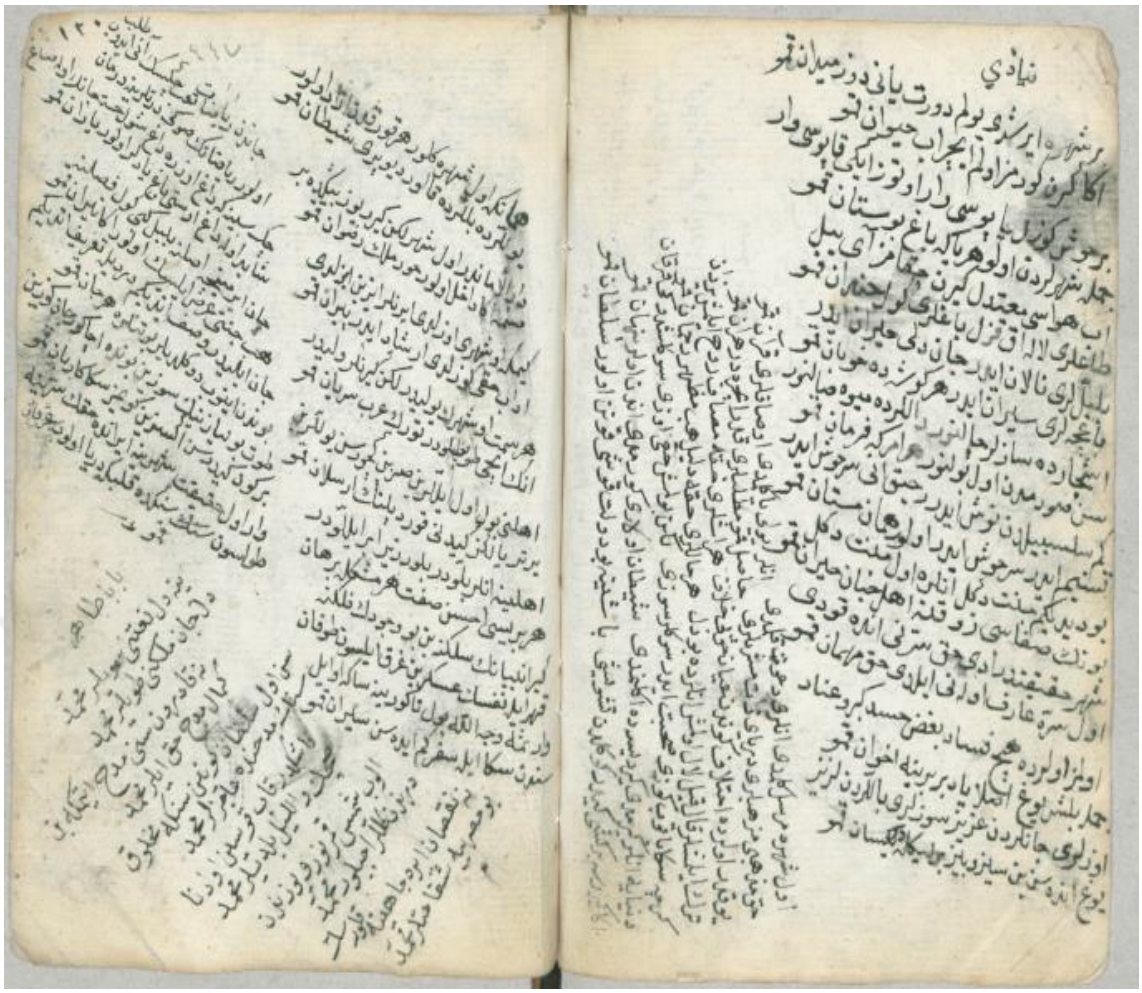

Fotoğraf 20: 455b-456a